

BARLA

LAHİKASI ÜZERİNE

Metin, Sadeleştirme ve Açıklama

Abdullah Aymaz

BEDİÜZZAMAN
Said NURSİ

3
-BASKI

Barla Lahikası Üzerine

BARLA
LAHİKASI ÜZERİNE
Metin, Sadelerstirme ve Açıklama

BEDİÜZZAMAN
Said NURSÎ

Abdullah Aymaz

Barla Labikası Üzerine

Copyright © Şahdamar Yayınları, 2006

Bu kitaptaki metin ve resimlerin, tamamının ya da bir kısmının, kitabı yayımlayan şirketin önceden yazılı izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılması, yayımlanması ve depolanması yasaktır.

Editör
Seyit N. ERKAL

Görsel Yönetmen
Engin ÇİFTÇİ

Kapak
İhsan Demirhan

Mizanpaj
Mehmet Süm

ISBN
975-9090-55-4

Yayın Numarası
51

Basım Yeri ve Yılı
Çağlayan Matbaası / İZMİR Tel: (0232) 252 20 96
Ağustos 2006

Genel Dağıtım
Gökkuşuğu Pazarlama ve Dağıtım
Alayköşkü Cad. No: 12 Çağaloğlu/İSTANBUL
Tel: (0212) 519 39 33 Faks: (0212) 519 39 01

Şahdamar Yayınları
Emniyet Mahallesi Huzur Sokak No: 5
34676 Üsküdar/İSTANBUL
Tel: (0216) 318 42 88 Faks: (0216) 318 52 20
www.sahdamaryayinlari.com

İÇİNDEKİLER

BARLA LAHİKASI ÜZERİNE	11
TAKDİM	15
1. Mektup	21
2. Mektup	48
3. Mektup	51
4. Mektup	56
5. Mektup	63
6. Mektup	64
7. Mektup	66
8. Mektup	67
9. Mektup	68
10. Mektup	70
11. Mektup	71
12. Mektup	72
13. Mektup	73
14. Mektup	74
15. Mektup	75
16. Mektup	76
17. Mektup	76
18. Mektup	78
19. Mektup	78
20. Mektup	80
21. Mektup	80

22. Mektup	81
23. Mektup	82
24. Mektup	84
25. Mektup	85
26. Mektup	87
27. Mektup	91
28. Mektup	92
29. Mektup	94
30. Mektup	95
31. Mektup	96
32. Mektup	96
33. Mektup	97
34. Mektup	98
35. Mektup	99
36. Mektup	101
37. Mektup	103
38. Mektup	104
39. Mektup	105
40. Mektup	106
41. Mektup	108
42. Mektup	111
43. Mektup	112
44. Mektup	112
45. Mektup	113
46. Mektup	114
47. Mektup	115
48. Mektup	116
49. Mektup	116
50. Mektup	117
51. Mektup	117
52. Mektup	118
53. Mektup	121
54. Mektup	122
55. Mektup	123
56. Mektup	124

57. Mektup	126
58. Mektup	129
59. Mektup	130
60. Mektup	130
61. Mektup	132
62. Mektup	133
63. Mektup	134
64. Mektup	135
65. Mektup	136
66. Mektup	145
67. Mektup	148
68. Mektup	150
69. Mektup	151
70. Mektup	151
71. Mektup	153
72. Mektup	154
73. Mektup	155
74. Mektup	156
75. Mektup	159
76. Mektup	160
77. Mektup	162
78. Mektup	163
79. Mektup	164
80. Mektup	166
81. Mektup	167
82. Mektup	169
83. Mektup	171
84. Mektup	173
85. Mektup	174
86. Mektup	176
87. Mektup	178
88. Mektup	181
89. Mektup	183
90. Mektup	187
91. Mektup	188

92. Mektup	191
93. Mektup	193
94. Mektup	194
95. Mektup	196
96. Mektup	198
97. Mektup	202
98. Mektup	208
99. Mektup	210
100. Mektup	212
101. Mektup	214
102. Mektup	216
103. Mektup	221
104. Mektup	228
105. Mektup	234
106. Mektup	236
107. Mektup	236
108. Mektup	240
109. Mektup	241
110. Mektup	243
111. Mektup	244
112. Mektup	246
113. Mektup	249
114. Mektup	253
115. Mektup	257
116. Mektup	262
117. Mektup	271
118. Mektup	276
119. Mektup	282
120. Mektup	283
121. Mektup	284
122. Mektup	286
123. Mektup	289
124. Mektup	291
125. Mektup	293
126. Mektup	295

127. Mektup	301
128. Mektup	304
129. Mektup	306
130. Mektup	310
131. Mektup	313
132. Mektup	314
133. Mektup	316
134. Mektup	318
135. Mektup	320
136. Mektup	323
137. Mektup	325
138. Mektup	327
139. Mektup	331
140. Mektup	335
141. Mektup	338
142. Mektup	344
143. Mektup	346
144. Mektup	350
145. Mektup	352
146. Mektup	355
147. Mektup	357
148. Mektup	368
149. Mektup	369
150. Mektup	372
151. Mektup	378
152. Mektup	381
153. Mektup	383
154. Mektup	385
155. Mektup	386
156. Mektup	387
157. Mektup	391
158. Mektup	393
159. Mektup	397
160. Mektup	400
161. Mektup	401

162. Mektup	402
163. Mektup	403
164. Mektup	405
165. Mektup	406
166. Mektup	408
167. Mektup	410
168. Mektup	413
169. Mektup	415
170. Mektup	415
171. Mektup	418
172. Mektup	420
173. Mektup	422
174. Mektup	425
175. Mektup	425
176. Mektup	427
177. Mektup	428
178. Mektup	429
179. Mektup	431
180. Mektup	433
181. Mektup	434
182. Mektup	438
183. Mektup	441
184. Mektup	444
185. Mektup	447
186. Mektup	447
187. Mektup	449
188. Mektup	454
189. Mektup	456
190. Mektup	456
191. Mektup	461

BARLA LAHİKASI ÜZERİNE

Kader, muhteşem bir yıkılıştan sonra Anadolu'da, Nuh Tufanında olduğu gibi insanlığın ikinci varoluş ve uyanış destanının yazılmasına karar vermişti. Selâm ve barış mânalarına gelen Isparta'nın Barla Kasabasında bu destanın nüveleri ekiliyordu. Barla ise "el-mübâreke" kelimesi içinde birinci uyanışın başlangıcı olan bir yerle beraber sırlı bir şekilde yerini almıştı... Kur'an karyelerin anası, dünyanın göbeği Kabe'de Arştan nâzil olmaya başladığı gibi, Kur'an'ın tefsiri olan Nurlar da Onun içinden süzülüp sızarak Kevser-i Kur'anî ismine lâyük büyük bir havuzun içinde toplanıyordu. Elmas kalemler ve kevser mürekkeplerle yazılan Anadolu'nun bu mübarek mahsülleri, satırlara dökülüyor oradan sadırlara, sinelere, gönüllere ve ruhlara Hızır Çeşmesinin mâ-i zülâli gibi gıda, aşk, şevk bahşediyordu. Bu menbadan içen, ve bu âb-ı hayatın zevkine eren herkes, ölmezlik sırrına ermişcesine, Asr-ı Saadetdeki Altın Neslin hayat tabakasına çıkmış gibi bir nuraniyet, bir ulviyet kazanıyordu.

Cihan barış ve selametinin sağlanması ve taptaze ve yepyeni bir dünyanın kurulması, İlahî mesaj Kur'an vahyinin mânâları çağımıza göre yeni nâzil oluyor gibi kavranılması ve İslâmiyetin de bizim mat ve partal anlayışlarımızı ortadan kaldıracak bir parlaklıkla ortaya çıkması için, çağın sâhibinin saykalı ile herşeyin cilalanması gerekiyordu... Çünkü bir müceddit bekleyen sadece İslâm Dünyası için değil bütün semâvî dinlerin mensupları için de hatta bütün Allah'a iman edenler için de çağın materyalist anlayışı ile hesaplaşacak,

iman esaslarını akla, mantığa, kalbe kabul ettirecek dayanaklara ihtiyaç vardı. “Kalb-i umûmî ve vicdan-ı umumî” yaralanmıştı... Dağlar büyüklüğünde taşlardan inşa edilmiş, İslamiyeti de içine alan muazzam bir kaleye ihtiyaç vardı... Burada imanlar korunacak, yaralara merhem sürülecek, kalbî hayat açısından büyük inkişaf sağlanacaktı. Âdeta Zülkarneyn Aleyhisselamın seddi gibi inkâr-ı Ulûhiyete karşı bir set inşâ edilecekti.

İşte Bediüzzaman Hazretlerinin Barla’da başlattığı iman ve Kur’an hareketi, bütün bunları ihtiva ediyordu...

Bediüzzaman Hazretleri Barla’ya, 1926 Baharında Eğirdir’den jandarma nezâretinde bir kayıkla geliyordu. Bir nevi muhâcir olarak, bahtiyar birisine yani Muhacir Hâfız Ahmed’e misafir oluyordu. Muhacir Hafız Ahmed onun için âdeta bir Ensâr oluyor, Ebu Eyüp el-Ensârî gibi Bediüzzaman’ı evinde ağırılıyordu. Evinin küçük odasında kalan Çağın Müceddidinin evrak ve ezkâr okuyuşunun şevkli heyecanından bütün ev bir gece ihtizaza gelmişti. Bu uhrevî hazzı ev sahipleri de fark ettiler ve “Başımıza devlet kuşu kondu. Ne yapıp edip Bediüzzaman’ı memnun etmeliyiz. Bizden ve Barla’dan memnun ayrılmalıdır. Şayet hata edersek, yanarız; çok dikkat etmeliyiz.” dediler. Artık bundan sonra Muhâcir Hafız Ahmed, evini tamamen Bediüzzaman Hazretlerine bırakacaktı...

Artık Risale-i Nurlar yazılmaya başlanmıştı. Bediüzzaman bazan Eyrenli mevkiindeki büyük bir taşın yanına gider, onun dibinde kendi başına devamlı şekilde Risaleleri yazardı.

Sonraları Çam Dağlarına gitmeye başlamıştı... Bazı Risaleleri orada yazıyordu. Yazılan Risaleler elle çoğaltılıp, dağıtılıyordu. Barla’da, Isparta’da, Sav’da, Kuleönü’nde pek çok insan bu mübarek eserleri yazmaktaydı... Nur postacıları onları elden ele ulaştırıyorlardı. Nur postacılarının başında Nur İskele memuru Santral Sabri Hoca vardı. Bedre köyünde imamlık yapan bu Sıddık zat, yazılanları köylere ve çoğaltma merkezlerine, oralardan gelenleri de tashih için Üstad’a Barla’ya Bedre köyünün iskelesinden getirir ve götürürdü...

Seneler sonra ben de Kütahya’nın Hacımahmut köyü olan köyümüzde, eski müderrislerin torunlarının getirdikleri kitaplar arasında

o zamanlar yazılmış Risale-i Nur nüshaları bulmuştum. Yani eserleri bizim köye kadar ulaştırmışlardı...

Evet Barla ve Isparta civarındaki bahadır, fedâkâr, cefâkâr ve kahramanlar heyeti, çağımızı ve gelecek çağları cihan çapında aydınlatacak eserleri büyük bir aşk ve şevkle yazıyor, çoğaltıyor ve her tarafa neşrediyorlardı.

Eviyle, ailesiyle canla başla hizmet eden Muhâcir Hafız Ahmed gibi Sıddık Süleyman da sadakatla hizmet ediyor ve Üstad'dan "Sıddık" ünvanını alıyordu. Risale-i Nur'daki 28. Söz olan Cennet Bahsi, onun bahçesinde yazıldığı için ismi, Cennet bahçesi olarak kalmıştı. (1999 Ekim ayındaki bir Barla ziyaretinde bu bahçeyi gezmiştim... Gülleri, çiçekleri, çeşit çeşit meyve ağaçları, akıp duran suları ve oturulacak yerleri ile tam bir tefekkür mekânı haline getirilmiş...)

Üstad'ı, o dönem Barla'da ziyaret edenler çoktur. Bunlardan en mühimi Egirdir'de subay olan Hulûsi Beydir. Üstad onu yeğeni Abdurrahman yerine birinci talebe olarak kabul etmiştir. Sorduğu sorularla Mektubatın yazılmasına bir nevi vesile olmuş ve pek çok mektupları da Barla Lâhikasına girmiştir. Ömrünün sonuna kadar da bu birinciliği devam ettirmiştir. Daha Üstad'ın ziyaretine gelmeden önce Üstad tarafından yazılan küçük Sözler'de geçen asker temsilieri, sanki doğrudan Hulûsi Beyle alâkalıdır.

Yüzbaşı Re'fet Bey de Bediüzzaman Hazretlerinin Barla'da olduğunu öğrenince "Allah, Allah, ben o zatı mütâreke yıllarından tanırım. Hemen ziyaretine gideyim." diyerek Bekir Ağa ile beraber Barla'ya doğru yola çıkmıştır. Ondandır da Risaleleri okuyup yazmaya başlamıştır. Barla Lâhikasında onun yazdığı mektuplara rastlarız. Lem'alar Risalesindeki pek çok soru da ona aittir...

1970 yılında, Isparta'da Üstad için okutulan Mevlid için Barla'ya gittiğimde Barla'da Abbas Mehmet Kara ile sohbet etme imkânımız olmuştu. O da Üstad'a hizmet edenlerdendi. Bize bir hatırasını şöyle anlatmıştı: "Bir akşam üzeriydi. Yokuş başı mescidinde ezanı bekliyordu. Tavuğu kovalıyordu. Niçin kovduğunu sorduk. Üstad bize üç yumurta gösterdi. 'Bu tavuk dün iki, bugün üç tane yumurta yumurtladı. Benim iktisad kaidemi bozuyor.' dedi.." Halbuki 16. Mektub'un

4. Nokta'sında "Bir tavuğum var; kuluçka yumurta makinası gibi pek az fâsıla ile her gün rahmet hazinesinden bana bir yumurta getiriyordu. Hem bir gün iki yumurta getirdi. Ben de hayrette kaldım. Dostlarımdan sordum böyle olur mu dedim; dediler belki bir ihsân-ı İlâhidir." diye yazıyordu.

Necmeddin Şahiner ise bana aslî nüshalardan bir Risale parçası gösterdi. Orada bu bahis yazılı idi. Aslında "üç yumurta" diye yazılmıştı. Ama bizzat Üstad, kendi el yazısı ile "üç" kelimesini çizmiş üzerine iki yazmıştı. Her halde bir hikmete binaen öyle bir tashihe lüzum görmüştü.

Barla'ya 1975'de kısa dönem askerliğim sırasında gittiğim gibi 1980 Temmuz ayının sonunda da gitmiştim. Bayram Ağabeylerin vefatlarından sonra bilhassa kabristana onların mezarlarını ziyarete birkaç defa gitmek nasip olmuştu. Orada muazzam bir mâneviyat yoğunluğu bulunduğu muhakkak. İlklerin çoğu ve en mühimi oradadır zannediyorum. Cenab-ı Hak, şefaatlerine mazhar etsin.

"Barla Lâhikası Üzerine" yaptığım bu çalışmayı Yeni Asya Neşriyatın, Kasım 1999'da neşrettiği "Barla Lâhikası" kitabını esas alarak, mektupları bu kitaptaki sıraya göre numaraladım... Onların bu çalışmalarından istifade ettiğim gibi Necmeddin Şahiner Ağabeyimizin "Son Şahitler"inden de çok faydalandım. Hepsine şükranlarımı ve teşekkürlerimi arz ederim...

Abdullah AYMAZ

TAKDİM

Bu lâhika mektupları -ki “Yirmi Yedinci Mektuptur” - Risale-i Nur’un ilk telifiyle başlayıp devam edegelmiştir. Risaleler Barla’da telif edilmeye başlanıp Isparta ve civarındaki kıymettar talebeleri bu risaleleri okumak ve yazmak suretiyle istifade ve istifâza ettiklerinde, hissiyatlarını, iştiyak ve ihtiramlarını, bir şükran borcu olarak muhterem müellifi Hazret-i Üstada mektuplarla takdim etmişler, bazı müşkülâtlarının ve suallerinin halledilmesini rica etmişler; böylece hem Hazret-i Üstadın, hem talebelerin mektupları ile Barla, Kastamonu ve Emirdağ lâhika mektupları vücuda gelmiştir.

Barla Lâhikaları:

Risale-i Nur’un Barla’da telif edildiği ve kalemle istinsah edilerek neşre başlandığından Eskişehir hapsi zamanına kadar olan devrede Nur’un ilk müştak talebelerinin, Nurların hemen telifi zamanında, ilk okuyup yazdıklarında duydukları samimî hissiyat, kalbî ve ruhî istifade ve istifâzalarını dile getiren fıkralarını ve Hazret-i Üstadın da bazı mektuplarını ihtiva etmektedir.

Kastamonu Lâhikaları ise:

Eskişehir hapsinden tahliyeden sonra Nur Müellifi Kastamonu’ya nefyedilmiş, Denizli hapsi zamanına kadar orada ikamete mecbur edilmiş; bu müddet zarfında Nur Müellifi Isparta’daki talebeleri ile daimî muhabere ederek Nurların hatt-ı Kur’ân’la yazılıp çoğalması, neşri ve inkişafı ve eski yazı bilmeyen gençlerin istifadesi için de, Risale-i Nur

Külliyatından bazı bahislerin daktilo ile çoğaltılması hususunda şedit alâka göstermiş ve Risale-i Nur'un mâhiyeti, kıymeti, deruhte ettiği kudsî vazife-i imaniyesi ve mazhariyeti, hem talebelerinin tarz-ı hizmetleri, müteceviz dinsizler karşısında sebat ve metanetleri ve ehl-i İslâmın birbiri ile muamelâtında takip edecekleri ihlâslı hareketleri gibi, dahilî ve haricî birçok meselelere temas etmiştir. Bu itibarla, Kastamonu lâhika mektupları, bilhassa yazıldığı zaman itibarıyla da büyük ehemmiyet kesb eden bir devrin mahsulü olması ve birçok içtimaî meseleleri ve küllî imanî bir nazar-ı hakikatle mütalâa, mülâhaza ve küllîleşmesi gibi cihetlerde büyük kıymeti hâizdir.

Emirdağ lâhika mektupları birinci kısmı:

15 Haziran 1944'te Denizli hapsinden beraat ile tahliyeden sonra Heyet-i Vekile kararıyla Emirdağında ikamete memur edilen Risale-i Nur Müellifi Said Nursî Hazretleri 1947 sonlarına kadar, yani üçüncü büyük hapis olan Afyon hapsine kadar Emirdağında ikamet ettiği müddetçe Isparta, Kastamonu, İstanbul, Ankara ve üniversite talebeleriyle Anadolu'da Nurların neşre başlandığı yerlerdeki talebelerine hizmete müteallik bazı mektup ve suallerine cevaben yazdığı mektuplardır.

İkinci kısım ise:

1948-1949 Afyon Cezaevinde yirmi ay mevkufen kalıp tahliyeden sonra tekrar Emirdağına avdet edip orada bir müddet kaldıktan sonra, 1951 yılında Eskişehir'de iki ay ikameti müteakip, oradan da Gençlik Rehberi mahkemesi münasebetiyle iki defa İstanbul'a gelip üçer ay İstanbul'da kaldığı 1952-1953 tarihlerinde ve daha sonra yine Emirdağında iken talebelerine yazdığı mektuplar ve mahkemelere ve dâvâlara temas eden meselelere dair müteaddit bahislerdir.

1953'ten sonra ikamet eylediği Isparta'da da ara sıra yazdığı mektuplar da vardır. Eskişehir, Denizli ve Afyon cezaevlerinde iken hapisteki talebelerine yazdığı pek kıymetli hapishane mektupları ise, yine Müellif-i Muhterem Hazret-i Üstadın neşrini tensibiyle Şuâlar mecmuasında aynen neşredilmiştir. Bu lâhikalarda geçen talebelerin mektupları, Nurlardan aldıkları feyz-i iman, ihlâs ve sadâkatlerini, şehamet-i imaniyelerini ifade ile Üstadlarına arz etmek ve teşekküratlarını bildirmekle bu zamanda zuhur eden bu

ders-i Kur'âniyenin muhatapları olduklarını izhar ediyor. Ve Risale-i Nur'un hakkaniyetine ve Hazret-i Üstadın dâvâsına birer şahit hükmünde bulunuyor.

Risale-i Nur'un telifi ve neşriyle beraber bu lâhika mektuplarının zuhuru, devamı ve neşri, bizzat Muhterem Müellifi tarafından yapılması ve tensip edilmesi ve müteaddit mektuplarda da bu lâhikaların kıymetini ifade buyurmaları ve nazara vermeleri, herhalde bu lâhikaların ehemmiyetini tebarûze kâfidir.

Evet, Risale-i Nur'un telifi, zuhuru ve neşriyle beraber hizmet-i Nuriyenin ve ders-i Kur'âniyenin tâliminde ve ifasında ve meslek-i Nuriyenin taallümünde ve uzun bir zamandaki hizmetin devamında vâki olacak binler ahval ve hücumla mâruz talebelerin cereyanlar karşısında sebat, metanet ve ihlâsla hareketlerinde onlara yol gösterecek, hizmet-i Kur'âniyenin inkişafında suhulete medar olacak ikaz ve ihtarlara elbette ihtiyaç zarûdir, kat'îdir, bedihîdir.

İşte Hazret-i Üstadın bu gibi şüphe götürmez hakikatlere ve meselelere isabetle parmak basıp dikkati çekmesi, talebelerini ikazda bulunması, elbette bu hizmet-i kudsiyenin ehemmiyeti iktizasındandır.

Hem bu lâhikaların bir kısmı ihtiyaca binaen yazılmış ve yazdırılmış ihtarlar olması ve aynı ihtiyacın her zaman tekerrürü melhuz bulunduğundan daima müracaat olunacak hikmetleri ve düsturları muhtevîdir. Nitekim yüzer vâkıalar, hadiseler ve meselelerde bu ihtiyaç, kendini göstermiştir.

Nurların birinci talebesi Hulûsi Bey, Hazret-i Üstada arz ettiği bir mektubunda, "Dünyayı unutmak istesiniz, başka hiçbir sebep olmasa dahi, yalnız bu mübarek Sözlerle rabita peydâ eden insanların rica edecekleri izahatı vermek isteyecek ve cevapsız bırakmayacaksınız.... Allah için sizi sevenlere ve sizden istizahta bulunanlara yazdığınız pek kıymetli yazılarla meclis-i ilmînizde takrir buyurduğunuz mütenevvi ve Sözler'e bile geçmeyen mesâil, kat'iyetle gösteriyorlar ki, ihtiyaç da, hizmet de bitmemiştir" demekte ve Nurların hizmetinde, ikaz, ihtar ve irşadlara ihtiyaç bulunacağını ifade etmektedir ki, ondan

sonra zuhur eden ihtiyaca muvafık lâhikalar, o mübarek zatın isabetli sözünü teyid etmiştir.

Bu lâhikalarda görüleceği gibi, Nur Müellifi Aziz Üstadımız Risale-i Nur'un neşri, okunup yazılması gibi bizzat Nurlarla iştigale ehemmiyet vermekte, talebelerini dâima teşvik etmektedir. Bunun lüzum ve hikmeti ise, şüphesiz, izahtan vârestedir. Zira, asrımızda kâinat fenleri ve maddî ilimler revaçta olup, yeni yetişen nesiller bu ilim ve fenleri okudukları, hem tabiiyyun ve maddiyyunun din ve mâneviyat aleyhindeki neşriyatı, hem küfr-ü mutlak cereyanı ki, hiçbir din ve mâneviyatı tanımayan ve Allah'a iman hakikatine karşı muâraza ederek dinsizliği neşreden, İslâmî fikri zedeleyen ve bütün beşeriyeti tehdit eden, yeni nesillere ve gençliğe imansızlık fikr-i küfrîsini aşlamak isteyen kitap, broşür, gazete gibi neşir vasıtalarının İslâm ve iman düşmanlarınca ön plâna alındığı böyle acip ve dehşetli bir zamanda, elbette Risale-i Nur'a, okunmasına, neşredilmesine şiddetle ihtiyaç ve zaruret var.

Çünkü, Risale-i Nur, Kur'ân-ı Hakîm'in bir mucize-i mâneviyesi ve bu zamanın dinsizliğine karşı mânevî atom bombası olarak solculuk cereyanlarının mâneviyat-ı kalbiyeyi tahribine mukabil, mâneviyat-ı kalbiyeyi tâmir edip ferden ferdâ iman-ı tahkikîden gelen muazzam bir kuvvet ve kudrete istinad okuyucuların kalblerine kazandırıyor. Ve bu vazifeyi de yine mukaddes Kur'ân'ımızın ilham ve irşadıyla ve dersiyile îfa ediyor. Tefekkür-ü imanî dersiyile, tabiiyyun ve maddiyyunun boğulduğu aynı meselelerde tevhid nurunu gösteriyor, iman hakikatlerini madde âleminde temsiller ve deliller göstererek izah ediyor. Liselerde, üniversitelerde okutulan ilim ve fenlerin aynı meselelerinde iman hakikatlerinin ispatını güneş zuhurunda gösteriyor. Bu gibi çok cihetlerle Risale-i Nur bu zamanda ehl-i iman ve İslâm için ön plânda ele alınması icap eden ehl-i iman elinde mânevî elmas bir kılıçtır. Asrın idrâkine, zamanın tefekkürüne, anlayışına hitap eden, ihtiyaca en muvafık tarzı gösteren, ders veren ve doğrudan doğruya feyiz ve ilham tarikiyle âyetlerin yıldızlarından gelen ders-i Kur'ânîdir, küllî mârifetullah bürhanlarıdır. Asrımızın efkârının anlayışına ve idrâkine hitap edici mâhiyeti ve

Kur'ân-ı Hakîmin bu zamanın fehmine bir dersi olması noktasından Nur Risaleleri, bilhassa bu memlekette büyük ehemmiyet kazanmıştır. Asırlarca Kur'ân'a bayraktarlık yapan ve dünyayı diyanetiyle ışıklandıran bu necip millet, yine dünyaya örnek, ahlâk ve fazilette üstad olarak insanlığın geçirdiği müthiş buhranlardan halâs için çare-i necatı göstermektedir. Beşeriyeti dehşetli sadmelere uğratan, tehdit eden, anarşiliğin, ifsat ve tahribin, yegâne çaresi ancak ve ancak İlähî, semâvî bir dinin ezeli ve ebedî hakikatleridir, hakikat-i İslâmiyettir. Risale-i Nur, hakikat-i İslâmiye ve Kur'âniyeyi müspet ve müdellel bir şekilde insanlığın nazar-ı tahkikine arz ve ifade etmektedir.

Hem Nur Müellifi bir mektubunda “Dahilde tarafgirâne adâvet ve münakaşalara vesile olan fûrûatı değil, belki bütün nev-i beşerin en ehemmiyetli meselesi olan erkân-ı imaniyeyi ve beşerin medar-ı saadeti ve umum İslâmın esas ve rabita-i uhuvveti bulunan Kur'ân'ın hakaik-i imaniyesini bulmak ve muhtaçlara buldurmaya hayatımı vakfettim.” demek suretiyle, hizmet-i İslâmiyenin ve mesâil-i diniyenin umumunu tazammun eden vüs'at ve câmiyeti hâiz bulunduğunu, dinî hizmetlerin her nev'ini teyit ve teşvik ettiğini ve bir cadde-i kübrâ-yı Kur'âniye olan Risale-i Nur dairesinin umum ehl-i iman ve İslâma şâmil bulunduğunu ifade ediyor.

Ve yine aynı mektubunda, devamla, “Hattâ değil Müslümanlarla, belki dindar Hıristiyanlarla dahi dost olup adâveti bırakmaya çalışıyorum”; Harb-i Umumî ve komünizm altındaki anarşistlik tehlike ve tahribatlarının lisan-ı haliyle “Dünya fânidir, firaklarla doludur. Ey insanlar, adâveti bırakınız, Kur'ân dersini dinleyip birleşiniz; yoksa sizi mahvedeceğiz.” diye beyanıyla bu zamanın şartları ve icapları karşısında tarz-ı hizmeti yine Kur'ân'ın nuruyla göstererek hakîmâne irşadın ve tevfik-i İlähiyeye muvafik hareketle isabetli hizmetin ifası gibi noktalardan Risale-i Nur'un lüzum ve ehemmiyetini tebartüz ettiriyor. İşte, lâhika mektupları bu gibi hususlara da işaret ediyor. Değişen dünya hadiseleri, geniş ve küllî meseleler ve şartlar altında isabetli hizmet-i Kur'âniyenin esaslarını ders veriyor.

Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri'nin Hizmetkârları
Tahirî, Zübeyir, Hüsnü Bayram, Mustafa Sungur, Bayram

I. Mektup

Yedinci Risale Olan Yedinci Mes'ele

Şu mesele “Yedi İşâret”tir.

Evvelâ tahdîs-i ni'met sûretinde birkaç sırr-ı inâyeti izhâr eden “Yedi Sebep”i beyan ederiz:

Birinci Sebep: Eski Harb-i Umumîden evvel ve evâilinde, bir vâkıa-i sâdıka da görüyorum ki: Ararat Dağı denilen meşhur Ağrı Dağının altındayım. Birden o dağ, müthiş infilâk etti. Dağlar gibi parçaları, dünyanın her tarafına dağıttı. O dehşet içinde baktım ki, merhum vâlidem yanımdadır. Dedim: “Ana korkma! Cenâb-ı Hakk'ın emridir; O Rahîmdir ve Hakîmdir.” Birden o hâlette iken, baktım ki mühim bir Zât, bana âmirane diyor ki: “İ'caz-ı Kur'an'ı beyan et.” Uyandım, anladım ki: Bir büyük infilâk olacak. O infilâk ve inkılâbdan sonra, Kur'an etrafındaki surlar kırılacak. Doğrudan doğruya Kur'an, kendi kendini müdafaa edecek. Ve Kur'an'a hücum edilecek; İ'cazı, Onun çelik bir zırhı olacak. Ve şu i'cazın bir nev'ini şu zamanda izharına, haddimin fevkinde olarak, benim gibi bir adam namzed olacak. Ve namzed olduğumu anladım.

Mâdem İ'caz-ı Kur'an-ı bir derece beyan, Sözlerle oldu. Elbette o i'cazın hesabına geçen ve onun reşehatı ve berekâtı nev'inden olan hizmetimizdeki inâyâtı izhar etmek, İ'caza yardımdır ve izhar etmek gerektir.

İkinci Sebep: Mâdem Kur'an'ı Hakîm mürşidimizdir, üstâdımızdır, imamımızdır, herbir âdâbda rehberimizdir. O, kendi kendini medhediyor. Biz de O'nun dersine ittibâen, O'nun tefsirini medhedeceğiz.

Hem mâdem yazılan Sözler onun bir nevi tefsiridir ve o risalelerdeki hakaik Kur'an'ın malıdır ve hakikatlarıdır. Ve mâdem Kur'an'ı Hakîm ekser sûrelerde, hususan “Elif Lam Ra” larda, “Ha Mim” lerde kendi kendini kemâl-i haşmetle gösteriyor, kemâlâtını söylüyor, lâıyk olduğu medhi kendi kendine ediyor. Elbette Sözler’de in’ikâs etmiş Kur’an’ı Hakîm’in lemeât-ı i’caziyesinden ve o hizmetin makbûliyetine alâmet olan inâyât-ı Rabbâniyenin izharına mükellefiz. Çünkü o üstadımız öyle eder ve öyle ders verir.

Üçüncü Sebep: Sözler hakkında tevâzu sûretinde demiyorum; belki bir hakikatı beyan etmek için derim ki: Sözlerdeki hakaik ve kemalât, benim değil Kur’an’ındır ve Kur’an’dan tereşşuh etmiştir. Hattâ Onuncu Söz, yüzer âyât-ı Kur’aniyeden süzölmüş bâzı katarattır. Sâir risaleler dahi umumen öyledir. Mâdem ben öyle biliyorum ve mâdem ben fâniyim, gideceğim, elbette bâkî olacak bir şey ve bir eser, benimle bağlanmamak gerektir ve bağlanmamalı. Ve mâdem ehl-i dalâlet ve tuğyan, işlerine gelmeyen bir eseri, eser sahibini çürütmekle eseri çürütmek âdetleridir; elbette semâ-yı Kur’an’ın yıldızlarıyla bağlanan Risaleler, benim gibi çok îtirazâta ve tenkidata medar olabilen ve sukut edebilen çürük bir direk ile bağlanmamalı. Hem mâdem örf-i nâsda, bir eserdeki mezâyâ, o eserin masdarı ve menba’ı zannettikleri müellifinin etvarında aranılıyor ve bu örf’e göre, o hakaik-ı âliyeyi ve o cevâhir-i galiyeyi kendim gibi bir müflise ve onların binde birini kendinde gösteremeyen şahsiyetime mal etmek, hakikata karşı büyük bir haksızlık olduğu için risaleler kendi malım değil, Kur’an’ın malı olarak, Kur’an’ın reşhat-ı meziyatına mazhar olduklarını izhar etmeye mecburum. Evet, lezzetli üzüm salkımlarının hâsiyetleri, kuru çubukunda aranılmaz. İşte ben de öyle bir kuru çubuk hükmündeyim.

Dördüncü Sebep: Bâzan tevâzu, küfran-ı ni’meti istilzam ediyor; belki küfran-ı ni’met olur. Bâzan da tahdîs-i ni’met, iftihar olur. İkisi de zarardır. Bunun çâre-i yegânesi ki; ne küfran-ı ni’met çıksın, ne de iftihar olsun. Meziyet ve kemalâtları ikrar edip, fakat temellük etmeyecek, Mün’im-i Hakîki’nin eser-i in’âmı olarak göstermektir. Meselâ: Nasıl ki murassa ve müzeyyen bir elbise-i fâhireyi biri sana giydirse ve onunla çok güzelleşsen, halk sana dese: “Maşaallah çok güzelsin, çok

güzelleştin.” Eğer sen tevazu kârâne desen: “Hâşâ!.. Ben neyim, hiç. Bu nedir, nerede güzellik!” O vakit küfran-ı ni’met olur ve hulleyi sana giydiren mâhir san’atkâra karşı hürmetsizlik olur. Eğer müftehirane desen: ‘Evet ben çok güzelim, benim gibi güzel nerede var, benim gibi birini gösteriniz...’ O vakit, mağrurane bir fahirdir.

İşte, fahirden, küfrandan kurtulmak için demeli ki: “Evet ben güzelleştim, fakat güzellik libasıdır ve dolayısıyla libası bana giydirenindir; benim değildir.”

İşte bunun gibi, ben de sesim yetişse, bütün küre-i arza bağırarak derim ki: Sözler güzeldirler, hakikattırlar; fakat benim değildirler; Kur’an-ı Kerim’in hakaikından telemmu etmiş şualardır...

Yani: “Kur’an’ın hakaik-ı i’cazını ben güzelleştiremedim, güzel gösteremedim; belki Kur’an’ın güzel hakikatları, benim tâbiratlarımı da güzelleştirdi, ulvîleştirdi.” Mâdem böyledir; hakaik-ı Kur’an’ın güzelliği nâmına, Sözler nâmındaki âyinelerinin güzelliklerini ve o âyinedarlığa terettüp eden inâyât-ı İlâhiyeyi izhar etmek, makbûl bir tahdis-i ni’mettir.

Beşinci Sebep: Çok zaman evvel bir ehl-i velâyetten işittim ki; o Zât, eski velilerin gaybî işâretlerinden istihraç etmiş ve kanaati gelmiş ki: “Şark tarafından bir nur zuhûr edecek, bid’alar zulûmatını dağıtacak.” Ben, böyle bir nurun zuhûruna çok intizar ettim ve ediyorum. Fakat çiçekler baharda gelir. Öyle kudsî çiçeklere zemin hazır etmek lâzım gelir. Ve anladık ki, bu hizmetimizle o nuranî zatlara zemin ihzar ediyoruz. Mâdem kendimize ait değil, elbette Sözler nâmındaki nurlara ait olan inâyât-ı İlâhiyeyi beyan etmekte medar-ı fahr ve gurur olamaz; belki medâr-ı hamd ve şükür ve tahdis-i ni’met olur.

Altıncı Sebep: Sözler’in te’lifi vasıtasıyla Kur’an’a hizmetimize bir mükâfat-ı âcile ve bir vasıta-i teşvik olan inâyât-ı Rabbâniye, bir muvaffakiyettir. Muvaffakiyet ise, izhar edilir. Muvaffakiyetten geçse; olsa olsa bir ikrâm-ı İlâhî olur. İkrâm-ı İlâhî ise; bir şükr-ü mânevîdir. Ondandahi geçse; olsa olsa, hiç ihtiyarımız karışmadan bir kerâmet-i Kur’aniye olur. Biz, mazhar olmuşuz. Bu nevi ihtiyarsız ve habersiz gelen bir kerâmetin izharı, zararsızdır. Eğer âdi kerâmâtın fevkine çıksa, o vakit olsa olsa Kur’an’ın i’caz-ı mânevisinin şû’leleri olur.

Mâdem i'caz izhar edilir; elbette i'caza yardım edenin dahi izharı i'caz hesabına geçer, hiç medar-ı fahr ve gurur olamaz; belki medâr-ı hamd ve şükrandır.

Yedinci Sebep: Nev'i insanın yüzde sekseni ehl-i tahkik değildir ki, hakikate nüfûz etsin ve hakikatı hakikat tanıyıp kabûl etsin. Belki; sûrete, hüsn-ü zanna binaen, makbûl ve mûtemed insanlardan işittikleri mesâili taklîden kabûl ederler. Hattâ kuvvetli bir hakikatı, zaif bir adamın elinde zaif görür ve kıymetsiz bir mes'eleyi, kıymetdar bir adamın elinde görse, kıymetdar telâkki eder. İşte ona binaen, benim gibi zaif ve kıymetsiz bir biçârenin elindeki hakaik-ı imaniye ve Kur'aniyenin kıymetini, ekser nâsın nokta-i nazarında düşürmemek için, bilmecburiye ilân ediyorum ki: İhtiyarımız ve haberimiz olmadan, birisi bizi istihdam ediyor; biz bilmeyerek, bizi mühim işlerde çalıştırıyor. Delilimiz de şudur ki: Şuurumuz ve ihtiyarımızdan hariç bir kısım inâyâta ve teshilâta mazhar oluyoruz. Öyle ise, o inayetleri bağırarak ilân etmeye mecburuz.

İşte geçmiş "Yedi Esbab"a binaen, küllî birkaç inâyet-i Rabbâniyeye işâret edeceğiz.

Birinci İşaret: Yirmisekizinci Mektubun Sekizinci Meselesinin Birinci Nüktesinde beyan edilmiştir ki, "Tevâfukat"tır. Ezcümle: Mu'cizat-ı Ahmediye Mektubatı'nda, Üçüncü İşâretinden tâ Onsekizinci İşâretine kadar altmış sahife; habersiz, bilmeyerek bir müstensihin nüshasında, iki sahife müstesna olmak üzere mütebakî bütün sahifelerde -kemâl-i müvâzenetle- ikiyüzden ziyade "Resûl-i Ekrem Aleyhissalâti Vesselam" kelimeleri birbirine bakıyorlar. Kim insaf ile iki sahife dikkat etse, tesadüf olmadığını tasdik edecek. Halbuki tesadüf, olsa olsa bir sahifede kesretli emsâl kelimeleri bulunsa, yarı yarıya tevâfuk olur, ancak bir-iki sahifede tamamen tevâfuk edebilir. O halde böyle umum sahifelerde Resûl-i Ekrem Aleyhissalâti Vesselâm kelimesi; iki olsun, üç olsun, dört olsun veya daha ziyade olsun, kemal-i mîzan ile birbirinin yüzüne baksın; elbette tesadüf olması mümkün değildir. Hem sekiz ayrı ayrı müstensihin bozmadığı bir tevâfukun, kuvvetli bir işâret-i gaybiye, içinde olduğunu gösterir. Nasıl ki ehl-i belâğatın kitaplarında, belâğatın derecatı bulunduğu halde;

Kur'an-ı Hakîm'deki belâgat, derece-i i'caza çıkmış. Kimsenin haddi değil ki ona yetişsin. Öyle de; Mu'cizat-ı Ahmediye'nin bir âyinesi olan Ondokuzuncu Mektub ve Mu'cizat-ı Kur'aniye'nin bir tercümanı olan Yirmibeşinci Söz ve Kur'an'ın bir nevi tefsiri olan Risale-i Nur eczalarında tevafukat, umum kitapların fevkinde bir derece-i garabet gösteriyor. Ve ondan anlaşılıyor ki: Mu'cizat-ı Kur'aniye ve Mu'cizat-ı Ahmediye'nin bir nevi kerâmetidir ki, o âyinelerde tecelli ve temessül ediyor.

İkinci İşaret: Hizmet-i Kur'aniyeye ait inâyât-ı Rabbaniyenin ikincisi şudur ki: Cenâb-ı Hak, benim gibi kalemsiz, yarım ümmî, diyar-ı gurbette, kimsesiz, ihtilâttan men'edilmiş bir tarzda; kuvvetli, ciddi, samimî, gayûr, fedakâr ve kalemleri birer elmas kılıncı olan kardeşleri bana muavin ihsan etti. Zaif ve âciz omuzumuza çok ağır gelen vazife-i Kur'aniyeyi, o kuvvetli omuzlara bindirdi. Kemâl-i kereminden, yükümü hafifletti. O mübarek cemaat ise; -Hulûsî'nin tâbiriyle- telsiz telgrafın ahizeleri hükmünde ve -Sabri'nin tâbiriyle- nur fabrikasının elektriklerini yetiştiren makineler hükmünde ayrı ayrı meziyetleri ve kıymetdar muhtelif hâsiyetleriyle beraber, -yine Sabri'nin tâbiriyle- bir tevafukat-ı gaybiye nev'inden olarak, şevk ve sa'y ü gayret ve ciddiyette birbirine benzer bir sûrette esrâr-ı Kur'aniyeyi ve envâr-ı îmaniyeyi etrafa neşretmeleri ve her yere eriştirmeleri ve şu zamanda (yâni hurufat değişmiş, matbaa yok, herkes envâr-ı îmaniyeye muhtaç olduğu bir zamanda) ve fütur verecek ve şevki kıracak çok esbab varken, bunların fütursuz, kemâl-i şevk ve gayretle bu hizmetleri, doğrudan doğruya bir kerâmet-i Kur'aniye ve zâhir bir inâyet-i İlâhiyedir. Evet, velâyetin kerâmeti olduğu gibi; niyet-i hâlisânın dahi kerâmeti vardır. Samimiyetin dahi kerâmeti vardır. Bâhusus lillâh için olan bir uhuvvet dairesindeki kardeşlerin içinde; ciddî, samimî tesanüdün çok kerâmetleri olabilir. Hattâ şöyle bir cemaatin şahs-ı mânevîsi bir veliyy-i kâmil hükmüne geçebilir; inâyâta mazhar olur.

İşte ey kardeşlerim ve ey hizmet-i Kur'an'da arkadaşlarım! Bir kal'ayı fetheden bir bölüğün çavuşuna bütün şerefi ve bütün ganimeti vermek nasıl zulümdür, bir hatadır; öyle de: Şahs-ı mânevînin kuvvetiyle ve kalemlerinizi ile hâsıl olan fütuhattaki inâyâtı benim gibi bir

bîçareye veremezsiniz! Elbette böyle mübarek bir cemâatte, tevâfukat-ı gaybiyeden daha ziyade kuvvetli bir işâret-i gaybiye var ve ben görüyorum; fakat herkese ve umuma gösteremiyorum.

Üçüncü İşâret: Risale-i Nur eczaları, bütün mühim hakaik-ı îmaniye ve Kur'aniyeyi hattâ en muannide karşı dahi parlak bir sûrette isbatı, çok kuvvetli bir işâret-i gaybiye ve bir inâyet-i İlâhiyedir. Çünkü: Hakaik-ı îmaniye ve Kur'aniye içinde öyleleri var ki; en büyük bir dâhî telâkki edilen İbn-i Sîna, fehminde aczini itiraf etmiş, "Akıl buna yol bulamaz!" demiş. Onuncu Söz Risalesi, o zâtın dehasiyle yetişemediği hakaiki; avamlara da, çocuklara da bildiriyor.

Hem meselâ: Sırr-ı kader ve cüz-ü ihtiyârînin halli için, koca Sa'd-ı Taftazanî gibi bir allâme; kırk-elli sahifede, meşhur "Mukaddemat-ı İsnâ Aşer" nâmıyla Telvih nâm kitabında ancak hallettiği ve ancak havassa bildirdiği aynı mesâili, Kadere dâir olan Yirmialtıncı Sözde, İkinci Mebhasın iki sahifesinde tamamıyla, hem herkese bildirecek bir tarzda beyanı, eser-i inâyet olmazsa nedir?

Hem bütün ukûlü hayrette bırakan ve hiçbir felsefenin eliyle keşfedilemeyen ve sırr-ı hilkat-ı âlem ve tılsım-ı kâinat denilen ve Kur'an-ı Azimüşşan'ın i'caziyle keşfedilen o tılsım-ı müşkil-küşâ ve o muammayı hayretnüma, Yirmidördüncü Mektub ve Yirmidokuzuncu Söz'ün âhirindeki remizli nüktede ve Otuzuncu Söz'ün tahavvülât-ı zerrâtın altı adet hikmetinde keşfedilmiştir. Kâinattaki faaliyet-i hayret-nümânın tılsımını ve hilkat-ı kâinatın ve âkıbetinin muammasını ve tahavvülât-ı zerrattaki harekâtın sırr-ı hikmetini keşf ve beyan etmişlerdir, meydandadır, bakılabilir.

Hem sırr-ı Ehadiyet ile, şeriksiz Vahdet-i Rububiyeti; hem nihayetsiz kurbiyet-i İlâhiye ile, nihayetsiz bu'diyetimiz olan hayretengiz hakikatları kemâl-i vuzuh ile Onaltıncı Söz ve Otuzikinci Söz beyan ettikleri gibi; kudret-i İlâhiye'ye nisbeten zerrat ve seyyarat müsavi olduğunu ve haşr-i a'zamda umum zîruhun ihyâsı, bir nefsin ihyâsı kadar o kudrete kolay olduğunu ve şirkin hilkat-ı kâinatta müdahalesi imtina derecesine akıldan uzak olduğunu kemâl-i vuzuh ile gösteren Yirminci Mektub'daki "ve hüve alâ külli şey'in kadir" keli-

mesi beyanında ve üç temsili hâvi onun zeyli, şu azîm sırr-ı vahdeti keşfetmiştir.

Hem hakaik-i îmaniye ve Kur'aniyede öyle bir genişlik var ki, en büyük zekâ-i beşerî ihâta edemediği halde; benim gibi zihni müşevveş, vaziyeti perişan, mürâcaat edilecek kitap yokken, sıkıntılı ve sür'atle yazan bir adamda, o hakaik ekseriyet-i mutlakası dekaikıyla zuhuru; doğrudan doğruya Kurân-ı Hakîm i'caz-ı mânevisinin eseri ve inâyet-i Rabbâniyenin bir cilvesi ve kuvvetli bir işâret-i gaybiyedir.

Dördüncü İşâret: Elli -altmış risaleler öyle bir tarzda ihsan edilmiş ki; değil benim gibi az düşünen ve zuhurata tebaiyet eden ve tetkike vakit bulamayan bir insanın; belki büyük zekâlardan mürekkep bir ehl-i tetkikin sa'y ve gayretiyle yapılmayan bir tarzda te'lifleri, doğrudan doğruya bir eser-i inâyet olduklarını gösteriyor. Çünkü: Bütün bu risalelerde, bütün derin hakaik temsilât vasıtasıyla, en âmi ve ümmi olanlara kadar ders veriliyor. Halbuki o hakaikın çoğunu büyük âlimler "tefhim edilmez" deyip, değil avâma, belki havassa da bildiremiyorlar.

İşte en uzak hakikatları, en yakın bir tarzda, en âmi bir adama ders verecek derecede; benim gibi Türkçesi az, sözleri muğlak, çoğu anlaşılabilir ve zâhir hakikatları dahi müşkilleştiriyor diye eskiden beri iştihar bulmuş ve eski eserleri o su-i iştiharı tasdik etmiş bir şahsın elinde bu hârika teshilât ve suhulet-i beyan, elbette bilâ-şüphe bir eser-i inayettir ve onun hüneri olamaz ve Kur'an-ı Kerim'in i'caz-ı mânevisinin bir cilvesidir ve temsilât-ı Kur'aniyenin bir temessülüdür ve in'ikâsıdır.

Beşinci İşâret: Risaleler umumiyetle pek çok intişar ettiği halde, en büyük âlimden tut, tâ en âmi adama kadar ve ehl-i kalb büyük bir veliden tut, tâ en muannid dinsiz bir feylesofa kadar olan tabakat-ı nâs ve tâifeler o risaleleri gördükleri ve okudukları ve bir kısmı tokatlarını yedikleri halde tenkid edilmemesi ve her tâife derecesine göre istifade etmesi, doğrudan doğruya bir eser-i inâyet-i Rabbâniye ve bir kerâmet-i Kur'aniye olduğu gibi, çok tedkikat ve taharriyenin neticesiyle ancak husûl bulan o çeşit risaleler, fevkalâde bir sür'atle, hem idrâkimi ve fikrimi müşevveş eden sıkıntılı inkıbaz vakitlerinde yazılması dahi, bir eser-i inâyet ve bir ikrâm-ı Rabbânidir.

Evet, ekser kardeşlerim ve yanımdaki umum arkadaşlarım ve müstensihler biliyorlar ki; Ondokuzuncu Mektubun beş parçası, birkaç gün zarfında hergün iki-üç saatte ve mecmuu oniki saatte hiçbir kitaba müracaat edilmeden yazılması; hattâ en mühim bir parça ve o parçada lâfz-ı “Resûl-i Ekrem Aleyhissalatü Vesselam” kelimesinde zâhir bir hâtem-i Nübüvveti gösteren Dördüncü Cüz, üç-dört saatte, dağda, yağmur altında ezber yazılmış; ve Otuzuncu Söz gibi mühim ve dakik bir risale, altı saat içinde bir bağda yazılmış; ve Yirmisekizinci Söz, Süleyman’ın bahçesinde bir, nihayet iki saat içinde yazılması gibi, ekser risaleler böyle olması; ve eskiden beri sıkıntılı ve münkabız olduğum zaman, en zâhir hakikatları dahi beyan edemediğimi, belki bilemediğimi yakın dostlarım biliyorlar. Hususan o sıkıntıya hastalık da ilâve edilse, daha ziyade beni dersten, te’liften men’etmekle beraber; en mühim Sözler ve Risaleler, en sıkıntılı ve hastalıklı zamanımda, en sür’atli bir tarzda yazılması; doğrudan doğruya bir inâyet-i İlâhiye ve bir ikram-ı Rabbânî ve bir kerâmet-i Kur’aniye olmazsa nedir?

Hem hangi kitap olursa olsun, böyle hakaik-ı ilâhiyeden ve imâniyeden bahsetmiş ise, alâ küllî hâl bir kısım mesâili, bir kısım insanlara zarar verir ve zarar verdikleri için, her mes’ele herkese neşredilmemiş. Halbuki şu risaleler ise; şimdiye kadar hiç kimsede, -çoklardan sorduğum halde- su-i te’sir ve aksülâmel ve tahdiş-i ezhan gibi bir zarar vermedikleri, doğrudan doğruya bir işâret-i gaybiye ve bir inâyet-i Rabbâniye olduğu bizce muhakkaktır.

Altıncı İşâret: Şimdi bence kat’iyet peyda etmiştir ki; ekser hayatım, ihtiyar ve iktidarımın şuur ve tedbirimin haricinde öyle bir tarzda geçmiş ve öyle garib bir sûrette ona cereyan verilmiş; tâ Kur’an’ı Hakîm’e hizmet edecek olan bu nevi risaleleri netice versin. Adetâ bütün hayat-ı ilmiyem, mukaddemât-ı ihzariye hükmüne geçmiş. Ve Sözler ile i’caz-ı Kur’an’ın izharı, onun neticesi olacak bir sûrette olmuştur. Hattâ şu yedi sene nefyimde ve gurbetimde ve sebepsiz ve arzumun hilâfında tecerrüdüm ve meşrebime muhalif yalnız bir köyde imrar-ı hayat etmekliğim; ve eskiden beri ülfet ettiğim hayat-ı içtimaiyenin çok rabitalarından ve kaidelerinden nefret edip terketmekliğim; doğrudan doğruya bu hizmet-i Kur’aniyeyi hâlis, sâfi

bir sûrette yaptırmak için bu vaziyet verildiğine şüphem kalmamıştır. Hattâ çok defa bana verilen sıkıntı ve zulmen bana karşı olan tazyikat perdesi altında, bir dest-i inâyet tarafından merhametkârâne, Kur'an'ın esrarına hasr-ı fikr ettirmek ve nazarı dağıtmamak için yapılmıştır kanaatindeyim. Hattâ eskiden mütalâaya çok müştak olduğum halde; bütün bütün sâir kitapların mütalâasından bir men, bir mücânebet ruhuma verilmişti. Böyle gurbette medâr-ı teselli ve ünsiyet olan mütalâayı bana terkettiren, anladım ki, doğrudan doğruya âyât-ı Kur'aniyenin üstad-ı mutlak olmaları içindir.

Hem yazılan eserler, risaleler -ekseriyet-i mutlakası- hariçten hiç bir sebep gelmeyerek, ruhumdan tevellüd eden bir hâcete binaen, âni ve defî olarak ihsan edilmiş. Sonra bâzı dostlarıma gösterdiğim vakit, demişler: “Şu zamanın yaralarına devadır.” İntişar ettikten sonra ekser kardeşlerimden anladım ki, tam şu zamandaki ihtiyaca muvafık ve derde lââyık bir ilaç hükmüne geçiyor.

İşte ihtiyar ve şuurumun dairesi haricinde, mezkûr hâletler ve sergüzeşt-i hayatım ve ulûmların enva'larındaki hilâf-ı âdet ihtiyarsız tetebbuatım; böyle bir netice-i kudsiyeye müncer olmak için, kuvvetli bir inâyet-i İlâhiye ve bir ikrâm-ı Rabbânî olduğuna bende şüphe bırakmamıştır.

Yedinci İşaret: Bu hizmetimiz zamanında, beş-altı sene zarfında, bilâ-mübalâğa yüz eser-i ikrâm-ı İlâhî ve inâyet-i Rabbaniye ve kerâmet-i Kur'aniyeyi gözümüzle gördük. Bir kısmını, Onaltıncı Mektub'da işaret ettik; bir kısmını, Yirmialtıncı Mektubun Dördüncü Mebhasının mesâil-i müteferrikasında; bir kısmını, Yirmisekizinci Mektubun Üçüncü Mes'elesinde beyan ettik. Benim yakın arkadaşlarım bunu biliyorlar. Dâimi arkadaşım Süleyman Efendi çoklarını biliyor. Hususan Sözler'in ve risalelerin neşrinde ve tashihatında ve yerlerine yerleştirmekte ve tesvid ve tebyîzinde, fevkal-me'mûl kerametkârâne bir teshilâta mazhar oluyoruz. Kerâmet-i Kur'aniye olduğuna şüphemiz kalmıyor. Bunun misâlleri yüzlerdir.

Hem maîşet hususunda o kadar şefkatle besleniyoruz ki; en küçük bir arzu-yu kalbimizi, bizi istihdam eden Sâhib-i İnâyet tatmin etmek için; fevkal-me'mul bir sûrette ihsan ediyor. Ve hâkezâ... İşte bu hal

gayet kuvvetli bir işâret-i gaybiyedir ki, biz istihdam olunuyoruz. Hem rızâ dairesinde, hem inâyet altında bize hizmet-i Kur'aniye yaptırılıyor.

Bu mektup, Barla Lâhikası'nın ilk başına birinci mektup olarak, Mektubat Risalesinin 28. Mektub'un 7. Risale olan 7. Meselesi yazılmış... Bu bölümün başında serlevha yapılan âyet-i kerimede meâlen: “Onlara söyle ki, ancak Allah'ın fazlı (lütfü) ve rahmetiyle ferahlansınlar. Bu, onların dünyada toplayıp durduklarından daha hayırlıdır.” (Yunus Sûresi, 58) buyrulmaktadır. Bu âyetin Risale-i Nur ve onun hizmet eden talebeleri hakkındaki mühim bir sırrını, yedi tane İlahî inayeti göstermekle beyan etmektedir. Bu yedi inayeti okuyanlar, Nur Risalelerinin ne kadar önemli olduğunu ve İlahî inayet nazarında ve Allah'ın himâyesi noktasında ne kadar değerli bulunduğunu anlayacaktır.

Mesele, yedi işâret olarak ele alınmış, önce tahdis-i nimet (Allah'ın üzerimizde olan nimetlerini şükür niyetiyle anlatmak) sûretinde bazı inayet sırları “Yedi Sebep” olarak beyan edilmiş.

Birinci Sebep; Birinci Dünya Savaşından önce Üstad'ın gördüğü bir vâkıa-ı sâdika (doğruluğu şüphesiz bir olay veya bir rüya) anlatılıyor. Bir kere olayın olduğu yer Ağrı Dağı... Bu dağ, Nuh Aleyhisselam zamanındaki meşhur tufanın da olduğu yer. Önce Nuh Aleyhisselam insanlığın ikinci atası yani bir nevi ikinci Âdem... Tufan da insanlık tarihinde hiç unutulmayan, hem semavi dinlerin mukaddes kitaplarında hem de semavi olmayan dinlerde anlatılan cihan çapında bir hâdis... İşte Üstad burada Ağrı Dağının altında bulunuyor. Birden dağ müthiş şekilde infilak ediyor. Dağlar gibi parçalarını dünyanın her tarafına dağıtıyor. O dehşet içinde annesini yanında görüyor ve ona “Anne korkma bu Cenab-ı Hakk'ın emridir, O Rahîm ve Hakîmdir.” diyor. Bir

de bakıyor ki, mühim bir zat kendisine “Kur’an’ın mucize oluşunu beyan et” diye emrediyor. Bundan sonra uyanıp anlıyor ki: Bir büyük infilâk olacak. O infilak ve inkılaptan sonra, Kur’an etrafındaki surlar kırılacak. Doğrudan doğruya Kur’an, kendi kendini müdafaa edecek. Kur’an’a hücum edilecek; onun mucize oluşu, çelik bir zırhı olacak. Kur’an’ın pek çok mucizelik yönlerinden bazılarını, şu zamanda kendisi izhar edip açıklamak üzere namzet olacak... Evet bu mühim hizmete namzet olduğunu anlıyor...

Demek ki, Nuh Tufanı gibi bütün insanlığı alakadar eden bir olay olacak. Önce Kur’an etrafındaki koruyucu surlar kırılacak. Yani İslam’ın ve Kur’an’ın bayraktarlığını yapan Osmanlı parçalanacak. Kur’an, artık cihangir bir devlet koruması altında değil; bizzat mucizelik gücüyle kendi kendini müdafaa edecek... Hatta cihana meydan okuyacak. Onun harikalığı bütün cihana haykırılacak... Elbette bu ağrısız acısız bir olay olmayacak. Onun hizmetkarları dertli, sancılı insanlar olacak. Ama anne şefkati gibi bir himayeyi her zaman yanı başlarında bulacaklar... Kur’an’ın mübelliğ-i azamî Hz. Muhammed Aleyhisselam için vaad edilen: “Allah seni insanlardan koruyacaktır.” teminatı Kur’an ve iman hizmetinde olanlara da olacaktır. Onlar Rahîm ve Hakîm ismine mazhar olacak, bütün işlerini, hikmetle, uygun stratejilerle ve Allah’ın engin rahmet ve şefkat gözetlemesi altında yürüteceklerdir.

Kur’an’ın mucizeliğini beyan etmesini Üstad’a söyleyen zat, (kanaatimce) Hz. Ali Efendimizdir. Çünkü Üstad, eserlerinin çok yerinde ona “Üstadım”, diyor. Hz. Ali (r.a.) Celcelûtiye isimli kasidesinde de hem Bediüzzaman Hazretlerine hem de Risale-i Nurlara işaretler ediyor. Bazı mühim zatların rüyasında da Hz. Ali (r.a.), tomar tomar yazılmış Risaleleri, Bediüzzaman Hazretlerinin kucağına koyuyor. Yani kaynağın

bizzat kendisi olduğuna, Bediüzzaman'ın ise hem bir talebesi ve hem de evladı olduğuna işaret ediyor...

Gerçekten de ülkemiz, Kur'an'ın bu ikinci mühim intişarında dünyaya merkez olmaktadır. Cihanın gözü, bilhassa bundan sonra, Hz. Nuh'un tufanının gerçekleştiği, Hz. İbrahim'in dolaştığı, (büyük bir ihtimalle) Hz. Meryem'in kabrinin bulunduğu Anadolu topraklarına çevrilecek, aç ve muhtaç oldukları maneviyat ile ilgili her türlü güzelliği buralarda bulacaklardır. Dünyaya, İslâmiyetin insanîyet yönünü, kendine has rikkat ve derinlikle gülümseyerek takdim eden Anadolu insanı, artık insanlık için tam bir matmah-ı nazar olacaktır. Öyle sanıyorum ki, biz henüz daha işin başında ve emkleme safhasındayız.

İkinci Sebep; Kur'an-ı Hakim, kendini, kendine layık şekilde bütün haşmetiyle gösterdiği gibi, Kur'an'ın tefsirleri olan Risale-i Nurların da uygun şekilde, makbul eserler olduklarının anlatılması gerektiği anlatılıyor.

“Elif, Lâm, Râ'larda, Hâ, Mîm'lerde kendi kendini kemal-i haşmetle gösteriyor, kemâlatını söylüyor, lâyük olduğu medhi kendi kendine ediyor.” ifadesini ele alacak olursak İşarâtü'l-İ'caz tefsirinde. Elif, Lâm, Mîm harflerinin izahında önce “Dört Mebhas” altında bu mukattaat harflerinin tek başlarına birer mucize oldukları uzun uzun anlatılmış. Sonra da şöyle denilmiş: “Elif, Lâm, Mîm, kâsem (yemin) olduğu cihetle Kur'an'ın azametince, altında gizli o dört mebhasta anlatılan letâif (ince nükteler) cihetiyle de davâsının isbatına işaret eder. Aynı şekilde “Zâlike (yani “zâ” şu, “li” o uzakta, yüksekte bulunan, “ke” sana hitap ediyorum, demek mânalarını ihtiva eden işaret edatı) zât ve sıfatı gösteren bir işaret olması itibariyle hem Kur'an'ın azametince, hem azameti isbat eden kemal sıfatlarına işaret eder. Aynı şekilde “zâlike” hissî işarete mahsus bir edat olduğu halde akli işarete (ya şu yüce mertebede bulunan Kur'an diye işaret etmesi), tâzim

ve ehemmiyeti ifade ettiği gibi; aklî (mâkul) olan Kur'an'ı, hissî (mahsus) suretinde göstermesi, Kur'an'ı, zihinlerin ve nazarların dikkat-i nazarlarına arz etmekle, örtme ve gizleme gibi şeyleri gerektirecek hile, zaafiyet ve diğer çirkinliklerden münezzehtir olduğunun izhâr etmektir. Aynı şekilde, (zâlike'de bulunan) "li" vasıtasıyla ifade ettiği uzaklık, Kur'an'ın kemâline delâlet eden rütbesinin yüceliğine işarettir.

Ve kezâ "El-Kitab" daki "El" hasr-ı örfiyi (yani birşeyin örfen ve halk nazarında ondan ibaret olması ve o mikdarın dışına taşmamasını) ifade ettiğinden, Kur'an'ın azametini ve başka kitapların bütün güzelliklerini kendinde toplayarak onların üstünde olduğuna işarettir. Aynı şekilde "kitab" tabiri, bu Kur'an'ın, okuyanlar ve yazarlar sınıfından olmayan bir ümmînin (yani Hz. Muhammed Aleyhisselamın) mahsülü olmayıp Allah'ın kelâmı olduğuna işarettir.

Ve kezâ "Lâ raybe fih" Kur'an'ın kemâlini isbat ve te'kit eder. Ve keza istiğrak (hiçbir şüphe yoktur diye) ifade eden "Lâ", Kur'an'ın her köşesinde dikilen ve her yerinde zikredilen deliller ve bürhanlar, hücumla gelen şek ve şüpheleri gidererek, Kur'an'ın o gibi lekelerden münezzehtir olduğunun ifade eder. Lisan-ı haliyle de "Kur'an'da ayıp sayılacak hiçbir nokta yoktur. Kur'an gibi sağlam ve doğru sözlerde ayıp ve noksan aramak, ancak anlayışların hastalık ve sakatlığından ileri gelmektedir." şiirini okutur. Aynı şekilde, zarf edatı olan "fi" tabiri, Kur'an'ın sathına ve zâhirine konan şek ve şüphe varsa, içerisindeki hakikatlar ile defedilebileceğine işarettir...

Evet, "Elif, Lâm, Mîm" lisânî hâliyle hem muarazaya davet edip meydan okur, hem de mucize olduğunu ilan eder. "Zâlike'l-Kitab" hem bütün kitaplardan üstün olduğunu açıkça ifade eder, hem de müstesna ve mümtaz olduğunu izhar eder. "Lâ raybe fih" hem Kur'an'ın şek ve şüphe yeri olmadığını sarahaten beyan eder, hem müstesna ve mümtaz olduğunu izhar eder. "Hüden lil-müttakîn" Kur'an'ın hem

tarîk-i müstakimi göstermekle vazifeli olduğunu gösterir hem mücessem bir hidayet nuru olduğunu ilan eder.

Evet “Elif, Lâm, Mîm” Bütün muarızlara meydan okuyup muarazaya davet eder. Öyle ise, en yüksek bir kitaptır. Öyle ise bir yakîn sadefidir. Zira kitabın kemâli, yakîn ileler. Öyle ise, insanlık için mücessem bir hidayettir.

“Zâlike’l-Kitab” Yani emsâlınden üstündür. Öyleyse, müstesnâdır. Çünkü şek ve şüphe yeri değildir. Çünkü mütakîlere doğru yolu gösterir. Öyle ise mucizedir. “Hüden lil-müttakîn” Yani tarik-ı müstakîme irşad eder. Öyle ise yakîniyattandır. Öyle ise mümtazdır. Öyle ise mucizedir...

Üçüncü Sebep; Risale-i Nur Külliyyatının Kur’an’ın malı olduğu ve Kur’an’dan süzülüp geldiği anlatılmaktadır.

Evet Risaleler, Arş-ı Azama bağlı olan Kur’an’ın tefsiri-dir. Onlar, ilhâmat-ı Kur’aniye, sünûhat-ı Kur’aniye ve istihrâcât-ı Kur’aniyedirlere. Mesela 10. Söz olan Haşır Risalesi, yüzlerce Kur’an âyetlerinden süzölmüş bazı damlalardır. Diğer Risaleler de umumen öyledir. Gerçek bu olunca, Risalelerin, fani yazarına değil, bâki olan kaynağına bağlanılması gerekmektedir. Çünkü azgın ve taşkınlara, işlerine gelmeyen bir eseri çürötmek için, sahibini çürötmeye yoluna giderler. Öyle olunca Kur’an semâsının yıldızları ile bağlı olan Risale-i Nurların, çüröteölebilecek direkler yerine asılları ile irtibatlandırılmalıdır. Gerçi Nur müellifi çürök bir direk değildir; fakat günümüzde propagandanın fevkalade ince tekniğı uzun zaman pek çok doğruları, çeşitli iftiralarla yanlış olarak göstermeye muvaffak olmuştur. İşte sırf bu mülahazalarla kendisi bu tâbirleri kullanmıştır. Hâşâ öyle olduğu için değil; mütecevizlerin bakışı böyle olduğundan dolaydır. Onun için yine meseleyi onun ifadeleriyle bağlayalım: “Risâleler kendi malım değil, Kur’an’ın malı olarak, Kur’an’ın meziyetlerinden süzölmüş mazhariyetlerini

izhar etmeye mecburum. Evet lezzetli üzüm salkımlarının özellik ve keyfiyetleri, kuru çubuğunda aranılmaz. İşte ben de öyle bir kuru çubuk hükmündeyim.”

“Nasıl ki, elektiriğin kıymetdar metâı, ne şarktan, ne de garbtan celbedilmiş bir mal değildir. Belki yukarıda, cevvi havada rahmet hazinesinden, semavat tarafından iniyor. Her yerin malıdır. Başka yerde aramaya lüzum yoktur. Öyle de manevi bir elektrik olan Risâle-i Nurlar dahi, ne şarkın malûmâtından ve ne de garbın felsefe ve fenlerinden gelmiş bir mal ve onlardan iktibas edilmiş bir nur değildir. Belki, semavî olan Kur’an’ın şark ve garbın fevkındaki yüksek mertebe-i arşîsinden iktibas edilmiştir.” (Birinci Şua)

“Risale-i Nur, diğer telif edilen kitaplar gibi, ilimlerden, fenlerden ve başka kitaplardan alınmamış. Kur’an’dan başka kaynağı yok, Kur’an’dan başka üstadı yok, Kur’an’dan başka mercii yoktur. Yazılırken, hiçbir kitap müellifinin yanında bulunmuyordu. Doğrudan doğruya Kur’an’ın feyzinden ilham edilmiştir ve Kur’an semâsından, âyetlerinin yıldızlarından iniyor.” (Birinci Şua)

Dördüncü Sebep; tevazu ile küfran-ı nimet ve iftihar ile tahdis-i nimet arasındaki farkları izah ediyor. Temsilde ifade edildiği gibi, bir zat sana çok kıymetli ve güzel bir elbise giydirse, insanlar da sana “Çok güzel oldun” deseler. Bu durumda senin “Hâşa! Bu nedir? Nerede güzellik?” demen nankörlük olur. Çünkü o güzel elbiseyi sana veren kişiye karşı yanlış bir tavidir. Onun için böyle söylememen lâzım. Sen “Evet ben çok güzelim. Var mı benim gibisi.” desen, bu da gurur ve kendini övme olur. Yine yanlıştır. Ama işin doğrusu “Evet ben güzelleştim ama, güzellik bu elbiseye, dolayısıyla bunu bana giydirene aittir.” demektir. Böylece, ne nankörlük ne de iftihar ve gurur söz konusu olmadan, gerçeği olduğu gibi teslim etmiş olursun.

Risale-i Nurlar hakkında da gerçek Nur Müellifinin dediği gibidir: “Ben de sesim yetişse, bütün küre-i arza bağırarak derim ki: Sözler (Nurlar) güzeldirler, hakikattırlar; fakat benim değildirler; Kur’an-ı Kerim’in hakikatlarından parıldamış şualardır.”

Üstad, İslâmî ilimler üzerine yazılmış doksan temel kitabı ezberlemiş ve bunları her gün evrad ve ezkâr okur gibi üçer saat meşgul olmakla ezberinden tekrarlamakla her üç ayda bir defa bitirmiştir. Yani bütün bu İslâmî temel ilimler, Kur’an-ı Hakimi anlamak, ondan mânalar istinbat etmek için doksan basamaklı bir merdiven olmuştur. Ayrıca, ilham, istihraç ve sünûhatlara başka şeyler karışmamak için bu doksan kitap sağlam bir süzgeç olmuştur. Belki bunları hiç unutmamak için hergün vird ve zikir okur gibi tekrarlamasının sırrı da budur.

O yine de bütün tevazuu ile, Hassan bin Sâbit’in: “Ben sözlerimle, Muhammed Aleyhisselamı medhetmiş olmadım; bilakis Muhammed Aleyhisselamdan bahsetmekle sözlerimi güzelleştirip övmüş oldum.” dediği gibi “Kur’an’ın mucizelik hakikatlarını ben güzelleştiremedim, güzel gösteremedim, belki Kur’an’ın güzel hakikatları benim tabirlerimi de güzelleştirdi, ulvileştirdi.” diyor.

Beşinci Sebep; Üstad, Allah’ın veli kullarından bir zatın kendisine “Şark tarafından bir nur zuhur edecek, bid’at karanlıklarını dağıtacak” dediğini söylüyor.

Bu çeşit sözleri söyleyenler çoktur. Bunlardan birisi Hasan Feyzi Yüregil’in şeyhinin şeyhi olan Hacı Hasan Feyzi Hazretleridir ki, Denizli’de türbesi bulunmaktadır. Bu zat, Üstad Hazretlerinin doğduğu anda ayağa kalkmış ve “Şu anda Şarkta büyük bir evliya dünyaya geldi!” diyerek çevresindekilere müjde vermiştir.

Isparta'lı Topal Şükrü Efendi namında bir zat da şiirlerinde: “Şükür ya bilmezem esrar-ı gaybdan amma; / Ya ileri ya geri, takrib ederim üç otuza / Eriş ey avn-i Şeriat, eriş ey muhyi'd-din!” diye otuz üç senesinden sonra Bediüzzaman'ı Isparta'nın imdadına çağırıyor. Vefatından otuz-kırk sene sonra Bediüzzaman Risale-i Nur ile imdada yetişiyor.

Bütün bunlardan sonra yine de Bediüzzaman Hazretleri o eşsiz tevazu ile: “Ben, böyle bir nurun zuhurunu çok bekledim ve bekliyorum. Fakat çiçekler baharda gelir. Öyle kudsî çiçeklere zemin hazırlamak lâzım gelir. Anladık ki, bu hizmetimizle o nuranî zatlara zemin hazırlıyoruz.” diyor. Evet gurur, kibir ve fahirlenme semtlerine yaklaşmaması için onlar hep bu örnek tevâzu içinde bulunmuşlardır. Ama bize verdikleri ibret ve ders ise, bu tür yanlışlara bulaşmadan, açılacak çiçeklere yer ve imkân hazırlamak için var gücümüzle çalışmak, gayret etmek ve hiçbir beklentiye girmemektir.

Altıncı Sebep; iman ve Kur'an hizmetinde İlâhî bir teşvik ve acele bir ücret olarak Cenab-ı Hakk'ın inayet ve muvaffakiyet ihsan ettiği ifade ediliyor. Onun için bunun izhar edilip anlatılması gerektiğini söylüyor. Çünkü, “Allah'ın nimetlerini anlatma (tahdis-i nimet) yönünden muvaffakiyet izhar edilir. Muvaffakiyetin üstünde İlâhî bir ikram olsa da onu açıklamak mânevî bir şükürdür. Ondan da biraz daha ileriye geçse bile insan iradesi dışında gerçekleşmiş Kur'an'ın bir kerametidir. Biz sadece mazhar olmuşuz. Onun için böyle bir kerâmeti anlatmanın da zararı yoktur. Eğer sıradan kerametlerin üstüne çıksa, o zaman Kur'an'ın manevî mucizeliğinin ışıltıları olur. Madem Kur'an'a ait mucizelik izhar edilir; elbette o mucizeliğe yardım eden eserlerin de açıklanması yine Kur'an'a ait bir mucizeliğin izharı hükmüne geçer. Bu bakımdan kimse için övünmeye ve gururlanmaya vesile teşkil etmez; bilakis hamde ve şükrâna sebeptir...” diyor.

Bu arada şunu ifade edelim ki; Kur'an'ın mucizelik yönleri olduğu gibi mucizeleri de vardır. Meselâ, câhiliyet dönemi gibi öyle bir zamanda, öyle bir topluluk içinden sahabeler gibi, insanlığın yıldızlarını yetiştirmiş olması Kur'an'ın bir mucizesidir... Aynı şekilde inkâr-ı ulûhiyetin cihanı sardığı bir zamanda iman hakikatlarını güneş gibi isbat eden Risale-i Nurların Kur'an'ın bir tefsiri olarak bu zamanda zuhuru, yine Kur'an'ın manevî i'cazının parıldamasıdır... Şeref, Kur'an'a aittir.

Yedinci Sebep; insanların yüzde sekseninin ehl-i tahkik olmaması itibariyle hüsn-ü zanna binaen hareket ettikleri, bu yüzden de kuvvetli bir hakikatı zayıf bir adamın elinde zayıf gördüklerini ve kıymetsiz bir meseleyi de kıymetli bir adamın elinde kuvvetli gördüklerini, işte bu sebepten dolayı, bu iman ve Kur'an hizmetinin kıymetini düşürmemek için me'hazin kudsiyetini ortaya koymaya mecbur kaldığını anlatıyor. Bilmecbûriye ilan ediyor ki: "İrademiz dışında, haberimiz olmadan, Birisi bizi istihdam ediyor. Biz bilmeyerek bizi mühim işlerde çalıştırıyor. Delilimiz de şudur ki; şuurumuz ve irademiz olmadan bir kısım inayetlere ve teshîlata (kolaylaştırmalara) mazhar oluyoruz. Öyle ise, o inayetleri bağırarak ilan etmeye mecburuz!" diyor.

Bundan sonra da bu külli inayetlerden yedi tanesini yedi işaretle izah ediyor:

Birinci İşarete; Risalelerdeki tevâfukları ele alıyor. Bilhassa 19. Mektup'ta Peygamber Efendimizin (s.a.s.) mucizelerinin anlatıldığı Risalede "Resûl-i Ekrem Aleyhissalatü Vesselam" kelimeleri birbiri ile her sayfada tam tamına tevafuk ediyorlar. Birbirinden ayrı sekiz kâtip bu Risaleyi yazarken aynen bu tevafuklar görülmüştür. İnsanların kaleme aldıkları kitaplarda bu derece tevafuka rastlanmamıştır. Buradan anlaşılıyor ki; Mucizat-ı Ahmediyeden bahseden 19. Mektup'ta ve Kur'an'ın kırka yakın mucizelik yönlerini

izah eden 25. Söz'de meydana gelen tevâfuklar, hayret verir şekilde kendilerini göstermelerinden anlaşılmaktadır ki, bunlar Kur'an'ın mucizelerinin ve Muhammed Aleyhisselam'ın mazhar olduğu harikaların kerâmetleridir ki, onların aynaları olan Risalelerde tecellî etmiştir.

Üstad başka yerlerde tevafuk için şöyle demiştir: “Tevafuk, eğer müteaddit tarzda ve ayrı ayrı cihette birbirini takviye edecek olsa, katiyet ve sarâhat derecesinde kanaat verebilir.” (Emirdağ Lâhikası)

“Tevafuktaki gaybî müdâheleyi bir mektupta size böyle bir temsille beyan etmiştim. Mesela, benim avucumda nohut, leblebi, üzüm, buğday gibi maddeler bulunsa, ben onları yere atsam, üzüm üzüme, leblebi leblebiye karşı sıralansa hiç şüphe kalır mı ki, elimden çıktıktan sonra gaybî bir el müdâhale edip sıralamasın? İşte harfler ve kelimeler o maddeler (gibi)dir; ağzımız o avuçtur.” (Barla Lâhikası, 160. Mektup)

“Cenab-ı Hak, kemâl-i rahmetinden iki senedir ciddi hakikatlara nisbeten yemişler, fâkiheler nevinden lâtif tevâfuklar ile zihinlerimizi taltif etti, zihnimizi neşlendirdi. Kemâl-i merhametinden o tevâfukat-ı lâtif meyveleriyle, ciddi bir Kur'anî hakikata sevk etti ve ruhumuza o meyveleri gıda ve azık yaptı. Hurma gibi, hem meyve, hem azık oldu; hem hakikat, hem ziyaret ve meziyet birleşti.

Kardeşlerim bu zamanda dalâlet ve gaflete karşı pek çok manevî kuvvete muhtacız. Maatteessüf, ben şahsım itibariyle çok zayıf ve müflisim. Hârika kerametlerim yok ki, bu hakikatları isbat edeyim ve kudsi bir himmetim yok ki, onunla kalpleri celbedeyim. Ulvî bir deham yok ki, onunla akılları emrime musahhar kılayım. Belki, Kur'an-ı Hakîm'in dergâhında, bir dilenci hizmetçi hükümündeyim. Bu inatçı ehl-i dalâletin inadını kırmak ve insafa getirmek için, Kur'an-ı Hakîm'in sırlarından bazan meded isterim. Kur'an'ın kerâmetleri olarak, teva-

fuklarda İlâhî bir ikrâm hissettim, iki elimle sarıldım. Evet Kur'an'dan süzülen İşârâtü'l- İ'caz'daki ve Haşir Risâlesinde katî bir işareti hissettim. Emsalleri bulunsun bulunmasın, bence Kur'an'ın kerâmetidir. İşârâtü'l- İ'caz'ın bir sayfasına dikkat ettik; satırların başında bütün harfler ikişer ikişer olup, hârîka bir intizam ile harflerin konulduğunu gördük. Onuncu Söz'de tevafuk'a sebep (3,4,5,6) rakamları, herbirisi 13'te ittifakları; o 13'ün de, Altıncı ve Sekizinci, mahrem Dördüncü Remizlerde mühim bir esrar anahtarı olduğunu gördük. Bunda şüphemiz kalmadı ki, kağıt üzerinde daima kalacak bir Kur'anî kerâmettir, İlâhî bir ikrâmdır ve doğrudan doğruya, Risalenin ve Haşre imanın tasdikine bir imzâ telâkki ettik. Havada uçmak, su üzerinde yürümeye benzemiyor. Onlar muvakkat, hem şahsın kemâline ve iradesine, belki istidrâca verilebilir. Doğrudan doğruya hakikate -bilhassa bu zamanda- hizmet edemiyor.” (Barla Lâhikası, 115. Mektup)

İkinci İşarete; iman ve Kur'an hizmetinde müthiş bir dayanışma ve birliğin bulunması, samimi bir gayret, şevk ve fedâkarlıkla Nur Talebelerinin birbirleriyle kenetlenmesi bir kerâmet olarak değerlendirilerek: “Evet, velâyetin kerâmeti olduğu gibi, hâlis niyetin dahi kerâmeti vardır. Samimiyetin dahi kerâmeti vardır. Bilhassa, Allah için olan bir kardeşlik dâiresindeki kardeşlerin içinde, ciddi, samimi tesanüdün çok kerâmetleri olabilir. Hatta şöyle bir cemaatin şahs-ı mânevîsi kâmil bir velî hükmüne geçebilir, inayetlere mazhar olur. (...) Elbette, böyle mübarek bir cemaatte, gaybî tevafuklardan daha ziyade kuvvetli gaybî bir işâret var ve ben görüyorum, fakat herkese ve umuma gösteremiyorum.” deniliyor.

Mektubat'ta bir rüya münasebetiyle ilgili olarak Bediüzzaman Hazretleri şöyle diyor: “O cemaat; telsiz âletlerin âhizeleri (alıcılardan) hükmünde, bütün dünyaya ders işittirmek istemek işâreti ve hakikati ise, inşaallah tamamıyla sonra çıkacak. Şimdi

efradı birer küçük çekirdek iseler de, ileride Allah'ın muvaffakılması ile yüksek birer ağaç hükmüne geçerler. Ve birer telsiz telgrafın merkezi olurlar.” (28. Mektup, 1. Mesele)

Üçüncü İşarete; Risalelerin bütün mühim iman ve hakikatlarını en inatçı kişilere karşı bile parlak bir surette isbatının gaybî bir işaret ve İlahî bir inayet olduğu anlatılıyor. Çünkü âhirete iman gibi öyle meseleler var ki, İbn-i Sina gibi dâhi bir şahıs bile “Akıl buna yol bulamaz.” demiş. Halbuki onun dehası ile aklen yetişemediği haşir konusunu, Bediüzzaman Hazretleri Cenab-ı Hakk'ın esmâ-i hüsnâsının (güzel isimlerinin) gözümüz önündeki tecellilerini tefekkür penceresiyle gösterip, bilhassa yer yer bilinenler yardımı ile bilinmeyenleri bulma yoluyla aklî ve mantıkî bir hâle getirmiştir. Kullandığı temsillerle de avam halkın ve çocukların da mâkul şekilde kavrayacakları seviyede takdim etmiştir.

Kader ve irade konusu İslâmiyetin en hassas mevzularından olup, mezelletül'akdam yani ayakların kaydığı meselelerden sayılmaktadır. Sadeddin-i Taftazani gibi allâme bir zat bile on iki mukaddeme ile kırk-elli sayfada ancak halledip üst seviye âlimlere bildirebildiği meseleleri, 26. Söz olan Kader Risalesi iki sayfada hem de herkese bildirecek bir seviyede takdim etmiştir. Şimdi bu durum bir sehl-i mümteni olmakla beraber İlahî bir inayet eseridir.

30. Söz'de bahsedilen Ene ve Zerre bahsi, aslında akılları hayrette bırakan ve felsefeyle keşfedilemeyen meselelerdendir. Yaratılışın sırrını ve kâinatın tılsımını keşfedip çözen zerre hareketlerindeki sırr-ı hikmeti beyan eden bu Risale hakkında İngiliz Profesör Colin Turner bana: “Çıldıracağım... Böyle birşey yazılamaz... Bu hakikatların akademik çalışmalarla bütün dünyanın akademisyenlerine anlatılması lâzım!” demişti.

20. Mektupta, “Ve hüve alâ külli şeyin kadîr” yani “Allah herşeye hakkıyla kâdirdir.” (Rum Suresi, 50) gerçeği gayet akli ve mantıkî bir şekilde izah edilmiştir. Yani Allah’ın kudretine göre zerrelere seyyârelere eşit olduğu, mahşerde bütün canlıları diriltmek, tek bir canlıyı diriltmek gibi kolay olduğu akli ve kalbi ikna ve tatmin edecek derinlik ve güzellikte beyan edilmiştir. 1960’lı yılların sonu ile 1970’li yılların başlarında Ege Üniversitesindeki bazı inançlı arkadaşlarımıza Risale-i Nur Külliyyatının çok iyi okunması lazım geldiğini anlatmaya çalışmıştık. Onlar “Tamam kardeşim, bizim İslâmiyete imanımız tam. İslâmiyet sadece imânî meselelerden ibaret değil ki... Hem karşımızdaki sol gruplar, karşımıza kapitalizmi yıkacak bir sistemle çıkıyorlar. Bizim daha çok bu konulara önem vermemiz gerekiyor.” demişlerdi. Biz her ne kadar esas meselenin iman-inkâr meselesi olduğunu, aslında onların ateizm üzerine kurulu bir dünya görüşüne sahip olduklarını, onları aklen, mantıken kalp ve kafalarında inkârlarını yıkmadan, iktisadî görüş, nizam ve rejim münakaşalarının hiç bir şeye yaramıyacağını söylesek de söz dinletememiştik.

Bir gün Ege Üniversitesinin yurtlarında kendilerini ziyaret sırasında bizimkilerin yüzlerinin ve gözlerinin sargılar içinde olduğunu gördüm. Sebebini sorunca dediler ki: “Geçen gün sağ-sol toplanıp meselelerimizi görüşelim dedik. Onlar, kendi sosyalist, komünist görüşlerini anlattılar. Biz de İslâmiyetin prensiplerini anlatmaya başlayınca, onlar “Biz ateistiz, İslam’ın temeli olan hiçbirşeye inanmıyoruz. Sizinle önce bir, Allah’ın varlığı üzerinde tartışmamız gerekir.” dediler. Biz de, bir yaratıcı olması gerektiğini kendi bilgilerimize göre anlatmaya başlayınca da fikir liderleri sahneye çıkıp gayet edepsizce “Yani Tanrı, gökleri, yıldızları yaratıp karşılına geçerek, ‘Dön!’ dedi ve hepsi dönmeye mi başladılar?” diyerek alay etmeye başladı. Hepsi de gülüşüyorlardı. Biz de bu harekete karşı harekete geçtik

ve karşılıklı birbirimize girdik.” Ben onlara “Eğer sadece Tabiat Risalesini ve 20. Mektuptaki ‘Allah herşeye kâdirdir.’ âyetinin tefsirini anlayarak okumuş olsaydınız, hiç kavgaya gürlüğe meydan vermeden, İlahî bir emirle sistemlerin nasıl harekete geçip birer Mevlevî gibi döndüklerini anlatmış olacaktınız.” dedik.

Dördüncü İşarete; elli-altmış Risalede büyük âlimlerin anlatılamaz dedikleri en derin hakikatların temsiller vasıtasıyla en âmî ve ümmî insanlara dahi anlatılıp ders vermesinin Allah’ın bir inayeti olduğu anlatılıyor.

Mesela itirazlı bir soru olarak “Kur’an’da hem Allah’ın Zatı’nın Ehad olduğu söyleniyor hem de küllî fiilleri icra ettiği; hem tek şahıs olduğu hem de yardımcısız olarak umumî Rububiyette bulunduğu; hem Ferd olmakla beraber şeriksiz, ortaksız şumüllü tasarruflarda bulunduğu; hem mekândan münezzeh olduğu hem de her yerde hazır ve nazır olduğu; hem nihayetsiz yüce olduğu hem de herşeye herşeyden daha yakın olduğu; hem bir olduğu hem de herşeyi bizzat elinde tuttuğu... Bütün bunları Kur’an ifade ediyor. Kur’an hikmetli... Hikmetli olan ise, aklın kabul lenmekte zorlanacağı şeyleri akla yükletmemesi lâzım... Öyle ise bunlar nasıl izah edilebilir?” deniliyor. 16. Sözün Birinci Mebhasında yine Kur’an’da ifade edilen temessül bahsiyle akla, kalbe ve mantığa uygun gelecek üç temsille ayan beyan izah ediliyor.

Öğrencilik yıllarımda birisi bana “Bir maça gidiyoruz, binlerce ağızdan birbirinden farklı sözler çıkıyor bunların hepsini hiç karıştırmadan bir anda anlamak mümkün olmuyor. Halbuki siz milyonlarca insanın ayrı ayrı dilde söyledikleri bütün istek ve dualarını hiç karıştırmadan Allah’ın işittiğine ve anında hepsine de karşılık verme gücüne sahip olduğuna inanıyorsunuz. Bu nasıl olur, bunu akıl nasıl kabul eder?” demişti. Ben de 13. Söz’ün 2. Makam’ında anlatılan Hüve

Nüktesi ile, hava zerrecilerinin herbirinin bir anda söylenen bütün sözleri sanki küçük kulakları ile duyup ince dilleriyle yanlarında bulunan arkadaşlarına aktarırcasına hareket ettiklerini anlatmak daha doğrusu aktarmak suretiyle izah etmiş, sonra da “Allah’ın yarattığı akılsız, şuursuz atom zerresinde durum böyle oluyorsa, hatta bu ses ve şekil nakillerini hiç şaşırmadan yaparken bu zerreler daha bir çok vazifeleri de hiç karıştırmaksızın yapıyorlarsa, Allah-u Teâla niçin bütün sesleri, istekleri, duaları duyamasın ve bir anda cevap verme gücüne sahip olamasın.” demiştim. Karşımdaki de “Bunu zaten ben söylemiyorum, bazı inkârcılardan duymuştum.” demek zorunda kalmıştı. Bu olaydan bir müddet sonra, İslâmiyetten sonra gelmiş olduğu iddia edilen Bahâ-î dininin mensuplarıyla karşılaşmıştık. Uzun münakaşalardan sonra onlara “Madem yeni bir din olduğunu iddia ediyorsunuz. Demek ki size göre İslamiyetin cevabını veremediği soruların da cevabını veriyorsunuzdur” diyerek bir kaç soru içinde yukarıdaki soruyu da sormuştuk. Fakat bir türlü altından kalkmaları mümkün olmayınca “Kur’an tefsirleri bunların cevaplarını akılları ve gönülleri ikna edecek ve aydınlatacak şekilde veriyor, yeni bir dine niye ihtiyaç olsun ki,” diyerek meseleyi kapatmıştık.

Beşinci İşarete; Risale-i Nurların bu kadar çok yayılmasına rağmen ibtida ile intihayı birleştirircesine yani en büyük alimle en âmi bir adama; ehl-i kalb bir veli ile en muannid bir filozofa kadar herkesin diz dize, omuz omuza derslerini dinleyip istifade etmelerinin İlahî bir inayet ve Kur’anî bir keramet olduğu anlatılıyor. Ayrıca hangi kitap olursa olsun, böyle derin meselelerden bahsederken mutlaka bazı bahislerinin bir kısım insanlara zarar verdiği bilinmektedir. Onun için İslami ilimlerin bir hârikası olan Muhyiddin-i İbn-i Arabî’nin kitaplarını herkesin okumaması istenmiş, kendisi bile “Bizden olmayan ve makamımızı bilmeyen, kitaplarımızı okumasın zarar görür.” demiştir. Halbuki bu

Nur Risalelerini geniş kitleler ve her tabaka insan okuduğu halde bir kötü tesir, bir aksülamel ve bir zihin karışıklığına sebep olma gibi bir durum ve zarar görülmemiştir. Bütün bunların, gaybî bir işaret ve bir inayet-i Rabbaniye olduğu muhakkaktır.

Altıncı İşarete; Üstad Hazretleri hayatının akışını, başından geçenleri aslında tamamen Kur'an'a hizmet edecek şekilde hazırlanmış bir program olarak görmekte ve değerlendirmektedir. Yazılan eserlerin, dışarıdan değil ruhandan doğan bir ihtiyaca binaen ani olarak ihsan edildiğini söylemekte; sonra da bunların günümüzün yaralarına bir devâ olduğunun anlaşıldığını ifade etmektedir. Bu ise elbette İlahî bir inayet ve ikram olabilir.

Onun için bizim kalkıp “Haydi bir Rahman sûresi tefsiri yazalım veya Yasin Suresini bir tefsir edelim” diye hiçbir ihtiyaç yokken sırf yazmak için birşeyler ortaya koymamız bereketli bir hizmet olmaz. Kütüphaneleri süsleyen bir nesneden pek ileri gidemez. Günümüzün ruhuna tercüman olamayan ve ihtiyaçlarına cevap veremeyen bir sürü kitap bir an için parlasalar da bir saman alevinden ileriye geçememişlerdir. Risaleler ise asrımızı ve gelecek asırları tenvir etmeye inşaallah devam edecektir...

Haşir Risalesi olan 10. Söz'ün yazılışı şöyle olmuştur: Ankara'da Maarif Şûrası toplanmış, dinden kopardıkları programlarındaki dinsiz görüşleri, talebelere nasıl kabul ettireceklerine dair yaptıkları istişârî toplantıda, felsefe dersleriyle, öldükten sonra dirilme olmayacağını talebelere anlatılmasına karar vermişler. Bu kararın alındığı günlerde Üstadımız Haşir âyetini Eğirdir Gölü kenarında kırk defa okur ve Barla'ya döndüğünde Haşir Risalesini kaleme alır. (Haşir Risalesi) Daha sonra İstanbul'da basılarak, Meclis'te mebus olan bir zâta gönderilir. Bu zat, Meclis kapısında adı geçen Maarif programını hazırlayanlardan birisi ile karşılaşır.

Kitabı gören şahıs: “Said Nursi, istihbârâtiyle bizim çalışmalarımızdan haberdar oluyor ve bize karşı eserler yazıyor.” der. Bu haberi Üstad’a Kâzım Karabekir Paşa bildiriyor. Üstad da şöyle diyor: “Kardeşim! Maarif Şûrasının böyle bir karar aldığından haberim yoktu. Onların kararına göre Cenab-ı Hak, Haşir Risalesinin yazılmasını bana ihsan etmiş. Yoksa ben kendi arzum ve hevesimle yazmış değilim; ihtiyaca binâen yazıldı.” (N. Şahiner, Son Şahitler, 4. cilt 158. sayfa)

Mehmet Fırıncı Ağabeyin anlattığına göre: “Muhsin Alev, Edebiyat Fakültesinin Felsefe Bölümünü bitirmek üzere idi. Üstad Hazretleri, fakülteyi bitirip üniversiteden alâkasının kesilmesini istemiyordu. Çünkü üniversite talebesi o zaman yok gibiydi. Üniversite câmiasına Nurları anlatacak kimse kalmıyor ve hizmet bakımından zararlı oluyordu. Bu esnada bir İngiliz müsteşrik (oryantalist) gelmişti. Edebiyat Fakültesi salonlarında yedi gün üst üste konferans vereceği ilan edilmişti. Birinci gün, konferansında “Seb’a semavat (yedi kat semâ) âyetini inkâr etmişti. ‘Bugün astronomi çok ilerlemiştir. Yapılan inceleme ve araştırmalar, sema katlarının varlığını tesbit etmemiştir. Bu âyet, ilme aykırıdır’ diye beyanda bulunmuştu. Muhsin Alev ve Ziya Arun, konferansı dinlemişlerdi. Üstad Hazretlerine geldiler ve anlattılar. Üstad Hazretleri hemen İşârâtü’l-İ‘caz’da ve aynı zamanda Lem’alarda bulunan o âyetinin izahatını, tefsirini, baş taraflarına bir takım ilaveler koyarak bir mektup halinde teksir ettirdi. Ertesi gün bu mektup, konferans esnasında dinleyiciler arasında dağıtıldı. Orada bulunanlar yazıyı görüp konferans başlamadan önce kendisine okuyup tercüme ettiler. Onun üzerine İngiliz müsteşrik ‘Kim bu zât?’ diye sormuş. Ona ‘Bediüzzaman Said Nursi diye bir âlim vardır. O bu âyeti size cevaben böyle tefsir etmiş.’ demişler. İngiliz, o günkü konferansı kısa kesip beş günlük konferansını da

iptal ederek Türkiye’den çekip gitmiştir.” (N. Şahiner, Son Şâhitler, 4. cilt, 355-357)

Yedinci İşârette; gerek Risalelerin yazılmasında, gerek istinsah edilip çoğaltılarak yayılmasında görülen İlahî ikrâm ve inayetler anlatılmaktadır.

Gerçekten matbaaların basmaktan çekindiği ve zaten harf inkılabıyla yeni harfler münasebetiyle baskı yapamayacakları bir atmosferde, elle binlerce nüshasının yazılıp tashih edilmesi çok enteresan bir durumdur. Bir de bunların bazıları çok zor şartlar altında hapisanelerde yazılmıştır.

Ahmet Feyzi Kul Ağabey anlatmıştı: “Denizli hapisanesinde, baş gardiyan mahkumların kullandıkları tütünlerin sarıldığı sarı kağıtları toplar sonra ‘Hâfız Ali!’ diye çağırırdı. Gelince onların hepsini kendisine verirdi, biz de onlara Risaleleri yazardık.”

Bazı Risaleler kibrit kutularının içinde, hapisane dışına çıkarıp teksir makinaları ile çoğaltılmıştı.

Ama Üstad’ın talebeleri çok azimliydi. Zübeyir Gündüzalp, Afyon mahkemesinde müdafaa yaparken şöyle diyordu: “Eğer komünistler, mürekkep ve kağıdı yok etmek imkânını da bulsalar, benim gibi gençlerden ve büyüklerden bir çok kişi, fedâî olup, hakikat hazinesi olan Risale-i Nur’un neşri için, mümkün olsa, derimizi kâğıt, kanımızı mürekkep yaptıracağız.”

Risalelerin neşrinde ümit edilmedik şekilde kerametli kolaylıklara mazhar olduğu gibi geçim hususunda fevkalade ih-sanlarla karşılaşıyorlardı. Netice itibariyle, Risale-i Nurlarla yaptırılan iman ve Kur’an hizmetinde Nur talebelerine, hem Allah’ın rızası dairesinde, hem İlahî inayet altında aşk ve şevk içinde çalışmalar yaptırılıyordu.

2. Mektup

Mahrem Bir Suale Cevaptır

Şu sırr-ı inâyet; eskiden mahremce yazılmış, On Dördüncü Sözün âhirine ilhak edilmişti. Her nasılsa ekser müstensihler unutup yazmamışlardı. Demek münâsip ve lâyük mevki burası ki, gizli kalmış.

Benden suâl ediyorsun: “Neden senin Kur’an’dan yazdığın Sözlerde bir kuvvet, bir tesir var ki, müfessirlerin ve âriflerin sözlerinde nâdiren bulunur. Bâzan bir satırda bir sahife kadar kuvvet var; bir sahifede bir kitap kadar tesir bulunuyor.”

Elcevap:¹ Şeref, i’câz-ı Kur’an’a ait olduğundan ve bana ait olmadığından, bilâpervâ derim:

Ekseriyet itibariyle öyledir. Çünkü, yazılan Sözler tasavvur değil tasdikdir; teslim değil, imândır; mârifet değil, şehâdetdir, şuhuddur; taklit değil, tahkiktir; iltizam değil, iz’andır; tasavvuf değil, hakikattir; dâvâ değil, dâva içinde bürhandır. Şu sırrın hikmeti budur ki:

Eski zamanda, esâsât-ı imâniye mahfuzdu, teslim kavî idi. Teferruatta, âriflerin mârifetleri delilsiz de olsa, beyânatları makbul idi, kâfi idi. Fakat şu zamanda, dalâlet-i fenniye elini esâsâta ve erkâna uzatmış olduğundan, her derde lâyük devâyı ihsan eden Hakîm-i Rahîm olan Zât-ı Zülcelâl, Kur’an-ı Kerimin en parlak mazhar-ı i’cazından olan temsilâtından bir şülesini, acz ve zaafıma, fakr ve ihtiyacıma merhameten, hizmet-i Kur’an’a ait yazılarıma ihsan etti.

Felillâhilhamd, sırr-ı temsil dürbünüyle, en uzak hakikatler gayet yakın gösterildi. Hem sırr-ı temsil cihetü’l-vahdetiyle, en dağınık meseleler toplattırıldı. Hem sırr-ı temsil merdiveniyle, en yüksek hakaika kolaylıkla yetiştirildi. Hem sırr-ı temsil penceresiyle, hakaik-ı gaybiyeye, esâsât-ı İslâmiyeye şuhûda yakın bir yakîn-i imâniye hâsıl oldu. Akıl ile beraber vehim ve hayâl, hatta nefis ve hevâ teslimi mecbur olduğu gibi, şeytan dahi teslim-i silâha mecbur oldu.

1 Güzel bir cevaptır.

Elhâsıl, yazılarımda ne kadar güzellik ve tesir bulunsa, ancak temsilât-ı Kur'aniyenin lemeâtındandır. Benim hissem, yalnız şiddet-i ihtiyacım ile taleptir ve gayet acizimle tazarruumdur. Dert benimdir, devâ Kur'an'ındır.

Said Nursî

İkinci mektupta, soru şeklinde Kur'an tefsiri olan Risalelerde bulunan kuvvet ve tesirin, diğer müfessirlerin ve âriflerin sözlerinde nâdiren bulunduğu; bâzan Risalelerin bir satırında bir sayfa kadar kuvvetin bulunduğu, bir sayfasında da bir kitap kadar bir tesir var olduğu söylenerek bunun izahı isteniliyor.

Cevabında ise tesbitin doğru olduğu ifade edilerek sebebi şöyle açıklanıyor: “Çünkü yazılan Sözler (Risale-i Nurlar) tasavvur değil tasdikdir; teslim değil, imandır; marifet değil, şehâdetdir, şuhuddur; taklit değil, tahkiktir; iltizam değil, iz'ândır; tasavvuf değil, hakikattir, dâva değil, dâva içinde bürhandır.”

Tasavvur ile tasdik arasında fark vardır. Mâlum, insan beyninde ilim için mertebeler vardır. Birincisi tahayyül, ikincisi tasavvur, üçüncüsü taakkul, dördüncüsü tasdik, beşincisi izan, altıncısı iltizam, yedincisi itikad... Dikkat edilirse tasavvur ikinci, tasdik ise dördüncü mertebededir. Onun için Risalelerde anlatılan hakikatlar insanı tasdike götürürler. Tasavvur ise daha işin başında meseleyi tasarlama safhasındadır. Mesela siz bâtil bir inancı bile üçüncü mertebe olan aklen idrak ve anlama seviyesinde tanıyabilirsiniz. Ama onun gerçekliğini yani hak olduğunu tasdik etmezsiniz...

Teslim ile iman arasında fark ise: “Bedevîlerden bir kısmı; ‘İman ettik!’ dediler. De ki: ‘Siz aslında gerçekten iman etmediniz; fakat ‘Teslim olduk!’ deyin; çünkü iman, henüz kalblerinize girmemiştir.” (Hucurât Suresi, 14) âyeti bu

farka işaret ediyor. Marifet (bilgi) ile şâhit olma farklıdır. Risâleler sadece bir bilgi vermez, sanki aynel-yakîn yani gözle görmüş gibi yakînî bir anlayış kazandırır. Taraftarlık mânasına bir iltizam ve tasdik ötesi derin bir iman olan iz'ân arasında elbette fark büyüktür. Tasavvuf ile hakikat arasında da çok büyük fark vardır. Dâva ile dâva içinde bürhan (delil) arasında da fark vardır. Çünkü delilsiz bir dâva desteksizdir.

Peki niçin Risale-i Nurlar, tasdik, iman, şuhûd, tahkik, iz'an, hakikat ve dâva içinde burhandır? Çünkü eski zamanda iman esasları koruma altındaydı, teslimiyet kuvvetliydi. Onun için irfan sahiplerinin delilsiz bile olsa sözleri kabul edilirdi. Ama fennî dalâlet ve inkarcı felsefenin eli, imanın rükûnlarına ve esaslarına uzanmış olduğundan, teslimiyet kırılmış, insanların beyin ve kalplerine şüpheler birer burgu gibi girmiş. Bunların bertaraf edilmesi için akıl ve mantığı ilmen ve fennen ikna edici delil ve bürhanlara ihtiyaç vardır. İşte bu problemi Risale-i Nur kökten halletmiştir. Onun için de çok tesirlidir.

Ayrıca Üstadın tabiriyle “hikmetü'l-avam ve felsefetü'l-umum” olan mesel ve temsil ile en derin hakikatlar, en dağınık meseleler toplatılmış; temsil merdiveniyle en yüksek hakikatlara kolaylıkla ulaştırılmıştır. Temsil sırrının penceresiyle gaybî hakikatlar, İslamî esaslar gözle görülür derecesine getirilip imanda yakîn elde edildi. Neticede “Akıl ile beraber vehim ve hayâl, hatta nefis ve hevâ teslime mecbur olduğu gibi, şeytan bile silahını teslim etmeye mecbur oldu.”

Şu teslimi bozulmuş ve taklidi kırılmış asırda sadece İslam dünyasında değil, bütün dünyada fen ve felsefenin kalp ve kafaları karıştırmasıyla inkâr-ı ulûhiyet sâri bir hastalık gibi yayıldı. Bu inkâr salgınına karşı koyacak sadece ve sadece Kur'an-ı Hakim'in hakiki tefsirleri olan Nur Risâleleridir..

3. Mektup

Mukaddeme

Hulûsi Bey ve Sabri Efendi'nin mektublarında Risale-i Nur hakkındaki fikralarının, bir mektub suretinde Risale-i Nur eczaları içinde idhal edilmesinin beş sebebi var.

Birincisi: Hulûsi ise, âhirdeki Sözlere'in ve ekser Mektubat'ın yazılmasına onun gayreti ve ciddiyeti en mühim sebep olması... Ve Sabri'nin dahi On Dokuzuncu Mektub gibi bir sülüs-ü Mektubat'ın yazılmasına sebep, onun samimî ve ciddî iştiağı olmasıdır.

İkinci Sebep: Bu iki zât bilmiyorlardı ki; bir vakit şu fıkralar neşredilecek. Bilmedikleri için gayet samimî, tasannu'suz, hâlisâne ve derece-i zevklerini ve o hakâika karşı şevklerini ifade etmek için, hususî bir surette yazmışlar. Onun için o takdiratları takriz nev'inden değil, doğrudan doğruya mübalağasız bir surette, gördükleri ve zevkettikleri hakikatı ifade etmeleridir.

Üçüncü Sebep: Bu iki zât hakikî talebelerimden ve ciddî arkadaşlarımdan... Ve hizmet-i Kur'ân'da arkadaşlarım içinde talebelik ve kardeşlik ve arkadaşlığın üç hâssası var ki, bu iki zât üçünde de birinciliği kazanmışlar.

Birinci Hassa: Bana mensub her şeye malları gibi tesâhub ediyorlar. Bir Söz yazılsa, kendileri yazmış ve te'lif etmiş gibi zevk alıyorlar. Allah'a şükrediyorlar. Âdeti cesedleri muhtelif, ruhları bir hükmünde hakikî manevî vereselerdir.

İkinci Hassa: Bütün makasıd-ı hayatiye içinde en büyük, en mühim maksadları, o nurlu Sözlere vasıtasıyla Kur'ân'a hizmet biliyorlar. Dünya hayatının netice-i hakikiyesinin ve dünyaya gelmekteki vazife-i fitriyelerinin en mühimmi, hakâik-i imaniyeye hizmet olduğunu telakkileridir.

Üçüncü Hassa: Ben kendi nefsimde tecrübe ettiğim ve eczahane-i mukaddese-i Kur'anîyeden aldığım ilâçları, onlarda kendi yaralarını hissedip o ilâçları merhem suretinde tecrübe ediyorlar. Aynı hissiyatıyla mütehasis oluyorlar. Ve ehl-i imanın imanlarını muhafaza etmek gayreti, en yüksek derecede taşımaları ve ehl-i imanın kalbine

gelen şübehat ve evhamdan hâsıl olan yaraları tedavi etmek iştiyakı, yüksek bir derece-i şefkatte hissetmeleridir.

Dördüncü Sebeb: Hulûsi Bey; benim yegâne manevî evlâdım ve medar-ı tesellim ve hakikî vârisim ve bir deha-yı nuranî sâhibi olacağı muhtemel olan birâderzâdem Abdurrahman'ın vefatından sonra, Hulusî aynen yerine geçip o merhumdan beklediğim hizmeti, onun gibi ifâya başlamasıyla... ve ben onu görmeden epey zaman evvel Sözlere yazarken, onun aynı vazifesiyle muvazzaf bir şahs-ı manevî bana muhatab olmuşçasına, ekseriyet-i mutlaka ile temsilâtım onun vazifesine ve mesleğine göre olmuştur. Demek oluyor ki, bu şahsı, Cenâb-ı Hak bana hizmet-i Kur'ân ve imanda bir talebe, bir muin tayin etmiş. Ben de bilmiyerek onunla onu görmeden evvel konuşuyordum, ders veriyordum...

Sabri ise, fitraten bende mevcut has bir nişan var. Bütün gezdiğim yerde kimsede görmedim. Sabri'de aynı nişan-ı fitrî var. Bütün talebelerim içinde, karabet-i nesliyeden daha ziyade bir karabet kendinde hissetmiş... Ve şu havâlide en az ümid ettiğim ve o da geç uyandığı halde en ileri gittiği bir işarettir ki; o da bir Hulûsi-i Sânidir, müntehabdır. Cenâb-ı Hak tarafından bana talebe ve hizmet-i Kur'ân'da arkadaş tâyin edilmiştir.

Beşinci Sebeb: Ben kendi şahsıma ait takdirat ve medhi kabul etmem. Çünkü, mânen büyük zarar gördüm, onun için şahsıma karşı takdirat, fahr ve gurura medar olduğu için şiddetle nefret edip korkuyorum. Fakat Kur'ân-ı Hakîm'in dellâli ve hizmetkârı olmamızın cihetinden ve o vazife-i kudsiye noktasında takdirat ve medih bana ait olmayıp, nurlu Sözlere ve belki doğrudan doğruya hakâik-ı imaniyeye ve esrar-ı Kur'âniyeye ait olduğu için onu müftehirâne değil, Cenâb-ı Hak'a karşı müteşekkirâne kabul ediyorum. İşte bu iki şahıs, bu hakikatı herkesten ziyade anladıkları için, onlar bilmiyerek vicdanlarının sevgiyle yazdıkları takdirat ve medihlerini, Risale-i Nur eczaları içinde dercedilmeye sebep olmuştur. Cenâb-ı Hak bunların emsâlini ziyade etsin ve onları da muvaffak etsin ve tarîk-i haktan ayırmasın, âmîn.

اللَّهُمَّ وَفَقْنَا وَإِيَاهُمَا وَأَمثَالَهُمَا مِنْ إِخْوَانِنَا لِخِدْمَةِ الْقُرْآنِ وَالْإِيمَانِ كَمَا تُحِبُّ وَتَرْضَى بِحَقِّ مَنْ
 أَنْزَلَتْ عَلَيْهِ الْقُرْآنَ عَلَيْهِ أَفْضَلُ الصَّلَاةِ وَأَتَمُّ التَّسْلِيمَاتِ مَا اخْتَلَفَ الْمَلَوَانُ وَمَادَارَ الْقَمَرَانُ

Said Nursî

Üçüncü mektup ise “Mukaddeme” de Hulûsî ve Sabri Efendi’nin yazdıkları mektupların Barla Lâhikasına girmelerinin beş sebebi anlatılmaktadır.

Birinci sebep: İbrahim Hulusî Yahyagil 17 Ocak 1928’de Manisa’dan Isparta-Eğridir’e yüzbaşı olarak tayin olundu. 1929 senesi baharında da Bediüzzaman Hazretleriyle Barla’da görüştü. Mektubat Risalesinin çoğu Hulusî Ağabeyin sorularına cevap olarak yazılmıştır.

Sabri Efendi de, Üstad’ın yazdığı Risaleleri çoğaltma merkezlerine gönderme; oradan gelenleri de tashih için tekrar Üstad’a ulaştırmada bir santrallık vazifesi gördüğü için hizmette çok önemli bir yeri vardır. Kendisine Santral Sabri de denilir.

İkinci Sebep: Hulûsî Bey ve Sabri Efendi yazdıkları mektupların Barla Lâhikasına gireceğini bilmiyorlardı. Onun için de yazdıklarını kitaba önsöz veya takriz yazarcasına bir hava ile yazmamışlardı. Mübalağasız, tasannusuz bir şekilde yazmışlardı. Yazılarının en önemli özelliği, Kur’an ve iman hakikatlarına karşı şevklerini ve hakikatlardan aldıkları zevklerini hâlisâne bir vaziyette ifade etmişlerdi. Sanki onların sözleri Risalelerin bir parçasıydı. Onun için buraya girmeye hak kazanmışlardı.

Üçüncü Sebep: Bunlar talebelik, kardeşlik ve arkadaşlığın üç özelliğini üzerlerinde taşımada birinciliği kazanmışlardı. Yani bunlar, örnek ve numûne-i imtisâl şahsiyetlerdi. Onun için yazıları bu lâhika mektuplarının içine girmeliydi. Bir

kere Üstadın kumaşından yaratılmış gibi, onunla tam bir doku uyuşması içindeydiler. Ona ait herşeye kendi malları gibi sahip çıkıyorlardı. Yazılan her Risaleyi kendileri yazmış gibi aşk ve şevkle ve zevkle kabulleniyorlardı. Sanki Üstad'la aynı ruh gibiydiler. İkinci olarak hayatlarının gaye ve hedefini sadece bu Kur'an tefsirleri olan Risale-i Nurlarla imana ve Kur'an'a hizmet biliyorlardı. Üçüncü özellikleri de onlar bu Kur'anî ilaçları, kendi yaralarına merhem gibi sürüyor, Üstadın hissiyatı ile hisleniyor, ehl-i imanın yaralarını tedavî hususunda büyük bir iştiaak ve yüksek bir şefkat duygusuyla hareket ediyorlardı. Gerçekten bu hizmette her yönüyle Üstadlarına vâris olduklarını isbat ediyorlardı. Bu üçüncü sebepte üç hassaya sahip oluşlarıyla, sonradan gelenlere, talebeliğin ve hizmetli olmanın nasıl olunacağını da göstermiş olmaktadırlar. Bu noktadan onlarda herkesin alacağı ibret ve dersler mevcuttur.

Dördüncü Sebep: Hulûsî Beyin, Abdurrahman Nursî'nin vefatından sonra Üstad'a bir evlad-ı manevi gibi ihsan edilmesinin bazı işaretleri var. Çünkü daha Sözlerin başında Küçük Sözleri yazarken, sanki bir subaya hitap ediyor gibi "Sen bir asker olduğun için, askerlik temsilâtiyle, sekiz hikayecikler ile birkaç hakikatı nefsimle beraber dinle." demiş, daha onu görmeden önce o zaman bir yüzbaşı olan Hulûsî Beyin vazife ve mesleğine uygun ifadeler kullanmıştır. Santral Sabri Efendide fitraten Üstad'a benzer özel bir nişan bulunmaktadır. Evet Santral Sıddık Sabri Hocanın ayak parmaklarının ikincisi ve üçüncüsü, Üstadın ayak parmakları gibi birbirine yapışık bir şekildeydi. Onun için Üstad, Kastamonu Lahikasında bir mektupta da ona "Sıddık Sabri! Senin cisminde (ayağında) kardeşliğimin bir sikkesini gördüğüm zaman bir hissi kablelvuku ile, 'Bu zât mühim bir vakitte bana çok ehemmiyetli bir kardeşlik edecek' diye kalbime geldi. Ve muvaffak oldun, yaptın. Allah senden razı olsun." demektedir.

Risalelerin Barla'da yazıldığı yıllarda, Bedre Köyü yakınlarında bir korulukta yangın çıkar. Sabri Efendi yangını bir türlü söndüremez. Sonunda Üstadından yadigâr olarak sırtında taşıdığı cübbeyi çıkararak alevlere uzatır: “Bu işte Bediüzzaman'ın cübbesi, haydi yakabilirsen yak bakalım” diyerek yangını söndürür. Aslında bu olayda onun Üstad hakkında hüsn-ü zannının derece ve derinliğini de görürüz.

8. Lem'a'da Risale-i Nur Talebeleri namına Rüştü ve Hüsrev şöyle demektedirler: “Hatta hizmet-i Kur'aniye'de en mühim bir arkadaşı ve hâlis bir talebesi olan Hulûsî Beye, Gavs-ı Azam Abdülkadir Geylanî Hazretlerinin ‘Lillahi Muhlisân, taîşü Saîden, Sâdikan li muhabbetî (Hâlisen, Allah için –vaktin Kâdirisi- ol. Sâdık muhabbetimle saîd, mesud olarak yaşarsın)’ fıkrasında işaret olduğu gibi, diğer bir kısım talebelerine işaretler var.”

Yine 8. Lem'a'da “Risale-i Nur Şakirtlerinin Bir Fıkrasıdır” başlığı altında şöyle denilmektedir: “Ve kün Kadiriyye'l-vakti lillâhî Muhlisân / Taîşü Saîden, Sâdikan li muhabbetî (Yani: Hâlisen, Allah için vaktin Kâdirisi ol. Sâdık muhabbetimle Saîd olarak yaşarsın)” İlm-i Cifirle mânâsı: “Ey Saîd! Sen, zamanın Abdülkâdiri (Geylanisi) ol, ihlâs-ı tamını kazan, fakrınla beraber maişetini (geçimini) düşünme, insanlardan minnet alma, ismin Saîd olduğu gibi, maişette de mesud olacaksın. Muhabbetinde sâdık olduğundan ve ihlâsa çalıştığından, Hulûsî gibi muhlis talebeler ve yardımcıları ve Süleyman, Bekir gibi sâdık hizmetkârlar ve Sabri gibi tam takdir edici ve ciddî müştak talebeler size verilmiş.”

Beşinci Sebep: Hulûsî ile Sabri, Üstadı şahsı itibariyle değil, fakat Kur'an'ın bir dellâli ve hizmetkârı olması cihetiyle o kudsî vazife noktasından takdir ve methetmede meseleyi herkesten ziyade anlamışlar, vicdanlarının sevgiyle hâlisane ve samimi şekilde hissiyatlarını yazmışlardır. Onun

için de yazıları Risale-i Nur parçalarının içine girmeye liyakat göstermişlerdir.

Burada da bizlere bir ders ve ibret vardır. Çünkü kişilerin bizzat şahıslarını takdir ve övme onları mânen büyük zarara sokabilir. Fahr ve gurura sebep olabilir. Onun için, onların yerine hizmet ettikleri Kur'an ve İslamiyet yönünden yani kudsî dâva ve vazifeleri yönünden takdir ve medihlerin yapılması uygundur. Ama hiç unutulmamalıdır ki, teşvik açısından, takviye ve destek yönünden mutlaka böyle şeylere ihtiyaç vardır. O fedakarların, hayatlarını tamamen buna bağlamış şahsiyetlerin yanında olduğumuzu göstermemiz ve kuvve-i maneviyelerini takviye etmemiz açısından bu nevi takdirler çok çok ehemmiyetlidir...

Mektubun sonunda yer alan dua da Üstad'ın talebelerini hususî takdirinin ayrı bir ifadesidir. "Allah'ım, bizi ve bu ikisini ve kardeşlerimizden onların emsallerini, Kur'an ve iman hizmetinde, Senin muhabbet ve rızanı celb edecek şekilde muvaffak et kendisine Kur'an'ı indirdiğin o zat hürmetine ki, gece gündüz değıştikçe ve güneş ve ay döndükçe salât ve selâmın en üstünü onun üzerine olsun."

4. Mektup

Yirmiyedinci Mektub ve Zeyilleri

Otuz Üçüncü Söz'ün Yirmi Yedinci Mektubudur ki: Mektubatü'n-Nur'un birinci muhatabı olan Hulûsî Bey'in hususî mektublarından Risaletü'n-Nur hakkındaki takdiratını gösteren fıkralardır.

Yirmi Yedinci Mektubun ikinci kısmı olan "Zeyl"i dahi elhak bir Hulûsî-i sâni olan Sabri Efendi'nin Risaletü'n-Nur hakkındaki takdiratını gösteren hususî mektublarındaki fıkralardır.²

2 Bu Barla Lâhikası Zeyiller ile beraber Yirmi Yedinci Mektub'un bir kısmını ihtiva eder. Sonradan Kastamonu ve Emirdağ Lâhikalarıyla Yirmi Yedinci Mektup tamamlanmıştır.

Hulûsi Bey'in birinci fıkrasıdır.

Eyyühel Üstâdü'l-Muhterem!

Kendilerini fakir ve hakir görmekten zevk alan zevât-ı âliye gibi değil, belki olduğu gibi görünmek isteyen ve talebem, kardeşim, birâderzâdem ünvanlarıyla taltif buyurduğunuz bendeniz, hakikatte mânen düşkün bir vaziyette ve cidden duanızı muhtaç bir haldeyim. Serâpâ Nur olan Kur'ân-ı Mu'cizü'l-Beyân'ın hak ve hakikatini, bu asır insanların bilhassa firak-ı dâllenin gözlerine sokacak derecede, bazı Kur'ân lemeâtının zâhir olmasına murad-ı İlâhî taallük etmiş ve bu emr-i mühimme felillâhi'l-hamd muhterem Üstadımız vasıta olmuştur.

İşte hiç ender hiç olan bu talebenize de yine lütuf ve fazl ve inâyet-i İlâhî ile bu âli me'muriyetini ifâ eden aziz ve muhterem hocasına ve Hazret-i Kur'ân hesabına pek cüz'î bir hademelik yaptırılmıştır. Bundan dolayı ne kadar şükretsem azdır, fahre zerre kadar hakkım yoktur. Belki şu hademelikte yapmış olmağım muhtemel hatiât ve kusurattan dolayı afvımı niyaz ve istirham ediyorum. Fena şahsiyetimi târif eylemekliğim gerçi mânasızdır. Fakat mürâsele ve mülâkatta bu babda pek çok büyük iltifatlarınızı gördüğümden mütehasıl hicab sevkiyle ufak bir tasdi'de bulundum. Son iki mektubunuzda sual buyurulan hususa cevab vermekliğim ısrar ile emir buyuruldu. سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا Fakat bu ağır suale, acz ve fakrın en muntehâsında bulunan bu kardeşiniz hak ve hakikate muvafık ve mutabık bir cevap verebilmek için inâyet ve kerem-i İlâhî ve meded-i ruhaniyet-i Peygamberiye iltica eyledi. Şöyle ki:

Mübârek Sözcükler şüphesiz Kitab-ı Mübîn'in nurlu lemeâtıdır. İçinde izaha muhtaç yerler eksik olmamakla beraber küll halinde kusursuz ve noksansızdır. Beşerin her tabakası kendi fitrî anlayışları nisbetinde hisse-mend ve faide-mend olurlar. Şimdiye kadar tenkid olunmaması, her meslek ve mezheb ve meşreb ehline hoş gelmesi ve mühlidlerin dil uzatamayıp ebkem kalmaları, kanaatimizin sıhhatine delâlet etmeğe kâfidirler.

Vazifenizin bitmediğine dair düşünebildiğim bürhanlar:

Evvelâ: Bid'atların çoğaldığı bir zamanda ulemânın sükût etmemeleri lâzım geldiğine dâir beyan buyurulan hadîsteki emir ve zecr.

Sâniyen: Peygamberimizin ittibaina mükellef olduğunuzdan onlar gibi müddet-i hayatınızca vazifeye devam mecburiyeti olduğu.

Sâlisen: Madem bu hizmet münhasıran re'yiniz ile değil, istihdam olunuyorsunuz; nasıl Mübelliğ-i Kur'ân, Fahr-i Cihan, Habib-i Yezdân Sallâllahu Aleyhi Ve Sellem Efendimiz Hazretleri bir gün **أَلْيَوْمَ كَأَمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ** ferman-ı celîlini tebliğ buyurmakla aynı zamanda vazife-i Risaletinin hitâmına remzen işaret eylemişti. Muhterem Üstadın da hizmeti kâfi görülürse, bildirilir kanaatındayım.

Râbian: Sözler hakkında bugüne kadar sükût edilmesi ve tenkide cür'et edilmemesi, ilâ nihâye bu hâlin devam edeceğine delil olamaz. Hâl-i hayatınızda muhtemel hücumlara evvelen ve bizzat zât-ı fâzılâneleri cevap vereceksiniz.

Hâmisen: Dünyayı unutmak istesenez, başka hiç bir sebep olmasa dahi yalnız bu mübârek Sözler'le rabıta peydâ eden insanların rica edecekleri izahatı vermek isteyecek ve cevabsız bırakmayacaksınız.

Sâdisen: Allah için sizi sevenlere ve sizden istizahda bulunanlara yazdığınız pek kıymetli yazılarla meclis-i ilminizde takrir buyurduğunuz mütenevvi ve Sözler'e bile geçmeyen mesâil kat'iyetle gösteriyorlar ki: İhtiyaç da hizmet de bitmemiştir.

Birkaç mâruzât: Nurlu Sözleri cemaate okumak nasib olduğu zamanlarda, bende bazı hissiyat hâsıl oluyordu; şurada arza müsaadenizi rica edeceğim.

Evvelâ: Muhterem Üstadıma mâruzatta bulunmak için kalemi elime aldığım zaman, ruhumda büyük bir inkişaf hissediyor ve ihtiyarsız kalemim o andaki muvakkat duygularına tercüman olduğunu görüyorum.

Sâniyen: Şöyle düşünüyordum; eğer yalnız adüv-i ekber olan nefsin hilesinden ve cin ve ins ve şeytanların mekrinden emîn olayım diye herkes başını karanlığa çekse ve kendisi köşe-i nisyana çekilse veya çekilmek istese ve âlem-i insan ve âlem-i İslâm mühmel kalacak, kim-

senin kimseye faidesi olmayacak bir zaman olsa; ben din kardeşlerime bu nurlu hakikatleri iblâğ edeyim de Allah-ı Zülcelâl nasıl şe'n-i Ulûhiyetine yaraşırsa öyle muamele eylesin. Nefsimi düşünmekten kat-ı nazar etmeyi yine o zamanlarda çok faydeli görüyordum. Bundaki hikmet nedir?

Sâlisen: Esmâ-i Hüsnâdan Rahman ve Rahîm isimleri en âzam mertebede olduklarından mı, yoksa başka sebep ve hikmetle mi بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ kelimesi içine dahil olmuşlardır? Bu da şu mektubu yazarken kalbime geldi, ben de soruyorum.

Aziz ve muhterem Üstadım, sizin vücudunuza yalnız bizler değil, bütün Âlem-i İslâm muhtaçtır. Çünkü; mü'minlerin imanına kuvvet veren, gafilleri uyandıran, dalâlete düşenlere râh-ı hidâyeti gösteren, hükemâ-yı felâsıfeyi beht ve hayrette bırakan Kur'an-ı Mübîn'den nebeân ve lemeân eden o kudsi Sözlere'nin vücuduna vasıta oldunuz. Hemen Cenâb-ı Erhamürrâhimîn azîz Üstadımızı sıhhat ve âfiyetde dâim ve Ümmet-i Muhammed üzere kâim buyursun, âmin bihürmeti Seyyidi'l-Mürselîn.

Hulûsî

Üç mektupla giriş yapıldıktan sonra “27. Mektup ve Zeyilleri” başlığı altında Hulûsî Bey'in ve Sabri Efendi'nin mektupları neşrediliyor...

Dördüncü mektup Hulûsî Bey'in mektubudur. Bu mektupta, Üstad Bediüzzaman Hazretleri'nin vazifesinin mâhiyeti hakkında “Serâpâ Nur olan Kur'an-ı Mucizü'l-Beyan'ın hak ve hakikatini bu asır insanların bilhassa dalâlet firkalarında bulunanların gözlerine sokacak derecede bazı Kur'an lemaatinin zâhir olmasına murad-ı İlâhî taalluk etmiş ve bu mühim işe, elhamdülillah Muhterem Üstadım vâsıta olmuştur.” diyor. Bu güzel tesbitten sonraki ifadelerde, Üstad Hazretleri'nin Hulûsî Bey'e ısrarla cevap vermesini emrettiği bir meseleye işaret ediliyor. Sorunun ne olduğu beyan edilmiyor ama Hulûsî Bey'in verdiği cevaptan ne

olduğu tahmin edilebilir. Evet cevap çok mühim ki, Hulûsî Bey cevabı verebilmek için önce Allah'ın inayet ve keremine Peygamber Efendimizin (s.a.s.) de meded-i ruhaniyetine sığınıyor ve şöyle diyor: “Mübarek Sözler (Risale-i Nurlar) şüphesiz Kitab-ı Mübin'in nurlu lemeâtıdır. İçinde izaha muhtaç yerler eksik olmamakla beraber, küll hâlinde kusursuz ve noksansızdır. Beşerin her tabakası kendi fitrî anlayışları nisbetinde onlardan hisse ve fayda sahibi olurlar. Şimdiye kadar tenkid olunmaması, her meslek ve meşrep ehline hoş gelmesi, mühlidlerin (inkârcuların, dinsizlerin) dil uzatamayıp ebkem (suskun, dilsiz) kalmaları, kanaatimizin sıhhatine delâlet etmeye kâfidirler.”

Demek ki, Üstad, yazdığı Risalelerin insanlarda, toplumda ve ilmiye sınıfı arasındaki durumunu öğrenmek ve kendi kanaatini de böylece test etmek istiyor ve bunu bir ihtiyaç olarak görüyor ki, ısrarla Hulûsî Beyden kanaat izharı bekliyor... Bunun da aynı zamanda bir istişâre olduğunu bilmemiz lâzım. Cenab-ı Hak Habib-i Edibi Efendimize (s.a.s.) bile “İş hususunda onlarla istişâre et.” (Âli İmran Suresi, 159) ve “Onların işleri, aralarında şûra (meşveret) iledir.” (Şûra Suresi, 38) buyurduğuna göre, meselelerin toplu halde, herkesin fikren, kalben iştirakiyle olması en uygun ve isabetli bir durumdur.

Mektubun devamında Üstad'a vazifesinin bitmemiş olduğuna dâir düşüncelerini yazıyor. Bunlar, aslında hayatının gayesini hizmet-i imaniye ve Kur'aniye bilen herkes için de geçerlidir.

Birincisi: İslam'da hiç yeri olmayan bid'atların çoğaldığı bir zamanda kötülüklerle sükût etmemiz gerektiğini buyuran hadis-i şerife uymak için, İslamî güzellik ve hakikatları gönüllere birer müjde gibi ulaştırmak hayat boyu vazifemiz olmalıdır.

İkincisi: Omuzumuza ihsan-ı İlahî tarafından konulan kudsî hizmet hazinesini taşımak bizim için muvakkat bir iş değildir. Zira hüsn-ü zannınıza mukabele görürsünüz. Hayat boyu hizmet niyetiniz varsa, Cenab-ı Hak da size ona göre sağlık ve imkânlar bahşeder. Hizmet düşüncesi sizi sapaşağlam ve dipdiri tutar. Yoksa emekliye ayrılan işsiz kalmışların bir anda çökmeye yüz tuttuğu gibi bir talihsizlikle karşı karşıya kalabilirsiniz. Allah korusun...

Üçüncüsü: Madem bu hizmette İlahî bir istihdam var. Yani kendi arzunuz ve fikrinizle bu işin içine girmemişsiniz. Vicdanınız şahit ki, İlahî bir sevk ile bu güzel hizmetin içinde kendinizi bulmuşsunuz. O zaman iradenizle çekilmeye kalkmak nankörlük olur.

Dördüncüsü: İman ve Kur'an hizmetlerine karşı her zaman için şeytan orduları tarafından hücumlar olur, bunlara karşı sözlü, yazılı ve yaşayış halinde cevaplar verilmelidir. Bu hususta herkesin kendi üslubuna göre vereceği cevaplar vardır.

Beşincisi: “Komşusu aç iken kendisi tok olduğu halde sabahlayan bizden değildir.” hadisinin bize öğrettiği üzere, çevremizde imana ve Kur'ana aç ve muhtaç bu kadar insan varken, bizim rahatça bir köşeye çekilmemiz söz konusu olamaz.

Altıncısı: Sohbet-i cânânlar çok mühim... Onun için genç ve dinçken yapageldiklerimizi şimdi yapamıyoruz diye üzülmeylim. Hizmetin pek çok çeşit yapılma imkânları vardır. Yani bir kenara çekilme için hiçbir mazeretimiz olamaz.

Mâruzat kısmında Hulûsî Bey diyor ki: “Üstadıma mâruzatta bulunmak için kalemi elime aldığım zaman, ruhumda büyük bir inkişaf hissediyor ve irademiz dışında kalemim o andaki muvakkat duygularına tercüman oluyor.” Demek ki,

Kur'an Tefsiri Risale-i Nurlar ile ilgili bir işe girildiğinde, güneş ışığına mazhar olup parıl parıl parlayan bir su damlası gibi birden bire muazzam bir hale bir inkişafa yükselme imkânı vardır. Ama bununla gururlanıp, kibirlenecek bir durum yoktur. O durum sadece “muvakkat duygular” ve muvakkat bir inkişaftır... Yani kendimizden değil.. Üzerimizde pırıldayan o mücevherler bizim kendi malımız değil, geçici olarak Kur'an hazinesinden ihsan edildi.

Hulusi Bey'in arz ettiği ikinci husus ise: Gelen mahşerdir, gün günden beterdir. Öyleyse kendimi kurtarayım diye bir köşeye çekilmektense, ben İslam'ın nurlu hakikatlarını elimden geldiği kadar insanlığa ulaştırmak için çalışmaya gayret ve himmet edeyim. Neticesi Cenab-ı Hakka kalmıştır. Başarmak veya başaramamak benim vazifem değil. Ben usûlüne uygun gayret eder, neticeyi Allah'tan beklerim...

Buna bağlı olarak diyorum ki: Bütün dünyada hiçbir Müslüman kalmasa, biz tek başımıza kalsak bile, yine de “Tek başıma bir benimle ne olur ki.” demeden üzerimize düşeni yapmak mecburiyetindeyiz. Efendimiz (s.a.s.) “Kıyamet koparken bile, o anda elinizde bir fidan varsa onu dikmeye çalışınız.” buyuruyor. Yani “Şu anda diksem ne olur, dikmesem ne olur.” demeyeceksiniz.

Üçüncü husus ise Hulûsî Bey, Üstad'dan bir soru soruyor ve “Esmâ-i Hüsnâ'dan Rahman ve Rahîm isimleri en âzam mertebede olduklarından mı, yoksa başka sebep ve hikmetle mi Bismillahirrahmanirrahîm kelimesi içine dahil olmuşlardır? Bu da mektubu yazarken kalbime geldi, ben de soruyorum.” diyor.

Bu soru üzerine Üstad Bediüzzaman Hazretleri 8. Mektub'u yazmıştır. Rahman ve Rahim isimlerinin, bütün kainatı kuşattıklarını ve her ruhun bütün ebedî ihtiyaçlarını temin

edecek ve hadsiz düşmanlarından emîn edecek güçte nurlu ve kuvvetli göründüklerini ifade etmiştir. Hem bu münasebetle şefkatin aşktan üstün olduğunu da isbat ederek, herşeyi şehvete bağlayıp cinselliği temel dinamik sayanların, kökten yanlış bir yolda olduklarının da dolaylı yoldan işaretini vermiştir. Ayrıca Yakup Aleyhisselam gibi bir peygamberin, oğlu Yusuf Aleyhisselama karşı hislerinin kaynağının da aşk olmayıp şefkat olduğunu; aşkın şefkatten aşağı bir derecede bulunduğunu da Kur'an'ın Yakup Aleyhisselamın şefkat hissini Züleyha'nın aşk duygularından üstün tutmakla gösterdiğini delil getirerek göstermiştir.

5. Mektup

Risale-i Nur mektublarından bu mektubunuzun bendeki te'sirlerini hülâsaten arz edeyim:

Sihhat ve âfiyetinizin devamı, şükürümü; bu gibi mesâilin halini isteyenlerin vücudu, ümidimi; nazarımda ilim sayılacak her şeyi sizden öğrendiğim için, bu vesile ile hakikat sahasındaki mâlûmâtımı; hasbe'l-beşeriyye fütur hâsıl oluyorsa, şevkimi; hasta bir talebeniz olduğumdan Kur'an'ın eczahanesinden verdiğiniz bu ilâçlarınızla sıhhatimi; matbaha-i Kur'an'dan intihab buyurduğunuz bu gıdalarla bütün hasselerimin kuvvetini, hayatın beş derecesini de tâlim, mevzin i'tibârî bir keyfiyet olduğunu tefhim, idam-ı ebedînin mutasavver olamayacağına kalbimi takvîm buyurduktan sonra, Allah için muhabbetin her halde bu hayat derecelerinde de devam ederek hayât-ı bâkiyede bâkî meyvesini vereceğini işaret buyurmakla müddet-i hayatımı nihayetsiz artırmağa sebep olmuştur.

Risale-i Nur ile ihdâ buyurduğunuz dualar, zâten her gün sevgili Üstadı düşünmeğe kâfi gelmektedir. Kur'an'ın nihâyetsiz füyuzâtından, tükenmez hazinesinden inayet-i Hak'la edindiğiniz ve tebliğe me'zun olduğunuz mânaları, cevherleri göstermekle, bildirmekle de bu biçare ve müştak talebe ve kardeşinize sonuna kadar ders vermek istediğinizi

izhar ediyorsunuz ki: Bu suretle de ebeden ve teşekkürle gözümün önünden, hayâlimden ayrılmamaklığınız te'min edilmiş oluyor.

Elhamdü lillah, bu Rabbimin fazlındandır.

Hulûsî

Beşinci mektubu da Hulûsî Bey yazmıştır.

Şükranlarını ve eserlerinden istifadelerini arz ettikten sonra Mektubat Risalesinin Birinci Mektub'unda geçen Hz. Hızır ile ilgili bir soru münasebetiyle, beş hayat mertebesi gerçeğini öğrendiğini, ölümün mâhiyet ve hakikatının ne olduğunu da bu Risale sayesinde idrak ettiğini söylüyor. Risale-i Nurda geçen dualarla dua ederek, devamlı Üstadı hayalinde yaşatmaya çalıştığını ve ruhaniyetinden uzak kalmamaya gayret ettiğini yazıyor. Böylece bizlere de bir ders vermiş oluyor. Yani "Mürşidinizi devamlı yanınızda hazır bulmak istiyorsanız siz de onun maide-i Kur'aniyeden sunduğu gıdalara, fuyûzat-ı Kur'aniyeden takdim ettiği hazine ve cevherlere yöneliniz. Böylece ona ebeden teşekkürle, onu gözünüzün önünden ve hayalinizden ayırmamış olursunuz." diyor...

6. Mektup

Muvasalatımın ilk gecesi pederimin misafirlerine tahsis eylediği odaya devam eden zevâta; mütevekkilen alâllah, akşam ile yatsı arasında Risale-i Nuru okumağa başladım.

Sevgili Üstadım! Evvelce arzettiğim vechile ben artık bir şey için yaşadığımı zannediyorum. O da, Üstadım olan dellâl-ı Kur'ân'ın vazife-i me'mure-i mânevîyyesini ifâda kendilerine pek cüz'î bir yardım ve Kur'ân hesabına cüz'î bir hizmetkârlıktan ibaretir. Orada bulunduğunuz müddetçe Hazret-i Kur'ân'dan hakikat-i iman ve İslâm hesabına vâki olacak istihraç ve tecelliyâttan mahrum bırakılmamaklığımı hâssaten istirham ediyorum.

İnşâallah müstecâb olan duânızla Allah-ı Zülcelâl, Risale-i Nur hizmetinde ümid ve arzu ettiğim neticeye vâsıl, merhum ve mağfur Abdurrahman gibi âhir nefesde iman ve tevfik ve saadet-i bâkiyede iki cihan serveri Nebiyy-i Ekremimiz Muhammedeni'l-Mustafa (sal-lâllahu teâlâ aleyhi ve sellem) Efendimize ve siz muhterem Üstadımın arkasında ve yakınında komşuluk vermek suretiyle âmâl-i hakikiyeye nâil buyurur.

Risale-i Nur gerçi zâhiren sizin eserinizdir, fakat nasıl ki, Kur'ân-ı Mübîn Allah'ın kelâmı iken Seyyid-i Kâinat, Eşref-i Mahlûkat Efendimiz nâsa tebliğ'e vasıta olmuştur, siz de bu asırda yine o Fûrkan-ı Azîm'in nurlarından bu günün karmakarışık sarhoş insanlarına emr-i Hak'la hitab ediyorsunuz. Öyle ise; O Hakîm-i Rahîm, size bu eseri yaptırtan o nurları ayak altında bıraktırmaz. Elbette ve elbette fânilerden belki de hiç ümid edilmediklerden sâhipler, hâfızlar, ikinci üçüncü hattâ onuncu derecede mübelligler, nâşirler halk buyurur itikadındayım.

Hulûsî

Bu mektup Hulûsî Ağabeyin pederinin yanından yani büyük ihtimalle memleketi Elazığ'dan yazılmıştır. Bu bir izin gidişi midir? Yoksa bir tayin midir bilmiyorum. Çünkü hatıralarında diyor ki: "Eğirdir'den tayinim çıkmış. Doğu'ya gidiyordum, Hz. Üstad'dan ayrılacağım için çok üzgündüm. Üstad Hazretleri çok üzüldüğümü anlamıştı. Birgün yanına ziyaretine gittiğimde askerce: "Emrediyorum, merak etmeyeceksin! Üzülmeyeceksin!" dedi. O anda bütün üzüntüm, gam ve kederim yok oldu. (...) "Siz maddi rütbenizden çok yüksek, manevi rütbeniz iktizasiyle, ayrı ayrı yerlere gönderiliyorsunuz. O yerlerin sana ihtiyacı var. Hiç merak etme!" dedi."

Babasının yanına vardığı gece gelen misafirlere Hulusî Bey Risale-i Nur okumaya başlamıştır. Bir hizmet insanı olma düşüncesi ona; "Ben artık bir şey için yaşadığımı zannediyorum." dedirtmiştir. Dava adamları sıradan insanlar değildir. Hele hele, Cenab-ı Hak'ın sevgili Habib-i Ekremi'ne nâzil olan Kur'an davasının bir eri olma, Kur'an hesabına

küçücük bile olsa cüz'î bir hizmetkârlıkta bulunma, insana, hiçbir şekilde tadıp duyamayacağı manevi hazlar, lezzetler ve zevkler bahşetmiştir.

7. Mektup

Evet İslâmiyet gibi bir âlî tarikatım, acz ve fakrı Allah'a karşı bilmek gibi bir meşrebim, Seyyidi'l-Mürselîn gibi bir rehberim, Kur'an-ı Azîmüşşân gibi bir mürşidim, bir dakikada mertebe-i velâyete erişmek gibi ulvî bir netice almak mümkün olan askerlik gibi bir mesleğim var.

Üstadım bana ve dinleyen her zevil akla, "tarikat zamanı değil, imanı kurtarmak zamanıdır, beş vakit namazını hakkıyla edâ et, namazın nihayetindeki tesbihleri yap, ittiba'-ı sünnet et, yedi kebâiri işleme!" dersini vermiştir. Ben gerek bu derse, gerek Risaletü'n-Nur ile verilen derslere, Kur'an'dan istinbat buyurarak gösterdiği hakîkatlere karşı Allah'ın tevfiğiyle can ü dilden 'belî' dedim, tasdik ettim ve bana böylece hakikat dersini veren bu zâta da ömrümde ilk defa olarak Üstad dedim. Hatâ etmedim, isabet ettim.

Hulûsî

Bu mektupta Hulûsî Bey "İslamiyet gibi âlî bir tarîkım (yolum); acz ve fakrı Allah'a karşı bilmek gibi bir meşrebim; Seyyidi'l-Mürselîn gibi bir rehberim, Kur'an-ı Azîmüşşân gibi bir mürşidim, bir dakikada mertebe-i velâyete erişmek gibi ulvî netice almak mümkün olan askerlik gibi bir mesleğim var." diyor.

Üstad'a evet deyişini ve böyle bir zata Üstad demekle hata etmediğini söyleyen Hulûsî Beyin, bu hususta ne kadar isabet ettiğini yine kendi dilinden öğrenmeye çalışalım: "1938'de bizi Dersim (Tunceli) isyanını önlemeye ve bastırmaya memur etmişlerdi. İsyân dedikleri şey de, bazı dağ köyleri o yıl vergi verememişti. Bize verilen emir ise tek

kelime idi: ‘İmhâ!.. Canlı bir şey bırakmayınız; genç-ihtiyar, çocuk-kadın ve saire...’ Bunların çoğu Râfîzî idi. Fakat bu tarz bir muamele ile, bunlar salâh mı bulacaklardı? Ben kıt’a komutanı idim. En çetin ve zor vazifeyi de bize verdiler. ‘Sen piyâdesin, seni topla takviye etmek gerekir’ dediler. Müthiş bir hüznün ve ızdırap içinde idim. Hz. Üstad, benim bu hüznümü hissetmiş. Bu durumu kendisine yazıp sormadım. Nasıl yazabilirdim? Bu ızdırabımı kağıda nasıl dökebilirdim? Tam merhum pederimle vedâlaştım. Hayvana bindim gidiyordum. Bir de baktım, hizmet eri, koşarak geldi. Elime bir mektup verdi. Mektubu açtım. Mektubu Üstad, Kastamonu’dan Ürgüp Müftüsü olan kardeşi Abdülmecid vasıtasıyla gönderiyordu: ‘Hulûsî’nin bir gâilesi var, diye hissediyorum. Merak etmesin. Risale-i Nur şâkirtlerine inayet, rahmet, nezâret ve himaye ederler. Dünyanın meşakkatleri madem sevap verir, geçerler; o musibetlere karşı sabır içinde, şükür ile, metanetle mukabele edilmek gerekir. Hem o, hem sizler, bütün dualarımda ve kazançlarımda benimle berabersiniz. Az sonra isyan olan bölgeye gittik. Döndük dolaştık. O bölgeyi terketmişler, dağlara mağaralara çekilmişler. Allah’ın rahmeti yardımımıza yetişti. Elimizi kirlletmeden ve kana bulaştırmadan bizi kurtardı.’”

8. Mektup

Bu kerre irsal buyurulan Mektubâtü’n-Nur zeyilleri, emsâli gibi hoş, güzel ve bedî’dir. Eserlerin Nur ism-i azîminin tecellisi olduğuna, ihtiyaca ve hâl-i âleme göre yazdırıldığına bence aslâ şübhe kalmamıştır. Bunu küçük bir misâl ile te’yid etmek isterim. Mülhidler çok ileri gidiyorlar. Meselâ:?? ilâ âhir.

İşte bu ahmakların hezeyanına ve her nevi iğfallerine ve zâhiren süslü lâflarına kanmayarak, iman ve itikadlarında sâbit kadem olmaları için erbab-ı imana ve kuvvet ve zümre-i tuğyana kahr ve şiddetle ders-i

ibret verecek pek münasebetli sözler, mevzubahs âsârda ayân-beyan görülmektedir.

Hayfâ ki, bu nurlar şimdilik³ lihikmetin pek mahdut sahada ve ancak mü'minler içinde neşredilebilir.

Sabır, rahata çıkmanın anahtarıdır. "Allah sabredenlerle beraberdir." (Bakara, 153)

Hulûsi

Bu mektupta Hulûsî Bey, Risalelerin önemi üzerinde durmaktadır. Billhassa bir cihetle 33. Söz, bir cihetle de 33. Mektub'un başındaki "Şu 'Biz ileride onlara delillerimizi gerek dış dünyada, gerek kendi öz varlıklarında göstereceğiz; tâ ki, Kur'an'ın Allah tarafından gelen gerçeğin ta kendisi olduğu onlar tarafından da iyice anlaşılacak; Rabbinin herşeye şâhid olması yetmez mi?' (Fussilet Sûresi, 53) âyetinin ifade ettiği vücut ve vahdaniyet-i İlâhiye ve evsâf ve şuûnât-ı Rabbâniye'ye küçük ve büyük âlem olan insan ve kainatın delâlet ediş vecihlerini, mücmel ve kısa bir sûrette beyanlarını isteriz. Çünkü münkirler (inançsız inkarcılar) pek ileri gittiler. 'Ne vakte kadar, Allah herşeye kâdirdir, deyip, elimizi kaldıracamız?' diyorlar. Sorusuna verilen cevaplara dikkati çekmektedir. Sonra da "İşte bu ahmakların hezeyanına ve her nevi işfallerine ve zâhiren süslü lâflarına kanmayarak, iman ve itikadlarında sâbit kadem olmaları için iman sahiplerine kuvvet; ve azgın ve taşkınlar zümresine kahır ve şiddetle ibret dersi verecek pek münasebetli sözler, mevzu bahis eserlerde ayan-beyan görülmektedir." demektedir.

9. Mektup

Otuz İkinci Sözün Üçüncü Mevkıfını da Hakkı Efendi kardeşimizle merak ve dikkatle okuduk. Cidden çok âlî mefhumu var. Tavsife bu

3 Bundan otuz beş sene evvel.

âcizin kudreti olsa, belki bu ikinci nokta için pek ziyade rahatsız etmeğe cesâret ederdim. Heyhât ki, diğerk hususâtta olduğu gibi, bunda da sıfır'ı'yed bulunuyorum. Yalnız hulûs ve sâfiyetle ve kısaca derim: Belki diğerk bütün Sözler'in daha fevkünde parlayan bir necm-i nur efşândır.

(Doktor'dan Mi'râc'ı nasıl bulduğunu sordum. Doktor Kemal der: "Eserin pek büyük kıymetini takdir etmek için İslâm olmağa bile lüzum yok, insan olmak kâfi." cevabını verdi.)

Hulûsi

Bu mektupta Hulûsî Bey, 32. Söz'ün değerini tavsiften âciz olduğunu, diğerk bütün Sözlerin daha fevkünde parlayan, nur saçan bir yıldız olduğunu söylüyor. Gerçekten 32. Söz üç mevkıfı ile pek çok meseleyi halletmiş, akâdemize gelen itirazları da def etmiştir. Birinci Mevkıf, şirk ve küfür yolunu imkansız gösterip, zerrelere sayısınca Allah'ın birliğine deliller olduğunu beyan etmiştir. Gayet lâtîf, yüksek ve mantıkî bir temsili muhâvere sûretinde, hadsiz geniş meseleleri o temsil içine yerleştirerek göstermiştir. İkinci Mevkıfı de châdiyet sırrına gelen şüpheler ve vehimleri gidermektedir. Allah'ın bir olmasıyla beraber bütün eşyayı birden bir anda idare ve terbiye etmek olan muazzam Kur'anî hakikati gayet güzel, açık bir temsille isbat etmektedir. Üçüncü Mevkıfte ise, ehl-i dalâlet hakkında dünya hayatının ne kadar müthiş neticeler getirdiğini ve ehl-i hidayet hakkında ne kadar güzel neticeler ve gayeler verdiğini göstermektedir. Bilhassa muhabbet hakkındaki dünyevî ve uhrevî netice ve meyvelerin, ehl-i dalâlet için ne kadar elim, ehl-i hidayet için ne kadar hoş olduğunu gösterir. Onun için bu Üçüncü Mevkıf hakkında bazıları "Diğerk Risaleler yıldızlar gibi olsa da, bu güneştir" demişler; bazıları da "Her bir Risale, kendi âleminde ve kendine mahsus hakikat semâsında bir güneştir. Uzak olanlara yıldız, yakın olanlara güneşirler." demişlerdir.

Miraç Risalesi (31. Söz) için Dr. Kemal'in "Eserin pek büyük kıymetini takdir etmek için Müslüman olmaya bile lüzum yok, insan olmak kâfi." demesi çok doğru bir tesbittir. Miraç Şehsûvârı olan Efendimiz'in (s.a.s.) melekler ve ruhaniler âlemine karşı büyük mucizesine, Üstad'ın akla yaklaştırarak anlatması sayesinde, okuyan herkes hayran olmuştur. Bilhassa sonunda Miracın beşyüz meyvesinden beş meyvesinin anlatılış şekli herkesi kendisine meftûn etmiştir.

10. Mektup

Bizler ki, Elhamdü-lillâhi-teâlâ, ahiret kardeşiniz, Kur'ân hizmetinde âciz hizmetkârınız, esrar-ı Kur'aniyenin beyanında, eşşükri-lillâhi-teâlâ, "Ashab-ı Kehf" gibi musahibiniziz. Liyâkat ve kifâyetimizin çok fevkinde mahzâ bir lütuf ve inâyet-i Samedânî olarak talebeniz bulunuyoruz. Bundaki niam-ı Sübhaniyeye hamd ve şükürden âciz bulunuyoruz.

Hulûsi

Bu mektupta Hulûsî Bey, Üstad'a kendilerinin hem âhiret kardeşi, hem hizmetkâr, esrar-ı Kur'aniyenin beyanında Ashab-ı Kehf gibi musâhib, hem talebe olduklarını söylemektedir. Mâlum Kehf Suresinde üç önemli husus bulunmaktadır... Birincisi Ashab-ı Kehf... İkincisi Hızır ve Musa kıssası... Üçüncüsü Zülkarneyn Aleyhisselam... Aslında bu üç mevzu sıra ile her İslamî ve imanî gelişmenin üç mühim dönemine işaretler. Birincisi, mağara dönemidir. Yani meselenin fikriyatının hazırlandığı, meselenin çekirdeğinin hatta nüve kadronun oluştuğu dönemdir. İkincisi esrar dönemidir. Dünya olaylarının ve gelişmelerinin anlaşılabilir olarak geliştirilen stratejilerin uygulamaya konulduğu safhadır. Üçüncüsü çağını tam kavrayanların dünya ile hesaplaşma dönemleridir. İşte burada Hulûsî Bey, Ashab-ı Kehf benzetmesiyle birinci döneme işaret etmektedir.

II. Mektup

Otuz İkinci Sözün Birinci Mevkîfını, Ramazan hediyesini ikmale muvaffak oldum. Tevfik-ı Hudâ yoldaşım olursa diğerlerini de emir buyurduğunuz müddette yazarım. Bu kadar kıymetli ve nurlu Sözler'in en hüsünlü hat ile hattâ altun ile yazılması lâıyk ve muktazi iken, hasbe'l-kader bu biçâre kardeşinizin perişan ve belki ancak okunabilir, hatalı hattı ile yazılması da, hamd ve şükürümü artırmağa vesile oluyor ve her vasıta ile aldığım meserret-bahş selâm ve iltifâtât-ı fâzılânelerinin ve her biri Risale-i Nur'a bir zeyl ve tefsir ve hâşiye makamındaki cihan-değer emirnâme-i ârifânelerinden maddeten dür bulunacağımdan dolayı çok müteessir olacağım.

Fakat mânevî ciheti böyle düşünmüyorum ve nerede bulunursam bulunayım, inâyet-i Bâri ile aldığım dersi dinletecek bir muhatab bulmağa çalışacak ve neşr-i hakikat yolunda acz ve fakrına bakmıyarak, duanızla elimden gelen her çareye başvuracağım için müteselli oluyorum.

Yalnız, dünyevî vazifeler ile uğraşmak ise, fitraten hoşlandığım ve hakâikına meclûb olduğum nurlu Sözler'le iştigalime kısmen mâni oluyor. İşte buna müteessifim, fakat elimden bir şey gelmiyor. Her geçen gün dünyanın fenâ ve fâni yüzünü daha ziyade üryanlığıyla göstermekte ve bu hayatta bâki ve sermedî hayat için bir şey kazanılmadan geçen vakitlere teessür hâsıl ettirmektedir. Sureten ayrıldığımız o kadar müteessir değilim. Bilhassa sevgili Üstadın son dersi, bu fâni dünyanın en zevkli halinden pek çok yukarı derecede bir bâki hayat olduğunu kat'iyetle müjde etmektedir.

Hulûsî

Bu mektupta Hulûsî Bey, Üstad'dan ayrılığının üzüntüsünü, Risalelerin önemini ifade etmektedir. "Her vasıta ile aldığım sevinç, sürûr bahşeden selam ve faziletli iltifatlarınızın ve herbiri Risâle-i Nur'a bir zeyl, bir tefsir ve bir hâşiye makamındaki cihan kıymetindeki ârifâne emirlerinizden maddeten uzak bulunacağımdan dolayı çok müteessir

olacağım.” demesinden, daha ta o zamanlar, Üstad'ın Sözler, Mektubat, Lemalar ve Şualar gibi büyük eserlerinin yanı sıra, yazdığı mektuplar, söylediği söz ve nasihatların da tesbit edilip kayıt altına alınmasını arzu ettiğini, bunların bir gün Risalelere zeyiller (ekler), lâhikalar, tefsir ve hâşiyeler olacağını fark ettiğini anlamaktayız.

İnsanlarda normalde her geçen gün biraz daha enâniyet ve dünya sevgisi genç kalmaya devam ederken, Hulûsî Bey için ise Risalelerle meşguliyeti sebebiyle -kendi ifadesiyle- her geçen gün dünyanın fena ve fani yüzünün daha ziyade bütün çiplağı ile görüldüğü ifade edilmektedir. Bu ise ruh ve gönül uyanıklığı demektir. Gaflette kalmamak ve hakikatlara uyanmak isteyen her akli başındaki insan da Hulûsî Bey'in bu halinden ders alması gerekmektedir.

12. Mektup

Gönül isterdi ki, O muazzam Sözler'e sönük yazılarımla biraz uzun cevap yazayım. Fakat buna muvaffak olamıyorum. Kabiliyetimin azlığı, istidadımın kısıllığı, iktidarımın noksanlığıyla beraber uhdeme verilmiş olan bir kaç maddî vazifelerin taht-ı te'sîrinde dimağım meşgul ve âdeta meşbu' olduğundan, o mübarek cevherlerinize mukabil âdi boncuk bile ibraz edemeyeceğim.

Biliyorsunuz ki, çok ifadelerimde sizi taklid ettiğim birinci sebebi, merbutiyet-i hâlisânemin; ikinci sebebi, kudret-i kalemiyemin kifayetsizliğidir. Fakat mübarek Yirmi Dördüncü Sözde misali geçen fakir gibi, ben de derim: “Ey Sevgili Üstadım, eğer gücüm yetişse, elimden gelse bütün o nurlu Sözler ayarında kelimelerden mürekkebe cümlelerle size mâruzatta bulunmak isterim.” Fakat biliyorsunuz ki, yok. Niyetime göre muamele buyurunuz.

Hulûsî

Bu mektupta Hulûsî Bey'in, Üstad'ın yazdığı her Risale için, bir karşılık yazma arzusunun bulunduğunu görüyoruz. Bu hem, o Risaleyi ne derece anladığını Üstad'a göndereceği mektubu ile kendi kendini test etme, hem de insanın bir mesele üzerine bir şey yazmak için kalemi eline aldığı anda onu iyice anlayıp ifade edebilme gayret ve endişesi sebebiyle daha çok dikkat etmesine vesile olması itibarıyla çok mühimdir. İm'ân-ı nazar dediğimiz şey, meselelere derince ve dikkatlice bakma, onları kavrama ve anlamada mühim bir anahtardır. Sadece çoğaltma için bile olsa, Üstad'ın yazdıklarının yeni nüshalarını yazarak çıkarırken bile kalemle ilmi tahsil ediyorlardı. Bunu onların yazdıkları mektuplardan anlıyoruz.

Bir de Hulûsî Ağabey gibilerin, Risaleleri hülâsa ederek anladıkları şeyleri izhar etme gayretleri var ki bu daha büyük istifadelere sebeptir. Ayrıca Ahmet Feyzi Kul Ağabeyin, her Risale için "Ben bundan ne anladım." diye düşünce taşına yazdığı yazılar vardır. Bizler için de bir usûl ve istifade yoludur. Çok bereketlere vesile olacak bir denemesinin yapılması ise bütün nur talebeleri için her zaman mümkündür.

13. Mektup

Eser, emsâli gibi nurlu ve hikmetlidir. İnşâallah temenni buyurduğunuz vecihle Ümmet-i Muhammed'in içtimaî ve pek mühim bir yarasına kat'î devâ olur. Doğrudan doğruya nur-u Kur'ân olan mübarek Sözler'in kasd ve işaret edilmek istenildiğini arzettim ve makam-ı tasdikte şimdiye kadar kendisine bir kaç Söz'ü de okudum ve imkân buldukça da okuyacağım. Lâyüadd ve lâyuhsâ niam-ı Sübhâniyesine mazhar olduğum Allah-ı Zülcelâl tebareke ve teâla ve tekaddes Hazretlerine hamd ve şükürden âciz, isyan ile âlûde iken Zât-ı Üstadâneleri bizi izn-i Rabbanî ile o mübarek, münevver Sözler ile irşad edip zulmetten nura çıkardınız.

Taharri-i hakikat ile ömür geçirir iken mukadderat bu âsi biçâreyi de beş sene evvel Şâh-ı Nakşibend Hazretlerinden “Muhammedü'l-Küfrevî” Hazretlerine doğru açılan tarîk-ı Nakşibendî'ye idhâl eylemişti. Sonra muvakkat bir küsuf neticesi olarak yol kaybolmuş, zulmet ve dikenler içinde kalınmış iken nurlu Sözler'inizle zulmetten nura, girdabdan selâmete, felâketten saadete çıktım. (Elhamdü lillah, bu Rabbimin fazlındandır.) Ferman buyuruyorsunuz ki: İmanı kurtarmak zamanıdır. (Ale'r-re'si ve'l-ayn)

Hulûsî

Hulûsî Bey bu mektupta Risalelerin Ümmet-i Muhammed'in dertlerine deva, yaralarına ilaç olduğunu beyan ederek, kendisinin de bu eserlerle irşad olduğunu anlatıyor. Aslında kendisinin bir hakikat araştırmacı olarak ömür geçirdiğini, onun için de beş sene önce Tarîk-i Nakşiye girdiğini ama muvakkat bir ayrılıkta yolunu kaybetmişken Risale-i Nur ile tekrar yolunu bulduğunu ifade ediyor.

Üstad da bir mektubunda Hulûsî Beye “Silsile-i ilmiyede bana en son ve en mübârek dersi veren ve haddimden çok ziyade şefkatini gösteren Hz. Şeyh Muhammed el-Küfrevî (k.s.)'nin halifelerinden, Alvarlı Hoca Muhammed Efendiye ve ihvânlarına çok selam ve arz-ı hürmet ederim.” demektedir.

14. Mektup

Bu defa bu biçâre talebesine ihsan ettiği hediye, gıyabî muhiblelerinden Fethi Bey ismindeki komşumuzla okuyorum. Baştan başa mu'cize-i kübra-yı Ahmediyeyi ilân eden On Dokuzuncu Mektub'un tahsisen bendelerine irsali, yeniden hayata avdet etmiş kadar müessir olmuş ve mütalâası rikkat damarlarımı tahrik ederek hayli ciddî gözyaşı akıtmağa vesile olmuştur.

Hulûsî

Bu mektupta Hulûsî Bey, komşuları Fethi Beyle Risale-i Nur dersi yaptıklarını, kendisine gönderilen 19. Mektup Risalesindeki Peygamberimizin (s.a.s.) üçyüzü aşkın mucizelerini okurken göz yaşlarını tutamadığını ifade ediyor. Demek derslerin, sohbet-i canânların hiç terk edilmemesi gerekiyor. Eş, dost, arkadaşlar, komşular fark etmez, bir araya gelmek lazım. Çünkü onlar yeryüzünde semavî sofralardır. Ruhânîlerin bile dikkatini çeker... Zira göklerden bakınca onlar, bazı yerlerin pırıl pırıl parladığını, çevrelerine nurâniyet saçtıklarını fark eder ve merakla oralara inerler...

15. Mektup

Ruhu feza-yı kâinata beyne'l-ecram seyr-i seri' ile seyahat ettirecek tarzda tulû' eden manzume-i hakikat, bilhassa bizler için büyük mazhariyettir. Tarîk-ı Nakşî hakkındaki fikraya mukabil "tarîk-ı acz ve fakr ve şefkat ve tefekkür"ün hesabına tulû eden fikra da pek çok kıymetli bir cevherdir. Bu Sözcük altun ile yazılmalı lâzım iken nâkıs hattımla istinsah ettim. O halde kıymeti, âciz bir talebenizin yadigârı olmasındadır.

Hulûsî

Bu mektupta Hulûsî Bey Mektubat Risalesinin Dördüncü Mektubundan bahsetmektedir. Nakşibendi Tarikatında söylenen "Der Tarîk-i Nakşibendî lâzım âmed çâr-ı terk; / Terk-i dünya, terk-i ukbâ, terk-i hestî, terk-i terk" yani dünyayı, âhireti, kendini terketmek ve dördüncü olarak bu üç şeyi terkettiğini de terketmek yani artık onları terk ettim diye de düşünmemek; Nakşî tarikatının prensiplerindedir. Buna karşılık Üstad da dört prensip ileri sürer: "Der tarîk-ı acz-i mendî lâzım âmed çâr-ı çîz; / Fakr-ı mutlak, acz-i mutlak, şükr-ü mutlak, şevk-i mutlak ey azîz!"

Üstad'ın Dördüncü Mektub'un sonunda yazdığı "Dinle de yıldızları, şu hutbe-i şîrinine..." mısraı ile başlayan şîrin şîir

de çok güzel ve Hulûsî Ağabeyin ifadesiyle “Ruhu, feza-i kainatta yıldızlar arasında serî bir seyirle seyahat ettirecek tarzda”dır.

16. Mektup

Sâniyen: Şu zaman-ı isyan ve tuğyan ve küfranda mahz-ı inâyet ve lütf-u Hak olan, Ümmet-i İslâmiyeyi hakâik-ı imaniyeye sevk ve irşada me'mur edilen Zât-ı hakîmanelerini bütün Ümmet-i Muhammediyeyi olduğu gibi bu âcizi de nurlu Sözler ile tarîk-i Nura irşad buyurduğunuzdan dolayı hürmet ve minnetle daim yâd eder, dünyevî ve uhrevî muradlarınızı hâsıl eylesin Rahîm, Kerîm olan Allah-ı Zülcelâl Hazretlerinden abîdane niyaz ve istirham eylerim, efendim.

Hulûsî

Bu Mektupta Hulûsî Bey, Üstad'ın kudsî vazifesini ve memurluğunu “Şu isyan, tuğyan ve küfran zamanında Allah'ın inayet ve lütfu ile, İslâm Ümmetini, iman hakikatlarına sevk ve irşad etmekle memur edilen zât-ı hakîmâne” sözleriyle ifade etmektedir. Dikkat edilirse, Üstad Hazretleri'nin zâtından ziyade, ifâ ettiği hizmet, vazife ve memuriyet cihetini öne çıkarıp nazara vermektedir. Bu husus çok mühimdir.

17. Mektup

Kardeşimin bir fıkrasıdır.

Ellerinizi öper, duanızı isterim. Dünyadan dargın, nefsinde âciz olan Abdülmecid'e güzel bir üstad, ulvî bir mürşid olacak yeni eserleriniz geldi. Lâfzî bir üstadı kaybettimse de, mânevî müteaddid mürşidleri buldum diye kendimi tebşir ettim. Hakikaten irşad edecek nurlu eserlerdir. Allah çok razı olsun ...

Abdülmecid

Bu mektup Abdülmecid Nursînindir. Üstad'ın kardeşi Ergani Müftüsü Abdülmecid Nursî kendisine ulaştırılan Risaleler için “Lafzî bir Üstad'ı (tayinle Barla'dan uzaklaşma sebebiyle) kaybettimse de, manevî müteaddid mürşidleri buldum, diye kendimi müjdeliyorum.” diyor.

Mektubat'taki Üçüncü Mektub'a dikkat edilirse, “Hâmisen, yani beşinci olarak diye beşinci maddetden başlar. Halbuki ondan önce, dört madde geçmiştir. Bunlardan dördüncü maddede Üstad, Hulûsî Beye şöyle demektedir: “Râbian: Kardeşim Abdülmecid'e bir mektupla bazı Sözleri (Risaleleri) gönderiyorum. Sen gayet emniyetli bir tarzda postaya ver. Adresi: Ergani-i Osmaniye'de esnaftan Vanlı Şahabettin Efendi vasıtası ile Vanlı Abdülmecid Efendiye. Bu adresi yeni harflerle mektuba ve emanete yazınız.” Dikkat edilirse, hem Hulûsî Ağabey hem de Abdülmecid Nursî memur oldukları için, tedbire çok riayet edilmiştir. Demek ki, bazı Risaleler Müftü yoluyla, Hulûsî Beye, bazıları da Hulûsî Beyle Müftü Abdülmecid'e gönderiliyordu. Ama Müftülük adresiyle değil, bir esnaf eliyle gönderilmektedir.

Ayrıca bu mektubun üçüncü maddesi de çok mühimdir: “Sâniyen: Sana (Hulûsî Beye) Nokta Risalesini gönderiyorum. Acıdır ki, (Eski Saîd döneminde yazılmış olan Nokta Risalesinde) Eski Saîd'in ilim kuvvetiyle, akıl nazarı ile anladığı ve gördüğü hakikatler, senin kardaşının (Yeni Saîd'in), kalbî müşahedesıyla ve vicdan nuru ile gördüklerine tevâfuk ediyor. Yalnız bazı cihetlerde noksan kalmıştır ki, 29. Söz'de tamamlanmış. Bilhassa âhirdeki Remizli Nükte ve o Remizli Nükte'nin sırrı beyanında, çok hakikatlar Nokta'da yoktur. 29. Söz'de vardır. Fakat birbirinden çok uzak olan bu iki Saîd'in aklının ve kalbinin, bu derece ittifakı acîbtir.”

18. Mektup

Evet müteselli olduğum iki cihet var. Biri: Elimizdeki mübarek Sözler vasıtasıyla daima sohbet-i mânevîde bulunduğumuz, diğeri: Muhabbetimizin inâyet-i Bâri ile “hubb-u fillâh” mertebesinde olduğuna imanımızdır. Binâenaleyh size benim bugün ve yarın en büyük hediyem: Verdiğiniz dersi, nâmınıza olarak vekâleten alâ kadri'l-îmkân mü'minlere tebliğ eylemek ve Allah'ın verdiği hakikî muhabbeti ebeden taşımak ve buna mukabil Erhamü'r-Râhimîn ve Ekremü'l-Ekremîn, Ahsenü'l-Hâlikîn, Rabb-i Rahîm ve Kerîm Hazretlerinden, hakikî muhabbetin, Otuz İkinci Sözün Üçüncü Mevkîfında izah buyurulan neticesine mazhar buyurulmaktadır. İman-ı tahkikî yolunda bulduğumuz Hakkı Efendi ile niyetimiz hakka, sıdka, ihlâsa iştirâkimiz muhakkaktır.

Hulûsî

Bu mektupta Hulûsî Bey, Üstad'dan ayrılığının üzüntüsünü Risalelerle meşguliyetle gidermekte, kendi kendisini teselli etmektedir. Risaleler vasıtasıyla her zaman Üstad ile manevî bir sohbet meclisinde bulunmaktadır. Zaten Üstad Hazretleri de ziyaretine gelmek isteyenlere, o kadar masraf ve meşakkate mâruz kalmaktan ise Risale-i Nurları okuyun, diye tavsiye ediyordu. Bir seferinde Mustafa Ekmekçi'ye: “Niye şahsımı ziyaret ediyorsunuz? Beni ziyaret etmek yerine Risale-i Nur'u okuyunuz. Beni görünce bir istifâdeniz oluyorsa, Risale-i Nur'u okusanız, yüz istifâdeniz olur.” demişti.

19. Mektup

Bu mektubunuzdaki suâl ile ve en son yazılmış olan Otuz İkinci Söz ile münâsebet ve müşâbehet nevinden bu def'aki arıza-i cevabiyem üç vakfeli oldu.

Demek oluyor ki, Risale-i Nur mânevî bir güneş, her bir Söz muhtelif kadirlerden nuranî yıldızlar ve Otuz İkinci Söz üç mevkîf ile

bu yıldızların hepsinin üstünde parlayan ve enzar-ı dikkati hâh-nâhâh üzerlerine celbeden hâlis nurdan vücuda gelmiş birinci kadirden pek nurlu, erbab-ı îmana gülümseyen, ahzab-ı dalâlete haşmetle bakan, gözlerini kör eden, erbab-ı gafleti uyandıran pek haşmetli, çok nurlu birinci kadirden bir kevkeb-i nevvârdır. Ne yapayım talebenizin dili bu kadar dönüyor. Yoksa bu sönük ifade o mübarek Sözler için sarf edilmek lâyük olmadığını biliyorum.

Bizden Üçüncü Maksad'ın te'sirini sual buyuruyorsunuz. Biz Hakkı Efendi ile ittifakan deriz ki: İçindeki hakikatler cerhedilmez, içinde lüzumsuz bir şey yok, zararlı bir kayıt mutasavver değil. Dikkatle dinleyenler, Allah tevfik verirse, imanını kurtarabilirler. Bu hakâikle Avrupa ehl-i dalâletine de meydan okunur, fikrindeyiz. Bu kabil dalâlet ve gaflette olanlar ya mübarezeden mağlûb olurlar, ya ulviyyeti hissedip tegayyüb ederler, yahut Ebu Cehil gibi hakikati kabul etmemekte inad ederler veya dehşetlerinden kulaklarını kapayıp kaçarlar, fikir ve kanaat ve imanındayız. Sözler'i dinleyenlerin bir sükût-u mestî göstermeleri, izhar-ı hayret eylemeleri, kudretleri derecesinde takdiratta bulunmaları her halde düşündüğümüze kuvvet verir bir keyfiyettir. Ümid ve tahminimizi tasdik ediyör.

Hulûsi

Hulûsî Bey bu mektupta, Risalelerin önemini çok güzel ifadelerle beyan ediyor. Bilhassa 32. Söz'deki 3. Maksad hakkında "İçindeki hakikatler cerhedilmez (çürütülmez), içinde lüzumsuz birşey yok, zararlı bir kayıt tasavvur edilemez. Dikkatlice dinleyenler, Allah tevfik verirse, imanını kurtarabilirler. Bu hakikatlerle Avrupa ehl-i dalâletine de meydan okunur, fikrindeyiz." diyor.

Üstad da bir mektubunda Hulûsî Bey'e "Yazdığım bazı şeylere dair fikrinizi soruyordum. Maksadım, 'Gördüğüm hakikat acaba hakikat mıdır?' diye sormuyorum. Belki, 'Hakikata açılan yol acaba umuma yol olabilir mi?' diye soruyorum. Çünkü umumun telakkisini sizin kadar bilmiyorum." demektedir.

20. Mektup

Niyetim büyük, tevfik Hudâ'dan. Yalnız oda cemaatımıza Yirmi Beşinci Söz'e kadar okudum. Ve İnşâallah devam edeceğim, emrinize tebean ve duanıza binâen fütur getirmiyorum. Maddî vazifem oradakinden daha ağırdır. Fakat her umûrumda Allah'a istinad ettiğim için ümitsizliğe düşmüyorum. Oradan ayrıldıktan sonraki füyuzattan istifade etmeyi cân ü yürekten arzu ediyorum. Nâtamam kalan Otuz İki ve Otuz Üçüncü Sözler'in de itmâmına muvaffak olmanızı eltâf-ı İlâhiyeden niyaz eylerim.

Hulûsî

Bu mektupta Hulûsî Bey, cemaate 25. Söz'e kadar okuduğunu, maddî vazifesinin eskisine göre daha da ağır olmasına rağmen Allah'a dayanıp ümitsizliğe düşmeden işine devam ettiğini söylüyor. Bir yandan da Üstad'ın 32. ve 33. Sözleri tamamlaması için Allah'a niyaz ediyor.

1975 yılında kendisini Elazığ'da ziyaret ettiğimizde Hulûsî Ağabey yine ikindi namazından sonra mûtâdî üzerine Risale-i Nur derslerine devam ediyor, Risaleleri bizzat kendisi izah ve şerh ediyordu. 1985 senesindeki ziyaretimizde artık evindeydi ama gelene gidene yine Risaleden ders yaptırıyor, hizmetten bahsediyordu. Zaten bir sene sonra da Allah'ın rahmetine kavuşmuştu. Cenazesine yetişmek de Elhamdülillah nasip olmuştu.

21. Mektup

Ben burada inşâallah emanetçi olduğum Sözler'i inâyet-i Hak'la ve duanız berekâtiyle lâyıklık kulaklara duyurabileceğimi ümid ediyorum. Üstadım müsterih olunuz, bu Nurlar ayak altında kalamazlar. Onları dellâl-ı Kur'ân'dan enzâr-ı cihana vaz'eden Hâlık (c.c.) bizim gibi kim-
senin ümid ve tahayyül etmeyeceği âciz insanlarla bile neşr ve muha-

faza ettirir. Bu işi ben sa'yim ile, kudretim ile kazandım diyen huddâm o gün görecekler ki, o mukaddes hizmet, zâhiren ehliyetsiz görünen, hakikaten çok değerli diğerlerine devredilmiş olur kanaatındayım. Bu sebeble oradaki kardeşlerimizden Risale-i Nur ile çok alâkadar olmalarını rica etmekteyim.

Hulûsî

Bu mektupta Hulûsî Bey, Üstad Hazretlerine “Üstadım müsterih olunuz, bu Nurlar ayak altında kalmazlar.” diyor. Kendisini Risalelerin bir emanetçisi olarak görüyor ve “Duanızın bereketiyle onları lââyık kulaklara duyurabileceğimi ümit ediyorum.” diyerek, kendi âcizliğine rağmen meydana gelen muvaffakiyetin tamamen Cenab-ı Hakkın bir lütfu olduğunu söylüyor. Evet Üstad'ın “Ben Isparta'dan mecburî ikamet için Barla'ya sevk edilirken, daha motorda iken, Barla'da ben sizi gördüm ve bana gösterildiniz. (...) Meslek-i askeriyeden bu hizmete girecekler ve hırz-ı can edecekler çıkacaktır. Sen bunların birincilerinden oldun. (...) Senin Risale-i Nur hakkında mektupların çok talebeler yerinde, senin bedeline hizmet-i Nuriyede çalışıyorlar. Birinciliği daima sana kazandırıyorlar.” dediği Hulûsî Ağabey işte kendisine böyle bakıyor. Acaba bizim kendimize nasıl bakmamız uygun düşer?!..

22. Mektup

Risaletü'n-Nur, Mektubatü'n-Nur'un mütalâası, tahrir edilmesi, neşr ve tebliğ'e alâ-kadri'l-istitâa çalışılması gibi emr-i hayr-ı azîme havl ve kuvvet-i Samedanî ve inâyet ve lütf-u Rabbânî ile muvaffak olduğum zamanlar ki: Bu evkatta evvelen ve bizzat bu fakir istifade, istifâza, istiâne etmiş oluyor. Bu itibarla mezkûr saatları çok mübarek tanıyor, firakına acıyor, o yaşayışın devamını, tekrarını, kesilmemesini ez-can ü dil arzu ediyorum.

Fakat ne çare ki: İğtinam edebildiğim kısacık vakitlerde zihnimi safileştirip Nurların karşısına, dolayısıyla Kur'ân'ın mu'cizeleri mecmuasına ve aziz, muhterem Üstadımın medresesine ve ol Seyyidü'l-Kevneyn Peygamberimiz Efendimiz (s.a.s.) Hazretleri'nin ravza-i saadetlerine ve nihayet Rabbü'l-Âlemîn Teâlâ ve Tekaddes Hazretleri'nin huzur-u lâmekânîsine çıkıyorum. Bu sebeble cidden o Nurlarla iştigal etmediğim zamanlar, keşke enfâs-ı ma'dude-i hayattan olmaya idiler diyorum.

Hulûsî

Hulûsî Ağabey bu mektupta Risale-i Nurların ve onlarla yapılan ders ve hizmetlerin kıymetini kendi derin ve geniş anlayışıyla şöyle anlatıyor: “Risale-i Nurların okunup mütalaa ve müzakere edilmesi, yazılıp neşir ve tebliğ edilmesine gücümüz nisbetinde çalışılması gibi büyük hayırlı işlere, Allah'ın havl ve kuvveti, inayet ve lütfu ile muvaffak olduğum zamanlar... Ki bu vakitlerde, evvelen ve bizzat bu fakir istifade, istifâza, istiâne etmiş oluyor. Bu itibarla mezkûr saatleri çok mübarek tanıyor, firakına acıyor, o yaşayışın devamı, tekrarını, kesilmemesini cân-ü dilden arzu ediyorum. Fakat ne çâre ki, ganimet bildiğim kısacık vakitlerde zihnimi sâfileştirip Nurların karşısına, dolayısıyla Kur'anın mucizeleri mecmuasına ve aziz muhterem Üstadımın medresesine ve Peygamber Efendimizin (s.a.s.) Ravza-i saadetlerine ve nihayet Cenab-ı Hakk'ın mekânsız huzuruna çıkıyorum. Bu sebeple cidden, o Nurlarla meşgul olmadığım vakitler, keşke hayatın sayılı nefeslerinden olmasaydılar, diyorum.”

Hayatının sonuna kadar da filen bu duygu ve düşünce ile yaşamıştır.

23. Mektup

Geçen hafta muhtelif iki cemaata Yirmi Dördüncü Mektubun Birinci ve İkinci Zeyillerini okudum. Dinleyenler hayran ve bu fakir de

o parlak i'caz-ı Kur'ân'dan âdeta gaşyoldum. Bu eserinizi Risale-i Nur ve Mektubatü'n-Nur'un en münevverleri safında mütalâa ediyorum. Bu gün Cum'a idi. Komşumuz Fethi Bey'e on bir ve on üç numaralı Sözler'i okudum. Dünyevî işlerden tahlîs-i nefis ile iğtinam edebildiğim vakitlerde, o mübarek nurlu pencerelere koşuyorum. Ruhî ve manevî gıdamı almağa ve bulabildiğim böyle bir muhatabı da hissedar etmeğe çalışıyorum.

Hulûsî

Bu mektupta Hulûsî Bey, 24. Mektubun 1. ve 2. Zeyilleri için hayranlığını ve Kur'an'ın parlak i'cazından âdeta gaşy olduğunu ifade ediyor. Gerçekten, duanın nevilerini ve tesirini çok orijinal şekilde ele alan 1. Zeyil ve Mirac'a dair mevlid yazan Süleyman Efendi'nin bazı ifadelerini beş nükte içinde çok farklı yorumlarla yorumlayıp ufuk açan 2. Zeyil bu hususlarda birer şaheserdir. Evet külliyyet ve devam kazanan bir dua, kesinlikle makbul olduğuna binâen, bütün ümmetin Hz. Muhammed Aleyhisselama salavât nâmiyla dualarının neticesinde, o Habib-i zîşanın (s.a.s.) ne kadar yüksek bir mertebede olduğunu gösterir. Hem Hz. Âdem zamanından şimdiye kadar hiçbir tarih, Onun gibi bir ferdi gösteremiyor ve gösteremez. Zira O zât, küre-i arzın yarısını ve insanların beşte birini, manevî saltanatı altına alarak 1350 sene kemâl-i haşmetle saltanat-ı mânevîyesini devam ettirip, bütün chl-i kemâle, hakikatlerin her nevinde bir "Üstad-ı Küll" hükmüne geçmiş. Dost ve düşmanın ittifakıyla ahlâk-ı hasenenin en yüksek derecesine sâhip olmuş. İşin başında, bütün dünyaya tek başıyla meydan okumuş, her dakikada yüz milyondan ziyade insanların dilinin virdi olan Kur'an-ı Mucizül-Beyanı göstermiş bir zât, elbette o mümtaz (seçkin) ferddir. Ondandır başkası olamaz. Bu âlemin hem çekirdeği, hem meyvəsi O'dur (s.a.s.).

24. Mektup

Yirmi Altıncı Mektub'u büyük sevinçle aldım. Defaatla, dikkatle, merakla, muhabbetle, lezzetle okudum ve neticede, “duanız olmazsa ne değeriniz var” ferman buyuran Zât-ı Zülcelâl'e ubudiyetle intisabım hasebiyle ve abdiyyetin tazammun ettiği lisanla, kemal-i acz ve fakr ve şevkle; tamamen hasbî, bütün mânâsiyle Allah namına, bütün vuzûhiyle ehl-i iman ve Kur'ân nef' ve hesabına olan maddî, manevî, zâhirî, bâtinî, dünyevî, uhrevî hüdumâtınızın mükâfatını lütuf ve kerem-i bînihayesine münasib bir tarzda ihsan ve ikram buyurmasını ve zât-ı üstadânelerini her iki cihanda aziz etmesini ol Hâlik-ı Rahîm ve Kerîm Hazretlerinden abîdâne tazarru' ve niyâz eyledim. Ümidim “Dua edin, icabet edeyim.” (Mü'min, 40) fermanının tecelli edeceğindedir.

Muhterem Üstad! Zaten sizin, biz bîçârelerden beklediğiniz yalnız dua değil mi? Mübarek Sözler hakkında şimdiye kadar mektublarımda mevcut olan ihtisâsâtımı nâtik, sönük ifâdâtımı Risaletü'n-Nur'a takriz yapmak hususundaki niyet-i üstadânelerine bir şey demeğe hakkım yok. Fakat benim o perişan ifadelerim, güneşin yanına mum yakmak kabilinden olacak ve muhtemelen hakikatteki sönüklüğüne rağmen o Nurların komşuluğundan, âyinedarlığından hisse-mend olarak nisbî bir parlaklık arzedebilecektir.

Risaletü'n-Nur'un müstemi'leri arasında, Sultan Abdülhamid'in devrinde Kerbelâ'da senelerce müderrislik hizmetinde bulunmuş olan Hacı Abdurrahman Efendi namında 88 yaşında bir hoca vardır. Her defaki mütalâadan büyük memnuniyet göstermekte; “Çok istifade ettim Allah razı olsun.” demekte ve çok dua etmektedir. Yirmi Altıncı Mektub'un Üçüncü Mebhası'nı gayr-ı ihtiyarî muhtelif rütbede mühim zâtlara okudum. Hepsi “çok doğru, çok güzel” dediler. Evet bu fakir çok tecrübe ettim ve yakîn hâsıl ettim ki: “De ki: Hak geldi, bâtil zâil oldu.” (İsra, 81) âyetinin lâyemut mu'cizesi vardır. Bu defaki mektupları birkaç defa muhtelif küçük cemaatlara okumak nasib oldu. Bunların birinde mühim bir âlim de vardı. Cümlesi hayret ve takdirlerini izhar ettiler.

Benim fikrime gelince: Bütün Risaletü'n-Nur ve Mektubâtü'n-Nur, ihtiyac-ı zamana göre her sınıf erbab-ı din ve hattâ, müfrit muanid olmamak şartıyla, dinsizleri bile ilzam ve ikna' edecek derecededirler. Fakat (dünya bu) sevk-i menfaat, hırs-ı câh, küfür ve inad, gaflet ve kesel, şirk ve dalâl gibi ilâçsız hastalıklara tutulanlar için, bu Nurlara karşı göz yummak, görse bilse kabul etmemek, gördüğünü inkâr etmek, hak ve hakikatı reddetmek gibi divanelikler istib'ad edilemez. Malûm-u fâzılâneleri, Allah'ın şu muvakkat misafirhanesinde insan suretinde hayvanları eksik değildir. Bu nurlar intişar etse idi, elbette böylelerinin bugün istidlâlen dermeyan edilen divanelik hezeyanları da açık olarak görülürdü.

Hulûsi

Hulûsî Bey, bu mektupta Mektubat Risalesinin 26. Mektubundan bahsediyor ve "Büyük bir sevinçle aldım, defalarca, dikkatle, merakla, muhabbetle, lezzetle okudum." diyor. 1935 yıllarında yazılan 26. Mektup ilk defa eline geçince ülfet ve ünsiyetten âzâde şekilde yepyeni hakikatleri ter ü taze ve turfanda bir şekilde okuyunca elbette Nur aşığı herkes, çok bir lezzet ve zevk alacaktır. Böyle bir heyecanla başkalarına açıp okuyunca da bu eserleri dinleyen muhataplarda benzer heyecanı uyacaktır. Nitekim Abdülhamid döneminde Kerbelâ'da senelerce müderrislik yapan Hacı Abdurrahman Efendi namındaki hoca "Çok istifade ettim, Allah râzı olsun" demiş ve dua etmiştir. Aynı şekilde muhtelif rütbelerde insanlara ve âlimlere okunduğunda da hepsi hayret ve takdirlerini izhar etmişlerdir.

25. Mektup

Şu fikra kardeşim Abdülmecid'indir.

Bu eserler bütün sınıflara ve cemaatlara dâima mazhar-ı takdir oluyor. Kim görse istihsan eder. Tenkide mâruz olacak eserler değil.

Fakat derecât-ı takdir, derecâtı fehim gibi mütefavit ve müteaddiddir. Herkes derece-i fehmine göre takdir edebilir.

Abdülmecid

Bu mektup Üstadın kardeşi Abdülmecid Nursî'ye aittir. O da hocası, mürşidi ve ağabeyi olan Üstadına, Risale-i Nurlar hakkındaki kanaatını ve halkın çeşitli tabakaları üzerindeki tesirini takdirkar bir ifade ile anlatmaktadır.

Abdülmecid Nursî âlim bir zattı. Müftülük ve Konya İmam-Hatip Okulunda öğretmenlik yapmıştı. İşârâtü'l- İcâz tefsirini Arapçadan Türkçeye tercüme etmiş, sonuna şöyle bir not koymuştu: “Allah'ın yardımıyla ümidimin, iktidarımın fevkinde şu tercüme iyi, kötü yaptım. Noksanları çoktur, müellifce ıslahları lâzımdır. Zâten onun himmetiyle bu kadarını ancak yapabildim. Yoksa nazm-ı Kur'andaki veciz olan mucizeliği, kısa ve veciz olarak beyan eden bu tefsiri, sönük, kör bir fikirle tercüme etmek, Abdülmecid'in işi değildir. Yine onun aşırı şefkatinin himmeti yetiştirdi, ikmâlince muvaffak oldum.” (Müellifin küçük kardeşi ve Nur talebesi Abdülmecid)

Mesnevi-i Nuriye'yi de Arapça aslından Türkçeye Abdülmecid Nursî tercüme etmiştir. Baş tarafa yazdığı “İtizar”ın altına ismini yazarken şunları eklemiştir: “Risale-i Nur müellifinin neseben küçük kardeşi ve on beş sene ondan ders alan Abdülmecid Nursî”

Gerçekten her iki tercümede de başarılı olmuş ve Üstad'ın Türkçe ifadelerine benzer bir üslup kullanmıştır. Pek çok kimse bunların tercüme olduğunun farkına varamaz. Başka tercüme çalışmaları, Üstad'ın üslûbundaki zevki ve güzelliği tutturamamıştır.

Abdülmecid Nursî Ünlükul'un hanımı Râbia Ünlükul diyor ki: “Bizim bey çok hassas ve duygulu bir kimseydi. Seyda

(Bediüzzaman Hazretleri) kendisine: ‘Merak etme, sen benim vefatımdan yedi sene sonra vefat edeceksin.’ demişti. Üstadın bu haberi de aynen çıktı. Üstad’dan tam yedi sene sonra 1967’de kendisi de vefat etti. Vefat ettiği senenin başında bana ‘Râbia, bu benim son senemdir’ derdi.”

26. Mektup

Hulûsi Bey’in selefi, yirmi altı yaşında vefat eden biraderzâdem Abdurrahman’ın vefatından bir, iki ay evvel yazdığı mektubudur.

Ellerinizi öperim, duanızı dilemekteyim. Sıhhat haberinizi, irşad edici olan “Onuncu Söz” risalenizle beraber Tahsin Efendi vasıtasıyla aldım, çok teşekkür ederim. Evvelce gerçi emrinize muhalefet ederek muhterem ve değerli amcamdan ayrıldığıma pişman olmuş isem de ve itâbınıza müstehak olmuş isem de, bu da mukadder imiş. Ve Cenâb-ı Hakk’ın emir ve iradesiyle ve belki de bizim için hayırlı olduğu için oldu. Binâenaleyh ben cehalet sâikasıyla bir kusur yaptım ve belâsını da çektim. Bundan sonra çekmemek için afvınızı rica ve duanızı dilerim.

Aziz mamolu⁴ Şunu da şurada arzedeyim ki: Himaye ve himmetiniz sâyesinde, din ve âhiretime dokunacak efal ve harekâttan kendimi muhafaza ettim ve etmekte berdevamım. Gerçi dünyanın değersiz çok musibetlerini gördüm ve çektim ve birçok da lezâiz ve safâsını gördüm, geçirdim. Hiç bir vakit ve hiç bir zaman unutmadım ki: Bunların hepsi hebâ olduğu ve dünyanın Allah için olmayan lezâiz ve safâsı neticesi zillet ve şedid azab olduğu ve dünyada Allah için ve Allah’ın emir buyurduğu yollarda çekilen ve çekilmekte olan mezâhim neticesi sonu lezzet ve mükâfat olduğunu bildiğim ve iman ettiğimden, fenâ şeylerin irtikâbından kendimi muhafaza edebildim. Bu his ve bu fikir ise terbiye ve himmetinizle zihnimde ve hayâlimde yer yapmıştır. Hakikat böyle olduğunu bildiğim için bütün meşakkatlere şükür ile beraber sabretmekteyim.

4 Kürtçe amcacığım demektir.

Şimdi amcacığım ve büyük üstadım! Habîs olan nefsimle mücadele edebilmek ve onun hevâî ve bilâhare elem verici olan arzularını yapmamak ve dinlememek için tehhül etmek mecburiyetinde kaldım ve şimdi artık her cihetle Cenâb-ı Hakk'ın lütuf ve keremiyle rahatım. Kimsenin dediğini şer ise duymamazlığa gelir ve kimse ile fenâ hasletleri kapmamak için ihtilât etmemekteyim. Dairede müddet-i mesâiden hariç zamanlarımı kendi evimde Cenâb-ı Hakk'ın şükürü ile geçiriyorum. Bundan başka ey amca, sizden sonra şimdiye kadar en çok beni îkaz ve fenâ şeylerden men'eden, Üstad-ı âzam ve mürşidim olan bu âyet-i kerîmeden duyduğum ve hissettiğimdir:

“Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla. O gün onların ağızlarını mühürleriz; elleri bize onların yaptıklarını anlatır, ayakları kazandıkları günahlara şahitlik eder.” (Yâsin Sûresi, 65) Ve öyle biliyorum ki; o gün de pek yakındır. “Allah'ım, bu dünyadan bizi ancak kelime-i şehadet ve imanla çıkar.” duam bu ve itikadım böyledir ve böyle de iman ederim.

Biraderzâdeniz Abdurrahman

Bu mektup, Üstadın ağabeyi Abdullah Nursi'nin oğlu olan Abdurrahman Nursi'nindir. 1903'te doğan Abdurrahman 1928'de vefat etmiştir. 1918- 1922 yılları arasında İstanbul'da Üstad'ın hizmetinde bulunmuştur. Üstadın gençlik hayatını anlatan ilk tarihçeyi de ilk defa o neşretmiştir. İstanbul'un İngiliz işgali sırasında Üstad'ın İngilizler aleyhine yazdığı “Hutuvât-ı Sitte” isimli kitabını bastırıp dağıtanlardan birisi de Abdurrahman'dır. Bediüzzaman Hazretleri bu dehâ derecesinde zeki ve fedâî ruhlu yeğenini çok seviyor ve onu kendisine hem bir yardımcı hem kendisinden sonra hizmetin başına geçecek bir hayrî'l-halef olarak görüyordu. Altı yedi senedir irtibatları kesilmişti. Bu mektup gelince çok sevinmişti...

Onunla ilgili hatıralarını 26. Lem'a'nın (İhtiyarlar Risalesinin) 12. Ricasında, şöyle anlatıyor: “Bir zaman, Isparta vilayetinin Barla nahiyesinde, nefiy nâmı altında iş-

kenceli bir esaretle, yalnız ve kimsesiz, bir köyde insanlarla görüşmekten ve haberleşmeden men edilmiş bir vaziyette, hem hastalık, hem ihtiyarlık, hem gurbet içinde gayet perişan bir halde iken, Cenab-ı Hak kemâl-i merhametinden, Kur'an-ı Hakîmin nüktelerine, sırlarına dair benim için medâr-ı tesellî bir nur ihсан etmişti. Onunla o acı, elîm, hazin vaziyetimi unutmaya çalışıyordum. Vatanımı, ahbablarımı, akrabalarımı unutabiliyordum. Fakat, vâ hasretâ, birisini unutamıyordum. O da hem biraderzâdem, hem mânevî evladım, hem en fedâkâr talebem, hem en cesur bir arkadaşım olan merhum Abdurrahman idi. Altı-yedi sene evvel benden ayrılmıştı. Ne o benim yerimi biliyor ki, yardıma koşsun, tesellî versin; ve ne de ben onun vaziyetini biliyordum ki, onunla haberleşeyim, dertleşeyim.

Benim bu ihtiyarlık vaziyeti zamanımda öyle fedâkar, sâdık birisi bana lâzımdı. Sonra, birden birisi bana bir mektup verdi. Mektubu açtım gördüm ki, Abdurrahman'ın mâhiyetini tam gösterir bir tarzda bir mektup ki, o mektubun bir kısmı 27. Mektub'un (Barla Lâhikası'nın) fıkraları içinde, üç zâhir kerâmeti gösterir bir tarzda derc edilmiştir. O mektup beni çok ağlattırılmış ve el'an da ağlatıyor. Merhum Abdurrahman, o mektupla, pek ciddi ve samimi bir sûrette, dünyanın zevklerinden nefret ettiğini ve en büyük maksadı, bana yetişip, küçüklüğünde benim ona baktığım gibi o da ihtiyarlığında bana hizmet etmektir. Hem, dünyada benim hakiki vazifem olan Kur'an sırlarını neşretmede, muktedir kalemîyle bana yardım etmektir. Hatta mektubunda yazıyordu: 'Yirmi otuz Risâleyi bana gönder; herbirisinden yirmi otuz nüsha yazacak ve yazdıracağım.' diyordu.

O mektup, bana, dünyaya karşı kuvvetli bir ümit verdi. Dehâ derecesinde zekâyâ mâlik ve hakiki evlâdın çok fevkinde bir sadâkat ve irtibatla bana hizmet edecek böyle cesur

bir talebemi buldum diye, o işkenceli esareti, o kimsesizliği, o gurbeti, o ihtiyarlığı unuttum. O mektuptan evvel, âhirete imana dair matbaada bastırduğım Onuncu Söz'ün bir nüshası eline geçmişti. Güya o Risâle ona bir tiryak idi ki, altı yedi sene zarfında aldığı bütün mânevî yaralarını tedâvi etti. Gayet kuvvetli ve parlak bir imanla ecclini bekliyor gibi, bana o mektubu yazmış. Bir-iki ay sonra Abdurrahman vâsıtasıyla yine mesûdâne bir dünya hayatı geçirmek tasavvurunda iken, vâ hasretâ, birden onun vefât haberini aldım. Bu haber o derece beni sarstı ki, beş senedir daha o tesir altındayım. O vakit bulunduğum işkenceli esaret ve yalnızlık ve gurbet ve ihtiyarlık ve hastalığım, on derece onların fevkinde bana bir firkat, bir rikkat, bir hüüzün verdi.

Benim merhûme vâlidemin vefâtıyla hususî dünyamın yarısı, onun vefâtıyla vefât etmiş diyordum. Abdurrahman'ın vefâtıyla da, bakî kalan öteki yarı dünyam da vefat etti gördüm. Dünyadan bütün bütün alâkam kesildi. Çünkü o dünyada kalsaydı, hem dünyadaki uhrevî vazifemin kuvvetli bir medarı ve benden sonra tam yerime geçecek hayırlı bir halef ve hem de dünyada en fedâkâr bir medâr-ı tesellî, bir arkadaşım olabilirdi; ve en zeki bir talabem, bir muhatap ve Risale-i Nur eczâlarının en emin bir sâhibi ve muhafızı olurdu.”

Merhum Abdurrahman Nursi'nin bu mektubundan, amcasının emrine muhalefet ederek ayrıldığından dolayı pişman olduğunu, vazife alıp evlendiğini, dairesindeki mesâilerinin dışındaki vakitlerini evde Cenab-ı Hakk'a şükrederek geçirdiğini anlıyoruz. Kendisi 1925-1928 yıllarında Ankara Büyük Millet Meclisinde katiplik yapmış sonra Sağlık Bakanlığında vazife almıştı... Dünyanın fâniliğini tam anlamış ve âhiretine yönelmiş bu muhterem zâtın eline Haşir Risalesinin geçmesi de çok önemlidir... Onun ikazı ile Yâsin Sûresi'nin “O gün onların ağızlarını mühürleriz; el-

leri bize yaptıklarını anlatır, ayakları kazandıkları günahlara şahitlik yapar.” ayetinin mürşidliği onun gönül gözünü açmış... Maneviyata böyle açılan ve mâverânın sırları ile sürmelenmiş gözleri de kerâmetkârâne vefat edeceğini ve imanla hayatına hüsn-ü hâtime vereceğini fark etmiş... Mektubunun sonunda âleme ilan edercesine şhadet kelimesini getirmiştir.

27. Mektup

Demek Onuncu Söz onun hakkında bir mürşid-i hakikî hükmüne geçmiştir ki; birden onu derece-i velâyete çıkararak şu üç kerâmeti söylettirmiştir. Benden sekiz sene evvel ayrılmış. Onuncu Söz eline geçmiş, mektubun başında söylediği gibi çok azîm istifade edip sekiz sene zarfında aldığı kirleri onunla silmiştir. Hattâ tayyedilmiş, mektubunun diğer bir parçasında Onuncu Söz'ün şevkenden demiş; “Yazdığın Sözler’in hepsini bana gönder, kendi hattımla herbirisinden otuzar nüsha yazar ve yazdırırım. Tâ intişar edip kaybolmasın.” İşte böyle bir kahraman vârisi kaybettim. Ruhuna elfâtiha.

Said Nursî

Bu mektup Üstad Hazretlerine ait... Burada Üstad merhum Abdurrahman Nursî'nin kendisine yazdığı mektub üzerine bir değerlendirme yaparken, Onuncu Söz'ün (Haşir Risalesinin) hakkında da “Demek Onuncu Söz, onun hakkında bir mürşid-i hakiki hükmüne geçmiştir ki, birden onu velâyet derecesine çıkarmıştır.” diyerek, gerçekten Haşir Risalesini kendine yazılmış bir kitap ve kendisine hitap eden bir mürşid gören ve o gözle okuyan, o kulakla dinleyenlerin bir velilik derecesi kazanmalarının da mümkün olduğuna işaret etmiştir... Ne mutlu Onuncu Söz'ün bu açıdan kıymetini bilenlere...

28. Mektup

Hulûsi-i sâni ve büyük bir âlim olan Sabri Efendi'nin fıkralarıdır.

Meb'us-u âlem Aleyhissalâtu vesselâm Efendimiz Hazretleri'nin insanları hayrette bırakan ve cüz'î şuûru olana îman-ı kâmil bahşeden, fevkalhad ve hârikulâde mânen bin envâ-ı mu'cizat-ı Ahmediyeyi ihtiva eden ve pek âlî ve azim kıymeti müsbet ve müsellemler bulunan On Dokuzuncu Mektubun dördüncü cüz'ünü; nazar ve teveccüh-ü fâzılânelerinde mingayr-i haddin vekilleri bulunduğum mûmâileyh Hulûsi Beyefendi'ye irsâl kılınmak üzere istinsaha başlamıştım.

Bin mu'cize-i Muhammediyye münderic olan On Dokuzuncu Mektub, mukaddemen dahi arzedildiği vecihle arzumun fevkünde pek ziyade ulvî ve nuranî mebâhis ve vekâyi-i risalet-meâbiyeyi beyan ve müjde ile ruh ve kalb-i âcizîyi bahâr-ı âlem gibi gül ve gülistanlığa çevirmiştir. Bu hususta kalben hisseylediğim duygulardan mütevellid ve lâzümü'l-arz medh ü senâyi gayet parlak bir tarzda arzetmek, ehass-ı emelim ise de maalesef söylemekten âciz bulunduğumu beyân ile iktifa ediyorum. Yalnız şu noktayı hissettim ki: O vekâyi'de siz cismen değilse de fakat ruhen, Server-i Kâinat Efendimiz Hazretleriyle beraber idiniz tasavvur ediyorum. Zira o vekâyi-i mezkûrenin künyesiyle, mevkiyle, an'anesiyle kat'iyen müşâhede ve ol vecihle nakl ve tahrir buyurduğunuza kani' ve kâilim.

On Altıncı Mektubu Atabey'e giderken götürdüm. Ekseri noktalar bir kısım ihvânı ağlattı ve amcazâdem Zühdü Efendi, Onaltıyı okuyunca, “Şimdiye kadar bilmediğim ve görmediğim nuranî ve pek kesretli sürur-ı mânevîyi ihtiva eden bir pencere bugün kalbimde açıldı. Şu pencereden hâsıl olan netâyici yazmak iktidarımın fevkünde ise de, avn-i İlâhîye dayanarak bir arıza ile arzetmek ehass-ı emelimdir. Nihayetsiz selâm ve hürmetlerimi tebliğle tavassutunuzu rica ederim” dediler.

Bu mektupta, Santral Sıddık Sabri Efendi'nin 19. Mektup olan Mucizat-ı Ahmediye Risalesini değerlendirişi gerçekten çok hârikadır... Bedre gibi bir köyde imamlık yapan bu zâtın bu kadar güzel edebî ifadeler kullanması ve derinliği bulunan sözlerle meramını bu kadar şahâne anlatması gerçekten insanı şaşırtmaktadır. Ben bu mazhariyetin, ona Risale-i Nurları çok okuyup yazmasından dolayı İlahî bir lütf olarak bahşedildiği kanaatını taşımaktayım... Buyurun ifadelerine hep beraber bir dikkat edelim: “Bin mucize-i Muhammediyye münderic olan On Dokuzuncu Mektup, mukaddemen dahi arz edildiği vechile, arzumun fevkünde pek ziyâde ulvî ve nûrânî mebâhis ve vekâyi-i Risaletmeâbiyeyi (Peygamber Efendimiz ile ilgili bahisleri ve vakaları) beyan ve müjde ile ruh ve kalb-i âciziye bahar-ı âlem gibi gül ve gülistanlığa çevirmiştir. Bu hususta kalben hisseylediğim duygulardan mütevellid ve lâzîmü'l-arz (arz etmem gereken) medh ü senâyı gayet parlak bir tarzda arz etmek chass-ı emelim ise de maalesef söylemekten âciz bulunduğumu beyan ile iktifa ediyorum. Yalnız şu noktayı hissettim ki: O vekâyide (mucizelerin anlatıldığı vakalarda) siz (ey Üstadım) cismen değilse de fakat ruhen, Server-i Kâinat Efendimiz Hazretleriyle beraber idiniz (diye) tasavvur ediyorum. Zira vekâyi-i mezkûrenin künyesiyle, mevkiıyla, an'anesiyle katiyyen müşâhede ve o vechile nakil ve tahrir buyurduğunuza kâni ve kâilim.”

Evet şu ifadeler herkesin rahat söyleyebileceği sözler cinsinden değildir...

Mektubun sonunda bahsettiğim amca oğlu Zühdü Efendi'nin sözleri de, bir İstanbul Beyefendisinin, eli kalem tutan bir Osmanlı Çelebisi'nin güzel ifadelerine benzeyen sözler gibi değil midir? Bu zerâfeti bu insanlar nereden öğrenmiş ve kazanmışlardır?!

29. Mektup

Gönül ister ki, hemen Risaletü'n-Nurun umumunu yazıversem de mâmelekimde bulunan dürr-i yektâları istidadım nisbetinde mütalâaya başlasam.

Otuz Birinci elmas külliyyatını avn-i Hak ve inâyet-i ekremîleriyle iki gün evvel ikmâle muvaffak oldum. Ahmed kardeşime aid derkenarı tefhim ettim. Biraz okur ve Onuncu Söz'ü istiyor, fakat bu Söz kıymet-i mâneviye itibariyle mevcûdatdan ağırdır. İcaz-ı Kur'an'ın ikinci cüz'ünü hemen hitam buldurmak üzereyim. Fakat müştak bulduğumuz Otuz İkinci Söz'ü dahi lütuf buyuracak olursanız hâsıl olacak memnuniyetimi bir vecihle arzetmekten âciz kalacağım. Çünkü, bu gibi kıymettar ve mânidar eserleri işittikten sonra görmek iştiyâkı gittikçe artıyor ve bu tabiattan bir türlü kendimi men'edemiyorum.

Sabri

Bu mektupta Sabri Efendi, Risale-i Nurlar için “dürr-i yektâlar” yani eşsiz, benzersiz inciler tabirini kullanıyor. Hepsinin asıllarına ulaşmış, sahip olarak hepsini okumak arzusunu izhar ediyor. Halbuki henüz Risalelerin tamamı o zaman için yazılmamış... Bir taraftan “Otuz Birinci elmas külliyyatı” dediği Mirac Risalesini yazıp bitiriyor, onu Ahmed kardeşine veriyor, o biraz okurken, kendisinden Onuncu Söz'ü istiyor... (Halbuki Nur İskele memuru Sabri Efendiye göre Onuncu Söz manevî kıymeti itibariyle mevcudattan ağır.) Öbür taraftan da İcaz-ı Kur'an'ın (yani 20. Söz'ün) ikinci cüzünü (yani Peygamberlerin mucizelerinin yüzünde parlayan bir Lem'a-yı İcaz-ı Kur'an'ı) yazıp bitirmek üzere. Bir taraftan da Üstad Hazretlerinden, telif etmekte olduğu 32. Söz'ün tamamlanıp kendisine lütfedilmesini iştiyakla istemektedir... Zira, “Çünkü, bu gibi kıymettar ve mânidar eserleri işittikten sonra görmek iştiyakı gittikçe artıyor ve bu tabiattan bir türlü kendimi men edemiyorum” diyor. Bu ne aşk ve bu ne şevktir Ya Rabbi!... Bu insanlar elbette dağları devirirler, dünyaya meydan okurlar... Onlardaki aşk

ve şevkten Cenab-ı Erhamü'r-Râhimin bizlere de nasip buyursun... Âmin!..

Nasıl ki, Sırat'ın üzerinden bazı müminler geçerken, Cehennem, çabuk geç ateşimi söndürüyorsun, diyecek... Bunların aşk-şevk ve Üstad'a sadakatları karşısında mad-di-manevî yangınlar da elbette sönmeye yüz tutacaktır. Nitekim, bu Sıddık Sabrî, Üstad'ın cübbesini alevlere uzatmış; "Haydi bunu da yak bakalım!" diyerek ormanın yangınına söndürmüştür!..

30. Mektup

Bu defa istinsahına muvaffak olduğum nurlu Yirmi Dokuzuncu Söz'de, melâike denizlerinde sefâin-i Kibriyâya yapışarak seyran ederken ve beşerin hatâ-savab işlediği e'fali, kat'î olarak umumî yoklama defter-i kebirinde okunacağını, nef' ve zarar hiçbir şey'in mektûm bırakılmıyacağını, şiddetle ihtâr eden, beka-i ruh âlemini temaşa ederken; matlab-ı a'lâ ve maksad-ı aksâ olan ba's ve mahkeme-i kübrânın ahkâmını kable'l-vuku' makam-ı istima'da dinlerken ve bilhassa "Medarlar" merdivenlerinden âli makamlara mânevî suûd ederken, hele Onuncu Medar ve Üçüncü, Dördüncü Mes'elelerde deniz dalgıçları gibi deryâyı mâneviyatta dalıp yüzerken, o kadar envâr-ı hakâik-i kibriyâya ve ezvâk-ı letâif-i ulyâya müstağrak oldum ki, arz ve ifadeden âcizim.

Sabri

Bedre köyü imamı Sabri Efendi kerametli 29. Söz'ü kendisi için istinsah edip yazıyor. Ama ne yazış! Yazarken bir taraftan da kalemlle ilmi tahsil ediyor... Bir taraftan o deryalardan kuağı mücevherlerle dolu olarak geliyor ve onları şu ince tabirlerle anlatıyor: "Melâike denizlerinde, Cenab-ı Kibriyanın gemilerine yapışarak seyran ederken" ve "Beşerin, yanlış-doğru işlediği fiilleri kati olarak umumî yoklama defter-i kebirinden okunacağı, fayda ve zarar hiçbir

şeyin gizli bırakılmayacağını şiddetle ihtar eden beka-i ruh âlemini temaşa ederken” ve “Matlab-ı âlâ ve maksad-ı aksâ olan ba’s (öldükten sonra dirilme) ve mahkeme-i kübrânın ahkâmı olmadan önce işitme makamında dinlerken” “Bilhassa ‘Medarlar’ merdivenlerinden âlî makamlara mânevî yükselirken, hele Onuncu Medar ve Üçüncü, Dördüncü Meselelerde deniz dalgıçları gibi mâneviyat deryasında dalıp yüzerken o kadar büyük hakikat nurlarına ve yüce ve lâtif lütufların zevklerine boğuluyordum ki, arz ve ifadeden âcizim.” diyor.

31. Mektup

Müşrik ve münkirleri mağlûb ve ilzâm eden ve son sistem malzeme-i cihadiye-i vahdâniyeyi hâvi ve câmi’, kuvvet ve resâneti çelik, kıymet ve ehemmiyeti elmas ve cevâhir ve akik bir kal’a-misâl olan Otuzuncu Söz’ü istinsaha muvaffak oldum.

Sabri

Bir nüshasını yazıp çoğalttığı “Ene ve Zerre Risalesi” olan “Otuzuncu Söz” için Sabri Hocamız, muhtevayı da ifade eden özet bir değerlendirmede bulunuyor: “Müşrik ve inkârcuları mağlup edip susturan ve son sistem Tevhid Dâvasının cihadına ait (cephane ve) malzemeyi içinde toplayan; kuvvet ve dayanıklığı çelik; kıymet ve ehemmiyeti elmas ve cevahir ve akik bir kaleye benzeyen Otuzuncu Söz’ü istinsaha muvaffak oldum.” diyor.

32. Mektup

Sözler sayesinde şu bir seneyi mütecâviz bir müddetten beri şevk ile taallüm, inayetle tefeyyüz, tergib ile tenevvür, hâhişle telezzüz, işaretle tahallük, tedricle tekemmül tarîkında ilerlemeğe sâî bulunduğum bu

muayyen müddetin bir gününe sâbıkan geçirmiş olduğum umum hayâtımın bile mukabil olamayacağı kanaatındayım.

Sabri

İman ve Kur'an hizmetinde geçen bir gününün kıymetini Sıddık Sabri Efendi şöyle anlatıyor: "Sözler (Risale-i Nurlar) sayesinde, şu bir seneyi geçen müddetten beri, şevk ile ilim elde etme; Allah'ın inayetiyle feyiz alma; rağbet göstererek nur kazanma; istek ve arzu ile manevi haz ve lezzet alma; işâretle güzel ahlâkı huy ve tabiatın bir yanı haline getirme; derece derece ilerleyerek mükemmel hâl gelme yolunda ilerlemeye çalıştığım bu muayyen müddetin bir gününe, geçirmiş olduğum umum hayatımın bile mukabil olamayacağı kanaatındayım."

33. Mektup

İkinci bir Sabri olan Ali Efendi'nin bir fıkrasıdır.

Sözler öyle hâzık bir doktordur ki, gözsüzlere hidayet-i Hak ile göz, ve kalbsizlere inhidam-ı kat'ıyyeye uğramamış ise kalb, ve şuurunda çatlaklık yoksa tenvîr ile düşünceye sevk, ve "nereden, nereye, necisin?" suâl-i müşkilinin halli ile insanlığın iktiza ettiği insaniyeti bahşediyor.

Ali

Bu mektup 89. Mektuptaki "Hafız Ali" imzasından anladığımıza göre İslâm Köylü Hâfız Ali'ye aittir. Mektubunun bu fıkrasında, Risale-i Nurlar için "Sözler, öyle hâzık bir doktordur ki, gözsüzlere Hakk'ın hidayetiyle göz veriyor ve kalbsizlere kesin olarak yıkılıp viran olmamışsa kalp veriyor ve şuurunda çatlaklık yoksa nurlandırılarak düşünceye sevk ediyor ve 'Nereden geldin? Nereye gidiyorsun? Necisin?' müşkil suallerini hallederek insanlığın iktiza ettiği insaniyeti bahşediyor..." diyor.

34. Mektup

Yine Sabri'nin

Sözler namında olan bahr-i muhî-i Nur'da iki seneyi müteceviz bir zamandan beri, seyr ü seyahatımın semere ve neticesini görüp bilmek hususunda şimdiye kadar zemin ve zaman müsaid olmadığından, sermaye-i ticaretimin ne derecelere çıktığını; daha doğrusu bir ticaret edinebildim mi, yoksa edinemedim mi, mütereddid ve mütehayyir idim.

Hamden-lillâh bu şehr-i rahmet ve mağfirette, inayet-i Rabbaniye ve muavenet-i Peygamberiye ve himemat ve daavât-ı üstadâneleri berekâtiyle sermaye-i ilmiye-i evveliye-i bendegânemin yüzde doksan dokuz derece yükseldiğini fehmettim. O menâbi-i ilmiye ve temsilât-ı hakikiye, meclislerimi o kadar tezyin ve tenvir etmektedir ki, arzetmekten âcizim. Beşerin pek ziyade ayağını kaydıran şu sırada, gayetle hârîka ve fevkalhad cihazât ve malzemeyi neşreden (Nur) fabrikasından her nevî techizatı almak farz olduğunu bilip, her türlü senâ ve sitâyîşe bihakkın sezâ ve lâyıık bulunan ve hiç bir suretle riyâya hamli imkânsız olan müessese sâhib-i âzamına, ne derecelerde ifâ-yı şükran ve arz-ı minnetdarî eylesem, yine hakkıyla vazife-i zimmetimi edâ etmiş olamayacağım.

Sabri

Bu mektupta Sabri Efendi tekrar hizmette geçen iki senesi üzerinde bir değerlendirme yaparak diyor ki: “Sözler namında olan Nur Okyanusunda iki seneyi geçen bir zamandan beri, seyr ü seyahatımın meyve ve neticesini görüp bilmek hususunda şimdiye kadar zemin ve zaman müsait olmadığından, mânevi ticaret sermayemin ne derecelere çıktığı mevzuunda; daha doğrusu bir ticaret edinebildim mi, yoksa edinemedim mi, tereddütte ve hayrette idim. Elhamdülillah, bu rahmet ve mağfiret ayında (Ramazan-ı Şrifte), Allah'ın inayetinin, Hz. Peygamberin (s.a.s.) muâvenetinin ve Üstadımın dualarının

bereketleriyle, bendelerinin önceki ilim sermayesinin yüzde doksan dokuz derece yükseldiğini anladım. O ilmî kaynaklar ve hakiki temsiller, meclislerimi o kadar ziynetlendirip nurlandırmaktadır ki, arzetmekten âcizim!.. İnsanlığın pek ziyade ayağını kaydıran şu asırda, gâyetle hârika ve haddinden fazla cihazları ve malzemeleri neşreden Nur fabrikasından her nevi cihaz alıp donanmak farz olduğunu bilip her türlü sena ve övgüye hakkıyla lâıyk bulunan ve hiçbir surette riyaya hamletmeye imkânı olmayan müessesenin büyük sâhibine, ne derecelerde şükranlarımı ifâ ve minnetlerimi arz eylesem yine hakkıyla zimmetimdeki vazifemi edâ etmiş olamayacağım, efendim.”

35. Mektup

Çoktan beri ruh-u kemterânemin son derece müştak bulunduğu ve her bir kelimesi birer elmas mahzeni olan şu Yirmi Sekizinci Risale-i pür-nurlarını “lehül-hamd” kırâat ve istinsaha muvaffak oldum. Şu altun-misal hurufattan mürekkebe elmas menbanının derece-i kıymet ve rağbet ve ehemmiyetini arz ve ifade hususunda (mübalâğa olmasın) mümkün olsa idi, şu Risale-i kıymetdarının hakâik-ı nâmütenâhîsini muvazzıh ve câmi’ bir çok kelimatın vaz’et-tirilmesine çalışacaktım ki, hakikat lâıykıyla ifade edilsin. Zira Hâlik-ı Âlem Hazretleri, şu mükevvenâtı halk ve îcad ve her birini birer vazife ile tavzif ve ecel-i âlemin hulûlünde, mes’uliyet noktasında bu dünyada acz ve fakr ve za’f ve ihtiyacını fehm ve idrâk ederek, kavânîn-i ezeliye ve desâtir-i Rabbaniyeye imtisâl ve ittiba’ edenlere, şu mevzûbâhs “Cennet” gibi bir nimet ile i’zaz edecek ve ale’l-husus Cennette en büyük nimet, Cemâl-i bâ-kemâl-i Rabbaniyeyi müşahede ve müşerrefiyet-i uzmâ olduğundan, şu fânî âlemdeki her şey binnetice Cennete nâzır ve hayran olduğu ve şu hakâikin menba’ı olan Fûrkan-ı Mübîn ve Kur’ân-ı Azîmin ebvâb-ı müteaddidesini feth ve esrâr -ı gûna-gûnuna ittıla’ ile derya-i hakâika dalmak herkese müyesser olmadığından, beş sual ve beş cevap miftah-ı hakikîsiyle o

künûz-u mütenevvia kapılarını açıp pek yakından ve kemâl-i sarâhatla gösterilmesi ciheti, değil bu abd-i âcizin kâsır aklı, belki oldukça yüksek zekâlara mâlik olanların bile takdirine hakkıyla şâyan olduğunu kâil ve kâniim.

Sabri

Hoca Sabri Efendi bu mektubunda Cennet'e dair yazılmış 28. Söz'ün önemini şöyle anlatıyor: “Çoktan beri hakir ruhumun son derece arzulu olduğu ve herbir kelimesi birer elmas mahzeni olan şu nurlu 28. Risâleyi Elhamdülillah yazmaya ve bir nüsha çıkarmaya muvaffak oldum. Şu altın-misal harflerden meydana gelen elmas menbaının kıymet ve ehemmiyetinin derecesini arz ve ifade hususunda mübalağa olmasın, mümkün olsaydı, şu değerli Risâlenin sonsuz hakikatlarını açıkca beyan edip içinde toplayan birçok kelimenin konulmasına çalışacaktım ki, hakikat lâyıki ile ifâde edilsin. Zirâ, Cenab-ı Hak, şu mevcudatı yaratarak her birini birer vazife ile vazifelendirip âlemin gelmesinde mesuliyet noktasında, bu dünyada âcizliğini, fakirliğini, zayıflığını ve ihtiyaçlarını anlayıp idrak ederek, Allah'ın ezeli kanunlarına ve İlahî düsturlarına tâbi olanlara şu bahşedilen “Cennet” gibi bir nimet ile ağırlayacak ve bilhassa Cennet'te en büyük nimet Allah'ın cemâlini müşahede ile en büyük şerefe ulaşmış olacağından, şu fânî âlemdeki herşey netice itibariyle Cennete baktığı ve hayran olduğu ve şu hakikatların menbaı olan Kur'an-ı Kerimin ayrı ayrı kapılarını açarak, rengârenk sırlarına muttali olmakla hakikatler deryasına dalmak herkese müyesser olmadığından, Risalede geçen beş soru ve beş cevap hakiki birer anahtar olarak o türlü türlü hazinelerin kapılarını açıp pek yakından apaçık gösterilmesi ciheti, değil bu âciz kulun kısa ve kâsır aklı, belki oldukça yüksek zekâlara mâlik olanların bile takdirine hakkıyla şâyan olduğu kanaatındayım.”

36. Mektup

Kemal-i ulviyet ve kıymet-i bînihayesini arz ve ifadeden âciz bulunduğum şu Sözlér'deki âlî ve azîm üslûb ve gayeler, bu abd-i pürkusuru ihya ve âdeta "ba'sü ba'delmevt" haline getirdi ve "Siyah Dutun Bir Meyvesi" namıyla müsemmâ, Avrupa meftunlarına endah edilen altun topun elmas güllerini gördüm, hayran oldum.

Sabri

Bu mektupta Sabri Efendi, Risale-i Nurların kendisini ihya ettiğini, "Siyah Dut'un Bir Meyvesi"nin ise kendisini hayran bıraktığını ifade ediyor: "Kemâl-i ulviyet ve sonsuz kıymetini arz ve ifadeden âciz bulunduğum şu Sözlér'deki yüce ve azim üslûb ve gayeler, bu çok kusurlu kulu ihyâ etti ve adeta "ölümden sonra dirilmiş" hâline getirdi ve "Siyah Dutun Bir Meyvesi" nâmıyla isimlendirilen, Avrupa meftûnlarına atılan altun topun elmas güllerini gördüm, hayran oldum."

Siyah Dutun Bir Meyvesi

O mübârek dut başında, Eski Said, Yeni Said lisâniyle söylemiştir.

Muhatabım Ziyâ Paşa değil, Avrupa meftunlarıdır.

Mütekellim nefsim değil, tilmiz-i Kur'ân nâmına kalbimdir. Geçen sözlér hakikattir; sakın şaşma, hududundan hazer aşma.

Ecânib fikrine sapma, dalâlettirkulak asma; eder elbet seni nâdim.

Görürsün en ziyâdarın, zekâvette alemdârın,

O hayretten der dâim: "Eyvah, kimden kime şekvâ edeyim, ben dahi şaştım!"

Kur'ân dedirtir; ben de derim, hiç de çekinmem.

Ondan Ona şekvâ ederim, sen gibi şaşmam.

Haktan Hakka feryad ederim, sen gibi aşmam.

Yerden göğe dâvâ ederim, sen gibi kaçmam.

Ki, Kur'ân'da hep dâvâ nurdan nuradır, sen gibi caymam.

Kur'ân'dadır hak hikmet; ispat ederim, muhâlif felsefeyi beş para saymam.

Furkandadır elmas hakikat, dercân ederim, sen gibi satmam.

Halktan Hakka seyrân ederim, sen gibi sapmam.

Dikenli yolda tayrân ederim, sen gibi basmam.

Ferşten Arşa şükrân ederim, sen gibi asmam.

Mevte, ecele dost bakarım, sen gibi korkmam.

Kabre gülerekten girerim, sen gibi ürkmem.

Ejder ağzı, vahşet yatağı, hiçlik boğazı sen gibi görmem.

Ahbaba kavuşturur beni, kabirden darılmam, sen gibi kızmam.
Rahmet kapısı, nur kapısı, hak kapısı; ondan sıkılmam, geri çekilmem.

“Bismillâh” diyerek çalıyorum;⁵

Arkama bakmam, dehşet de almam.

“Elhamdülillâh” diyerek rahat bulup yatacağım; zahmeti çekmem, vahşette kalmam.

---

5 Eyvah diyerek kaçmıyorum.

“Allahü ekber” diyerek ezan-ı haşri işitip kalkacağım;⁶ mahşer-i ekberden çekinmem, mescid-i âzamdan çekilmem.

Lûtf-u Yezdân, nur-u Kur’ân, feyz-i imân sâyesinde hiç üzülmem.

Durmayıp koşacağım, Arş-ı Rahmân zilline uçacağım, sen gibi şaşmam inşaallah.

37. Mektup

Yirminci Mektub’u yazarken vaktimin adem-i müsaadesi cihetiyle çabuk yazmağa fazlaca sa’y ettiğimden sathî bir nazar ve kırâat edildi. Derince düşünüp zihnimde takarrur ettiremedim ise de, müsaade-i fâzılâneleri ile şu hakikatı arza ictisar ediyorum ki, bu Mektub-u azîmü’l-mefhum, şimdiye kadar tesyâr buyurulan umum Nur Risalelerinin, hülâsatü’l-hülâsa zübdesi ve menba’-ı amîki olduğuna müşâhedemle beraber, tafsilât ve teşrihat hususunda dahi zevil-akıl olanlar için, ibare-i Arabî ile tahrir buyurulan ve yedi fıkra-i mânidar ve Türkçe meâl-lerinde münderic olduğuna kanaat-ı kâmileme mevcut bulunduğunu arz ile başkaca bir arzu daha uyandırdı ve dedim:

“Âh Hudâ-yı Müteâl ve Vâhibü’l-A’mâl ve’l-âmâl Hazretleri tev-fikat-ı Samedanîsini ihsan buyursa da, Üstad-ı Âlıkadrimden “fenn-i ilm-i kelâm”ı taallüm ile tefeyyüz edebilsem.” dedim ve bu arzu kalb-i bendelerîde ile’l-ebed merkûz kalacaktır ki, bu da kıymet-i bîpayanını hissedip ulviyet ve kudsiyetini hakkıyla ifadeden âciz bulunduğum Yirminci Mektub’u mergûbdan mütevelliddir.

Sabri

Sabri Efendi, Yirminci Mektup üzerinde duruyor. Bu muhteşem mânalar sahibi Mektub, şimdiye kadar gönderilen bütün Nur Risalelerinin hülâsatü’l-hülâsa kaymağı ve derin

6 İsrâfil’in ezanını fecer-i haşirde işitip “Allahü ekber” diyerek kalkacağım. Salât-ı Kübrâdan çekilmem. Mecmâ-i Ekberden çekinmem.

kaynağı olduğunu müşâhede etmekle beraber tafsilat ve şerh hususunda da akıl sahibi olanlar için Arapça ibâre ile yazılan ve mânîdar yedi fıkra ve Türkçe meallerinde derc edildiğine tam kanaatim mevcut bulunduğunu arz ile başkaca bir arzu daha uyandırdı ve dedim: ‘Âh, Cenab-ı Hak İlahî tevfiklerini ihsan buyursa da Üstadımdan Kelam ilmi öğrenerek feyiz alabilsem!’ dedim.” diyor.

Üstad Hazretleri Sıddık Sabri’nin bu mektubuna şöyle cevap veriyor: “Aziz ve gayretli âhret kardeşim ve hizmet-i Kur’an’da yoldaşım Hulûsî-i Sâni ve Sabri-i Evvel! Mâşâallah Yirminci Mektub’un kıymetini güzel anlamışsınız ve güzel de yazmışsınız. Mektubunda kelâm ilminin dersini benden almak arzu ettiğini söylüyorsun. Zaten o dersi alıyorsunuz. Yazdığınız umum Sözler, o nurlu ve hakiki kelâm ilminin dersleridir. İmam-ı Rabbanî gibi bazı kudsî muhakkikler demişler ki: Âhir zamanda kelâm ilmini, yani ehl-i hak mezhebi olan kelâmın imanla ilgili meselelerini, birisi öyle bir sûrette beyan edecek ki, umum ehl-i keşif ve tarikatın fevkinde, o nurların neşrine sebebiyet verecektir. Hatta İmam-ı Rabbanî kendisini o şahıs gibi görmüştür. Senin şu âciz ve fakir ve hiç ender hiç olan kardeşin, bin derece haddimin fevkinde olarak kendimi o gelecek adam olduğumu iddia edemem, hiçbir cihette liyâkatim yoktur. Fakat o ileride gelecek acîb şahsın bir hizmetkârı ve ona yer hazır edecek bir dümdarı (artçı kuvveti) ve o büyük kumandan’ın pişdar (öncü) bir neferi olduğumu zannediyorum. Ve ondandır ki, sen de yazılan şeylerden acîb kokusunu aldın.” diyor.

38. Mektup

Hele Birinci Söz’de Bismelenin derece-i ehemmiyeti ve suret-i temsiliyesi şâyan-ı takdir ve hayrettir. Öteden beri her kitabın ibtidasında “Besmele, Hamdele, Salvele” nin zikrinin vücubu, hoca efendilerimiz tarafından beyan edilmiş ise de, bu gibi nefsi iskât edecek bir temsil

işitilmediğinden bu derece zihinde takarrür ve temerküz etmemiştir. Şu temsil, Besmele Sözü olan Birinci Söz'de ne kadar musîb ve mânîdar olduğunu insan olan takdir eder.

Sabri

Hoca Sabri Efendi bu mektupta Besmele bahsi olan Birinci Söz'deki temsilin isabetinden ve benzerliğinden söz ediyor: "Hele Birinci Söz'de Bismelinin derece-i ehemmiyeti ve suret-i temsiliyesi takdire ve hayrete şâyândır. Ötedenberi her kitabın başında "Besmele, hamdele (Elhamdülillah demenin), salvelenin (Peygamberimize salavat getirmenin) gerekliliği, hoca efendilerimiz tarafından beyan edilmiş ise de, bu gibi nefsi susturacak bir temsil işitilmediğinden bu derece zihinde iyice yerleşmemiştir. Şu temsilin, Besmele sözü olan Birinci Sözde ne kadar isabetli ve mânîdar olduğunu insan olan takdir eder." diyor.

39. Mektup

Üç kitaptan Yirminci Söz'ü ilk defa okudum. *Habl-i Metîn-i İlahî* ve *Kanun-u Mübîn-i Rabbanî* olan *Kur'ân-ı Azîmüşşân*'da, şu son asırda vücuda gelen ve firenklerin medar-ı iftiharları bulunan tahte'l-bahir, tayyare, vesaire gibi eşyaya, bin üç yüz küsur sene mukaddem işaretle ifade edildiğini öğrenerek *Kitab-ı Mübîn*'in mazi ve müstakbelden vermekte olduğu ihbarat-ı gaybiye ve sâdika ve beyanât-ı hârîka, dost ve düşmanı meftun ve hayretlerde bıraktığı cihetle, bir kat daha i'caz-ı *Kur'ân*'ı isbat ve te'yid etmiştir. Yirmi Üçüncü ve Otuzuncu Sözler'in baş taraflarından üçer, beşer sahife okuyabildim. Mahzen ve medfen-i mücevherâta rasgelmiş bir fakir gibi hangi cevheri alacağımı harîsâne düşünüyorum.

Sabri

Burada Sıddık Sabri Efendi, mücevherler definesine rastlamış hırslı bir fakir gibi kendisinin üç Risale (20. Söz, 22. Söz

ve 30. Söz) karşısındaki enteresan durumunu anlatıyor: “Üç kitaptan Yirminci Sözü ilk defa okudum. Kur’an-ı Azimüşşanda, şu son asırda meydana gelen ve Avrupalıların iftihar vesileleri denizaltı, uçak ve benzeri şeylere 1300 küsur sene önce işaretle ifade edildiğini öğrenerek herşeyi beyan eden Kitab’ın geçmiş ve gelecekte vermekte olduğu gaybî ve doğru haberler ve hârika beyanlar, dost ve düşmanı meftun edip hayrette bıraktığı cihetle bir kat daha Kur’an’ın mucizeliğini isbat ve teyit etmiştir. 22. Söz ve 30. Sözlerin baş taraflarından üçer, beşer sayfa okuyabildim. Mücevherler mahzenine ve definesine rastgelmiş bir fakir gibi hangi cevheri alacağımı hırslıca düşünüyorum.” diyor. Elbette böyle merak ve şiddetli bir arzu ile bir mesele üzerine düşen insan onun künhüne vakıf olarak gerekli istifadeyi temin eder.

40. Mektup

Bahr-i mu’cizât, Fahr-i Kâinat Efendimiz Hazretlerinin “şu sisli asırda paslı ruhlarımızı tenvir ve tesrir eden” ve “sâik-ı hayât-ı ebediyeleri bulunan” On Dokuzuncu Mektub’un beşinci cüz’ünü alarak, üçüncüsünü iade ettim. Fahr-i Kâinat Efendimiz’in mu’cizâtından olan parmaklarından su akıtarak orduya içirmesine dikkat ederek derin bir tefekküre daldım. O sırada kalemim boya şişesinde idi. Yazmak vazifeme muvakkat bir fâsıla verecektim. Kalemimi tuttum, mürekkebi ile yerinde koymamak için kalemdeki mürekkebe bitinceye kadar bir iki kelâm daha yazayım da öyle bırakıyım dedim. Başladım, yarım sahife yazdım, kalemde boya kesilmedi. Bundaki hikmeti düşündüm, kalem kurudu. Sonra bir çok defalar kalemi dikkatle boyaya batırarak yazdım, tecrübe ettim. Yarım satır, nihayet bir satıra kâfi gelebildi. Bu da Hatib-i Bağdadî’nin *كَانَ مَقْدَارُهُ خَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ*7 sırrındaki tefekküründen mütehasıl vâkıayı andırır bir tektid-i îcâz-ı Nebevîdir, dedim.

Sabri

7 O tefekkürde bir günlük işi bir dakikada yapmış. (Bu Hâşiye, Üstadın el yazısı ileler.)

Sıddık Sabri Efendi, zaten kerametli bir Risale olan ve Peygamber Efendimizin (s.a.s.) mucizelerinden bahseden 19. Mektup ile ilgili bizzat kendisinin yaşadığı harika bir hali anlatıyor: Fahr-i Kâinat Efendimizin (s.a.s.) mucizelerinden olan, parmaklarından su akıtarak orduya içirmesine dikkat ederek derin bir tefekküre daldım. O sırada kalemim boya (mürekkep) şişesindeydi. Yazma işime geçici bir ara verecektim. Kalemimi tuttum, mürekkebiyle yerinde koymamak için, kalemdeki mürekkep bitinceye kadar bir iki kelâm daha yazayım da öyle bırakayım, dedim. Başladım, yarım sayfa yazdım; kalemde boya kesilmedi. Bundaki hikmeti düşündüm, kalem kurudu. Sonra bir çok defalar kalemi dikkatle boyaya batırarak yazdım, tecrübe ettim. Yarım satır, nihayet bir satıra kâfi gelebildi. Bu da Hatîb-i Bağdadî'nin “Bir gündeki uzunluğu elli bin senedir...” (Meâric Suresi, 4) âyetinin sırrındaki tefekküründen meydana gelen vâkıayı andırır bir Peygamberimiz'in mucizesini tekit ve teyittir, dedim.” diyor. Nasıl Hatîb-i Bağdadî bir günlük işi bast-ı zaman (zamanın genişlemesi) ile yapmışsa benzer bir kerâmete Sabri Efendi de mazhar olmuş görünmektedir.

Bediüzzaman Hazretleri Mesnevi-i Nûriye'de bu hususta şöyle der: “Denizlerde meydana gelen med ve cezir (gel-git) gibi evliya arasında da bast-ı zaman, tayy-ı mekân (mekanı zamanı atlarcasına geçme) meselesi şöhret bulmuştur. Bu cümleden olarak: Kitab-ı Yevâkî'tin rivayetine göre, İmam-ı Şa'rânî, bir günde iki buçuk defa, kocaman Fütuhât-ı Mekkiye namındaki (Muhyiddin İbni Arabiye ait) büyük mecmuayı mütalaa etmiştir. Bu gibi vukuât garip görülerek inkâr edilmesin. Zira, bu gibi garip meseleleri tasdiğe yaklaştıran misaller çoktur. Meselâ, rüyada bir saat zarfında bir senenin geçtiğini ve pek çok işler görüldüğünü görüyorsun. Eğer o saatte o işlere bedel Kur'an okumuş olsaydın, bir kaç hatim okumuş olurdun. Bu hâlet, evliya için yakaza (uyanıklık) halinde in-

kişaf eder, zaman genişler, mesele rûhun dairesine yaklaşır. Ruh, zaten zaman ile kayıtlı değildir. Rûhu, cismaniyetince gâlip olan evliyanın işleri, fiilleri, ruhun sür'ati ölçüsüyle cereyan eder.”

Bu bölümün altındaki haşiyede ise şöyle deniliyor: “Bast-ı zaman sırrıyla çok seneler hükmünde olan birkaç dakikalık Mîraç zamanı, bu hakikatın varlığını isbat eder ve bilfil vukuunu gösterir. Mîrac'ın bir kaç saat müddeti, binler sene hükmünde genişliği ve ihatası ve uzunluğu vardır. Çünkü (Peygamberimiz) Mîrac yoluyla bekâ âlemine girdi. Bekâ âleminin bir kaç dakikası bu dünyanın binler senesini içine almaktadır.”

Meselenin başına dönecek olursak, Siddık Sabri Efendi, Peygamber Efendimizin (s.a.s.) parmaklarından su akıtarak orduya içirmesi mucizesi üzerinde tefekkür ederken, kaleminden mürekkebin uzun müddet yazı yazdığı halde kesilmemesi hâli ile karşılaşılıyor. Yani bu meraklı ve hakikatları anlamada hırslı zâta bizzat gösterilerek deniliyor ki: “Sen nasıl böyle bir hârîka hâle mazhar kılındıysan, Hz. Muhammed Aleyhisselam da su mucizesiyle serfirâz kılınmıştır.”

41. Mektup

Evvelce takdim kılınan arîzalarımıdaki ta'birat ve elfâz-ı ta'zimiyem ne için hak olmasın. Zira şu kıymetdar ve ehemmiyet-i nâmütenâhiyeyi ihtiva ve âleme berk-ı hâtf gibi satvet-i mâneviye ve hakikiyesini emsâli gibi i'âm ve ilân eden Yirmi Altıncı Mektub-u mergûbu, yirmi gündün beri muhtelif derecâtta müntesibîn-i ilmiye mütalâa ettikleri halde, bugün tashihine lüzum görülen ve alet-ta'dad yirmi sekiz noktada ta'dil ve ilâve buyurulan nukat-ı mühimme, kelimat ve tâbirat-ı âliyeyi zâid veya noksan diyebilecek bir kimse çıkmasın ve çıkmıyor.

Evet şu asrın eşhâs-ı muzırmasına karşı ilân etmiş olduğu cihâd-ı mânevîyede müşâhede edilen muvaffakiyet-i fevkalâdenin, o gürûh-u hazele ve rezeleyi iskât ve ilzam ettiğini zerre kadar insafî ve iz'anî ve insanîyette hazzı olanın ikrar ve itiraf ve tasdik etmesi, vec'âbeden olduğu vareste-i rayb ve zunûndur.

Sabri

Sıddık Sabri Efendi'nin bu mektuptaki sözlerine geçmeden önce, onun Üstadı ilk defa nasıl tanıdığına ve sigaradan nasıl vaz geçtiğine bir bakalım:

Sabri Efendi aslen Isparta'nın Atabey kazasındandır. Atabey'de "Etek öpmezler" isimli bir sülaleden gelmektedir. Atabey'de iken Isparta Eğirdir kazasının, Barla nahiyesinin Bedre köyünden evleniyor ve oraya yerleşiyor. Hâfız olduğu için Bedre köyüne imam oluyor. Risaleleri tanımadan önce kendisinde bir hastalık zuhur ediyor. Bu hastalığı sırasında yanına Atabey'den iki tanıdığı geliyor. (Bunlar muhtemelen Atabeyli Tahiri Mutlu ile İslamköylü Hafız Ali...) Sabri Hocaya "Haydi Barla'da bir Hoca efendi varmış, ziyaret edelim." diyorlar. Sabri Hoca'nın annesi ile kayınvâlidesi "Bu, hasta, gidecek hâli yok." diyorlar. Sabri Hoca da gidemeyeceğini söyleyip "Hoca efendiye selâm söyleyin bana dua ediversin, muska yazıversin." diyor. Ve onlar giderek Üstad'a selâmını söylüyorlar. Üstad da, "Ben muska yazmam. Yalnız alın şu bir parça ekmeği ve şekeri, ona yedirin. Beni ziyarete gelsin." diyor. Onlar Barla'dan döndükten sonra Bedre'ye gidip emanetleri veriyor, Üstadın dediklerini kendisine anlatıyorlar. Tam 39 gündür ağzına doğru dürüst birşey koymadan hasta yatan Sabri Hoca "Acıktım!" diyor, yemek için birşeyler istiyor. Hatta annesi, "Gâliba bizim Hocaefendinin duası tesirini gösteriyor!" diyor. Gerçekten Sabri Hoca, o ekmek ve şekeri yedikten sonra Allah'ın izniyle iyi oluyor. O sıralarda sigara kullanan Sabri Efendi, hem Üstad'ı ziyaret, hem de sigaranın içilip-içilmemesi hususunda ne derece cevaz var veya yok diye bilgi almak için

Barla'ya gidiyor. Giderken de hediye olarak bir küçük bakraç bal götürüyor. Üstad balı alınca, arıları kasederek “Bunun sâhibi yavuzdur... Sahibinden nasıl aldın bunu?” diye soruyor. Sabri Efendi de “Hocam, biz kovanın arkasından dumanı, yani tütsüyü veririz. Dumandan arı kaçır, biz de balı öyle alırız.” diyor. Bunun üzerine, daha Sabri Efendi sigara ile alâkalı bir soru sormadan Üstad, “Hââ! Sigara içenlerde, içlerine çektikleri dumanın, sıhhat ve âfiyete “Ben gireyim, sen çık!” dediği gibi desene!..” diyor. Böyle deyince Sabri Efendi, işi hemen kavırıyor ve sigarayı bırakıyor. Ama Üstad'ı hiç bırakmıyor...

Elbette böyle tanıdığından ve Risalelerdeki bedî ifadeler ve derin mânalar ile tanınması ve sevgisi büyük boyutlar kazandığından dolayı, Üstadı bu derin duygularla yad ediyor, mektuplarında da hakkında layık olduğu sıfatları anlatacak kelimeler kullanıyordu. Üstad da onun bu tabirlerini ta'dile çâşlıyordu. Onun için Sıddık Sabri Efendi Üstad'a bu mektubunda şöyle diyor: “Evvelce takdim ve arz eylediğim tabirlerim ve tazim ifade eden sözlerim niçin (sizin hakkınızda) hak olmasın? Zira, şu kıymettar ve sonsuz ehemmiyeti ihtiva eden ve âleme göz kamaştırın şimşek gibi hakiki ve mânevî satvetini (ezici gücünü), emsâli gibi ilân eden rağbet uyandırıcı 26. Mektubu yirmi günden beri muhtelif derecelerdeki ilim müntesipleri mütâlaa ettikleri halde, bugün tashihine lüzum görülen, aded itibariyle 28 noktada tâ'dil ve ilave buyurulan mühim noktaları ve âli kelimeleri ve tabirleri, fazla veya noksan diyebilecek bir kimse çıkmıyor. Evet şu asrın zararlı şahıslarına karşı ilan etmiş olduğu mânevi cihadda müşâhede edilen fevkalade muvaffakiyetin, o seviyesiz ve reziller gürûhunu mağlup edip susturduğunu zerre kadar insafi, iz'ânı ve insanlıktan nasibi olanın ikrar, itiraf ve tasdik etmesi vacibeden olduğu şüpheden vârestedir.”

42. Mektup

Şu fıkra Şamlı Hâfız Tevfik'indir.

Altun yıldızla yazılması lâzımgelen eser-i âlinizde, Resûl-i Müctebâ Aleyhi Ekmeli't-tehâya Efendimiz Hazretlerine dil uzatan, hâin-i bî-din olan mülhid hâinlerin kuruyası dillerini inâyet-i İlâhî ve ruhaniyet-i Peygamberî ve şeriat kılınca ile kesmeğe muvaffak olduğunuz şu eser-i bergüzîdenizi Cenâb-ı Hak ind-i İlâhisinde ve nezd-i Peygamberîde kabul eylesin. Şefâat-ı Nebeviyeye efendimi ve fakiri de nâil eyleyip, sancak-ı Muhammedî (s.a.s.) tahtında cümlemizi ihvanlarımızla beraber haşreylesin, âmin.

Tevfik

Şamlı Hâfız Tevfik, 1887'de doğmuş, subay olan babası Veli Beyle yirmi sene Şam'da kalmıştır. Bediüzzaman Hazretlerini Şam'da "Hutbe-i Şâmiye"sini Emeviye Camiinde okurken dinlemişti. Âlim ve chl-i kalb bir zat olan babası kendisine "Bak oğlum, bu zât meşhur bir zâttır. Ona iyi bak. İleride bu zâta hizmet edeceksin!" demişti. Üstad Barla'ya gelince Hâfız Tevfik de ona talebe olmuş ve güzel yazısıyla Risale-i Nurları yazmaya başlamıştı.

Şamlı Hâfız Tevfik bu mektubunda, Üstad'ın, Peygamber Efendimiz (s.a.s) ile ilgili yazdığı Risalelerle ilgili şöyle diyor: "Altun yıldızla yazılması lâzım gelen yüce eserinizde Peygamber Efendimiz (s.a.s.) dil uzatan, hâin dinsizlerin kuruyası dillerini, Allah'ın inayeti ve Peygamberimizin ruhaniyeti ve şeriat kılınca ile kesmeye muvaffak olduğunuz şu seçkin eserinizi Cenab-ı Hak, İlahî huzurunda ve Peygamberimizin nezdinde kabul eylesin. Peygamberimizin şefaatiyle, efendimi ve beni de nâil eyleyip, Muhammedî sancak altında hepimizi kardeşlerimizle beraber haşreylesin. Âmin..."

43. Mektup

Yine Sabri'nin

Burak-ı tevfik ile hakâik-ı semâvata râh-ı urûcu irâe ve tefhim için, tanzim ve tasnif buyurulan ve her bir lem'a-i ulviyesi, aklî ve naklî binler âyât ve alâim-i îmanı fevkalhad izah ve isbat eden ve bir mirkat-ı îman ve bir mir'at-ı Vâcibü'l-Vücut ve'l-Mennân olan ve saray-ı dâr-ı bekanın elmas bir miftahı bulunan Yirmi İkinci bahr-ı hakâikî inâyet-i İlâhiye ile istinsaha muvaffak oldum.

Sabri

Hoca Sabri Efendi 22. Söz'ü yazıp çoğalttığını anlatırken, onun özelliklerini de kendine has ifadelerle şöyle anlatıyor: “Tevfik-i İlâhinin Burak'ı ile hakikatların göklerine yükselme yolunu göstermek ve anlatmak için yazılmış bulunan ve On İki Lem'asından herbir yüce lem'ası aklî ve naklî binler âyet ve deliller ve iman alâmetlerini fevkalade izah ve ispat eden ve imana bir ayna ve Allah'ın Varlığına bir mir'at olan ve bâki âhîret âlemi sarayının elmas anahtarı bulunan Yirmi İkinci (Söz) hakikatlar denizini, Allah'ın inayeti ile istinsah etmeye muvaffak oldum.”

44. Mektup

Şu fikra, hakikî ve birinci kardeşimiz olan Hakkı Efendi'nindir.

Mükerreren mütalâa ve kırâet ederek, arş kadar yüksek eserleriniz hakkında mütalâa serdine, bir kelime hatta bir nokta ilâvesine kendimde cür'et ve kudret bulamadığımdan dolayı, bu babda bir mütalâa dermeyânına imkân göremiyorum. Yalnız çok yüksek, cihan kadar kıymetdâr mübarek eserleri okuyup, cehaletimiz hasebiyle idrâk edemediğimiz kadar istifade ve istifâzaya çalışarak müstefid olabilmek bizim için pek büyük bir nimettir.

Hakkı

Hakkı Tıgılı, Üstad'la beraber 1935'te Eskişehir hapisanesinde yatmıştır. Risaleleri yazmıştır. Üstad ona bir mektubunda “gayretli ve ciddi, samimi kardeşim Hakkı Efendi,” diye hitap etmiştir.

Bu mektupta Hakkı Efendi diyor ki: “Tekrar tekrar mütâlâa ederek, arş kadar yüksek eserleriniz hakkında görüş beyan etmeye bir kelime, hatta bir nokta ilavesine kendimde cüret ve kudret bulamadığımdan dolayı, bu hususta bir mütalaa beyan etmeye imkân göremiyorum. Yalnız, çok yüksek, cihan kadar kıymettâr mübarek eserleri okuyup cehâletimiz hasebiyle idrak edebildiğimiz kadar istifade etmeye ve feyiz almaya çalışarak, müstefid olabilmek bizim için pek büyük bir nimettir.”

45. Mektup

Bu fıkra dahi Hakkı Efendi'nindir.

İşbu cihan-kıymet eserin mütalâasında nasıl bulduğumuz istifsar buyuruluyor. Dekâik-ı hikmet ve hakâik-ı ilmiye ile tezyin ve tarsin edilmiş olan yüksek eser hakkında bir mütalâa serdetmek, bidâamın fevkindedir.

Hakkı

Üstad'ın talebelerinden Risaleler hakkında kanaat sorması münasebetiyle, Hakkı Efendi de fikrini bu mektupla kısaca şöyle ifade ediyor: “İşbu cihan değerindeki eserin mütâlâasında nasıl bulduğumuz soruluyor. Hikmet incelikleri ve ilmî hakikatlar ile süslendirilmiş ve tahkim edilmiş olan yüksek eser hakkında bir görüş beyan etmek benim ilim seviyemin ve ilmî sermâyemin üstündedir.”

46. Mektup

Şu fıkra ikinci bir Sabri olan Hâfız Ali'nindir.

Efendim! Yirmi Beşinci Söz, Cenâb-ı Hakk'ın ferman-ı mübîni olan Kur'an-ı Mu'cizü'l-beyân için öyle bir vuzûh-u etemmi hâvi bir muarrif-i hakikîdir ki: Bahr-i hakâikta seyr ü seyahat eden ve hâricen çelikle mücellâ ve müstahkem ve dâhilen elmas ve akikle müzeyyen ve müberhen ve menba'ı-hakikîsi olan Fûrkan-ı Hakîm gibi, daima gençliğini ve resanetini, zinet ve hüsnünü tezyid ve muhafaza eden ve hiç bir vecihle ahkâm-ı memdûhasına nakîsa getirmeyen, bir sefine-i semâviyenin mahsûlü olup, kalbleri kışırılarak felsefenin çıkmaz çığırlarına sapan gâfil ve âsilere şiddetle darbe-i müdhişe ve mühlikesini çarpan o Söz, muti'lere lûtf-u dest-i mânevisiyle dünyevî ve uhrevî nihayetsiz mükâfatını ihsan eden Cenâb-ı Hakk'ın, zât-ı üstadânelerine lütuf buyurduğu ve “Vehhâb” ism-i celîlinden tulû' eden nurun lem'asiyle ziyalandırıp hakâik-ı İlâhiyenin zerrelerini bile pırlantalar gibi görüp ve gösteren Üstadımın hakâik denizinde seyr-ü seyahatları esnasında isabet eden mevceler ki: Yekdiğerini müteâkip her birisi başlı başına bir mu'cize hatta bir katresi bile îcaziyle i'cazını gösterdiğini gördüğümde “Mâşâallah”, “Elhamdülillâhi alâ nûri'l-îman ve hidâyeti'r-Rahmân” cümle-i celîlesini lisanımda vird ediyorum.

Ali

Hâfız Ali Efendi, 1898'de Isparta İslâmköy'de dünyaya geldi. Barla'da yazılan Risaleleri köyü İslâmköy'de yazıp çoğalttığı ve bir merkez hâline getirdiği için Hâfız Ali'ye “Nur fabrikasının sâhibi” ismi verilmiştir. Hâfız Ali Efendi bir Nur âşığı idi. Yazılan Risâlelerin bir an önce kendisine ulaşması için yanıp tutuşan Hâfız Ali, geç kalan Nur postacılarına ve onları organize eden Santral Sabriye, evinin damından Bedre köyüne yönelerek “Keçeliler! Allah indinde mesulsünüz!” diye bağırırdı.

Bu mektubunda Hâfız Ali, 25. Söz olan Kur'an-ı Kerim'in kırk yönden mucize olduğunu isbat eden bu Risaleyi şöyle

değerlendiriyor: “Yirmi Beşinci Söz, Cenab-ı Hakk’ın açık fermanı olan Kur’an-ı Kerim için öyle tam bir vuzuhu hâvî hakiki bir tarifcidir ki, hakikatlar denizinde seyir ve seyahat eden ve dıştan çelikle cilalanmış ve müstahkem ve içten elmas ve akik ile tezyin edilmiş ve delillerle donatılmış ve hakiki kaynağı olan Kur’an gibi daima gençliğini ve sağlamlığını, ziynet ve güzelliğini ziyadeleştirip muhafaza eden ve hiçbir vecihle övülen hükümlerine nakîse getirmeyen semavî bir geminin mahsülü olup, kalpleri kabuklanarak felsefenin çıkmaz çığırına sapan gâfil ve asilere şiddetle müthiş ve helâk edici darbesini çarpan o Söz, mutîlere mânevî eliyle dünyevî ve uhrevî nihayetsiz mükâfatını ihsan eden Cenab-ı Hakk’ın, Üstadımıza lütuf buyurduğu ve yüce Vehhab isminden doğan nurun parıltısıyla ziyalandırıp İlâhî hakikatların zerrecelerini bile pırlantalar gibi görüp ve gösteren Üstadımın hakikatlar denizinde seyir ve seyahatleri esnasında isabet eden dalgalar ki, bir damlası bile veciz ifadesiyle mucizeliğini gösterdiğini gördüğümde, “Mâşâallah, iman nuru ve Rahmânın hidâyetine hamdolsun” yüce cümlesini dilimde vird ediyorum.”

47. Mektup

Yine şu fıkra Sabri’nindir.

Nurları âlemi tenvîr eden, kıt’ası küçük ve kıymeti pek büyük ve ulvî ve azîmü’l-meâl ve bizzat hatt-ı ekremîleriyle muharrer elmas risalelerini istinsah ve Yirmi İkinci Nur deryasına dalıyorum.

Sabri

Siddık Sabri Efendi bu mektubunda 22. Söz’den en derin duygularla bahsediyor: “Nurları âlemi aydınlatan, hacmi küçük ve kıymeti pek büyük ve ulvî ve meâlî yüce ve bizzat sizin el yazınızla yazılmış elmas Risalelerini yazıp Yirmi İkinci Nur deryâsına dalıyorum.” diyor.

48. Mektup

Şu fıkra mühim bir talebe olan Seyyid Şefik'indir.

Şifahâne-i kalbinizden tulû' eden Otuz Üçüncü Söz'ünüzle otuz üç cihetten marîz olan kalb-i mecruhumuzu tedavi buyurmanızı bil-hassa istirham eylerim.

Seyyid Şefik

Bu mektup, Seyyid Şefik'e aittir. Seyyid Mehmet Şefik Arvasî (1884-1970) mektubunda Otuzüç pencereci 33. Söz için kısaca duygularını belirtiyor:

“Kalbinizin şifahânesinden doğan 33. Sözüünüzle otuz üç cihetten hasta olan yaralı kalbimizi tedavi buyurmanızı bil-hassa istirham eylerim.” diyor.

49. Mektup

İnşâallah Kur'an'a büyük hizmet edecek olan Küçük Hâfız Zühdü'nün mektubudur.

Bugün istinsahına muvaffak olduğum İcaz-ı Kur'an'ın bu bîçâre talebenize bahşetmiş bulunduğu nihayetsiz füyûzat, mevte mahkûm ruhuma öyle bir tabîb-i hâzık ameliyatı yapmış ki, mübtelâ olduğum emrâz-ı kalbiyeyi tedavi ve yeniden hayat bahşetmiş olduğundan, arz-ı minnetdârî eyler ve bu bînazîr mücevherat mahzeninin diğer renkli kapılarının da açılmasını âcizâne istirham eylerim.

Zühdü

Bu mektup Küçük Zühdü'ye aittir. O da Risale-i Nurların önemini veciz işaretlerle şöyle anlatıyor: “Bugün bir nüshasını yazmaya muvaffak olduğum Kur'an mucizesinin bu bîçâre talebenize bahşetmiş bulunduğu nihayetsiz feyizler, ölüme mahkûm ruhuma öyle hâzık bir tabib ameliyatı yapmış ki, mübtelâ olduğum kalbî hastalıkları tedâvi ve yeniden

hayat bahşetmiş olduğundan, arz-ı minnetdar eyler ve bu eşsiz mücevherat mahzeninin diğer renkli kapılarının da açılmasını âcizâne istirham eylerim.”

50. Mektup

Bu da Zühddü'nündür.

Otuz Üçüncü Mektub'un otuz üç penceresinden ayrı ayrı lemeân eden nurânî ziyalar kalb-i âcizâneme feyyaz nurlarıyla gül-âblar serpti. Daha birçok Nur Risalelerinin füyuzâtından hisse-yâb olmasına bârigâh-ı Ehadiyetten tazarru' ederim efendim.

Hâfız Zühdü

Bu mektupta da Zühdü Efendi 33. Söz'ün kendisi üzerindeki tesirini anlatıyor ve diğer Risalelerin de kendisine feyizler bahşetmesini iştiyakla istiyor: “Bu Risalenin otuz üç penceresinden ayrı ayrı parıldayan nûrânî ziyâlar, âciz kalbimi feyizler bahşeden nurlarıyla gül suları serpti. Daha bir çok Nur Risâlelerinin füyuzâtından hisse sahibi olmayı Cenab-ı Hak'tan niyaz ederim, efendim.” diyor.

51. Mektup

Yine şu fıkra Sabri'nindir.

“Ma'ruzât-ı hususiye”: Şu on dördüncü asr-ı Muhammedîde (s.a.s.) marziyat-ı Rabbaniye ve tebligât-ı Ahmediyeyi bihakkın ifâ ve icra ve i'lâm ve infâz eden elhak “matla'-i şems-i füyûzât” tâbiriyle tavsif ve tâzime mâsadak bulunan “Nur” risale-i feridelerinden ruh-u âciziye in'ikâs eden ve sermaye-i kemterânemden olmayıp sırf Risaletü'n-Nur'un füyûzât ve lemeâtından derip, çatıp yazdığım arızalarım, mahzâ bir eser-i hüsn-ü teveccüh-ü kerîmaneleri olarak, Risaletü'n-Nur sırasına idhâl edilmesi hicabımı intâc etmiştir. Zira bahr-i muhîta nisbeten bir cedvel hükmünde bile olamayan, bu abd-i âcizin pürkudur

ifadeleri öyle bâlâ bir mevki'de yer tutacak bir mahiyette olmadığı âşikârdır. Umarım Cenâb-ı Kibriyâ'dan ki: Kârin bulunduğu nevvâr ve ziyâdâr Sözler'in nur ve ziyâlarından müstefid ve ziyâdar ola.

Sabri

Bu mektupta Sıddık Sabri özel bir mâruzâtta bulunuyor: “Şu on dördüncü Muhammedî asırda, Cenab-ı Hakk'ın rızasını kazandıracak şeyleri ve Muhammed Aleyhisselamın tebliğ ettiği hakikatları hakkıyla îfâ ve icrâ, ilan eden ve yaşayan elhak, ‘feyizler güneşinin doğuş yeri’ tabiriyle övülme ve hürmete lâıyk bulunan eşsiz Nur Risalelerinden âciz ruhuma yansıyan kendi değersiz sermayemden olmayıp sırf Risale-i Nur'un feyizlerinden ve parıltılarından derip çatıp yazdığım arızalarım (istirhamlarım, arzuhallerim), tamamen teveccühlerinizin güzel bir eseri olarak Risale-i Nur sırasına (Lâhikaya) sokuluşu beni utandırmıştır. Zira, okyanusa nisbeten bir su kanalcığı hükmünde bile olmayan, bu çok kusurlu âciz kulun ifadeleri, öyle yüksek bir mevkide yer tutacak bir mâhiyette olmadığı âşikârdır. Cenab-ı Hak'tan umarım ki, yakın bulunduğu nur saçan ve ziyâdar Sözler'in nur ve ziyâlarından faydalanır ve ziyâdar olur.”

52. Mektup

Hulûsi Bey'in fıkrasıdır.

Maddeten uzak düşen bu bîçâre talebenizi yakından temsil eden Hâfız Sabri Efendiyle diğer zevatın Nurlar hakkındaki ihtisasları çok kıymetli ve yüksek ve lâıyıklı bir surette ifade edilmiştir. Bir mektubunuzda Muallim Cûdî'nin kasidesi münasebetiyle buyurduğunuz vecizeyi burada tekrara münasebet geldi.

وَمَا مَدَحْتُ مُحَمَّدًا بِمَقَالَتِي وَ لَكِنْ مَدَحْتُ مَقَالَتِي بِمُحَمَّدٍ

sırrınca güzellik yazılarımızda değil, belki i'câz-ı Kur'ân'dan olan nurlu Sözlere ve Mektûbata aittir. Her ferd-i mü'min, derece-i fehm ve zevkine göre, aslında güzel olan bir şeyi târif eder. Acz ve fakrdaki

lezzet, şefkat ve tefekkürdeki ulviyet; hakikaten hiçbir şeyle kabil-i kıyas değilmiş.

Hâl-i âlem müsaid olsa da, hazine-i hassa-i Kur'ân'dan çıkararak tâbir-i âlinizce dellâllığını yaptığınız elmasları çok gözler görse. Görse de, sarhoşlar ayılsa, mütehayyirler kurtulsa, mü'minler sevinse, mülhidler, kâfirler, müşrikler imana, insafa, daire-i akla gelseler. Ve bu mes'ud ve ulvî neticeyi bizlere idrâk ettirmesini eltaf-ı İlâhiyeden tazarru ve niyaz ediyorum. Âmin.

Muhterem Üstad! Allah-ı Zülcelâl Hazretlerine ne kadar müteşekkir bulursanız yeridir. Acz ve fakr tezkeresiyle girmeye muvaffak olduğunuz saray-ı Kur'ân'ın has hazinesinden, gözler görmemiş, kulaklar işitmemiş cevherleri görüyor ve me'zun olduğunuz miktarını necim necim çıkartarak evvelâ kendiniz bakıyor, sonra “Eyyühel insan! İşte bakınız, bu misafirhaneyi açan, âlemleri rahmetiyle yaratan, sizi hikmetiyle halk buyurup bu âleme gönderen Sultan-ı Kâinat bin üç yüz küsur sene evvel büyük bir elçisi Habîb-i Ekremi (s.a.s.) vasıtasıyla, size hilkatteki hikmeti, buraya gelmekteki maksadı, ubudiyetin iktiza ettiği hizmeti ilh... bildirmişti. Bu âlî tebligatı, o kudsî ahkâmı sizin anlayacağınız lisanla anlatıyorum, dinleyiniz. Eğer aklınız varsa, gözüünüz görüyorsa, insanlığınız varsa, hakîkati anlar ve îmana gelirsiniz.” diye beyânatta bulunuyorsunuz. Bizler hasbe'l-kader felillâhilhamd bu kudsî beyânatı yakından dinlemek, görmek ve göstermek iştiyakını gösterdik. Siz de o elmasları gösterip bizi uyandırdınız. Hakikati anlatıp, yolumuzu doğrultmaya vesile oldunuz. Allah sizden ebeden razı olsun. Nefs-i emmarenin zebunu, cin ve ins şeytanlarının hedefi olmaktan kurtulamadık ise de, bu hasbî ve Kur'ânî hizmetten zevk alıyoruz, lâyıkiyle yapamıyorsak da yolunda bulunuyoruz.

أَمَّا الْأَعْمَالُ بِالْبَيِّنَاتِ

Hulûsî

Hulûsî Bey bu mektubunda, Risale-i Nurla ilgili Sıddık Sabri ve diğer Nur talebelerinin değerlendirmelerini ve hissiyat ve ifadelerini takdir ediyor ve Muallim Cûdî'nin kasidesinden bahsediyor.

Muallim İbrahim Cûdi (1863-1926) Trabzonludur. Yüksek medrese tahsili görmüştür. Şairdir. İstiklal Harbi yıllarında ateşli hitabeler söylemiştir. 1920’te Tasvir-i Efkâr Gazetesine Yahya Kemâl’in “Ezansız Semtler” yazısını okuyunca duygulanıp “Kur’an-ı Kerim ve Hz. Muhammed (s.a.s.)” başlıklı şiirini göndermiştir. “Ümmî âlimdir Muhammed / İman ederim ona müebbed / Allâme-i mekteb-i ledünnî / Hayrette bıraktı ins-ü cinni” kıtası ile başlayan uzun bir kasidesini, Hulûsî Bey 1929’da Eğirdir’den Barla’ya Üstad’a göndermiştir..

Hulûsî Bey mektubunun devamında diyor ki: “Her mümin ferd, anlayış ve zevkinin derecesine göre, aslında güzel olan birşeyi tarif eder... Acz ve fakrdaki lezzet, şefkat ve tefek-kürdeki ulviyet, hakikaten hiçbir şeyle kâbil-i kıyas değilmiş. Âlemin hâli müsait olsa da Kur’an’ın has hazinesinden çıkararak, -tabir-i âlînzile- dellallığını yaptığınız elmasları çok gözler görse! Görse de, sarhoşlar ayılsa, şaşkınlıkta kalanlar kurtulsa, müminler sevince, dinsizler, inkârcılar, Allah’a şirk koşanlar imana, insafa ve akıl dâiresine gelseler! Bu mesud ve ulvî neticeyi bizlere idrâk ettirmesini Cenab-ı Hak’ın lütuflarından niyaz ediyorum. Âmin...

Muhterem Üstad, Allahü Zülcelal Hazretlerine ne kadar şükretseniz yeridir. Acz ve fakr tezkeresiyle girmeye muvafak olduğunuz Kur’an sarayının has hazinesinden, gözler görmemiş, kulaklar işitmemiş cevherleri görüyor ve izin verildiği kadarını parça parça çıkartarak evvelâ kendiniz bakıyor, sonra ‘Ey insanlar! İşte bakınız, bu misafirhaneyi açan, âlemleri rahmetiyle yaratan, sizi hikmetiyle halk buyurup bu âleme gönderen Kainatın Sultanı, bin üç yüz küsur sene önce, büyük elçisi Habib-i Ekremi (s.a.s.) vasıtasıyla, size yaradılıştaki hikmeti, buraya gelmekteki maksadı, ubûdiyetinin iktiza ettiği hizmeti, ve diğer meseleleri bildirmişti. Bu âlî tebliğâtı, o kudsî ahkâmı sizin anlayacağınız lisanla

anlatıyorum, dinleyiniz. Eğer aklınız varsa, gözünüz görüyorsa, insanlığınız varsa, hakikatı anlar ve imana gelirsiniz.’ diye beyânâtta bulunuyorsunuz. Bizler, kaderin bir takdiri olarak, Elhamdülillah, bu kudsî beyânâtı yakından dinlemek, görmek ve göstermek iştiyakını gösterdik. Siz de o elmasları gösterip bizi uyandırdınız. Hakikatı anlatıp, yolumuzu doğrultmaya vesile oldunuz. Allah sizden ebeden razı olsun. Nefs-i emmârenin zebûnu, cin ve insan şeytanlarının hedefi olmaktan kurtulamadık ise de, bu hasbî ve Kur’ânî hizmetten zevk alıyoruz, lâyıkiyle yapamıyorsak da yolunda bulunuyoruz. Ameller niyetlere göredir.”

53. Mektup

Sabri'nin Yirmi Birinci ve Yirmi İkinci Sözleri yazdığı vakit yazdığı mektubun bir fıkrasıdır.

Bilumum Risâlâtü'l-Envâr herbiri ayrı ayrı mevzularda, had ve hesaba gelmeyen müşkülli halletmeleriyle beraber, bendeniz şöyle tasavvur ediyorum ki:

Nur deryasından nûş etmek isteyen bir kimse, Birinci ve Yirmi Birinci ve Yirmi İkinci Sözleri alsa, diğerlerine eli yetişmezse dahi maraz-ı kalbîyi def ve ref'e, ruhu tenvir ve tesrîre kâfi bulunduğu meşhud ve müsellemdir. Zira Birinci Söz tevhid miftahıdır. Yirmi Birinci Söz'ün birinci şıkkı da mirkat-ı Cennettir. İkinci şıkkı da emraz-ı kalbiyenin tedavisi için nazirsiz bir şifahane-i eczadır. İksir ilâçlarıyla, bilâistisna herkeste bulunan vesvese marazını tedavi ve kal' eder. Kalb ve ruhta Kur'ân-ı Hakîmin ebedî ve nâmütenahi füyûzât ve envârından gelen revzat-ı inşirâhiyeyi küşadla saadet-i ebediyeye îsâl edecek bir râh-ı necat ve selâmettir. Yirmi İki ise, bürhanlarıyla, lem'alarıyla, insan olanın akaid-i diniyesini tahkim ve tarsîne emsalsiz bir rehber bulunduğunu arz ederim efendim.

Sabri

Sıddık Sabri Hoca bu mektupta, 1. Söz, 21. Söz ve 22. Söz'lerin kalbî hastalıklardan kurtulup ruhu nurlandırmak için insanlara yeterli olacağını kendine has ince tabirlerle şöyle anlatıyor: "Nur deryasından içmek isteyenler Birinci, Yirmi Birinci ve Yirmi İkinci Sözleri alsa, diğerlerine eli yetişmese dahi kalbî hastalığı giderip kaldırmaya, ruhu nurlandırıp sürurlandırmaya yeterli olacağı görülmekte ve kabul edilmektedir. Zira Birinci Söz tevhid anahtarıdır. Yirmi Birinci Söz'ün birinci bölümü de Cennetin merdivenidir. İkinci bölümü ise kalbî hastalıkların tedavisi için eşsiz bir şifâhânedir. İksir ilaçlarıyla, istisnâsız herkeste bulunan vesvese marazını tedavi edip kökünü keser. Kalp ve ruhta Kur'an-ı Hakîmin ebedî ve sonsuz feyiz ve nurlarından gelen ve ferahlık veren bahçeleri açarak, ebedî saadete ulaştıracak bir kurtuluş ve selâmet yoludur. Yirmi İkinci Söz ise; Bürhanlarıyla, Lem'alarıyla insan olanın dini akîdesini kuvvetleştirip sağlamlaştırmaya emsâlsiz bir rehber bulunduğunu arz ederim efendim."

54. Mektup

Şu fıkra Re'fet Bey'in mektubudur.

Sözler'iniz mürşidâne ve çok yüksek olduğundan gayet dikkatli ve tahlil ederek okunmak icab ediyor. Serdeylediğiniz delâil-akliye ve mantıkiye o kadar tatlı ve hayret-bahşdır ki: İnsan okudukça okuyor ve nâmütenâhî bir zevk-i mânevî hissederek hiç elinden bırakmak istemiyor. Bu sebeble bir defa okumak kâfi değil. Hepsini yanında bulunup daima okumalıdır.

Re'fet

Bu mektup Re'fet Beyindir. Yüzbaşı Re'fet Barutçu (1886-1975), arkadaşı Yüzbaşı Ziya Bey'le 1921'de İstanbul Beyazıt'ta Abdurrahman Nursî'nin yazdığı Tarihçe-i Hayatı

bulmuş. O akşam o kitabı okuyup bitirmiş. Diyor ki: “Kitabı okuyup bitirince büyük bir şahsiyetle, kurtarıcı bir ruhla karşı karşıya olduğumu hissettim. Bu hadiseden ne kadar sonra idi bilemiyorum. Yine Ziya Bey’le Beyazıt civarına gitmiştik. Ziya Bey, Diyarbakırlı olduğu için Üstad’ı işitmiş ve görmek arzu ediyordu. Namaz vakti girmişti; biz de namaz için câmiye girdik. Namazdan sonra camide Kur’an dinliyorduk, bu sırada kulağıma doğru eğilen Ziya Bey ‘İşte... İşte...’ diye birisini gösteriyordu. ‘Kim?’ deyince: ‘İşte, işte Bediüzzaman’ dedi. Gösterdiği tarafa baktım, heybetli bir zât, diz üstü oturmuş, ellerini birbirine kavuşturmuş, başını eğmiş, huşu içinde okunan Kurân-ı dinliyordu. O oturuş, o dinleyiş, ne hâl idi anlayamadım. Hâlâ o tesir altındayım. O an, hayatımın en unutulmaz tatlı bir levhasıdır. Öyle bir dinleyişi vardı ki, saadet asrından gelen Kur’an sadasını dinliyordu sanki...” 1930’da Üstad’ın Barla’ya geldiğini öğrenince ziyaretine gider ve Risale-i Nurları okuyup yazmaya başlar.

Bu mektubunda Risaleler için şöyle bir değerlendirme yapıyor: “Sözler’iniz müşidâne ve çok yüksek olduğundan, gayet dikkatli tahlil ederek okumak icap ediyor. Söylediğiniz aklı ve mantıkî deliller o kadar tatlı ve hayret vericidir ki, insan okudukça okuyor ve sonsuz, manevi bir zevk hissederek hiç elinden bırakmak istemiyor. Bu sebeple bir defa okumak kâfi değil. Hepsi yanında bulunup daima okumalıdır.”

55. Mektup

Şu fıkra dahi Sabri Efendi’nin mektubudur.

Üstadım Efendim!

Şu kıymetli elmaslar Cenâb-ı Hakk’tan Habîb-i Zîşânına gönderilen Şecere-i Tübânın nâmütenâhî semereleri olduğunu ve bunların emsâli gibi bînazîr mücevherâtın ihrâç ve teşhiri zamanını bulup sergi-i

Rabbaniye ve Muhammediyeye vaz'eden zât-ı üstadânelerine şu dakika kâsır aklım ve istidatsız lisanımla şöyle dualar ediyorum:

اللَّهُمَّ احْفَظْ مُؤَلَّفَ هَذَا الدَّرِّ الْيَكْتَنَا الَّذِي هُوَ مَوْسُومٌ بِرِسَالَةِ النُّورِ وَاعْطِ قَلْبَهُ وَ قَلْبَ صَبْرِي
الَّذِي هُوَ مَمْلُوءٌ بِالْحَقَائِقِ وَ الْإِبْتِهَاجِ وَ الشُّرُورِ آمِينَ

Sabri

Siddık Sabri bu mektubunda “Üstadım Efendim, şu kıymetli elmaslar (Risale-i Nurlar) Cenab-ı Hak’tan şanlı Habîbine (s.a.s.) gönderilen Tûbâ Ağacının sonsuz meyveleri olduğunu ve bunların emsâli gibi eşsiz mücevheratın çıkarıp teşhir etme zamanını bulup Rabbanî ve Muhammedî sergiye koyan Üstadımızın zâtına şu dakika kısa aklım ve istidatsız dilimle şöyle dualar ediyorum: Allahım! Risale-i Nur denilen şu emsalsiz incinin yazarını muhafaza eyle. Onun ve (Sabri’nin) kalblerini, sevinç, neşe ve hakikatlarla doldur.” duasıyla sözlerini bitiriyor.

56. Mektup

İkinci Zeyl

Ümmî fakat allâmelerin işini gören ve esrâr-ı Kur’âniyeye karşı Isparta’nın intibahına sebep olan, âhîret kardeşim Âdilcevazlı Bekir Ağa’nın Sözler hakkındaki ihtisâsattır.

Fazîlet-meâb Üstadım Hazretleri,

Efendim, evvelâ arz-ı tâzim ve hürmetle mübarek ellerinizi öpe- rek, her an ve zaman lisanıma yakıştığı kadar dua eder ve duanızı rica ediyorum.

Efendim, mâlûmunuz fakir talebeniz ve kardeşiniz câhil olduğum halde, güneş misâli olan risale-i bergüzîdelerinizden umum Nur Risalelerinizi okutup dinledim. Güneşin nuruna sed çekilemediği gibi ve sed çekilmek ihtimali olmadığı gibi risalelerinize de sed çekilemez. Onları istima’da ruh ve kalbimi tedkik ettim, tedkikatımda ne gibi hissetmiş ve anlamış olduğumu aradım, baktım ki; ruh ve kalbimde

bir feyzan ve coşkunluk var ki, beni bilâihtiyar bir vazifeye sevk etmek için hemen “haydi, haydi” diye tazyikata başladı. Ben de ruhumda olan ve bu vâkıayı tâkib ederken o Nurların irâe ettiği miftahları gördüm ve gösterildi. Anladım ki, bu anahtarlar ile îcab eden kapıları açıp, o Nurlara ehil olan kardeşlerimi (min gayri haddin) arayıp bulmak vaziyeti âdeta bana emrolunup, o Nurlardan güneş gibi nur saçılması hususunda ben de bu hâli kendime vazife addettim.

O Nurlardan almış olduğum anahtarları teslim ile, hâin-i din olan mülhidlerin elleri kımıldanmayacak derecede kırılması için, hamden-lillâh bu kardeşlerimi arayıp buldum. Emânetullah ve emânât-ı peygamberînin (s.a.s.) gayet parlak yakut ve zümrütten kıymetli olan hazinelerini o zâtların ellerine teslim ettim. Elhamdülillâh Cenâb-ı Hakk muvaffak etti. O mübarek eserlerinizi mütalâa eden eşhas, insan iseler ve insaniyetle alâkaları varsa îman eder. İnanmadıkları takdirde ya insaniyetten istifa etmeli, veyahut insan değiliz demeli. Bu eserler başlı başına ayrı ayrı birer fâtihdir. İnşâallah her cihetle, feth ederek fâtih olacaktır. Cenâb-ı Mevlâ âhirette cümlemizi sevabına nâil eyleyip, şefaatinde mazhar buyursun. Âmin ...

Tekrar mübarek ellerinizi bûs ile, duanızı istirham eylerim efendim hazretleri.

Abdülcelil oğullarından Âdilcevazlı Emrullah oğlu Bekir

Bu mektup Bekir Ağanındır. Bekir Ağa, Abdülcelil oğullarından Âdilcevazlı Emrullah'ın oğludur. 1931'de Yüzbaşı Re'fet Barutçu'yu atla Isparta'dan Barla'ya götüren zâttır. Eskişehir mahkemesine götürülen 120 kişinin arasında bulunmuştur. Kelepçe yetmeyince Antalya Müftüsü Çil Ahmed Efendi ile Bekir Ağa'yı çamaşır ipi ile bağlamak isteyen çavuşa, Muhafız Alayından gelen Jandarma subayı Mülâzım Ruhi Bey “Çekil oradan” diyerek onların ellerinin bağlanmasına engel olmuştur.

Bekir Ağa bu mektubunda duygularını şöyle dile getiriyor: “Efendim, mâlumunuz fakir talebeniz ve kardeşiniz câhil olduğum halde, güneş misâli olan seçkin Risalelerinizden umum Nur Risalelerinizi okutup dinledim. Güneşin nuruna sed çekilemediği gibi ve sed çekilmek ihtimâli olmadığı gibi Risalelerinize de sed çekilemez. Onları dinlerken ruh ve kalbimi tetkik ettim; tetkikatımda ne gibi hissetmiş ve anlamış

olduğumu aradım. Baktım ki, ruh ve kalbimde bir coşkunluk var ki, beni gayr-i iradî bir vazifeye sevk etmek için hemen ‘haydi, haydi’ diye tazyikata başladı. Ben de ruhumda olan bu olayı takip ederken, o Nurların gösterdiği anahtarları gördüm ve gösterildi. Anladım ki, bu anahtarlar ile icap eden kapıları açıp, o Nurlara ehil olan kardeşlerimi, haddim olmayarak, arayıp bulmak vaziyeti âdeta bana emrolunup, o Nurlardan güneş gibi nur saçılması hususunda ben de bu hali kendime vazife addettim.

O Nurlardan almış olduğum anahtarları teslim ile, din hâini olan mülhidlerin elleri kımıldanmayacak derecede kırılması için, Elhamdülillah, bu kardeşlerimi arayıp buldum. Allah’ın ve Peygamberlerinin emânetlerinin gayet parlak yakut ve zümrütten kıymetli olan hazinelerini o zâtların ellerine teslim ettim. Elhamdülillah, Cenab-ı Hak muvaffak etti. O mübarek eserinizi mütâlâa eden şahıslar, insan iseler ve insaniyetle alâkaları varsa imân eder. İnanmadıkları takdirde, ya insaniyetten istifa etmeli veyahut ‘İnsan değiliz.’ demeli. Bu eserler başlı başına ayrı ayrı birer fâtihdir. İnşallah, her cihetle feth ederek fâtihtir. Cenab-ı Mevlâ âhirette cümlemizi sevabına nâil eyleyip şefaatine mazhar buyursun. Âmin.”

57. Mektup

Bu fikra Hulûsi-i sâni Sabri’nindir.

Bekledim tâ ki: Onuncu Söz neşredilmiş, işbu kıymeti mükevvenâta fâik olan mübarek nurlu eserden bir nüshacık ihсан buyuruldu. Hemen aldığım dakikada, zîruhtan hâlî ve zümrüd-misâl yeşillenmiş nebâtat arasında bir ağacın altına gittim. Lâkin mevsim itibariyle halîçe-i zemîn gayet revnaktar ve enva’ türlü çiçeklerle müzeyyen ve muhteşem ise de ânifü’l-beyân eser, âlem-i bekanın sened-i hakikî ve kat’îsi ve en kavî ve gayet rasîn ve son derece güzel naklî ve aklî ve mantıkî ve târifî imkânsız bir delâil ve berâhin-i kat’iyye ile müsbet ve hattâ haşir hakkında ayağı kayarak mühlik uçurumlara giden ve en fena bataklıklara düşen, hüsrân ve dalâlette boğulan pek çok kim-

seleri dakik ve amîk işârât ve hakâikı ile ihya ettiğini ve edeceğini alâ-kadri'l-istitâa öğrendim.

Her ne kadar o kıymettar eserin derecat-ı refîa ve mühimmesini hatta en kısa bir cümlesini bile hakkıyla anlayabilmek ve o hususta söz sarfedebilmek, bidâamın fersah fersah fevkünde ise de, menba'ı hakî-kisi bulunan Fûrkân-ı Mübîn'den tam bir feyz alan ve emsâli görülmemiş bir şâheser olduğunu anladım. Bu fakir, şiddetli acz ve zaafımla bîhadd bahr-i hakâika daldım ve bahr-i muhît-i nura girebilmeğe şu mübarek eser, elmas bir miftahım oldu.

Binaenaleyh havas ve havassu'l-havas dikkatle onu mütalâa ederlerse, daha ne derecelerde hakâik-ı İlâhiye ve maarif-i Rabbaniye müşâhede ederek, iktisab-ı füyûzât edeceklerini tahmin edemem. Bundan başka şu nuranî ve ulvî ve kudsî eser, numarası itibariyle dokuz eserin daha mukaddemen sebkat ettiğini îma ve işaretle beraber ve "On" numaradan sonra daha bir çok eserlerin vücudunu mutazammın bulunmasına dâir bir hassasiyet-i kalbiye uyandırdı.

Sonra anladım ki: Kur'ân-ı Hakîm'in nur ve ziyâdar menba'ı cûş u hurûşa gelmiş. Fûrkân-ı Hakîm'in elmas maâdininden dehşetli bir infilâk husûl bulmuş, Sözler namında hadsiz tiryaklar ve mücevherat zâhir oldu. Pek çok kulûb def'-i maraz ve kesb-i âfiyet etti. Fûrkân-ı Mübîn'in feyziyle Sözler'inin her birini herkese görmek müyesser olmayan gayet dakik ve amik beyânât-ı hârikalarını röntgen makinesi ile temsil ediyorum. Nasıl o röntgen şua'ı şu uzuvların içindeki en hafî ve ince hali görüyor, gösteriyor. Öyle de nurların hazinedarları olan Sözler dahi, hakâik-ı eşyada en ufacık zerrelere bile görmek ve göstermek hâssasını hâizdir.

Sabri

Bu mektupta Sıddık Sabri, Haşir Risalesi olan Onuncu Sözü ve bütün Risaleleri kendine has ifadeleriyle tanıtır ve onlarla ilgili takdirlerini şöyle anlatıyor: "Bekledim tâ ki: Onuncu Söz neşredilmiş, işbu kıymeti yaratılmışlardan üstün olan mübarek nurlu eserden bir nüshacık ihsan buyuruldu. Hemen aldığı dakikada, ruh sahibi varlıkların olmadığı ve

zümrüt gibi yeşillenmiş nebâtat arasında bir ağacın altına gittim. Lâkin mevsim itibariyle zemin halıcığı gayet parlak ve türlü çiçeklerle tezyin edilmiş ve muhteşem ise de biraz önce anlatılan eser, bekâ âleminin hakiki ve kat'i senedi ve en kuvvetli ve gayet sağlam ve son derece güzel naklî ve aklı ve mantikî tarifi imkânsız kesin delillerle müsbet ve hatta haşır hakkında ayağı kayarak helâk edici uçurumlara giden ve en fena bataklıklara düşen, hüsrân ve dalâlette boğulan pek çok kimseleri ince ve derin işâretler ve hakikatler ile ihyâ ettiğini ve edeceğine gücüm nisbetinde öğrendim.

Her ne kadar o kıymetli eserin mühim ve yüksek derecelerini, hatta en kısa bir cümlesini bile hakkıyla anlayabilmek ve o hususta söz sarfedebilmek, bilgi sermayemin fersah fersah üstünde ise de, hakiki menbaı bulunan Kur'an-ı Kerim'den tam bir feyiz alan ve emsâli görülmemiş bir şâheser olduğunu anladım. Bu fakir, şiddetli acz ve zaafimla hadsiz hakikatlar denizine daldım ve Nur okyanusuna girebilmeye şu mübarek eser elmas bir anahtarım oldu.

Binâenaleyh havas (üst tabaka) ve havassın da havassı dikkatle onu mütalaa ederlerse daha ne derecelerde İlâhî hakikatları ve maarif-i Rabbaniyeyi müşâhede ederek feyizler kazanacaklarını tahmin edemem. Bundan başka şu nûrânî ve ulvî ve kudsî eser, numarası itibariyle dokuz eserden daha önce geçtiğini imâ ve işâretle beraber ve on numaradan sonra daha bir çok eserlerin varlığını ihtiva ettiğine dair kalbî bir hassasiyet uyandırdı.

Sonra anladım ki, Kur'an-ı Hakim'in nur ve ziyâdar kaynağı taşıp coşmuş... Kur'an'ın elmas madenlerinden dehşetli bir infilak hâsıl olmuş. Sözler namında hadsiz ilaçlar ve mücevherât ortaya çıktı. Pek çok kalp hastalığından kurtulup âfiyet kazandı. Kur'an'ın feyziyle Sözlerinin her birini, herkese görmek müyesser olmayan gayet ince ve derin hârîka

beyanlarını röntgen makinesi ile temsil ediyorum. Nasıl o röntgen şuaı şu organların içindeki en gizli ve ince hâli görüyor. Öyle de, nurların hazinedarları olan Sözler dahi, eşyanın hakikatında en ufak zerrelere bile görmek göstermek hassasını hâizdir.”

58. Mektup

Şu iki fıkra Husrev’indir.

Şimdiye kadar emsâline tesadüf etmediğim bu güzel ve yüksek Sözler’i birdenbire kavramak herkese müyesser olamayacağı için, affımı rica ediyorum. Duanız berekâtıyla bir gün gelip ona da Cenâb-ı Hakk’ın muvaffak buyuracağı ümidini taşıyorum. Ve beni zât-ı âlînize tevdi’ eden ve Sözler’i yazmaklığuma ruhsat veren Cenâb-ı Hakk’a milyarlarca hamdediyorum ve şükrediyorum.

Husrev

Bu mektup Hüsrev Altınbaşak’a aittir. Hüsrev Altınbaşak (1899-1977) Isparta’nın eşrafındandır. Kurtuluş savaşı gâzisi- dir. Üddir. Bir zaman evi bir eğlence mahalli idi. Ama kendisini tasavvufa verdikten sonra ud çalmayı bırakmış ve itikafa çekilmiş gibi sabah namazında camiye giriyor, cübbesini başına çekiyor, öğleye kadar zikrediyordu. İkinci namazında giriyor akşam çıkıyordu. Sonra Bediüzzaman Hazretlerinin Barla’da olduğunu işitince, yayan ve oruçlu olarak Isparta’dan Barla’ya ziyareti için yola çıktı. Üstada, cumanın şartları, mestler ve benzeri fikhî sorular sordu. Üstad, ona iman hakikatlarının önemini anlatarak, ic- tihadî ve ihtilafî meselelerle uğraşmamasını söyledi. O da Barla’dan elmas kalemle Gül Fabrikası sahibi olarak Isparta’ya döndü...

Bu mektubunda Risale-i Nurlar için şöyle diyor: “Şimdiye kadar emsâline tesâdüf etmediğim bu güzel ve yüksek

Sözleri birden bire kavramak herkese müyesser olamayacağı için affımı ricâ ediyorum. Duanızın bereketiyle bir gün gelip onu da Cenab-ı Hakk'ın muvaffak buyuracağı ümidini taşıyorum. Beni zât-ı âlinize emânet eden ve Sözleri yazmama ruhsat veren Cenab-ı Hakk'a milyarlarca hamdediyorum.”

59. Mektup

Keza Hüsrev'in.

Risalelerin yüksekliğine ve güzelliğine ve lâtifliğine âciz lisanımla, kısa aklım ile ve zayıf idrâkimle hayrette kaldığım şöyle dursun, bilâkayd her okuyanı bizzarure tahsine sevk ediyor. Cenâb-ı Hakk'a ne kadar hamdeylesem, şükreyleşem bu lütufların hakkını ödeyemem.

Hüsrev

Bu mektubunda Hüsrev Altınbaşak şöyle diyor: “Risalelerin yüksekliğine ve güzelliğine ve lâtifliğine âciz dilimle, kısa aklım ile ve zayıf idrâkimle hayrette kalmam şöyle dursun, kim olursa olsun her okuyanı mecburen beğenmeye sevk ediyor. Cenab-ı Hakk'a ne kadar hamdeylesem, şükreyleşem bu lütufların hakkını ödeyemem.”

60. Mektup

Şu fikra Hafız Zühdi'nümdür.

Nur bahçesinin nurlu meyvelerinden iki tanesini daha koparmağa muvaffak oldum. Bu meyvelerin muhtevî bulunduğu lezzeti, kasır lisanımla şimdi ifade edebilmekten çok âciz bulunuyorum. Nebiyy-i Âhirü'z-zaman Aleyhi Ekmelüssalâti Vesselâmın huzur-u saâdetine ve pâk, lâtif sohbet-i Nebeviyeleriyle müşerref olmak zevkini idrâk ettiren bu kıymettar On Dokuzuncu Mektubu mütalâa etmekten bir türlü doyamıyorum. Bilcümle Risaletü'n-Nur'un takdir ve tevkîri

hususunda söz söyleyebilmekten kalemim âciz ve nâkıstır. Cenâb-ı Vâhibü'l-Atâyâ'dan dilerim ki, Nur bahçelerinin meyvelerinin hepsinden tatmağa arkadaşlarım gibi âcizlerini de muvaffak kılsın.

Hâfız Zühdü

Kur'an'ı Kerim, kelimeleri (sözleri) ağaca benzetmiştir: “Görmedin mi, Allah nasıl bir misal getirdi! Güzel bir kelime, kökü yerde sâbit, dalları ise gökte olan bir ağaca benzer... O ağaç, Rabbisinin izniyle her zaman meyvesini verir. Allah, insanlara böyle misaller getirir. Umulur ki, ibret alırlar.” (İbrahim Sûresi, 24-25) Risale-i Nurlarda da sözlerin ağaca benzetildiğini görüyoruz. Mesela 24. Sözün hemen başında şöyle denilmektedir. “Şu söz ‘Beş Dal’dır. Dördüncü Dal’a dikkat et. Beşinci Dal’a yapış çık, meyvelerini kopar al.” Hatta hiç unutmam 1971’deki 54 kişilik İzmir Sıkıyönetim Mahkemesinde Savcı Nureddin Soyer, bu ifadeleri aynen okumuş arkasından da “İnsanı deliye çeviren ifadeler!” demişti...

Halbuki dünyada söylenen bir Elhamdülillah kelimesi ahirette bir cennet meyvesi olacaktır. Üstad da “kelimeler” mânâsına gelen “Sözler” ve bu mânâyâ bütün Risale-i Nurlar için “Kardeşlerim ben bu meyveleri yiyorum (yiyor gibi istifade ediyorum); sizler kokusunu duysanız dahi büyük bir nimettir, mazhariyettir.” meâlinde sözler söylemiştir.

Onun için Üstadın bu ilk talebelerinde, bu ağaç ve meyve benzetmelerine sık sık rastlıyoruz. Demek ki onlar bu meyvelerin bayıltıcı güzel kokularını alıyor belki o meyvelerden doya doya Üstadımız gibi yiyorlardı.

İşte bu mektubu yazan Küçük Hafız Zühdü’de “Nur bahçesinin nurlu meyvelerinden iki tanesini daha koparmaya muvaffak oldum. Bu meyvelerin ihtiva ettiği lezzeti eksik dilimle şimdi ifade edebilmekten çok âciz bulunuyorum. Âhir zaman Peygamberi Efendimizin (s.a.s.) saadetli huzuruna

ve pâk, lâtif sohbetine müşerref olmak zevkini idrâk ettiren bu kıymetli On Dokuzuncu Mektubu mütâlâa etmekten bir türlü doyamıyorum. Risale-i Nurların takdiri ve gerekli tazimleri hususunda söz söyleyebilmekten kalemim âciz ve noksandır. Cenab-ı Haktan dilerim ki, Nur bahçelerinin meyvelerinin hepsinden tatmaya, arkadaşlarım gibi bu âcizi de muvaffak kılsın.” diyor.

61. Mektup

Bir Nur talebesinin fıkrasıdır.

Bugün o yüksek kitabın ikmâline muvaffak oldum. “Mi’rac’ın ikmâl ve mütâlâasından mütevellid sürur ve saâdetimi ta’riften kalemim dūçâr-ı acz oluyor. Mütâlâadan doğan duygularımı hülâsaten ve bir cümle ile arz edeceğim:

“Mi’rac’ın mütâlâasında hayatın felâket girdablarını ve saâdet-i ebediyeye giden mânevî deryânın selâmet yollarını gösteren kalb dolusu bir nur ve ziya buldum. Evet her temsilâtta isbat edilen pek çok hakikatler ve bugün tahatturu ve tahayyülü bile ruhumuzu doldurup taşırmağa kâfi gelen Asr-ı Saâdet ve hârikalar devri gözümün önünde hayatlandı, fikirden fikre, hayretten hayrete düştüm.

“Mi’rac” kitabı, felsefe düşkünü mu’terizlerin felsefesini her zaman için iflâs ve sukut ettirmek kuvvetine mâlik bir eserdir. “Mi’rac” kitabı başlı başına asıllardaki hakikatleri, i’zam edilmeden ve bîtarafâne bir tefekkürün bile göreceği ve kabul edeceği bir nazarla isbat eden ve kapalı kalmış noktaları ehl-i îmana ma’kul ve mantikî fikirlerle izhar eden bir kitab-ı tarihtir.

Gaflete dalmış ve dalâletin mağlûbu ve bir tutam aklıyla kendisine bir mümtaz mevki’ vermek isteyen feylesoflar, “Mi’rac” gibi bir şâheser karşısında apoletleri sökülmiş, bütün şöhrat ve namı sukûta mahkûm bir kral vaziyetine düşer. O kral ise daimî bir ye’s mahkûmdur. Halbuki bunca hakikatler karşısında felsefe zincirleri ve mu’teriz efkârı birer birer kırılan dâvasının ve iddiasının haksız olduğunu anlayan

feylesof ise Hâlik-ı A'zam'ın kudret ve azameti huzurunda secde eder ve af diler.

Zekâi

Bu mektupta, Üstadın “İnşaallah ikinci bir Hüsrev ve Küçük bir Sabri olacak” dediği Zekâi Ağabeyimiz, Mi'raç Risalesi olan 31. Söz hakkındaki duygu ve takdirlerini şöylece dile getiriyor: “Mi'rac'ın mütâlâasında, hayatın felâket girdablarını ve ebedî saadete giden mânevî deryânın selâmet yollarını gösteren kalp dolusu bir nur ve ziya buldum. Evet, her temsilde isbat edilen pek çok hakikat ve bugün hatırlanması ve hayal edilmesi bile ruhumuzu doldurup taşırmaya kâfi gelen Asr-ı Saadet ve hârikalar devri gözümüz önünde hayatlandı, fikirden fikre, hayretten hayrete düştüm. “Mi'rac” Risalesi, felsefe düşkünü itirazcılarının felsefesini her zaman için iflas ve sukut ettirip aşağı düşürmek kuvvetine mâlik bir eserdir. Mi'rac kitabı, başlı başına asıllardaki hakikatları büyütülmeden tarafsız bir tefekkürün bile göreceği ve kabul edeceği bir nazarla isbat eden ve kapalı kalmış noktaları, ehl-i imana mâkul ve mantıklı fikirlerle izhar eden bir tarih kitabıdır. Gaflete dalmış ve dalâletin mağlubu ve bir tutam aklıyla kendisine seçkin bir mevki vermek isteyen filozof, “Mi'rac” gibi bir şaheser karşısında apoletleri sökülmiş, bütün şöhret ve namı sukûta mahkûm bir kral vaziyetine düşer. O kral ise, daimi bir ümitsizliğe mahkûmdur. Halbuki bunca hakikatların karşısında felsefe zincirleri ve itirazcı fikirleri birer birer kırılan, davasının ve iddiasının haksız olduğunu anlayan filozof ise, Yüce Yaradan'ın kudret ve azameti huzurunda secde eder ve af diler.”

62. Mektup

Zekâi'nin fikrasıdır.

Namaza dair fazîlet ve mükâfat menba'ı olan Dördüncü ve Dokuzuncu ve Yirmi Birinci Sözler ruhumun karanlık köşelerini nâ-

kabil-i ta'rif bir surette tenvir etmiştir. Kemâl-i aşk ve şevkle tettebbu' ettiğim bu şâheser, şübhe bulutları içinde vakitlerini bir hiç için zâyî' edip giden ehl-i gaflete ve gençlik hevesâtına esîr olup mürur-u zamanla nâdim olarak tarîk-ı hakikati arayanlara bir refîk-i hayât olsun.

Zekâi

Bu mektupta Zekâi Bey namazdan bahseden Risalelerin bir değerlendirmesini yapıyor: “Namaza dair fazilet ve mükâfat kaynağı olan Dördüncü, Dokuzuncu ve Yirmi Birinci Sözler, ruhumun karanlık köşelerini, tarifi mümkün olmayacak şekilde nurlandırmıştır. Tam bir aşk ve şevkle okuduğum bu şâheserler, şüphe bulutları içinde vakitlerini, bir hiç için ziyan edip giden ehl-i gaflete ve gençlik heveslerine esir olup zaman geçmesiyle pişman olarak hakikat yolunu arayanlara bir hayat yoldaşı olsunlar.” diyor.

63. Mektup

Şu fikra Doktorundur.

Hocam, emaneten bendenizde bulunan iki kitabı emrediyorsunuz. Bendeniz de yalvarıyorum ki, gelecek hafta takdim edeceğim. Çünkü, küçüğünü iki defa, büyüğünü bir defa okuyabildim. İhâtamın darlığı veya aczim dolayısıyla idrakim de kıttır. Binâenaleyh sizin o muhteşem temsillerinizi defalarca daha okumak istiyorum ki, cüz'î-küllî bir alâka hâsıl olsun. Yâ Rab! O ne büyük mantık, o ne büyük müskit beyân ve tarz-ı telâkki. Ah Üstadım, bu mübarek dinin mübecceliyetini idrâk ve ihâta ve takdirde size ve ancak size medyûn-ı şükranım ve minnettârım. لَسَبِّ مِنَ الْأَسْبَابِ Dinî akidelerimin azîm bir inkılâbı var. Nur Risalelerinden aldığım dinî ve insanî ve vicdânî ve iktisadî ve ilmî dersler bana hayatta muvaffakiyet verecektir.

Dr. Yusuf Kemâl

Bu mektubu Dr. Yusuf Kemal Durakoğlu yazmıştır. Üstad, gelecek 74. Mektupta kendisine “Merhaba, ey kendi hastalığımı

teşhis edebilen bahtiyar doktor, samimi ve aziz dostum” diye hitap etmiştir. 1900’de Uluborlu’da doğan Dr. Yusuf Kemâl Bey, Isparta Hastanesinde Başhekim olduğu yıllarda Bediüzzaman Hazretlerini tanımıştır. Barla’ya Üstad’ın ziyaretlerine gelmiş ve derslerinde bulunmuştur...

Bahtiyar doktor bu mektubunda şöyle demektedir: “Hocam, emâneten bendenizde bulunan iki kitabı emrediyorsunuz. Bendeniz de yalvarıyorum ki, gelecek hafta takdim edeceğim. Çünkü küçüğünü iki defa, büyüğünü bir defa okuyabildim. Anlayış ve kavrayış kapasitemin darlığı ve azim dolayısıyla idrâkim de kıttır. Binâenaleyh sizin o muhteşem temsillerinizi bir defa daha okumak istiyorum ki, cüz’î- küllî bir alâka hâsıl olabilsin. Yâ Rab! O ne büyük mantık, o ne büyük susturucu beyan ve telakki tarzı! Âlî Üstadım, bu mübarek dinin yüceliğini idrâk, ihata ve takdirde size ve ancak size teşekkür borçluyum ve minnettarım. Sebeplerden bir sebep olduğu için... Dini akîdelerimin büyük bir inkılabı var. Nur Risâlelerinden aldığım dînî, insânî, vicdânî, iktisadî ve ilmî dersler bana hayatta muvaffakiyet verecektir.”

64. Mektup

Doktorumdur.

Tam mânâlarıyla mefhumlarını kavramak iktidarında olmadığım o yüksek eserlerinizi fırsat buldukça okuyorum. İrşâd-ı âliyeleri unutulmaz ve şâheser hâtıradır. Mezarıma kadar dînî akîdelerinizin esîri ve kurbanıyım. Üstadım, sizin Sözleriniz benim dînî muhayyilemi cidden değiştirdi. Ve daha sevimli bir mecrâya sevk etti. Şimdi bendeniz, doktorların düşündüğü gibi düşünmüyorum.

Dr. Yusuf Kemâl

Bu mektub da Dr. Yusuf Kemal Beyindir. Bu mektubunda, anlayışının hatta doktorluğunun bile düşünce olarak iyi yönde

farklı bir noktaya geldiğini ifade ediyor: “Tam mânâlarıyla mefhumlarını kavramak iktidarında olmadığım o yüksek eserlerinizi fırsat buldukça okuyorum. Yüce irşadlarınız, unutulmaz ve şaheser hatıralardır. Mezarıma kadar dini akîdelerinizin esiri ve kurbanıyım. Üstadım, sizin Sözleriniz, benim dînî muhayyilemi cidden değiştirdi ve daha sevimli bir mecraya sevk etti. Şimdi bendeniz, doktorların düşündüğü gibi düşünmüyorum.” diyor.

65. Mektup

Bu uzun fikra Hulûsi Bey'indir.

بِسْمِهِ وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ
السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ بَعْدَ الْمَلِكِ وَالْإِنْسِ وَالْجَانِ
Eyyühe'l-Üstadü'l-Azîz!

Yirmi Sekizinci Mektubun Dördüncü Mes'elesini dört gün evvel, İkinci ve Üçüncü Mes'elesini ve meflufalarını dün almakla bahtiyar oldum.

Evvelâ: Muhterem Sabri Efendi'nin, hakk-ı âcizîde ibraz buyurduğu azim teveccüh ve takdîr-i üstadâneleriyle de müsbet tevazuları münasebetiyle bir kaç söz söylemeye müsaadenizi rica ediyorum. Şöyle ki: Bu fakîr-i pür-taksîr kardeşinizde, çok mükerrem ve muazzez tanıdığı Üstad'ının bazı hasletlerinden denizden katre nisbetinde vardır. Bu cümleden olmak üzere üç hâlîmi arz edeceğim:

Birisi: Tâ küçük yaştan beri lütf-i Hakla Kur'ân'ın hakikatına merak etmiş ve taharrî-i hakikat yolunda bulunmuş. Nihayet aradığımı Eğridir'de Üstad-ı Muhteremimin neşre vasita olduğu Sözler ünvanlı nurlarda bulmuşumdur. Bu buluş, beni evvel'emirde çirkâbdan selâmete, felâketten saâdete, zulmetten nura çıkardığı için Nurlara ve Hazret-i Kur'ân'a ve bu nurların izn-i Hak'la nâşiri, mübelliği, vâizi, dellâlı olan Üstadıma o andan itibaren ruhumda lâyetezelzel bir muhabbet ve bir alâka ve bir merbutiyyet hâsıl olmuştur. Yüzbin kere hamd ve şükürler olsun Nurlarla alâkadardığım zamanlarda,

dünyevî bütün lezzetlerin fevkinde büyük bir zevk ve havâsımda azîm bir şevk hissediyorum.

İkincisi: Ubûdiyetin iktiza ettiği ve bu Nurlardan aldığım derslerin delâlet ettiği vecihle bütün kusurları, tekmil fenalıkları nefsimden ve iyilikleri, iyi şeyleri Allah'tan biliyorum. Nurlara ve Kur'an'a hizmeti hasbî olarak arzu ediyorum ve neşrine muvaffak olamadığım için mü'minler hesabına çok müteessir oluyorum. Bu hâlîme de şükürler olsun.

Üçüncü hâl ve hakikî şahsiyetim: Bunu ta'rif etmeğe cidden hicab duyarım. Hemen Cenâb-ı Allah'tan dilerim; beni ve bütün kardeşlerimizi nefis ve cin ve ins ve şeytanların mekrllerinden muhafaza eylesin ve dalâlete sapanlardan eylesin, âmîn.

Benim kardeşlerim;⁸ Üstadımın kardeş ve talebeleri olan zâtlar şübhesiz birinci ve ikinci hâlî ruhlarında hissederler. Öyle ise beşerde bilhassa mü'minlerdeki hâsselerin inkişafı tahdid edilemeyeceği için tevfik-i Hudâ ile bir kere bu yola girenler, nefis ve şeytanlarına bu âciz, fakir ve bîçâre kadar mağlûb olmayacakları cihetle terakki ve istifadeleri de o nisbette ziyade olur. Muhterem Üstadım bu kusurlu talebesine teveccühü; insanlara, mü'minlere, mü'minlerin bilhassa benim gibi muhtaçlarına derece-i şefkatine ve benim ihtiyacımın en çok olduğuna delil ve misâldir.

Hülâsa: Bana liyâkatımın çok fevkinde hüsn-ü zan eden ve teveccüh gösteren aziz ve muhterem ve mütevazî Sabri kardeş, bil ki çok günahkâr, çok âciz, fakir, müflis, ümmet-i Muhammed'den (s.a.s.) bir abdim. Dualarınıza çok muhtacım. Acz ve fakr arzuhalini kabul ettirerek hazine-i hâssa-i Kur'an'dan âleme muhtelif nam ve tarz ve şekillerde cevherler teşhirine muvaffak olan dellâl-ı Kur'an'ın kudsî hizmetinde kendisine yardım en büyük emelim ve en ciddî temennim, en mukaddes niyetimdir. Bu niyetim sebebiyle Nurlarla meşgul olmak saâdetine mazhar olduğum dakikalarında, hilâf-ı me'mul bazı sözler kendiliğinden kalbime ve kalemime gelmektedir ki, bu ma'rifet benim değil elbet muhakkak ve mutlak Hazret-i Kur'an'dan lemeân eden

8 Sabri gibi talebelere hitap ediyor.

Nurlara aittir. Öyle ise asıl üstad Kur'ân'dır. Üstad-ı muhteremimiz elyak ve elhak muarrifi, mübelliği ve müderrisidir. Biz muhtaçlar fırsatı ganimet bilmeli, cevherleri almalı, kalbimize, dimağımıza nakşetmek, dâreynde medar-ı saâdetimiz olacak olan bu Nurları alâ kadri't-tâka neşre çalışarak muhafazasını kuvvetleştirmeliyiz. وَمِنَ اللَّهِ التَّوْفِيقُ

Sâniyen: Mektûbât'ın küçüklerinden on üçünü hâvi hususî mektublar mecmuasını aldım. Bu vesîle ile de mâziyi hal yerine koyarak, derin mânalı, şirin sohbetinizi bir kere daha şevkle dinlemiş oldum. Zaten ben o vakitlerin mâzide kalmasına razı değilim. Her vakit hâl gibi mütalâa ediyorum. Mâzi, hal, müstakbel bunlar da itibarî birer taksim değil mi? Ehl-i zevk için bu taksîme ihtiyaç kalmıyor.

Sâlisen: Yirmi Sekizinci Mektubun Sekiz Mes'elesinden Birincisi, bana ait rü'ya hakkında kıymetli bir ders vermiş. وَجَعَلْنَا نَوْمَكُمْ سُبَاتًا âyetine güzel bir tefsir, nihayet mânâsı zâhir olmuş rü'yaya hoş bir ta'bir olmuştur. Nevme ait âyeti pek âlî ve münasib bir surette tefsirinizle, başta herkesten ziyade muhtaç Hulûsî'niz olduğu halde bütün Risale-i Nur ve Mektubâtü'n-Nur müstemi'lerine ve kâri'lerine faydeli, zevkli, esaslı, ciddî, veciz ve belîğ bir ders daha vermiş oldunuz.

Şuraya bir işaret etmek isterim; Kur'ân'ın kerâmetine bir nokta, bir zerre daha ilâve ediyorum: Gerek Eğridir'de, gerek burada bazan zihnime bir şey gelir ve kendisiyle hayli meşgul ettirir. Hemen ilk mektubunuzda benim zihnimi işgal eden bu şeyin cevabını bulurum.⁹ Bu birde, beşde kalmadı, çok taaddüd etti. Onun için diyorum ki; kerâmet-i Kur'âniye'dendir.

İkinci Mes'ele: Güzel ve ilmî bir ders olmakla beraber bir cihet daha hâtıra geliyor. Hizbü'ş-şeytanın avenesi tâ buralardan dolaşarak sahte ve şaşırtıcı hareketlerle arkadan çevirmek istemeleridir. Bu sebeble şifâhâne-i Kur'ân'ın anahtarı, inâyet-i İlâhî ile elinde bulunan sevgili Üstadımızın bu zehirlere de ilâç yetiştirmesi ve silâhhâne-i Kur'ân'dan aldığı acîb silâhlarla mübareze etmesi nev'inden güzel ve bedî' üslûb ile ve hârîka temsilâtla bulunuşu hakikaten şâyân-ı menn ü şükrandır. Allah sizden çok razı olsun.

9 Bu keramet-i Nuriye, Hulûsî'de olduğu gibi çoklarda dahi tezahür etmiş ve ediyor

Üçüncü Mes'e: Hakikaten çok güzel, çok hoş, çok vâzıhtır. Bu mes'eleyi beş noktaya ayırmakla sanki İslâm'ın beş rüknünü hatırlatmış, selâmet için beş esâsı göstermişsiniz. Hem bunu dostlarınıza ve kalben sizden bir şey bekleyenlere, sual-i mukaddere cevab nev'inden kaleme almışsınız. Fakat hüsn-ü zanna mesağ veriyorsunuz. Niyetle me'cur ve faidemend olacağını ihtâr ediyorsunuz. Sâil buna da razı. Otuz İkinci Söz'ün Üçüncü Mevkıfı zaten bu derde ilâç vermekte, bu yaraya merhem vurmakta ve bu arzuya çare bulmaktadır.

'Sözler' ile kuvvetü'z-zahr olduğunuz mü'minler, bataklıktan çıkardığınız mütehayyirler, ayıltığınız sarhoşlar, iade-i şüür ettirdiğiniz divaneler, şu zamanda Kur'ân'dan daha iyi mürşid olamayacağına inandırdığınız hakikaten müştak insanlar, ilzam ettiğiniz münafıklar, mülhidler, hattâ kaçırdığınız şeytanları her gözü olan ve bakan gördü, akıldan nasibi olan anladı, kalbi bozulmayan inandı. Bu azim muvafakyyâtın sırrı, acz yolunun rehberi olan Kur'ân'ın ve Nurların dellâlinin gösterdiği hakikî acza karşı Hâlikin ihsanındadır. وَلَا رَطْبُ وَآيَةُ-İ celîlesine istinâden her ne matlûbunuz varsa Kur'ân'dadır. Buna muvaffak olmak için; Nurlarla alâkadar olmak, Kur'ân'a hâdim olmak, Allah'a karşı haddini ve acz-i tam içinde bulunduğunu anlamak ve bütün mevcudiyetiyle kabul etmekle olur diye mütemadiyen mü'minleri bu kestirme, selâmetli ve saâdetli yola çağırın Üstadımızdan Allah-ı Zülcelâl Hazretleri ebeden razı olsun. Dünyevî, uhrevî bütün muradlarını hâsıl etsin. Ümmet-i Muhammed'e bağışlasın. Âmin, bi-hürmeti Seyyidi'l-Mürselîn.

Duanızın cümlemiz muhtacı ve duanızda bulunmak hepimizin borcudur. Sabri Efendi kardeşimiz ne güzel takdir etmiş, mâşâallah, mâşâallah. Kimin haddidir ki, bu Nurlarda yanlışlık bulsun. Evet bazı ibareler belki edebiyat denilen şeye tam muvafık düşmüyormuş. Bunda da isabet var. Çünkü edebiyat satılmıyor. Kur'ân'dan nurlar gönderiliyor. Bu fakir kardeşiniz bu Sözleri okuduğum zaman Üstadımı temsil eder bir hal alıyorum. Tâbiratınızla, şivenizle okumak bana o kadar zevkli, lezzetli geliyor ki, târif edemem. Onun için bir harfe dokunmayı azim bir günah işliyor telâkki ediyorum. Bazen verdiğiniz selâhiyetin manevî kuvvetiyle namınıza olarak bir harfin yerini değiştiriyor

veya kaldırabiliyorum. İşte bendeki telâkki ve te'sir bu mahiyettedir. Bu mektubu müsvedde ettiğim vakit tam bu anda müezzin minarede "Allahu Ekber" demişti. Ben de "Allahu Ekber (c.c.)" ile mukabele etmiş idim. Bu hal işteki kudsiyete açık bir işaret değil mi?

Dördüncü Hususî Mes'ele: Eski Said lisanıyla de olsa ne kadar muvafık isti'mal-i silâh ediyorsunuz, bârekâllah. Mânevî taşlarınız وَمَا رَمَىٰ أَيَّتَ إِذْ رَمَيْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ رَمَىٰ hâyet-i kerîmesinde işaret buyurulduğu üzere hedeflerine isabet ettiğine kâniim. Allah böylelerinin şerlerini kudret kılıcı ile kessin. Böylesi hâin ve zâlimleri Kahhâr ismine tevdi' ederiz. Hizmette füturum yok, fakat mâni'lerin hadd ü pâyâmı yok. Fakat dünyayı sırtıma yükleseler, her tarafımı ateşle sarsalar bu ulvî düşünceme mâni olamazlar. Amma buna gönül razı değil, çok şeyler arzu ediyor. Ne çare nefis ve cin ve ins şeytanları müdhîş topuzlarla karşıma dikildiklerinden, ister istemez mücadeleye mecburum, hakikî hizmetten geri kalyorum. Buna ne kadar müteessif olsam azdır.

وَ آخِرُ دَعْوِيهِمْ أَنِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

Hulûsî

Hulûsî Bey bu uzun mektubunda, önce kendisinde bulunan Üstad'ın hasletlerine benzeyen üç halini arz ediyor. Risale-i Nurlarla ilgili olduğu vakitler için şöyle diyor: "Nurlarla alâkadar olduğum zamanlarda dünyevî bütün lezzetlerin üstünde büyük bir zevk ve duygularımda azim bir şevk hissediyorum." Elbette Cennet meyveleri gibi turfanda Kur'anî semereleri koparıp, koklayıp tadmak, çok farklı bir hazzı duyuracaktır... Onun için bu hususun Risale-i Nurları okuyup yazan herkes için mümkün olduğunu da şöyle ifade ediyor: "Benim (Sabri gibi Risale-i Nur talebesi) kardeşlerim, Üstadımın kardeş ve talebeleri olan (bütün) zatlar, şüphesiz birinci ve ikinci hali ruhlarında hissederler. Öyle ise insanlarda, bilhassa müminlerdeki duyguların inkişafı sınırlandırılmayacağı için Allah'ın muvaffak kılması ile bir kere bu yola girenler, nefis ve şeytanlarına bu âciz, fakir ve bîçâre kadar mağlup olmayacakları cihetle, terakki ve

istifadeleri de o nisbette ziyade olur. (...) Hülâsa: Bana liyakatimin çok üstünde hüsn-ü zan eden ve teveccüh gösteren aziz ve muhterem ve mütevazi Sabri kardeş! Bil ki, çok günahkâr, çok âciz, fakir, müflis, ümmet-i Muhammed'den (s.a.s.) bir kulum. Dualarınıza çok muhtacım. Acz ve fakr arzuhalini kabul ettirerek Kur'an'ın has hazinesinden âleme muhtelif nam, tarz ve şekillerde cevherler teşhirine muvafak olan Kur'an dellâlinin kudsî hizmetinde kendisine yardım, en büyük emelim ve en ciddi temennim, en mukaddes niyetimdir. Bu niyetim sebebiyle Nurlarla meşgul olmak saadetine mazhar olduğum dakikalarda umulmadık şekilde bazı sözler kendiliğinden kalbime ve kalemime gelmektedir ki, bu marifet benim değil elbet; muhakkak ve mutlak, Hz. Kur'an'dan parıldaayan Nurlara aittir. Öyle ise, asıl Üstad Kur'an'dır; Muhterem Üstadımız, gerçekten en lâyük tarifçisi, tebliğçisi ve ders veren hoca efendisidir. Biz muhtaçlar, fırsatı ganimet bilmeli, cevherleri almalı, kalbimize, beynimize nakşederek, dünya ve âhirette saadet vesilesi olacak olan bu Nurları, gücümüz nisbetinde neşre çalışarak muhafazasını kuvvetleştirmeliyiz.”

Hulûsî Bey mektubun İkinci ve Üçüncü maddelerinde Mektubat Risalesinden bazı bölümler üzerinde düşünce ve duygularını aksettirdikten sonra Kur'an'ın bir kerametine işaret ederek: “Kur'an'ın kerâmetine bir nokta, bir zerre daha ilâve ediyorum. Gerek Eğirdir'de, gerek burada bazan zihnime birşey gelir ve kendisiyle hayli meşgul ettirir. Hemen ilk mektubunuzda benim zihnimi meşgul eden bu şeyin cevabını bulurum. Bu birde, beşte kalmadı, çok defa oldu. Onun için diyorum ki, Kur'an'ın kerâmetindedir.” diyor.

Hulûsî Beyin gördüğü rüya 28. Mektub'un Birinci Meselesinde ele alınmış. Üstadın tabiri için, “Kıymetli bir ders vermiş ‘Uygunuzu, bir dinlenme vasıtası kıldık.’ (Nebe’

Suresi, 9) âyetine güzel bir tefsir, nihayet mânâsı zâhir olmuş rüyaya hoş bir tâbir olmuştur.” diyor.

Gerçekten Risale-i Nurların gelecekte bütün cihana yayılacağına bir müjdesini bu tabirde görüyoruz. Çünkü Üstad şöyle diyor: “Yedincisi: Senin müjdeli, mübârek ve güzel rüyanın tâbiri, Kur’an için ve bizim için çok güzeldir. Hem, zaman tabir etti ve ediyor, tâbirimize ihtiyaç bırakmıyor. Hem kısmen tabiri güzel olarak çıkmış. Sen dikkat etsen anlarsın. Yalnız bir-iki noktasına işaret ederiz. Yani bir hakikat beyan ederiz. Senin, hakikat-ı rüya nevinden olan vâkıalar, o hakikatın temessülâtıdır. Şöyle ki: O geniş meydanlık, İslâm Âlemidir. Meydanlığın nihayetindeki mescid, Isparta vilayetidir. Etrafı bulanık çamurlu su, hâl ve zamanın sefahat ve atâlet ve bidatlar bataklığıdır. Senin selâmetle, bulaşmadan, sür’atle mescide erişmen; herkesten evvel Kur’an Nurlarına sâhip çıkıp, kalbini bozmadan sağlam kaldığına işârettir. Mesciddeki küçük cemaat ise, Hakkı, Hulûsî, Sabri, Süleyman, Rüştü, Bekir, Mustafa, Ali, Zühdü, Lütfi, Hüsrev, Re’fet gibi Sözlere’in hameleridir. Ufak kürsü ise, Barla gibi küçük bir köydür. Yüksek ses ise, Sözlere’deki kuvvete ve süratle yayılmalarına işârettir. Birinci safta sana tahsis edilen makam ise, Abdurrahman’dan sana boş kalan yerdir. O cemaat; telsiz âletlerin alıcıları hükmünde, bütün dünyaya ders işittirmek istemek işareti ve hakikati ise; inşaallah tamamıyla sonra çıkacak. Şimdi efradı birer küçük çekirdek iseler de, ileride Allah’ın muvaffak kılmasıyla bir yüce ağaç hükmüne geçerler ve birer telsiz telgrafın merkezi olurlar. Sarıklı küçük genç bir zât ise; Hulûsî’ye omuz omuza verecek, belki geçecek birisi; nâşirler ve talebeler içine girmeye namzeddir. Bazılarını zannederim, fakat kat’i hükmedemem. O genç, kuvve-i velâyetle meydana atılacak bir zattır.”

Hulusî Bey, bu rüya ile ilgili hatırasını Necmeddin Şahiner'e anlatırken diyor ki: "Yine bir gün Eğirdir'de bulunduğum zaman, rüyada sarıklı bir genç gördüm. Bu genç, beni ilk defa, Hz. Üstad'a götüren meczup lâkaplı Mustafa Efendi idi. Ona Şeyh veya Hafız Mustafa da denirdi. Rüyada gördüğüm sarıklı genç şaklen o idi. Fakat ne bıyığı ve ne de sakalı vardı. Hâfiz Mustafa, çocuk meşrebinde birisi idi. Risale-i Nur'un Küçük Sözlerini 1928'de onda görmüştüm. Daha o zaman Üstad Hazretleriyle de tanışıklığımız yoktu. Gayet intizamsız bir yazı ile yazılmış ilk Risaleyi onda görmüştüm. Müsvedde hâlindeydi. Rüyada, elinde leblebi tablası vardı. Fakat içinde leblebi gayet azdı. Ben leblebiden almak için elimi attım. O zaman leblebi tabağı doldu, taştı. Sarıklı genci biz açıklamadık. Sizin gibi gençler işte çıktılar. Daha da kıymetli gençler çıkacaktır. Allah'ın nuru kıyamete kadar devam edecektir. Kur'an tefsiri olduğu için Risale-i Nur'un hakikatı kıyamete kadar okunacaktır. Elbette bu gelenler genç olacaktır, ihtiyar olmayacaktır. Bu meseleyi kendisine mal edenler, sanki ne oldu? İnhisar altına almak doğru değil. Benim rüyada gördüğüm, sanki Mustafa idi. Fakat onun mevcut hâli rüyadaki haline uygun düşmüyordu. Onun çocukca halleri vardı. Fakat bana Üstad Hazretlerini gösteren ve tanıtan da o oldu. Eğirdir'de iken, Mustafa bana: 'Efendim, sizin ilacınız Barla'da bir zât var, Ondadır.' dedi."

Rüyalarda, görülenlerden ziyade, bilhassa ehli tarafından yapılan tâbirler mühimdir. Zindanda Yusuf Aleyhisselama iki mahbus gelip rüya anlatıyor. O da tabir ediyor. Ama asılacak olanın hoşuna gitmiyor. Bir iddiaya göre, böyle bir rüya görmediğini, uydurduğunu söylüyor. Ama Yusuf Aleyhisselam ona "İşte hakkında tabir istediğiniz iş, bu şekilde hükme bağlanmıştır." (Yusuf, 41) diyor.

Bu bakımdan rüyada görülen kişi ile, Üstad'ın tabiriyle ortaya konulan meselenin gerçeği başkadır. Bunu, gelişen olaylar aydınlatacaktır. İnsanların, hüsn-ü zan duydukları kişiler için bazı benzetmeler yapmaları da kaçınılmazdır. Kimse, kimsenin hüsn-ü zan ve anlayışına müdâhale edemez. Ama işin gerçeği nedir? O takdirde ehl-i insaf olmak ve gerçeklere göz yummamak gerekir. Bu hususta İbrahim Kocabıyık ve merhum Sultanhisarlı Âtîf Egemen Ağabeyin buldukları tevafuk da göz ardı edilemez...

28. Mektub'un 2. Meselesindeki "Hz. Musa Aleyhisselam, Hz. Azrâil Aleyhisselamın gözüne tokat vurmuş, ilâ âhir" suale verilen cevap için, mektubunda Hulûsî Bey şöyle diyor: "Güzel ve ilmî bir ders olmakla beraber bir cihet daha hatıra geliyor. Şeytan cephesinin tarafdarları tâ buralardan dolaşarak sahte ve şaşırtıcı hareketlerle arkadan çevirmek istiyorlar. Bu sebeple Kur'an şifâhânesinin anahtarı, Allah'ın inâyeti ile elinde bulunan sevgili Üstadımızın bu zehirlerle de ilaç yetiştirmesi ve Kur'an cephaneliğinden aldığı acip silahlarla savaşması güzel ve bedî üslûpla ve hârika temsillerle bulunuşu hakikaten minnet ve şükrana şâyandır. Allah sizden râzı olsun."

28. Mektub'un 3. Meselesindeki anlatılanları ve meselenin beş noktaya ayrılışını şöyle değerlendiriyor: "Üçüncü Mesele: hakikaten çok güzel, çok hoş, çok vâzıhtır. Bu meseleyi beş noktaya ayırmakla, sanki İslâmın beş rûknünü hatırlatmış, selâmet için beş esası göstermişsiniz. Hem bunu dostlarınıza ve kalben sizden birşey bekleyenlere, mukadder suale cevap nevinden kaleme almışsınız. Fakat hüsn-ü zanna ruhsat veriyorsunuz. Niyete göre ecir sevap alınacağını ve fayda temin edileceğini ihtar ediyorsunuz. Soru soran buna da râzı. 32. Söz'ün 3. Mevkıfı zaten bu derde ilaç vermekte, bu yaraya merhem vurmakta ve bu arzuya çare bulmaktadır."

Hulûsî Bey, dördüncü husûsî meselede, Üstad'ın kalemini şerlere ve şerlilere karşı nasıl kullandığını şöyle anlatıyor: “Eski Said lisânıyla da olsa ne kadar muvâfik silâh kullanıyorsunuz, bârekâllah! Mânevi taşlarınız ‘Attığın zaman sen atmadın, ancak Allah attı.’ (Enfâl, 17) âyet-i kerimesinde işaret buyurulduğu üzere hedeflerini bulduğuna kâniim. Allah böylelerinin şerlerini kudret kılıncı ile kes-sin. Böylesi hâin ve zâlimleri Kakhâr ismine tevdi ederiz. Hizmette füturum yok, fakat mânilerin hadd ü pâyânı yok. Fakat dünyayı sırtıma yükleseler, her tarafı âteşle sarsalar, bu ulvî düşünceme mâni olmuyor. Amma buna gönül râzı değil, çok şeyler arzu ediyor. Ne çâre, nefis ve cin ve ins şeytanları müthiş topuzlarla karşıma dikildiklerinden, ister istemez mücadeleye mecburum, hakiki hizmetten geri kalıyorum. Buna ne kadar müteessif olsam azdır.”

66. Mektup

Altı sene bana kemâl-i sadâkatle hasbî olarak hizmet eden ve hârîka olarak benim gibi bir asabî adamı hiç bir vakit gücendirmeyen ve müsvedde kâtipliğini daima yapan Süleyman Efendi'nin fıkrasıdır.

Efendim Hazretleri!

Evvelâ mübarek ellerinizi öper, mukaddes dualarınızı beklerim. Fakir hademeniz ve talebeniz ve kardeşiniz olan Süleyman, şimdiye kadar te'lif olunan mübarek Nurları birer birer mütalâa ederek her birisinden ayrı ayrı ve büyük nurlu güneş gibi ışıklar gördüm ve çok büyük istifade ettim. O nurlar uhrevî yolumu irâe ettiler. Allah sizden razı olsun. Âhîret yolunda bulunan çok noksanlarımı gösterdiler, teşekküründen âcizim. O nurları temsil ve tasvir edecek kudreti kendimde görmediğimden, ruhumu yoklayarak hissiyat-ı kalbiyemi şöyle tasvir etmeğe -min-gayri haddin- cür'et eyleyeceğim. Hatâ vâki' olursa da afvımı istirham ediyorum.

Efendim, görmüş olduğum Risale-i Nur deryâsındaki lezzet ve saâdetin dünyada hiç emsalini göremediğim gibi, kendi vicdanî muhakemem neticesinde kat'iyen anladım ki; o Risaleler her biri başlı başına ve ayrı ayrı birer tefsir-i Kur'ân'dır. Mahlûkat içerisinde hilkaten insan şeklinde ve hakikat noktasında insaniyetten sukut eden ve serâpâ mânevî yaralar içinde bulunan insanlara bu Nurların mütalâası serî' şifalı bir ilâç ve yaralarına gayet nâfi' bir tiryak ve merhem olduğunu ufacık karîhamla anlayabildim. Bu Nurların kıymetini zaman gösterecek ve dillerde destan olarak şark ve garbî gezecek i'tikadındayım. Ve inşaallah Avrupa'ya karşı dahi Kur'ân'ın ne kadar parlak bir güneş olduğunu gösterecektir.

Tekrar ellerinizi öperek, duanızı isterim Efendim Hazretleri.

Süleyman

Bu mektup Sıddık Süleyman'ındır. Sıddık Süleyman (1898-1965) yedi buçuk sene askerlik yapmış bir gâzîdir. Risaleleri yazmış okumuş ve Üstad'a fiilen hizmet etmiştir. Hatta Üstad Çam Dağlarına gittiğinde, Sıddık Süleyman gün aşırı bir periyotla Üstadın ekmeğini götürürdü. Bir seferinde işi çıkıp gidemeyince Çam Dağlarında bir ekmeğin kerameti gerçekleşir. Bunu, Sıddık Süleyman'ın oğlu Mehmet Kervancı, Mübarek Süleyman isimli, meselenin şâhidi bir amcasının ağzından şöyle anlatıyor: "Üstada dedim ki (diyor, Mübarek Süleyman): 'Efendim sofrayı hazırladım ama ekmeğimiz yok, Sıddık Süleyman da gelmedi. Ekmeğimiz olmayınca da biraz gecikeceğiz.' Üstad da 'Olur bekleyelim.' dedi. Bir yarım saat bekledik ama gelmedi. Üstad, zikrini yaptıktan sonra sofraya oturdu. Üstad, bir ağaç gösterdi ve 'Süleyman ağaca bak! Herhalde bizim için ekmeğin bırakmışlar, getir de yiyelim.' dedi. Kalktım, gittim o ekmeği aldım. Ekmeği aldığım anda sıcaklığını hissettim. Onu sofraya bıraktım. Üstad yemeye başladı. Ben çekindim, yemedim. Ben bu ekmeği bir çobanın unutmış olabileceğini sandım. Çobanın unutulması da mümkün birşey değil. Yani açıkta bir ekmeğin, unutulsa bile torbada unutulması, torbasıyla ağaca takılması gerekir-

di. Sonra zaten orada da çok yoğun bir çoban da yoktu. Ben acaba haram olur mu, olmaz mı, diye hatırıma bir şüphe geldiğinden yemedim. Üstad, yine yemeye devam ediyordu. Baktı ki, ben yemiyorum, bana ‘Niye yemiyorsun?’ diye sordu. Dedim ki ‘Bu ekmeğe bize haram olmaz mı?’ Üstad da ‘Hay mübarek hay!.. Bu haram değildir. Cenab-ı Hak bunu bize ikram etti.’ dedi. Ben de yemeye başladım.” Bu hâdiseden sonra bu zâtın adı “Mübarek Süleyman” olarak kalmış. Üstad onun için “Onun bir zamanlar Çam Dağlarında söylediği bir söz vardır ki, o söz, on sene Risale yazmasından daha hayırlıdır.” demiştir.

Sıddık Süleyman Efendi diyor ki: “Fakir hademeniz ve talebeniz ve kardeşiniz olan Süleyman, şimdiye kadar te’lif olunan mübarek Nurları birer birer mütâlâa ederek herbirisinden ayrı ayrı ve büyük nurlu güneş gibi ışıklar gördüm ve çok büyük istifa de ettim. O nurlar uhrevi yolumu gösterdiler. Allah sizden râzı olsun. Âhiret yolunda bulunan çok noksanlarımı gösterdiler, teşekküründen âcizim. O Nurları temsil ve tasvir edecek kudreti kendimde görmediğimden, ruhumu yoklayarak kalbî hassasiyetimi şöyle tasvir etmeye, haddim olmayarak cür’et eyleyeceğim. Hatâ vâki olursa da affımı istirham ediyorum. Efendim, görmüş olduğum Risale-i Nur deryâsındaki lezzet ve saadetin dünyada hiç emsâlini göremediğim gibi, kendi vicdânî muhakemem neticesinde katiyen anladım ki; o Risaleler her biri başlı başına ve ayrı ayrı birer Kur’an tefsiridir. Mahlûkat içerisinde yaratılış olarak insan şeklinde ve hakikat noktasında insâniyetten aşağı düşen ve baştan başa mânevî yaralar içinde bulunan insanlara bu Nurların mütâlâası süratle şifa veren bir ilaç ve yaralarına gayet faydalı bir tiryak ve merhem olduğunu ufaklık düşünce kabiliyetimle anlayabildim. Bu nurların kıymetini zaman gösterecek ve dillerde destan olarak Doğu ve Batı’yı gezecek itikadındayım. İnşallah Avrupa’ya karşı da Kur’an’ın ne kadar parlak bir güneş olduğunu gösterecektir.

67. Mektup

Şu fikra aklen Hulûsi, kalben Sabri, vicdanen Husrev hükmünde olan Re'fet Beyin mektubudur.

بِسْمِهِ وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ
السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ أَبَدًا دَائِمًا

Bu defa Süleyman Efendi vasıtasıyla Yirmi Beşinci Söz'ü, tashih olunmak üzere huzur-u âlinize takdim ediyorum. İcâz-ı Kur'ân elhak bir şâheserdir. İhtiva ettiği hayret-bahş hakâik itibariyle âsâr-ı âliyenizin en mühimidir. Mu'cizât-ı Ahmediyeyi okudum. Çok mükemmel ve ruha ulviyet ve inkişaf bahş eden çok kıymetli bir eserdir. Şu kadar ki, mu'cizat-ı Ahmediyenin en büyüğü Kur'ân-ı Mu'cizü'l-Beyân olduğuna göre, icâz-ı Kur'ân'ın ruhumda husûle getirdiği tebeddülât ve münderecatından ettiğim istifade çok azımdır. Bu eserinize وَلَا رَطْبٌ وَلَا زَيْتٌ فِيهَا شَايءٌ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ وَلَا يَبْسُ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ âyet-i celîlesinin muhtevî olduğu şümüllü ve pek azametli olan maânî-i ulviye isbat edilmiş oluyor. Bugünkü terakkiyat-ı fenniye ve ihtirâât-ı beşeriyyeyi kendi mahsûlât-ı fikriyeleri addeden ve bir hazine-i hakâik olan Kur'ân-ı Mu'cizü'l-Beyânı mühmel bırakarak Avrupa'dan ilim ve irfan dilenciligi yapan ve akıllı geçinen gafiller, beşerin dünyevî ve uhrevî saâdetini te'min edecek maâliyat ve desâtir-i muazzama ile memlû bulunan bu âsâr-ı muhteşemeyi bir nazar-ı insaf ve bir teyakkuz-u ârifâne ile mütalâa etselerdi, dalmış oldukları hâb-ı gaffletten pek çabuk uyanacaklardı. Fakat heyhât, bizler arpa ambarı içinde aklıktan ölen tavuklara benzeriz. Elimizde bir mecmua-yı hakâik dururken ona karşı göz yumar ve başkalarından istiâne ederiz. İcâz-ı Kur'ân'ın yüksekliği hakkında ne yazsam azdır. Kalemim onu tavsiften âcizdir. Kudret-i kalemiyem olsaydı hakkını vermeye çalışırdım; olmadığı için âcizâne olarak sözümü kesiyorum. Kemal-i hürmetle mübarek ellerinizden öper ve hizmet-i Kur'ân'da sâbit olmam hakkındaki duanı zı taleb ve istirhâm ederim, efendim.

Re'fet

Bu mektup Yüzbaşı Refet Beye aittir. Kendisi emekli olduktan sonra Beşiktaş- Dibeği – Vişnezâde câmiinde imamlık

yapmıştır. Kur'an ve imana hizmet etmeyi hayatının en büyük gayesi saymıştır. Bu gayesini Necmeddin Şahiner'e şöyle ifade etmişler: "Bugün Boğaziçi'nde, Kavaklar'da oturan bir genç kendisine Kur'an öğretmemi istese veya Üstadım Bediüzzaman'ın bir küçük bir Risalesini istese, her gün Beyazıt'dan oraya gider, gelirim."

Bu mektubunda, Kur'an-ı Kerimin kırk yönden mucizeliğini anlatan 25. Söz'den bahsediyor: "Bu defa Süleyman Efendi vasıtasıyla 25. Söz'ü, tashih olunmak üzere yüce huzurunuzda takdim ediyorum. Kur'an'ın mucizeliğinden bahseden bu eser, gerçekten bir şaheserdir. İhtiva ettiği hayret veren hakikatlar itibarıyla yüce eserlerinizin en mühimidir. Mucizat-ı Ahmediye'yi (19. Mektubu'u) okudum. Çok mükemmel ve ruha ulviyet ve inkişaf bahşeden çok kıymetli bir eserdir. Şu kadar ki, Peygamberimizin (s.a.s.) mucizelerinin en büyüğü Kur'an-ı Mucizü'l-Beyan olduğuna göre, Kur'an'ın Mucizeliğini anlatan Risalenin (25. Söz'ün) ruhumda meydana getirdiği değişiklik ve münderecatından (içinde anlatılanlardan) ettiğim istifade çok büyüktür. Bu eserinizle 'Yaş ve kuru hiçbir şey yoktur ki, apaçık bir kitapta yazılı olmasın.' (En'am, 59) âyet-i celilesinin ihtiva ettiği şümüllü ve pek azametli olan ulvî mânâlar isbat edilmiş oluyor. Bu günkü fenni gelişmeleri ve insanlığın buluş ve keşiflerini, kendi fikrî mahsülleri sayan ve bir hakikatlar hazinesi olan Kur'an-ı Mucizü'l-Beyanı ihmal ederek Avrupa'dan ilim ve irfan dilenciliği yapan ve akıllı geçinen gafiller, insanlığın dünyevî ve uhrevî saadetini temin edecek muazzam düsturlar ve yüceliklerle dolu bulunan bu muhteşem eserleri bir insaf nazarı ve ârifâne bir uyanıklıkla mütâlâa etselerdi, dalmış oldukları gaflet uykusundan pek çok çabuk uyanacaklardı. Fakat heyhat, bizler arpa ambarı içinde aşıktan ölen tavuklara benzeriz. Elimizde bir hakikatlar mecmuası dururken ona karşı göz yumar ve başkalarından yardım dileriz. 25. Söz olan İ'caz-ı

Kur'an'ın yüksekliği hakkında ne yazsam azdır. Kalemim onun vasfılarını anlatmaktan âcizdir. Kalem gücüm olsaydı, hakkını vermeye çalışırdım; olmadığı için âcizâne olarak sözümü kesiyorum.”

68. Mektup

Bahtiyar kardeşim Husrev,

Şu Risale,¹⁰ bir meclis-i nuranîdir ki, Kur'an'ın münevver, mübarek şâkirdleri, içinde birbiriyle mânen müzâkere ve müdâvele-i efkâr ediyorlar. Ve yüksek bir medrese salonudur ki, Kur'an'ın şâkirdleri onda her biri aldığı dersi arkadaşlarına söylüyor. Ve Kur'an-ı Mu'cizü'l-Beyânın hazine-i kudsiyesinin sandukçaları olan Risalelerin satıcı ve dellâllarına muhteşem ve müzeyyen bir dükkân ve bir menzildir. Her biri aldığı kıymetli mücevheratı birbirine ve müşterilerine orada gösteriyor. Bârekâllah, sen de o menzili çok güzel süslendirmişsin.

Said Nursî

Bu mektup Üstad tarafından Hüsrev Altınbaşak'a gönderilmiştir. Bu mektupta Üstad, Barla Lahikalarının hepsini içine alan 27. Mektub'un önemini anlatmıştır: “Şu Risale (27. Mektup), nurânî bir meclistir ki, Kur'an'ın şu münevver, mübarek talebeleri, içinde, birbirleriyle mânen müzâkere ve fikir alış-verişi yapıyorlar. Yüksek bir medrese salonudur ki, Kur'an'ın talebeleri onda herbiri aldığı dersi arkadaşlarına söylüyor. Kur'an'ın Mucizü'l-Beyânın kudsî hazinelerinin sandukçaları olan Risalelerin satıcı ve dellâllarına muhteşem ve müzeyyen bir dükkân ve bir menzildir. Herbiri aldığı kıymetli mücevheratı birbirine ve müşterilerine orada gösteriyor. Bârekâllah, sen de o menzili çok güzel süslendirmişsin.”

10 Yâni Yirmi Yedinci Mektub'un umumu.

69. Mektup

Binbaşı merhum Âsım Bey'in fıkrasıdır.

Envâr-ı Kur'aniye mizan ve bürhanlarından ve kıymeti takdir edilemeyen Sözler namındaki risale-i şerifeler fakiri ihyâ ediyor, kalbimi nurlandırıyor. هَذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي Çoktan beri aramakta iken lehü'l hamd Cenâb-ı Hakk Sözleri bu fakire ihsan buyurdu. Kalb ve gönlüme âciz kalemim ve kâlim tercüman olamıyor.

Asım

Bu mektup merhum istikamet şehidi Binbaşı Asım Beyindir. Binbaşı Ahmed Asım Önerdem (1877-1935) güzel yazısı ile Risaleleri yazmıştır. Isparta sorgu hakimliğinde ifade verirken, “Doğru söylesem, Üstadıma zarar gelir; eğer yalan desem, kırk senelik namuslu ve istikametli askerliğimin hay-siyetine çok ağır gelir.” diye düşünerek “Ya Rabbi, canımı al!” diye dua etmiş ve anında vefat etmiştir. İfadesini alan Hâkim Hikmet Bey de şaşıp kalmıştır.

Bu mektubunda Âsım Bey “Kur'an nurlarının ölçü ve delillerinden ve kıymeti takdir edilemeyen Sözler nâmındaki kıymetli Risaleler fakiri ihyâ ediyor, kalbimi nurlandırıyor. ‘Bu, Rabbimin fazlındandır.’ (Neml, 40) Çoktan beri aramakta iken, Elhamdülillah, Cenab-ı Hak Sözleri bu fakire ihsan buyurdu. Kalp ve gönlüme âciz kalemim ve sözlerim tercüman olamıyor.” diyor.

70. Mektup

Bu gelecek iki fıkraya ikinci Sabri olan Hâfız Ali Efendi'nindir.

Bu def'a istinsahına muvaffak olduğum Yirmi dokuzuncu Sözü istinsahım esnasında İkinci Esas'ın Medarlar namıyla, “biner mumluk elektrik lâmbaları” hizasına geldiğimde, şöyle bir fikir kalbime geldi; kalemi bırakarak düşündüm ve düşündüğümü aynen yazıyorum:

Üstadım, beka-yı ruh ve haşir hakkında, Cenâb-ı Hak tarafından bize o hakâika giden yolu göstermiş. Gösterilen hakikatın yolunda hevasât-ı nefsâniyeye hoş gelmeyen şeyler vardı ki, bize uzun ve karanlık.

İşte şimdi serâser nur olan Sözlere ve o nur fabrikasının elektrik lâmbaları ve kuvve-i câzibeleri; o yolu pek parlak gösterdiği gibi pek yakından cezbedip hemen yakın ve yakından daha yakın olduğunu göstermekle beraber, havf yerine emniyet, zakkum yerine asel bahşediyorlar. Ve fevkalgâye hikmetlerini beyanda aczimi i'tirafla, lisanımın döndüğü kadar derim: “Yâ Rab! Bihakkı ismike'l-azîm ve bihakkı Kur'âni'l-Hakîm ve bihakkı Habîbike'l-Ekrem deryâ-yı Nurun başkumandanı olan Üstadımı razı olduğun amel üzerine sâbit ve râzı olacağı amelini teshil ve müyesser kıl, âmin bihürmeti Seyyidi'l-Mürselîn.”

Ali

Bu mektup, İslam Köylü Hâfız Ali'nindir. Hâfız Ali, Nur fabrikasının sâhibidir. Hâfız Ali, Denizli Mahkemesi sırasında Hapishanede şehid olmuştu. 1980 yılında İslam Köy'e gittiğimizde onun talebesi olan Hasan Efendi'yi ziyaret ettik. O bize dedi ki. “Hâfız Ali Ağabey, chl-i keşif bir veli idi. Biz ilkokulda okurken yanına gider Kur'an öğrenir, yazı dersi alırdık. Risale-i Nurları da yazardık. Hafız Ali Ağabey, çok iktisadlı yaşıyordu. Mesela kibrit parası vermemek için ocaktaki ateşin közünü akşam küle gömer sabahleyin onunla ateşini yakardı. Çünkü o kibrit parası ile kağıt ve mürekkep alır ve Risale-i Nurları yazardı. Her sabah namazından sonra kabristana gider, Yâsin okurdu. Birgün çok üzgün vaziyette dedi ki: 'Kabristandan geliyorum. Bazılarını gördüm çok perişan durumdaydılar. Uhrevî hiçbir azıkları yoktu!.' Bunları söylerken ağlıyordu.”

Hafız Ali Efendi bu mektubunda, ruhun bekası ve öldükten sonra dirilme mevzuundaki 29. Söz hakkında şunları yazıyor: “Bu defa bir nüsha yazmaya muvaffak olduğum

29. Söz'ü istinsahım esnasında 2. Esasın Medarlar namıyla, 'biner mumluk elektrik lâmbaları' ifadesinin yanına geldiğimde, şöyle bir fikir kalbime geldi. Kalemı bırakarak düşündüm ve düşündüğümü aynen yazıyorum: Üstadım, ruhun bekası ve haşır hakkında Cenab-ı Hak tarafından bize o hakikatlara giden yolu göstermiş. Gösterilen hakikatın yolunda nefsin kötü arzularına hoş gelmeyen şeyler vardı ki, bize uzun ve karanlık. İşte şimdi baştan başa nur olan Sözler ve o Nur Fabrikasının Elektrik Lâmbaları ve kuvve-i câzibeleri, o yolu pek parlak gösterdiği gibi, pek yakından cezbedip hemen yakın ve yakından daha yakın olduğunu göstermekle beraber, korku yerine emniyet, zakkum yerine bal bahşediyorlar. Gaye üstü hikmetlerini beyan etmekten âciz olduğumu itirafla, lisanımın döndüğü kadar derim: "Yâ Rab! İsm-i azîmin, Kur'an-ı Hakîm'in ve Habib-i Ekrem'in hakkı için, Nur deryasının başkumandanı olan Üstadımı râzı olduğun amel üzerine sâbit ve râzı olacağı ameline kolaylık ver ve müyesser kıl! Peygamberlerin Efendisi hürmetine. Âmin!"

71. Mektup

Serâser nur olan umum Sözlerin hakikatini beyandaki âlî, galî, el yetişmez makam-ı mânâ-yı mefhumunu, değil şimdiki zamanın zındıkları, tâ eski inatçı ve bunlara müşâbeheti olan Fir'avunlar, Nemrudlar anlasalardı, iman ederlerdi, dedim ve size çok dua ettim.

Bu mektup da Hâfız Ali Efendinindir. Mektubunda diyor ki: "Baştan başa Nur olan bütün Sözlerin (Risale-i Nurların) hakikatını beyandaki, yüce, değerli, el yetişmez mefhumunun mânasının makamını, değil şimdiki zamanın zındıkları, tâ eski inatçı ve bunlara benzeyen Firavunlar, Nemrutlar anlasalardı iman ederlerdi, dedim ve sizlere çok dua ettim."

72. Mektup

Hulûsî Bey'in fıkrasıdır.

Yirmi Beşinci Söz, i'câz-ı Kur'ân'ı çok parlak bir tarzda isbat eden, chl-i Kur'ân'a mesned, melce' ve mahzen-i esrar; ve güruh-u isyan ve tuğyan ve küfrâna bütün levâzımat-ı harbiyeyi câmi', mühlik bir silâh-hane; yıkılmaz, aşılmaz, geçilmez bir sur; burç ve barûsu muhkem, mahûf ve müdhiş bir kal'a-i polat ve bedendir.

Hakikat böyle olmakla beraber Kur'ânî sûra dayanan Kur'ânî kaleye iltica eden çok acib ve hârika Kur'ânî esrarın tedkikine koyulan, Kur'ânı kendilerine delil-i şefi', iman, refik, muhafız bilen hâdimü'l-Kur'ân namına esrâr-ı Kur'âna inâyet-i Hakla muttali', hakâik-i Kur'ân'a lütf-u Hakla âşına, rumuzat-ı Kur'âna avn-i Hak'la vakıf, müdakkik, muarriif, mübeşşir Üstadımdan şunu öğrenmek istiyor ve bunu kalben cidden çok arzu ediyorum.

Hulûsî

Bu mektupta Hulûsî Bey, 25. Söz hakkındaki takdirlerini yazdıktan sonra bu hususta daha geniş ve derin bir bilgi istediğini ifade ediyor: “25. Söz Kur'an mucize olduğunu çok parlak bir tarzda isbat eden, chl-i Kur'ana dayanak, sığınak ve sırlar mahzeni, isyan, tuğyan ve nankörler güruhuna karşı da bütün harp levâzımatını içinde toplayan helâk edici bir silah deposu; yıkılmaz, aşılmaz, geçilmez bir sur; burç ve siperi muhkem, korkunç ve müthiş çelik bir kale ve bedendir. Hakikat böyle olmakla beraber Kur'ânî sûra dayanan, Kur'ânî kaleye sığınan çok acıp ve hârika Kur'ânî sırların tedkikine koyulan, Kur'ânı kendilerine şefaati delil, imam, yoldaş, muhafız bilen Kur'an hâdimi nâmına Kur'anın sırlarına Allah'ın inayeti ile muttali, Kur'an hakikatlarına Allah'ın lütfuyla âşına, Kur'anın rumuzlarına Allah'ın yardımıyla vakıf, müdakkik, muarriif, müjdecî Üstadımdan şunu öğrenmek istiyor ve bunu kalben cidden çok arzu ediyorum.”

73. Mektup

Sabri'nin fikrası

Yirmi Sekizinci Mektubun Yedinci Meselesi tam zamanında izhar-ı endam etmiştir. Şu mübarek eser Risâletü'n-Nur ve Mektubatü'n-Nur'un bir nevi tarihçeleri olduğu gibi, diğer cihetten de âsâr-ı pür-envârın senedât ve berâhin-i kat'iyeleri hükmünde görülmekle beraber üç seneden beri dimağında mahsus ve mahfuz bir çok ihtisasatı da bu kere zâhire çıkarmıştır. İşte Kur'an-ı Azimüşşanın derece-i kudsiyet ve ulviyet ve nuraniyeti böyle elmas ve mücevherat-ı mâneviyeyi câmi bulduğu, bu mesele ve emsali mesâilden anlaşmıştır.

Evet, şu hakikati de itiraf etmek lâzım ki, bir mücevherat hazinesi ne kadar zengin ve ne kadar yüksek bir servete mâlik olursa olsun bâyii, dellâlî, usûl-i bey'ü şîrâya âşina olmazsa zilyed bulunduğu kaymettar hazinenin müşt Emil ve muhtevî bulunduğu emtiayı lâıykıyla âleme ilân ve enzar-ı âmmeye vaz edemez. Binâenaleyh şu devr-i müşevveşde, hakâik-i Kur'aniyenin hakkıyla bey'u şîrâsını yapan dellâl-ı Kur'anın değil altı senedir, belki kırk seneden beri ehl-i İslâma hitaben ferman-ı Rabbanisiyle nida etmeleri, bilumum envâr-ı imaniyeye muhtaç Ümmet-i Muhammed'i medyûn-ı şükran eylemiş ve eylemektedir.

Sabri

Bu mektupta, Sıddık Sabri Efendi, bu Barla Lâhikasının başındaki Ağrı Dağı meselesinin bulunduğu ilk mektup hakkındaki mütâlâalarını arz ediyor: "Yirmi Sekizinci Mektubun Yedinci Meselesi tam zamanında kendini göstermiştir. Şu mübarek eser, Risale-i Nur ve Mektubat-ı Nur'un bir nevi tarihçeleri olduğu gibi, diğer cihetten de Nurlarla dolu eserlerin senetleri ve kat'i delilleri hükmünde görülmekle beraber üç seneden beri beynimde hissedilen ve muhafaza edilen bir çok duygu ve düşüncüyü de bu defa zâhire çıkarmıştır. İşte Kur'an-ı Azimüşşanın kudsiyet, ulviyet ve nurâniyetinin derecesi böyle manevî elmas ve mücevherâtı

içinde bulundurduğu, bu meseleden ve emsâli meselelerden anlaşılmasıdır.

Evet şu hakikatı da itiraf etmek lâzım ki, bir mücevherat hazinesi ne kadar zengin ve ne kadar yüksek bir servete mâlik olursa olsun, bâyii, dellâlî, alış-veriş usûlünü bilmezse, elinde bulundurduğu kıymetli hazinenin içindeki malları lâyıkî ile âleme ilan edemez ve insanların nazarına arz edip sergileyemez. Binâenaleyh, şu karışık devirde, Kur'an hakikatlarının alış-verişini yapan Kur'anın dellâlî (Bediüzzaman Hazretleri) değil altı senedir, belki kırk seneden beri chl-i İslama hitaben 'Ey iman edenler! Pek acı bir azaptan kurtaracak kârlı bir ticareti size göstereyim mi?' (Sâff, 10) diye İlahî fermaniyle nidâ etmeleri, bütün iman nurlarına muhtaç Muhammed Ümmetini teşekküre borçlu eylemiş ve eylemektedir."

74. Mektup

Said'in bir fıkrasıdır.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Nur Risalelerine çok müştak ve onların mütalâasından intibaha düşen bir doktora yazılan mektubdur. Bu üçüncü zeyle çendan münâsebeti azdır, fakat arkadaşlarımın fıkraları içinde bu da benim bir fikram olsun.)

Merhaba ey kendi hastalığını teşhis edebilen bahtiyar doktor, samimî ve aziz dostum.

Senin hararetli mektubunun gösterdiği intibah-ı ruhî şâyân-ı tebriktir. Biliniz ki mevcudat içinde en kıymettar, hayattır. Ve vazifeler içinde en kıymettar, hayata hizmettir. Ve hidemat-ı hayatiye içinde en kıymettarı, hayat-ı fâniyenin hayat-ı bâkıyeye inkılâb etmesi için sa'y etmektir. Şu hayatın bütün kıymeti ve ehemmiyeti ise hayat-ı bâkıyeye çekirdek ve mebde' ve menşe olması cihetindedir. Yoksa hayat-ı ebediyeyi zehirleyecek ve bozacak bir tarzda şu hayat-ı fâniyeye hasr-ı nazar etmek; ânî bir şimşegi, sermedî bir güneşe tercih etmek gibi bir

divâneliktir. Hakikat nazarında herkesten ziyade hasta olan, maddî ve gâfil doktorlardır. Eğer eczahâne-i kudsiye-i Kur'âniyeden tiryâk-misâl imanî ilâçları alabilseler, hem kendi hastalıklarını, hem beşeriyetin yaralarını tedavi ederler inşaallah. Senin şu intibahın senin yarana bir merhem olduğu gibi, seni dahi doktorların marazına bir ilâç yapar.

Hem bilirsin, me'yus ve ümitsiz bir hastaya manevî bir teselli, bazen bin ilâçtan daha ziyade nâfi'dir. Halbuki, tabiat bataklığında boğulmuş bir tabib, o bîçâre marîzin elim ye'sine bir zulmet daha katar. İnşâallah bu intibahın seni öyle bîçârelere medar-ı tesellî eder, nurlu bir tabib yapar. Bilirsin ki; ömür kısadır, lüzumlu işler pek çoktur. Acaba benim gibi sen dahi kafanı teftiş etsen, malûmâtın içinde ne kadar lüzumsuz, faidesiz, ehemmiyetsiz, odun yığınları gibi câmid şeyleri bulursun. Çünkü ben teftiş ettim, çok lüzumsuz şeyleri buldum. İşte o fennî mâlûmâtı, o felsefî maârifî; faideli, nurlu, ruhlu yapmak çaresini aramak lâzımdır. Sen dahi Cenâb-ı Hakk'tan bir intibah iste ki, senin fikrini Hakîm-i Zülcelâl'in hesabına çevirsin, tâ o odunlara bir ateş verip nurlandırsın. Lüzumsuz maârif-i fenniyen, kıymettar maârif-i İlâhiye hükmüne geçsin.

Zeki dostum! Kalb çok arzu ederdi; ehl-i fenden envâr-ı îmâniyeye ve esrar-ı Kur'âniyeye iştiyak derecesinde ihtiyacını hissetmek cihetinde Hulûsi Bey'e benzeyecek adamlar ileri atılsın. Hem madem Sözler senin vicdanıyla konuşabilirler. Her bir Söz'ü, şahımdan değil belki Kur'ân'ın dellâlından sana bir mektuptur ve eczahâne-i kudsiye-i Kur'âniye'den birer reçetedir farzet. Gaybûbet içinde hâzırâne bir musâhabe daire-sini onlar ile aç. Hem arzu ettiğin vakit bana mektup yaz. Ben cevap yazmasam da gücenme. Çünkü, eskiden beri mektupları pek az yazarım. Hattâ üç senedir kardaşımın çok mektuplarına karşı bir tek yazdım.

Said Nursî

Bu mektubu Bediüzzaman Hazretleri, 63. mektubu yazan Dr. Yusuf Kemal'e yazmıştır. Ona ve hepimize, bilhassa Hızırîyet Makamını temsil eden bütün doktorlara Üstad Hazretleri şunları söylemektedir: "Senin hararetli mektubunun gösterdiği ruhî uyanış tebrik edilmeye lâyıktır. Biliniz

ki, mevcudat içinde en kıymetli, hayattır. Vazifeler içinde en kıymetli ise, hayata hizmettir. Hayatî hizmetler içinde de en kıymetlisi, fânî hayatın, bâkî hayata inkılap etmesi için çalışmaktır. Şu hayatın bütün kıymeti ve ehemmiyeti ise, bâkî bir hayata çekirdek ve başlangıç ve menşe olması cihetindedir. Yoksa ebedî hayatı zehirleyecek ve bozacak bir tarzda şu fânî hayata gözünü dikmek; ânî bir şimşegi, ebedî bir güneşe tercih etmek gibi bir divaneliktir. Hakikat nazarında herkesten ziyade hasta olan, maddî ve gâfil doktorlar eğer Kur'an'ın kudsî eczanesinden tiryak gibi imanî ilaçları alabilse, hem kendi hastalıklarını, hem insanlığın yaralarını tedavi ederler, inşaallah... Senin şu uyanışın senin yarana bir merhem olduğu gibi, seni de doktorların hastalığına bir ilaç yapar. Hem bilirsin, ümitsiz bir hastaya mânevi bir teselli, bin ilaçtan daha ziyâde faydalıdır. Halbuki, tabiat bataklığında boğulmuş bir doktor, o biçâre hastanın elemli ümitsizliğine bir zulmet daha katar. İnşaallah, bu uyanışın seni öyle biçârelere teselli vesilesi eder, nurlu bir tabib yapar. Hem bilirsin ki, ömür kısadır, lüzumlu işler pek çoktur. Acaba benim gibi sen de kafanı teftiş etsen, mâlûmâtın içinde ne kadar lüzumsuz, faydasız, ehemmiyetsiz, odun yığınları gibi cansız donuk şeyleri bulursun. Çünkü ben teftiş ettim, çok lüzumsuz şeyleri buldum. İşte o fennî mâlumâtı, o felsefi bilgileri; faydalı, nurlu, ruhlu yapmak çâresini aramak lâzımdır. Sen de Cenab-ı Haktan bir uyanış iste ki, senin fikrini Cenab-ı Hakkın hesabına çevirsin, tâ o odunlara bir ateş verip nurlandırısın. Lüzumsuz fennî bilgiler, kıymetli, maârif-i İlahîye (marifetullah bilgileri) hükmüne geçecek.

Zeki dostum! Kalb çok arzu ederdi; ilim ve fende meşgul olanlardan, iman nurlarına ve Kur'an sırlarına arzu ve iştiyak derecesinde ihtiyacını hissetmek cihetinde Hulûsî Bey'e benzeyecek adamlar ileri atılsın. Hem madem Sözler, senin vicdanınla konuşabilirler. Hem bir Sözü, şahsımdan değil, belki Kur'anın bir dellâlından sana bir mektuptur

ve Kur'anın kudsî eczanesinden bir reçetedir diye farz et. Gaybûbet (gözden ıraklık) içinde hâzırâne bir muhâsebe dairesi aç. Hem arzu ettiğin vakit bana mektup yaz. Ben cevap yazmasam da gücenme. Çünkü, eskiden beri mektupları pek az yazarım. Hatta üç senedir kardeşime, çok mektuplarına karşı, bir tek yazdım.”

75. Mektup

Fazîlet-meâb Üstadım,

Nur sabahı olan Risale-i Nur'dan Birinci, İkinci, Üçüncü, Beşinci, Altıncı, Yedinci, Sekizinci Sözleri istinsah ederek berây-ı tashih, taraf-ı âlîlerine takdim ediyorum. Mezkûr Sözler ki; kısa oldukları halde mefhumları büyük. Büyük hisler ve ulvî fikir bahşediyor. O Sözler ki; herbiri ayrı ayrı mecralardan cereyan ederek büyük bir deryaya dökülen berrak ve saf ırmaklar gibi çağlıyorlar. İşte bendeniz, bu çağlayan ırmakların lâtif ve ulvî seslerinden hayli derece istifade ediyor ve sonlarında, beşeriyetin başta âcizlerinin ibtilâ olduğu emrâza şifa verici eczâlar istihsal ediyorum. Kendisini acı, yoksulluk içerisinde bunalıyor zanneden ve muhayyilesi inkişaf edememiş kimseleri îkaz etmek emelini taşıdığımı emin olunuz.

Aziz Üstadım! Anlıyorum ki, kaybolmuş ümidlerimin, hayatımın semâsında sönen yıldızlarımın ufûlüne teessüf edip bir fecr-i sabah ararken, bir nur sîma bir nur sabah karşımda parladılar. Allah sizden razı olsun ki, kıymetli eserleriniz sayesinde hayatın kıymet ve ehemmiyetini anladım. Bu suretle kalbime bir istinadgâh-ı manevî buldum diye müstağrak-ı sürûr oluyorum. Hemen; Rabbim, Üstadımızı iki cihanda aziz ve gayelerine vâsıl eylesin, âmin.

Zekâî

Bu mektup Zekâî Efendiye aittir. Bu mektubunda “Nur Sabahı” dediği Risalelerden, Sözlerin başından Sekizinci Söz'e kadar onlar için farklı bir benzetme ve değerlendirme yapıyor: “Mezkûr Sözler ki; kısa oldukları halde mânâları

büyük. Büyük hisler ve ulvî fikirler bahşediyorlar. O Sözler ki; herbiri ayrı ayrı mecralardan cereyan ederek büyük bir deryaya dökülen berrak ve saf ırmaklar gibi çağlıyorlar. İşte bendeniz, bu çağlayan ırmakların lâtif ve ulvî seslerinden hayli derece istifade ediyorum ve sonlarında beşeriyetin başta âcizlerinin mübtelâ olduğu hastalıklara şifâ verici eczalar elde ediyorum. Kendisini acı, yoksulluk içerisinde bunaltıyor zanneden ve hayal dünyası inkişaf edememiş kimseleri ikaz etmek emelini taşıdığıma emin olunuz. Aziz Üstadım! Anlıyorum ki, kaybolmuş ümitlerimin, hayatımın semasında sönen yıldızlarımın batmasına teessüf edip bir sabah şafağı ararken, bir Nur Sîma, bir Nur Sabah karşımda parladılar. Allah sizden râzı olsun ki, kıymetli eserleriniz sayesinde hayatın kıymet ve ehemmiyetini anladım. Bu suretle kalbime, mânevî bir dayanak buldum diye sevince gark oluyorum. Hemen; Rabbim, Üstadımızı iki cihanda aziz ve gâyelerine vâsıl eylesin. Âmin.”

76. Mektup

Ey Aziz Üstad,

Vâkıa, emr-i âlîleri Sözler’in yazılması hususunda acele edilmemesi idi; fakat hiç mümkün mü ki, karşımda billûrî sular akıtan ulu pınarın suyundan kana kana içmek için acele etmiyeyim. Malûmu âlîleri, bendeniz bu hususta vazifelerde çok geç kaldım.

Bu cihetleri vuzuh ile görüp idrâk ederken, mümkün mü ki, o ulu pınarın billûrî sulariyle elimi yüzümü yıkamıyayım, kalbimi parlatmak için isti’câl göstermiyeyim. Cenâb-ı Hakk’ın azîm bir lütfu ki, te’în-i maişetim için çalıştığım zamanlar arasında kıymettar risaleleri yazmak için vakit bulabiliyorum. Bu fırsatları kaçırmak istemediğim içindir ki, acele ediyorum. İsti’câlimin en büyük sebebi muhtaç bulunduğum tesseliyetkâr nurları, o risalelerde buluyorum. Nasıl ki, içerisinde tevakkuf imkânı olmayan tünellerden haris kumpanyalar fazla seyr ü sefer etmekle

iftihar ederler. Talebeniz de kezâ, o cihan-kıymet Risaleleri ne kadar fazla okur yazarsam, o kadar istifade-bahş ve müftehir olacağım.

On Altıncı Mektubu serâpâ okudum. Her türlü mezâhim ve meşakkate karşı gösterdiğiniz sabır ve tevekküle meftun oldum. O Sözler'i okudukça, bütün mevcûdiyetim bir ıssızlık içinde parlayacak zannettim. Tehâcüm-ü ızdırab için hep güler yüzlü, güzel yüzlü sabırlar temenni ettim.

Yirmi Üçüncü Söz, derinden gelen bir sayha gibi insaniyete bağırان ve insanlara insanlıklarını ihtar eden ve en âlî makamlara sahip olmak yollarını gösteren ve kârilerini tekâmüle sevkeden ve meşrû aşklar doğuran ölmez bir teselli hâtırasıdır. Sözü uzatmaya başladım. Yirmi Üçüncü Söz'ü lâyıkiyle takdirden âcizim. Çünkü o, bir teselli ve saâdet mâyesidir.

Ahmed Zekâi

Bu mektup Ahmed Zekâî Efendininidir. Bu mektupta da Risaleler billur sulara, ulu pınarlara benzetilmektedir: “Vâkıa, yüce emirlerinizin gereği, Sözlerin yazılması hususunda acele edilmemesi idi; fakat hiç mümkün mü ki, karşımda billûrî sular akıtan ulu pınarın suyundan kana kana içmek için acele etmeyeyim. Malûm âlileri, bendeniz bu hususta vazifelerde çok geç kaldım. Bu cihetleri açıkca görüp idrâk ederken mümkün mü ki, o ulu pınarın billûrî sularıyla elimi yüzümü yıkayayım, kalbimi parlatmak için acele etmiyeyim. Cenab-ı Hakk'ın büyük bir lütfu ki, geçimimi temin için çalıştığım zamanlar arasında kıymetli Risaleleri yazmak için vakit bulabiliyorum. Bu fırsatları kaçırmak istemediğim içindir ki, acele ediyorum. Acele etmemin en büyük sebebi muhtaç bulunduğum teselli verici Nurları, o Risalelerde buluyorum. Nasıl ki, içerisinde durma imkânı olmayan tünellerden hırslı kumpanyalar fazla seyir ve sefer etmekle iftihar ederler. Talebeniz de, aynı şekilde, o cihan değerindeki Risaleleri ne kadar fazla okur yazarsam, o kadar istifadeli ve iftihar etmiş olacağım.

16. Mektubu baştan sona okudum. Her türlü sıkıntı ve meşakkete karşı gösterdiğiniz sabır ve tevekküle meftun oldum. O Sözleri okudukça, bütün mevcudiyetim bir ıssızlık içinde parlayacak zannettim. İzdırpların hücumu karşısında hep güler yüzlü, güzel yüzlü sabırlar temenni ettim.

23. Söz, derinden gelen bir sayha gibi insaniyete bağırın ve insanlara insanlıklarını ihtar eden ve en yüksek makamlara sâhip olmak yollarını gösteren ve okuyucularını tekâmüle sevk eden ve meşrû aşklar doğuran ölmez bir teselli hatırasıdır. Sözü uzatmaya başladım. 23. Sözü lâıyıklıla takirden âcizim. Çünkü o, bir teselli ve saadet mayasıdır.”

77. Mektup

Husrev'in bir fıkrasıdır.

Sevgili ve Muhterem Üstadım Efendim,

Bizi maddî ve mânevî tenvir eden, yükselten ve erişilmez feyizlere müstağrak kılan Risalelerinize mâlikiyetimden ve lâıyık olmadığım halde, bu şerefe nâiliyetimden dolayı, Cenâb-ı Hakk'a bînihâye teşekkür etmekte; gerek bu şerefe nâil olmaklığıma vesile olduğunuzdan ve gerekse âtiyen bu hususta üzerimize terettüp eden vazife-i Kur'âniyede muvaffakiyet kazanacağımızı tebşir etmekte olduğunuzdan dolayı, duyduğum pek büyük bir sürurla müftehirim. Üstadım! Hakkınızda, hâtırınıza gelmeyen nimetlerin en güzeliyle dünyevî ve uhrevî mes'ud olmanızı her vakit için dua etmekteyim.

Muhterem Üstadım, sizi özlemiştir. Aradaki hâinlerin her hususta engel olmaları, şübhesiz çok müteessir ediyor. Bugünkü hal yüreklerimizi sızlatıyor, fakat elimizden bir şey gelmiyor. Nur deryasının feyizli Risaleleri kimin eline geçerse, o zâtı kendine ciddî olarak raptettiği gibi, müştaklar ve ehil olanlar arasında dolaşılıyor.

الْحَمْدُ لِلَّهِ هَذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي

Husrev

Tevâfuklu Kur'an'ı yazmakla serfiraz Ahmet Hüsrev Altınbaşak, Üstad'dan "Kur'an hizmeti vazifesinde muvaffakiyet kazanacaksınız." diye müjde almanın heyecanı ile bu mektubu yazmıştır: "Bizi maddi ve mânevi nurlandıran, yükselten ve erişilmez feyizlere boğan Risalelerinize mâlik olmamdan ve lâıyk olmadığım halde bu şerefe nâil olmamdan dolayı, Cenab-ı Hakk'a nihayetsiz şükür etmekte, gerek bu şerefe nâil olmama vesile olduğunuzdan ve gerekse gelecekte bu hususta üzerimize gereken Kur'an vazifesinde muvaffakiyet kazanacağımızı müjdelemekte olduğunuzdan dolayı, duyduğum pek büyük bir sevinçle iftihar etmekteyim.

Muhterem Üstadım, sizi özlemiştim. Aradaki hâinlerin her hususta engel olmaları, şüphesiz çok müteessir ediyor. Bugünkü hal yüreklerimizi sızlatıyor, fakat elimizden birşey gelmiyor. Nur deryâsının feyizli Risaleleri kimin eline geçerse, o zâtı kendine ciddi olarak raptettiği gibi, iştiyaklı, arzulu ve chil olanlar arasında dolaşiyor. 'Allah'a hamd olsun. Bu, Rabbimin fazlındandır.' (Neml, 40)

78. Mektup

Husrev'in Sözler'i yazmağa başladığı zaman yazdığı mektubun fikrasudur.

Muhterem Efendim Hazretleri,

Bu sefer okumaklığımız için irsal buyurduğunuz iki kitabdan birisini Bekir Ağa'dan aldım. Kitabın birkaç sahifesini okudum. Ve kitabın bir nüshası kendimde kalmak üzere istinsah etmeğe başladım. Kitab münderecâtında arada sırada dimağımı alâkadar eden mesâilden bahsettiğini ve küçük mektubların pek büyük hakikatleri kucakladığını gördüm ve çok müstefid oldum.

Altıncı Mektub'a kadar yazılan Sözleri bir taraftan yazıyor, diğer taraftan da yazının geçce yazılışından sıkılarak okumaya başlıyordum.

Pek çok sürur beni kaplıyordu. Altıncı Mektuba gelince, şu gurbetteki firkatinizin en hazin kısmını tayyettiğinizi ve bir kısmının da hikâye edildiğini okudum. Okudukça sizinle beraber kalbim hazin hazin ağlamaktan kendimi alamamakta idim. Hattâ yanımda bulunan valideme dahi okudum. Okurken validem ağlıyor, gözlerinden yaşlar dökülüyordu. Ben de ağlamamak için nefsimce cebrediyordum. Diğer taraftan da acaba tayyedilen kısımdan da biraz yazılsa idi.

Husrev

Hüsrev Altınbaşak bu mektubunda, Bediüzzaman Hazretleri²-nin ihtiyarlık ve gurbet sıkıntılarını anlatan Altıncı Mektup ve diğer Risaleler ile ilgili değerlendirmelerini kısaca yazıyor: “Altıncı Mektuba kadar yazılan Risale-i Nurları bir taraftan yazıyor, diğer taraftan da yazının geçce yazılışından sıkılarak okumaya başlıyordum. Pek çok sürur beni kaplıyordu. Altıncı Mektuba gelince, şu gurbetteki ayrılığınızın en hazin kısmını atladığınızı ve bir kısmının da hikaye edildiğini okudum. Okudukça sizinle beraber kalbim hazin hazin ağlamaktan kendimi alamamakta idim. Hatta yanımda bulunan vâlideme de okudum. Okurken, vâlidem ağlıyor, gözlerinden yaşlar dökülüyordu. Ben de ağlamamak için kendimi zorluyordum. Diğer taraftan da, acaba atlanılan kısım yazılsa idi... (diyorum.)”

79. Mektup

Husrev'in bir fıkrasıdır.

Muhterem Efendim, Sevgili Üstadım,

Yirmi Dokuzuncu Mektub'un bir kısmını nasıl bulduğum ferman buyuruluyor. Bu hususta ne yazabilirim, ne gibi bir fikir dermeyân edebilirim? Risalelerin her birisinin nurları bir; fakat mevzuları ayrı, güzellikleri ayrı, lâtiflikleri ayrı, zevkleri ayrıdır. Bu risalenin nuru diğer Risaleler gibi her tarafı parlak, her köşesi güzeldir. Bilhassa ruhlarımızı sızlatan, kalblerimizi ağlatan bu hâll-i müessife dolayısıyla, sevgili

Üstadımdan bir şifâ-yı âcîl bekliyordum. Bu şifâyı, Yedinci, Sekizinci, Dokuzuncu Nükteler beklediğim devâyı vermiş ise de, binler maslahat ve faideleri içinde yalnız bir maslahat için bile olmadığı halde tebdil edilen şeâir-i İslâmiyeden bazıları, bizi çok me'yus ve müteessir ediyor.

Fakat sevgili Üstadım, zaman takarrüb etmiş olmalı ki, bir taraftan mülhidlerin tecavüzleri ziyadeleştikçe, diğer taraftan Muhterem Üstadımızın, Kur'ân'ın feyzi ile nâil olduğu hakikat deryasından kükreyp gelen gizli hakâiki izhâr etmesi bizim sevincimizi artırmaktadır. Madem çiçekleri görmek için baharı beklemek zarureti vardır, biz de onu şiddetle ve sabırsızlıkla intizar etmekteyiz.

Hüsrev

Uzun müddet karanlıkta, fena kokulu ve kötü şartların içinde bulunan çâresiz bir insan, nasıl birden bire cennete benzer, çeşit çeşit çiçeklerin, türlü türlü meyve ağaçlarının ve rengârenk kuşların civıltılarının bulunduğu bir yere çıkınca, şaşırıp kalırsa, biz de aynen bu temsile benzer bir hayret ve hayranlığı Üstadın Barla dönemindeki ilk talebelerinde görüyor ve bunu gerçekten hakkalyakin yaşadıklarını ifadelerinin derinliğinden çok iyi sezebiliyoruz.

İşte Hüsrev Ağabeyimizin bu mektubunda da bunu fark edebiliyoruz: “29. Mektub’un bir kısmını nasıl bulduğum ferman buyuruluyor. Bu hususta ne yazabilirim, ne gibi bir fikir ortaya koyabilirim? Risalelerin her birisinin nurları bir, fakat mevzuları ayrı, güzellikleri ayrı, latiflikleri ayrı, zevkleri ayrıdır. Bu Risalenin nuru, diğer Risaleler gibi her tarafı parlak, her köşesi güzeldir. Bilhassa ruhlarımızı sızlatan, kalplerimizi ağlatan bu esef verici hâl dolayısıyla, sevgili Üstadımdan âcîl bir şifâ bekliyordum. Bu şifâyı Yedinci, Sekizinci, Dokuzuncu Nükteler, beklediğim devâyı vermiş ise de, binler maslahat ve faydaları içinde yalnız bir maslahat için bile olmadığı halde tebdil edilen İslâmiyetin şîâr ve alâmetlerinden bazıları, bizi çok ümitsiz ve müteessir ediyor. Fakat, sevgili Üstadım, zaman yaklaşmış olmalı ki, bir taraftan dinsizlerin tecâvüzleri

ziyâdeleştikçe, diğer taraftan muhterem Üstadımızın, Kur'an'ın feyzi ile nâil olduğu hakikat deryasından kükreyip gelen gizli hakikatları ortaya koyması bizim sevincimizi artırmaktadır. Madem çiçekleri görmek için baharı beklemek mecburiyeti vardır; biz de onu şiddetle ve sabırsızlıkla beklemekteyiz.”

80. Mektup

Husrev'in bir fıkrasıdır.

Sevgili, Muhterem Üstadım,
Kıymettar Üstadım,

Bekir Ağa ile gönderdiğiniz mektuptan duyduğum süruru târif etmek, benim gibi âciz bir talebenin ne lisanı ve ne de kaleminin haddi değildir. Sevincimden mektubunuzu takbil ediyor; ruhum sizinle yaşadığı halde, cismen uzak bulunduğumuzdan ağlıyordum. Zaman oluyor ki, gözlerimden dökülen yaşları yazı yazmak veyahut Risaleleri okumakla teskin edebiliyorum. Zaman oluyor kalbim mütemadiyen ağlıyor, ah sevgili Üstadım. Sizden pek büyük istirahatım budur ki: Beni afvediniz. İki-üç seneden beri dünyayı sevmez olduğum halde kurtulamadığımdan çok müteessirim. Issız sahralar, susuz çöller, ruhumun birer meskeni oluyor. Hayâlen oralarda dolaşıyorum. Güya bir şey arıyorum.

Evet, bir şey arıyorum. Heyhât, aradığım hem çok yakın, hem çok uzak görünüyor. Bilmiyorum daha ne kadar zaman bu hâl içerisinde çırpınacağım. Evet, yine pek çok müteşekkirim. Nasıl teşekkürüm hadsiz olmasın? Henüz bir sene oldu; iki gece birbiri üstüne gördüğüm iki rü'yâ-yı sâdıkada, temelleri atılmakta olan büyük bir gülyâğı fabrikasının kâtibliğine tâyin edilmiş ve işe mübaşeret etmiştim. Bu rü'ya tarihinden iki ay sonra risaleleri yazmağa başladım. Ve bilhassa Yirmi Sekizinci Mektubun Yedinci ve Sekizinci Mes'elelerinde, hizmetimizin makbuliyeti ve rıza-i İlâhî dahilinde olduğu pek açık bir lisanla yazılması, âciz talebenizi de dilşâd etmiş bulunuyor. Sevgili Üstadım, Allah sizden ebeden razı olsun.

Husrev

Bu mektubunda Hüsrev Ağabey, elmas kalemlle Barla'dan döndükten sonra Gül Fabrikası katipliğine tayin edildiğini müjdeleyen rüyasını anlatıyor: “Sevincinden mektubunuzu öpüyor, ruhum sizinle yaşadığı halde, cismen uzak bulunduğumuzdan ağlıyordum. Zaman oluyor ki, gözlerimden dökülen yaşları yazı yazmak veyahut Risâleleri okumakla teskin edebiliyorum. Zaman oluyor kalbim devamlı ağlıyor, ah sevgili Üstadım. Sizden pek büyük istirhamım budur ki, beni affediniz. İki-üç seneden beri dünyayı sevmez olduğum halde kurtulamadığımdan çok müteessirim. Issız saharlar, susuz çöller, ruhumun birer meskeni oluyor. Hayâlen oralarda dolaşıyorum. Güyâ birşey arıyorum.

Evet, birşey arıyorum. Heyhât, aradığım hem çok yakın, hem çok uzak görünüyor. Bilmiyorum, daha ne kadar zaman bu hal içerisinde çırpınacağım. Evet, yine pek çok teşekkür ederim. Neden teşekkürüm hadsiz olmasın? Henüz bir sene oldu; iki gece birbiri üstüne gördüğüm sâdik iki rüyada, temelleri atılmakta olan büyük bir gülyâğı fabrikasının kâtipliğine tayin edilmiş ve işe başlamıştım. Bu rüya tarihinden iki ay sonra Risâleleri yazmaya başladım. Bilhassa 28. Mektubun 7. ve 8. Meselelerinde, hizmetimizin makbuliyeti ve Allah'ın rızası dâhilinde olduğu pek açık bir dille yazılması, âciz talebenizinde gönlünü hoş edip sevindirmiştir. Sevgili Üstadım, Allah sizden râzı olsun.”

81. Mektup

Ey Aziz Üstad!

Bu defa yazmağa muvaffak olduğum üç mevkıftan mürekkebe Otuz İkinci Söz'ü beray-ı tashih takdim ediyorum. İşbu kitâbın, nazar-ı âcizîde giranbahâ bir hazine olduğunu yazmağa bilmem lüzum

var mı? Dünyanın ölçülmek imkânı olmadığını söyleyen zât ve fikr-i beşerin nâmahdud bir arazi olduğunu iddia eden adam ne doğru söylemişler. Bu noktada fikrim; gittikçe inkişaf eden efkârımın ve dar muhayyilemin genişlemesinden mütevellid bir fikirdir. Dünyanın ölçülmez bir boşluk olduğunu ve fikr-i beşerin nâmahdud olduğunu îzah maksadına müstenid değildir. Demek ki, her Risaleden ruhum ayrı ayrı gıdasını alıyor. Otuz ikinci Söz'ün kalbime ve ruhuma bahşettiği safâ-yı sermedî ve câvidânî değil mi ki, bu uzun mektubumla mesrûriyetimi izhâr için sizi tâciz etmeme bâdî oluyor. Hülâsa, tatlı bir sermestî içinde hayatımdan memnunum. İnşâallah duanız himmetiyle, böyle meşru' bir sermestî içinde hayat-ı ebediyeye vâsıl olacağım inşâallah.

Ahmet Zekâi

Bu mektupta Ahmet Zekâi Efendi, Risalelerden aldığı manevi gıda ile fikren ufkunun nasıl geliştiğini şöyle anlatıyor: “Bu defa yazmaya muvaffak olduğum üç mevkiitten meydana gelen 32. Sözü, düzeltme maksadıyla takdim ediyorum. İşbu kitabım, âciz nazarımda pahası ağır bir hazine olduğunu yazmaya bilmem lüzum var mı? Dünyanın ölçülmek imkânı olmadığını söyleyen zât ve insan fikrinin sınırsız bir arazi olduğunu iddia eden adam ne doğru söylemişler. Bu noktada fikrim; gittikçe inkişaf eden fikirlerimin ve dar hayal duygumun genişlemesinden doğmuş bir fikirdir. Dünyanın ölçülmez bir boşluk olduğunu ve insan fikrinin sınırsız olduğunu izah maksadına dayalı değildir. Demek ki, her Risaleden ruhum ayrı ayrı gıdasını alıyor. 32. Söz'ün kalbime ve ruhuma bahşettiği ebedî safâ değil mi ki, bu uzun mektubumla sevinçli olduğumu izhar için sizi rahatsız etmeme sebep oluyor. Hülâsa, tatlı bir mestlik içinde hayatımdan memnunum. İnşâallah, duanızın himmetiyle böyle meşru bir sarhoşluk içinde ebedî hayata ulaşacağım, inşâallah.”

82. Mektup

Husrev'in bir fıkrasıdır.

Çok Muhterem, sevgili Üstadım,

Yirmi Dokuzuncu Mektubun Üçüncü Kısmını okuduk. Mektub münderecatı hepimizi şevke getirmiş, sevinçle her tarafımızı doldurmuştu. Kur'ân-ı Hakîm'in bazı âyâtından çıkan kıvılcımlarıyla, bir taraftan aklı gözlerine inmiş olan maddiyunlar ve emsâli tabakasına karşı, Mektûbatü'n-Nur ve Risalâtü'n-Nur ile meydan okuyarak onların kafalarına hakikat tokmaklarını vurmakta ve diğer taraftan onların kalblerini pek parlak feyizleriyle doldurmaktadır.

On sekiz bin değil, sevgili Üstadımın buyurdıkları gibi yirmi sekiz bin âleme bakan o büyük Furkan-ı İlâhînin, bugünkü asırdan başka gelecek asırlara da bakan vecihlerinin bazı mühim noktalarına işaret edilmesi ve lâfzullah üzerinde vâki tevâfukatın göze çaracak ve nazarı celbedecek şekle ifrağ edilmesi ve bazı kelimelerde görünen mânidar tevâfukatın güzellikleriyle meydana çıkarılması hakkında vâki Üstadımın fikirlerine haddim olmayarak yine Üstadımdan aldığım kuvvet ve cesaret ile iştirâk ediyorum. Ve böyle bir Kur'ân-ı Kerîm'in yazılması hakkında vâki olacak her fedakârlığa hâzır olduğumu, utanarak baştan ayağa kadar beni istilâ eden bu sürurun verdiği hâlet-i ruhiye üzerine arz ediyor ve ayrıca diyorum ki: Sevgili Üstadıma istenilen şekilde kendi elimle yazılmış bir Kur'ân-ı Kerîm'i yazıp takdim etmeği çok arzu ediyorum. Fakat mes'elenin müsta'celiyetini düşünemiyordum. Ve bir de diğer kardeşlerimin bu şereften mahrumiyetidir ki, bu fikrimin ve bu arzumun kabulünde ısrar edemiyorum.

Evet sevgili Üstadım! İnşâallah zaman takarrüb etmiştir. İnşâallah mev'ûd vakte biz de erişmiş bulunuyoruz. Artık sebep selef-i sâlihînin Kur'ân'a hâşiye olarak bir şey ilâve edilmemesi hakkındaki kararlarının, zamanlarına aid bulunması ve ulemâ-i müteahhirînin müsaadeleri de Arapçanın tahsili cihetine gidilmediğinden ileri geldiği kanâatini taşıyarak, Arapçanın okunmak ve yazmak istenilmediği bir zamanda bulunuyoruz. Binâenaleyh Kur'ân hakkında sevgili Üstadımın düşündüklerine pek büyük bir ihtiyaç olmakla beraber, bu güzel ve

pek büyük bir emr-i hayra kapı açan bu işin hemen ikmâl edilmesi için her şeye tercih edilmesi rica ve istirhamındayım. (Saatçi Lütü Efendi kardeşim de bu kanaattedir.)

Sevgili Üstadım! Allah sizden hem ebediyen razı olsun, hem de her bir hayırlı işinizde muvaffak etsin, duasıyla Cenâb-ı Hakk'a müteşekkir olduğum halde size olan minnettarlığımı arzeder ve dâmenlerinizi öperim, muhterem efendim hazretleri.

Husrev

Bu mektup Hüsrev Ağabeye aittir. Üstad'ın mânevi âlemlerle ilgili bir keşfinin neticesi olan ve Meyve Risalesinde Nur Talebelerinin mektubunda anlatıldığı üzere, Risale-i Nur'un kahraman kâtibi Hüsrev'e "Yaz!" diye emir buyurulması üzerine, tevâfuklu biçimde yazılan Kur'an hârikası ile ilgili düşüncelerini anlatıyor: "On sekiz bin değil, Sevgili Üstadın buyurdukları gibi yirmi sekiz bin âleme bakan o büyük Furkân-ı İlahînin (Kur'an-ı Kerim'in), bugünkü asırdan başka gelecek asırlara da bakan vecihlerinin bazı mühim noktalarına işaret edilmesi ve 'Allah' lâfzı üzerinde meydana gelen tevâfukların göze çarparak ve nazarı celbedecek şekle sokulması ve bazı kelimelerde görünen mâniler, tevâfukların güzellikleriyle meydana çıkarılması hakkındaki Üstadımın fikirlerine haddim olmayarak yine Üstadımdan aldığım kuvvet ve cesaret ile iştirak ediyorum. Böyle bir Kur'an-ı Kerim'in yazılması hakkında vâki olacak her fedâkârlığa hazır olduğumu, utanarak, baştan ayağa kadar beni istilâ eden bu sevincin verdiği hâlet-i ruhiye üzerine arz ediyor ve ayrıca diyorum ki: Sevgili Üstadıma istenilen şekilde elimle yazılmış bir Kur'an-ı Kerimi yazıp takdim etmeyi çok arzu ediyorum. Fakat meselenin âciliyetini düşünemiyordum. Bir de diğer kardeşlerimin bu şereften mahrumiyetidir ki, bu fikrimin ve bu arzumun kabulünde ısrar edemiyorum.

Evet Sevgili Üstadım! İnşallah zaman yaklaşmıştır. İnşallah vaad edilen vakte biz de erişmiş bulunuyoruz.

Artık sebep selef-i sâlihînin Kur'ana hâşiye olarak birşey ilave edilmemesi hakkındaki kararlarının, zamanlarına ait bulunması ulema-i müteahhirînin müsâdeleri de Arapçanın tahsili cihetinde gidilmediğinden ileri geldiği kanaati taşıyarak, Arapçanın okumak ve yazmak istenilmediği bir zamanda bulunuyoruz. Binâcnaleyh, Kur'an hakkında sevgili Üstadımın düşündüklerine pek büyük bir ihtiyaç olmakla beraber, bu güzel ve pek büyük hayırlı bir işe kapı açan bu işin hemen ikmâl edilmesi için herşeye tercih edilmesi rica ve istirhamındayım.”

83. Mektup

Ey Üstad!

Kur'ân'ın ma'kesi olan yazdığın Risaleler, senin ne büyük üstad olduğunu kabul ve teslime kâfidir. Sen ki ey aziz Üstad, İslâmiyet üzerine çöken zulmet ve gaflet perdelerini Risalelerinle yırttın. O mülevves perdeler altındaki en nurlu hakikatleri meydana çıkardın. Senin sarsılmaz azmin, kahraman metânetin, ârâmsız sa'yin semersiz kalmadı. Anadolu'nun ortasına öyle bir âb-ı hayat çeşmesi açtın ki¹¹ bu çeşmenin muslukları yazdığımız Risalelerin, neşrettiğiniz eserlerin hakâikıdır. Menba' ve mâdeni, bâkî olan Kur'ân-ı Hakîm'in bahridir. Bir gün olup bu dâr-ı imtihandan saadet âlemlerine göçtüğün zaman, kıymetdar eserlerin seni nâmınla beraber yaşatacaktır. Ne mutlu, senin açtığı çeşmenin kıymetini takdîr ile ona muhafız ve müdâfi' olan ve icabında eserlerinin ahkâmını ilân ve telkin uğrunda bin can ile hayatını fedâyâ müheyyâ olan, candan sevdiğin talebelerin var. Uhrevîler diyarında olduğunuz zamanlarda dahi sizin ruhunuzu muazzeb edecek hareketlerde bulunmayacaklarına emîn olunuz. Bir çok esrar-ı Kur'âniyenin anahtarlarını şimdiden talebenize tevdi ettiğimize, onlar canla başla size minnettar ve müteşekkirdirler. Bu gün

11 Bu hizmet-i kudsiyedeki sevap ve şerefte benim gibi biçârenin hissesi, tasavvur ettiğiniz miktardan binde bir düşse yine şükrederim. Ehl-i hüner, elmas kalemleriyle imdadıma yetişen sizin gibi Kur'ân'ın hâlis şâkirdleridir.

saçmakta olduğunuz feyizli nurlar, beşeriyetin hakikî insan olanlarını pâyansız sürurlara istiğrak ederek, mükellef oldukları vezâifi bildiriyor. Hizmetiniz inkâr edilmez ve senin fedakârlığın azîmdir, azîmdir.

Aziz Üstad! Hizmetin göklerde gezsin¹² ve siz destanlarda geziniz. Fedakâr Üstad! Diyânetten meded almayan, ehl-i gafletin gafletini ziyâdeleştiren edebiyat denilen müdhiş sarhoşluk, ancak ve ancak sizin âsâr ve telkinleriniz sâyesinde mündefi' oluyor. Dinsiz milletler pâyidâr olamayacağı ve hattâ insaniyeti bile öğrenemeden dünyadan gelip geçeceklerini pek mâkul ve mantukî delillerle isbat ettin. Eserlerin ruhun gibi ulvî ve ihâtalı.

Sevgili Üstadım! Müsterih olmalısınız ki, sizin sa'yiniz beyhûde değildir. Lâyemût risalelerin ilelebed kıymetli ellerde gelecek. Bugünkü dinsizlere haddini bildirecek. Ve belki îman dahi bahşedecek. Zaten sizin talebiniz bu değil mi? Emeliniz, gayeniz, îman dairesinde îkaz ve irşad hedeflerine yetişmek değil mi? Felsefe mezheplerinde nâlân, sürünen edebisizler elbette hakikî edebi ve edebiyatı sizin eserlerinizde bulacaklarına asla şübhe yoktur ki, böyle olacak. Siz de artık muhterem Üstad, muhtaç olan koca bir millete târif ve mikyas kabul etmez bir hizmeti ifâ etmiş bulunuyorsunuz. Bu millet, bu toprak, bu vatan hiçbir zaman size olan borçlarını ödeyemezler. Dilerim ki, bu azim, kudsî hizmetinizin mükâfatını Cenâb-ı Hak size pek lâyük bir tarzda ihsan etsin. Dünya ve âhirette sizden ve bizim gibi âciz ve kusurlu hizmetçilerinden razı olsun, âmin.

Lütfi'nin arkadaşı Zeki

Bu mektup, Lütfi'nin arkadaşı Zeki Efendinindir. Burada, Risalelerin, İslamiyet üzerine çöken zulmet ve gaflet perdele-
rini yırttığı; bunların Anadolu'nun ortasında bir âb-ı hayat

12 Bu kardeşimin bu hissine iştirak etmiyorum. Rıza-yı İlâhî kâfidir. Eğer o yâr ise, her şey yârdır. Eyer O yâr değilse, bütün dünya alkışlasa beş para değmez. İnsanların takdiri, istihsanı, eğer böyle işte, böyle amel-i uhrevîde illet ise, o ameli ibtal eder; eğer müreccih ise, o ameldeki ihlâsı kırar; eğer müşevvik ise saffetini izale eder; eğer sırf alâmet-i makbuliyet olarak istemiyerek Cenâb-ı Hak ihsân etse, o amelin ve ilmin insanlarda hüsn-i te'siri namına kabul etmek güzeldir ki, *وَأَجْعَلْ لِي لِسَانَ صِدْقٍ فِي الْآخِرِينَ*, buna işarettir.

çeşmesi olduğu; bunlar sayesinde gafletlerin ve müthiş sarhoşlukların ortadan kalktığı anlatılıyor ve Üstadımıza “Siz de artık Muhterem Üstad, muhtaç olan koca bir millete tarif ve ölçü kabul etmez bir hizmet ifâ etmiş bulunuyorsunuz. Bu millet, bu toprak, bu vatan hiçbir zaman size olan borçlarını ödeyemezler.” deniliyor. Elhak, pek doğru bir tesbittir.

84. Mektup

Hüsrev’in fıkrasıdır.

Sevgili Üstadım!

Yorucu bir kuvvetle gece ve gündüz beni düşündüren ve fakat hiç de kıymeti olmayan vaziyetten kurtaran mektubunuzu aldığım vakitten beri sürûr içinde, Cenâb-ı Hakk’a bînihâye teşekkürlerimi takdim ediyor ve beş vakitte, eltaf-ı İlâhiyeye mazhariyetinizi dua ediyorum. Bilhassa sevincimi artıran keyfiyet, Cenâb-ı Hakk’ın sırf hizmet-i Kur’ân’da istihdam etmesinin iş’ar buyurulmasıdır.

Muhterem Üstadım! Vaziyetinden çok çok memnunum. Artık emr-i âlîleri mûcibince hiç bir şey düşünmüyorum. Düşündüğüm bir şey varsa, o da Risale-i Nurdan Sözler’i ikmâl etmek, bunlardan istinsah ederek arkadaşlarımızın çoğalmasını te’min etmek için lâıyıkıyla çalışmaktır. Bunun için kendimde gördüğüm âriyet ve emanet bir varlığa değil, belki Cenâb-ı Hakk’ın kudret ve lütuflarına istinad ediyorum.

Muhterem Üstadım! Yazdığım Otuz İkinci ve Yirmi Yedinci Sözleri takdim ediyorum. Yirmi Yedinci Mektupta arkadaşlarımızın ihtisâsatlarını okurken bilseniz ne kadar sürur duyuyorum. Yekdiğerine ayrılmamak için kıymetsiz maddî iplerle değil, kıymetli ve manevî iplerle bağlanmış bir âile ve bir cemaat efradının hissedeceği sevinçle mütelezziz oluyorum. Şübhesiz Zât-ı Üstadâneleri başımızda olmakla beraber, büyük olanlarımız ağabey ve beraber olanlarımız da, kardeşlerimiz olmuşlardır. Veyahud ben bu cemaatin içerisinde dahil

olduğumdan fevkalhad bahtiyarım. Kur'ân-ı Mübînin nurlarının ahz ve neşri hususunda, sevgili Üstadımız, şahsiyetiniz vasıta kılınmasından dolayıdır ki, sizi bize veren Cenâb-ı Hakk'a minnettarlığımızı tahdid edemeyiz.

Husrev

Bu mektupta Hüsrev Ağabey bilhassa iki mesele üzerinde duruyor: Birincisi, tek düşüncesinin Risaleleri yazmak, neşretmek. İkincisi: Manevi iplerle birbiri ile bağlanmış bir cemaatin, bir kardeşler ailesinin meydana gelmesi...

Gerçekten, senelerce kendisini evine hapsederek sadece Risale-i Nurları ve tevâfuklu Kur'an-ı Kerimleri yazmıştır. Nur cemaatinin, aileden daha sağlam bir hâle gelmesi için insanlar yetiştirmiştir. Köyden kentten yanına gelen insanlarla çok ciddi ilgilenmiş, onlara hem yazı, hem usûl adap öğretmiştir. Konuşma şekillerinden giyim kuşamlarına kadar onlara her türlü edep ve terbiyeyi vermeye çalışmıştır.

85. Mektup

Sabri'nin fıkrasıdır.

Üstad-ı Âlişânım Efendim!

Şu iki geceden iğtinam edebildiğim vakitlerde, Yirmi Dokuzuncu Mektubun Birinci Kısmını istinsah ederek, kendi nüshamı Ali Efendi'ye ve aslını Zât-ı Üstadânelerine iade ve takdim ediyorum. Şu bir aydan beri, ruhlarımız ateşe mâruz çimen gibi yanık, küskün, solgun bir vaziyette olup, hattâ ekser arkadaşlarla, bu mes'ele hakkında ne hatt-ı hareket tâkib edeceğimizi mektubla muhabere ve müşavereye başladık. Ve bu tarafta Üstad-ı Âzamımıza en yakın bendeleri olduğum için, şifahen veya tahriren bu babda mâruzatta bulunmak emelinde iken, bu dertlere birer iksir, ilâç ve cevab-ı şâfi olan Yirmi Yedinci Söz'ü, bir kat daha muvazzah ve oldukça şümüllü bir cevâb-ı âlîyî bizlere ihsan eden ve kısacık cümlesi nâmütenâhî hakâik-ı maânîyi câmi' bulunan,

bahr-i muhît-i kebir tâbirine mâsadak olan her bir cümle-i Kur'âniye şu kısımda bilhassa Beşinci, Sekizinci ve Dokuzuncu Nüktelerde asrın kuru kafalı, müflis, felsefeci şeytanlarını gemlemiş, iskât etmiş, daha doğrusu bütün bütün ilzam ve ruhlarımızı da tenvir ve tesir ve teselli etmiştir.

Üstad-ı Muazzezim! Kur'ân-ı Azîmüşşân'ın ne derecelerde zengin bir hazine-i rahmet-i İlâhiye bulunduğu vâreste-i arz olup, o hazine-i kudsiyenin muhtevî bulunduğu enva'-ı türlü elmas ve pırlantaları çıkartmak ve bilvesile bizim gibi muhtaç olanlara da verdirmek hususunda, Nurlar Külliyyatının ekserisinde tam bir muharriklik vazifesini deruhde eden Üstâd-ı Sâni Hulûsi Beyefendimi, teşbih ve tâbiri câiz ise, saatçilerde bulunan yıldızvârî sekiz-on ağızlı saat anahtarlarına benzetiyorum ki, o müteaddid ağızlı anahtar, âlemde mevcut her saati tahrik eder, işletir. Mûmâileyh beyefendim de, aynen o halde olup, emsâli görülmemiş ve duyulmamış bir çok mesâil-i mühimme-i hakîkiyyeyi Hazret-i Kur'ân ve dellâl-ı Kur'ân'dan istiyor.

Şu asırda hazine-i mâneviyenin hazinedar-ı bînazîri de, o kıymetdar sâiline en kıymetdar ve ruha tam bir gıda bahş mevadd-ı mâneviye-i Kur'âniye ile itizaz ve ikrâm ederken o halkaya lâıyk ve müstehak olmadığı halde, fakir de, gıda-yı ruhânîmî ârâmsız alınca, o mevâidi ihsan edene de, getirene de, isteyene de hadsiz medyûn-ı şükran kalıyorum. Bu defaki aldığım lütufnâme-i ekremîlerinde, gücenmesini hâzır farzederek mektubla muhabere etmiyorum, buyuruluyor. Bu hususta kalb ve ruhuma “Ne dersiniz?” dedim. “Estağfirullah sadhezâr estağfirullah. Biz ölmüştük, lehülhamd bize taze hayat bahşedildi. Gücenmeye, hiçbir cihetle hakkımız yok. Vazifemiz olan duaya devam ve teşekkür borçluyuz.” cevab-ı hakgûyânesini ruhumdan aldım.

Hâfiz Sabri

Bu mektubu Hafız Sıddık Sabri Efendi yazmıştır. Yalnız giriş kısmı 29. Mektup'tan bahsettiği halde devamında tahmin ediyorum sehven 27. Söz denilmiş. Çünkü “Beşinci, Sekizinci ve Dokuzuncu Nüktelerden” söz ediliyor. 27. Söz'ün “Nükteleri” diye bir şeyi yok. Bu dokuz nükte tama-

men 29. Mektub'un 1. Kısımına ait. Bunlar, Kur'an-ı Kerim ile ilgili Nükteleri ihtiva ediyor...

Sıddık Sabri'nin âteşin ifadelerine dönecek olursak, diyor ki: “Şu bir aydan beri, ruhlarımız ateşe mâruz çimen gibi yanık, küskün, solgun bir vaziyette olup, hatta ekser arkadaşlarla bu mesele hakkında nasıl bir yol takip edeceğimizi mektupla muhabere ve müşâvereye başladık. (...) Kur'an-ı Azîmüşşanın ne derecelerde zengin ilahi bir rahmet hazinesi olduğunu arz etmeye gerek yok. O kudsî hazinenin ihtivâ ettiği çeşit çeşit elmas ve pırlantaları çıkarmak ve bilvesile bizim gibi muhtaç olanlara da verdirmek hususunda, Nurlar Külliyyatının ekserisinde tam bir hareketlendirme vazifesini üzerine alan Hulûsî Beyefendiyi, teşbih ve tâbir câiz ise saatçilerde bulunan yıldızvâri sekiz-on ağızlı saat anahtarlarına benzetiyorum ki, o müteaddit ağızlı anahtar, âlemde mevcut her saati hareketlendirir; işlettir. Hulûsî Beyefendi de aynen o halde olup emsâli görülmemiş ve duyulmamış bir çok mühim ve hakiki meseleyi, Hazret-i Kur'an'dan ve Kur'an'ın dellalı olan Üstad'dan istiyor. Şu asırda mânevî has hazinenin eşsiz hazinedarı da, o kıymetli sual sorucusuna, en kıymettar ve ruha tam bir gıda bahşeden, Kur'an'ın manevî maddeleri ile yardım ve ikrâm ederken o halkaya lâyük ve müstehak olmadığım halde, ruhânî gıdamı beklemeden alınca, o maddeleri ihsan edene de getirene de, isteyene de hadsiz şükrana borçlu kalıyorum.”

86. Mektup

Re'fet'in fıkrasıdır.

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ
السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ

Muhterem ve çok kıymetli Üstadım Efendim!

Yirmi Dokuzuncu Mektubun Sekizinci Kısımının Remzini dikkatle okudum. İhtiva ettiği hârika-nümâ rumuzât ve o rumuzâtın ifade

ettiği yüksek hakâik, fakire azim istifadeler te'mîn etti. Ve beni derin derin tefekküre ve teemmüle sevk eyledi. Çocukluğumdan beri hakâik-ı dîniyeye çok merak eder ve her fırsattan istifade ederek tedkikat ve tettebbuatta bulunurdum. Ne yazık ki, emeline muvaffak olamazdım. Bu sebebden yeis ve nevmîdiye dūçar olurudum. Nâmütenâhi şükürler olsun ol Hallâk-ı Azîm'e ki, zât-ı âliye-i fâzilâneleri gibi, her asırda emsâline ender tesadüf olunan bir dâhî-i âzama bizleri mülâki kıldı da, otuz seneden beri ruhumun çok büyük iştiyak ve tahassürle beklediği bir üstad-ı muhtereme nâil eyledi.

الْحَمْدُ لِلَّهِ هَذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي

Madem şimdiye kadar böyle hakikatler hiç bir eserde görünmemiş ve işitilmemiştir; yazılması çok muvafıktır ki, okuyan her ehl-i îmanın, Kur'ân-ı Hakîmin hazâin-i nâmütenâhiyesinden bir kısım cevâhiri elde etmek suretiyle, hem aĝniyâ-i maneviye adedine dahil olsun ve hem de künûz-i mahfiyeye ittîlâ kesbetmek gibi, ruh-u beşerin en büyük ihtiyacâtını tatmin etmiş bulunsun. Hülâsa, tevâfukat ve rumuzat-ı Kur'âniye, tebşirat-ı azîmeyi ihtiva etmesi itibariyle, kemâl-i hassasiyetle tâkib ve tedkik olunmaktadır. Bundan dolayı nihaysiz hürmet ve tâzimatımı arz eder ve mübarek ellerinizden öperek, Cenâb-ı Hakkın bize inkişâf-ı kalbî ihsan buyurması hususundaki dua-yı hayriyelerini istirham eylerim, sevgili Üstadım Efendim.

Re'fet

Bu mektup, Yüzbaşı Re'fet Beyindir. Re'fet Bey 29. Mektubun 8. Kısmı olan Rumûzât-ı Semâniye üzerinde bir değerlendirme yapıyor. Rumûzât-ı Semâniye ise, Sekiz Remiz'dir. Yani sekiz küçük Risaledir. Şu Remizlerin esası, cifir ilminin mühim bir dusturu ve gizli ilimlerin mühim bir anahtarı ve Kur'an'ın bir kısım gaybî esrârının mühim bir anahtarı olan tevafuktur... Bu bedî eser hakkında hissiyatını Re'fet Bey şöyle dile getiriyor: "29. Mektubun 8. Kısmının Remzini dikkatle okudum. İhtiva ettiği hârikaları gösteren Rumûzât (Remizler) ve o Rumûzâtın ifade ettikleri yüksek hakikatlar, fakire büyük istifadeler temin etti. Beni derin

tefekküre ve ince ince ve derin derin düşünmeye sevk etti. Çocukluğumdan beri dînî hakikatlara çok merak eder ve her fırsattan istifade ederek tedkiklerde ve tettebbularda bulunurdum. Ne yazık ki, emelime muvaffak olamazdım. Bu sebepten ümitsizliğe dūçâr olurdum. Sonsuz şükürler olsun o Büyük Yaradana ki, sizin gibi her asırda emsâline ender rastlanan bir dâhi-i azamla bizleri karşılaştırdı da, otuz seneden beri ruhumun çok büyük iştîyak ve hasretle beklediği muhterem bir Üstad'a nâil eyledi. Elhamdülillah... Bu, Rabbimin fazlındandır...

Madem şimdiye kadar, böyle hakikatlar, hiçbir eserde görülmemiş ve işilmemiştir... Öyleyse yazılması çok uygundur ki, okuyan her chl-i imanın, Kur'an-ı Hakîmin sonsuz hazinesinden bir kısım cevherleri elde etmek sûretiyle, hem manevî zenginler sayısına dâhil olsun ve hem de gizli hazinelere muttali olmak gibi, insan ruhunun en büyük ihtiyacını tatmin etmiş bulunsun. Hülâsa, Kur'an'ın tevafukları ve rumuzları, büyük müjdeleri ihtiva etmesi itibariyle, tam bir hassasiyetle takip ve tetkik olunmaktadır.”

87. Mektup

Asım Bey'in fıkrasıdır.

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ
الْسَّلَامَ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةَ اللَّهِ وَبَرَكَاتَهُ

Üstadımı bu fakire lütuf ve kereminden ihsan buyuran Kadiri Mutlak, ezel ve ebed sultanı Cenâb-ı Hayy-i Lâyemût Hazretlerine, her dakikada yüzbinlerce hamd ve şükür etsem -ki ediyorum- yine yüzbinde bir borcumu bile ifâ edemem.

Pür-taksîr olan bu fakir, bilâfâsıla otuz dört sene olan hayat-ı askeriyemde, muktezâ-yı beşeriyet, az ve çok mâsiyet fırtına ve dalgalarına tutulmuş vazife-i dîniye-i uhreviye ve ubûdiyet ciheti pek çok noksan kalmış ve hâb-ı gaflet perdesine

bürünmekle imrar-ı hayat etmiş olduğumu şimdi anlıyorum ve kusurlu geçmiş zamanlarıma pişman ve nâdim olup, evvelki güldüklerime şimdi ağlıyorum. Bu da, siz Üstadıma ve Risalelerinize kavuşmakla hâsıl olmuştur ki, yüzbinlerce şükür Cenâb-ı Hakk sizi bu fakire ihsan buyurdu.

Dört sene evvel Burdur'a geldiğimde, kardeşimiz Şeyh Mehmed Efendi'nin delâlet ve tavassutu ile muhabereye başlamış ve binnetice hikmet-resan ve nur-feşan ve müşkil-küşâ ve kâinatın muamma-yı tılsımını açan anahtarları bu fakirin eline veren yine o risalelerdir. İşte o bahâ takdir edilemeyen o anahtarlar, öyle mücevherat ve pırlanta elmaslar ki, ne diyeyim iktidarsızlığımdan lisanım ve kalemim kalbimin tercümanı olamıyor, âciz kalıyor.

Şeriat, hakikat ve mârifet hazine ve definelerini küşâd edecek ve eden, ancak ve ancak bu Nur risale-i şerifeleridir. Bu Nur risalelerinin her birisi birbirinden nurlu, hele İcaz-ı Kur'ân "nûrun alâ nûr". Nasıl tavsîf edeyim, bir gülistan-ı ferah-fezâ, gayet nâdide ve hoş bu ezhâr-ı lâtife gûna-gûn bulunup da, hangisini koparmağa, koklamağa, tercih etmeye mütehayyir kalıp da, neticede hepsinden bir deste, bir demet yapmağa karar verdiği gibi; bu risale-i şerifeler de yazanı, okuyanı, dinleyeni nur bahçesine, nur deryasına gark edip de mütefekkir, mütehayyir edip, hepsinden bir çiçek demeti yapmaz da ne yapar! İnsanı, fakat o insanı, tahayyür ve tefekkür sahrasında mest-i lâya'kul bırakmaz da ne yapar! Bütün dünyevî beşeriyet ve hayvâniyet hâssalarından tecerrüd etmesine, Hâlikna ubûdiyet-i mütemâdiyede bulunmasına... mezmum bilcümle ahlâkları def ve taretmesine ilh... gibi hissiyatıyla mütehasis edip de nefis-i emmareyi öldürmez de ne yapar?

Diyebilirim ki, bu Nur risale-i şerifeleri bir gülistan-ı cinândır. Bu gülistandan istifade edemeyen bed-mâyelere, nasibdâr olamayanlara sad-hezâr teessüf. İşte o gibilere ilham-ı Rabbânî erişsin de, Yirmi Üçüncü Söz risale-i şerifesinin âhirindeki iki levhanın birincisi ki, hicab-ı gafletten nihanı, ikinci levhadaki zeval-i gafletle âyâna tebdil edebilsinler.

Cümle mü'minîn-i muvahhidînin tarîk-i hidâyette hatve-endâz olmaları için; Cenâb-ı Vâcibü'l-Vücûd Hazretlerine kavlen dua ve

tazarrû' etmeğliğim ve fiilen de, henüz dörtte birini yazamadığım, bu Nur risale-i şerifelerinin fakirde mevcut olanlarını, itimad ettiğim, muhabbet ve aşkı olduğunu hissettiğim ihvâna, ezcümle (...) gibi zevât-ı muhtereme, cum'a günleri fakirhanemde toplanıldığı vakit, bizzat okuyor ve ellerine birer Nur parçalarından verip akşama kadar ve bazı geceleri okunmakta devam ediliyor. Hepimiz Cenâb-ı Kâdir-i Kayyûma ubûdiyet ve niyazımızı îfa ediyoruz ve Zât-ı Üstadânelerine karşı da, bu borcumuz olan dua-yı Üstadânelerini yâd ve tezkâr ediyoruz.

Cenâb-ı Zül-Celâl vel-Kemâl Hazretleri Muhterem Zât-ı Üstadânelerini dünyalar durdukça Nur Risalelerini rehberlikte, delâlette ve nur dellâllığında ilâ-âhiriddeveran kaim buyursun, duasını her namazın âhîrinde hemşirenizle beraber vird-i zebân etmişiz, efendim hazretleri.

Âsım

Bu mektubunda istikamet şhidi Binbaşı Âsım, Risâle-i Nurlar hakkındaki hissiyatını, enva-i çeşit güllerin ve hiç görülmemiş nâdide çiçeklerin bahçesine girmiş bir insanın hâlet-i ruhiyesi içinde anlatıyor: "Dört sene önce Burdur'a geldiğimde, kardeşimiz Şeyh Mehmet Efendinin delillîği ve aracılığı ile haberleşmeye başladım. Neticede, hikmete ulaşmış, nur saçan, müşküller çözen ve kâinatın muammâ-i tılsımını açan anahtarları bu fakirin eline veren yine o Risalelerdir. İşte o paha biçilmeyen o anahtarlar, öyle mücevherler ve pırlanta elmaslardır ki; ne diyeyim, iktidarsızlığımın lisânım ve kalemim, kalbimin tercümanı olamıyor, âciz kalıyor.

Şeriat, hakikat ve marifet hazine ve definelerini açacak olan ve açan da, ancak bu Nur Risale-i Şerifeleridir. Bu Nur Risalelerinin herbiri, birbirinden nurlu... Hele Kur'an'ın mucizelik cihetlerini anlatan 25. Söz, nur üstüne nur... Bunda bulunan ferahfezâ gülistanı ve gayet nâdide rengâ renk lâtif çiçekleri nasıl vasfedip anlatayım? Buraya giren insanın hangisini koparmaya, koklamaya, tercih etmeye gücü yetmeyip

hayret içinde şaşırıp kalarak, neticede hepsinden bir deste, bir demet yapmaya karar vermesi gibi... Bu Risale-i Şerifler de yazanı, okuyanı dinleyeni Nur bahçesine, Nur deryasına gark ettiklerinde elbette üzerinde düşünüp hayran kişi, hepsinden bir çiçek demeti yapmaz da ne yapar? Bu durum o insanı hayret ve tefekkür sahrasında mest bırakmaz da ne yapar? Bütün dünyevî, beşerî ve hayvanî duygulardan arındırarak Rabbine devamlı kullukta bulundurmaya kötü ahlakları tard etmeye muvaffak kılarak, kötülükle emreden nefsi öldürmez de ne yapar?

Diyebilirim ki, bu Nur Risale-i Şerifleri bir cennetler gülistanıdır. Bu gülistandan istifade edemeyen kötü mayalılara, nasipsiz kalanlara yüzbinlerce teessüf...”

88. Mektup

Sabri'nin fıkrasıdır.

Vakit vakit mukaddesat-ı dîniyeye, ehl-i dalâletin icra etmekte oldukları hücumlarla, ruhumda açılan cerihaların teellümütiyle müte-ellim olduğum bir anda, muhterem Bekir Ağa, Hızır gibi yetişerek, Yirmi Dokuzuncu Mektubun Yedinci Kısımını sunup, derdime derman oldu.

Evet eczâhane-i Kur'ân'ın müstahzarâtından ve ancak binden bir nisbetindeki hikmetinden olan işbu dürr-i meknûn, es'ile ve evcibe, işaret ve sarahatiyle tedavi ile, mağmûm kalbimi tesrîr ve müteessir vicdanımı tenvir ve mükedder ruhumu mahzûz edince dedim: “Aman yâ Rabbi! Sen, Resûlün ve Habîbin Muhammed Mustafa'nın (s.a.s.) hakikî ümmetine öyle bir tükenmez hazâin-i hikmet bahşetmişsin ki, o hazine-i kudsiye 1351 sene ahkâm-ı ezeli ve ferman-ı ebedîsiyle öyle bir hayat-ı bâkiye ihsan etmiş ki, hakikî verese-i enbiya olan ulemâ-i be-nâm, en kısa bir âyetten nice hakâik-ı nâmütenâhiye istinbat ve istihraç ederek ümmet-i Muhammedin kulûb-i mecrûhalarını Kur'ân-ı Mu'cizü'l-Beyânın âb-ı hayatıyla ihya buyuruyorsunuz. Ey Mâlikü'l-

mülk, ey Hâlik-ı Zülcelâl, ey Hâkim-i Bîmisâl! Senin Zât-ı Azamet-i Kibriyâna iltica ederek niyaz ediyorum, şöyle ki: Ahkâm-ı Kur'âniyyeyi îlâ ve tarîk-ı Ahmediyeyi ibka ve hakikî verese-i enbiyanın âmâl ve makâsıdını teshil ve teysir buyurarak, bu bîçâre kullarını Kur'ân-ı Azîmüşşânın daire-i nuraniyesinde mes'udâne îlâ-yı kelimetullah etmeyi göstermeden hayat-ı bâkiye âlemine göçürme Allahım, diyerek zâhirî ve bâtınî gözlerimi levâih-ı Kur'âniye ile perdeledim, üstadım efendim.”

Pür-kusur talebeniz Sabri

29. Mektubun 7. Kısmı yedi işaretir. Bu bölümün başında “Allah’a ve O’nun ümmî Peygamberine iman edin ki, o da Allah ve O’nun sözlerine iman etmiştir. O’na uyun tâ ki, doğru yolu bulmuş olasınız.” (A’raf, 158) ve “Allah’ın nurunu ağızları ile (üfleyip) söndürmek istiyorlar. Halbuki kâfirler hoşlanmasalar da Allah nurunu tamamlamaktan asla vaz geçmez.” (Tevbe, 32) âyetleri vardır. Bu âyetlerin ışığında ecebileri körü körüne taklit edenlerin itirazlı sorularına mukni cevaplar verilmiştir. İşte bu güzelliklerle mest ve hayran olan Sıddık Sabri bu mektubunda ince ve derin hissiyatını şöylece dile getirmektedir: “Vakit vakit dinimizin mukaddeslerine chl-i dalâletin icrâ etmekte oldukları hücumlarla ruhumda açılan yaraların elemleriyle, elem ve acı duyduğum bir anda, Muhterem Bekir Ağa, Hızır gibi yetişerek 29. Mektub’un 7. Kısmını sunup derdime derman oldu.

Evet Kur’an ezânâsinin ilaçlarından ve ancak binde bir nisbetindeki hikmetinden olan işte bu saklı inci sorular ve cevaplar, işaretleri ve açık ifadeleriyle tedavi ile gamlı ve tasalı kalbimi sevinç ve sürûra boğdular, müteessir vicdanımı nurlandırdılar ve kederli ruhumu hazza gark ettiler. Ben de şöyle dedim: ‘Aman yâ Rabbî! Sen, Resûlün ve Habibin Muhammed Mustafanın (s.a.s.) hakiki ümmetine öyle bir tükenmez hikmet hazinesi bahşetmişsin ki, o kudsî hazine

1351 sene ezeli hükümleri ve ebedî fermanları ile öyle bâkî bir hayat ihsan etmiş ki, Peygamberlerin hakiki vârisleri olan namli âlimler, en kısa bir âyetten nice sonsuz hakikatları çıkararak Muhammed ümmetinin yaralı kalplerini Kur'an'ın âb-ı hayatıyla ihyâ buyuruyorsun... Ey mülkün Sahibi, ey Celâl Sahibi Yaradan, ey eşsiz Hâkim! Senin azamet ve kibri-ya sâhibi Zâtına sığınarak niyaz ediyorum. Şöyle ki: 'Kur'an ahkâmını yücelterek, Muhammed Aleyhisselamın yolunu bâkî kılarak ve peygamberlerin hakiki vârisleri olan âlimlerin emellerini ve maksadlarını kolaylaştırarak, bu bîçâre kullarımı Kur'an-ı Azîmüşşanın nûrânî dairesinde mesud ve bahtiyar bir şekilde Allah'ın yüce adını yüceliğine uygun yüceltmeyi göstermeden bâkî hayat âlemine göçürme Allahum!' diyerek zâhirî ve bâtınî gözlerimi Kur'anın levhaları ile perdeledim, Üstadım, Efendim."

Bizlere sadece bu duaya "Âmin!." demek düşer...

İnsan Siddık Sabri'nin bu yazısından sonra acaba Üstad orada ne yazıyordu diye tekrar oraları okumak istiyor!...

89. Mektup

27 . Mektubun 3. Kısım ve 3. Zeylinin Nihayetidir.

İkinci Sabrî ve İkinci Husrev ve Birinci Ali'nin fıkrasıdır.

Ey Yüce Üstad!

Cenâb-ı Erhamürrâhimîn'e çok şükürler ki, size, o muazzam Kitâb-ı Mübîn'in hazine-i hakâikının miftahını, rahmetiyle ihsan buyurmuş. O hakâik-ı azîme ki, bütün dünya halkının eşedd-i ihtiyaç ve atş ile, sabırsızlıkla, müterreddid, mütehayyir, "acaba bir âb-ı hayat bulacak mıyız?" diye bir hâlette iken, o mahfuz ve mestur zenzeme-i azîmenin musluklarını açarak, her meşreb ehlinin müracaatlarında içirilmemek kabil olmayan bir tarzda, cüz'î, küllî hatta pek âmî olanlar bile bir damla ile hararetini kestirecek derecede vazife-i âliyenizde

münteşir, tekellüfsüz, tasannûsuz, çok cihetlerle kanâat-ı kâmile ile şahid olabildiğimiz bu vazife ile muvazzaf ve ancak ilm-i bînihâyeden lemeân eden, arş-ı Hudâ'ya nazar ile âleme rahmete vesile olduğunuz hengâmda ne diyebilmek mümkün ve ne cesaret!

Hem bütün mümkinatla alâkadar, o muhit ve ehass-ı havassın bile tam fâik derecesinde massedebilmesi, bence baîd diyebileceğim serâser nur olan eserlere, fakir gibi, her hususta nısf değil hiçbir hiçi olanların, bu hususta mütalâa değil, elime kalem alıp o mübarek fikr-i âlinin içine müşevveş fikrimi karıştırmaktan korkuyorum ve cesaret edemiyorum. Gaye-i maksad olan, yalnız Üstadım, her hususta muvaffakiyete kısa nazarım ile bakıyorum. Muvaffakiyetler neticesi, bizim için bir eyyam-ı mübareke uzaktan uzağa görünüyor. İnşâallah o yevm-i mev'ûdu, duanız himmetiyle göreceğiz ve biz görmezsek, fütuhât-ı azîme nâil olan eserleriniz, pek bâlâ bir mevkide kahramanâne müşahede edecekleri şübhesizdir. Cenâb-ı Hak sizden ebedî râzı olsun. Dua-yı âciziyeden başka bir mütalâa dermeyan edemeyeceğimden o hususu; fikr-i âlî, kalb-i sâfi kardeşlerime havâle edip, el ve eteklerinize yüzlerim sürerek, kırık dökük sözlerimden affınızı dilerim.

Üstadım, bu üçüncü nükte-i kenziyeyi mütalâa ettim. Sûre-i Alak-ı Mübareğin hurûfâtının îma ettiği sırlar karşısında hayretimden gayr-i ihtiyârî, "Allah, Allah" lâfz-ı celâli ağzımdan çıkmakla öz ve gözlerim hazin hazin yaşıyordu ve şöyle düşünüyordum: Evet nasıl ki, kâinatın her zerresi Hâlik-ı kâinata şehadet ve gülümseyerek haber veriyorlar. Öyle de, kâinatın haritası olan Kur'ân-ı Hakîmin vücudunu teşkil eden harfleri de, hâdisât-ı kevnîyenin mâzi, hal ve müstakbeline lisan-ı halleriyle şehadet edecekleri bedihîdir diyorum. Bu düşüncemin îzahını nihayetdeki ihtarında buldum, elhamdülillâh dedim.

Hele mübarek Sûre-i Rahman, şu zamanın efkâr-ı bâtıla ve fir'avun-meşreb kafalara yıldırım-misâl sâika ile pek sarîh bir sûrette, her işi Rahmânü'r-Rahîmin diye isbat ve otuz bir defa bir cümle tekrar ile, çer-çöpten ibaret olan tabiiyyun ve maddiyyun tahassungâhlarını, o kudsî harflerinin remziyle zîr ü zeber ediyor. Zaten Üstadım, çok yerlerde de beyan buyurduğunuz gibi, bu kâinat kitabını açan Kâdir-i Zülcelâl ve Hâkim-i Zülkemâl, o kitabı kapayınca kadar, o kitabın

sahife, satır, harf ve noktalarını hakkıyla îzah edecek ve hikmetini gösterecek bir müfessir, bir muarrifi ve o muarrifin verese-i hakikisini rahmeti muktezası ile eksik etmeyecek.

الْحَمْدُ لِلَّهِ هَذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي

Evet, Üstadım! Şâhidim ki, çok yorgunsunuz ve yoruluyorsunuz. Fakat o vazifenin kudsiyeti yorgunluğa değil, her şeye tercih edileceğini buyuruyorsunuz. Madem şu zamanda iki mühim cereyan-ı azîmenin birisinin kumandasını Cenâb-ı Hak size tahmil etmiş oluyor ki, bütün dünya Kur'ân'ın beyan ve esrârından mânen sizi dinliyor, inşâallah her vakit dinleyecek. Bu mânevî muharebe zamanında netice-i muharebe yalnız insanların izmihlâline değil, belki bütün mevcudatın netice-i tahribini taşıyan ve istîmâl eden muharriblerledir. Öyle ise siz yalnız bize değil, ilâ yevmil kıyâm bâki kalacak müslüman yavrularının yaralanmaması için zırh; ve bir endahтта dünyayı sarsan, güruh-ı hazeerayi boğucu dumanlar içinde bırakan, Kur'ân-ı Hakîmin son sistem malzeme-i mübarekelerini îcada vesilesiniz. Var ol ey sevgili Üstadım! Hemen, Rabbim yorgunluğunuza bedel bin ehl-i gazâ sevâbı ihsan buyursun, âmin.

Affınıza mağruren şunu diyeceğim ki: Madem, mânevî cihad zamanıdır, muvazzaf askeriz ve askerlikten lezzet aldığımızı söylüyoruz, düşman hem dessay, hem surî kuvvetlidir. Kılıncı hasma göre çekilir düsturiyle, sizin telâşsız ve ârâmsız sa'yiniz gözönünde iken, cephemize hile tuzağı addedilen hubb-ı câh ve sermaye-i dünya gibi, çok câzibedar şeylerle bizi aldattıklarını bilmeliyiz. Ve cepheyi bırakıp, âfil şeylere aldanıp, çok mübârek ve mukaddes şeylerin ayak altında kalmasına sebebiyet vermemek için, ancak ve ancak Cenâb-ı Kibriyânın azamet ve kudretinden, şümüllü rahmetinden ve şâh-ı Levlâkin himmet-i âmmesinden ve zât-ı üstadânelerinin makbul ed'iyelerinden gece ve gündüz hissemend olmamızı niyaz ediyorum ve böyle îmanım var ve her dakika ârâmsız bekliyorum.

Hafız Ali (Rahmetullahi Aleyh)

Rumûzât-ı Semâniye Risalesi (yani 29. Mektubun 8. Kısmı),
Kur'ân harflerinin tevafuklarla gösterdikleri işaretleri, bazı

surelerinin harflerinin Kudüs'ün, İstanbul'un fetihlerine işaretlelerini, surelerin birbirleri arasındaki enteresan tevafukları Allah ve Kur'an lâfızlarının gösterdikleri riyazî tevafukları anlatıyor. Gerçekten insanı hayrette ve hayranlık içinde bırakıyor. İşte bu güzellikler karşısında ilk muhataplardan olan şehid Hâfız Ali Ağabeyimiz de, içinden taşan hissiyatı bu mektupta şöylece ifade ediyor: “Ey yüce Üstad! Cenab-ı Erhamürrahimîne çok şükürler ki, o muazzam Kitab-ı Mübînin hakikatlar hazinesinin anahtarını, rahmetiyle ihsan buyurmuş. O muazzam hakikatlar ki, bütün dünya halkının şiddetli ihtiyaç ile, sabırsızlıkla, tereddüt ve şaşkınlık içinde ‘Acaba bir âb-ı hayat bulacak mıyız?’ derlerken, o örtülü muazzam zemzemini musluklarını açarak, her meşrep ehlinin müracaatlarında içirilmemek kâbil olmayan bir tarzda, cüz’î, küllî, hatta pek âmî olanlar bile bir damla ile hararetini kestirecek derecede yüce vazifenizde intişar eden tekellüfsüz, tasannusuz çok cihetlerle tam bir kanaatla şahid olabildiğimiz bu vazife ile muvazzaf ve ancak sonsuz ilimden parlayan, Hakkın Arşına bakarak âleme rahmete vesile olduğunuz hengamda, ne birşey diyebilmem mümkün ve ne de cesaret edebilmek mümkün! (...)

Üstadım, bu (29. Mektubun Rumûzât-ı Semâniyesinin) Üçüncü Nükte-i Kenziyesini mütâlâa ettim. Mübarek Alak Sûresinin harflerinin imâ ettiği sırlar karşısında hayretimden gayr-i ihtiyarı ‘Allah! Allah!’ lâfza-i celâli ağzımdan çıkmaktaydı, özüm ve gözlerim hazin yaşarmaktaydı ve şöyle düşünüyordum: Evet, nasıl ki, kainatın her zerresi, Kainatı Yaradan’a şehâdet ederek ve gülümseyerek Onun varlığını haber veriyorlar. Öyle de kâinatın hâritası olan Kur’an-ı Hakîmin varlığını teşkil eden harfleri de, kâinat hâdiselerinin geçmiş, şimdiki hal ve geleceğine lisan-ı halleriyle şehadet edecekleri apaçıktır, diyorum. Bu düşüncemin izahını nihayetdeki ihtarında buldum. “Elhamdülillah”, dedim.

Hele Mübarek Rahman Suresi, şu zamanın bâtil fikirli, Firavun meşreplilerin kafalarına tam bir yıldırım gibi... Pek açık bir surette her işi Rahman ve Rahim Allah'ındır diye isbat eden ve otuz bir defa 'Rabbinizin hangi nimet ve lütuflarını yalanlayabilir ve yalan sayabilirsiniz.' cümlesiyle tekrar tekrar, çörçöpten ibaret olan tabiatçıların ve maddecilerin sığınaklarını, o kudsî harflerinin rumuzlu ifadeleriyle zîr ü zeber ediyor. Zâten Üstadım, çok yerlerde beyan buyurduğunuz gibi, bu kâinat kitabını açan Kadir-i Zülcelâl ve Hâkim-i Zülkemâl, o kitabı kapayınca kadar, o kitabın sayfa, satır, harf ve noktalarını hakkıyla izah edecek ve hikmetini gösterecek bir müfessir, bir tarifçiyi ve onun hakiki vârislerini rahmetinin gereği eksik etmeyecek. Elhamdülillah..."

90. Mektup

Âsım Bey'in fıkrasıdır.

Üstad-ı Ekremim!

Bu kerre ikmâline muvaffak olabildiğim üç risale-i şerife ki; Yirmi Dördüncü, Yirmi Dokuzuncu Söz, Otuz Birinci Mektubun Beşinci Lem'ası Mirkatü's-Sünne risaleleri berây-ı tashih ve manzûr-u üstadânelerine buyurulmak üzere takdim edildi. Risale-i şerifelerin cümlesi, birer hakikat nuru fişkuran birer gülistan-ı cinândır. Hele Otuz Birinci Mektubun Lem'aları ki, Minhâcü's-Sünne ve gerekse Tiryâk-ı Marazî'l-Bid'a olan Mirkatü's-Sünne okunmaya doyulmaz. Okundukça hissedilen manevî sürur ve füyuzâtın hadd ü hududu bulunmaz bir umman-ı feyizdir. Bazı cümleler oluyor ki, namazdan evvel ve sonra fakirhaneye gelen ihvana müteaddid defalar okuyup feyizleniyoruz. Hele Giritli Hasan Efendi, gözyaşlarından kendisini alamıyor. Mâltûm-u Üstadâneleri, kendisi Kadirî şeyhidir. Zât-ı Üstadânelerine ve bâhusus Gavsü'l-Âzam Şeyh Geylânî Hazretlerine merbutiyet ve muhabbeti derece-i nihayettedir.

Üstad-ı Ekremim! Bu def'a risale-i şerifeler bir parça tehire uğradı. Bunu, fakirin atâlet, betâlet ve kesâletine haml buyurmayınız. Şikâyet değil müftehirane arz ediyorum. Bu sene Cenâb-ı Hakk'ın fakire lütf u ihsan ve keremi çok oldu. Lehülhamd vel minne, yüzbinlerce müteşekkirim. Ramazan Bayramından beri, iki def'adır hastalığım ki, el-ân nekahet devrindeyim, Risale-i Nur-u Şerifelerin istinsahına oldukça bir fâsıla vermiş oldu. Çok şükür elhamdülillâh bu hastalıklar bir in'âm-ı İlâhîdir. Dua-yı üstâdâneleriyle sıhhatim yerine gelmektedir.

Âsım

Bu mektupta Âsım Bey, yazıp okuduğu 24. Söz 29. Söz ve 31. Mektubun 5. Lem'ası olan Mirkatü's-Sünne Risaleleri üzerine düşünce ve takdirlerini belirtiyor: "Risâle-i Şerifelerin hepsi de birer hakikat nuru fişkiran birer cennet gülistanıdır. Hele bid'at hastalığına karşı Sünnet-i Seniyye ölçülerini anlatan Mirkatü's-sünne okumaya doyum olmaz. Okudukça hissedilen mânevî sürûr ve feyizlerin haddi, hududu bulunmaz bir feyiz ummanıdır. Bazı cümleler oluyor ki, namazdan evvel ve sonra evine gelen kardeşlere müteaddit defalar okuyup feyizleniyoruz. Hele Giritli Hasan Efendi gözyaşlarından kendisini alamıyor. Bildiğiniz gibi kendisi Kâdirî Şeyhidir. Zâtınıza ve bilhassa Gavs-ı Azam Şeyh Abdülkadir Geylânî Hazretlerine bağlılığı ve muhabbeti nihayet derecededir."

91. Mektup

Hâfız Ali'nin dersini ne tarzda anladığımı gösteren bir fikrasıdır.

Muhterem Üstadım!

Otuz Birinci Mektubun On Dördüncü Lem'asının İkinci Makamını bir defâ kendim okudum. Pek cüz'î istifade ile, dimağımda bir lezzet hissettim. İkinci ve üçüncü tekrarlarımda öyle bir zevk-i ruhanî uyandırdı ki; eğer kalb ve kalemim ruhuma tercüman olabilseler, belki bir derece siz Üstadıma minnettarane arza cür'et eylerdim. Heyhât ne

kalbim ve ne de kalemim ve ne ruhum, acz ile önüme çıktılar ve itiraf-ı kusur ediyordular.

Sevgili Hocam! Sözler ünvanıyla neşr-i envar ve feth-i bab-ı rahmet eden envâr-ı Kur'âniye esasen has, mahsus bir sikke-i hâtemi taşımaktadırlar. Her bir parçasından, şünullü rahmet-i Îlâhiyeye cüz'î, küllî bir kapısı var gösteriyor ve göstermekle kapıları açık bırakıyorlar. Bu mübarek risaleyi, Süleyman, Zeki, Zekâi ve Lütfi kardeşlerimle okurken, hayalime bir büyük müzeyyen bir saray gösterildi. Aslı ve hakikatını ve vüs'atini ve müzeyyenatını temâşâ için ruhen çıktım baktım ki, yorgun ve nazarım kesik bir tarzda geriye döndüm. Zekâi kardeşim devam ediyordu. Tekrar o saray şeklinde mutantan, revnak-tar, kıymetçe, mahiyetçe aynı, ufak bir saray-ı vücud âlemi gördüm. Ve feth-i bâb edip temâşâ etmek istedim. Anahtarı yoktu. Birden kardeşimin ağzından بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ işittim. Kapı açıldı. الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى نُورِ الْإِيمَانِ وَهَدَايَةِ الرَّحْمَنِ dedim. Gördüm ki; büyük sarayın müstemilâtı ve tezyinatı, o küçük sarayda dercedilmiş. Âdeta çarklardan mürekkeb bir saat ve çok ipleri havi bir nessacdır. Dikkat ettim, o saati kuran ve işleteni ve o ipleri gûna gûna boyayıp dokuyanı, gündüzü gündüz eden güneş olduğu gibi, pek parlak bir surette izah buyurulunca gördüm. Tekrar الْحَمْدُ dedim ve şu âlem-i kübrânın fihristesini ve nümunesini elime alınca artık pervasız seyahata çıktım.

Muhterem Üstadım! Şu söz öyle bir hakikatı ders veriyor ki, daha insana yabancı ve bilinmesi mümkün olmayan bir şey kalmıyor. Her gördüğü mûnis bir arkadaş oluyor ve susuz vadiler ve geniş sahralar ve koca küre-i arz bir bahçe hükmünde Hâlik-ı Rahîm tarafından ihzar edilmiş ve tılsımı da بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ olduğu ve tılsımı bulunmazsa ve alınmazsa, o bahçede yaşamak mümkün olmadığı ve yaşasa da her tarafta yabancı olarak ve her hatvesinde istiskal edilerek, hayat değil, belki câmid olarak bulunacağını izah buyuruyorsunuz. Hele bizi her zaman, günde kırk def'a havsalamız almyarak "ah!" ile geri dönen mi'râc-ı mü'min olan namazda اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَاِيَّاكَ نَسْتَعِينُ sırrı öyle bir düğme olarak gösteriliyor ki; her mü'min kendi vücûd âleminde bir elektrik fabrikası görüyor. Ve düğmesini açınca bütün dünyayı ziya ile gösteriyor.

Sevgili Üstadım! Cenâb-ı Hak bu kıymetli eserleri kıyamete kadar mü'min kullarına yetiştirsin, duasıyla hatm-i kelâm eylerim efendim.

Kusurlu Talebeniz Hâfız Ali

Bu mektup Nur Fabrikası Sahibi Şhid Hâfız Ali'ye aittir. Bu mektupta, Bismelenin çok mühim altı sırrını anlatan 14. Lem'anın 2. Makamı üzerine, müşâhedeye dayanan düşüncelerini anlatmış. Elbette, chl-i keşif olan Hâfız Ali Ağabeyin Besmele ile ilgili keşifleri son derece mühimdir. Ve son derece dikkatle tekrar tekrar müzâkere edilmesi gerekir: "14. Lem'anın 2. Makamını bir defa kendim okudum. Pek az istifade ederek beynimde bir lezzet hissettim. İkinci ve üçüncü tekrarlarımda öyle ruhânî bir zevk uyandırdı ki, eğer kalp ve kalemim ruhuma tercüman olabilseler, belki bir derece siz Üstadıma minnettarâne arza cür'et ederdim. Heyhât, hem kalbim ve hem kalemim ve hem ruhum, acz ile önüme çıktılar ve kusurlarını itiraf ettiler. (...) Bu mübarek Risâleyi, Süleyman, Zeki, Zekâî ve Lütfî kardeşlerimle okurken, hayâlîme büyük, müzeyyen bir saray gösterildi. Aslını, hakikatını, genişliğini ve tezyikatını temâşâ için rûhen çıktım baktım ki, yorgun ve nazarım kesik bir tarzda geriye döndüm. Zekâî kardeşim devam ediyordu. Tekrar o saray şeklinde, tantanalı, parlak, kıymetçe, mâhiyetçe aynı, ufak bir vücut sarayı âlemi gördüm. Kapısını açıp temâşâ etmek istedim. Anahtarı yoktu. Birden kardeşimin ağzından Bismillahirrahmanirrahîm işittim. Kapı açıldı. 'Rahmânın hidâyetinden ve îman nurundan dolayı Allah'a hamdolsun' dedim. Gördüm ki, büyük sarayın müstemilâtı ve tezyinatı, o küçük saraya da dercedilmiş. Âdeta çarklardan meydana gelmiş bir saat ve çok ipleri bulunan bir dokuma (cihazı)dır. Dikkat ettim, o saati kuran ve işleteni, o ipleri rengârenk boyayıp dokuyanı, gündüzü gündüz eden güneş olduğu gibi, pek parlak bir surette izah buyurulunca gördüm. Tekrar Elhamdülillah dedim ve şu büyük âlemin fihristesini ve numûnesini elime alınca, artık pervâsız seyahata çıktım.

Muhterem Üstadım! Şu söz öyle bir hakikatı ders veriyor ki, daha insana yabancı ve bilinmesi mümkün olmayan bir şey kalmıyor. Her gördüğü mûnis bir arkadaş oluyor ve susuz vâdiler ve geniş sahralar ve koca küre-i arz bir bahçe hükmünde Cenab-ı Hak tarafından izhar edilmiştir. Tılsımı da ‘Bismillahirrahmanirrahim’dir. Tılsımı bulunmazsa ve alınmazsa, o bahçede yaşamak mümkün olmadığı ve yaşansa da her tarafta yabancı olarak ve her adımında istiskal edilerek yaşanılacağından dolayı, hayat değil, belki bir cansız varlık gibi olunacağı, tarafınızdan izah buyuruluyor. Hele bizi her zaman günde kırk defa –havsalamız almasa da- müminin mi’racı olan namazda ‘İyyâke na’büdü ve İyyâke nestaîn’ yani, ‘ancak Sana ibadet ederiz ve ancak Senden yardım dileriz’ sırrı; öyle bir düğme olarak gösteriliyor ki, her mümin kendi vücud âleminde bir elektrik fabrikası görüyor ve düğmesini açınca bütün dünyayı ziya ile gösteriyor.”

Nasıl ki, Üstadımız için Kur’anın herbir kelimesi konuşan bir melek gibi ufkunu açıyor ve hakikatları fısıldıyor. Hâfız Ali Ağabey için de Risale-i Nur’un kelimeleri; zihnini, fikrini ve anlayışını açan tılsımlı sözler olmuş!..

92. Mektup

Yeni mühim bir kardeşimiz Müftü Ahmet Feyzi Efendi’nin fikrasıdır.

(Bu fıkra çendan şahsıma bakıyor. O zât şahsımı görmemiş, dellâllığım eseri olan Risaleleri gördüğünden, haddimden pek çok fazla olan senâ ve medhi, Risalelere ve esrar-ı Kur’ân’a aid olduğu için kabul ettim.)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Hamd-i binihaye Kerîm-i Müteâle, salât ü selâm Habib-i Zülcelâle ve Onun âl ve ashabına.

Ey bâkîye vâsıl olmuş fânî! Ve ey matlubun bâb-ı rahmetinde oturan mahbûb! Ve ey derecâtın ekmeli olan sıfat-ı abdiyyete sülûk edebilmiş Bahtiyar! Ve ey Şems-i tâbân-ı Zülcemâlin karanlıklara aksettirdiği Ziyâ-yı hidâyet! Ve ey Habib-i Kuddüsün tarîk-ı ulviyetinde karanlıkları yarararak uçan Şehâb-ı şa'şaanisâr! Hatîât ve ma'siyyet deryasının korkunç dalgaları arasında inleyen, Hâlik-ı Kerîmin bunca iltifâtını nankörlükle karşılamaktan başka bir vaziyeti bulunmayan bu ednâ-yı mevcudat, nâil olduğun derece-i makbuliyetten bir katresinin olsun, kendine ihdâsını senin şevket ve kereminden bekliyor. Ne olur beni kendine alıp, hizmetinle müşerref kılsan. Ne olur, Habib-i Kibriyâya benim de kendisinin hizmetine intisabım için Onun uşşâkının asgarî ve hikmet ve nurunun dellâli olmaklığım için yalvarsan ah!..

Her an ayaklarının altına öpmek ateşle mütehasir ve nâlân,
ahkar-ı mahlûkat Ahmed Feyzi

Ahmet Feyzi Kul'a ait bu mektupta, Üstad'a karşı muhabbet ve hürmetin âteşin ifadelerini görüyoruz. Gerçekten Ahmet Feyzi Ağabeyde Üstad sevgisi, fart-ı muhabbet derecesinde idi. Bazan bu yüzden küçük kardeşi Mehmet Kul kendisine "Ağabey, düsturlarımıza göre..." diye bir şeyler hatırlatmak isteyince, lâtifeyle "Düsturcu, sen şimdi bir sus hele!" derdi. Risale-i Nurları da derin bir dikkatle okur ve ulaştığı engin mânaları da uzun uzun anlatır, sonra yetinmez ve "Ondan sonracağıma..." diyerek yeni bir başlangıçla tekrar anlatmaya başlardı. Gayet düzgün bir mantıkla bir sayfada bir nokta koyacak şekilde, derin derin hakikatları renkli ifadelerle anlatır, bizlere de anlayıp anlamadığımızı kontrol için sorular sorardı. Onun sohbetlerinde başka bir haz ve lezzet vardı...

Bu mektubunda Üstadı hiç görmediği halde, sadece Risale-i Nurları okuyarak makamını kavramış ve ona göre bir ihtiram nezaket içinde sevgi ve saygısını ifade etmiştir: "Ey Bâkî'ye ulaşmış fânî! Ve ey Matlûbun (Cenab-ı Hakk'ın) rahmet kapısında oturmuş mahbub! Ve ey dereceler

en mükemmeli olan kulluk sıfatında derece kat etmekte olan bahtiyar! Ve ey Cenab-ı Hakk'ın ıfık saçan güneşinin karanlıklara aksettirdiği hidâyet ziyası! Ve ey Kuddûs olan Allah'ın Habîbinin, ulviyet yolunda karanlıkları yararak uçan parıltı saçan şehâp! Hatalar ve günahlar deryasının korkunç dalgaları arasında inleyen, Hâlık-ı Kerimin bunca lütuflarını nankörlükle karşılamaktan başka bir vaziyeti bulunmayan mevcudatın bu en aşağısında bulunan (dilenci), senden, nâil olduğun makbuliyet derecesinden bir damlasının olsun kendisine hediye edilmesini, senin şefkat ve kereminden bekliyor. Ne olur beni kendine alıp hizmetinle şereflendirsen. Ne olur, Habîb-i Kibriyaya benim de kendisinin hizmetine intisabım için ve onun âşıklarının en küçüğü ve hikmet ve nurunun dellâli olmam için yalvarsan, âh!...”

93. Mektup

Doktor İbrahim'in fikrasıdır.

Efendim!

Nuranî ve ziyâdar cadde-i kübrâ-yı mâneviyede seyr ü seyahat eden umum âhiret kardeşlerimle her hafta görüşüyor ve âramsız tulû eden Risale-i Nur eczaları gibi, feyiz ve mârifet güneşlerinin haberlerini işittikçe, ruhum güller gibi açılıyor. Hubur ve ibtihaca müstağrak oluyor. Ve istidadım nisbetinde bir-iki mes'elecik öğrenmeye sa'y ediyor isem de, bu envâr-ı bahr-i muhîttten kardeşlerimin ruhlarına in'ikâs eden mesâilden bâhis arızaları tahrir ve takdim ettiklerini gördükçe, adem-i muvaffakiyetimden mütevellid esef ve kederim hasebiyle cehlimden el-emân çekiyorum. Ümmîlik ne güç imiş, diye ruhum ağlıyor. Mu'terifane, “İbrahim, müstehaksın” diyorum. Nihayet yine ümidimi Rabbimden kesmiyerek diyorum: Bir müessesenin baş müdürü, muavini, kâtibi, müvezzii, tahsildarı, hademesi olur. Fakir kısmen müvezzilik, kısmen hademelik sıfatıyla bulunsam ne zararı var? deyip teselli oluyorum.

İbrahim

Dr. İbrahim'in bu mektubunda, Risale-i Nur hizmeti adına kendisini gerilerde görmenin inkisarlı ifadeleri görülüyor: “Nûrânî ve ziyâdâr mânevi büyük caddede seyir ve seyahat eden bütün âhîret kardeşlerimle her hafta görüşüyor ve durmadan doğup duran Risale-i Nur parçaları gibi feyiz ve marifet güneşlerinin haberlerini işittikçe ruhum güller gibi açılıyor, huzur ve sevince boğuluyor. Ve istidadım nisbetinde bir-iki meselecik öğrenmeye çalışıyorsam da bu okyanusun nurlarından kardeşlerimin ruhlarına yansıyan meselelerden bahisler arz ederek yazıp takdim ettiklerini gördükçe, başarısızlığımdan dolayı esef ve kederim sebebiyle câhilliğim için el-aman çekiyorum. Ümmîlik ne güç imiş diye ruhum ağlıyor. İtiraf ederek ‘İbrahim müstehaksın’ diyorum. Nihayet yine ümidimi Rabbimden kesmeyerek ‘Bir müessesenin baş müdürü, yardımcısı, sekreteri, dağıtıcısı, tahsildarı ve hademesi olur. Ben, kısmen dağıtıcılık kısmen hademelik sıfatıyla bulunsam ne zararı var?’ diyerek teselli oluyorum.”

94. Mektup

Ahmed Husrev'in fıkrasıdır.

Senelerden beri zâlimlerin pençe-i zulmünde inleyen bu bîçâre müslüman kardeşlerinizle geçirmekte olduğunuz bu mübarek bayramın, belki dokuzuncusunu hücre köşelerinde, dostlarınızdan uzak, akraba ve taallûkatınızdan mahrum bir vaziyette, teâlî ve terakisi için çalıştığınız cem'iyet-i İslâmiyye arasından uzaklaştırıldığınız bir halde geçireceğinizi hatırladıkça yüreğim parçalanıyor, ruhum azim bir elemle yanyor, gözlerimden yaşlar dökülüyor. Kalbimden yükselip gelen bir sesle, “Ağla hem çok ağla! Belki rahmet-i İlâhiyenin nüzûlü ve âlem-i İslâmın saâdet ve selâmeti için ağlayanlarla beraber ağla” diyor.

Bu anda kalb gözüm, bu hüznü iştirâk ederek, Dicle ve Fırat ve Nil-i Mübarek gibi âlem-i gayb vâdilerinde sular akıtarak ağlıyor.

Âh Sevgili Üstadım! Ehl-i gaflet gülerken, ehl-i ilhad nefsi müstehiyatları arkasında koşarken, biz ne acı hayatlarla karşılaşırız. Âh, sevgili Üstadım! Cenâb-ı Hak bize saadet vermeyecek mi? Acaba bu gün daha çok uzayacak mı? İhtiyarsız kendime sorduğum bu sualere yine kendim cevap verirken, teennî ve sabır tavsiye ediyorum. Ve sırr-ı *إِنَّا أَعْطَيْنَا* tebşîratiyle müteselli oluyorum.

Ey kıymettar Üstadım! Sizin hüznünüze, huzurunuzda olduğum halde iştirâkimi istiyordum. Öyle hissediyorum ki, ruhen hiç de uzak değilim. Bazan kendimi unutuyorum. Güya kanatsız tayeran ediyor, koca çınar ağacının arasından girerek meclisinize dahil oluyorum.

Sevgili Üstadım! Hâlikımdan ebediyyen razı olmuşum. O da sizden ebediyyen razı olsun. Maalesef ziyaretinizle müşerref olamıyorum. Buna bedel Bekir Bey'le takdim ettim ve arzu edilen şekilde yazamadığım İcaz-ı Kur'ân'ın sahifelerini açtıkça, fakir talebenizin her sahifeye mukabil ellerinizden öpmekte olduğumu kabul buyurmanızı istirhamla, sıhhat ve selâmet ve muvaffakiyetiniz için dua ederek, el ve ayaklarınızdan öperim, Efendim Hazretleri.

الْبَاقِي هُوَ الْبَاقِي

Talebeniz Ahmed Husrev

Bu mektupta Hüsrev Altınbaşak, bayramda dahi Üstadın yalnızlığa mahkûmiyetinden dolayı duyduğu üzüntü ve göz yaşlarını anlatıyor. Sonra da şöyle hitap ediyor: “Ey kıymetli Üstadım! Sizin hüznünüze, huzurunuzda bulunarak iştirak etmek istiyorum. Öyle hissediyorum ki, ruhen hiç de uzak değilim. Bazan kendimi unutuyorum. Güya kanatsız uçuyor, çınar ağacının arasından girerek meclisinize dâhil oluyorum. Sevgili Üstadım! Hâlikımdan ebediyyen râzı olmuşum. O da sizlerden ebediyyen râzı olsun. Malesef ziyaretinize gelemiyorum. Buna bedel Bekir Beyle takdim ettiğim ve arzu edilen şekilde yazamadığım İcaz-ı Kur'an (25. Söz, Mucizat-ı Kur'aniye Risalesi) sayfalarını açtıkça, fakir talebenizin her

sayfaya mukabil ellerinizden öpmekte olduğumu kabul buyurmanızı istirhamla sıhhat, selamet ve muvaffakiyetiniz için dua ederek el ve ayaklarınızdan öperim, Efendim Hazretleri.”

95. Mektup

Babacan Mehmed Ali'nin fıkrasıdır.

Ey benim ruh-u cânım Üstadım Hazretleri!

Size karşı hakkıyla talebelik vazifesini ifâ edemiyorum ve Risale-i Nur'a tam hizmet edemiyorum. Çünkü Risale-i Nur'la tezâhür eden kuvvet ve kudret, zekâvet, esrar ve envârı düşündükçe, tefekkür ettikçe kendimden geçip, bîhûş kalıyorum, öyle yüksek yerlere çıkamıyorum. İnşâallah Cenâb-ı Hakkın izni ile, kullarına bahşetmiş olduğu en kıymetdar cevahirden bin kat ziyade kıymetli bulunan Kur'ân-ı Hakîm'in sırlarını izhâr eden risalelerden gücüm yettiği kadar istifadeye çalışacağım. Gündüz derd-i maişetle vakit bulamadığımdan, gecenin bir kısmını O Nurlarla ışıklandıracağım.

O Nurları yazdıkça kalemim, kalbimde gayet şirin ve ruhânî bir sevinç hissediyorum. Cenâb-ı Hakk'a nasıl hamd ve şükredeceğimi bilemiyorum. Bazan o Risale-i Nur'un envârına karşı ihtiyarım elimden gidiyor. Gafletli geçmiş zamanımı düşündükçe mahzun ve mükedder bulunuyorum. Bu Nurları bulduktan sonra istikbalimi gördükçe kahkaha ile gülüyorum, ferah oluyorum ve müferrah oluyorum. On beş senedir böyle bir hizmeti arzu ediyordum. Dünyanın çok safahat-ı hayatını ve zevkiyatını gördüm. Bu ebede karşı arzuyu tatmin ve işba' etmiyordular.

İşte tam o arzuyu tatmin ve te'min edecek gıdayı Risale-i Nur'da buldum, elhamdülillâh. Şimdiye kadar nefsim dünyanın zâhirî zevklerine kapılmış ve beni diğer bir âlemin zindanlarına kadar sevk etmeyi kurmuş ve bir derece muvaffak olmuştu ve bana binmişti. Şimdi وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ olan Cenâb-ı Mevlâ ve Tekaddes Hazretlerine hadsiz hamd ve şükrediyorum ki, Said isminde bir zâtın vasıtasıyla esrar-ı

Kur'âniyeyi benim imdadıma yetiştirdi. Nefs-i emmarenin o beliyesinden kurtuldum. On beş senedir hakikata giden yolu aramak için, çok kapılar çaldım. Çoklarında dünyaya ait zinetleri gördüğümden geri çekildim. Felillâhil-hamd tam bir kapı buldum. Cenâb-ı Hak beni o kapıya tam bir hizmetkâr yapıp sebat versin. Bu zulmetli asırda hakâik-ı îmaniyenin envârını neşreden Risale-i Nur, ne derece parlak olduğu ve herkese menfaatli bulunduğu inkâr edilmez. İnkâr edilse bilmemezlikten ve anlamamazlıktandır. (Anlayana sivrisinek saz gelir, anlamayana davul zurna az gelir.) Cenâb-ı Hak gözlerimizin perdelelerini kaldırsın, hakâiki hakkıyla bize göstere, âmin.

Babacan Mehmed Ali

Bu mektup uzun arayışlardan sonra Risale-i Nur ile karşılaşan Babacan Mehmet Ali'ye aittir. Üstada ve eserlerine karşı hissiyatını şöyle ifade ediyor: “Ey benim ruh-u canım Üstadım Hazretleri, size karşı hakkıyla talebelik vazifesini îfâ edemiyorum ve Risale-i Nura tam hizmet edemiyorum. Çünkü Risâle-i Nurla tezâhür eden kuvvet ve kudret, zekâ, sırları ve nurları düşündükçe, tefekkür ettikçe kendimden geçip şaşkın kalıyorum, öyle yüksek yerlere çıkamıyorum. İnşaallah, Cenab-ı Hakk'ın izni ile kullarına bahşetmiş olduğu en kıymetli cevâhirden bin kat ziyade kıymetli bulunan Kur'an-ı Hakîm'in sırlarını izhar eden Risalelerden gücüm yettiği kadar istifadeye çalışacağım. Gündüz geçim derdiyle vakit bulamadığımdan, gecenin bir kısmını o Nurlarla ışıklandıracağım.

O Nurları yazdıkça kalemim, kalbimde gayet şirin ve ruhânî bir sevinç hissediyorum. Cenab-ı Hakk'a nasıl hamd ve şükredeceğimi bilemiyorum. Bazan o Risale-i Nur'un nurlarına karşı iradem elimden gidiyor. Gafletli geçmiş zamanımı düşündükçe hüznü ve kederli oluyorum. Bu Nurları bulduktan sonra istikbalimi gördükçe gülüyorum, ferahlık duyuyorum. On beş senedir böyle bir hizmeti arzu ediyorum. Dünyanın

çok hayat safhalarını ve zevklerini gördüm. Bu ebede karşı arzuyu tatmin etmiyor ve doyurmuyorlardı.

İşte tam o arzuyu tatmin ve temin edecek gıdayı Risale-i Nurda buldum, Elhamdülillah... Şimdiye kadar nefsim dünyanın zâhirî zevklerine kapılmış ve beni diğer bir âlemin zindanlarına kadar sevk etmeyi kurmuş ve bir derece muvaffak olmuştu ve bana binmişti. Şimdi herşeye kâdir olan Cenab-ı Hakk'a hadsiz hamd ve şükrediyorum ki, Said isminde bir zâtın vasıtasıyla Kur'an'ın sırlarını benim imdadıma yetiştirdi. Kötülükle emreden nefsin o belâsından kurtuldum. On beş senedir hakikate giden yolu aramak için çok kapılar çaldım. Çoklarında dünyaya ait ziynetleri gördüğümden geri çekildim. Allah'a hamdolsun, tam bir kapı buldum. Cenab-ı Hak beni o kapıya tam hizmetkâr yapıp sebat versin.”

96. Mektup

Binbaşı Âsım Beyin Fıkrasıdır.

Muhterem Üstadım Efendim!

Her def'a olduğu gibi bu kerre de nâmüstehak olduğum halde hakk-ı fakirânemde lütuf ve ibzâl buyurulan iltifatât-ı bînihaye bu fakiri mestediyor. Ne yapacağımı şaşırıyorum. Ancak Cenâb-ı Lemyezeli Hazretlerinin lütf u kerem ü ihsânına hamd ü şükr ü senâ ederek risale-i şerifelere sarılıyorum. Ve lezzet alıp, siz Üstadımı karşımda ve yanımda bulup mütehayyir ve mütefekkir olarak bahr-i sürura dalıp gidiyorum. Ve bu halin devam ve tezyîdini eltaf ve inâyet-i Sübhâniyeden niyâz ediyorum. Nasıl etmiyeyim. Yâ Hazret! Fakire bunca iltifattan başka hele bu def'aki lütufnâmelerinin başına çok tavsiften sonra “Hizmet-i Kur'âniyede kuvvetli arkadaşım ve tarîk-ı hakta ve ebed yolunda enîs yoldaşım” kelimât-ı lâtifesi, bu cihan kıymet kelâmlarınız, benim gibi fakir, hakir, muhtaç bu kardeşinize karşı ibzâl ve himmet buyurulması, sizin büyüklüğüne ve daha doğrusu Gavs-ı A'zam

Şeyh Geylânî (Kuddise sırruhü'l-alî) Hazretlerinin teveccüh, dua, himaye ve muhafazası olduğuna nasıl îman etmiyeyim. Nasıl ki, bu defa Gavs-ı A'zamın ihbârât-ı gaybiyesi risale-i şerifesini gördüm, okudum, yazdım. Gavs-ı A'zam, a'zam-ı aktâb olduğunu bilir ve kalben tasdik ederiz ve ziyade muhabbet etmekte iken, bu defa bu kanâat, bu muhabbet tasdikını, kat ender kat ziyadeleştirdi ve takviye etti. Ve Hazret-i Şeyhe îman ve muhabbetimi habl-i metîn ile bağladı. Nasıl bağlanmayayım? Bu keramet ve ihbar-ı gaybiyesi ki, hakikat fişkran ve ruha hayat bahşeden Sözlere söyleyen, haber veren öyle bir sahib-i menba'ı kerâmât ve hakikat olan Hazret-i Gavs-ı A'zam, üstadımın Üstadıdır.

İşte bu keyfiyet, Üstadıma olan incizab, merbutiyet ve teslîmimi bir kat daha tarsîn etti ve yıkılmaz ve tahrîb edilmez bir kal'a hükümünü aldırdı. Madem bu fakir, bu muhkem kal'adayım. Hariçten ve hiç kimseden pervâm yok. Ve hâricin taarruz ve kıyamına da mukabil taarruz ve hücumlar his ve kuvvetini elde ettim. Lütuf ve inâyet-i Bârî ile, Gavs-ı A'zam'ın teveccüh ve duasıyla siz üstadıma kavuştum. هَذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي

Bârî-i Teâlâ ve Tekaddes Hazretlerinden dilerim ve niyaz ederim ki, âhir ömrüme kadar bu yolda hatve-endâz olayım ve buyurulduğu gibi “sıddık, fedakâr, hakikî âhiret kardeşiniz ve hizmet-i Kur'âniyede kuvvetli arkadaşınız ve tarîk-ı Hakta ve ebed yolunda enîs yoldaşınız” olmağa bihakkın kesb-i istihkak ve liyâkat edeyim. وَمِنَ اللَّهِ التَّوْفِيقُ

Yâ Üstad-ı ekremim! Size yani Risale-i Nur'a hüsn-ü hat ve daha doğrusu tâzim, tekrim, hürmet, samimiyet, muhabbet ve teslimiyetimin binde birini takdim ediyorum. Âciz kalemim ve lisanım, hissiyat ve ruhumun tercümanı olamıyor.

Ruhumun siz Üstadıma karşı incizab ve mahbubiyeti, yüzde beş şahsınıza karşı ise, doksan beşi neşr-i envâr-ı hakikat ve dellâllığında bulunduğunuz Kur'ân-ı Hakîm şerefine tâzim ve tekrimdir. Öyle kanaat ve imanım var ki, sizin nur ve hakikat fişkran Sözlere'niniz, Kur'ân-ı Hakîm'den muktebes tefsîridir. Takdir, tahsin, medih ve sitâyîş etmeyen ve muhabbet ve merbutiyet beslemeyen insan değildir ve daha doğrusu merdud-ı İlâhî ve Peygamberî olanlardır. Cenâb-ı Hâlik-ı Lemyezeli

Hazretleri bu gibileri de tarîk-ı hakkı nasîbdar eylesin. Âmin bihurmeti Seyyidi'l-Mürselîn.

Sevgili Üstadım! Hemşirenizin hastalığının had devresi geçmiş. Evvelce arz etmiştim. Yüzde yirmisi mevcuttur. Henüz yataktan kalkmadı. Kuvvet ve iktidarı yok. Namaz kılabiliyorsa da vücudu titremekte ve arasına ârızaya mâruz kalmaktadır. Lehülhamd ve'l-minne, çok şükür Cenâb-ı Hakk'ın lütuf ve keremine ve bugününe. Mâzinin sıkıntı ve elemi geçti. Hâl-i hâzırına şükür ve istikbale tevekkül ile meşguldür. Ve siz üstadıma dualar ediyor ve diyor ki: “Şu nur ve hakikat-i Kur'âniye risale-i şerifeleri imdadıma yetişti.” Hele Otuz Birinci Mektubun İkinci Lem'asındaki sabır ve tahammül ve şükür bahsine o kadar bağlanmıştı ki, mezkûr risale-i şerifeyi evvel ve âhir ve bilhassa hastalığı sırasında müteaddiden fakire okutmuş ve Cenab-ı Hakk'a hamd ü senâ etmiş ve diğer Üçüncü Lem'ayı ve sâir risale-i şerifeleri okutup dinlemekte ve göz yaşları dökmektedir. *الْحَمْدُ لِلَّهِ هَذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي*

Bunlar ve diğer Risâle-i şerifeler hakikat fişkıran, nurlar saçan bir feyizdir. Şu kadar diyebilirim ki, ehl-i dalâlet ve bid'aların en ileri gidenleri ve mühlidlerin en şeni'lerini bile îmana getireceğine kanâatım var. Yeter ki ruhuna nüfuz edebilsin.

Çok şükür sevgili Üstadımızın sayesinde ve teveccüh ve duasıyla bu Nurlardan mütenevvir ve mütena'im oluyoruz. Hele Gavs-ı A'zam Şeyh Geylânî Hazretlerinin kerâmât ve ihbârât-ı gaybiyesini hemşîreniz o kadar lezzet ve muhabbetle dinliyor ki, üç sene evvelisi hastalığa tutulduğu vakit, o halinde ve kısmen akli başında olmadığı zamanlar bahçede ağaçların dallarını tutup, “Yâ Abdülkâdir-i Geylânî, Yâ Veysel Karânî, meded!” diye bağırıp sallanıyordu. Bu defa kerâmât ve ihbârât-ı gaybiyesini mufassal surette görmeye muvaffak oldu. Bu risale-i şerife, fakire de ziyadesiyle te'sir etti, sürur ve gözyaşlarını akıttı ve akıtmakta sa'y ü gayret etti. Muhabbet ve şevkimi arttırdı. Şükürümü nasıl îfa edeceğimi bilemiyorum. Hâlik-ı Lemyezel Hazretlerine karşı vazife-i ubudiyetim noksan, iki cihan serveri Seyyidi'l-Mürselîn Fahr-i Âlem (Sallâllahu Aleyhi ve Sellem) Efendimize karşı ümmetlik vazifesinde kusur ve noksanım ziyade ve hizmet-i Kur'âniyeye karşı bihakkin sa'y ü gayret ve çalışmakta kusur ve noksanım çok olmakla beraber, fakiri siz

Üstadımla beraber bulundurup, hâdim-i Kur'ân kardeşlerle birleştirip hizmet-i Kur'âniyeden -velev ki bir bahr-i ummandan bir katre olsun-fakire hisse verilse, kendimi mes'ud ve bahtiyar addederim. Hamd ü senâ ve şükürüme hadd ü pâyân göremem. Bütün okuduğum arkadaş ve kardeşlerin hepsi hep takdir ve tahsin ve tasdik ediyorlar ve kanaat-ı kâmilede bulunuyorlar. Hizmet-i Kur'ân'a şevk ve gayretleri tezayüd ediyor ve bu kafilede ve bu dairedakilere gıpta ediyorlar. Cenâb-ı Hâlık ümmet-i Muhammed'in (s.a.s.) kalblerine ilham versin, ruhlarını nurlandırın, saadet-i dâreyn ihsan buyursun.

Kardeşiniz, fakir ve muhtaç Âsım

İstikamet şehidi Binbaşı Âsım Bey bu mektubunda, Üstadın “Hizmet-i Kur'âniyede arkadaşım ve tarik-i hakta ve ebed yolunda enîs yoldaşım” ifadesinden çok memnun olduğunu ve hakikaten böyle olmak için Allah'a yalvardığını söylüyor... Hanımının da “Şu nur ve hakikat ve Kur'an hakikatları Risaleler imdadıma yetti...” dediğini ve rahatsızlığı zamanında “Yâ Abdülkadir Geylânî, yâ Veysel Karânî, meded” diye bağırıp sallandığını, söylüyor...

Aslında Âsım Beyin eşi Nigâr Hanım şiddetli şekilde hastalanmıştı. Hastalığın bir türlü devâsını bulamayınca, şifa dualarını almak için Nasûhizâde Şeyh Mehmed Balkır, Âsım Beyle Nigâr Hanımı alıp, Hüsnü Ağanın yaylı at arabası ile, Barla'ya Bediüzzaman'ın yanına götürmüştü. Üstad kabul edip, Nigâr Hanıma dua etmiş ve hanım daha sonra şifa bulmuştu.

Âsım Bey hanımı için “Hele 2. Lem'asındaki sabır ve tahammül ve şükür bahsine o kadar bağlanmıştı ki, adı geçen Risaleyi evvel ve âhir ve bilhassa hastalığı sırasında defalarca bana okutmuş ve Cenab-ı Hakk'a hamd ü senâ etmiş ve diğer 3. Lem'ayı ve diğer Risâleleri okutup dinlemekte ve göz yaşları dökmektedir.” diyor.

97. Mektup

Sevgili Üstadım Efendim,

Kenzü'l-arş duasının feyzinden gelen bir nükte-i Kur'âniye'de, yanlışlığın tarafımızdan nasıl karşılandığını suâl eden ve hatâsının esbabını bize îzah eden, sevimli mektubunuzu aldım. Bu kısmı, Sûre-i Kevser'in lâtif ve yüksek tevâfukatını gösteren Altıncı Remiz'le ve bir de büyük bir fâtihten, daha büyük olan tarikata ait kısım ile beraber okudum.

Bu hafta sevincim ve şevkim pek ziyâde idi. Bir taraftan, senelerden beri tab'edilmesi ve âlem-i İslâma neşredilmesi için istinsah edilen, o kıymettâr mahzen-i hakâik; emin vâdilere gönderiliyordu; diğer taraftan, şu baharın câzibedar güzelliğinden, pek çok yüksek bir nûraniyetle karşımıza çıkan Yirmi Dokuzuncu Mektub'un her bir kısmının verdiği zevk-i mânevî içerisinde yaşıyorduk. Kenzü'l-arş duasının feyzinden gelen ikinci bir nükte-i Kur'âniyeyi, mektubunuz gelmeden evvel arkadaşlarla birlikte tekrar okuduk. Tedkik gâyesi hiç birimizde olmadığı için, on dakika içerisinde, yazılan bu kısmın nûrânî şû'leleri arasında kaldık. Okurken, ağızımızdan arada sırada çıkan sadâ-yı hayret ve taaccübden başka bir şey işitilmiyor ve yüzümüzden akan beşâşet, duyduğumuz manevî zevki, târife kâfi geliyordu...

Sevgili Üstadım!

Her bir risale aramızda pek büyük bir sevinçle karşılandığı ve hayretle okunduğu ve lâyük olduğu şekilde hürmet gördüğü için, her nasılsa vâki olan hatam hakkındaki mektubunuzu aldığım vakit, kıymettar üstadım, bu hali bize ihtar etmeseydiniz, biz hiç bir vakit böyle şeyle meşgul olmayacaktık ve “yanlış var” diyenlere karşı da hak dâva edeceğimizde hiç tereddüt etmeyecektik. Sûre-i Kevser'in ve Sekizinci Remzin tevâfukat-ı hurufiyeleri üzerinde birer birer tedkikatta bulunmuş ve hiç birinde noksan bulamamıştık. Esasen bu tedkikatımız, noksan aramak gayesiyle değil, belki tevsî malûmat ve bir de mânevî gıdamızı almak için vukû buluyordu. Bu akşam fakirhanede Re'fet, Lütfi, Rüşdü Efendi kardeşlerimle oturmuş bu hususta tekrar konuşmuştuk. Hepimiz diyorduk: Üstadımız bize söylemekte, hiç bir şeyden çekinmediğini biliyoruz. İşte bu hâl bizlere kâfidir. Şimdiye kadar da

böyle bir şey vukû bulmuş değildir. Bu hususta en büyük şâhid; bu Risaleler, ilmi kendilerine isnad eden zâtların ellerinde gezdiği halde, onları da tasdike mecbur etmiştir.

İşte sevgili Üstadım... Bu hâdisat dimağımızı daha ziyade takviye etmiş bulunuyor ve bizi size daha ziyade rabtediyor. Her hususta bizi himâye ve vikâye etmekte olduğunuza kâfi ve daha kat'î bir bürhan yerine geçmiş bulunuyor.

Sevgili Üstadım... Bu hafta hatt-ı destinizle pek çok zahmet çekerek, bin müşkilât içerisinde yazdığınız bütün Kur'ân'daki tevâfukatı gösterir bir nükteyi daha aldım. Bundan başka bu nükte gibi umumî olup, yalnız tarzları ayrı olmak üzere iki tevâfukat listesi daha yazılacağı iş'âr buyuruluyor. Onları da sabırsızlıkla bekliyoruz ve yorgunluğunuzu hatırladıkça, yüreklerimiz sızlıyor. Cenâb-ı Hakk, sizlere lâyıf bir tarzda hayr-ı kesir ihsan eylesin. Âmin...

Husrev

Bu mektupta Hüsrev Altınbaşak, Kenzü'l-Arş duasının feyzinden gelen Rumûzât-ı Semâniye Risalesi hakkındaki görüşlerini şöyle anlatıyor: “Bu kısmı, Kevser Sûresinin lâtif ve yüksek tevafuklarını gösteren 6. Remiz ile ve bir de büyük bir Fâtih'ten daha büyük olan Tarikata ait kısımla beraber okudum.

Bu hafta sevincim ve şevkim pek ziyade idi. Bir taraftan, senelerden beri tab edilmesi ve Âlem-i İslâma neşredilmesi için nüshaları çıkarılıp çoğaltılan o kıymetli hakikatler mahzeni; emin vâdilere gönderiliyordu. Diğer taraftan, şu baharın câzibedar güzelliğinden pek çok yüksek bir nûrâniyetle karşımıza çıkan 29. Mektubun her bir kısmının verdiği manevî zevkin içerisinde yaşıyorduk. Kenzü'l-Arş duasının feyzinden gelen ikinci bir Kur'anî nükteyi, mektubunuz gelmeden evvel arkadaşlarla birlikte okuduk. Tedkik gayesi hiçbirimizde olmadığı için on dakika içerisinde, yazılan bu kısmın nûrânî şûleleri arasında kaldık. Okurken ağızımızdan arada sırada çıkan hayret ve taaccüp sadasından başka bir

şey işitilmiyor ve yüzümüzden akan tebessüm, duyduğumuz manevî zevki tarife kâfi gelmiyordu. (...) Sevgili Üstadım! Bu hafta kendi el yazınızla pek çok zahmet çekeerek, bin müşkilat içerisinde yazdığınız bütün Kur'an'daki bütün tevâfukları gösterir bir nükteyi daha aldım. Bundan başka bu nükte gibi umumî olup, yalnız tarzları ayrı olmak üzere iki tevâfukat listesi daha yazılacağı bildiriliyor. Onları sabırsızlıkla bekliyoruz ve yorgunluğunuzu hatırladıkça, yüreklerimiz sızlıyor. Cenab-ı Hak, sizlere lâyük bir tarzda çok hayır ihsan eylesin. Âmin.”

Rumûzât-ı Semâniye üzerine merhum ağabeylerimizin mektuplarını okudukça öğrencilik yıllarımdaki bir hatıra aklıma hep gelip durdu...

Biz o yıllarda İmam-Hatip öğrencileri olarak İbrahim Kocabıyık ve Muzaffer Karaaraslan ile beraber Ege Üniversitesine gider öğrencilerle görüşürdük. Sol görüşlü öğrenciler kendi meselelerinde oldukça iyi yetişmişlerdi. Onun için milliyetçi ve imanlı olan öğrencilerin de imanî ve İslamî konularda iyi yetişmelerini, bunun için de Risale-i Nur Külliyyatını iyi okumalarını tavsiye ederdik, ama onlar pek oralı olmazlardı. O sıralarda elimizde Said Özdemir Ağabeyin 25. Söz ve Rumûzât-ı Semâniye'den hazırladığı yeşil kaplı bir kitap vardı. Kur'an'ın tercüme edilmesinin mümkün olmadığını ve Kur'an'ın mucizelik yönlerini anlatıyordu. Bunu, bilhassa okumalarını istiyordum. Gerçekten çok büyük ihtiyaçları vardı. Ama, peşin hükümlerle “anlayamayız,” diye okumak istemiyorlardı. Tam o günlerde (1966) Prof. Dr. Ali Nihat Tarlan İzmir'e gelmiş ve Özel Türk Koleji Konferans Salonunda bir konuşma yapmıştı. O gece konferanstan sonra Hasan Dayhan bizi Kayseri Senatörü Avukat Ömer Lütfü Bozcalı'nın evinde bir sohbetle çağırdı. Ben Prof. Dr. Ali Nihat Tarlan'ın konuşacağını zannederek gittim. Eve vardığımda Ege Üniversitesinden tanıdığım

bütün sağ görüşlü öğrenciler vardı. Bazı öğretim üyeleri ve halktan tanınmış insanlar da bulunuyordu. Biz kalabalık bir topluluk evin geniş salonunda beklerken orta boylu tıknaz, bıyıksız birisi içeri girdi “Esselâmu Aleyküm ve rahmetullahi ve berakâtühû ebeden daimen” diyerek baş köşeye oturdu. Sohbeti o yapacaktı. Ali Nihat Tarlan değildi. Meğer Osman Tarı imiş. Daha sonraları Balıkesir’den siyasete giren bu zat, çok güzel konuşuyordu. Mühendismiş... Tâ Alman Profesör Dr. Annemarie Schimmel hanımefendi ile evlenmelerinden başlayarak, meseleyi 27 Mayıs İhtilaline getirdi. İhtilalcilerin kendisini Ankara’ya çağırıp Diyanet İşleri Başkanı yapmak istediklerini fakat tek şartlarının Kur’an’ın tercümesiyle ilgili sorularına müsbet cevap vermesi olduğunu, kendisinin de böyle birşeyin evet veya hayır şeklinde bir cevap olamayacağını bunun için bir konferans vermek istediğini belirttiğini söyledi. Sonra bir hafta hazırlanıp “Kur’anın Riyâzî Mucizeliği” ismi altında bir konuşma yapmış. Konuşmasında demiş ki:

“Kur’an’da geçen ayetler, kelimeler ve harfler hep tevâfukludur. Mesela “Allah” lâfzının en mühim harfi olan baştaki “elif” Kur’an’da çok sırlar için 40 bin defa tekrarlanmıştır. İkinci harfi “Lâm” cifir değeri 30 olduğu için Kur’an’da 30 bin defa tekrarlanmıştır. Üçüncü harf okunmayan Elif, Lam harfleriyle beraber “Lâ” şeklinde okunur. Kur’an’da “Lâ” şekliyle 19 bin defa tekrarlanmıştır. Allah kelimesinin son harfi olan “He” harfi yine 19 bin defa tekrarlanmıştır. Allah kelimesinin başındaki 40 bin defa tekrarlanan elif ile, 30 bin defa tekrarlanan Lam harfinin ikisinin toplamı 70 bin eder. 70 bin sayısı ile Kur’an’da tekrarlanan kelimelerin sayısı olan 70 bine tevafuk eder.”

“Kur’an’da “Sin” harfi üç dişine münasip olarak, 3330 defa tekrar edilmiştir.”

“Kur’an’da “Fe” harfi, ebcedî değeri 80’dir. Buna uygun olarak 8000 defa tekrarlanmıştır.”

“Kur’an’da “Kaf” harfi hem de Kur’an kelimesinin birinci harfi, 6000 defa tekrarlanarak, Kur’an âyetlerinin 6000 küsur ayet sayısına yaklaşık olarak tevâfuk etmektedir.”

“Nasr Suresi olan “İzâ câe”nin iniş sebebi Mekke’nin Fethi ve Allah’ın nusret ve yardımlarıdır. Çünkü meâlen: “Allah’ın nasrı (yardımı) ve fethi geldiği zaman ve insanları fevç fevç (bölük bölük topluluklar halinde) Allah’ın dinine girerken gördüğün zaman, Rabbine hamd ile tesbih et ve istiğfarda bulun. Çünkü O, Tevvabtır (tevbeleri ve kendine dönüşleri çok kabul eder).” demektir. Bu müjdeden sahabeler çok sevinmişlerdir. Yalnız Hz. Ebu Bekir (r.a.) ile Hz. Abbas (r.a.) Peygamberimizin (s.a.s.) vefatını hissederek ağlamışlardır. Çünkü, müjde, hamd ve tesbih yanında istiğfar da var. Peygamberimizin (s.a.s.) ismet sıfatı var. Yani günah işlemez. Ayrıca Fetih Suresinin ikinci âyetine göre geçmiş ve gelecek hataları mağfiret edilip bağışlanmıştır. İstiğfar kulun günahından Allah’a dönmesidir. Tevvab ismi de, Allah’ın kendisine dönen kullarını çok kabul etmesidir. Demek ki, burada Peygamberimizin (s.a.s.) günahından dönmekten çok bizzat Efendimizin âhirete ve Refik-i A’la olan Allah’a vefatı ile dönüşü murad edilmektedir. Zaten Hz. Ebu Bekir ile Hz. Abbas’ı ağlatan da bu sırdır. Bir de Nasr Sûresinde geçen “Vestağfirhü” yani “Allah’a istiğfar et” cümlesi de var. Sûrenin başından buraya kadar 63 harftir. 63 harf ile işaret edilmektedir ki, kameri takvim hesabına göre Hz. Peygamber (s.a.s.) 63 sene yaşayacak sonra Rabbine dönecektir. İşte Kur’an’ın bu mucize işaretine göre olay gerçekleşmiştir. Ayrıca “Fe sebbih bi hamdi Rabbike vestağfirhü” ile Peygamberliğin, tesbih, hamd ve istiğfar olarak üç vazifesine işaret edilmiştir. Bunları ifade eden cümlelerin harf sayısı 21’dir. Bu sûre Peygamber Efendimize (s.a.s.)

Peygamberliğinin 21. senesinde inmiştir. Bu üç vazifeyi tasamam yaptığına da bir işarettir.”

“Kevser Sûresinde ise başka güzellikler vardır: Bir kere mâna itibariyle, kevserin verilmesi, namaz, kurban ile ilgili hükümler var. Ayrıca değışmez bir kaide olarak Hz. Muhammed düşmanlarının kendi şahıslarının ve davalarının güdük kalacağına haber verilmesi tek başına tarih boyu gerçekleşen bir mucizedir.”

“İkincisi, şiir güzelliğı vardır. Yani bu kısa surede ayet sonları: Kevser, venhar ve ebter kelimeleriyle bitiyor...”

“Üçüncüsü, sûrede geçen harfler içinde yazılış veya okunuş itibariyle ikişer kardeş sayılan harflerden herbirinden en güzeli ve en mânidarı seçilmiş öbür kardeşi bırakılmıştır. Mesela yazılış bakımından birbirine benzeyen Râ ve zâ harflerinden Râ var zâ yok. Sin ve Şin’den Şin var Sin yok. Sat ve Dat’tan Sat var Dat yok. Tı ve Zı’dan Tı var Zı yok. Ayn ve Gayn’dan Ayn var Gayn yok. Fe ve Kaftan Fe var Kaf yok (Kaf ve Keften Kef var Kaf yok) Mim ve Nun’dan Nun var Mim yok. Görüldüğü gibi zarif, muntazam ve mânalı bir seçme var...”

“İstanbul’un fethi, Sebe Sûresinin 15. ayetinde “Beldetüm Tayyibetün” ifadesinin cifri değeri olan 857 rakamı ile yani Hicri 857 Miladi 1453 ile müjdelenip verildiğı gibi Kevser Suresi ile de işaret edilmiştir. Cifri değeri 757 olan El-Kevser, çok hayır demektir. Hem mahşerde hem de Cennette verilecek havz-ı kevser mânâsına olduğu gibi Peygamberimize (s.a.s.) verilen ümmetin, Âli Beytin, ulemanın ve fethedilecek yerlerin çokluğu mânalarını ifade eder. Kime verildiğini ifade eden “Âteynâke” deki “ke” Sana yâ Muhammed demektir. “Ke” ebecdi değer olarak 20 eder. Niçin verildiğini ifade eden “Fe sallı” deki “Fe” 80

eder. Hepsi $757+20+80=857$ Hicri, 1453 Miladi ederek İstanbul'un fethini gösterir..."

Netice itibariyle Osman Tarı, Rumuzat-ı Semâniyeden alıp aktardığı daha bir çok tevafuk ile Kur'an-ı Kerimin mucizeli ifadelerinin bütün özellik ve güzellikleriyle tercüme edilmesinin mümkün olamayacağını bir bir anlatır. Tabii ihtilalciler de onu Diyanet İşleri Başkanı yapmazlar...

O tatlı sohbet üslûbuyla Osman Tarı bunları anlatırken herkes dikkatle dinliyordu. Bir ara sağın lider öğrencilerinden Halis'e "Anlattıklarınızı nasıl buluyorsun?" diye sordum. O da "Çok müthiş!. Hiç duymadığımız şeyler!." dedi. "Ama, ben bunların kaynağını, yani bütün bunları anlatan Risaleleri size verdim, okudunuz!.." dedim. Çok hayret etti...

98. Mektup

Sevgili Üstadım, Muhterem Efendim,

Kur'an-ı Kerim'in âyât ve kelimât ve hurufâtında görünen ihtilâf bertaraf edilmek üzere, yeniden hakikî ve esaslı bir sûrette âyât ve kelimât ve hurufâtın tesbit edileceği hakkındaki iş'âr-ı fâzılâneleri, cidden şâyân-ı tebşîrdir. Bu ve bu gibi ahvâl, bizi Üstadımızın ulvî ve umumî olan vazifesinde her vakit için Cenâb-ı Hak'tan muvaffakiyet talebinde bulunmaktığa sevk ediyor. Bilhassa kardeşimiz Hacı Nuh Bey'e yazılan mektub sûreti ve buna mümâsil diğer mektûbât, bizim hayatımızı değiştirmiş ve müstakbeldeki hayatımıza nurlar serptiği gibi, bugünkü insanlığın giriftar olduğu riyakârlık, tabasbus ve temellûk ve emsâli gibi pek çok ahlâk-ı rezîleden kurtarmış ve her birerlerinin yerlerine de ahlâk-ı hasene fidanları gars ederek, birer şecere-i âliye ve nâfizenin vücuda gelmesine sebebiyet vermiştir. Hattâ o kadar diyebilirim ki, bugünkü beşeriyetin duygularından bambaşka bir hayata sevk etmiş ve her ân, "Halikımız bizden ne suretle râzî olacak ve bugün ne gibi bir sa'y ile sahife-i hayatımı kapatacağım. Acaba ümmeti

bulduğumuz o sevgili Peygamber-i Zîşân Aleyhissalâtü Vesselâm Efendimizin, dalâlet yolunu tutan veyahut dalâlete gidenlerin arkalarından giden ümmetlerini, ne suretle tarîk-ı hidâyete getirmek için sa'y etssek hoşnudiyet-i Peygamberî'yi (s.a.s.) celbedebiliriz." duyguları ve mefkûreleriyle yaşatmaktadır.

Kıymettar üstadlarına her hatvede itibai seven o talebelerinizin ruhlarında, üstadlarının en güzel fıkrası olan "Kur'ân-ı Azîmüştâna fedâ olan bu baş, başkalara eğilmeyecek." sözü hayatımızda en güzel ve en büyük bir miftah ve bir düstur olmuştur.

İşte bu hayatta, bu zevkle yaşadığımız için, bu vâdideki korku denilen mevhum kuvvet, talebelerinizin hak uğrunda gösterdikleri cesâretten korkmaktadır. Rızâ-i İlâhî uğrunda her gelecek hâle memnuniyetle göğüs germeyi, üstadlarının hâlerinden her gün ve her an ders alan talebelerimize ve kardeşlerime hayırlı muvaffakiyetler ve saâdetler temenni ederken; sevgili üstadım; size de lâyük olduğunuzdan daha güzel bir şekilde ve daha elyâk bir tarzda eltaf-ı Sübhaniyeye nâiliyetiniz için dua eder ve dâmenlerinizi kemâl-i hürmet ve tâzimle öperim, efendim hazretleri ...

Husrev

Bu mektubunda da Hüsrev Altınbaşak Rumûzât-ı Sema-niye'de ele alınan Kur'an'ın âyetlerinin, kelimelerinin ve harflerinin sayıları üzerindeki tevafuklarla ilgili çalışmalarından bahsettikten sonra şöyle demektedir: "Bilhassa kardeşimiz Hacı Nuh Beye yazılan mektup sûreti (Barla Lahikası 103. Mektup) ve buna benzer diğer mektuplar bizim hayatımızı değiştirmiş ve gelecekteki hayatımıza da nurlar serptiği gibi, bugünkü insanlığın giriftar olduğu riyâkârlık, alçakca yalvarma, yaltaklanma ve benzeri pek çok rezil ahlaktan kurtarmış ve her birerlerinin yerlerine de güzel ahlâkın fidanlarını dikerek birer yüce ve nâfiz ağacın vücuda gelmesine sebebiyet vermiştir. Hatta o kadar diyebilirim ki, bugünkü insanlığın duygularından bambaşka bir hayata sevk etmiş ve her an, 'Yaradığımız bizden ne şekilde râzî olacak ve bugün

ne gibi bir çalışma ile hayat sayfamı kapatacağım. Acaba ümmeti bulunduğumuz o sevgili Peygamberimizin (s.a.s.), dalâlet yolunu tutan veyahut sapıklık ve sapkınlığına giden kimselerin arkalarından giden ümmetlerini, hidayet yoluna getirmek için ne şekilde çalışsak Peygamberimizin (s.a.s.) hoşnutluğunu üzerimize çekeriz.’ duyguları ve düşünceleriyle yaşatmaktadır. Kıymetli Üstadlarına her adımda uymayı seven o talebelerinizin ruhlarında, Üstadlarının en güzel ifadesi olan Kur’an-ı Azîmüştâna fedâ olan bu baş, başkalara eğilmeyecektir’ sözü hayatımızda en güzel ve en büyük bir anahtar ve düstur olmuştur.”

99. Mektup

Bülbül-i Bağistan-ı Kur’ân, Üstad-ı Ekremim, Efendim Hazretleri!.. Mürşid-i ekmel, şeyhim Hacı Rahmi Sultan Hazretleri, seferberliğin ikinci senesinde irtihâl-i dâr-ı bekâ buyurdular. Burdur’u teşrifinizden bir ay evvel, merhum Rahmi Sultan ile beraber bir câmi-i şerifte bir kaç cemaatla bulunmakta iken, sükût-ı hâl-i murakabeye varıldı. Bazı velîler ruhânî teşrif buyurdular. Nihayette, siz Üstadım teşrif buyurdunuz. Bir cezbe-i Rahman zuhur ile uyandım, kendime geldim. Bir ay sonra Burdur’u teşrif ile, bazı yevm sohbet-i irfâniyenizde bulunup ruhlarımıza gıda bahşolundu. Şu tulûâtımı arza ictisâr ediyorum,

Halka-i hakikatte devrandadır ol mübârek Üstad.

Kavuşturdular ruhunu, ervâh-ı enbiyaya ânın.

Mest-i müstağrak olup hayrettedir ol mübârek Üstad.

Mübârek Kur’ân’ın dellâlısın dediler âna.

Sözleri cândır, onu tutmayan ruhsuzdur hemân,

Bütün söylediği nur-u hikmettir ânın.

Mi’râc-ı ruhânîde devrandadır ol mübârek Üstad.

Kalbim içre feyz-i Nurun görmüşem hemân.

İçî umman-ı vahdette, dışı sahrâ-yı kesrette görünür Üstad.

Dünyada, uhrâda refik olalım âna.

Umarım Mevlâm ihsân eder biz âciz kullarına,
 Nasûhîzâde Mehmed, söyledi hemân bu sırları.
 Hazine-i Kur'ân'ın bir miftâhıdır, Hazret-i Üstad.

Nasûhîzâde Şeyh Mehmed

Bu mektup, İstikamet Şchidi Binbaşı Asım Beyi Üstada götüren, Nasûhîzâde Şeyh Mehmed'e aittir. Bu mektupta, Üstad Bediüzzaman Hazretlerinin daha Burdur'a gelmeden bir ay önce, murakebe sırasında geleceğinin keşfedildiği anlatılmaktadır: "Kur'an Bâğistanının bülbülü, Üstad-ı Ekrem'in Efendim Hazretleri! Mürşid-i Ekmel olan şeyhim Hacı Rahmi Sultan Hazretleri, seferberliğin ikinci senesinde vefat ettiler. Burdur'a gelmenizden bir ay önce, merhum Rahmi Sultan ile beraber bir câmi-i şerifte birkaç cemaat ile bulunmakta iken sessiz halde murakebeye varıldı. Bazı veliler rûhânî teşrif buyurdular. Nihayet, siz Üstadım teşrif buyurdunuz. Bir cezbe-i Rahman zuhur ederek, uyandım, kendime geldim. Bir ay sonra siz Burdur'a geldiniz ve bazı günler sizin irfan sohbetlerinizde bulundum ve ruhlarımıza gıda bahşolundu. Şu içime doğanları, arzetme cesaret ve cüretinde bulunuyorum, "O Mübarek Üstad, hakikat halkasında devrandadır. / Kavuşturdular onun ruhunu, Peygamberlerin ruhlarına... O Mübarek Üstad, Mest ve müstağrak olarak hayrettedir. / Ona, Mübarek Kur'an'ın dellalısın, dediler. Sözleri cândır, onu tutmayan ruhsuzdur hemen. / Onun bütün söyledikleri hikmet nurudur. O Mübarek Üstad, Rûhânî Mirac'ta devrandadır. / Kalbimde Nurunun feyzini görmüşüm hemen. İçi vahdet ummânında, dışı kesret sahrasında görünür Üstad. / Dünyada, âhirette ona yoldaş olalım. Umarım Mevlam, bu âciz kullarına ihsan eder. / Nasûhîzâde Mehmed, bu sırları söyledi hemen. Kur'an hazinesinin bir anahtarındır Hazret-i Üstad."

100. Mektup

Muhterem Üstadım Efendim Hazretleri!

Bu arzamı takdim ve tasdîke iki sebab-i mücbir hâsıl oldu:

Birincisi: Sevgili Üstadımın geçenki iltifatnâmelerinin bir fikrasında buyuruluyor ki: “Bu fakir ile aziz kardeşim Husrev gibi yüksek, ciddî, hâlis kardeş ve talebelerimi, âhir-i ömrümüze kadar hizmet-i Kur’ân’da dâim eylesin.”

Muazzez Üstadımın bu dua, bu niyaz ve himmetlerine bütün mevcudiyetimle âmin dedim. Ve dâima da diyorum. Ve Cenâb-ı Lemyezel Hazretlerine de dâima niyâzım budur. Ve pek muhterem ve pek sevdiğim Üstadımın dua ve himmeti sürur, sevinç gözyaşlarımı akıttırıyordu. Bu fıkra ve cümleyi tâkib eden ikinci fıkra ki; aynen yazıyorum:

“Ve ben öldüğümde sizi arkamda vâris bırakarak ferah ile kedersiz kabrime girmek Rahmet-i İlâhiyeden ümid ederim.” Burası beni çok düşündürdü ve hiç bir dakika Üstadımın bu arzu, bu taleb ve Rahmet-i İlâhiyeden bu ümidi zihnimden ve fikrimden ve kuvve-i hayâlimden hiç çıkmıyor. Binaenaleyh, bu fikraya bütün zerrât-ı mevcudiyetimle “âmîn” dedim ve Cenâb-ı Hakk’ın fazl u keremini tazarru ve niyâz ettim.

Bununla beraber Ya Hazret, riyâ değil, tasannu’ değil, içimden doğuyor- gönül şöyle istiyor ve arzu ediyor. Bu fakir, Üstadımdan evvel kabre girsin ve siz, dâr-ı bekanın ilk kapısına gelinceye kadar, dâr-ı dünyada bulununuz ki, bu fakir ve muhtaç olan talebenize arkasından göndereceğiniz dua ve hediyeinizle mütena’im, şâd ve mesrur olsun. Ve sizin teşrifinizde -ki Erhammürrâhimîn olan Rabbü’l-âlemîn’den dua ve niyâzım budur- ruhum sizi istikbâl etmek şerefiyle müşerref olabilmek gibi, gönül arzu ve hayâtı hâsıl oluyor.¹³ Ve çok düşündürüyor. Ve arzu ve niyazımdan daha büyüğü ve şedidi şudur ki: Üstadımın dâr-ı dünyada daha pek çok zamanlar kalması, dolayısıyla vazife-i kudsiyenizin devâmı ve hakikat ve hidayet nurları olan Risale-i Nur ve Mektubâtü’n-Nurların teksiri ve intişariyle, hâb-ı gaflette olanların,

13 Hakikaten merhumun münâcâtı karin-i icabet olmuş ki, aynı yıl içinde Üstadına bedel, mahkemede, Üstadına zarar gelmemek için “Ya Rabbi, canımı al! Lâ ilâhe illâllah” diyerek mahkemede vefat edip irthâl-i dâr-ı beka etmiştir. (Rahmetullahi alcyhi rahmeten vâsiaten.) Sabri

dalâlette kalanların, ehl-i bid'a ve mülhidlerin tarîk-ı hak ve hidâyete girmeleri için siz Üstadımın çok zaman daha yaşamaklığını ve başımızdan eksik olmamanızı ve sizin gaybûbetinizle, bizlerin yetim ve öksüz kalmamaklığımızı gönül arzu ediyor.

Daha çok söylemek isterim, fakat iktidar ve kifayetsizliğimden kalemin, kalbimin tercümanı olamıyor. Her iş gibi, bu arzumu da, Cenâb-ı Kibriyâya havâle ederiz...

Âsım (r.a.)

İstikamet Şehidi Binbaşı Âsım, bu mektubu vefat edeceği sene yazmış ve Üstaddan önce vefat edip, onun ruhunu kabirde karşılamak şerefine nail olmayı ciddi istemiştir. “Yâ Hazret, riya değil, yapmacık değil, içimden doğuyor; gönül şöyle istiyor ve arzu ediyor: Bu fakir, Üstadımdan evvel kabre girsin ve siz, bekâ âlemi âhiretin ilk kapısı kabir âlemine gelinceye kadar, dünya âleminde bulununuz ki, bu fakir ve muhtaç olan talebeniz, arkasından göndereceğiniz dua ve hediyeyle nimete mazhar, şâd ve mesrur olsun. Sizin teşrifiniz yani gelişiniz sırasında –Allah’tan niyazım budur- ruhum sizi istikbal edip karşılamak şerefiyle müşerref olabilmek gibi, gönlümün arzu ve hayatı hâsıl oluyor ve çok düşündürüyor. Arzu ve niyazımdan daha büyüğü ve şiddetlisi de şudur ki: Üstadım siz daha pek çok zaman dünyada kalmalısınız. Dolayısı ile kudsî vazifenizin devamı ve hakikat ve hidayet nurları olan Risale-i Nur’ların teksir edilip yayılmasıyla gaflet uykusunda olanlar dalâlette kalanlar, bid’at ehli olanlar, dinsizler, hak ve hidayet yoluna girmeliler... Gönül, Üstadımın çok zaman daha yaşamasını, başımızdan eksik olmamasını, onun gitmesiyle bizlerin yetim ve öksüz kalmamamızı arzu ediyor.”

Not: Üstadımız bazı talebelerinin, “Biz sizden önce vefat edip kabirde teşrifatçılık yaparak sizi karşılamak istiyoruz.” şeklindeki isteklerini lâtife yaparak “Vay tenbeller vay! Demek hizmetten kaçıp kabirde rahat rahat yatmak istiyorsunuz.” meâlinde sözlerle karşılık vermiştir.

101. Mektup

Eyyühel Üstadü'l-Muhterem!

Hayatımın her safhasından kıymetli ve o hayatı, pervâne-misâl, bir emrinin infâzına ateşte yakmağa her an hâzır olduğum kıymetli Üstadım!

Evet, değil böyle hakikat uğrunda, hatta bir kıymetli hediyeği ih-sân eden Pâdişâh-ı Zîşân için, o hediyeği sarfetmekte tereddüt edilmez. Öyle de üstadım, bize emanet olarak ve ne zaman alınacağı meçhûl olan hayatın ve her zaman emrine âmâde ve hâzır olduğum Cenâb-ı Mün'imin, o emânet üzerine ne gibi emri vâki olsa, inşâallah bilâ-tereddüt emanetini iâdeye hâzırız. Madem siz, o Padişah-ı Bîzevâl'in kurbîyet-i ilâhiyesinde, aynı emrini tebliğe me'mur bulunuyorsunuz; öyle ise, hem mübarek sözünüz hak ve aynı rahmettir.

Hem efendim... bahçıvan-ı misâl fidanları büyütme üzere, hayvanat-ı muzırın taarruzundan bir an evvel kurtarmak için, aşağı dallar kesilir ki; ta yükselsin, O fidanların hiç bir cihetle hakları yoktur ki, "bunu tımar eden ve hayatımıza sebep olan, bizi bazan rencide ediyor" diyemezler. Zira hâl-i asılları ile kalsaydılar bir muzır hayvan dahi koparacaktı ve topraktaki kökü de tefessüh edecekti, yok olacaktı.

Evet üstadım, mübalâğasız, pür-kusurlukta mislim olmadığını nefsim bile bazen kabul ettirdiğim... yalnız pür-zünûb telebinizi; dizlerime değil, belime değil, boğaz çukuruma değil, belki de boyumdan aşan ve belki dâhilimin de siyah çamurlara mezcolduğu ve tefessüh etmeye başladığı bir zamanda Hızır gibi yetişip ve misl-i Lokman, Kur'an-ı Hakîmin şifahanesinden lemeân eden mualecelerle, tedâviye başladınız. Hayat ismine lâyük bir hayat bahşına vesilesiniz. O hayatı ih-sân edene ve vesile olan uğruna, o hayatı ifnâ etmemek¹⁴ kâr-ı akıl değildir.

Hem bir hasta ameliyata muhtaç olduğunu bilmelidir. Ve hastasını gece gündüz tedâvi altında bulunduran eczacıya karşı yüzbinlerle

14 Benim bedelime şhit olacağını hissetmiş. Kuvvet-i ihlâsın kerâmeci olarak haber verir. Haber verdiği gibi şehid oldu.

teşekkür ve o eczacıya eczahaneyi teslim eden Hakîm-i Pür-Kemâl, Kadîr-i Bîmisâl Hazretlerine nihayetsiz hamd ve şükür borçluyuz. Ve bu borcumu ifâ edemediğimden pek mükedderim. Allahu Teâlâ sizden ebeden razı olsun.

Hâfız Ali (r.h.)

Bu mektup Denizli hapisanesi şehidi Hâfız Ali'nindir. Hasan Feyzi Efendinin, onun Denizli Kabristanındaki mezarını ziyaretten sonra "Şehid-i mağfur Hâfız Ali Efendinin kabri şerifini ziyaret" başlığında yazdığı şiirinin iki mısraında, ona "Ey ölmeyen, ey fidye-i Üstad-ı Mübarek" ve "Ey canını cânânına veren, zât-ı fedâkâr" ifadeleriyle hitabı vardır.

Bu mektubunda Hâfız Ali Efendi, ruhunu Üstadı uğruna fedâ ettiğini ilan etmektedir: "Hem Efendim, bir bahçıvan gibi, fidanları büyütme üzere, zararlı hayvanların taarruzundan bir an evvel kurtarmak için nasıl ki aşağı dalları kesilir, tâ böylece ağaç yükselsin... O fidanların hiç bir cihetle; 'Bunu tumar eden ve hayatımıza sebep olan, bizi bazan rencide ediyor' demeye hakları yoktur. Zira asıl halleri ile kesilmeden kalsaydılar, zararlı bir hayvan tarafından koparılacaktı ve topraktaki kökleri de yok olacaktı. Evet Üstadım mübâlağasız, kendimin tamamen kusurlarla dolu olduğum konusunda benzerim bulunmadığına nefsim bile bazan kabul ettirdiğim ve yalnız dizlerime, belime, boğaz çukuruma kadar değil, belki de boynumdan aşağı ve belki içimin de siyah çamurlara karıştığı ve tefessüh etmeye başladığı bir zamanda, Hızır gibi yetişip ve Lokman misali, Kur'an-ı Hakimin şifâhanesinden parlayan ilaçlarla tedaviye başladınız. Hayat ismine lâıyk bir hayatın bahşedilmesine vesilesiniz. O hayatı ihsan edene ve vesile olan uğruna, o hayatı fedâ etmemek, akıl kârı değildir."

102. Mektup

Aziz Üstad, Müşfik Kardeş, Muhterem Mücâhid!

Son iki hafta içinde, iki defada vürûd eden Yirmi Dokuzuncu Mektubun Altıncı Kısmı ile Kenzü'l-arş Duasının feyzinden gelen bir nükte-i Kur'âniye ve Yirmi Dokuzuncu Mektubun Sekizinci Kısmının Sekizinci Remzi ve Altıncı Remzi isimlerini taşıyan mu'ciznü mâ eserleri aldım.

Birinci mektub, hasbe'l-beşeriye çok sıkıldığım bugünün hemen saatinde elime geçti. Evet, gözlerim böyle bir nura, aklım böyle bir derse, hasta vücudum böyle bir ilâca, muzdarib ruhum böyle bir tesselliye, nihayet zâlim nefsim böyle bir mânevî terbiyeye çok muhtaç olduğu bir zamanda bu eserin yetişmesi, hem hakikatte üç gün sonra postaya verilen ikinci eserden dokuz gün evvel gelmesi, kat'iyetle gösteriyor ki; bu iş kendi kendine veya tesadüfi olmuş değil. Belki gelmiş değil, gönderilmiş. Yetişmiş değil, yetiştirilmiş. Maksadsız değil, bu hizmete koşturulmuş. Hattâ bir dest-i gaybî tarafından en lüzumlu bir anda, en muhtaç ve Kur'ân hâdimlerinin en zaîfi, en âcizi, en liyâkatsızı, en zebunu bulunan bu biçare kardeşinize mahz-ı eseri Rahmet ve inâyet olarak sunulmuştur.

الْحَمْدُ لِلَّهِ هَذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي

Yirmi Dokuzuncu Mektubun Altıncı Kısmını pederim, Fethi Bey, Hoca Abdurrahman ve diğer bir zat hâzır iken, geçen cuma okudum. Ben bir kaç defa sırf kendi hesabıma mütalâa ettim. Okuyacak ve okunması icab edecek mahdut zevâtın da inşaallah istifadesine çalışacağım. Bu nurlu eserler hem okşamak, hem korkutmak gibi iki zıd te'siri hâizdir. İnsanlara bu iki vâsıttan birinin müessir olacağı da şüphesizdir. İşte bu hakikatı göz önünde bulunduran şerâit-i îmandaki esaslara müşâbih bir tarzda, Kur'ân-ı Hakîmin tilmizlerini ve hâdimlerini hakikaten îkaz ediyor ve aldanmamaları için altı esası kendilerine bihakkın ders veriyorsunuz:

1- Hubb-u câh yerine, Allah'a imanın bir mânası olan Rızâ-i İlâhî'yi...

2- Havf ve vehim yerine kadere îmanı...

3- Hırs ve tama' yerine *إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ* Âyet-i Celîlesi delâletiyle, Kur'ân'a, kütüb-ü İlâhiyeye imanı.

4- Menfi milliyetçilik hissi yerine bütün cin ve inse mürsel, Nebiyy-i Efham (sallâllahu teâla aleyhi ve sellem) Efendimiz Hazretlerinin mesleğini;

وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا ve *إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ*

gibi âyât-ı mübarekeyi derhatır ettirmek suretiyle Peygamberlere îmanı...

5- Enâniyet yerine, acze... noksanımızı itiraf ve Kur'ân'ın tereshuhatının neşr ve muhafazası bâbında hissemize düşen hizmeti yapmak ve hizmetle mükellef olduğumuzu bilerek neticeyi hesaplamak, yani bir nevi beşeriyetten çıkmak, Kütüb ve Suhuf-ı enbiyâyı inzâle vasıta olan melâikeye benzetmek suretiyle meleklerle îmanı...

6- Tenbellik ve tenperverlik yerine vazifedarlık... Kudsi ve her saati bir gün ibadet yerine geçecek kıymette olduğuna şüphe edilmemek lâzım gelen Kur'ânî hizmete vakit bırakmayacak hallere karşı, bu hizmetin ulviyetini dahi düşünerek elden çıkmazdan evvel gözü dört açmayı, yâni ölmezden evvel hayatın kadrini bilmek gibi, kat'î bir lisanla âhirete îmanı delâleten, remzen, işâreten sarahaten ders veriyorsunuz ve ikaz lütfunda bulunuyorsunuz.

Allah-ü Zülcelâl Hazretleri sizden ebeden râzı olsun ve ümmet-i merhume-i Muhammediyeyi (s.a.s.) dalâletten kurtarmak ve şehrâh-ı Kur'ân'a delâlet eylemek hususundaki ihlâslı mücâhede ve hizmetinizde dâim ve muvaffak buyursun; âmîn... bihürmeti Seyyidilmürselîn.. ve bihürmeti Kur'âni'l-Mübîn...

"Kenzü'l-Arş duasının feyzinden gelen bir nükte-i Kur'âniye" serlevhalı eserle, Yirmi Dokuzuncu Mektubun Sekizinci Kısımının Sekizinci Remzindeki füyûzât, tarif ve tavsif edilmeyecek âlî ve müstesna bir vaziyettedirler.

Birincide: Bütün hurufât-ı Kur'âniyenin aded itibariyle işâret ve îzah buyurulan tevâfukları, garîk-ı beht ve hayret etti. Dört küçük sûredeki hurufâtın tevâfukat veçhine kısmen işâret eden ikinci eser: Hakka ki mu'ciznümâdır. Nebiyy-i Âhîrzaman, medâr-ı fahr-i cihan,

sebeb-i hilkat-i ekvân ve nüzûl-i Kur'ân, peygamberimiz Muhammed Mustafa (Sallâllahu teâlâ aleyhi ve âlihi ve eshâbihi ve ezvâcihi) Efendimiz Hazretlerinin eser-i hikmet ve rahmet olarak, şimdiye kadar mahfî kalmış mu'cizelerinden i'câz-ı Kur'ân'a taallûk eden ve gaybî te-vâfuk nâmiyle sevgili üstadımız tarafından mevki-i intişara vaz'olunan bu emsalsiz eserlere karşı duyduğum mânevî zevk ve feyzin binden birini bile arz edemeyeceğim. Ve mazhar olduğumuz bu kadar azîm niam-ı İlâhiyeye ve Kerem-i Sübhaniyeye karşı şükürden âcizim.

اللَّهُمَّ حَصِّلْ مُرَادَنَا وَ مَقْصُودَ أَسْتَادِنَا سَعِيدِ النُّورِ سَيِّ بِحُرْمَةِ حَبِيبِكَ الْمَكِّيِّ الْمَدِينِيِّ الْهَاشِمِيِّ الْقُرَشِيِّ

Yirmi Dokuzuncu Mektubun Yedinci Kısımından bir suret Abdülmecid Efendi kardeşimize göndermiştim. Cevâbında ezcümle diyor ki: “Seydanın bintü'l-fikri o güzel kıza, Hulûsi ile Abdülmecid'den mâadâ her kim bakarsa câiz değildir. Mahrem olanlar da, bu hususta nâmahremdir. Bu gibi kızların dışarıya çıkmaları, hiç bir menfaatı te'min etmediğini ve bilâkis büyük bir mazarrattı intâc edeceği ihtimali kavlini Seydaya yazsan iyi olur. Eski Said'in hiddeti, yenisinde de vardır. Halbuki, Yeni Said, insan oğullariyle izâa-i vakt etmemeli. Meslek ve meşrebi öyle iktiza ediyor. Her ne ise.. Cenâb-ı Hak hâfız-ı hakikîdir.”

Bendeniz de kısaca şu meâlde cevap vermiştim:

Bu mütalâa bizler için doğrudur. Fakat dünyaya arkasını çeviren ve mânevî vazife-i me'muresini îfa ederken insanlarla -Nurlarla alâkadar olanları vasıtasıyla- meşgûl olan Üstad Hazretleri için bu fikri muvâfık bulmuyorum. Çünkü, o zâtı bu emr-i azimde istihdam eden, elbette muhafaza buyurur. Bana öyle kat'î kanaat gelmiş ki, eğer bizler Nurlarla alâkamızı kesersek, Üstad Hazretleri bize arkasını çevirir.

Aziz kardeşimizin endişesi, zâhire bakılırsa haklı ve çok samimîdir. Fakat, zâten cemaatı çok mahdud olan Nurlarla alâkadar zevâtın, bu hakâikten mahrum edilmelerini ve bu kudsî eserin tamamen hapsedilmelerini lâyük görmüyor ve esasa mugayir buluyorum. Nâsırımız, hâmimiz, mu'nimiz, hâfızımız Allah'dır. Bütün desâisi bertaraf ederek, muhterem Üstadın vazife-i kudsiyesine sâfi niyet, samimî his ve ciddî şevk ile yardım etmekte olan kardeşlerime selâm ve

muvaffakiyetlerine dua eder, dualarını rica ederim. Pederim, Fethi Bey, Hoca Abdurrahman Efendi, sâbık Müftü Kemâleddin Efendi, İmam Hâfız Ömer Efendi ve diğer Sözlerle alâkadar olanlar selâm ve dua ediyor, hayır duanızı istiyorlar.

Devam-ı âfiyet ve muvaffakiyetinizi tekrar eltaf-ı ilâhiyyeden tazarru' ve niyâz eyler, mübarek ellerinizi kemal-i hürmet ve ta'zim ile takbîl eyler, kusurumun afvını ve hayır duanızdan bu bîçâre siddîkınızı çıkarmamanızı hâssaten arz ve istirham eylerim.

الْبَاقِي الْحُبُّ فِي اللَّهِ

Hulûsî

Bu mektup Hulûsî Bey'e aittir. Kendisine gönderilen Risalelerin bir değerlendirmesini yapıp, Nur Talebelerinin aldanmamaları için yapılan ikazları altı esas halinde özetliyor. Gönderilen risalelerin ihtiyaca göre geliş şekillerinde bile bir kerâmetin bulunduğunu şöyle anlatıyor: “Birinci mektup, insanlık icabı çok sıkıldığım bugünün hemen aynı saatinde elime geçti. Evet, gözlerim böyle bir Nura; aklım böyle bir derse; hasta vücudum böyle bir ilaca; muzdarip ruhum böyle bir teselliye; nihayet zâlim nefsim böyle bir manevî terbiyeye çok muhtaç olduğu bir zamanda bu eserin yetişmesi, hem hakikatte üç gün sonra postaya verilen ikinci eserden dokuz gün evvel gelmesi, katiyetle gösteriyor ki, bu iş kendi kendine veya tesadüfi olmuş değil. Belki gelmiş değil, gönderilmiş. Yetmiş değil, yetiştirilmiş. Maksatsız değil, bu hizmete koşturulmuş. Hatta gaybî bir el tarafından en lüzumlu bir anda, en muhtaç ve Kur'an hâdimlerinin en zayıfı, en âcizi, en liyakatsizi, en zebûnu bulunan bu bîçâre kardeşinize tamamen bir rahmet ve inayet eseri olarak sunulmuştur. (...)

Kenzü'l-Arş Duasının Feyzinden gelen Bir Nükte-i Kur'aniye serlevhalı eserle, 29. Mektubun 8. Kısmının 8. Remzindeki füyuzât, tarif ve tavsif edilmeyecek âlî ve müstesnâ bir vaziyettedirler. Birincide, bütün Kur'an harf-

lerinin adet itibariyle işaret ve izah buyurulan tevâfukları, hayranlık ve hayrete boğdu. Dört küçük sûredeki harflerin tevâfukat yönüne kısmen işaret eden ikinci eser, mucize gösteren hakikatlardır. Âhîrzaman Peygamberi cihanın me-dar-ı iftiharî, kainatların yaradılış ve Kur'an'ın iniş sebebi Peygamberimiz Muhammed Mustafa (s.a.s.) Efendimiz Hazretlerinin hikmet ve rahmet eseri olarak, şimdiye kadar gizli kalmış mucizelerinden İcâz-ı Kur'an'a taalluk eden ve gaybî tevafuk nâmıyla sevgili Üstadımız tarafından neş-redilen bu emsalsiz eserlere karşı duyduğum mânevi zevk ve feyzin binden birini bile arz edemeyeceğiz. Ve mazhar olduğumuz bu kadar büyük İlahî nimetlere ve Allah'ın kere-mine karşı şükürden âcizim. (...)

29. Mektubun 7. Kısmından bir sûret Abdülmecid Efendi kardeşimize göndermiştim. Cevabında ezcümle diyor ki: ‘Seydânın fikir kızı o güzel kıza, Hulûsî ile Abdülmecid’den başka her kim bakarsa câiz değildir. Mahrem olanlar da, bu hususta nâmahremdir. Bu gibi kızların dışarıya çıkmaları hiçbir menfaati temin etmediği ve bilakis büyük bir zararı netice vereceği ihtimali kavlini Üstad’a yazsan iyi olur. Eski Said’in hiddeti yenisinde de vardır. Halbuki, Yeni Said, insanoğullarıyla vakit zâyi etmemeli. Meslek ve meşrebi öyle iktiza ediyor. Her ne ise... Cenab-ı Hak, hakiki koruyucudur.’ Bendeniz de kısaca şu mealde cevap vermiştim: ‘Bu mütâlâa bizler için doğrudur. Fakat dünyaya arkasını çeviren ve mâ-nevi memuriyet vazifesini îfâ ederken insanlarla –Nurlarla alâkadar olanları vasıtasıyla– meşgul olan Üstad Hazretleri için bu fikri muvafık bulmuyorum. Çünkü, o zâtı, bu büyük işte istihdam eden, elbette muhafaza buyurur. Bana öyle ka-t’i kanaat gelmiş ki, eğer bizler Nurlarla alâkâmızı kesersek, Üstad Hazretleri bize arkasını çevirir.’

Üstadın, “Abdülmecid’i on beş sene okuttum, şimdi onun gibi bir âlim, ne Türkiye’de ne de Mısır’da yoktur.” ve

Ahmet Hamdi Akseki'nin de "Ben dünyada Abdülmecid Nursî gibi âlim görmedim" dedikleri halde o bir noktadan kendince tedbire riayet ediyordu. Yaşar Gökçek'in hatıralarında anlattığına göre, vefatından birkaç gün önce Üstad Hazretleri Urfa'ya giderken Konya'ya uğramış ve kardeşine "Abdülmecid ben Urfa'ya gidiyorum. Belki bir daha görüşemeyeceğiz. Bana hakkımı helâl ediniz" demiştir. Abdülmecid Efendi: "Seydâ! Bizim sana ne hizmetimiz oldu ki, bir hakkımız olsun. Asıl sen bize hakkımı helâl et. Bizi sen okutup yetiştirdin." demişlerdir. Bunun üzerine Üstad "Senin de, Râbia'nın da bende çok haklarınız vardır. İkiniz de bana haklarınızı helâl ediniz" deyince karşılıklı haklarını helâlleşmişlerdir. Üstad arabada yerleşmek üzere biraz geri çekilmişken, tekrar eğilip Abdülmecid Efendiye: "Abdülmecid, Abdülmecid! Bu kadar korkak olma! Vallahi hapisanede sana Râbia'dan iyi bakarlar" demiştir. Abdülmecid Efendi de "Seyda! Ben neyleyeyim ki, Cenab-ı Hak benim cesaretimi de sana lütfetmiş, seninki iki kat olmuş, bende hiç kalmamış!" diyerek tevâzu göstermiştir.

103. Mektup

Hulûsi gibi mühim bir talebemin bana gönderdiği hediyesinin iadesine dâir yazdığım bir mektubu, arkadaşlarımın tensiblerine binâen onların fıkraları içine derc edildi.

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ وَأَنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ
السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ

Aziz, sıddık, vefâdar âhiret kardeşlerim Hacı Nuh Bey, Molla Hamid!

Sizler benim için çok ehemmiyetlisiniz. "Sıddık-ı vefiy bu zamanda yoktur." diyenlere karşı sizleri gösteriyorum. Yirmi sene Van'da geçirdiğim hayat-ı ilmiye benim için Van çok kıymettardır. Lillâhil-hamd sizler o kıymettarlığı gösterdiniz. Ve Van'a karşı şedid

hissiyatıma tam mukâbele ediyorsunuz. Size medâr-ı ibret bir vâkıa söyleyeceğim, şöyle ki:

Geçen sene Barlalı, İstanbul ticaretinde bulunan Bekir Efendi'nin şerîki Mehmet Efendi vasıtasıyla bir mektub aldım. Mektub hârîka olarak bana göründü, Çünkü Hulûsi Bey, "Nuh Bey'le görüştüm" diye o mektubda bana yazıyor. Aynı mektupda, kardeşim Abdülmecid de, Molla Hamid'in selâm ve duasını bana yazıyor. Aynı mektupda Nurşin-i Süflâ'da Molla Abdülmecid'in yazısı ve imzası vardı. Fesübhanallah dedim. En ziyâde sevdiğim bu insanların ayrı ayrı memlekette bulunmakla beraber, bir mektubda bunların içtimaları tevâfuklu bir levha-i temâşâdır.

Bu sene yine o Mehmed Efendi Eğirdir'e gelmiş. Yine Nuh Bey'in aynı telgrafını, o zat bana getirdi. Fesübhânallah dedim. Nuh Bey'in lisân-ı hâli, gûya Mehmed Efendi'ye "Dostum ben seninle beraber üstadımla görüşeceğim" diyor, tahayyül ettim. Sonra yine Mehmed Efendi'nin hizmetkârı Eğirdir'e gidip Mehmed Efendi'nin mektublarını getirmiş. Yine Nuh Bey'in hediyeye ait, bana olan mektubunu getirdi. Dedim kat'iyen bu iş tesâdüfî değil. Sonra mektubun müştemilâtına dikkat ettim. Tahmin ettim, Van'da Nuh Bey'in bana hazırladığı hediyeyi göndermek tarihinde, ben de aynı tarihte aynı fiatta¹⁵ bir hediye-i azîmeyi Nuh Bey'in nâmına Van'daki ihvânıma gönderiyordum. İşte bu iki tevâfuk, bana işârettir ki: Nuh ile Hâmîd, talebelik ve kardeşlik için min tarafillâh intihab edilmişler. Çünkü, tevâfuk bizim için bir emâre-i tevfik-i İlâhî olduğuna kanâatım gelmiş. Risalelerde tevâfukatın bazı nümûnelerini göreceksiniz.

Fakat çok rica ederim ki gücünmeyiniz, hediyeyi kabul edemedim. Adem-i kabûlün esbabı çoktur. En mühim bir sebep: Benim, kardeşlerim ve talebelerimle olan münasebetin samimiyetini ve ihlâsı zedelemektir. Hem iktisad, bereket ve kanaât sayesinde, şiddetli ihtiyacım olmadığı halde, dünya malına el uzatmak elimde değil ihtiyarım hâricindedir. Hem bir misâl ile ince bir sebebi anlatacağım:

15 Maddeten otuz liralık, mânen belki üç yüz liralıktır.

Mühim bir tüccar dostum otuz kuruşluk bir çay getirdi, kabul etmedim. “İstanbul’dan senin için getirdim beni kırma.” dedi. Kabul ettim. Fakat iki kat fiyatını verdim.

Dedi: Ne için böyle yapıyorsun, hikmeti nedir?

Dedim: Benden aldığın dersi, elmas derecesinden şişe derecesine indirmemektir. Senin menfaatin için, menfaatimi terk ediyorum. Çünkü; dünyaya tenezzül etmez, tama’ ve zillete düşmez, hakikat mukabilinde dünya malını almaz, tasannua mecbur olmaz bir Üstaddan alınan ders-i hakikat elmas kıymetinde ise, sadaka almaya mecbur olmuş, ehl-i servete tasannua muztar kalmış, tama’ zilletiyle izzet-i ilmini feda etmiş, sadaka verenlere hoş görünmek için riyakârlığa temâyül etmiş, âhiret meyvelerini dünyada yemeğe cevaz göstermiş bir Üstaddan alınan aynı ders-i hakikat, elmas derecesinden şişe derecesine iner. İşte, sana mânen otuz lira zarar vermekle, otuz kuruşluk menfaatimi aramak, bana ağır geliyor ve vicdansızlık telâkki ediyorum. Sen mâdem fedakârsın, ben de o fedakârlığa mukabil, menfaatinizi menfaatime tercih ediyorum, gücenme. O da, bu sırrı anladıktan sonra kabul etti, gücenmedi.

Ey Nuh Bey ve Hamid Kardeşlerim! Siz de gücenmeyiniz. Hem Nuh Bey, biliniz ki, şu zamanda o havâlide vefâdârane, şefkatkârâne beni aramaklığınız öyle bir hediyedir ki, bunun gibi binler hediyeden kıymettardır. Hem size gönderdiğim Risaleleri muhafaza etmek ve sahip çıkmak ve benim yerimde onları himaye etmek binler lira kıymetinde bana karşı büyük bir hediyedir. Çünkü, netice-i hayatımı ve vazife-i vataniyemi ve o havâlideki kardeşlerimin uhuvvet ve muhabbetlerine karşı borçlarımı eda eden o Risalelere ciddî sahip çıkmak, tam muhafaza etmek ve ehline yetiştirmeğe vasıta olmak öyle bir hediyedir ki, dünyevî hediyelerin binlerine mukabildir. Hem emîn olunuz ki; manevî zararım büyük olmasa idi, Nuh Bey’in hatırını kırmayacaktım. Şimdiye kadar, Cenâb-ı Hakk’a şükür, hediyeleri kabul etmeğe mecbur olmadım ve şu zamanda ehl-i ilmin bir sebep-i sukutu olan tamaha girmeye ihtiyar benden selbedildi. Hem eğer, sizin hediyenizi kabul etseydim; çok zâtların ya kalbi kırılacaktı veyahut elli senelik kaidem bozulacaktı.

Orada ve civarınızda bulunan eski talebelerim ve kardeşlerime birer birer selâm ve dua ediyorum ve onların dualarını istiyorum.

الْبَاقِي هُوَ الْبَاقِي

Kardeşiniz Said Nursî

Üstad bu mektubu Hacı Nuh Bey ile Molla Hamid Ekinci'ye göndermiştir... Üstad, iman ve Kur'an hizmeti adına "Tevafuk bizim için Allah'ın bizi muvaffak kılmasının bir emâresi (belirtisi, işareti) olduğuna kanaatım gelmiş." diyor. Bu mektubun girişinde de bazı tevâfukları anlatarak; "İşte bu iki tevafuk, bana işaretler ki, Nuh ile Hamid, talebelik ve kardeşlik için Allah tarafından seçilmişlerdir." diyor.

Üstad, karşılıksız hediye kabul etmeyişinin hikmetini de şöyle izah ediyor: "Benden aldığın dersi, elmas derecesinden şişe derecesine indirmemektir. Senin menfaatini için (kendi) menfatimi terk ediyorum. Çünkü dünyaya tenezzül etmez, tamah ve zillete düşmez, hakikat karşılığında dünya malını almaz, yapmacık tavırlara, tenezzüle mecbur olmaz bir Üstaddan alınan hakikat dersi elmas kıymetinde ise; sadaka almaya mecbur olmuş, zenginlere tasannu yapmaya mecbur kalmış, tamah zilletiyle ilminin izzetini fedâ etmiş, sadaka verenlere hoş görünmek için riyâkârlığa meyletmiş, âhîret meyvelerini dünyada yemeye cevaz göstermiş bir Üstaddan alınan aynı hakikat dersi, elmas derecesinden şişe derecesine iner. İşte sana mânen otuz lira vermekle otuz kuruşluk menfaatimi aramak bana ağır geliyor ve vicdansızlık telâkki ediyorum. Sen mâdem fedâkârsın, ben de o fedâkârlığa mukabil, menfaatinizi, kendi menfaatime tercih ediyorum, gücenme."

Üstad, aynı zamanda tamahkârlığın, günümüz âlimleri için bir düşüş sebebi olduğunu söylüyor.

Ayrıca bu mektupta Üstad, Risale-i Nurlara ciddi sahip çıkmayı, tam muhafaza etmeyi ve ehline yetiştirmek için vasıta olmayı, dünyevî hediyelerin binlercesine bedel olarak değerlendiriyor.

Emirdağ Lâhikasında “tevâfuk” ile ilgili çok mektup bulunmaktadır. Mesela 14. Mektupta şöyle deniliyor: “Size iki pusulayı, Regâib Gecesinde altı saat evvel yazdım... Hizbü'n-Nuriyeyi kâğıt ile teslimden sonra, katıyyen benim kanaatimde Peygamber Efendimizin bir nevi mucizesi olarak, iki aydan beri devamlı kuraklık ve yağmursuzluk her tarafta daima namazlardan sonra pek çok duaların neticesiz kaldığı ve herkes ümitsizlikten geçim derdi endişesiyle kalben ağlarken, birden Regâib Gecesi, bütün ömrümde hiç mislini işitmediğim ve başkaları da işitmediği tarzda, üç saatte yüz defa, belki daha fazla tekrar ile şimşek ile vazifeli meleğin yüksek ve şiddetli tesbihâtiyle öyle bir rahmet yağdı ki, en inatçı kimseye de Regâib Gecesinin kudsiyetini ve Hz. Peygamberin (s.a.s.) bir derece, bir cihette şehâdet âlemine teşrif etmesinin umum kâinatça ve bütün asırlarda, önem verildiğini ve kendisinin Rahmeten lilâlemin (Âlemlere rahmet) olduğunu ispat etti. Ve ‘Kâinat o geceyi alkışlıyor!’ diye gösterdi.”

Emirdağ Lâhikasının 17. Mektubunda ise şöyle deniliyor: “Birşeyde tevâfuk olsa, küçük bir emâre (belirti) olur ki, onda bir kasıt var, bir irade var, rast gele bir tesâdüf değil. Bilhassa, tevâfuk bir kaç cihette olsa, o emâre tam kuvvetleşir. Bilhassa yüz ihtimal içinde iki şeye mahsus ve o iki şey birbiriyle tam münâsebettar olsa, o tevâfuktan gelen işaret, sarih (apaçık) bir delâlet hükmüne geçer ki, bir kast, bir irade ve bir maksat için o tevâfuk olmuş; tesâdüfün ihtimâli yok.

İşte bu Mi'rac meselesi de aynen böyle oldu. Doksan dokuz gün içinde yalnız Regâib ve Mi'rac Gecelerine yağmur rah-

metnin tevâfuk etmesi ve o iki gece ve güne mahsus olması, daha evvel ve daha sonra olmaması ve şiddetli ihtiyacın tam vaktine denk gelmesi ve Mi'rac Risalesinin burada çoklar tarafından şevkle okunup yazılması ve neşredilmesine rast gelmesi; ve o iki gecenin birbirleriyle bir kaç cihette tevâfuk etmesi; ve mevsimi olmadığı için acib gürültülerle, söylenmeyecek maddî mânevî zemin gürültüleriyle feryadlarına tehdit edercesine ve tesellî verircesine tevâfuk etmesi ve ehl-i îmânın, ümitsizlikten tesellî aramalarına ve ehl-i dalâletin şiddetli hücum ve saldırısından gelen vesvese ve zaafiyetine karşı, kuvvve-i mâneviyenin takviyesini istemelerine tam tevâfuku; bu geceler gibi İslâmın şeâirine (şiar ve alâmetlerine) karşı hürmetsizlik edenlerin hatalarına bir tekdir olarak 'Kainat bu gecelere hürmet eder, neden siz etmiyorsunuz?' demek mânasında bol rahmetle İslâmın şeâirine karşı, hatta gökler ve fezâ-i âlem hürmetlerini göstermekle tevâfuk etmesi karşısında, zerre mikdar insafi olan bilir ki, bu işte hususî bir kasıt ve irâde ve ehl-i imana hususî bir inayet ve merhamettir; hiç bir cihetle tesâdüf ihtimâli olamaz.

Demek Mi'rac'ın hakikati, Peygamber Efendimizin (s.a.s.) bir mucizesi ve büyük bir kerâmeti olduğu ve Mi'rac merdiveni ile göklere çıkması ile Muhammed Aleyhisselamın Zâtının, semâvât ehline ehemmiyetini ve kıymetini gösterdiği gibi; bu seneki Mirac da yeryüzüne ve bu memleket ahâlisine, kainatça hürmetini ve kıymetini gösterip bir keramet gösterdi."

Meselâ Emirdağ Lâhikasının 21. Mektubunda şöyle deniliyor: "Katiyen şek ve şüphemiz kalmadı ki, bu hizmetimizin neticesi olan Risale-i Nur'un serbestiyetini değil yalnız biz ve bu Anadolu ve Âlem-i İslâm alkışlıyor, takdir ediyor, belki kainat memnun olup sema boşluğu, fezâ-i âlem alkışlıyor ki, üç dört ayda yağmura şiddetli ihtiyaç varken gelmedi ve Denizli'de mahkemenin fiilen teslimine karar vermesi,

yine Mi'raç Gecesinde aynen Risale-i Nur'un bir rahmet olduğuna işaret eden Regâib Gecesine tevâfuk ederek şimşek meleşinin çokca alkışlamasıyla ve rahmetin Emirdağ'ında gelmesi o teslim kararına tevâfuk etmesi ve bir hafta sonra, demek Denizli'de vekillerin eliyle alınması hengâmlarında yine aynen Mi'rac gecesine ve Regâib Gecesine tevâfuk ederek aynen onlar gibi Cuma gecesinde çokça rahmet ve yağmurun bu memlekette gelmesi o tevâfukları ile katı kanaat verdi ki:

Risale-i Nur'un müsâderesine ve hapsine dört zelzelelerin tevâfuku küre-i arzca bir itiraz olduğu gibi, bu Emirdağ memleketinde dört ay zarfında yalnız üç Cum'a gecesinde (Biri Regâib Gecesinde, biri Mi'rac Gecesinde, biri de Şabân-ı Muazzamın birinci Cuma Gecesinde) rahmetin bolca gelmesi ve Risale-i Nur'un da serbestliğinin üç devresine tam tamına tevâfuk etmesi, hava küresinin bir tebriği, bir müjdesidir ve Risale-i Nur'un da mânevî bir rahmet ve yağmur olduğuna kuvvetli bir işârettir. Ve en lâtif bir emâre şudur ki: Dün, birden bire bir serçe kuşu pencereye geldi, vurdu. Biz, uçurmak için işaret ettik, gitmedi. Mecbur oldum, Ceylan'a dedim: 'Pencereyi aç; o ne diyecek?' Girdi, durdu tâ bu sabaha kadar. Sonra odayı ona bıraktık, yatak odama geldim. Bu sabah çıktım, kapıyı açtım, yarım dakikada döndüm, baktım 'Kuddûs, Kuddûs' zikrini yapan bir kuş odamda gördüm. Gülererek dedim: 'Bu misafir ne için geldi?' Tam bir saat bana baktı, uçmadı, ürkmedi. Ben de okuyordum; ekmek bıraktım, yemedi. Yine kapıyı açtım, çıktım, yarım dakikada geldim, o misafir kayboldu.

Sonra bana hizmet eden çocuk geldi, dedi ki: 'Ben bu gece gördüm ki, Hâfız Ali'nin kardeşi yanımıza gelmiş.'

Ben de dedim: 'Hâfız Ali ve Hüsrev gibi bir kardeşimiz buraya gelecek.' Aynı günde, iki saat sonra çocuk geldi, dedi: 'Hâfız Mustafa geldi.' Hem Risale-i Nur'un serbestiyetinin

müjdesini, hem mahkemedeki kitaplarımı da kısmen getirdi. Hem serçe kuşunun ve senin, hem kuddüs kuşunun tabirini isbat etti ki, tesâdüf olmadığını ispat etti.

Acaba emsalsiz bir tarzda hem serçe kuşu acib bir surette, hem kuddüs kuşu garip bir sûrette gelip bakması, sonra kaybolması ve masum çocuğun rüyası tam tamına çıkması, Risale-i Nur'un Hâfız Mustafa gibi bir zâtın eliyle buraya gelmesinin aynı zamanına tevâfuku hiç tesadüf olabilir mi? Hiçbir ihtimali var mı ki, gaybî bir müjde olmasın?

Evet bu mesele, küçük bir mesele değil; kâinat ve hayvanat ile alâkadardır. Ben Risale-i Nur'un bir şâkirdi (talebesi) olmak itibariyle, kendi hissemeye düşen bu kâr ve neticeyi, binler altın lira kadar kazancım var diye kanaât ediyorum. Başka yüz binler Risale-i Nur Şâkirtleri ve imanın takviyesine muhtaç ehl-i imanın istifadeleri buna kıyas edilsin.

Evet, dinin, şeriatın ve Kur'an'ın yüzden ziyade tılsımlarını, muammalarını hal ve keşfeden ve en inatçı dinsizleri susturup ilzâm eden ve Mirac ve haşr-i cismânî (mahşerde cesedle diriltirilip haşrolma) gibi, sırf akıldan çok uzak zannedilen Kur'an hakikatlarını en mütemerrid ve en muannid filozoflara ve zındıklara karşı güneş gibi isbat eden ve onların bir kısmını imana getiren Risale-i Nur parçaları, elbette küre-i arz ve hava küresini kendiyle alâkadar eder ve bu asrı ve istikbali kendiyle meşgul edecek bir Kur'anî hakikattir ve ehl-i iman elinde bir elmas kılıçtır.”

104. Mektup

Aziz, sıddık, sâdık, çalışkan kardeşim, hizmet-i Kur'ân'da arkadaşım Re'fet Bey!

Senin gördüğün vazife-i Kur'âniyenin hepsi mübarektir. Cenâb-ı Hak sizi muvaffak etsin, fütur vermesin, şevkinizi artırsın.

Senin vazifen yazıdan daha mühimdir. Yalnız, yazıyı terk etmeyiniz. Uhuvvet için, bir düsturu beyan edeceğim ki; o düsturu cidden nazara almalısınız. Hayat, vahdet ve ittihadın neticesidir. İmtizackârâne ittihad gittiği vakit, manevî hayat da gider. *وَ لَا تَنَازَعُوا فَتَفْشَلُوا وَ تَذْهَبَ رِيحُكُمْ* işâret ettiği gibi, tesanüd bozulsa cemâatın tadı kaçır. Bilirsiniz ki; üç elif ayrı ayrı yazılsa kıymeti üçtür. Tesanüd-ü adedî ile içtima etseler, yüz on bir kıymetinde olduğu gibi... sizin gibi üç-dört hâdim-i Hak, ayrı ayrı ve taksîmü'l-âmâl olmamak cihetiyle hareket etseler, kuvvetleri üç-dört adam kadardır. Eğer hakikî bir uhuvvetle, birbirinin faziletleriyle iftihar edecek bir tesanüdle, birbirinin aynı olmak derecede bir tefâni sırrıyla hareket etseler, o dört adam, dört yüz adam kuvvetinin kıymetindedirler.

Sizler koca Isparta'yı değil, belki büyük bir memleketi tenvir edecek elektriklerin makinistleri hükmündesiniz. Makinenin çarkları birbirine muavenete mecburdur. Hem birbirini kıskanmak değil, belki; bilâkis birbirinin fazla kuvvetinden memnun olurlar. Şuurlu farz ettiğimiz bir çark, daha kuvvetli bir çarkı görse memnun olur. Çünkü, vazifesini tahfif ediyor. Hak ve hakikatın, Kur'ân ve îmanın hizmeti olan büyük bir hazine-i âliyyeyi omuzlarında taşıyan zatlar, kuvvetli omuzlar altına girdikçe iftihar eder, minnettar olur, şükreder. Sakın birbirinize tenkid kapısını açmayınız. Tenkid edilecek şeyler kardeşlerinizden hariç dairelerde çok var. Ben nasıl sizin meziyetinizle iftihar ediyorum, o meziyetlerden ben mahrum kaldıkça, sizde bulunduğundan memnun oluyorum, kendimindir telâkki ediyorum. Siz de üstadınızın nazariyle birbirinize bakmalısınız. Âdetâ, her biriniz ötekinin faziletlerine nâşir olunuz. Kardeşlerimizden İslâm Köylü Hâfız Ali Efendi, kendine rakip olacak diğer bir kardeşimiz hakkında gösterdiği hiss-i uhuvveti çok kıymettar gördüğüm için size beyan ediyorum:

O zât yanıma geldi, ötekinin hattı, kendisinin hattından iyi olduğunu söyledim. O daha çok hizmet eder, dedim. Baktım ki; Hâfız Ali kemâl-i samimiyet ve ihlâs ile, onun tefevvuku ile iftihâr etti, telezzüz eyledi. Hem Üstadının nazar-ı muhabbetini celbettiği için memnun oldu. Onun kalbine dikkat ettim, gösteriş değil, samimî olduğunu hissettim. Cenâb-ı Allah'a şükrettim ki, kardeşlerim içinde bu âli hissi taşıyanlar var.

İnşâallah bu his büyük hizmet görecek. Elhamdülillâh, yavaş yavaş o his bu civarımızdaki kardeşlere sirayet ediyor. Küçük bir lâtife:

Sohbet içinde sizden bahis geçti. Şükre dair mes'eleyi sordum: "Hüsrev'in yazdığını Re'fet Bey gördü mü?" Bekir Ağa dedi: "Evet gördü ve dedi 'Çok güzel, fakat acaba sen kalem karıştırmadın mı?' Hüsrev dedi: 'Yok, kendi nüshamda, tam bütün gelmedi. Fakat kendilerine yazdığım tam geldi.' Biraz münakaşa oldu."

Bu münasebetle kardeşim Re'fet Bey'e derim ki: Aslında tevâfuk noksan olsaydı, zaten ben tavsiye etmiştim ki, kalem karıştırmasınlar. Asıl vaziyet bozulmasın. Bekir Ağa da gördü ki; asıl müsveddede çıkıntı olduğu halde tevâfuk Hüsrev'in tarzında var. Onun için Hüsrev'in bir mahareti varsa tevâfuku bozmamış. Hattâ Mu'cizat-ı Ahmediye'deki Salâvat tevâfukunda tavsiye etmiştim ki, kimse maharetini karıştırmasın. Fakat asıl müsveddelerde, en acemi bir müstensihin nüshasında birkaçı müstesna bütün tevâfuktadır. Onun için sekiz ayrı ayrı müstensihin setredemediği bir tevâfuk, elbette kuvvetlidir. Müstensihler bozmasınlar. Tevâfuku getiremeyen bozuyor. Demek en büyük maharet odur ki, tevâfuku bozmasın. Çünkü tevâfuk var. Sen de Hüsrev'e yardım et ki, hakikaten mevcut ve matlub tevâfuku denk getirebilsin. Çünkü, yoktan var etmiyorsunuz; hakikî var'ı yok etmeyin.

Sözler'le alâkadar olanlara selâm ve dua ediyorum.

Said Nursî

Bu mektubu Üstad Hazretleri Yüzbaşı Re'fet Beye yazmıştır. Bu mektupta Re'fet Beye 'Senin gördüğün vazife-i Kur'aniyenin hepsi mübarektir.' diyor. Kur'anî vazifelerin hepsi de mübarek olduğu ifade edilerek başka bir yerde: "Nasıl ki, dört-beş adamdan, iştirak niyetiyle biri gazyağı, biri fitil, biri lâmba, biri şişe, biri kibrit getirip lâmbayı yaktılar. Herbiri tam bir lâmbaya mâlik oluyor. O iştirak edenlerin herbirinin bir duvarda büyük bir aynası varsa, herbirinin noksansız, parçalanmadan, birer lâmba, oda ile beraber aynasına girer. Aynen öyle de, uhrevî mallarda ihlas sırrıyla iştirak; ve kardeşlik sırrıyla tesânüd; ve ittihad

sırrıyla teşrik-i mesaî (işbirliği, çalışmaları ortaklaşa yapma), o ortaklaşa çalışmadan meydana gelen umumî yekûn ve umum nur, herbirinin amel defterine tamamiyle gireceği, ehl-i hakikat arasında müşâhede edilmiştir ve vâkı olmuştur ve İllâhî keremin ve Allah'ın geniş rahmetinin gereğidir.” (İhlas Risalesi) denilip hizmet adına yapılan her işin ana hedefe bir destek olması itibariyle hepsinin de mühim olduğu anlatılıyor.

Üstad duasında hizmet için üç şey istiyor: “Cenab-ı Hak sizi muvaffak etsin, fütur (gevşeklik) vermesin, şevkinizi artırsın.” Demek bunlar çok mühim.

Üstad Hazretleri, Bursa İnegöllü Erdoğan Utangaç'a “Senin ismini Rıdvan olarak değiştiriyorum... Kardeşlerim, Nurların hizmetinde en küçük bir hizmet, çok büyük neticeler verir. Hizmetimiz kudsîdir. İman ve Kur'an hizmetinde yılmayınız, yorulmayınız, usanmayınız!” demiştir.

Uhuvvet için de, nazar-ı dikkate almamız gereken şöyle bir düstur beyan ediyor: “Hayat, vahdet ve ittihadın neticesidir. İmtizackârâne ittihad gittiği vakit, manevî hayat da gider. İhtilâfa düşmeyiniz; sonra cesaretiniz kırılır, rüzgarınız (aksiyon ve kuvvetiniz) gider.” (Enfal, 46.) işaret ettiği gibi, tesânüd (dayanışma) bozulsa, cemaatin tadı kaçır. Bilirsiniz ki, üç clif (bir), ayrı ayrı yazılsa kıymeti (1+1+1=3) üçtür. Tesânüd-i adedî ile içtima etse (111), yüz on bir kıymetinde olduğu gibi, sizin gibi üç-dört Hak hizmetçisi, ayrı ayrı ve taksîmulâmâl olmamak cihetiyle hareket etse kuvvetleri üç-dört adam kadardır. Eğer hakiki bir uhuvvetle, birbirinin faziletleriyle iftihar edecek bir tesânüdle, birbirinin aynı olmak deresinde bir tefânî sırrıyla hareket etseler, o dört adam, dört yüz kuvvetinde ve kıymetindedirler.

Sizler koca Isparta'yı değil, belki büyük bir memleketi aydınlatacak elektriklerin makinistleri hükmündesiniz.

Makinenin çarkları birbirine yardım etmeye mecburdur. Hem birbirlerini kıskanmak şöyle dursun, aksine birbirlerinin fazla kuvvetinden memnun olurlar. Şuurlu farz ettiğimiz bir çark, daha kuvvetli bir çarkı görse memnun olur. Çünkü vazifesini hafifleştiriyor. Hak ve hakikatin, Kur'an ve imanın hizmeti olan büyük ve yüce bir hazineyi omuzlarında taşıyan zâtlar, o hazinenin altına kuvvetli omuzlar girdikçe iftihar eder, minnettar olur, şükrederler. Sakın birbirinize tenkit kapısını açmayınız. Tenkit edilecek şeyler kardeşlerinizden hâriç dâirelerde çok var. Ben nasıl sizin meziyetinizle iftihar ediyorum, o meziyetlerden ben mahrum kaldıkça, sizde bulunduğu için memnun oluyorum, kendimindir, diye telâkki ediyorum. Siz de Üstadınızın nazarı ile birbirinize bakmalısınız. Âdetâ, herbiriniz ötekinin faziletleri için nâşir (tanıtıcı, yayıcı) olunuz.”

Tefânî sırrını Üstad, İhlâs Risalesinde şöyle izah ediyor: “Kardeşlerin birbirinde fâni olmasıdır. Yani nefsânî hissiyatını unutup, kardeşlerinin meziyetleri ve hissiyatı ile fikren yaşamaktır. (...) Ey kardeşlerim! Kur'an-ı Hakîmin hizmetindeki mesleğimiz hakikat ve uhuvvet olduğu ve uhuvvetin sırrı, şahsiyetini kardeşler içinde fânî edip onların nefislerini kendi nefsine tercih etmek olduğundan, aramızda bu nevi makam sevgisinden gelen rekabet tesir etmemek gerektir. Çünkü mesleğimize bütün bütün aykırıdır. Mâdem kardeşlerin şerefi umumiyle her ferde ait olabilir; o büyük manevî şerefi, kendini ön plana çıkarıp empoze edercesine, rekâbet hissiyle, şahsî, cüzî bir şerefe fedâ etmek, Nur Talebelerinden yüz derece uzak olduğu ümidindeyim.”

“Şahsiyetini kardeşler içinde fânî etme” meselesini de hâşiyede şöyle izah ediyor: “Evet, bahtiyar kimse, Kur'ânî kevserden süzülen tatlı, büyük bir havuzu kazanmak için, bir buz parçası nevindeki şahsiyetini ve enâniyetini o havuz içine atıp eritendir.”

Üstadımız Re'fet Beye yazdığı mektubun devamında şöyle diyor: “Kardeşlerimizden İslâm Köylü Hâfız Ali'nin (Nur fabrikasının sahibi) kendine rakip olacak diğer bir kardeşimiz (büyük bir ihtimalle Gül fabrikasının sahibi Hüsrev Altınbaşak) hakkında gösterdiği kardeşlik hissini çok kıymetli gördüğüm için size beyan ediyorum: O zât yanıma geldi, ötekinin hattı, kendisinin hattından iyi olduğunu söyledim. ‘O daha çok hizmet eder.’ dedim. Baktım ki, Hâfız Ali tam bir samimiyet ve ihlâs ile, onun üstünlüğü ile iftihar etti, lezzet aldı. Hem Üstadının nazar-ı muhabbetini celb ettiği için memnun oldu. Onun kalbine dikkat ettim, gösteriş değil, samimi olduğunu hissettim. Cenab-ı Hakka şükrettim ki, kardeşlerim içinde bu âli hissi taşıyanlar var. İnşallah, bu his büyük hizmet görecek.”

1975 senesinde Isparta'da kısa dönem yedeksubaylığım sırasında tatil günlerinde Vahdet Halı'nın sahiplerinin ziyaretine giderdim. Orada dediler ki: “Bir zaman Nur fabrikası ile, Gül fabrikası sahipleri arasına, kırgınlık gibi bir şey girecek oldu. Bunu hissedince Hâfız Ali Ağabey hemen kağıt, kalem, mürekkep ne varsa hepsini toplayıp Hüsrev Ağabeyin yanına geldi ve herşeyi önüne koyup ‘Ağabey, herşeyimle yanına geldim, emredersen herşeyi bırakırım. Eğer izin verirsen yazmaya devam ederim!’ dedi. Artık arada problem olacak hiçbirşey kalmadı.”

Ne büyük bir ruh ki, nefsini her an ayaklarının altına alıp ihtilaf ateşlerini söndürmeye hazır. Fedâî bir şehid namzedinin ruhundan zaten daha başka birşey beklenemezdi ki... Cenab-ı Hak aynı anlayış ruhunu bizlere de bahşetsin... Âmin...

Mektubun son kısmında Üstad Hazretleri bilhassa 19. Mektup olan Mucizât-ı Ahmedîye Risalesinde tevafuk üzerinde duruyor. Bunu anlamak için aslı harflerle yazılıp renkli olarak basılan bu esere bakmak yeter...

105. Mektup

Eyyühe'l-Üstadü'l-Muhterem!

Yirmi Dokuzuncu Mektubun Üçüncü Kısımının Dokuzuncu Mes'elesinde emir buyurulan hizmet-i Kur'an'dan fakirin hissesine iki erkek ve bir kız çocuğu düşmüş imiş. Aynı emri alıp gelirken düşünüyordum; acaba, akraba-i taallukatımda çocuklar var, hangisini intibah edeyim? Benim bu düşünceme mânen denilmiş ki; hay Ali! Kendi re'yine muhtar değilsin. Onun intihabı başka kapıya aittir. Üç gün sonra Yaşar ve Necati isminde iki çocuk, bana hem refik, hem ders arkadaşı ve bir derece onlara kalfa olarak tayin edildim. Çocuklar hurufatı tam bilmedikleri için bazan yazı ile, bazan kitaptan gösteriyordum. Bir ay sonra Kur'an okumaya başladılar. Beşinci ay içinde الْحَمْدُ لِلَّهِ هَذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي hatme muvaffak oldular.

Mübarek Üstadım, bu hususu çok düşünüyordum ki; lâakal bir-iki senede Kur'an okumağa liyâkat kesbedilirken, me'mûlun hilâfında meydana gelen emr-i azîm kimseye verilmez, ancak ve ancak i'câz-ı Kur'an'ın o büyük denizinin reşhasıdır ve iki cihan fahri, Nebiyy-i Âhırzaman Peygamberimiz Muhammed Mustafa Aleyhissalâtü Vesselâmın himmet-i mâneviyeleriyle o i'câzın izhar ve intişarına me'mur edilen Üstadımın duası gibi, çok büyük kuvvetlerle hâsıl olduğuna, ben değil bu hâle şâhid, karyemizin ekserisi îman edip, tasdik ediyorlar. Bütün köy ehl-i îmanı nâmına, bu emr-i hayra vesile olan Üstadımıza, -lâ-yuâd ve lâ-yuhsâ- teşekkürlerle "Cenâb-ı Hak sizlerden ebeden razı olsun." duasını âciz lisanımla daima söylüyorum.

Üstadım, bir şey daha var ki, emr-i Üstadânelerine intizardayım. O da şudur: Cenâb-ı Hak ihsan ederse, dairenizin şâkirdini Hafız Yaşar bu kısta bahara sebep olup, mütenevvi çiçekleri açmasına Nisan yağmuru misillü, vücudunuz o çiçekler arasında, bir gül-ü Muhammedî (s.a.s) yetiştirmekte inşâallah vesile olacağımıza şübhe yoktur. Mübarek dairenin mübarek talebesine, mübarek Cum'a gecesinde hatminin duasıyla, hıfzının ibtida duasını ve fakir-i pür-kusurun afv duasını, bütün hâsse

ve duygularıyla, hürmetle el ve eteklerinizden öper ve kusurlarımın afvını niyaz ederim, efendim Hazretleri.

Hâfız Ali

Bu mektupta Hâfız Ali Ağabey 29. Mektub'un 3. Kısımının 9. Meselesinden bahsediyor. Bu 9. Meselede şöyle deniliyor: “Ey kardeşler! Madem Cenab-ı Hak, kemâl-i rahmetiyle bizi Kur'an-ı Hakime hizmetkâr kabul ettiğini gösterir bir tarzda bizi muvaffak ediyor. Biz de merhametine, inayet ve tevfikine dayanıp o nûrânî merkez etrafında kuşatıcı bir daire olmaya çalışmalıyız. (...) Evvelâ, her birimiz, evlâdı varsa, en az bir evladına, yoksa kabiliyetli başka bir çocuğa Kur'an'ı öğretmeliyiz. Kendi öğretmese de öğretmek için himâye ve teşvik vâsıtasıyla birisini yetiştirmeli. İkinci olarak: Kardeşlerimizde Arapça yazısı varsa çok güzel olmak şart değil, tayin ettiğimiz tarzda bir-iki cüz yazmaya gayret etmek. Arapça yazısı olmayanlar, onlara yani, o yazanlara ciddi yardım etmek lâzım gelir. Üçüncü olarak: Bize fikirleriyle, kalemleriyle yardım etsinler. Buldukları Kur'anî meziyetleri bize bildirsinler. Çünkü umum kardeşler nâmına bu mühim mesele ortaya konuluyor. Bir-iki şahsın haddi değil, bunu çevirebilsin.”

Üstad'a diyor ki: “Ey Muhterem Üstadım, 29. mektubun 3. Kısımının 9. Meselesinde emir buyurulan Kur'an hizmetinden hissesine iki erkek ve bir kız çocuğu da düşmüş imiş... Aynı emri alıp gelirken düşünüyordum; acaba, akra-ba-i taallukatımda çocuklar var, hangisini seçeyim? Benim bu düşünceme mânen denilmiş ki, ‘Hay Ali! Kendi başına buyruk değilsin. Onu seçmek başka kapıya aittir.’ Üç gün sonra Yaşar ve Necati isminde iki çocuk, bana hem refik, hem ders arkadaşı geldi ve bir derece onlara kalfa olarak tayin edildim. Çocuklar harfleri tam bilmedikleri için bazan yazı ile, bazan kitaptan gösteriyorum. Bir ay sonra Kur'an okumaya başladılar.”

106. Mektup

Husrev'in fıkrasıdır.

Sevgili Üstadım!

Evvelki hafta irsâl buyurduğunuz, “bir sır-1 اَنَا اَعْطَيْتَنَا serlevhasını taşıyan risalenizi aldık. Esasen hiç bir hafta geçmiyor, sürurlarımızı tezyid eden, yeni ve hem gayet derecede şirin birer risale elimize gelmemiş bulunsun. İşte, iki haftadır bu kıymettar risaleyi okuyor ve elimizden bırakmıyoruz.

Evet bu risale, Cenâb-ı Hakk'ın istikbalde bu ümmete vaad ettiği güneşin tulûuna intizarımızı teşdid etmekle kalmadığı gibi, bir taraftan içindeki hakikate bizi meftun ediyor. Ve diğer taraftan, acaba fezası zulmet bulutlarıyla dolu olan bu âlemin, o güneş neresinden ve ne suretle doğacak ve ne şekilde bu zulmet ve âfet saçan bulutları dağıtacak diye tahayyül ederken; ikinci feyyâz, bir diğer zeyl, o güneşin vaktini tayin etmekle bizi pek büyük bir bâr-ı sakilden kurtarmış ve senelerden beri almak istediğimiz halde alamadığımız derin bir nefesi vermiş ve bizi dilşâd eylemiştir.

Ahmed Husrev

Bu mektup, Hüsrev Altınbaşak tarafından “İnnâ A'taynâ” sırrı üzerine yazılmıştır. İnnâ A'taynâ üzerine aslında “Kevseri” ve “Ebteri” diyebileceğimiz iki ayrı Risale yazılmıştır. “Kevseri” tabirini kullanabileceğimiz kısım Rumûzât-ı Semâniyede anlatılmıştır ki, daha önce 97. Mektub'un izahında Osman Tarı'dan naklen anlattığımız meselede kısaca temas edilmiştir. Ama “Ebteri” tabiri kullanabileceğimiz kısım ise mahrem tutulmuştur.

107. Mektup

Hulûsi Bey'in fıkrasıdır.

Bu defa Kenzü'l-Arş duasının feyzinden gelen İkinci ve Üçüncü Nüktelerle, Zeylini hâvi mübarek mektubunuzu almakla cidden bah-

tiyarım. Bu âciz kardeşiniz, gelen mektubunuzun, gerek muhterem Üstadıma ve gerekse o havâlideki kıymetli arkadaşlarıma olan te'siri bana ait olmadığına ve belki benim bir vasıta olduğuma delildir. Çok tecrübe ettim, zât-ı fâzılânelerine mektup yazmak için, bazan üç kelimeyi bir araya getiremiyorum. Ekseriyetle gaybî bir zâtın ifadâtını zabtına kâdir olduğum kadar yazdığımı hissediyorum, demek yazdırılıyor. Maamâfih, vâki takdirleri, bir dua olarak telâkki ile teşekkür etmekteyim. Kur'ân hizmetini, dünyevî ve maddî menfaate sarahaten tercih eden Husrev namındaki kardeşimi tebrik ederim. Cenâb-ı Hak, böyle Husrevlerin adedini çoğaltsın ve dâim arttırsın. Âmin...

Bu kudsî hizmete candan iştirâk eden zevâtı bilmek bana en büyük müjde oluyor. Müftü Kemal Efendi, evvel mektubu mütalâa etmişti. İki gün evvel ziyaretine gittim, “Hiç kimsenin bu güne kadar muktedir olmadığı dekâik ve hakâiki, Kur'ân'dan bulup çıkarmışlar” diyerek takdirlerini beyan, selâm ve dualarını tebliğ etmeğimi söylediler. Bu dakikaya kadar mübarek mektubu Fethi Bey, Hacı Baha Efendi, pederim ve eniştem ve Hacı Abdurrahman Efendi dinlemeğe muvaffak oldular. Hafız Ömer Efendi'ye de, inşâallah ilk fırsatta okumaya çalışacağım.

Her mektubunuz, bana yeniden hayat verecek kadar müessir oluyor. Bu mübarek mektub, Dördüncü Remzin yazılışını ve bu fakire de ihsan edileceğini mübeşşir oluşu itibarıyla bilhassa memnuniyet ve sürurumu mûcib olmuştur.

Hayli zaman evvel, Kur'ân'daki tevâfuk sırrını açmaya başlamıştınız. Bugüne kadar lihikmetin mahfî kalmış olan i'câz-ı Kur'ân'dan, böyle çok mühim bir faslının keşfine ve neşrine muvaffak oluşunuza, ne kadar hamd ve şükür edilse yeridir. İzn-i Bâri ile açtığımız bu yolda ilerledikçe, daha ne kadar hârikalar meşhudunuz olacak ve bunlardan muhtaç kardeşlerinize ne âli müjdeler vereceğiniz, gecedен sonra gündüz, kıştan sonra bahar, dünyadan sonra âhiretin vücutları gibi kât'î hissedilmektedir. Ne büyük bahtiyarlıktır ki, bu saâdetlere mazharız. Ne kadar bedbahtlıktır ki; bu nurlara göz yumarlar. Ne derece hatadır ki, bu hakâika, lâyıki veçhile alâkadar olunmaz. Ne câniyane ve ahmakâne bir ruhtur ki, üflemeğe bu güneşi söndürmek düşünürler.

İşte bu ışıklı yolunuzda, Sâhib-i Kevser'in delâletiyle Kevseri buldunuz. Şefîü'l-Mahşerin izniyle Kevser ırmağının menbaında durarak, *وَسَقِيهِمْ رِيَهُمْ شَرَابًا طَهُورًا* Âyet-i Celilesini okuyor ve "Ey nâs! Kim ki ebedî hayat ister, işte âb-ı hayat! Kim ki yolunu şaşırılmış, işte vesile-i necat! Kim ki küfür ve inadından dönmez, onu bekliyor şedid azab ve ikab! ilââhir." gibi nurlu beyânatınızla her taifeyi ihyâ, îkaz ediyorsunuz.

Sizi kudsî hizmetinizde, -alâ-kaderi't-tâka- tâkibe çalışan dost, kardeş ve talebelerinize birer maşraba vererek; muhtaçlara gıda, zayıf ve marızlara ilaç, zâlim ve kâfirlere semm-i kâtil olan mâ-i kevserden ulaştırmayı emrediyorsunuz. Sizin kudsî hizmetinizle, irşadınızla açılan hakikat ufkuna bakınca, Kur'an'ın hudutları tâyin ve tahdid edilmeyecek kadar vâsi bir havz-ı ekber olduğunu; Fâtiha besmelesinin ب menbandan gelen, her birisi ayrı lezzette, ayrı şiddette, ayrı kuvvette "Sûre"ler namında, yüz on dört âb-ı hayat şübelerinin kevser musluğundan bu havuza akmakta olduğunu görür gibi oluyoruz...

"İdrâk-i maâli, bu küçük akla gerekmez;

Zira, bu terazî o kadar sıkleti çekmez!"

El ele, omuz omuza vererek himmet ve gayret-i Hudâ-pesendâ-neleriyle mazhar-ı takdir olan uhrevî kardeşlerime selâm ve dualar eder ve muvaffakiyetler temenni ile dualarını istirham eylerim.

Hulûsi

Hulûsî Bey tarafından yazılan bu mektupta, yine Kenzü'l-Arş feyzinden gelen Rumûzât-ı Semâniyenin İkinci, Üçüncü Nüktelerle, Zeyli anlatılıp takdir edilmektedir. Bu arada kendisinin de yazdığı güzel mektuplardaki derin ifadeleri hakkında şöyle demektedir: "Çok tecrübe ettim, size mektup yazmak için, bazan üç kelimeyi bir araya getiremiyorum. Ekseriyetle gaybî bir zatın ifadelerini zabtına gücüm yettiği kadar yazabiliyorum. Demek bana yazdırılıyor. Bununla beraber yapılan takdirleri, bir dua olarak telakkî ederek teşekkür ediyorum."

Devamında "Müftü Kemâl Efendi, daha önce mektubu (Risaleyi) mütalaa etmişti. İki gün evvel ziyaretine gittim.

‘Hiç kimsenin bu güne kadar mukteditir olmadığı incelikleri ve hakikatları, Kur’an’dan bulup çıkarmışlar.’ diyerek, takdirlerini beyan, selâm ve dualarını tebliğ etmemi söylediler.” diyor ve ilave ediyor: “Her bir mektubunuz, bana yeniden hayat verecek kadar müessir oluyor. (...) Hayli zaman evvel, Kur’an’daki tevâfuk sırrını açmaya başlamıştınız. Bu güne kadar bir hikmet için gizli kalmış olan Kur’an’ın mucizeliğinden böyle çok mühim bir bölümünün keşfine ve neşrine muvaffak oluşunuza, ne kadar hamd ve şükür edilse yeridir. Allah’ın izniyle açtığınız bu yolda ilerledikçe, daha ne kadar hârikalar müşâhede edecek ve bunlardan, muhtaç kardeşlerinize ne âli müjdeler vereceğiniz; gecedен sonra gündüz, kıştan sonra bahar, dünyadan sonra âhiretin varlıkları gibi katî hissedilmektedir. Ne büyük bahtiyarlık ki, bu saadetlere mazharız. Ne kadar bedbahtlıktır ki, bu nurlara göz yumarlar. Ne derece hatadır ki, bu hakikatlarla gerektiği gibi alâkadar olunmaz. Ne câniyâne ve ahmakâne ruhtur ki, üflemeyle güneşi söndürmeyi düşünür.

İşte bu ışıklı yolunuzda Kevserin Sahibinin (Muhammed Aleyhisselâmın) rehberliğinde Kevseri buldunuz. Mahşer Şefaâtçisinin (Peygamber Efendimizin) izniyle Kevser Irmağının menbaında durarak ‘Rab’leri onlara tertemiz bir Cennet şarabı içirir’ (İnsan, 21) âyet-i celîlesini okuyor ve ‘Ey insanlar! Kim ki, ebedi hayatı ister, işte âb-ı hayat! kim ki yolunu şaşırması, işte kurtuluş vesilesi! Kim ki küfür ve inadından dönmez, onu şiddetli bir azap bekliyor..!’ ilâ âhir gibi nurlu beyanatınızla her tâîfeyi ihya ve ikaz ediyorsunuz. (...) Sizin kudsi hizmetinizle, irşâdınızla açılan hakikat ufkuna bakınca, Kur’anın, hududları tayin ve tahdit edilmeyecek kadar geniş bir havz-ı ekber olduğunu; Fatıha Besmelesinin ‘Be’ menbaından gelen, herbiri ayrı lezzette, ayrı şiddette, ayrı kuvvette ‘sureler’ namında, yüz on dört âb-ı hayat şubelerinin kevser musluğundan bu havuza akmakta olduğunu görür gibi oluyoruz.”

108. Mektup

Sevgili Üstadım,

Ne diyeyim, müştâkı olduğum bu risale-i şerife, bu sözler, bu hakikat, bu nur, bu fakire, lütuf ve kerem-i İlâhî olarak ihsan buyuruldu.

هَذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي

Cenâb-ı Kâdir-i Mutlak Hazretlerine hadsiz ve hesabsız hamd ü senâ ediyorum ki; siz üstadıma kavuştum ve bin-netice bu nurları, bu hakikatları gördüm, okudum, yazdım ve gerdenbeste-i inkiyâd oldum. Binaenaleyh tavsiye ve dua-i Üstadâneleriyle feyizyâb olmak için, Cenâb-ı Zülcelâl ve'l-Kemâl Hazretlerinden ve Mefhar-i mevcûdât, Aleyhi Ekmelü't-Tahiyât Aleyhissalâtü Vesselâm Efendimiz Hazretlerinden ve bütün pîr, pîran ve mürşidân ve Şah-ı Nakşibend (k.s.) Hazretlerinden ve bilhassa bütün mevcudiyetiyle gerden-dade-i inkiyâd ve teslim olduğum siz Üstadımdan tazarru' ve niyaz ve istimdad ediyorum ki, mütevekkilen alâllah, yâ Üstad-ı Âzam, Tarikat-ı Muhammediyenin (s.a.s.) maksad, gaye ve esasını, teferruat ve fûrutatını zikir ve beyan eden bu "Dokuzuncu Kısım", bir nur-u tarikat ve hakikattır. Okumaya doyulmaz, okudukça hâsıl olan şevk ve lezzet hesaba gelmez. Hele "Dokuzuncu Telvih"; hülâsa ve icmal edilerek bütün hakikatlar toplanmış. Temsilde hatâ olmasın. Hazret-i Mevlânâ'nın üfürdüğü ney'den tuğyan ve feyezan eden, (Hazret-i Ali'nin (kerremallahû vecheh) kuyuya söylediği esrar-ı hakikattan başka nedir? Farkı nerededir ki, o ney, o kuyuda hâsıl olan kamaştandır...)

Kariham dar, kalemim âciz kalbime tercüman olamıyor. Şu kadar diyebilirim ki; benim gibi fakir ve mübtedilere büyük ve pek büyük bir ders, bir mürşid ve mutmainneye erişmiş ve daha yukarı çıkmış sâfilere bir düstur ve ders-i ibrettir. Kıymet takdir edilmez bir şâheser-i tarikattır, bir nur-u hakikat-feşân, bir gülistandır. Daha doğrusu, sırf bir ilham-ı Rabbânîdir. Cenâb-ı Lemyezeli Hazretleri siz Üstadımı, bu ve bunun emsâli âsâr-ı bergüzîde te'lifinde, envâr ve hakikatlar neşr ve dellâllığında çok zamanlar dâim ve kâim buyursun. Ve siz Üstadımı, sizi sevenlerin ve dellâllığında bulunduğunuz, nidalarınızı işitmek ve dinlemek, okuyup yazmak, mûcibince hareket ve amel etmek heves ve

iştiyâkında bulunan kardeşlerimin başından eksik buyurmasın. Âmin, bihürmeti Seyyidi'l-Mürselîn.

Âsım (r.h.)

İstikamet şehidi Binbaşı Âsım Bey tarafından, 29. Mektub'un 9. Kısmı olan velâyet yolları hakkında tarikat ve tasavvuf üzerine yazılmış bulunan Risale üzerine yapılmış bir değerlendirilmedir. “Sevgili Üstadım, müştâkı olduğum bu Risale-i Şerife, bu sözler, bu hakikat, bu nur; bu fakire lütuf ve kerem-i İlâhî olarak ihsan buyuruldu. Bu, Rabbimin fazlındandır. (...) Tarikat-ı Muhammediyenin (s.a.s.) maksad, gaye ve esasını, teferruât ve fûruâtını zikir ve beyan eden bu ‘Dokuzuncu Kısm’ bir tarikat ve hakikat nurudur. Okumaya doyulmaz; okudukça, hâsıl olan şevk ve lezzet hesaba gelmez. Hele ‘Dokuzuncu Telvîh’ hülâsa ve icmâl edilerek bütün hakikatler toplanmış. Temsilde hata olmasın, Hz. Mevlânanın üfürdüğü neyden kaynayıp taşan, Hz. Ali'nin (kerremallahû vecch) kuyuya söylediği hakikat sırlarından başka nedir? Farkı nerededir ki, o ney, o kuyuda hâsıl olan kamıştıdır.”

109. Mektup

Muhterem Üstadım!

Bu remizler, öyle hayret-bahş ve hârîka-nümâ eserlerdir ki; okuyan ilim âşıklarına ezvâk-ı nâmütenâhî ve hissiyat-ı ulviye-i rakîka bahşetmektedir. Bu hissiyat-ı âliye ile hayatımız o kadar tazelendi ki, yeni hayatımızda sâbitkadem olmak şartıyla, Hallâk-ı Azimden uzun ömürler temenni ediyorum. Zira mütalâasına doyamıyorum. Ne kadar okursam okuyayım, diğer bir okuyuşumda okumamış gibi oluyorum. Ve yeni bir eser okur gibi oluyorum. Hadsiz bir zevk-i manevi ve nihayetsiz bir hazz-ı ruhî ile okuyorum.

İşte gerek Sözler ve Mektubat ve gerekse remizlerin en hârîka vasfı zannedersen bu ince noktada olsa gerektir. Âsâr-ı sâireyi bir defa

okuyunca, ikinci bir defa okumaya o kadar heves uyanmıyor. Kur'an-ı Hakîm'in envârını ne kadar okursam okuyayım, def-i cû' edemiyorum. Bilhassa remizler, fakiri çok teshir ve hayrete müstağrak kıldı. Ve onları derhal yazıyorum.

Re'fet

Yüzbaşı Re'fet Barutçu Bey de Rumûzât-ı Semâniye üzerine hissiyatını bu mektubu ile ifâde ediyor: "Bu Remizler, hayret bahşeden ve hârîka-nümâ eserlerdir ki, okuyan ilim âşıklarına sonsuz zevkler ve rikkatli ulvî hisler bahşetmektedir. Bu âlî hislerle hayatımız o kadar tazelendi ki, yeni hayatımızda-ayağımız sâbit kalmak şartıyla,- Hallâk-ı Azîmden uzun ömürler temennî ediyorum. Zira mütalaa-sına doyamıyorum. Ne kadar okursam okuyayım, diğer bir okuyuşumda okumamış gibi oluyorum ve yeni bir eser okur gibi oluyorum; hadsiz mânevî bir zevk ve nihaysiz ruhî bir haz ile okuyorum. İşte, gerek Sözler ve Mektubat ve gerekse Remizlerin en hârîka vasfı, zannedersem bu ince noktada olsa gerek. Diğer eserleri okuyunca, ikinci defa okumaya o kadar heves uyanmıyor. Kur'an-ı Hakîmin Nurlarını ne kadar okursam okuyayım, açlığımı gideremiyorum. Bilhassa Remizler, beni çok teshîr etti ve hayrete boğdu. Ve onları derhal yazıyorum."

"O Cennetlerden rızık olarak bir meyve yediklerinde 'Bu daha önce yediğimiz rızıktandır' derler. Birbirine benzer bir surette rızıkları getirilip verilir." (Bakara, 25) âyetinde belirtildiği gibi, cennet ağaçlarından meyveler kopartıldıkça, hemen yenisi yerine gelir ve şekli aynı olduğu ve aynı ağacın meyvesi oldukları halde yeni koparılanlar tad ve zevk olarak farklıdır. Onun herbirinden bambaşka lezzetler alınır ve hazlar duyulur. Sanki Kur'an Nurlarının meyvelerini de Risale-i Nur'un ilk talebeleri de böyle hissediyorlar.

110. Mektup

Ahmed Husrev'in fikrasıdır.

Bizi tarîk-ı Hakta dolaştıran, mânevî yaralarımızı tedâvî eden, hakikat uğrunda düşüncelerimize bir kat daha metânet veren, bugünün şeytânî tehdidatına rağmen cesâretimizi takviye eden ve her hususta ruh ve kalblerimizi îman ve hakikat nuruyla nurlandıran ve sa'yimizde teşci' eden ve Kur'ân-ı Hakîm'in iki âyetini ihtivâ eden Otuz Birinci Mektubun Birinci ve İkinci Lem'alarını ve Yirmi Dokuzuncu Mektubun Sekizinci Kısmından İkinci Remzi'ne ait mühim bir i'câzı da aldık, okuduk. Aldığımız mânevî feyzi, benim gibi yoksul bir talebenizin kalb ve kaleminin haddi değildir ki tarif etsin.

Kıymettar Üstadım, nasıl o Hâlık-ı Zülcelâle, nihayetsiz bir minnettarlıkta bulunmayalım ki; aziz Üstadımızı vasıta kılarak en büyük nimetlerini, pek ziyade muhtaç olduğumuz bir vakitte veriyor, bizi teselli ediyor. Hem memnun ediyor, hem istikbalin nurlu yüzünü göstererek bizi o nura koşturuyor. Bir taraftan kardeşlerimizi çoğaltıyor, muhabbetlerimizi teksir ediyor, maddî ve manevî kuvvetlerimizi takviye ediyor. Diğer taraftan saâdet hazinelerinin anahtarlarını ellerimize veriyor..

Ey aziz Üstadım, Allah sizden ebeden razı olsun.

Ahmed Husrev

Hüsrev Ağabey bu mektubunda Birinci Lem'adaki "Hz. Yunus aleyhisselam, karanlıklar içinde kaldığında, 'Senden başka ilâh yoktur. Seni her türlü noksandan tenzih ederim. Gerçekten ben kendime zulmedenlerden oldum.' diye niyaz etti." (Enbiyâ, 87) ile İkinci Lem'a daki "Eyyûb'u da hatırla ki, Rabbine 'Bana gerçekten zarar dokundu. Sen ise merhametlilerin en merhametlisisin' diye niyaz etti." (Enbiyâ, 83) ayetlerinin tefsiri ve Rumûzât-ı Semaniye hakkındaki takdirlerini arz ediyor: "(Bunlardan) aldığımız manevî feyzi, benim gibi yoksul bir talebenizin kalb ve kaleminin haddi değil ki, tarif etsin. (...) Aziz Üstadımızı vasıta kılarak (Hâlık-ı Zülcelâl) en büyük nimetlerini pek ziyade muhtaç

olduğumuz bir vakitte veriyor, bizi teselli ediyor. Hem memnun ediyor, hem istikbalin nurlu yüzünü göstererek bizi nura koşturuyor. Bir taraftan kardeşlerimizi çoğaltıyor, muhabbetlerimizi teksir ediyor, maddî ve manevî kuvvetlerimizi takviye ediyor. Diğer taraftan saâdet hazinelerinin anahtarlarını ellerimize veriyor...”

Üstad Bediüzzaman Hazretlerinin etrafında toplanıp tesânüt ve uhuvvet içinde iman ve Kur’an hizmetinde aşk ve şevk ile koşuşturan bu illerde gördüğümüz en mühim bir husus, okudukları ve yazdıkları hakikatleri hayatlarında tatbik etmektir.

1972 senesinin son günleri emekli Albay Hulûsî Bey hacca gitmek için hava alanına gelir. Fakat o anda, hava şartları yüzünden kapıların kapatıldığı bildirilir. Bütün ümitler kesilmiştir. Bu son hac kafilesinde bulunan hacı adayları, büyük bir üzüntü içindedirler. Bütün mürâcaatlar neticesiz kalmıştır. Tam bu sırada Hulûsî Bey, Birinci Lem’ada bahsedilen Yunus Aleyhisselamın kıssasına dayanarak, o ümitsiz ve perişan haldeki yolcu kafilesine “Şimdi gelin, Hz. Yunus Aleyhisselamın münacat ve duasını hep bir ağızdan okuyup Cenab-ı Hakka halimizi arz edelim.” der. Bütün kâfile, bu ciddî, bu asil insanın etrafında toplanıp onun söylediklerini hep bir ağızdan tekrarlamaya başlarlar: “Lâ ilâhe illâ Ente Sübhâne. İnnî küntü mine’z-zâlimîn...” Bir saat sonra sis hafifler, bir saat sonra da hava açılır... Bir Alman uçağı gelir ve son kafilenin bütün yolcularını alarak hacca götürür.

III. Mektup

Zekai’nin fıkrasıdır.

Ben istiyorum ki; bir an evvel bir yere çekileyim de, mesâiden hâriç zamanlarımı, o ulvî ve mukaddes hazine-i hakikat ve âsâr-ı gi-

ran-bahâ hizmetinde devamla başlayayım. Fakat bugünlik bu yüce emelimin husûlünden, bizzarure ve bilmeceburiye mahrum kalıyorum. Hiç olmazsa şu günlerde elimde, o mütalâası gönüllere ve kalblere bir safâ-yı sermedî ve câvidânî bahşeden kitab-ı kâinatın birer lem'ası ve birer nur-u timsâli olan eserlerinizden bir-iki tanesi elimde bulunsa idi, benim için nâkâbil-i tarif bir sürur ve saâdet menba'ı olacaktı ve ne bulunmaz bir ni'met, ne ele geçmez bir define olacaktı.

Çok zaman evvel Sabri Efendi ağabeyim, yeni çıkan kudsî ve esrarlı nurlardan, bir cüz'ü bâri olsun, göndermek fikrinde olduklarını bildiriyorlardı. Gâliba müsaid vakit bulamadıklarından, yazıp gönderemediler. Hem bazı eserleri beraberimde getirmediğimden çok pişman oluyorum. Onlardan başkalarını istifade ettirmek fırsatını bulamazsam da, mütalâa eder, mânen mücadeleye bir medar-ı kuvvet olurdu.

Netice itibariyle.. madem ki, şimdilik o hazinelerden istifade edemiyorum; o halde, kendimi zararlı görmekte haklıyım. İnşâallah duanız himmetiyle, yakın bir zaman zarfında, o zararları telâfiye kâfi bir zaman ve bir fırsat ele geçer...

Bir ömr-ü mukadderden mâdud olan şu günlerim, şükür ve hamd ile geçmektedir. Bana öyle bir kanaat geldi ki, kalbimi yokladıkça, kalbim bu kanaatı takviye ediyor; nefsimle mücadelede muzaffer olacağımı ümid ediyorum.

Aziz Üstadım! Şu hicrana ve firaka, muvakkat olduğu için tahammül ediyorum. Ayrılığımız her ne kadar muvakkat olsa, yine beni müteessir ediyor. Bizzarûre mâlâyâni şeylere mâruz kaldıkça, "âh" diyorum, "Üstadımın yanında olsaydım" ve kendi kendime, daha doğrusu kalbime ümit ve cesaret tavsiye ediyorum. Reddedilen bir arzu nasıl kesb-i şiddet ederse, emellerimin şimdilik husûle gelmemesiyle, îman ve emellerim de aynı nisbette kesb-i kuvvet ediyor, ruhum yükseliyor; kalbimde açılan pencereden, mânen daha serin ve daha geniş nefes alıyorum.

Zekâî Bey bu mektubunda Üstad'dan ve Risale-i Nurlardan ayrılığın üzüntüsünü dile getiriyor ve şöyle diyor: “Aziz Üstadım! Şu hicrâna ve firâka, muvakkat olduğu için tahammül ediyorum. Ayrılığımız her ne kadar muvakkat olsa da, yine beni müteessir ediyor. Mecburen mâlâyani (mânâsız, boş şeylere) maruz kaldıkça, ‘Ah!’ diyorum. ‘Üstadımın yanında olsaydım’ ve kendi kendime, daha doğrusu kalbime ümit ve cesaret tavsiye ediyorum. Reddedilen bir arzu nasıl şiddet kazanırsa, emellerimin şimdilik husûle gelmemesinden, iman ve emellerim de aynı nisbette kuvvet kazanıyor, ruhum yükseliyor; kalbimde açılan pencereden, mânen daha serin ve daha geniş nefes alıyorum.”

112. Mektup

Hulûsi Bey'in fıkrasıdır.

Üstad-ı Muhteremim Efendim!

Bu mektubun mühim bir hususiyeti var. O da, tarîk-ı velâyet serlevhasını taşıyan ve çok ehemmiyetli bir mevzuu ihtiva etmesidir. Evet, *إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَا خَوْفَ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ* ayet-i celîlesine bir nevî tefsîr olan bu mübarek ve münevver eserle:

1- Tarikat, hoşça tarif ediliyor.

2- Faidesinden, cüz'î fakat güzel bir misâl gösteriliyor.

3- Velâyet ve tarikatın münasebeti ve ehemmiyetleri, inkâr edenlerin fırka-i dâlleden oldukları ve bu hazine-i uz mâyı kapatmak, tahrip etmek ve bu kevser menbaını kurutmak isteyenlerin fiillerindeki hatâ yüzlerine vuruluyor. Ve bu yolda, aklı başında ve insâfî olanı ikna edecek delâil ve misaller beyan olunuyor.

4- Meslek-i velâyetin yekdiğerine zıd vasıfları ise, seyr ü sülûkün iki meşrebi gayet sarîh izah ve tavsif ediliyor.

5- Vahdetü'l-Vücut ve Vahdetü's-Şühûd meşrebi ile bundaki mühim varta beyân olunuyor.

6- Velâyet yolları içinde en güzelinin Sünnet-i Seniyyeye ittiba olduğu, velâyet yollarının ve tarikat şubelerinin en mühim esası ihlâs olduğu ve bu dünyanın darü'l-hikmet ve dârü'l-hizmet olup, dâr-ı ücret olmadığı fasih bir üslûb ile takrir buyuruluyor.

7- Şeriatın şümûlü, tarikat ve hakikatın maksud-u bizzat hükmüne geçmemeleri iktiza ettiği, Sünnet-i Seniyye ve ahkâm-ı şeriat haricinde bulunan ehl-i tarîkatın iki kısmı tarif ve Sünnet-i seniyyeye muhalefetleri misâli ile fehme takrib ediliyor.

8- Tarikattaki sekiz varta sayılmakla, nazar-ı dikkat celb ediliyor.

9- Tarikatın pek çok fevâidinden dokuzu, icmalen tedris buyuruluyor.

Heyhât! Bu maâliyâtı lâyıkiyla fehmedemediğim için, ancak kabiliyetim nisbetinde feyz aldığımı itiraf etmek mecburiyetindeyim. Bununla beraber, bu biçâreye, bu mübarek eserinizle çok şeyler öğrettiniz. Bazı zaif bilgilerimi takviye ettiniz. Mütalâalardan, musahabelerden ve va'z u nasihatlardan, muhtelif meslek ve meşreb erbâbiyla hasbihallerden edindiğimiz bazı noksan kanaatları tashih ile sağladınız.

Allah-u Zülcelâl Hazretleri dünyevî ve uhrevî bütün matlûb ve maksûdunuzu ihsan, bilhassa, ümmet-i merhume-i Muhammediye (s.a.s.) hakkındaki dualarınızı dergâh-ı Ulûhiyetinde kabul buyursun.

Hakikaten, Kur'ân'a, imana hizmetten başka bir şey düşünmeyen aziz ve muhterem Üstadımızı bu ümmete bağışlasın ve rıza-i İlâhîsine nâil buyursun. Âmin, bihürmeti Kur'âni'l-Mübîn ve bihürmeti İmâmü'l-Mübîn...

Bu nurlu mektubu okuduğum zevâtın hepsi, muhteviyatını takdir ve tasdik ettiler ve eminim ki çok istifade ettiler.

Aziz, müşfik Üstadım! Allah için size muhabbet eden bu âciz talebenizi, her vesile ile îkaz ve irşada çalışıyorsunuz. Mânevî çok yüksek dersler veriyorsunuz. Fakat maddeten ve mânen yakınınızda, şeref-i sohbetinizle müşerref ve hizmet-i Kur'ân'a tevfiğ-ı İlâhî ile çok emekleri geçen, cidden çok muhterem ve çok kıymetli kardeşlerim gibi feyz alamıyorum. Bunu da isyan ve kusurumun fazlalığından ve muhîtin, hâdisatın beni daima nurlarla iştigale mâni oluşundan ve çok yaman

nefsimin, cin ve ins ve şeytanların hücumlarından biliyor ve bu sebeple bedbahtlığımı hissediyorum.

Gerçi mazhar olduğum ve -yüzbin kerre yazık ki- şükürünü yerine getiremediğim niam-ı İlâhiye hadsizdir. Fakat her gün, her saat, hatta her dakika ve saniye bu fâni hayattaki nasibimin kesildiğini ihtar etmekte olmasına rağmen, yine tamamen dünyadan elimi çekmekliğim mümkün olamıyor. Hazret-i Kur'ân'a, sevgili Üstadıma çok kuvvetli merbutiyetim ve Nebiyy-i Efham (s.a.s.) Efendimiz Hazretlerinin getirdikleri Din-i Mübîn'e ve Şeriata lâyetezelzel îmanım, mübârek duanızla bu fakîr-i pürkusuru inşâallah hüsranda koymaz ümidi, yegâne tesellimi teşkil ediyor.

Bu mektubunuzda Yirmi Altıncı Söz'ün Zeylinde bahis buyurulan ve -alâ kaderi't-tâkat,- hükmüne tevfiğ-i harekete çalıştığım yol ki; acz, fakr, şefkat, tefekkür tarıktır. Aziz ve muhterem Üstadımın tarif ve tavsiye ve irşâd buyurdıkları kestirme, Kur'ânî ve nûrânî cadedir. İnşâallah bu yoldan dönmem. Temenni ederim ki, hiç eksilmeyen ve vazife namı altında uhdeme tevdi edilen işler, bu sene duanızla ve hayırlısıyla biraz azalır da, hakikî hizmete daha ziyade çalışırım. Ve minallahittevfik.

Hulûsi

Bu mektubunda Hulûsî Bey, 29. Mektubun Dokuzuncu Kısmı olan tasavvuf ve tarikatın güzelce tarif edildiğini, faydalarının güzel anlatıldığını, bunlar aleyhinde olanların durumlarının beyan edildiğini bildiriyor. Diğer maddelerle de dokuz telvihın kısa bir özeti veriliyor. Sonra da: "Heyhât! Bu yüce hakikatları lâyıki ile anlayamadığım gibi ancak kabiliyetim nisbetinde feyiz aldığımı itiraf etmek mecburiyetindeyim. Bununla beraber, bu biçâyeye bu mübarek eserinizle çok şeyler öğrettiniz. Bazı zayıf bilgilerimi takviye ettiniz. Mütâlaalardan, sohbetlerden ve va'z u nasihatlardan, muhtelif meslek ve meşrep sahipleriyle hasbihallerden edindiğim bazı noksan kanaatları düzeltip sağlamlaştırdınız." diyor.

Mektubun son kısmında da okuyup yazdığı Risalelerin içinde bahsedilen hakikat ve prensipleri gücünün yettiği kadar nef-

sine tatbik ettiğini de şöyle ifade ediyor: “Bu mektubunuzda 26. Söz’ün Zeylinde bahis buyurulan ve tâkatım yettiği nisbette, hükmüne uygun harekete çalıştığım yol –ki; acz, fakr, şefkat, tefekkür tarîkîdir- aziz ve muhterem Üstadım tarif ve tavsiye ve irşad buyurduğu kestirme, Kur’anî ve nurânî caddedir. İnşallah bu yoldan dönmem. Temennî ederim ki, hiç eksilmeyen ve vazife nâmı altında uhdeme emanet edilen işler bu sene duanızla ve hayırlısıyla biraz azalır da, hakiki hizmete daha ziyade çalışırım. Muvaffakiyet Allah’tandır.”

113. Mektup

Sabri'nin fıkrasıdır.

Üstad-ı Âzam Efendim Hazretleri!

Bu defa hoş ve lâtif tevâfukatiyle nurânî yolculara dest-i mânevîsini uzatarak, ziyâdar parmağıyla “Bizler başıboş, gelişi güzel serpilmiş şeyler değiliz. Belki muvazene-i tâmmе ve tevâfuk-u hakikiye ve bir kıyâs-ı kat’iyye ile inkişaf ve temevvüc eden Kitab-ı Semâviyye-i Kur’aniyyenin misalsiz birer yıldızlarıyız” diyerek, bâlâsı zîrine, sağı soluna eyâdi-i mânevîsiyle musafaha ve mukabele edercesine, tevâfukatı müşahede edilen Kitab-ı Mübînin lemeât ve tereşşuhatının tevâfukatı, Onuncu Söz’de dahi müşahede edildi. Bu sözün mânidar ve hikmettar tevâfuk ve intizamları, sanki kemâl-i hararetle yekdiğerine müştak ve müte-hassir bir kaç samimî ve ciddî kardeş ve arkadaşların vuslatları gibi, Kur’ân-ı Azîmüştânın her bir âyât ve kelâmı, taht-ı tasarrufuna aldığı kelime ve kelâmları, yine semâvâtın hadsiz elektrikleri olan yıldızlar gibi parlatarak, şu letâfetleri ile, insaniyet tarifine tam dâhil olan zîşuuru mest ve hayran bırakıyor.

Şurası da şâyan-ı hayrettir ki: Şu mübarek Onuncu Söz, mevzuu olan haşir mes’ele-i mühimmesi, kâinatın hitam-ı ömrüne muallâk ve mukadder olduğu gibi, Risaletü’n-Nur arasında dahi, bu Sözün en son tevâfukatını göstermesi de ayrıca bir tevâfuktur diyorum. Cennet nehirleri demek olan Kur’anî nehirleri, envâ-i türlü âvâziyle coşkun

çoşkun aksın ki; zaman-ı câhiliyet ve devr-i fetrette, son derece ihtiyaçlı olan akvâm üzerlerine tulû eden şümûs-ı Kur'âniyenin sür'atle inkişaf ve tevessü' ve nev'-i beşerin humsunu ihyâ, ebedî ve dâimî bir nurla tenvir ve izale eylediği gibi, şu asr-ı dalâlet ve hüsrân ve devr-i bid'at ve tuğyanda, ehl-i îman ve tevhidin yaralı ruhlarına merhem olsun.

Evet, altı-yedi seneden beri hoş ve şirin bu manzarayı gören lâtif ve nazîrsiz bir gül-ü Muhammedîyi (s.a.s.) koklayan Ümmet-i Muhammed (s.a.s.) Sûre-i Kevser'den بِحَمْدِهِ وَالْمِنَّةِ mükâfat-ı ruhiyesini ve dimağiyesini aldı. Ve bu noktaya ruhum emin idi ki; çoktan beri ehl-i îman ve tevhid, İslâmiyet gibi bâkî ve sermedî güneşin küsûf ve ufûlüne canavarcasına çalışmayı kendine vazife addeden ehl-i dalâletin pis programlarını görüp nevm-i gafletten uyanarak, Sûre-i Kevser'i tâkib eden iki sûreyi lisân-ı hâl ve kâl ile okuyarak zındıklara hitaben, "Bizler sizin nifak denizinde serseriâne ve zulüm-kârâne gezen dalâlet ve sefâhet gemilerinize binemeyiz; ancak, Kur'ân-ı Mucizü'l-Beyân'ın nurânî ve tevhid sikkeli iman ve İslâm zırhlılarına bineriz. Menzillerimize vardığımızda muvaffakiyet ve semere-i sa'yimiz tezahür ve tahakkuk eder" diye bağırarak ve إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ ilh... fermân-ı Mübînini tilâvetle, Sûre-i Kevser'in müjde ve beşâreti bizleri kuvvet ve metanete sevk, hem behçet ve meserrete yetiştirdi. Mâruzatiyle nusret ve fütuhâtın gelmesi kokusunu alarak, fevc fevc daire-i Kur'âniyeye arz-ı dehalet ettiler. Bu hususta tesbih ve tahmidin ehem vazifeleri olduğunu anlayarak tevbelerini reddetmeyen Cenâb-ı Rabbü'l-İzzet Hazretlerine istiğfara şitâb edip salâh ve felâh ve fevz-i necat yollarını tuttular.

"Hemen Rabbim, hakikî verese-i Enbiyayı teksir, dünyevî ve uhrevî âmâl ve makâsıdına muvaffak buyursun" duasını tekrar ile beraber Onuncu Söz'ün âciz kalemime kumanda verip yazdırdığı şu arızacığımı takdime cür'et eder, bilhassa dest ve dâmen-i muallâlarını öperim, efendim...

Hâmiş: Harman ortasında Mevlevî-vâri dolaşan bu biçâre çiftçi, sözlerini de işlediği işe benzeterek, söylediğini tekrar söylemiş, geçtiği yere dönmüş, yine gelmiş ise de, ne yapısın? Üstadı, yıldırım gibi seri

hatvelerle ilerlerken, hiç olmazsa karınca yürüyüşü tâkib edeyim, irtibat kesilmesin niyetiyle şu perişan cümleleri derc ve takdim ettim, efendim.

Mustafa Sabri (Rahmetullahi Aleyh)

Bu mektubu gönderen Mustafa Sabri Efendi Rumûzât-ı Semâniyede bahsedilen tevâfuklar üzerinde duruyor. Risale-i Nurları okuyup yazarak, ifade ve edebî kabiliyetlerini geliştirmiş oldukları muhakkak olan bu ilk talebelerin sözleri, yazıları gerçekten insanı hayret ve hayranlık içinde bırakıyor! Şu üslûba ve şu anlatış güzelliğine bakınız: “Üstad-ı Âzam Efendim Hazretleri, bu defa hoş ve lâtif tevâfuklarıyla nûrânî yolculara manevî elini uzatarak, ışıklı parmağıyla ‘Bizler başıboş, gelişi güzel serpilmiş şeyler değiliz; belki tam bir muvâzene ve hakiki tevâfuk ve kati bir kıyas ile inkişaf edip dalgalanan semâvî kitap Kur’an’ın misilsiz birer yıldızlarıyız’ diyerek, üst tarafı altına, sağ soluna mânevi elleriyle musâfaha ve mukabele edercesine tevâfukları müşâhede edilen Kur’an-ı Hakimin parıltı ve sızıntılarının tevâfukları, 10. Söz’de dahi müşâhede edildi. Bu Söz’ün mânidar ve hikmetli tevâfuk ve intizamları sanki kemâl-i hararetle yekdiğerine müştak ve birbirlerinin hasretini çeken birkaç samimi ve ciddi kardeş ve arkadaşların kavuşmaları gibi parlatarak, şu lâtif ve hoş vaziyetleriyle, insanîyet tarifine tam dâhil olan şu sahiplerini mest ve hayran bırakıyor.

Şurası da hayrete şâyândır ki: Şu mübarek 10. Söz’ün mevzuu olan mühim Haşir meselesi kainatın ömrünün sona ermesine bağlı olduğu gibi, Risale-i Nurlar arasında dahi, bu Söz’ün en son tevâfukatını göstermesi de ayrıca bir tevâfuktur, diyorum. Cennet nehirleri demek olan Kur’anî nehirler, türlü türlü avazlarıyla coşkun coşkun aksın. Aksın ki, câhiliyet zamanı ve fetret devrinde son derece ihtiyaçlı olan kavim ve milletlerin üzerlerine doğan Kur’anî güneşlerin sür’atle inkişaf ettiği, genişlediği ve insanların beşte birini ihyâ ettiği, ebedî ve daimî bir nurla aydınlattığı gibi, şu

dalâlet ve hüsrân asrında, bid'at ve azgınlık devrinde, iman ve tevhid ehlinin yaralı ruhlarına merhem olsun.

Evet, altı, yedi seneden beri hoş ve şirin bu manzarayı gören, lâtif ve eşsiz bir gül-ü Muhammediyi (s.a.s.) koklayan ümmet-i Muhammed (s.a.s.), Kevser Sûresinden Elhamdülillah, ruhunun ve beyninin mükâfâtını aldı. Ve bu noktaya ruhum emîn idi ki, çoktan beri, iman ve tevhid ehli, İslâmiyet gibi bâkî, sermedî güneşin tutulmasına ve batmasına canavarcasına çalışmayı kendine vazife addeden ehli-i dalâletin pis programlarını görüp gaflet uykusundan uyanarak, Kevser Sûresini takip eden iki sûreyi hâl ve kâl (konuşma) diliyle okuyarak zındıklara hitaben, 'Bizler sizin nifak denizinde serserice ve zâlimce gezen dalâlet ve sefâhet gemilerinize binemeyiz; ancak Kur'an'ın nurânî ve tevhid mühürlü iman ve zırlılarına bineriz. Menzillerimizde vardığımızda muvaffakiyetimiz ve çalışmalarımızın netice ve semeresi tezahür ve tahakkuk eder' diye bağırarak ve 'Allah'ın yardımı ve fethi geldiği zaman ve insanların bölük bölük Allah'ın dinine girdiklerini gördüğün zaman...' İlahî fermanını okumakla, Nasr Sûresinin müjdesi bizleri kuvvet ve metânete sevk etti, hem sevinç ve sürûra yetiştirdi. Arz olunanlar ile, yardım ve fetihlerin gelmesi kokusunu alarak, fevc fevc Kur'an dairesine girme arzusunda bulundular. Bu hususta tesbih ve hamd etmenin en mühim vazifeleri olduğunu anlayarak tevbelerini reddetmeyen Cenab-ı Hakka istiğfara sürat gösterip salah, felah ve kurtuluş yollarını tuttular. 'Hemen Rabbim, Peygamberlerin hakiki vârislerini çoğaltıp, dünyevî ve uhrevî amellerine ve gayelerine muvaffak buyursun.' duasını tekrar ile beraber, Onuncu Söz'ün âciz kalemine kumanda verip yazdırdığı şu arzuhalimi takdim etmeye cüret eder, bilhassa ellerinizden ve yüce etkelerinizden öperim efendim."

Hâmişe, yani mektubun sonuna eklediği notla da şöyle diyor: “Harman ortasında Mevlevîvârî dolaşan bu biçâre çiftçi, sözlerini de işlediği işe benzeterek, söylediğini tekrar söylemiş, geçtiği yere dönmüş, yine gelmiş ise de ne yapsın? Üstadı, yıldırım gibi hızlı adımlarla ilerlerken, hiç olmazsa karınca yürüyüşü takip edeyim, irtibat kesilmesin niyetiyle şu perişan cümleleri takdim ettim, efendim.”

114. Mektup

Kıymettar Üstadım!

Bugün Süleyman Efendi Kardeşimle irsâl buyurulan, biri, dünyanın ömrünü îzah eden bir mektupla, diğeri Hazret-i Yûnus Aleyhisselâmın duasının fezâilini gösteren Otuz Birinci Mektubun Otuz Bir Lem’adan On Birinci Kısımın Birinci Kısmını aldık ve okuduk.

Sevgili Üstadım, bu kısım bizi o kadar mesrur etti ki, târifine muktedir değilim. Cenâb-ı Hakk sizden ebeden râzı olsun.

Bu risâle kat’î bir varlıkla bu ümmete necat kapılarını açıyor. Ve bu zulümatlı günlerin avdet etmemek üzere veda etmekte olduğunu ihbar etmekle beraber, şâkirdlerini hep birden ve bir ağızdan münâcata davet ediyor.

Sevgili Üstadım; istikbâlimizi, nur deryasından fişkırان nücûm-misâl nurlarla aydınlatan ve bu kasvetli ve karanlıklı ve kâbuslu günlerimizde kat’î bir ümitle yaşatan ve her bir risalede lemeân eden yeni bir başka nurla yüzümüzü güldüren Cenâb-ı Vâcibü’l-Vücûd Hazretlerine bîhisap şükürümüzü takdîm ederken, sevincimizi katlayan Üstadımızın vürûduna sabırsızlıkla intizarımızı arz ederim, efendim.

Ahmed Husrev

Bu mektubunda Hüsrev Ağabey, dünyanın ömrünü ve zaman izafiyetini, âyetlere dayanarak izah eden mektupta, Yunus Aleyhisselâm’ın duasının faziletlerini gösteren Birinci Lem’ayı bahis mevzuu ederek diyor ki: “Sevgili Üstadım, bu

kısım bizi o kadar mesrur etti ki, tarifine muktedir değilim. Cenab-ı Hak sizden ebeden râzî olsun. Bu Risâle, kati bir varlıkla bu ümmete kurtuluş kapılarını açıyor. Bu zulümlü günlerin geri dönmek üzere vedâ etmekte olduğunu haber vermekle beraber talebelerini hep birden ve bir ağızdan münâcâta davet ediyor.”

Hüsrev Altınbaşak'ın bahsettiği dünyanın ömrü ve zaman izâfiyeti ile ilgili 29. Mektub'un 8. Kısımının 7. Remzinin İkinci Kısmı:

Yeni yazdığımız Kur'an'ın başında Kur'an âyetlerinin sayısı 6666 olmakla, Kur'an'ın Nurları ve Furkan'ın hakikatları, şer'î günler ile 6666 sene kadar küre-i Arz'da hükmü cereyan edeceğine işaret ettiğine dair sualinize, o vakit zihnim başka yere yönelmiş olduğu için izahlı cevap veremedim. Sonra bana ihtar edildi ki: “Âsım'ın suâli ehemmiyetlidir, cevap ver.” Ben de o ihtara binaen Üç Esas ile bir parça izah edeceğim.

Birinci Esas: Nasıl ki, Nur-u Muhammediye (s.a.s.) ve Hakikat-ı Ahmediyye (s.a.s.), Peygamberlik Divanının hem Fâtıhası (başlangıcı), hem hâtimesidir (sonudur). Bütün Peygamberler, onun asıl Nurundan istifade etmeleri ve dinin hakikatının yayılmasında onun yardımcıları ve vekilleri hükmünde oldukları, Nur-u Ahmedî (s.a.s.) Hz. Âdem Aleyhisselamın alnından tâ Mübarek Zata (Hz. Muhammed Aleyhisselama) kadar zincirleme tezâhür edip Nurunu yayarak intikal ede ede, tezâhür etmeye devamlı kendinde tecelli etmiştir.

Hem Muhammed Aleyhisselamın kudsî mâhiyeti Mirac Risalesinde (31. Söz) kati bir surette isbat edildiği gibi, şu kâinat ağacının hem aslı çekirdeği, hem en son ve en mükemmel meyvesi olmuştur. Öyle de Kur'an'ın hakikatı Hz. Âdem Aleyhisselam zamanından şimdiye kadar Muhammedî hakikat ile beraber zincirleme Peygamberlerin suhurlarında

ve kitaplarında nurlarını neşrederek, gele gele tâ en büyük nüshası ve tam mazharı olan Kur'an-ı Azimüşşan sûretinde tecelli etmiştir.

Bütün Peygamberlerin dinlerinin asılları, şeriatlarının esasları ve kitaplarının hülâsaları, Kur'an'da bulunduğu dair ehl-i tahkikat ve ehl-i hakikat ittifaka varmışlardır. Bu sırta binaen mutlak fetret döneminin zamanı çıkarıldıktan sonra, meşhur rivayet ile, Âdem Aleyhisselam zamanından kıyamete kadar şer'î günler ile tabir edilen 7000 seneden mutlak fetret döneminin zamanı çıkarıldığında geriye 6666 sene kadar İslâm dininin sırrını neşreden Kur'anî hakikat Küre-i Arz'da ayrı ayrı perde altında Nurlarını yayacağına âyetlerin sayısı işaret ediyor.

İkinci Esas: Malumdur ki: Küre-i Arz'ın eksenini üstündeki hareketi ile gece ve gündüzler ve yıllık yörüngesi üstündeki hareketi ile seneler meydana geliyor. Güneşle beraber herbir gezegenin, belki sâbit yıldızların ve Güneşler Güneşinin dahi, herbirinin eksenini üstünde hususî günlerini gösteren bir hareketi ve yörüngesi üzerinde dönmesi de bir nevi seneleri gösteriyor.

Yerleri ve gökleri Yaratan Cenab-ı Hakk'ın ezeli hitaplarında o günler ve seneleri dahi gösterdiğine, (irade ettiğine) delil şudur ki: “Sonra sizin saydığımız senelerden bin yıl kadar süren bir günde ona uruç eder (çıkartır, yükselir.)” (Secde, 5) ve “Melekler ve ruh, mikdarı elli bin yıl süren bir gün içinde ona yükselir.” (Meâric, 4) gibi âyetler isbat ediyorlar.

Evet kış günlerinde ve kuzey taraflarında güneşin doğuşu ve batışı arasında dört saatlik gününden tut tâ, güneşin eksenini üstünde bir aya yakın özel gününden tut tâ kozmografyanın rivâyetine göre Rabbü's- Şî'râ (Yani Şî'ra (Sirus) yıldızının Rabbi...) (Necm, 49) tabiri ile Kur'an'da nâmı ilân edilen ve güneşten büyük Şî'râ namındaki diğer bir güneşin belki bin seneden ibaret olan gününden tut git, ta güneşler güneşinin

ekseni üstündeki elli bin seneden ibaret bir tek güne kadar Allah'ın günleri var.

İşte göklerin ve yerin Rabbi o güneşler güneşinin ve Şîrâ yıldızının Yaradanı olan Allah hitap ettiği vakit, o göklerin ve yerin cisimlerine ve cirimlerine ve âlemlerine bakan kudsi kelâmında o günleri zikretmektedir ve zikretmesi de gayet yerindedir.

Madem günlerin, şer'î dilde böyle genel mânâları vardır. Jeoloji, coğrafya ve insanlık tarihi ilminin âlimlerine göre, insanlığın 7000 sene değil, belki binler sene geçirdiğini kabul de etsek, “Hz. Âdem Aleyhisselamdan kıyamete kadar insanlığın ömrü yedi bin senedir.” şeklindeki meşhur rivayetin doğruluğuna ve beyan ettiğimiz 6666 sene Kur'an Nurunun hükümfermâ olmasına zıt olamaz ve bunu çürütemez. Çünkü: Şer'î günlerin dört saatten ellibin seneye kadar hükmü ve şumûlü var. Fakat meselenin gerçeğine göre günlerin hakikatı o meşhur rivayette hangisi olduğu şimdilik bu dakikada kalbime inkişaf ettirilmedi. Demek o sırrın inkişafı münasib değil...

Üçüncü Esas: (Gaybı Allah'tan başka kimse bilmez) Şu meselede şimdilik delil gösteremeyeceğim bir iddiayı beyan ediyorum. Şöyle ki: Şu dünyamızın bir ömrü ve şu dünyadaki Küre-i Arzın da ondan kısa bir ömrü ve Küre-i Arzda yaşayan insanlığın daha kısa bir ömrü vardır. Bu birbiri içindeki mahlukatın ömürleri, saatın içindeki dakika, saniye ve saatları sayan çarkların nisbeti gibidir. İnsan nevinin ömrü küre-i Arzın iki hareketi ile meydana gelen malum günler ile olduğu gibi, canlıların varlığına mazhar olduğu zamanından itibaren Küre-i Arzın ömrü ise, irtibat merkezi olan Güneşler Güneşinin ekseni etrafındaki hareketi ile hâsil olan günler ile olması Allah'ın hikmetinden uzak değildir.

Şu halde insan nevinin ömrü yedi bin sene arzın malum günleri ile olsa Arzın hayatına menşe olduğu zamandan parçalanıp yıkılacağı zamana kadar Güneş günleri ile ikiyüz bin seneyi geçer... Güneşler Güneşine tâbi ve bekâ âlemin-den ayrılıp Küremize bakan Güneşler Güneşinin işareti ile elli bin senelik olmasına binaen, yedi bin sene o günler ile yüz yirmi altı milyar sene yaşarlar.

Demek ki, şer'î günler tabir ettiğimiz Kur'an günleri de bunlara dâhil olabilir. Göklerin ve yerin Yaradanının göklere ve yere bakan bir kelâmı ile göklerin ve yerin yaratılış sebebi ve aslı çekirdeği ve en son mükemmel meyvesi olan Habîb-i Ekreme (s.a.s.) karşı hitabında o günleri kullanması Kur'an'ın yüceliğine ve muhatabının kemâline yakışmaktadır ve belâğâtın tâ kendisidir. İlim, Allah indindedir ve Allah kitabının sırlarını en iyi bilendir.”

115. Mektup

Kardeşim Husrev, Lütfi, Rüştü!

Size Üstad ve talebeler ve ders arkadaşları içinde faide verecek bir fikrimi beyan edeceğim, şöyle ki:

Sizler -haddimin fevkünde- bir cihette talebemsiniz, ve bir cihette ders arkadaşlarırsınız ve bir cihette muîn ve müşavirlerimsiniz.

Aziz kardeşlerim! Üstâdınız lâyuhtî değil... Onu hatâsız zannetmek hatâdır. Bir bahçede çürük bir elma bulunmakla bahçeye zarar vermez. Bir hazinede silik para bulunmakla, hazineyi kıymetten düşürmez. Hasenenin on sayılmasıyla, seyyienin bir sayılmak sırrıyla insâf odur ki: Bir seyyie, bir hatâ görünse de, sâir hasenata karşı kalbi bulandırıp itirâz etmemektir. Hakâika dair mesâilde külliyatları ve bazan da tafsilâtları sünûhat-ı ilhâmiye nev'inden olduğundan hemen umumiyetle şübhesizdir, kat'îdir. Onların hususunda sizlere bazı müracaat ve istişârem, tarz-ı telâkkisine dairdir. Onlar hakikat ve hak olduklarına dair değildir. Çünkü, hakikat olduklarına tereddüdüm kalmıyor.

Fakat münâsebat-ı tevâfukîyeye dair işâretler, mutlak ve mücmel ve küllî surette sünûhât-ı ilhâmîyedir. Tafsilât ve teferruatta bazan perişan zihnim karışır, noksan kalır, hatâ eder. Bu teferruatta hatam, asla ve mutlaka zarar îras etmez. Zâten, kalemim olmadığından ve kâtib her vakit bulunmadığından tâbiratım pek mücmel ve nota hükmünde kalır, fehmi işkâl eder.

Biliniz, kardeşlerim ve ders arkadaşlarım! Benim hatâmı gördüğünüz vakit serbestçe bana söylemeniz mesrur olacağım. Hattâ başıma vursanız, Allah râzı olsun diyeceğim. Hakk'ın hatırını muhafaza için başka hatırlara bakılmaz. Nefs-i emmârenin enâniyeti hesabına Hakk'ın hatırı olan bilmediğim bir hakikatı müdafaa değil, aler-re'si vel'ayn kabul ederim.

Biliniz ki; şu zamanda şu vazife-i îmaniye çok mühimdir. Benim gibi, zayıf, fikri çok cihetlerle inkısam etmiş bir biçareye yükletmemeli, elden geldiği kadar yardım etmeli. Evet, mücmel ve mutlak hakâik; biz, zâhirî vesile olup çıkıyor. Tanzim ve tasfiye, tasvir ise, kıymettar, muktedir ders arkadaşlarıma aittir. Bazan onlara vekâleten tafsilâta, tanzimata girişiyorum, noksan kalıyor.

Bilirsiniz ki; yaz mevsiminde dünya gafleti ziyâde hükmeder. Ders arkadaşlarımızın çoğu fütura düşüp tatil-i eşgâle mecbur oluyor. Ciddî hakâik ile tam meşgûl olamıyor. Cenâb-ı Hakk kemâl-i Rahmetinden iki senedir ciddî hakâika nisbeten yemişler, fâkiheler nev'inden tevâfukat-ı lâtife ile ezhânımızı taltif etti, zihnimizi neş'elendirdi. Kemâl-i merhametinden o tevâfukat-ı lâtife meyveleriyle, ciddî bir hakikat-ı Kur'âniyeye zihnimizi sevk etti ve ruhumuza, o meyveleri gıda ve kût yaptı. Hurma gibi, hem fâkihe, hem kût oldu. Hem hakikat, hem zînet ve meziyyet birleşti.

Kardeşlerim; bu zamanda dalâlet ve gaflete karşı pek çok mânevî kuvvete muhtacız. Maatteessüf, ben şahsım itibariyle çok zayıf ve müflisim. Hârika kerâmâtım yok ki, bu hakâiki onunla isbat edeyim ve kudsî bir himmetim yok ki, onunla kulûbu celb edeyim. Ulvî bir deham yok ki, onunla ukûlü teshir edeyim. Belki, Kur'ân-ı Hakîm'in dergâhında, bir dilenci hâdim hükmündeyim. Bu muannid ehl-i dalâletin inadını kırmak ve insâfa getirmek için, Kur'ân-ı Hakîm'in esrârından bazan

istimdad ederim. Kerâmat-ı Kur'âniye olarak, tevâfukatta bir ikrâm-ı İlâhî hissettim ki, iki elimle sarıldım.

Evet, Kur'ân'dan tereşşuh eden İşârâtü'l-İ'caz ve Risâle-i Haşir'de kat'î bir işaret hissettim. Emsalleri bulunsun, bulunmasın bence bir kerâmet-i Kur'âniye'dir. İşârâtü'l-İ'câz'ın bir sahifesine dikkat ettik; satırların başında bütün hurufât ikişer ikişer olup, hârika bir intizam ile hurufâtın vaz'edildiğini gördük. Onuncu Sözde medâr-ı tevâfuk (3,4,5,6) rakamları, her birisi 13'te ittifakları; o 13'ün de, Altıncı ve Sekizinci, mahrem Dördüncü Remizlerde mühim bir esrar anahtarı olduğunu gördük. Bunda şübhemiz kalmadı ki, kâğıt üzerinde daima kalacak bir kerâmet-i Kur'âniyedir, bir ikrâm-ı İlâhîdir ve doğrudan doğruya, risâlenin ve iman-ı Haşrin tasdikuna bir imza telâkki ettik. Havada uçmak, su üzerinde yürümeğe benzemiyor. Onlar muvakkat... Hem şahsın kemâline ve ihtiyarına, belki istidrâca verilebilir. Doğrudan doğruya hakikate -hususan bu zamanda- hizmet edemiyor.

Her ne ise, bir küçük mes'ele münâsebetiyle çok konuştum ve çok da israf ettim. Ahbapla fazla konuşmak mergûb olduğundan inşaallah bu isrâf afv olur.

Kardeşiniz Said Nursî

Üstad Hazretlerinin Hüsrev, Lütfî ve Rüşdü ağabeye hitaben yazdığı bir mektuptur. Bu mektup "Üstad" ve "talebeleri" ve "ders arkadaşları" arasında bir istişare ve meşveret mâhiyetinde bazı meseleler görüşülüyor.

Birincisi, Üstadı hatasız görme meselesi. Böyle birşey olmaz. Çünkü beşeriyet itibarıyla hata olabilir. Yalnız bir hazinede silik bir tane para bulundu diye bütün hazine silik paradan ibarettir denilemez, hazineyi kıymetten düşürmez. Ayrıca Cenab-ı Hak bir haseneyi on sevap ile karşılık verirken, bir seyyiyeyi de bir günah sayarak karşılık veriyor, bazan da affediyor. Onun için bir hata görsek de binlerce hasenat karşısında, kalbi bulandırıp itiraz etmemiz uygun olmaz.

Risalelerdeki iman hakikatları ile ilgili meselelerin küllî ve temel meseleleri, hatta bazan bunlara ait verilen tafsilatlar sünûhat ve ilhamat nevindedir. Yani Kur'an'dan istihrac ve istinbat edilmiş gerçeklerdir. Onun için umumiyetle şüphesizdir, kat'îdir. Bazı velilerin keşfiyat, müşahadat ve ilhamlarında hata olabilir, deniliyor. Yalnız Bediüzzaman Hazretleri, İslamî, Kur'anî ve şerî ilimlere dair ezberlediği doksan temel kitabı bir zikir ve evrad okur gibi hergün üç saat çalışıp ezberden tekrarlıyor ve üç ayda baştan sona doksanını da noksansız bitiriyordu. Yani ona gelen ilhamlar ve sünûhatlar tamamen bu doksan kitabın süzgecinden süzülüyordu. Zaten aksine birşey olsaydı, İslâm uleması şimdiye kadar çoktan bunları ortaya atardı... Yani öyle bir şey yok.

Ama bu hususta Üstadın, talebelerinden fikir alışının sebebi, onların hakikat olup olmadıklarına dair değildir. Yani onların hakikat olduklarında şüphe yoktur. Üstadın sorduğu mesele, 'Bu hakikatları insanlar nasıl telakki ediyorlar, bunlar hakkında ne düşünüyorlar?' şeklindedir.

Tevâfuklarla ilgili harfler, kelimeler, âyetler arasındaki münasebetlere gelince, buradaki işaretler mutlak, mücmel (öz) ve küllî sûrette, sünûhat-ı ilhamiyedir. Tafsilât ve teferuatta hata olabilir. Bu hata ise meselenin aslına ve mutlak mânasına zarar verecek cinsten olmaz. Çoğu hata zannedilenler de, tabirlerin öz ve not hükmünde kısa olmasından ileri gelmektedir. Yani Üstadın her zaman yanında söylediklerini yazacak kâtip bulunmadığı için kendisinin de zorlanarak meseleyi gayet kısaca not etmesinden kaynaklanmaktadır. Yani hata zannedilen husus, bu müşkilattan ileri gelmektedir.

İkinci mesele ise Üstad Hazretleri talebelerinden, hatasını serbestçe kendisine söylemelerini istiyor. "Hakkın muhafazası için, başka hatırlara bakılmaz" diyor. Hata ve kusurları boy-

nunda bulunan bir akrebe benzetiyor ve ondan kurtulmaya yardım için haber verene teşekkür edilmesi gerektiğini belirtiyor.

Üçüncü bir mesele olarak Üstad: “Yaz mevsiminin verdiği dünya gafleti, insanı gevşekliğe sevk edip işleri bırakmaya mecbur eder... Cenab-ı Hak rahmetiyle meyveler nevinden hoş tevâfukları ile zihinleri taltif ederek neşelendirdi.” diyerek Rumûzât-ı Semâniyedeki tevafuklar için “Kemal-i merhametinden, o hoş tevafukların meyveleriyle, ciddi bir hakikat-ı Kur’aniyeye zihnimizi sevk etti ve ruhumuza o meyveleri gıda ve azık yaptı. Hurma gibi, hem meyve, hem azık oldu; hem hakikat, hem ziynet ve meziyet birleşti.” değerlendirmesini yapıyor.

Üstad Hazretleri Rumûzât-ı Semâniyedeki bu tevafuklara bu kadar önem vermesinin hikmetini şöyle anlatıyor: “Kardeşlerim bu zamanda dalâlet ve gaflete karşı pek çok manevî kuvvete muhtacız. Maatteessüf, ben şahsım itibariyle çok zayıf ve müflisim. Hârîka kerametlerim yok ki, bu hakikatları onunla ispat edeyim. Kudsî bir himmetim yok ki, onunla kalpleri celbedeyim. Ulvî bir dehâm yok ki, onunla akılları teshir edeyim. Belki Kur’an-ı Hakimin dergâhında, bir dilenci hizmetçi hükmündeyim. Bu muannid ehl-i dalâletin inadını kırmak ve insafa getirmek için, Kur’an-ı Hakimin sırlarından bazan meded isterim. Kur’anın kerâmetleri olarak, tevafuklarda İlahî bir ikram hissettim, iki elimle sarıldım. (...) Bunda şüphemiz kalmadı ki, kağıt üzerinde daima kalacak Kur’ânî bir kerâmettir, İlahî bir ikrâmdır ve doğrudan doğruya, Risalenin öldükten sonra dirilmeye iman tasdikine bir imza telakkî ettik. Havada uçmak, su üzerinde yürümeye benzemiyor. Onlar muvakkat, hem şahsın kemâline ve irâdesine, belki istidraca verilebilir. Doğrudan doğruya hakikate bilhassa bu zamanda hizmet edemiyor.”

116. Mektup

Birâderzâdem merhum Abdurrahman'ın vefâtını müteâkip yanına gelip, kuvvetli emarelerle Abdurrahmân'ın yerine bana gönderildiği kalbime ibtâr edilen, gayet çalışkan ve hâlis kardeşlerimizden, elmas kalemlî, Kuleönlü Sarıbıçak Mustafa Hulûsi'nin, on fıkra yerine geçecek tek birinci fıkrasıdır.

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ
الْسَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ بَعْدَ حُرُوفِ الْقُرْآنِ وَأَسْرَارِهَا

Ey benim muhterem Üstadım!

Âciz talebeniz, küre-i arz içerisinde ruhum bazan şarka, bazan cenuba, bazan garba, bazan şimale, bazan semâya giderdi. Acaba yardım ne taraftan erişecek diye beklerdim. Ruhum bir mürşid-i ekmel taharri ederdi. Aramak üzere iken bana ilham olundu ki, “mürşidi sen uzakta arıyorsun, pek yakınında bulunan Bediüzzaman vardır. O Zâtın Risale-i Nur'u müceddid hükmündedir. Hem aktabdır, hem Zülkarneyn'dir, hem âhirzamanda gelecek İsâ Aleyhisselâmın vekilidir; yani müjdecisidir.” denildi. Bunun üzerine Üstad-ı muhteremin nezdine vardım. Risaleleri, bize yazmak için emir verdi. Ben de on beş kadar Sözler'den yazdım ve okuyorum. İstidâdım kısa, fikrim müşevveş olduğundan, risalelerden hakkıyla istifâde ve istifâza edemiyordum.

Bilâhare, Yirmi İkinci Mektubu verdiniz, yazdım. Bir-iki defa arkadaşlarımla okudum. Âciz talebenizin maddî ve mânevî on beş yaşından beri, mazide birikmiş olan küflü yaralarını tedâvi etti. Elhamdülillâh. Bunun üzerine bir rü'ya gördüm. Rü'ya budur:

“Menâmda, kibleye karşı bir vilâyete gittim. O vilâyette gezerken, iki büyük acîb fabrikaya rast geldim. Bu fabrikalar, dünyadaki fabrikalara benzemiyor ve hem de, bu fabrikalar insanın sağ cenahına geliyor. İkisinin de sahipleri yok. İçerisine girdim; fabrikanın biri büyük, biri küçük. Bu küçük fabrikayı ben idare ederim diye, ona sâhib oldum.”

Bunun üzerine bir rü'ya daha gördüm:

“Kibleye karşı uzun bir kışla ve kışlanın içinde büyük bir fırın var. Ben de o fırının dairesindeyim ve ayak üzereyim. Karşımda, gençlerden ehl-i takvâ Süleyman isminde bir genç vardı. Ve sağ tarafımda

yine gençten, İsmail isminde birisi vardı. Buna binâen, alettahmin yüz kadar gençler, o fırının dairesinde sağımda ve solumda ayak üzere idiler. Hayret ettim. Bunun üzerine büyük bir zât geldi, gençlerin önüne ufacak bir mendil serdi. O mendil üzerinden, dört köşe haşhaşlı ekmeği gençlere birer birer dağıttı. Bilâhare, o mendilin içinden birer avuç da kuru üzüm dağıttı. Bakıyorum; o mendilden üzüm ve ekmeğin tükenmedi. Hayret ettim. Bana denildi ki, bu mübarek zât, Said Nursî'dir. Ben de anladım ki; bu hârika iş aktablarda bulunur.” dedim uyandım.

Bunun üzerine risaleleri devam üzere yazmakta iken, Allah'ın tev-fiki ve Üstad-ı muhteremin himmeti erişti. Çok çok istifade etmeye başladım. Bilâhare, bütün o rü'yamda gördüğüm gençler, etrafıma toplandı. Her birisi bana arkadaş ve Kur'ân'a talebe oldular. Ve bir de bizim memleketin insanları, bir parça ehl-i tarikat ve ehl-i takvâdır. Memleketimizde zâhir ve bâtin hocası olmadığından şeytana ve nefse çok defa hedef oluyorduk ve evham içinde boğuluyorduk. Risaleleri okudukça, şeytan-ı lâîn ve nefsin hilelerini ve evhamlarını Cehennem dibine atıyordu. Risaleleri okurken, çok arkadaşlar çok hayrette kalırlardı.

“Bu koca Bedî’, bu lü’lü-misâl bu sözleri, bu kelimeleri nereden buluyor?” diye birbirimize çok defa diyorduk. Lisânına baksan, birşey istifade edilmez gibi görünüyor. Halbuki, söyledikleri hep hikmettir. Nazarımıza dehşet veriyor, nur seriyor¹⁶ diye, tekrar tekrar iştiyakla okuyorduk. Bunun üzerine, “Risaletü'n-Nur ve Mektûbatü'n-Nur, okuyanlara bir iksîr-i a'zamdır” diye hükmettik.

Muhterem Üstadım, maddî ve manevî yaraları bulunan, bu yüz arkadaşlarımla yaralarını, risaleler tedavi ediyor. Hattâ, bazan bizden uzak olanlar evhama boğulur, gelirler, âciz talebeniz bir risâle okursam evhamını kaldırır, giderlerdi. Cenâb-ı Hak, Feyyâz-ı Mutlak ve Hallâk-ı Azîm mevcudat ve câmidat ve zerreler adedince sizden râzî olsun. Âmîn.

16 Evet Mustafa kardeşim, Said'in üç şahsiyetinden ikisini tamam fark etmiş. Said'deki Üstadım, ders verdiği vakit âlî görüyor. Biçâre dostu olan Said'i, hakikatte olduğu gibi âdi görüyor ve gördüğü doğrudur...

Yarın mahşerde, herkesten evvel Resûl-i Ekrem ve Nebiyy-i Muhterem Efendimiz Hazretlerinin şefaatine mazhar ol, inşaallah. Âmin.

Bu gençlerin her gün, her saat duasını alıyorsunuz. Ve her bir risaleyi okurken, en aşağı sekiz on kadar arkadaş bulunuyor. Halbuki bu fitne-i âhircamanda, bu gençlerin bir araya gelip hak söz dinlemeleri pek mühimdir ve medâr-ı şükrandır.

Bu âciz talebeniz Arabî görmemiş ve medrese hiç görmemiş. Eskiden yazılmış Türkçe kitapları okurdum, maddî ve manevî yaralarımı tedâvi edecek ilâç bulamazdım. Ruhum ve kalbim çok çarpınıyordu. Öyle bir dereceye gelirdim ki, her saat kendimi intihar etmeğe karar verirdim. “Acaba hâlim nedir ve ne olacak? Mürşid-i kâmil nerede bulabilirim?” diye çok merak eder ve yeis içerisinde kalırdım.

Cenâb-ı Hak, nasıl ki Cehennem gibi bir zaman içinde Cennet gibi bir zamanı halk eder; ve her zamana lâyık çâreleri icad eder; ve her yaraya muvafık ilâcı ihsân eder. Öyle de, bu medresesiz zamanımızda bizim gibi yaralılara Üstad-ı muhterem vasıtasıyla risaleleri Türkçe olarak te’lif ettiriyor. Buna ne kadar şükredeyim, lâyuad ve lâyuhsa Cenâb-ı Hakk’a şükürler olsun ve Üstad-ı muhteremi de Kur’ân hizmetinde muvaffak edip iki cihanda aziz eylesin. Âmin.

Ben hiç bir Arabiyat görmeden, medresede beş-on sene okumadığım halde, yalnız risaleleri yazıp ciddiyetle okudum. Kendimi yirmi sene medresede okumuş gibi tahayyül ediyorum. Sebebi ise, bu âcizin, bu fakirin, bu miskinın nezdine çok Arabiyat hocaları geliyor ve benim okuduğuma hayret ediyorlar. Evvelden mürşid-i kâmil terbiyesi görmüş insanlar, geliyorlar, benden işittikleri kelimelere meftun oluyorlar. Çok hocalar, iki diz üzerine gelip “risale okuyuver” diyorlar.

Eğer sesim erişseydi olanca kuvvetimle bağırarak, küre-i arz-daki gençlere diyeydim: “Risaleleri ciddî okumak ve yazmak, yirmi sene medresede okumaktan fâiktir ve daha menfaatlidir.” Medresede okumaktaki maksad, evvelâ kendini kurtarıp, sâniyen Ümmet-i Muhammed’i (s.a.s.) kurtarmağa çalışmak değil mi? Risaletü’n-Nur ve Mektubatü’n-Nur, yirmi senelik medrese ilmini veriyor itikadındayım.

Ve her bir risale, tek başıyla bir mürşid-i ekmeldir. Kalbi bozulmamış herhangi genç, bir risaleyi alıp dikkatle ve teslimiyetle okusa, daire-i inkiyâda geliyor, ıslâh oluyor. Herhangi bir maddiyyun bir risaleyi alıp okursa, iman etmezse de hiç bir bahane bulamıyor. Herhangi bir dinsiz okusa ve tamam mânasıyla anlasa, imana geliyor. Herhangi bir feylesof okusa, “Bundan daha yüksek akıl olamaz ve akıllar toplansa bunun fevkine çıkamaz, akıl buna yol bulamaz” diyor. Risale-i Nur, lisân-ı hâl ile Avrupa meftunu bulunan tek gözlü deccâla “Ya îman et, yahut bütün dünyanın maskarası olacaksın” diyor.

Şimdi, aziz ders kardeşlerim, bu fakir, bir tane mürşid-i ekmel ve kutub ararken, Cenâb-ı Hakk’ın ihsanıyla, keremiyle, lütfuyla, rahmetiyle, Üstad-ı muhteremin sa’yi ile yüz on dokuz mürşid-i ekmel ve kâmil buldum. Risaletü’n-Nur ve Mektubâtü’n-Nur, yüz on dokuz adediyle, her birisi birer mürşid-i ekmeldir ve aktabdır.

Ey maddî ve manevî yaralı olan genç kardeşlerim! Ve ey mürşid-i ekmele muhtaç olan ehl-i tarikat kardeşlerim! Şeyh Abdülkadir-i Geylânî ve Şah-ı Nakşibend, İmam-ı Rabbânî, İmam-ı Gazâlî, Muhyiddin-i Arabî, Mevlânâ Hâlid kaddesallahü esrârehüm Hazretlerinin derece-i kemâlâtı, merâtib-i îmanları risalelerde ve Mektubat’da vardır.¹⁷

17 Merhum büyük kardeşim Mustafa, risaletin şakirdleriyle velâyetin şakirdlerini ve birbirinin arasındaki dereceyi anlatmak istiyor. Bu mes’eleyi Risale-i Nur halletmiş. Hem tevhid-i âmi ile tevhid-i hakikîyi göstermiş. Hem gözü kapalı olarak gitmenin ve gözü açık olarak gitmenin farkını Risale-i Nur beyan etmiş. Hem âlem-i yakaza ile âlem-i menâmı Risale-i Nur keşfetmiş. Hem âlem-i misâl ile âlem-i şhadeti birbirinden risale-i Nur ayırmış. Hem velâyet-i kübrayı, velâyet-i vustayı, velâyet-i suğrayı ve birbirinin farkını, tamamiyle Risale-i Nur göstermiş. Bir sohbetle, bir kademde -Sahâbelerin meseli gibi- zâhirden hakikate geçmenin sebeplerini anlatmış. Hem tarikat şeyhlerinin ve “Eimme-i Erbaa”nın caddelerini Risale-i Nur beyân etmiş. Hem ilmelyakîn, aynelyakîn, hakkalyakîn ile elde edilen imanun farklarını Risale-i Nur göstermiş. Hem Hazret-i Ebubekir-i Sıddîk (r.a.) ve Hazret-i Ömer (r.a.) ve Hazret-i Osman’ın (r.a.) meşrebini Risale-i nur tâkib etmiş. Hem İmam-ı Ali’nin (r.a.) bir veled-i mânevîsi olduğunu, Celcelütiye’yi tefsir ile Risale-i Nurun kıymetini ve vazifesini Risale-i Nur göstermiş, Hem Resûl-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâmın Mehdi ve İsâ Aleyhisselâm ve Deccal ve Ye’cüc-Me’cüc ve Sedd-i Zülkarneyn hakkındaki müteşâbih hadisleri Risale-i nur te’vil etmiş, esas maksadı anlatmış.

İmam-ı Ali (r.a.), Şah-ı Geylânî (r.a.), Sekizinci, On Sekizinci, Yirmi Sekizinci Lem’alar ile ve Sekizinci Şuâ ile kerâmât-ı evliya hak olduğunu ve yerde iken Arş-ı A’zamı müşahede ettiklerini Risale-i Nur beyân etmiş. Hem umum müctehidler, “mü-

Ey kardeşlerim ve ey halifeler! Tarikatın ve hakikatın müntehasını anlamak isterseniz, Risaleleri ciddiyetle okuyun. Bâlâdaki zâtların arkasında giderseniz ve yüksek îmanlarına yaklaşırsınız.

Ey ehl-i tarikat kardeşlerim, bilhassa sizlere çok rica ediyorum, risaleleri bir defa okuyunuz. Risaletü'n-Nur ve Mektubatü'n-Nur'un her bir satırında, bir kitabın te'sirini bulamazsanız, bana ne dersiniz deyiniz, kabul ediyorum.

Tekrar çok tavsiye ediyorum, okuyun! Okuyun. Okudukça, Risaleler feyzâver nurları saçıyorlar. Okudukça iştiyak getiriyorlar, usanç vermiyorlar. Başka kitapları bir iki defa okusan, insana usanç veriyor. Halbuki Risaleler öyle değil, okudukça başka başka iman hal-leri telkin ediyorlar.

Döneceğim bâlâdaki rü'yanın tabirine; aklım yettiği kadar tâbir edeceğim, Allah hayretsin:

Biri büyük, biri küçük fabrikadan, büyük fabrika ise, Üstad-ı muhteremdir. Fabrikanın içerisinde bulunan acîb ve garip bedî âletler ise, bu zamana kadar hiç bir imamın söylemediği kelimeleri ve îman telkinatlarını yapan Risaletü'n-Nur eczalarıdır. O küçük fabrika ise, Risale-i Nurları kim okuyup yazarsa, o dahi küçük fabrikaya ben-zeyecek. İçerisindeki bedî' âletler ise, Risale-i Nurun düsturları,

---

rekellimînden birisi gelecek, hakaik-i îmaniyeyi ve bütün mesâilî vâzih bir surette beyan edecek" diye müjdelerini, Risale-i Nur, hâdisât-ı âlem ile isbat etmiş. Hem bütün her asırda gelen meb'uslar, veliler keşfiyatlarında, "birisi gelecek, şarktan bir nur zuhur edecek" diye Risale-i Nurun şahs-ı ma'nevîsini ve Üstadımın şahs-ı mânevîsini ve talebelerin şahs-ı mânevîsini görüp, bütün ümmet-i Muhammed'e (s.a.s.) Risale-i Nurun faziletini, chemmiyetini, kıymetini ve emr-i Peygamberî ile bütün ümmet virdlerinde azâb-ı kabirden ve âhir zamanda gelecek fitneden, Deccâlin şerrinden istiaze etmele-rini ve yapacağı maddî ve mânevî tahribatını Risale-i Nur tamir yaptığını görmüşler. Müjdeler, beşâretler, işâretler, remizler ile haber verdiklerini, Risale-i Nur, Eskişehir, Denizli, Afyon, İstanbul gibi hâdisât-ı âlem ile göstermiş.

Elhâsıl: Asırlardan beri beklenen ve muntazır kalınan zât, Risale-i Nur imiş. Hatta Üstadın kendisi de bir zaman böyle bir zâtın geleceğine muntazır imiş. Hulbuki, ne ağabeyim Mustafa'nın ve ne de benim haddim değil ki, Risale-i Nurun kıymetini ve vazifesini beyan edeyim, heyhat!

Risale-i Nur, Kur'ân'ın has tefsîri olduğundan Kur'ân'a bağlıdır. Kur'ân ise Arş-ı A'zam'a bağlıdır. Onun için, Risale-i Nuru Kur'ân medh ü senâ edebilir. Birinci Şuâ'da otuz üç âyetiyle işâret etmiş.

Bunu yazmaktan maksadım; ağabeyim Mustafa'ya Risale-i Nurdan medet ve Kur'ân'dan şefaât ve Üstadımdan dua istemektir...

hakikatları ve mesâil-i îmaniyedir. Okuyan ve yazan insanlar, öyle kuvvetli, sarsılmaz îmanları bulacaklardır. Fabrika hareketi ise, Risaleleri okuyup yazan adamların kemâl-i şevk ve heyecanla çalışmalarıdır. Görmüş olduğum vilâyet ise, velâyet-i kübra yollarını gösteren Risale-i Nur'dur.

Bu rü'yayı takviye için, bir rü'ya daha söyleyeceğim: “Menâmda, İstanbul'a yaya olarak iki defa gittim. İstanbul'a vardığımda, dükkânları hep açıktır, içinde sahipleri yoktur. Dükkânların içinde -sandıklarda-büyük büyük mihlar gördüm ve başka demir parçaları da vardı. Bunun üzerine mânevî rahmet yağarken, İstanbul'dan yaya olarak avdet ettim.”

Allahu a'lem, bunun tâbiri de, dünyada İstanbul büyük ve güzel memleket olduğu gibi, öyle de Risaleler ve Mektubatü'n-Nur velâyet-i kübrâ yollarını gösterir. Demir gibi kuvvetli, elmas mihlar gibi hakikatın bürhanlarını, satışa çıkaran ve her Risale bir kudsî dükkân hükmüne gelen bir meşher-i nuranîdir. O sergide, îmanî nurlar teşhir ediliyor. Ve velâyet-i kübrâ yollarını gösterdiğini, iki kere iki dört eder derecesinde kanaatım gelmiştir.

İkinci gördüğüm rü'yanın tâbiri, Allahu a'lem böyle olsa gerektir: Kibleye karşı kışla ise, mânevî Allah'a asker olan gençlerin Isparta Vilâyetindeki geniş dershanelerine işaretler. Ekmeği dağıtan zât ise, üstad-ı muhterem Said Nursî'dir. Ve ekmek pişiren fırın ise, Üstadımın hususî medresesidir. Fırının ekmeğinin müşterileri ise, risaleleri okuyup, lezzetini anlayan -benim gibi ve arkadaşlarım gibi- هَلْ مِنْ مَزِيدٍ diyenlerdir.

Evet üstâd-ı muhterem, insanlara mânevî ekmek dağıtıcıdır. Bu fırında çok işaretler vardır. Aklım bu kadar yetişiyor. Gençlerin ayakta olması ise, gençlerin îmanî risaleleri okuyup îmanları kuvvetleneceğine işaretler. O tatlı ve yedikçe noksan olmayan üzüm ve ekmek ise, her şeyden daha tatlı icaz-ı Kur'ân esrarına ve îmanın envârına işaretler ki, onları Risale-i Nur dağıtıyor. Âciz talebeniz ise, gençlerin başında ve sağ tarafta bulunduğum ise, gençlere ihsân-ı İlâhî, ikrâm-ı İlâhî ve Üstad-ı muhteremin himmetiyle o gençlere vesile olacağıma işaretler

inşâallah. Benim aklım bu kadar eriyor, bu kadar tâbir edebildim. Rü'yalarımın ıslâh ve tâbirini rica ederim.

Yirmi gün zarfında bir rü'ya daha gördüm: Eğirdir Gölünün kenarında, yani çakıllığında bulunuyormuşum. Bu denizin kenarında büyük bir beyaz çadır kurulmuş. Çadırın içinde, büyük bir direğin dibinde Üstâdım Said (r.a.) bulunuyor. Bu esnada eline büyük, bir kırmızı kaplı kitap alıp, çadırın direğine dayanarak o kitabı okudu. Bilâhare hariçten, kible tarafından Mahmud isminde gençten, yeşil elbiseli birisi gelip Üstâdımın elinden o kitabı -yani okuduğu hutbeyi- istedi ve aldı. Çadırdan Mahmud ismindeki genç dışarıya çıktı, kibleye karşı, ayak üzere halklara dedi ki: "Bu âna gelinceye kadar böyle bir hutbeyi hiç bir imam okumamıştır." diyerek, o hitabeyi alıp kibleye karşı götürdü. O anda uyandım, Allah hayretsin.

Bu rü'yâyı da bildiğim kadar tâbir edeceğim: O deniz ise, Şeriat-ı Muhammediye (s.a.s.) dir. O çadır ise Isparta Vilâyetidir. O hutbe ise, Risaletü'n-Nur ve Mektubatü'n-Nur'dur. Hutbeyi götüren yeşil elbiseli genç Mahmud ise, ya Şeyh-i Geylânî, ya İmam-ı Rabbânîdir. Risaleler makam-ı Mahmud yolunu târif ediyorlar. Üstâdımın hutbesi olan Risale-i Nur, bu zamanın bir mehdisi ve müceddididir.

Ey küre-i arzda bulunan gençler, hocalar ve halifeler! Bin senedir insanların aradığı Mehdi Hazretlerinin pişdârı ve müjdecisi üstâdımın neşrettiği Risale-i Nurdur.

Ey benim kardeşlerim! Benim gibi âciz bir talebenin okumasından, anlamasından ne çıkar? Üstâdıma ne sual açabilirim? Kaç kitap okudum da sual açayım ve mes'ele halledeyim? Ne gibi sual sorayım?

Dünyada çok kitaplar vardır ve o kitapları okumuşsunuzdur. Okuduğunuz kitapların hepsini de anladınız mı? Alâ küllihâl anlayamadığınız mes'eleler çoktur. Üstâdıma sual açınız, meydana ilim çıksın ve îman hakikatı çıksın da dünyada bulunan üç yüz elli milyon Müslümanlar da istifade etsinler. Ne kadar müşkilâtınız varsa halledilsin, bizim gibi âcizler de istifâde etsin.

Ey hocalar ve ehl-i kalb! Soracağınız suallerin cevaplarını Risale-i Nur'da bulabilirsiniz. Ehl-i keşf ve kalbden birisi, benim gibi âciz

bir insandan Mehdî'yi soruyor. "Ne vakit gelecek..." Daha Mehdî'yi anlayamamış. Dâbbetü'l-Arz kimler olduğunu bilmiyor. Bunlara dair, risalelerde birer bahis vardır. Her müşkil suâlin cevabını o risalelerden arayınız, bulursunuz.

Ey hocalar ve halifeler! Bizim ilmimiz bize yeter deyip, yıldız böceği gibi şavkınıza, ilminize aldanmayın. İnsanın kendi bildiği kendine kâfi gelmez. Her insan, her mes'eleyi yalnız anlayamaz. Uyuyorsunuz! Uyuduğunuz miktar artık yeter!!! Uyanmalı...

Peder ve vâlidem ve cümle arkadaşlarım ve biraderim Ali çok selâm edip, iki ellerinden öper ve dua etmektedirler..

Kuleönü'nde Sofuoğlu talebeniz Mustafa Hulûsi (r.h.)

Bu mektup Kuleönlü Mustafa Hulusiye aittir. Üstad Hazretleri yeğeni Abdurrahman'ın vefat haberiyle üzgün şekilde o zaman Barla'nın derelerine ve dağlarına yalnız başına gidip geziyor, Kur'an'dan gelen nurların tesellisi ile dayanmaya çalışıyordu. Bir gün oralardan Barla'ya döndü. Baktı ki, Kuleönlü Mustafa, kendisinden ilmihale, abdest ve namaza dair birkaç meseleyi sormak için Barla'ya yanına gelmiş. O vakit misafirleri kabul etmediği halde, onun ruhundaki ihlas ve ileride Risale-i Nur'a edeceği kıymetli hizmeti okuyarak onu geri çevirmeyip kabul etti...

Gerçekten insanı hayrette bırakacak samimi ve sıcak ifadelerle yazılan bu mektup bir hârîka... Ben, lisede ve üniversitede okumakta olan veya mezun olmuşların "Risalelerin dili ağır, okuyamıyorum, okusam da anlıyamıyorum" diyenlere işte Kuleönlü Sarıbıçak Mustafa Hulûsi'nin bu mektubunu kendilerine okuyarak diyorum ki: "Bu ağabeyimiz nereden mezun? Acaba ilkokul veya ilkokuldan sonra hangi tahsili yaptı? Şu ifadeler bize neyi anlatıyor? Risaleleri okuyup yazmasa ve anlamasa idi bu mektubu nasıl yazabilirdi? Şimdi lügâtlar var... Ayrıca her sayfanın altına kelimelerin mânâları yazılmış Risaleler var... Biz hâlâ niçin bu olgun

Türkçe ile yazılmış Nur Risalelerini okumaktan ve yazıldığı güzel kelimelerin mânâlarını anlayıp meseleyi kökten idrak nimetinden kendimizi mahrum etmeye çalışıyoruz. Bir eseri yazıldığı dil ve aslı kelimeleriyle okuyup anlamak kadar büyük bir zevk olabilir mi? Bu gaflet niye? Benim fark edebildiğim bir husus var: Başka eserler çok okununca ülfet ve ünsiyet verebiliyor. Ama Risaleler okundukça, ülfet ve ünsiyet perdelerini parça parça edip açarak kendilerini daha taze ve yepyeni güzelliklerle arz ediyorlar. Ülfet ve ünsiyet gafletine düşenler onu okumaya ve tekrar tekrar müzakereye yanaşmayanlardır. İsteyen bu tesbitimi, çok okuyarak tecrübe edebilir. Yeter ki, tam olarak kendimizi Risalelere verebilelim...

Evet Mustafa Hulûsî Ağabeyimiz mektubunda önce Üstad'ı ve Risaleleri tanımadan evvelki arayış dönemini ve kalbine “Mürşidi sen uzakta arıyorsun, pek yakınında olan Bediüzzaman vardır. O zâtın Risale-i Nuru müceddid hükmündedir. Hem aktabtır, hem Zülkarneyn'dir, hem âhir zamanda gelecek İsa Aleyhisselamın vekilidir yani müjdecisidir” diye ilham onunuyor. Evet Kuleönü, Barla'ya yakındır. Kalbine doğan ilhamdan, Risale-i Nurun, Mücedditlik, Kutbül-Aktablık dolayısıyla Kutbu'l-İrşadlık ve İsa Aleyhisselamın Müjdecisi olma gibi dört mühim vazifesi ve makamı bildiriliyor. Bu samimi arayış sahibi Mustafa Hulûsî Efendinin alt yapı olarak temiz ve maneviyata açık fitratı, onu Üstad'a vekil, evlad, hayru'l-halef bir fedâî olacak dâhî yapılı Abdurrahman'ın yerine Üstad'a talebe yapıyor. Hârîka bir olayla yani kilitli ve kapalı kapıların kendiliğinden açılmasıyla, yani layık olduğu karşılama ile Üstad'a durumu hissettiriliyor... Üstad'ın emriyle beş-on Risaleyi yazıyor ve okuyor. Sonra da uhuvvet ve hırs konularından bahseden 22. Mektubu yazıyor. Bir-iki defa da arkadaşları ile okuyor. Maneviyata açık bir ruh ve

kalbe sahip olduğu için de üst üste güzel rüyalar görüyor. Hem bu rüyaları isabetle tabir ediyor.

Burada başka önemli bir husus, Mustafa Hulusî Efendinin mektubuna hâşiye yazan kardeşi büyük ruhlu Küçük Ali'nin ifadeleridir. Gelecek olan 122. Mektupta Üstad'ı ve Risaleleri nasıl tanıdığını bizzat kendisi anlatıyor...

Evet, Küçük Ali Ağabeyin yazdığı bu hâşiye insanı düşündürüyor. Hiçbir yüksek tahsili olmayan bir köylünün Külliyyatı bu kadar derince anlayıp böyle güzel tahliller yapması gerçekten bir hârika!. Başta dediğim gibi, Risaleleri anlamıyoruz, kelimelerinin mânasını bilmiyoruz diyenlere fiili bir cevap... Kendimizi samimi olarak vererek “Bunlar bana hitap ediyor, muhatapları benim” diye okuyanların Risalelerden pek çok istifadelerinin olacağı açıktır...

117. Mektup

Risale-i Nurun tesvidinde çok hizmeti sebkat eden temiz kalbli, ihlâşlı, güzel bir hâfız, müdakkik bir hoca olan Hâfız Halid'in bir fıkrasıdır.

Risale-i Nur'un müellifi Bediüzzaman, nâdire-i cihan, hâdim-i Kur'ân Said Nursî (r.a.) hakkında hissiyatımdan binden birini beyân ediyorum:

Üstâdım -kendisi- Nur ism-i Celiline mazhardır. Bu ism-i Şerif, kendileri hakkında bir ism-i âzamdır. Kendi karyesinin ismi Nurs, vâlidesinin ismi Nuriye, Kadirî üstâdının ismi Nureddin, Nakşî üstâdının ismi Seyyid Nur Muhammed, Kur'ân üstâdlarından Hâfız Nuri, hizmet-i Kur'âniyede hususî imamı, Zinnûreyn; fikrini, kalbini tenvir eden âyet-i Nur olması ve müşkil mesâilini izaha vâsıta olan nur temsilâtı gayet kıymettardır. Resâilin mecmuuna Risale-i Nur tesmiyesi, Nur ismi onun hakkında ism-i âzam olduğunu te'yid etmektedir.

Risale-i Nur adlı hârika te'lifatının bir kısmı Arabî olmakla beraber, Risale-i Nur eczaları şimdiye kadar yüz on dokuza bâliğ olmuştur. Her bir risale, kendi mevzuunda hârikadır. Gayet yüksek olmakla beraber, Onuncu Söz ismiyle iştihar eden haşre dair olan risalesi pek hârikadır, câmi'dir.

Ulemaca sırf naklî olan haşri ve neşri, gâyet kuvvetli ve kat'î delâil-i akliye ile isbat etmiştir. Onunla çokların imanını kurtarmışlar. هُوَ الَّذِي جَعَلَ الشَّمْسَ ضِيَاءً وَ الْقَمَرَ نُورًا âyetinin sırrıyla diyebilirim ki, Risale-i Nur bir kamer-i mârifettir ki, şems-i hakikat olan Kur'ân-ı Mu'cizü'l-Beyânın nurunu istifâza eylemiş ki, نُورُ الْقَمَرِ مُسْتَفَادٌ مِنَ الشَّمْسِ olan meşhur kaziyeye felekiyyeye mâsadak olmuştur. Hem diyebilirim ki, Üstadım Kur'ân hakkında bir kamer hükmünde olup, semâ-i risâletin şemsi olan Resûl-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'dan (nurî istifade) edip, Risale-i Nur şeklinde tezâhür etmiş.

Üstadım, başkalarında nâdiren bulunan mümtaz hasletlerinden, zâhirî tavrının pek fevkinde bir vaziyet gösteriyor. Zâhir hâle bakılsa, ilm-i hâli bilmiyor gibi görünüyor; birden, bakarsın bir deryâ kesiliyor. Me'zun olduğu miktarı ve Resûl-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmdan istifade derecesi nisbetinde söyler. Resûl-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmdan cihet-i istifadesi olmadığı vakitlerde, yeni ay gibi mahviyet gösterir. Bende nur yok, kıymet yok der. Bu hasleti de, tam tevazu'dur ve مَنْ تَوَاضَعَ رَفَعَهُ اللَّهُ hadîsiyle tam âmil olmasıdır. İşte bu haslet icabatındandır ki, bizim gibi talebelerinden bazı mesâil-i ilmiyede muhalefet bulunsa, onların sözlerini, içinde arar, hak bulduğu vakit, kemâl-i tevâzu' ile ve lezzetle kabul ederek teslim eder "Mâşâallah" der. "Siz benden daha iyi bildiniz" der. "Allah râzı olsun" der. Hak ve hakikatı, nefsin gurur ve enâniyetine daima tercih eder. Hatta ben bazı mes'elelerde muhalefet ediyordum. Bana karşı gayet mültefit, memnunâne bir tavır alır; eğer yanlış yapsam, güzelce, damarıma dokunmayarak beni ikaz eder. Eğer güzel birşey söylemiş isem, çok memnun olur.

Üstadım bilhassa hikmet-i hakikiye fenninde, yâni hikmet-i şeriat ve İslâmiyet noktasında pek hârikadır ve hikmet-i beşeriyede dahi çok ileridir. Hatta o ilimde, Eflâtun ve İbn-i Sînâ'yı geçmiş diyebilirim.

Bundan on üç sene evvel, “Darü'l-Hikmeti'l-İslâmiye” âzâsından iken, küçükten beri şimdiye kadar mânen izn-i İlâhî ile Onun bir muîni ve nâsırı ve muhafızı olan kutb-u Rabbânî ve kandil-i nurânî Abdülkadir-i Geylânî (aleyhi nazaru'r-Rahmânî) Hazretlerinin “Fütûhu'l-Gayb” risalesini tefe'ülen açtığı esnâda, *أَنَّ فِي دَارِ الْحِكْمَةِ فَاطِلْبٌ*, *أَنَّ فِي دَارِ الْحِكْمَةِ فَاطِلْبٌ* ibâresi çıktı. O ibâre, onun hakkında pek mânidar olarak, Eski Said'i Yeni Said'e çevirmesine sebebiyet vermiştir. Eski Said olduğu zamanlarda, İngilizlerin dinî suallerine gâyet lâtif ve müskit bir cevap vermiştir. Ve ilm-i mantıkta, İbn-i Sina'nın te'lifatından geçecek “Tâlikat” namında hârika bir risalesi var. Eşkâl-i mantıkıyeyi kıyâs-ı istikrâi cihetiyle on bine kadar iblâğ edip, hiç bir âlimin yetişemediği bir derece-i ihata göstermiş... “Sünühat” isminde bir risalesinde gördüm ki, Resûl-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, âlem-i mânada, bir medresede ona ders verdiğini görmüş. O ders-i mâneviyeye binaen “İşârâtü'l-İ'caz” namındaki hârika tefsiri yazmış. Bana bir gün dedi ki:

“Harb-i Umumî hâdisat ve netâicleri mâni olmasa idi, İşârâtü'l-İ'caz'ı, Allah'ın tevfiği ve izni ile altmış cilt yazacaktım. İnşâallah Risale-i Nur, âhiren o mutasavver hârika tefsirin yerini tutacak.”

Üstadımla yedi-sekiz sene musahabetim esnâsında mühim meş-hûdâtım çoktur. Fakat *فَقَطْرَةٌ تَدُلُّ عَلَى الْبَحْرِ* mucibince, deryaya delâlet maksadı ile bu fıkra kâfi görüldü. Çünkü, üstadımdan iftirak zamanı idi; acele yazdım. Üstadım, *وَالصَّاحِبِ بِالْجَنِّبِ* âyetinin sırrıyla çok defa yanlarında beni musahib bulmak hakkını ve teveccüh duasıyla yerine getireceklerine eminim...

Hâfız Halid (r.h.)

Bu mektup Hâfız Hâlid'e aittir. Hafız Halid Tekin Barlalıdır. Isparta'nın Sütçüler kasabasında ve Eğirdir'in İlâma köyünde ilkokul öğretmenliği yapmıştır. Öğretmenliği bıraktıktan sonra Barla'nın Pazar Camiine imam olmuştur. Risale-i Nur'un ilk talebe ve kâtiplerinden olan Hafız Hâlid medrese tahsili görmüş ve bu tahsilini kendi gayretleriyle inkişaf ettirmiştir... Bu mektubunda Üstad hakkındaki hissiyatını ifade etmiştir.

Üstad Hazretleri Mektubat Risalesinin 4. Mektubunda, Hulûsî Beye diyor ki: “Birincisi: Bir parça mahrem bir sırdır; fakat senden sır saklanmaz. Şöyle ki: Ehl-i hakikatın bir kısmı nasıl ki, Vedûd ismine mazhardır ve âzamî bir mertebede o ismin tecellileriyle, mevcudatın pencereleriyle Cenab-ı Hakka bakıyorlar.. Öyle de: Şu hiç ender hiç olan kardeşinize, yalnız Kur’an hizmetinde istihdam edildiği sırada ve o nihayetsiz hazinenin dellâlı olduğu bir vakitte, Rahîm isminin ve Hakîm isminin mazhariyetine medar bir vaziyet verilmiş. Bütün Sözler (Risaleler) o mazhariyetin tecellileridir.”

8. Şua’da şöyle deniliyor: “İkincisi: Risale-i Nur, İsm-i Âzam cilvesiyle ve Rahîm ve Hakîm isimlerinin tecellisiyle zuhur ettiğiinden, imtiyazlı hassası ‘Allahü Ekber’den iktibasen Celâl ve Kibriya; ‘Bismillahirrahmanirrahîm’den istifazaten (feyiz alarak) Merhamet ve Şefkat ‘Ve hüvel-Aziz’ül-Hakîm’den istifadeten Hikmet ve İntizam üzerine gidiyor. Onun ruhu ve hayatı onlardır. Diğer meşreplerdeki aşk yerine, Risale-i Nur’un meşrebinde müştakane şefkattir ve re’fetkârâne muhabbettir. Nasıl ki, Hz. Ali (r.a.) sarîh (açık) bir surette Risale-i Nur’un yazılış tarihini ve mükemmeli yakalama zamanını ve meşhur ismini, ‘Tükâdü Sirâcün-Nur’ fıkrasıyla haber vermiş; öyle de ‘Bi Nûri Celalin Bâzihın’ izzet, azamet, celâl ve kibriyadır. ‘Şerantahın’ Süryânîce Raûf ve ‘Berkûtin’ Rahîm demektir. Demek Hz. Ali (r.a.) Risale-i Nuru tarif ederek ‘Hayatını ve Nurunu, kibriya, azamet, re’fet ve rahîmiyetten alıyor.’ diye seçkin hususiyetlerini beyan ediyor.”

Hafız Halid ise bu mektubunda başka bir hususa dikkati çekerek diyor ki: “Üstadım kendisi, Nur ism-i celîline mazhardır. Bu ism-i şerîf, kendileri hakkında bir İsm-i Azamdır. Kendi köyünün ismi Nurs, vâlidesinin ismi Nuriye, Kâdirî üstadının ismi Nureddin, Nakşî üstadının

ismi Seyyid Nur Muhammed, Kur'an üstadlarından Hâfız Nuri, Kur'an hizmetinde hususî imamı Osman Zinnûreyn; fikrini ve kalbini tenvir eden Nur ayetidir. Müşkül meselelerini izaha vâsita olan Nur temsilleri gayet kıymetlidir. Risalelerinin hepsine Risale-i Nur ismini vermesi, Nur ismi onun hakkında İsm-i Âzam olduğunu teyid etmektedir.”

Bu mektupta, Risale-i Nur'un, bir marifet Kameri (Ay'ı) olup bir hakikat güneşi olan Kur'an'ın nurundan feyiz aldığı, Üstadın da Kur'an hakkında bir Kamer (Ay) hükmünde olup Peygamberlik semâsının güneşi olan Hz. Muhammed Aleyhisselam'dan nurunu aldığı ve bu nurun Risale-i Nur şeklinde tezahür ettiği ifade ediliyor.

Yine bu mektupta Üstadın bir özelliği şöyle anlatılıyor: “Üstadım, başkalarında nâdiren bulunan mümtaz hasletlerinden, zâhirî tavrının pek üstünde bir vaziyet gösteriyor. Zâhir hâle bakılsa, ilmi hâli bilmiyor gibi görünüyor, birden bakarsın bir derya kesiliyor. Söyleyecekleri mevzuunda kendisine izin verildiği kadarını, Resul-i Ekrem Aleyhisselamdan istifade derecesi nisbetinde söyler.”

Bir önceki mektupta da Mustafa Hulûsî şöyle bir tesbitte bulunuyordu: “Risaleleri okurken, çok arkadaşlar, çok hayrette kalırlardı. ‘Bu koca Bedî’ bu inciye benzer sözleri, bu kelimeleri nereden buluyor?!’ diye birbirimize çok defa diyorduk. Lisanına baksan, birşey istifade edilmez gibi görünüyor. Halbuki, söyledikleri hep hikmettir. Nazarımıza dehşet veriyor, nur serpiyor, diye tekrar tekrar iştiyakla okuyorduk. Bunun üzerine ‘Risale-i Nur, okuyanlar için, bir iksîr-i a’zamdır.’ diye hükmettik.”

Hâfız Halid Üstadın kâmil mânadaki tam tevâzuunu da şöyle ifade ediyor: “İşte bu tevâzu hasletinin gereği olarak bizim gibi talebelerinden bazı ilmî meselelerde muhâlefet

eden olursa, onların sözlerini araştırır, içlerinde eğer hak varsa, kemâl-i tevâzu ile ve lezzetle kabul ederek ‘Mâşâallah’ der. ‘Siz benden daha iyi bildiniz. Allah râzı olsun.’ der.”

I 18. Mektup

Aziz, muhterem müşfik ve mükerrem Üstadım...

Bu defa irsaline inâyet buyurulan Risale-i Nur eczalarının dört kısımlık fihristesini aldım. Daha evvel Otuz Birinci Mektubun, On Üçüncü ve On Dördüncü Lem’alarını almış, fakat ihtisaslarımı arza muvaffak olamamıştım. Fihristeler dört tarafımı aydınlattılar ve itikatta bir olup, çok metîn hikmetlerle bazı a’mâlde ayrılıkları olan Dört Mezheb-i Hak gibi, bu fakire hakka, hakikate, sıdka, imana, nura, rızaya giden yolları gösterdiler. Hâdisât-ı dünyeviye meşgalesi, şimdiye kadar başımdan geçmemiş bir tarzda beni yormuş. Koca bir dairenin maddî ve manevî ağır yükü altında tek başıma kaldığımdan çok bunalmıştım.

Aziz Üstadımın Otuz Birinci Mektubun Birinci Lem’asıyla tavsiye buyurduğu evrâdın kuvveti, Risale-i Nurun feyzi, müşfik üstadımın müstecab duası ve Üstadımın üstadı Hazret-i Gavs’ın lillâhil-hamd en küçük hâcetimi görecektedir kadar zâhir himmeti, mahza bir lütf-u fazl-ı İlâhî eseri olarak devam edebildiğim salâvât-ı şerife berekâtiyle zuhûr eden imdâd-ı Risaletpenâhî ve Cenâb-ı Allah’ın nihayetsiz in’âm ve ihsan ve inâyeti sayesinde, -yüzbinler hamd ve şükürler olsun- ye’s ve fütura düşmekten kurtulmuş; yalnız, huzur-u manevînize bir kaç satırlık arıza ile çıkmak geç kalmıştır.

Hakikaten, elmas kalemlî çok kıymetli kardeşlerimin -âsâr-ı Nurun cem’ ve teksir ve neşrinde- gösterdikleri gayret ve himmet ve sevgili Üstadımıza bu kudsî vazifede yaptıkları muavenet, her türlü takdirin fevkindedir. Allah-u Zülcelâl cümlesinden râzı olsun ve neşr-i envâr-ı Kur’âniye’de daimî muvaffakiyetlere mazhar buyursun.

Otuz Birinci Mektubun, On Üçüncü ve On Dördüncü Lem’alarında, o kadar büyük dersler, o kadar azametli hakikatler, o de-

rece şa'şaalı hikmetler ve nurlu, kudsî, lâhutî feyizler mündemiçtir ki, bu biçâre kardeşinizin sönük zekâsı, kısa düşüncesi, perişan, müşevveş dimağî ile, hissdebildiği zevkleri ifade etmesine imkân yoktur.

“İdrâk-i maâlî bu küçük akla gerekmez,

Zira, bu terâzi o kadar sıkleti çekmez.”

On Üçüncü Lem'anın on üç işaretle beyanı, Sûretü'l-Felâk ve Suretü'n-Nâs âyetleriyle, وَقُلْ رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ وَأَعُوذُ بِكَ رَبِّ أَنْ يَحْضُرُونِ

âyetlerinin mecmu'-u adedine veya bu iki surenin herbirinde okunmakta olan اَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ adediyle ve Fâtiha başta sayılmazsa, yüz on üçüncü sureye tam ve lâtif tevâfuk ve işaret göstermesi nazar-ı dikkati celbetmektedir. Her işaretin nihayetinde, o işâretteki hakâik, birkaç enseb ve âlâ kelime ile ifade edilmiştir ki, bundan daha kuvvetli beyan olamaz. İhtisasımı, bu işâretlerdeki kelimelerle kısaca arz edeceğim.

Birinci İşâret: Şeytanın ve onun şerik ve muînleri olan ehl-i dalâletin şerrinden ancak, şeriat-ı Muhammediye (s.a.s.) ile âmil ve sünnet-i Ahmediye (s.a.s.) ile mütemessik olmakla kurtulmak imkânı olduğunu;

İkinci İşâret: Küfre giren ehl-i dalâletin kemmiyeten çokluğunun kıymetsizliği; şeytan ve avanelerinin tasallutlarına karşı, istiâze, istiğfar, hıfz-ı İlâhîye iltica ve takva ile sünnet-i seniyyeye yapışmaktan başka çare olmadığını;

Üçüncü İşâret: Zâhiren cüz'î hata ve isyanla çok büyük tahribat yapmakta olan hizbü'ş-şeytana karşı, en kuvvetli kal'a olan Kur'ânî kal'aya iltica lâzım geldiğini;

Dördüncü İşâret: مَا أَصَابَكَ مِنْ حَسَنَةٍ فَمِنَ اللَّهِ وَمَا أَصَابَكَ مِنْ سَيِّئَةٍ فَمِنْ نَفْسِكَ âyetine bir nev'î tefsir mâhiyetinde, cüz'î ihtiyar ve icadsız kesb ile şerlere sebebiyet veren şeytanın müdhiş tahribatına karşı, istiğfar ve Allah'a ilticâ ve Sünnet-i Seniyyeye riayet iktiza ettiği;

Beşinci İşâret: Kur'ân-ı Hakîm'in azîm terğib ve teşviklerinin tam yerinde olup, ehl-i îmanın desâis-i şeytaniyyeye kapılmaları, îmansızlıktan ve îmanın zayıflığından ileri gelmediğini; hem günâh-ı

kebâiri işleyenlerin küfre girmediklerini, فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ وَمَنْ يَعْمَلْ كِبِيرًا شَرًّا يَرَهُ iki âyetle sâbit olduğunu ve nihayet Cenâb-ı Erhamü'r-Râhimîn'in Gafûr ve Rahîm isimlerini melce' ve tahassüngâh yaparak şeytandan istiâze edilmesini;

Altıncı İşâret: Tahayyül-ü küfrü, tasdik-i küfürle iltibas; ve tasavvur-u dalâleti, dalâletin tasdîkı suretinde gösteren desâis-i şeytaniyeden kurtulmak için hakâik-i îmanîye ve muhkemât-ı Kur'âniye'ye sarılmak ve lümme-i şeytaniyeden gelen desiselere karşı istiâze etmek ve her iki mânevî yaraya karşı Sünnet-i Seniye'yi merhem yapmak icab ettiğini;

Yedinci İşâret: Erkân-ı îmanîyeden biri olan kadere te'vilsiz îman etmek lâzım olduğunu ve günah-ı kebîreyi işleyen mü'min kalabileceğini, fakat, şeytanların tahribatına karşı Cenâb-ı Hakk'ın binbir isminin tecelli etmekte olduğunu, Ehl-i Sünnet ve Cemaat olan ehl-i Hak mezhebinden ayrılmamak ve Kur'ân'ın çetin ve metîn kal'asına girerek Sünnet-i Seniye'nin muktezasına tevfi' hareket eylemekle kurtulmağa muvaffak olunacağını;

Sekizinci İşâret: Küfür ve dalâlet yolunda, insanların nasıl ihtiyarlarıyla sülûk ettiklerini ve bunların nasıl hayat geçirebildiklerini aliyü'l-a'lâ bir tarzda ders verdikten sonra, ehl-i îman için Kur'ân'ın himayesi altına îman-ı tam ve îtikad-ı kâmil ile girmek ve Sünnet-i Seniye'nin daire-i nuraniyesine seve seve dâhil olmağın ne kadar güzel olduğunu;

Dokuzuncu İşâret: Hizbullah'ın, neden çok defa hizbü'sşeytân olan ehl-i dalâlete mağlûb olduklarını; Medine münafıklarının dalâlette ısrar ederek, hidâyete girmemeleri ve Resûl-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın iki muharebedeki mağlûbiyetinin hikmetini beyan ederek, O Seyyidü'l-Mürselîn sünnetine ittiba' sâyesinde muvakkat acıların geçeceğini;

Onuncu İşâret: İblis'in en mühim bir desisesi olarak kendine tâbi olanlara kendini inkâr ettirdiğinden dört misâl ile izah suretiyle bahis; ehl-i îmana cin ve ins şeytanlarının şerlerinden, Allah'a iltica etmekle selâmete kavuşulacağını;

On Birinci İşâret: Cirim ve cismi küçük, cürüm ve zulmü büyük, ayıb ve zenbi azîm bîçâre insanı; kâinatın hiddetinden, mahlûkatın nefretinden, mevcudatın öfkesinden kurtarmak için Kur'ân-ı Hakîm'in dâire-i kudsiyesine girmeğe ve Sünnet-i Seniyyeye ittiba' eylemeye dâvet ettiğini;

On İkinci İşâret: Mahdud günahlara Cehennemle mukabelenin mahz-ı adâlet olduğuna, Cehennemin cezâ-yı amel, Cennetin fazl-ı İlâhî ile olduğuna, seyyenin az yazılıp, hasenenin çok yazılmasına, ehl-i dalâletin muvaffakiyetlerinin, -hâşâ- kendilerinde hakikat olduğuna veyâ ehl-i hakta zaaf bulunduğu delâlet etmediğini gösteren dört meraklı suâle gâyet fasih ve belîğ cevaplar vermek sûretiyle, ehl-i îmanî, الْحِكْمَةُ مَخَافَةُ اللَّهِ, her türlü saâdeti câmi olan Kur'ân ve sünnet şahrâhına girmeye teşvik ettiğini;

On Üçüncü İşâret: Üç noktaysıyla, Şeytan'ın desiselerine mübtelâ olan bîçâre insana, hayat-ı diniyye, hayat-ı şahsiye ve hayat-ı içtimaiye selâmeti ve sıhhat-i fikir ve istikamet-i nazar ve selâmet-i kalb için muhkemat-ı Kur'âniye mizanlariyle ve Sünnet-i Seniyye terazileriyle a'mâl ve hâtıratını tart ve Kur'ân'ı ve Sünnet-i Seniyyeyi dâima rehber yap; أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ diyerek Cenâb-ı Hakk'a ilticâda bulun, diye çok kıymetli tavsiyede bulunduğu; خَتَامُهُ مَسْكٌ nev'inden On Üç İşâret halinde tefsir olunan Sûretü'n-Nâs ve iki âyeti tekrar ile derse nihayet verdiğini, gâyet zevkli ve şevkli ve alâkalı bir surette beyan ve ifade eylemektedir.

On Dördüncü Lem'anın Birinci Makamını teşkil eden iki mes'ele bence çok mühimdir. Bu dersin takrir ve tahririne vesile olan Re'fet Bey kardeşimizden Allah razı olsun. İkinci Makam başlı başına bir şâheserdir.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ hakkındaki beyan buyurulan altı sır, öyle bir hazine-i esrâr-ı rabbânîdir ki, ancak Rahmân-ı Rahîmin inâyetiyle bu mübarek eseri okuyup anlayanlar ondan zevk alabilirler.

Bundan evvelki bir mektupta, ihtiyarsız Birinci Sözü teşkil eden بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ hakkındaki mübarek eserden, kalb-i âcizîye gelen bazı hoş tefekkürâtan bahsetmişti. Dâima şefkatle duâ ve derslerinden istifade ettiren muazzez üstadım, benim daha evvelden de بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الرَّحِيمِ içindeki Rahman ve Rahîm isimlerinin hikmet-i tahsisi hususunda suâlime, ikinci ve mutantan bir cevap daha lûtfetmiş oluyorlar. Bu mazhariyetten dolayı Hâlik-ı Rahîme ne kadar şükretsem azdır.

Fihriste'yi harfî harfine henüz okuyamadım, fakat, inşaallah okuyacağım. On Birinci Mektubun neleri ihtiva ettiğini öğrendim. Yazılmayan ve Rahmet-i ilâhiyyeden yazılmasına muvaffakiyet niyaz olunan âsârın da, neşrine muvaffakiyetinizi, eltâf-ı Sübhaniyeden tazarrû ve niyaz eylerim. Otuzuncu Söz'ün, mahkeme başkâtibini nasıl tehdit ettiğini, hâtırasını tamamıyla gözümün önüne getirdim.

Fihriste-i Gül-deste: Fihriste nâmı altındaki bütün risâlelerde yazılı olduğu tarzda değildir. Tamâmen husûsiyet göstermektedir. Sözler'in ve Mektublar'ın bir hülâsatü'l-hülâsası denecek vaziyettedir.

Âsâr-ı Nurun bir zübdesi, hazâin-i nurun elmas anahtarı, resâil ve Mektubat'ın nurlu kapısı olan bu hayırlı te'lîfe sebep olanları da, müellifini de, Allah-u Zülcelâl ve'l-Kemâl Hazretleri, saâdet-i dâreyne mazhar buyursun. Âmin.

Hulûsi

Bu mektup Hulûsi Beyindir. Bu mektupta, dört kısımdan meydana gelen, Fihrist Risalesiyle ilgili olarak Hulûsi Bey diyor ki: "Fihristeler dört tarafımı aydınlattılar. İtikadda bir olup, çok metin hikmetlerle bazı amellerde fikhî icihad hükümleri olarak ayrılan dört hak mezhep gibi, onlar da bu fakire, hakka, hakikate, sıdka, imana, nura ve Allah'ın rızasına giden yolları gösterdiler. Dünya hâdiselerinin meşguliyeti, şimdiye kadar başımdan geçmemiş bir tarzda beni yormuştu. Koca bir dairenin maddi ve mânevi ağır yükü altında tek başına kaldığımdan çok bunalmıştım."

Risale-i Nurların, talebelerinin en sıkıntılı zamanlarına yetişip onlara ferahlık ve surûr bahşetmeleri de enteresan bir olay.

Risale-i Nur'un ilkleri, okudukları her hakikatı hayatlarına tatbik etmeye gayret etmişler. Bu mektupta Hulûsi Bey, Birinci Lem'anın başındaki, Üstad'ın akşam ve yatsı ortasında otuz

üçer defa okuduğu ve okunmasını tavsiye ettiği mübarek kelimeleri hemen okumaya başladığını söylüyor.

13. Lem'a ile ilgili olarak da tespit ettiği şöyle bir tevafuku anlatıyor: “(13. Lem’anın 13 İşaret ile beyanı, Felak ve Nâs Sûrelerinin âyetleriyle ‘De ki: Ey Rabbim, şeytanların vesveselerinden Sana sığınırım. Onların yanımda bulunmalarından da, ya Rabbi, Sana sığınırım’ (Müminûn Suresi 97-98) ayetlerinin hepsinin toplam adedine veya bu iki sûrenin her birinde okunmakta olan Eûzübillâhimineş-şeytanirracîm’ adetiyle ve Fâtiha başta sayılmazsa, yüz on üçüncü sûreye tam ve lâtif tevafuk ve işaret göstermesi nazar-ı dikkati celbetmektedir.”

14. Lem’anın 1.ve 2. Makamı için şunları söylüyor: “14. Lem’anın 1. Mâkamını teşkil eden iki mesele bence çok çok mühimdir. Bu dersin yazılmasına vesile olan Re’fet Bey kardeşimizden Allah râzı olsun. 2. Makam başlı başına bir şaheserdir. “Bismillâhirrahmanirrahim” hakkındaki beyan buyurulan altı sır, öyle bir Rabbâni sırların hazinesidir ki, ancak Rahman-ı Rahimin inayetiyle bu mübarek eseri okuyup anlayanlar ondan zevk alabilirler.”

1960’lı yılların son senelerinden birinde İzmir Karşıyaka’da bir sohbet sırasında Besmele ile ilgili bu bölümü ben okuyordum, Ahmet Feyzi Kul Ağabey de derin derin izah ediyordu. Bir ara merhum Tuzcu Cahit Ağabey Ahmet Feyzi Ağabey’in kulağına eğilip “Ahmet Ağabey, mevzu çok derin, burada bulunanların çoğu yeni, meseleyi anlamıyorlar. Biraz şöyle anlaşılacak yerlerden ders yapmanız.” diye istirhamda bulundu. Bu sözleri benim gibi yakın olanlar duyabilmişti. Ahmet Fevzi Ağabey kafasını kaldırıp herkes duyacak şekilde kinâyeli bir ifadeyle “Tâbi canım.. Zaten Üstad bu Risâleleri anlaşılmasınlar diye yazmış!” dedi. Bana dönerek yüksek sesle “Oku!” diye bağırdı. Ben de kaldığım yerden devam ettim okumaya...

Hulûsi Ağabey, Fihrist Risalesi için de şu tesbiti yapmaktadır: “Fihriste-i güldeste: Fihriste ismi altındakiler, bütün Risâlelerde yazılı olduğu tarzda değildir. Tamamiyle hususiyet göstermektedir. Sözlerin ve Mektupların hûlasalarının hûlâsası denecek vaziyettedir. Nur eserlerinin bir kaynağı, nur hazinelerinin elmas anahtarı, Risalelerin ve mektupların nurlu kapısı olan bu hayırlı telife sebep olanları da müellifini de Cenab-ı Hak dünya ve âhiret saadetine mazhar buyursun. Âmin”

Gerçekten Fihrist'te bazı açıklayıcı bilgiler de olmaktadır. Mesela, 8. Söz'deki temsilin, Hz. İbrahim Aleyhisselâmın Suhufundan alındığı, sadece fihristte yazılıdır.

Onun için onun da ayrıca dikkatli bir şekilde okunması gerekmektedir.

119. Mektup

Aziz Üstadım!

Senelerden beri vücûda getirilen misilsiz âsâra, Otuz Birinci Mektubun On Beşinci Lem'asıyla öyle misilsiz bir eser daha ilâve buyurulmuş oluyor ki, o şâheserler, böyle şâh bir eseri, o hârîka bedîiyât, böyle bedî bir zübdeyi, o acib te'lifat, böyle acib bir mecmuayı, o azim hakâik, böyle bir azim külliyât-ı hakâiki ve o nurlu risâleler böyle nurlu bir fihristeyi istiyordu. Yüzbinler şükrolsun ol Feyyâz-ı Mutlak Hazretlerine ki, hiç bir müellifin muvaffak olamadığı böyle misilsiz eseri, hazine-i rahmetinden ihsan etmekle, yüz yirmi adede vâsıl olan Külliyat-ı Nur'u, yüz yirmi sahifeden aşağı olmayan misilsiz fihristesiyle bir yerde toplamış bulunuyor. Bu risâlenin menfaati, fevâidi o kadar çok ki, îzaha hâcet yok. Bu kıymettar risâle, kendi kendini lâyük olduğu bir tarzda methediyor. Hem o kadar güzel medhediyor ki; fevkinde beyân olamaz.

Hüsrev

Bu mektupta Husrev Ağabey 15. Lem'a hakkındaki hissiyatını dile getiriyor. Bu Lem'a, Risale-i Nur Külliyyatının Sözler, Mektubat ve On Dördüncü Lem'aya kadar olan kısmının fihristesidir. Hüsrev Ağabey, bu Risale için duygularını şöyle anlatıyor: “15. Lem'a ile öyle misilsiz bir eser daha ilave buyurulmuş oluyor ki, o şâheserler, böyle, şah bir eseri, o hârika bediiyât, böyle bedî bir zübdeyi, o acip telifat, böyle acip bir mecmuayı, o azim hakikatler, böyle azîm hakikatlar külliyyatını ve o nurlu Risaleler, böyle nurlu bir fihristeyi istiyordu.”

120. Mektup

Dereli Hâfız Ahmed Efendinin çok mânîdar rü'yâlı bir fıkrasıdır.

Aziz ve müşfik üstadım efendim!

Bir gün âlem-i menamda bir sahrada gezerken, bir çok kalabalık ahâlinin içine girdim. Dersim olan Kelime-i Tevhid'e devam ediyordum. O ahâlinin cümlesi Nasarâ imiş. Biz âşikâre Kelime-i Tevhid'i çektiğimizden, hepsi bize iştirâk etti. Her yüz başında, “Muhammedü'r-Resûlüllah” diyorum. O Nasâralar, “İsâ ruhullah” diyorlar. Onlara ben dedim ki: “Yâhu biz İsâ Aleyhisselâmı tasdik ediyoruz. Ve kendilerine Kelime-i Tevhidi okudum, ‘İsâ ruhullah’, dedim. İşte bakınız, ben sizin peygamberinizi tasdik ediyorum. Siz de bizim peygamberimizi tasdik etseniz ne olur, dedim. “Hayır! İsâ Aleyhisselâm gökten inmedikçe ve sizin peygamberinizi âşikâr tasdik etmedikçe, biz tasdik etmeyiz” dediler. Bunun üzerine yanımda iki arkadaşı bulundu. Lâkin arkadaşların kimler olduğunu bilemiyorum. Biz duâ edelim de, İsâ Aleyhisselâm gelsin ve bizi nasıl tasdik ediyor, göreceksiniz. Duâ ettik. İki kişi, “âmin” dediler. Lâkin İsâ Aleyhisselâm gelmeyince müteessir olduk. Yine duâ ettik: “Ya Rabbi! Bizi bunların yanında niçin mahcub çıkarıyorsun?” dedik. “Bu din âlî değil mi?”

Tahminen, arası bir saat veya bir buçuk saat sonra, karşıdan üç kişi çıktı. Elhamdülillâh İsâ Aleyhisselâm geliyor. Baktum birisi sakallı, ikisi

şâbb-ı emred.¹⁸ Dedim: “İsâ Aleyhisselâm otuz üç yaşında olduğu halde göğe hurûç etti. Ne için sakalında beyaz var?” Kalbime geldi ki, Allahu a’lem, İsâ Aleyhisselâm değilse? Bu zat ve iki arkadaşıyla yanımıza geldiler. Dikkatle baktım, üstadımızın simâsı ve elbisesidir. Bizim yanımıza gelince, bizim altımız mağara imiş. Yanındaki iki kişiye emretti: “Şurada kilitli salibler, haçlar var. Cümlesini çıkarınız”. Çıkardılar. Nasâralara karşı hepsini kırdı ve Kelime-i Tevhid getirip Peygamberimizi tasdik edince, biz de Nasâralara; “Bakınız, işte İsâ Aleyhisselâm’ın vekili geldi.” deyince, cümlesi tasdik ettiler.

Allahu a’lem bu rüya’nın bir tabiri şudur ki: Üstadımızın Kur’ân-ı Hakîm’den aldığı ve neşrettiği Risale-i Nur vasıtasıyla Nasâranın bir kısmı İslâmiyeti kabul edecek ve Nasâra Müslümanları veya Hıristiyan mü’minleri hükmüne geçip Üstadımızın sözlerini İsâ Aleyhisselâmın sözleri nev’inden hüsn-ü kabul edeceklerine işârettir.

Evet, Risale-i Nur’da öyle bir kuvvet vardır ki, Avrupa’nın en muannid feylesoflarını dahi teslim mecbur eder. Her ruhun bir ihtiyacı hakikîsi olan hakikî îman nurunu arayan Hıristiyan muvahhidler, elbette Risale-i Nur’u görseler (Hazret-i İsâ Aleyhisselâmın vesâyâsı nev’inden) kabul edip sarılacaklardır..

Dereli Mutâf Hâfız Ahmed

Bu mektupta Dereli Hafız Ahmed, gördüğü rüyayı ve tabirini yazıyor. Üstad bu tabiri doğru kabul etti ki; böylece bu Lâhikaya girmesine izin verdi. Gerçekten müjdeli bir rüya. Gelişmekte olan olaylar da adım adım, bu rüyanın haber verdiği güzellikleri tasdik etmeye devam ediyorlar.

121. Mektup

Asım Beyin fıkrasıdır.

Bu Risale Fihristesi, hakikaten menba’-ı nur ve mecma-i hakikattır. Elhak Nur fihristeleridir. Şöyle söyleyebilirim ki: Otuz Üç Söz, Otuz

18 Şâbb-ı Emred: Henüz sakalı, bıyığı çıkmamış olan genç.

Üç Mektubun herbiri, feyzanda birer menba-ı Nur-u hakikat ve gülistan-ı bağ-ı cinandır. Binâenaleyh bu müteaddit güller bağının, her birisinden müteaddit güller koparıp, dört kısım üzerine güller demeti yapılmış gibi, vücuda getirilmiş bir eser-i cihan-kıymet olduğuna kanaat ettim.

Bu Fihristeleri okumak, herhalde ve behemehâl Söz ve Mektuplar risale-i şerifenizi görmek, okumak, yazmak için insanı iştîyâk ve gayrete sevk ediyor ve şiddetli kamçılıyor. Fakirce noksan olan risale-i şeriflerin hangisini evvelâ yazayım? Çünkü, her biri birbirleriyle nur ve hakikat müsâbakasına çıkmış diye, mütelâşî ve heyecanlı bir vaziyetteyim. İnşâallah -duâ-yı Üstadâneleriyle- kâffesini yazarım. Şurasını da arz etmek isterim ki: Sabri Efendi kardeşimin ilhâhı ve zât-ı üstadânelelerinin ilhamı ile Fihristelerin te'lifi, çok musîb ve hayırlı, hem hadsiz hakikatlere anahtar olmuştur...

Cenâb-ı Hak, sevgili Üstadımızı âfiyette dâim, ömürlerine bereket ve her bir umûrunda muvaffakiyet ihsan buyursun da, pek çok zamanlar başımızda tâc-ı zafer olarak taşıyalım ve hizmet-i Kur'ân'da çalışalım, yorulalım, yol alalım. Ve cümle mü'minîn de istifade etsin ve ehl-i bid'a ve mülhidlerin de başları yere gelsin.

Talebeniz Âsım (r.h.)

İstikamet şehidi Binbaşı Âsım Bey Fihrist Risalesi için hissiyatını “Bu Risâle Fihristesi, hakikaten Nur menbaı ve hakikat mecmuidir. El hak Nur fihristesidir. Şöyle söyleyebilirim ki, 33 Sözlerin, 33 Mektupların her biri, fuyûzat yönünden hakikat Nurunun bir menbaı ve Cennet bağlarının gülistanıdır. Binâenaleyh bu müteaddit güller bağının her birisinde müteaddit güller koparıp dört kısım üzerine güller demeti yapılmış gibi vücuda getirilmiş cihan değerinde bir eser olduğuna kanaat ettim.” diyerek ifade ediyor.

122. Mektup

Aziz, şefkatli, muhterem Üstadım!

Bulduğumuz asır, mânevî seferberlik (harb) zamanı olduğundan, vücûdumdaki yaralara baktıkça, yaralar gitgide daha fazlaşmakta iken, bir gün işittim ki, “sağdan sola geçiniz” diye ilân ediyorlar. Ve otuz iki harfin bir kaç adedini gâib edip ilân edince öyle bir yara daha açıldı ki; evvelki yaraları unutturdu. Nasıl ki nass-ı Kur’ân’da:

إِذْ أَوَى الْفِتْيَةُ إِلَى الْكَهْفِ فَقَالُوا رَبَّنَا آتِنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً وَهَيِّئْ لَنَا مِنْ أَمْرِنَا رَشَدًا

Ashâb-ı Kehf Efendilerimiz beş veya sekiz delikanlı -asrımızdaki tahammül edilmeyen fenalık gibi- o asırda fenalıktan, fitneden kaçarak mağaraya iltica ettiler. Sebebi ise, din-i Hak üzere bulunan ehl-i îmanı, zamanlarının padişahı olan Dakyanus, putperestliğe dâvet edip, kabûl edenleri putlara kurban kestirip, kabûl etmeyenleri katliâm ettiği sırada, Ashab-ı Kehf Efendilerimiz mağaraya çekildiler.

Ben de, asrımıza ve yaralarımıza baktıkça, bütün gün ruhum çırpınmakta iken, “acaba bu karmakarışık zamanda, benim gibi böyle mânevî yaralı gençler, o Mahkeme-i Kübrâda, Cenâb-ı Vâcibül-Vücûd ve Tekaddes Hazretlerinin huzurunda, peygamberimiz Muhammed Mustafa Aleyhissalâtü Vesselâm Efendimizden nasıl şefaât dileyebilirler” diyerek, bütün gün ruhum ağlardı. Mâdem Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâma, binlerce maddî ve mânevî yaralıları, dilsizler, nüzûl olmuş, bütün kalbi kararmış, îmanı yok bedevî adamlar, Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâmın yanına vardığında, bir saat, bir gün sohbet-i Nebevîde bulunur; sonra kavm ve kabilelerine rehber ve muallim olarak döndüler. Ve mâdem kıyamete kadar bâki bıraktığı Kur’ân ve Kur’ânın tâyin etmiş olduğu mânevî doktorlar, kıyamete kadar gelecek mü’minlere maddî ve mânevî doktorluk vazifesini görecekler. Ve şimdiki hâl vilâyetimiz dâhilinde bulunan mânevî doktora müracaat edeyim diyerek, ruhum her an gezmekte iken bîhuş olup yattım.

Bana rûyamda üç şahıs gösterildi. İkisinin ismini söylemediler. Diğeri Üstadım Bediüzzamanı, ismiyle söylediler. Hemen eline yapışıp

ellerini öptüm. Üstadım acele olarak, cebinden bir kalem ve bir kâğıt parçası çıkarıp bana verdi. Hemen uyandım. Peder ve validem ehl-i kalb olduğundan, rü'yâyı anlattım. Pederim, “Bu zât Barla'ya henüz yeni geldi. Bir-iki sene kadar oldu. Git, mürâcaat et” dedi. Ben dedim: “Daha askere gitmedim, yaşım genç. Böyle büyük mânevî bir doktorun yanına bu yaralar ile nasıl gideyim ve nasıl cerrahiyesine dayanayım? Bana “git” denildi. Hitab iki oldu. Hemen, sabahleyin kalkıp gittim. Üstadımı görünce, bir-iki dakika titredim. Sonra, fesühânallâh dedim. Doktoru görünce o yaralar bütün kuvvetleriyle bağıyorlar. Verdiği eczâlara tahammül edemeyecekler. O yaraları açamadım. Üstadım da talebeliğe kabûl edip, beş vakit farzı bırakmayacağıma çok çok tenbih etti. Avdetten bir-iki ay sonra, hemen askere gittim. Terhis oluncaya kadar; (yirmi mah mukaddem) bu yaralar içinde, her saat ve her dakika, “Elmevtü hakkun” kaziyesini düşünüp, “Acaba benim hâlim ne olur?” derdim. Memlekete avdetimde, ağabeyim Mustafa'yı görünce ruhum biraz genişledi. Acaba, bu nereden ileri geliyor, dedim. Bir-iki gün sonra, mübarek Ramazan-ı Şerif gecesini üçüncü hitap olarak, yine rü'yamda, memleketimizin kenarında, üstadım Bediüzzaman, elinde bir asâ, çoban olup dellâllığı ilân ediyor. Ve diyor, “Ben Kur'ân'ın dellâliyim” diye yüksek sesle bağıyor, ilân ediyor. Ben heyecanımdan hemen uyandım.

Demek, bakınız ey kardeşlerim ve bütün mü'minler! Üstadım hazretleri değil memleketimize, bütün üç yüz elli milyon müslümana her saat, her dakika her an bağıyor. Benim gibi zâhir kulağıyla dinlemeyiniz, kalb kulağıyla dinleyelim ki, her an bağıp çağırıldığını işitelim. Mâdem bu elmas ve cevherler, bu sergiler asrımıza verilmiş; bütün asrımızda kazancımızı versek, yine o elmasların fiyatını veremeyeceğiz. Bahar mevsimi geçmeden bütün cevherlerden alalım. O cevherler ise, Risale-i Nur Külliyyâtıdır.

Ben âciz de Yirmi Dördüncü Sözün Dördüncü ve Beşinci Dalını okumağa ve yazmağa başladım. Ve yaralarımın birer birer kurduğunu hissedince, Mektubat ve Sözler'i bütün kuvvetimle yazmağa karar verdim. Benim gibi yaralı kardeşlerime, bütün müslümanlara, bütün

kuvvetimle bağıyorum: “Eyvah! Bu asrımızda, bu yaralar ile nasıl istirahat edebiliriz, yoksa!.. Bu asrın mânevî doktoru ve ilâçları ise, Kur’ân’dan tereşşuh eden Risale-i Nur ve Mektubatü’n-Nur’dur. Onlara sıkı sarılalım.”

Âciz talebeniz Ali Ulvi

Bu mektup Büyük Ruhlu Küçük Ali’nindir. Bu mektupta Ashab-ı Kehften bahsederek Dakyanus dönemi gençlerin manevi yaraları ile günümüz gençlerinin durumları üzerinde duruyor. Mektubun devamında gördüğü rüyaları ve Üstadın elinde bir asâ çoban olup dellâllığını ilan ettiğini “Ben Kur’an’ın dellaluyum” diye bağırdığını söylüyor. Ve “Demek bakınız, ey kardeşlerim ve bütün müminler! Üstadım, değil memleketimize, bütün üç yüz elli milyon Müslüman’a her saat, her dakika bağıyor. Benim gibi zâhir kulağı ile dinlemeyiniz, kalp kulağıyla dinleyelim ki, her an bağıp çağırıldığını işitelim. Madem bu elmas ve cevherler, bu sergiler asrımıza verilmiş; bütün asrımızda kazancımızı versek, yine o elmasların fiatını veremeyeceğiz. Bahar mevsimi geçmeden bütün cevherlerden alalım. O cevherler ise, Risale-i Nur Külliyyatıdır. Ben âciz de 24. Söz’ün 4. ve 5. Dalını okumaya ve yazmaya başladım. Yaralarımın birer birer kuruduğunu hissedince, Mektubat ve Sözler’i bütün kuvvetimle yazmaya karar verdim. Benim gibi yaralı kardeşlerime, bütün Müslümanlara, bütün kuvvetimle bağıyorum: ‘Eyvah!’ Bu asrımızda, bu yaralar ile nasıl istirahat edebiliriz, yoksa! Bu asrın mânevî doktoru ve ilâçları ise, Kur’andan süzülüp sızan Risale-i Nurlardır. Onlara sıkı sarılalım.” diyor.

1970’in başında Büyük Ruhlu Küçük Ali Ağabeyi Kuleönünde ziyaret etmiştik. O güleç yüzünü ve lâtifelerini hiç unutmuyorum. Allah rahmet etsin..

123. Mektup

Muhterem Üstadım Efendim!

Kardeşim Mustafa, risaleleri yazmağa başlayalı beş sene oldu. Maalesef iki senesini zâyi ettik. Üç seneden beri, risaleleri sair arkadaşlarla beraber, hizmetimizin haricinde her zaman okuyup istifade ediyoruz. Bazı, köyümüzün ehl-i tarikat olanları, bidayeten kardeşim Mustafa'nın okuduğuna ehemmiyet vermiyorlardı.

Ben de, bu “Okunan Sözlere, hem tarikate, hem hakikate pek muvafıktır. Hem bu zamanın yaralarına bir ilâçtır.” diyordum. Ve her ne zaman ye's içerisinde kalsam kardeşimin yanına gelir, işittiğim hakikatleri Risale-i Nur'dan okutur, dinler ve Risale-i Nurun verdiği feyizle yaralarım tedâvi olur, giderdim. Herhangi bir mes'eleden bahsedilse, Risale-i Nurda en iyisi vardır. Yalnız çok insanlar var ki, Sözlere'in kıymetini bilmiyorlar. Ben de bütün söylenen sözlere ilâç, risalelerde vardır diyorum. Olanca kuvvetimle küre-i arza bağırarak derim ki: “Hariçte görülen marazlara ilâç vardır.”

Ey kardeşlerim, istifade edelim. Bu risalelerden istifade etmeyenler ne kadar akılsızdırlar. Çok şükürler olsun ki, böyle bir zât-ı muhtereme Cenâb-ı Hak bizi eriştirdi. **للهُ الْحَمْدُ وَالْمِنَّةُ**

Cenâb-ı Hakk'ın rahmetiyle, ihsanıyla, eltafiyla Üstad-ı muhteremin himmetiyle ehl-i tarikat ile birleştik. Şimdi Sözlere'i çok okuyoruz. Ve onlar da çok istifade ediyorlar, menfaattar oluyorlar. Sözlere'in hak olduğunu tamamiyle anladılar. Hattâ okumak için, kardeşimi çok defa icbar ediyorlar. Bir gün kardeşim Mustafa risaleleri yazmağım için beni teşvik etti. Ben de yazmak için Yirminci Mektubu aldım. İstinsah ettiğim bu mektubda üç tevâfuk gördüm. Satırın yukarısında iki tane “nihayetsiz” var; ve altında da üç “dünya” tevâfuku var. Bu halden müteessir oldum uyandım. İnşâallah üstad-ı muhteremimin himmetiyle risaleleri yazmağa muvaffak olurum ümidindeyim.

Yirminci Mektubu elimde götürürken, meydanda idi.. karşımda muhtar odası olduğundan risaleyi saklamıştım. O gece rü'yamda, Üstad-ı muhteremimi büyük bir denizde ve denizin içerisinde sarayda gördüm. Bizim köyün insanları da o sarayın etrafında idiler. Âciz tale-

beniz “doru ata” binerek zâtınızın yanına vardım. O adamlar bana, denizden nasıl atladığımı sordular. Ben de o adamlara cevaben: “At yeni nallı olduğundan hiç zahmet çekmeden geldim.” Halbuki, deniz ince bir surette incimad etmişti. O esnada üstadım karşıma çıkarak, “Ne için Sözler’i saklıyorsunuz? Bundan sonra Sözler meydana olacak.” dediniz. O esnada benden at istediniz. Ben de güzel yürüyüşlü atı getirdim, o esnada uyandım. Allah hayr etsin.

Âciz talebeniz Hacı Mehmed

Hacı Mehmed’in yazdığı bu mektupta, takdir ve tevafuk ifadeleri var. Sonunda da ibret verici bir rüya var: “Yirminci Mektubu elimde götürürken, açıkta idi; karşımda muhtar odası olduğundan Risaleyi saklamıştım. O gece rüyamda, Muhterem Üstadımı büyük bir denizde ve denizin içerisinde sarayda gördüm. Bizim köyün insanları da o sarayın etrafında idiler. Ben de doru ata binerek yanına vardım. O adamlar bana denizden nasıl atladığımı sordular. Ben de o adamlara cevaben: ‘At yeni nallı olduğu için hiç zahmet çekmeden geldim.’ dedim. Halbuki, deniz ince bir şekilde donmuştu. O esnada Üstadım karşıma çıkarak, ‘Niçin Sözleri saklıyorsunuz? Bundan sonra Sözler meydana olacak!’ dediniz. O sırada benden at istediniz. Ben de güzel yürüyüşlü atı getirdim. O esnada da uyandım.” Dellâllar elinde dünyaya bağıra bağıra ilan edilmesi lazım gelen bu Kur’an Nurları, maalesef bazen Hz. Ali Efendimizin işaretleriyle “sirran tenevveret” şeklinde gizlenmeye mecbur kalmıştır. Ama onların hakları saklanmak değildir.

Hulûsi Ağabey diyor ki: 1957’de Emirdağ’da Üstadın ziyaretine müşerref olduğumuzda bütün Risale-i Nur Külliyyatını masanın üzerine koymuş, Mektubatı da bütün kitapların üstüne koymuştu. Bana hitaben: “Kardeşim, ben bu Risaleleri saklasam belâ ve musibet gelir. Onun için ne olursa olsun, daima Risale-i Nur’u yanımda bulunduruyorum” dedi.

124. Mektup

Kuleönü karyesinden elmas kalemlî Mustafa'nın kıymetli arkadaşı Hâfız Mustafa'nın fikrasıdır.

Ey Feyyâz-ı Mutlak ve Vâhid-i Ehad olan Cenâb-ı Allah'a giden tarîk-ı müstakîm yolunu gösterip, pek elemli ve pek hatarlı uhrevî hayatımın kurtulmasına sebep olan Üstadım Efendim!..

Bundan dört mah mukaddem, Kur'ân-ı Hakîm'in elmas, inci dük-kânından pırlantaları ve vüs'atimiz kadar uhrevî harçlığı almak üzere ziyaretinize arkadaşım Mustafa ile varmıştık. "Ne için geldiniz?" diye şefkatli bir tekdire binâen müteessirane geriye döndük. O tekdirden gelen şefkatli ve ücretli bir fırtınaya tutulduk. O zaman Üstadımın iksîr-i âzam olan, o mübarek kalbini rencide ettiğimizi anlayınca, ikinci bir teessür bana geldi. Bu zamana kadar pek âciz, hiç-ender-hiç olan zayıf ruhum o teessürler içinde feryâd ederken, şefkatli tokat ri-salesinde, bizim fırtınalı tokadımızı zikreden Üstadımızın hakkımızda ne derece şefkatli olduğunu anladık. O teessürâtımız sürûra kalboldu.

الْحَمْدُ لِلَّهِ هَذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي

Bu mübarek Rebi'ül-evvel'in on ikinci gecesi -mübarek bir gecede- Üstadımın pek yakınımızda olan İsparta'ya hicreti beni o kadar memnun ve mesrûr etti ki, o yaralar ve bereler ve teessürlerden hiç birşey kalmadı. Elhamdülillâh Rebi'ül-evvel ayının on ikinci gecesi, dünya ve âhîret yaradılmasına sebep olan, dünya ve âhîreti, zerreden şemse kadar bütün mükevvenâtı ziyalandıran, Kıyâmete kadar bâki, güneş gibi nurlu, feyizli, gıdalı şeriatı ile âhîret kapısını açan O mübarek Zât-ı Fahr-i Âlem (s.a.s.) Efendimizin o mübarek gecede dünyaya teşrif buyurması, bütün mükevvenâtı memnun edecek pek mübarek bir gecede Üstadımın hicreti, yani Rebi'ül-evvel'in on ikinci gecesi İsparta'nın harîmine dahil olması ve hicretinin tevâfuk ve tesadüf gelmesi, beni yine o elmas çarşısında pırlantaları vüs'atimiz kadar almak üzere üstadımın ziyaretine yol açtı. İnşâallah bu hicretiniz büyük fütû-hata sebep olacaktır.

Nitekim, Sallâllahü Aleyhi ve Sellem Efendimizin, Mekke'den Medine'ye hicreti esnasında, Feth-i Mekke haberinin Cibrîl-i Emîn ile

nüzûlü, Peygamberimizi ve Sahabe Efendilerimizi memnun ettiği gibi, Üstadımın tevâfuk eden hicreti, fütûhata sebep olması, beni ve bütün Müslümanları memnun ve mesrûr eyleyecektir Efendim.

İmam oğlu Hâfız Mustafa (r.h.)

Bu mektup Hafız Mustafa'ya aittir. Diyor ki: “Bundan dört ay önce, Kur'an-ı Hakîmin elması, inci dükkanından pırlantaları ve vüsatımız kadar uhrevî harçlığı almak üzere ziyaretinize kardeşim Mustafa ile varmıştık. ‘Niçin geldiniz?’ diye şefkatli bir tekdire binâen teccür içinde geriye döndük. O tekdirden gelen şefkatli ve ücretli bir fırtınaya tutulduk. O zaman Üstadımın iksir-i azam olan o mübarek kalbini rencide ettiğimizi anlayınca ikinci bir teccür bana geldi. Bu zamana kadar pek âciz, hiç ender hiç olan zayıf ruhum o teccürler içinde feryad ederken Şefkat Tokatları Risalesinde bizim fırtınalı tokadımızı zikreden Üstadımızın bizim hakkımızda ne derece şefkatli olduğunu anladık. O teccürlerimiz sürûra kalboldu. Elhamdülillahi hâzâ min fazlı Rabbî..”

Üstad bu olayı 10. Lem'anın 14. Hâdisesi olarak şöyle anlatıyor: “İkinci Mustafalar; Kuleönü köyündeki kıymetli, çalışkan, mühim bir talebem olan Mustafa ile, onun çok sadık ve fedâkar arkadaşı Hâfız Mustafa'dır. Ben bayramdan sonra, ehl-i dünya bize sıkıntı verip Kur'an hizmetine gevşeklik vermemesi için, ‘Şimdilik gelmesinler.’ diye haber göndermiş, ‘Şayet gelecek olurlarsa birer birer gelsinler.’ demiştim. Halbuki bunlar, (tedbire riayet etmeden) üç adam birden, bir gece geldiler. Fecir (şafak vakti)den evvel hava müsait olunca gitmek niyet edildi. Hiç vuku bulmadığı bir tarzda, hem Mustafa Çavuş, hem Süleyman Efendi, hem ben, hem onlar, zâhir bir tedbiri düşünemedik, bize unutturuldu. Herbirimiz ötekine bırakıp ihtiyatsızlık etti. Onlar fecirden evvel gittiler. Öyle bir fırtına onları iki saat mütemâdiyen tokatladı ki, bu fırtınadan kurtulamayacaklar diye telâş ettim.

Şimdiye kadar bu kışta ne öyle bir fırtına olmuş ve ne de bu kadar kimseye acımıştım. Sonra Süleyman'ı ihtiyatsızlığının cezası olarak arkalarından gönderip, sıhhat ve selâmetlerini anlamak için gönderecektim. Mustafa Çavuş dedi: 'O gitse, o da kalacak. Ben de onun arkasından gidip aramam lâzım gelecek. Benim arkamdan da Abdullah Çavuş gelmek lâzım.' Bu hususta "Tevekkelnâ alâllah dedik, bekledik."

125. Mektup

Üstadım Efendim!

Bundan bir sene evvel -Sözler ve Mektubat'ı istinsah esnasında- bazı nükteler, kendi emrâz-ı kalbiyeme muvafık bir ilâç geldiğinden "Evet bu nükteyi altın yazı ile yazmalı" diye söyledim. Elhamdülillâh hâza min fadlı rabbî Lem'alar te'lif edildi. Bütün Söz ve Mektubat'a feyizleriyle anahtarlık yaptı. Şöyle ki: Kışın en şedid tehlikeli ve fırtınalı zamanında, -yırtıcı hayvanların en azgın ve kuvvetli zamanlarında- geniş sahrada, çamurlu bir yolda giden bir yolcunun imdatsız, kimsesiz o tehlikeler içinde, düşe kalka -yüzde doksan dokuz- fırtınalar ve o yırtıcı canavarların elinde parçalanacağı ve telef olacağı hengâmda, kendini kurtarmak isteyen o yolcunun gözüne tesadüf eden, sahranın ortasındaki çelikten daha güzel, polattan daha kuvvetli yapılmış bir saraya rastgelmesi, o yolcuyu o kadar memnun ve mesrûr eder ki, hattâ o saraya daha çabuk yetişip, yırtıcı hayvanlar tarafından parçalanmasından halâs olmak için koşarak, acelesinden ayaklarının bile yere temas etmesini istemeyen bu yolcu, kendisinin saraya girmesine vesile olanlara, değil bütün malını vermek, belki canını feda eder.

İşte asrımızda Sözler ve Mektublar, o yolcunun saraya rastgelmesiyle bütün tehlikelerden kurtulduğu gibi, ins ve cin canavarlarının tehlikelerinden kurtulmak için Sözler'in her biri o kaleden daha sağlam bir tahassüngâh olduğuna yüz bin kanaatim vardır. Lillâhilhamd, o sarayın anahtar vazifesini Lem'alar'ın feyziyle bulabildim. O tehlikelerden biçâre zayıf ruhumu kurtarmak için içeriye girdim. Gördüm ki,

Cennet, sekiz tabaka olup, hiç birbirine mâni olmadığı ve benzemediği gibi, birine girdiğimde onun letâfeti evvelki girdiğimin lezzetini tazelen-dirdiği gibi, risaleler aynen öyledir.

İmam oğlu Hâfız Mustafa (r.h.)

Hâfız Mustafa bu mektubunda Risâleler ile ilgili değerlendirmesinde “Bundan bir sene evvel, Sözler ve Mektubat’ı istinsah esnasında, bazı nükteler, kendi kalbi hastalıklarına uygun bir ilaç olarak geldiğinde ‘Evet, bu nükteyi altın yazı ile yazmalı’ diye söyledim.” diyor. Nitekim Üstad Hazretleri de 19. Mektup Mucizat-ı Ahmediyye Risalesinde bir parça için: “Bu Parça Altın Ve Elmas İle Yazılsa Liyâkatı Var” diye bir başlık atıp, özel bir süsleme içinde şunları yazmıştır: “Evet daha önce bahsi geçmiş: (Efendimizin) avucunda küçük taşların zikir ve tesbih etmesi.! ‘(Ey Muhammed) attığın zaman da sen atmadın’ (Enfâl, 17) âyetinin sırrıyla, aynı avucunda, küçücük taş ve toprak, düşmana top ve gülle hükmünde, onları hezimete sevk etmesi; ‘Ay yarılıp ikiye ayrıldı’ (Kamer, 1) âyeti ile, aynı avucunun parmağıyla, kameri iki parça etmesi.. ve aynı el, çeşme gibi on parmağından suyun akması ve bir orduya içirmesi.. ve aynı el hastalara ve yaralılara şifa olması, elbette o mübarek el, ne kadar hârika ilahî bir Kudret Mucizesi olduğunu gösterir. Gûya ahabab içinde o elin avucu küçük bir zikirhâne-i Sûbhânîdir ki, küçücük taşlar dahi içine girse, zikir ve tesbih ederler. Ve düşmanlara karşı, küçücük bir cephane-i Rabbânîdir ki; içine taş ve toprak girse, gülle ve bomba olur. Ve yaralılar ve hastalara karşı, küçücük bir eczane-i Rahmânîdir ki, hangi derde temas etse, derman olur. Ve celâl ile kalktığı vakit, kameri (ay’ı) parçalayıp kâb-ı kavseyin (iki kavis, iki yay) şeklini verir ve cemâl ile döndüğü vakit, âb-ı Kevser akıtan on musluklu bir rahmet çeşmesi hükmüne girer. Acaba böyle bir Zâtın bir tek eli, böyle acib mucizelere mazhar ve medâr olsa, o Zâtın, Kâinatın Yaradanı yanında ne kadar makbul olduğu

ve dâvâsına ne kadar sâdık bulunduğu ve o el ile bîat edenler, ne kadar bahtiyar olacakları, apaçık şekilde anlaşılmaz mı?”

Hâfız Mustafa, Risaleleri, çelikten yapılmış bir saraya benzetmiştir: “Kışın en şiddetli tehlikeleri ânında ve fırtınalı zamanında, yırtıcı hayvanların en azgın ve kuvvetli zamanlarında, geniş sahrada, çamurlu bir yolda giden bir yolcunun imdatsız, kimsesiz, o tehlikeler içinde, düşe kalka, yüzde doksan dokuz fırtınalar ve o yırtıcı canavarların elinde parçalanacağı ve telef olacağı hengâmında, kendini kurtarmak isteyen o yolcunun gözüne tesâdüf eden, sahranın ortasındaki çelikten daha güzel, polattan daha kuvvetli yapılmış bir saraya rast gelmesi, o yolcuyu o kadar memnun ve mesrur eder ki, hattâ o saraya daha çabuk yetişip, yırtıcı hayvanlar tarafından parçalanmasından halâs olmak için koşarak, acelesinden ayaklarının bile yere temas etmesini istemeyen bu yolcu, kendisinin saraya girmesine vesîle olanlara, değil bütün malını vermek, belki canını fedâ eder. İşte asrımızda Sözler ve Mektuplar, o yolcunun saraya rast gelmesiyle bütün tehlikelerden kurtulduğu gibi, ins ve cin canavarlarının tehlikelerinden kurtulmak için Sözler’in herbiri o kaleden daha sağlam bir sığınak olduğuna yüz bin kanaatim vardır. Elhamdulillah, o sarayın anahtar vazifesini Lem’alar’ın feyziyle bulabildim. O tehlikelerden biçare zayıf ruhumu kurtarmak için içeriye girdim. Gördüm ki, Cennet, sekiz tabaka olup, hiç birbirine mâni olmadığı ve benzemediği gibi, birine girdiğimde onun letâfeti evvelki girdiğimin lezzetini tazelandirdiği gibi, Risâleler aynen öyledir.”

126. Mektup

Mâlûm olsun ki: “Zübdetü’r-Resâil Umdetü’l-Vesâil” namında Kutbü’l-ârifin Ziyaeddin Mevlânâ Şeyh Hâlid’in (k.s.) Mektubat ve Resâil-i Şerifelerinden muktebes nesâyih-ı kudsiyenin tercümesine dair bir risaleyi on üç sene mukaddem, Bursa’da Hocam Hasan

Efendi'den almıştım. Nasılsa mütalâasına muvaffak olamamıştım. Tâ bugünlerde -kitaplarımın arasında bir şey ararken- elime geçti. Dedim, bu Hazret-i Mevlânâ Hâlid, Üstadımın hemşehrisidir. Hem İmam-ı Rabbânî'den sonra, tarîk-ı Nakşî'nin en mühim kahramanıdır. Hem Tarîk-ı Hâliidiye-i Nakşiye'nin pîridir. Risaleyi mütalâa ederken Hazret-i Mevlânâ'nın tercüme-i halinde şu fıkrayı gördüm:

Ashâb-ı Kütüb-i Sitteden Ebu Dâvud "Kitab-ı Sünen"inde ve İmam-ı Hâkim, "Müstedrek"inde Beyhakî, "Şuab-ı İman"da tahrîç buyurdıkları: إِنَّ اللَّهَ يَبْعَثُ لِهَذِهِ الْأُمَّةِ عَلَى رَأْسِ كُلِّ مِائَةِ سَنَةٍ مَنْ يُجَدِّدُ لَهَا دِينَهَا yâni; "her yüz senede Cenâb-ı Hak bir müceddid-i din gönderiyor." hadîs-i şeriflerine mazhar ve mâsadak ve mazhar-ı tâm olan Mevlâna eşşehir kutbü'l-ârifin, gavsü'l-vâsılîn, vâris-i Muhammedî, kâmilü't-tarîkatü'l-âliyye ve'l-müceddidîyye Hâlid-i Zülcenâheyn Kuddise sirruhu .. ilh..

Sonra tarihçe-i hayatında gördüm ki, tevellüdü 1193 tarihindedir. Sonra gördüm ki, 1224 tarihinde Saltanat-ı Hind'in payitahtı olan Cihanâbâd'a dâhil olmuş. Abdullah Dehlî Hazretlerinden aldıkları füyûzât-ı mâneviye ile Tarîk-ı Nakşî silsilesine girip müceddidliğe başlamış.

Sonra 1238'de, ehl-i siyasetin nazar-ı dikkatini celbettiğinden, vatanını terk ederek diyar-ı Şam'a hicretle gitmiştir. Hem içinde gördüm ki, Hazret-i Mevlânâ'nın nesli, Hazret-i Osman bin Affan'a (r.a.) mensubdur.

Sonra gördüm ki, tercüme-i hâlinde istidad-ı fitrî ve kabiliyet-i hârika ile, sinni yirmiye bâliğ olmadan a'lem-i ulemâ-i asr ve al-lâme-i vakt olmuş. Süleymaniye Kasabasında tadrîs-i ulûm ile iştilal eylemiştir.

Sonra Üstadımın tarihçe-i hayatını düşündüm. Baktım, dört mühim noktada tevâfuk ediyorlar.

Birincisi: Hazret-i Mevlânâ 1193'te dünyaya gelmiş. Üstadım ise, 1293'te. Tam Mevlânâ Hâlid'in yüz senesi hitam bulduktan sonra dünyaya gelmiş.

İkincisi: Hazret-i Mevlânâ'nın tecdid-i din mücâhedesine başlangıcı ve mukaddemesi, Hindistan'ın payitahtına 1224'te girmiş. Üstadım

ise, aynen yüz sene sonra 1324'te Osmanlı Saltanatının payitahtına girmiş, mücâhede-i mâneviyesine başlamış.

Üçüncüsü: Ehl-i siyaset, Hazret-i Mevlânâ'nın fevkalâde şöhretinden tevehhüm ederek diyar-ı Şam'a nakl-i mekân ettirilmesi, 1238'de vâki olmuştur. Üstadım ise, aynen yüz sene sonra 1338'de Ankara'ya gidip, onlarla uyuşamayıp; onları reddederek -küserek-tekrar Van'a gidip, bir dağda inziva ederken 1338 senesini müteâkib, Şeyh Said hâdisesinin vukuu münasebetiyle ehl-i siyasetin vehmine dokunmuş. Üstadımızdan korkarak Burdur ve Isparta vilâyetlerinde dokuz sene ikâmet ettirilmiştir.

Dördüncüsü: Hazret-i Mevlânâ Hâlid, yaşı yirmiye bâliğ olmadan evvel allâme-i zaman hükmünde, fuhûl-u ulemânın üstünde görünmüş, ders okutmuş. Üstadım ise, tarihçe-i hayatını görenlere ve bilenlere malûmdur ki, on dört yaşında icâzet alıp a'lem-i ulemâ-i zamanla muarazaya girişmiş, ondört yaşında iken, icâzet almaya yakın talebeleri tedris etmiştir.

Hem Hazret-i Mevlânâ Hâlid, neslen Osmanlı olduğu ve Sünnet-i Seniyyeye bütün kuvvetiyle çalıştığı gibi, Üstadım da Kur'ân-ı Hakîm'e hizmet noktasında, meşreben Hazret-i Osman-ı Zinnûreyn'in arkasından gidip, Hazret-i Mevlânâ gibi, Risale-i Nur eczalarıyla -bütün kuvvetiyle-Sünnet-i Seniyyenin ihyâsına çalıştı.

İşte bu dört noktadaki tevâfukat, tam yüz sene fasıla ile Risale-i Nur'un takviye-i din hususundaki te'sirâtı, Hazret-i Mevlânâ Hâlid'in Tarîk-ı Nakşiye vasıtasıyla hizmeti gibi azim görünüyor.¹⁹

Üstadım kendine ait medh-ü senâyı kabul etmiyor. Fakat Risale-i Nur, Kur'ân'a ait olup medh ü senâ, Kur'ân'ın esrarına aittir. Yalnız Üstadımla Hazret-i Mevlânâ'nın bir kaç farkı var:

Birisi: Hazret-i Mevlânâ, zülcenâheyndir. Yâni, hem Kâdirî, hem Nakşî tarîkat sahibi iken, Nakşîlik Tarikatı onda daha gâlibdir. Üstadım bil'akis, Kâdirî meşrebi ve Şâzelî mesleği daha ziyade onda hükmediyor.

19 Mâdem Hazreti Mevlânâ Halid, milyonlar etbâ'larının ittifaklarıyla müceddiddir ve baştaki hadis-i şerifin bir mâsadakıdır. Ve mâdem tam yüz sene sonra, dört mühim cihet-i tevâfukla beraber Risale-i Nur aynı vazifeyi görüyor. Demek nass-ı hadis ile, Risale-i Nur eczaları tecdid ve takviye-i din vazifesini görüyorlar.

Ben Üstâdımdan işittim ki: Hazret-i Mevlânâ Hindistan'dan Tarîk-ı Nakşî'yi getirdiği vakit, Bağdat dairesi Şâh-ı Geylânî'nin ba'del-memat hayatdâr olduğu gibi, taht-ı tasarrufunda idi. Hazret-i Mevlânâ'nın mânen tasarrufu -bidâyeten cây-i kabul göremedi. Şâh-ı Nakşibend ile İmam-ı Rabbânî'nin ruhanîyetleri Bağdat'a gelip Şâh-ı Geylânî'nin ziyaretine giderek rica etmişler ki, "Mevlânâ Hâlid senin evlâdındır, kabul et"; Şâh-ı Geylânî, onların iltimaslarını kabul ederek Mevlânâ Hâlid'i kabul etmiş. Ondan sonra Mevlânâ Hâlid birden parlamış... Bu vâkıa; ehl-i keşifçe vâkı ve meşhud olmuştur. O hâdise-i ruhanîyeti, o zaman ehl-i velâyetin bir kısmı müşahede etmiş, bazıları da rü'ya ile görmüşler. Üstâdımın sözü burada hitam buldu.

İkinci fark şudur ki: Üstâdım kendi şahsiyetini merciiyyetten azlediyor. Yalnız Risale-i nuru merci' gösteriyor. Hazret-i Mevlânâ Hâlid'in şahsiyeti, kutbü'l-irşâd, mercii'l-hâs ve'l-âmm olmuştur.

Üçüncü fark: Hazret-i Mevlânâ Hâlid, zülcenâhayndir. Fakat, zamanın muktezâsıyla ilm-i tarîkatı ve Sünnet-i Seniyyeyi esas tutmak cihetiyle tarîkatı daha ziyâde tutmuşlar. O noktada sarf-ı himmet etmiş. Üstâdım ise, şu dehşetli zamanın muktezâsıyla ilm-i hakikatı ve hakâik-ı îmaniye cihetini iltizam ederek, tarikata üçüncü derecede bakmışlar.

Elhâsıl: Baştaki Hadîs-i Şerîfin "her yüz sene başında dîni tecdid edecek bir müceddidi gönderiyor" va'd-i ilâhîsine binaen Hazret-i Mevlânâ Hâlid, -ekser ehl-i hakikatin tasdikiyle- 1200 senesinin yani on ikinci asrın müceddididir. Mâdem tam yüz sene sonra, aynen dört cihette tevâfuk ederek Risale-i Nur eczaları aynı vazifeyi görmüş. Kanaat verir ki -nass-ı Hadîs ile- Risale-i Nur tecdid-i din hususunda bir müceddid hükmündedir.

Benim Üstâdım daima diyor ki: "Ben bir neferim, fakat müşir hizmetini görüyorum. Yani kıymet bende yoktur. Belki Kur'ân-ı Hakîm'in feyzinden tereşşuh eden Risale-i Nur eczaları bir müşiriyet-i mâneviye hizmetini görüyorlar."

Üstâdımı kızdırmamak için şahsını senâ etmiyorum.

Şamlı Hâfız Tevfik

Bu mektup Şamlı Hâfız Tevfik'e aittir. Bu mektupta Müceddidlik ile ilgili “Her yüz senede Cenab-ı Hak bir din Müceddidi gönderiyor, hadis-i şerîfine mazhar olan, onu tasdik eden ve tam izhar eden, âriflerin kutbu, vâsılların gavsı Muhammed Aleyhisselâmın vârisi, meşhur Mevlana Hâlid (k.s.)” ifadelerini Mevlana Hâlid’in tarihçe-i hayatında gördüğünü söylüyor. Meseleyi inceleyince şu neticelere ulaşıyor:

Mevlânâ Hâlid’in doğumu Hicri 1193.

Bediüzzaman’ın doğumu ise Hicri 1293. Mevlâna Halidden yüz sene sonra.

Mevlâna Hâlid Hicri 1224 tarihinde Hindin başşehri Cihanâbad’a girdi. Abdullah Dchlevî Hazretlerinden aldıkları mânevi feyizler ile Nakşi tarikatını silsilesine girip Mücedditliğe başladı.

Bediüzzaman ise yüz sene sonra Osmanlı Başşehri İstanbul’da mânevi mücâhedesine başladı.

Mevlânâ Hâlid 1238’de siyasetçiler yüzünden vatanını terk ederek, Şam’a hicret etti.

Bediüzzaman Hazretleri de yüz sene sonra 1338’de Ankara’ya gidip siyasilerle uyuşamayıp Van’a gitti.

Mevlâna Halid yirmi yaşına girmeden bütün âlimler üstünde görünmüş ve ders okutmaya başlamış.

Bediüzzaman Hazretleri de 14 yaşında icâzet almış ve icazet almaya yakın talebeleri okutmuştur.

Mevlana Hâlid Hazretleri, Hz. Osman neslindendi.

Bediüzzaman da seyyid ve şerif olarak Hz. Ali neslindedir.

Bütün bunlar Mevlâna Halid Hazretlerinden sonra Bediüzzaman Hazretlerinin de müceddit olduğuna bu tevafukları ile işaret ediyor. Zaten yaptıkları ve yazdıkları ile kendisinin durumunu her yönden ifşâ etmektedir.

Mektubun devamında, Şamlı Hâfız Tevfik ders verici bir olayı Bediüzzaman Hazretlerinden naklediyor: “Ben Üstadımdan işittim ki: “Hz. Mevlânâ Hâlid Hindistan’dan Nakşibendî Tarikatını getirdiği vakit, Bağdat dairesi Abdülkâdir Geylânînin ölümünden sonra hayatta olduğu gibi, tasarrufu altında idi. Onun için Mevlâna Hâlidin manen tasarrufu başlangıçta kabul göremedi. Şâh-ı Nakşibend ile İmam-ı Rabbânî’nin ruhaniyetleri Bağdat’a gelip Şâh-ı Geylânînin ziyaretine giderek ricâ etmişler ki, ‘Mevlânâ Hâlid senin evladındır, kabul et, Şâh-ı Geylânî, onların iltimasları için, Mevlâna Hâlid’i kabul etmiş. Ondan sonra Mevlâna Hâlid birden parlamış. Bu olay ehl-i keşifce vâki olmuş ve müşâhede edilmiş. O ruhânî hâdiseyi, o zaman ehl-i velâyetin bir kısmı müşâhede etmiş, bazıları da rüya ile görmüşler.”

Buradan bizim alacağımız derse gelince; iman ve Kur’an hizmeti yapmak isteyenler mutlaka buldukları yerin geçmiş büyüklerinin ruhaniyetlerine Fatıha ve İhlaslar okuyup bağışlamalıdır. Bir nevi onların iznini alarak hareket etmelidirler. İstanbul’da olanlarımız, Ebu Eyyüb-i Ensârî’yi, Ankara’dakiler Hacı Bayram Veliyi, Konya’dakiler de Mevlâna Hazretlerini mutlaka böylece ziyaret etmelidirler.

Tecdid hareketlerine gelince; her dönemin müceddidi o zamanın ihtiyacına göre bir tecdidde bulunmuştur. Ömer ibn-i Abdülaziz, kendisi dönemin devlet sistemindeki bir bozulmanın üzerine gelmiş ve yaptığı tecdid ile gününe göre meseleyi aslı şekline oturtmuştur. İmam-ı Gazalî çeşitli milletlerin çeşitli inanç ve anlayışlarla büyüyen İslâm Âleminin içine girmesiyle cebriye, mutezile, mürcie, müşebbine gibi

bozuk kelâmi anlayışlara karşı, İhya-i Ulûmiddin (dini ilimleri ihya) gayretiyle Kur'anî ve Sünnet çizgisine getirecek bir teccidde bulunmuştur. Hz. Ömer soyundan geldiği için Fârûki lâkabını alan İmam-ı Rabbanî Hazretleri de dönemde tasavvuf ve tarikatlardaki bazı durumlara göre bir teccidde bulunmuş ve Mektubât isimli eseriyle vazifesini ifâ etmiştir. Ama günümüzde yani bir-iki asırdır bütün dünyada toptan bütün semavî hakikatlere karşı bir inkâr-ı ulûhiyet anlayışı çıkmış, bütün ilim ve fen dallarına sirayet etmiştir. Bilhassa evrim teorisiyle, dini inançlara karşı ilim mahfilleri, üniversiteler, tamamen dinin dışında bir dünya görüşüne göre şekillenmişlerdir. İşte her şeyin toptan inkâr edilip ilim ve fennin dışına itilip atıldığı bir dönemde her şeyi akli mantikî bir temele oturtarak, günümüz insanına anlatacak ve bunu yine Kur'an'ın ölçülerine göre yapacak bir teccid hareketine ihtiyaç vardı. Onun için Bediüzzaman Hazretleri hem akli hem kalbi iknâ edecek bir üslubla, İslamî esasları yepyeni ve taptaze şekilde sunmuş ve bu işin hakkıyla sâhibi olduğunu göstermiştir.

127. Mektup

Risale-i Nur'un Isparta'ya ne derece rahmet olduğuna delâlet eden bir tevâfuk-ı acîbe:

Risale-i Nur'un mazhar olduğu inâyâtın külliyetinden mühim bir ferdi de şudur ki: Isparta Vilâyeti sekiz seneden beri Risale-i Nur'un müellifini sînesinde saklamıştı ve Barla gibi şirin bir nahiyesinde Cenâb-ı Hakk'ın lütuf ve keremiyle muhafaza etmişti. Bu müddet zarfında yavaş yavaş intişar eden Risale-i Nurdan Isparta'da binler adam imanlarını takviye ettiler. Bilhassa, gençler pek çok istifade ve istifaza ettiler.

Vaktâ ki, Üstadımızın Barla gibi lâtif ve şirin bir mahaldeki sıkıntılı ve pek acıklı ve en katı kalbleri ağlatan işkenceli esareti bitti.

Risale-i Nur'un müellifi olan Üstadımızın nazarı Cenâb-ı Hakk'ın avniyle Isparta'ya müteveccih oldu. Evhama düşen bazı zâlim ehl-i dünyanın, teşebbüskârâne harekât-ı zâhiriyesi bir sebab-i âdî olarak yeni bir zulme hedef oldu. Üstadımız Isparta'ya getirildi. Fakat Üstadımızın teşrif ettiği zaman yaz mevsiminin en hararetili zamanı idi. Yağmurlar kesilmiş, Isparta'yı iska eden sular azalmış, bir kısım-ı mühimminin menba'ı kesilmiş; ağaçlar sararmağa, otlar kurumağa, çiçekler buruşmağa başlamıştı. Risale-i Nurun en ziyade intişar ettiği mahal Isparta Vilâyeti olduğu için, Risale-i Nur hakkındaki inâyât-ı Rabbaniyeyi pek yakından müşahede eden Risale-i Nur şakirdleri olan bizler, mühim bir vâkıya daha şâhid olduk.

Bu hâdiseye ise: Müellifinin Isparta'ya teşrifini müteâkib -bir asır içinde bir veya iki def'a vukua gelen- bu yaz mevsimindeki yağmurun kesretli yağması olmuştur. Pek hârîka bir surette yağın bu yağmur Isparta'nın her tarafını tamamen iska etmiş; nebâtata yeniden hayat bahşedilmiş, bağlar, bahçeler başka bir letâfet kesbetmiş; ekserisi hemen hemen ziraatla iştigâl eden halkın yüzleri -Risale-i Nurun nâil olduğu inâyâtından ve bereketinden olan bu yağmurdan istifade ederek- gülmüş, ruhları inbisat etmişti. Cenâb-ı Hak, kemâl-i merhametiyle, bu yaz mevsiminin bu şiddetli ve hararetili vaziyetini, baharın en letâfetli, en şirin ve en hoş vaziyetine tebdil etti. Gûya Risale-i Nur, yüz on dokuz parçasıyla, müellifi olan Üstadımıza bir taraftan hoşamediyet ve mahzun olan kalbine teselli vermek ve gamnâk ruhunu tatyib etmek; ve diğer taraftan da, sekiz seneden beri yaşadığı Barla'yı unutturmak ve o muhteşem Çınar ağacını ve dostlarını ve alâkadar olduğu şeylerden gelen firak hüznünü hatırlatmamak için, Cenâb-ı Haktan yüz on dokuz risalenin eliyle, yüz on dokuz bin kelimeleri diliyle dua etti, yağmur istedi. Cenâb-ı Hak, öyle bereketli bir yağmur ihسان etti ki, bir misli doksan üç târihinde yağdığını ihtiyarlarımızdan işitiyoruz ki, bu tarih, Üstadımızın târih-i velâdetine tesâdüf etmekle beraber, bu umumî hâdiseye-i rahmet olan kesretli yağmur, hususî bir surette Risale-i Nura baktığına bir delili de şudur ki:

Risale-i Nurun neşrine vâsita olan Üstadımız geldiği gün, Isparta'yı gâyet hararetili ve yağmursuzluktan toz-toprak içinde görmüş. Barla

gibi bir yayladan gelip böyle bir yerde dayanamayacağım, diye telâş ediyordu. Üçüncü veya dördüncü günü bahçeleri kısmen gezdiği vakit, sebze ve ot ve çiçeklerin susuzluktan buruştuklarını görerek gâyet müteessirane su istiyor, yağmur taleb ediyordu. Arkadaşımız olan Bekir Bey'den -değirmenleri çeviren suyu göstererek- "Isparta'nın suyu bu kadar mı?" diye sormuştu. Bekir Bey cevap verdi: "Gölcüğün suyu kesilmiş, gelmiyor. Isparta'nın dörtte birini sulayan bu sudan başka yoktur." dedi.

Üstadımızın Isparta'da çok talebesi bulunduğundan, rûhen yağmurun gelmesini istiyordu. Aynı günde öyle bir yağmur geldi ki, elli seneden beri Isparta böyle bir hâdiseyi görmemiş. O yağmur yüzde doksan dokuz menfaat vermiştir. Bundan anlaşılıyor ki, o tevâfuk tesadüfî değil, bu rahmet, Isparta'ya rahmet olan Risale-i Nura bakıyor. Lillâhil-hamd! Bu kerem-i İlâhî neticesi olarak Üstadımız diyor ki; "Isparta bana Barla'yı unutturdu. Unutamadığım bir şey varsa, o da -her yerde olduğu gibi- Barla'da bulunan ciddî dost ve talebelerimdir."

Talebesi Mustafa Talebesi Lütî Hizmetkârı Rüşdü Hizmetkârı Husrev Daimî Hizmetkârı Bekir Bey Daimî Hizmetkârı Re'fet

Bu mektubun altında Mustafa, Lütî, Rüşdü, Hüsrev, Bekir Bey, Refet isimleri yazılıdır. Bu altı isim Risale-i Nur'un Isparta için ne derece bir rahmet olduğunu anlatmaktadırlar.

Barla'daki işkenceli hayat çekilmez olunca Üstad Isparta'ya gitmeyi arzuluyor. Ehl-i dünya da bir köye (Barla'ya) sürgüne gönderdikleri, aktif sabır içinde hareket eden Üstad'ın faaliyetinden endişeye kapıldıkları için onu yine zulmen Isparta'ya getirdiler. Isparta ise susuzluktan felaketin eşiğinde bulunuyordu. Üstad, gelişinin üçüncü, dördüncü günü gezip dolaşarak da bu kuraklığın şiddetini görünce, ruhen yağmurun gelmesini istemiştir. Neticede yüzde doksan fayda veren çok bol bir rahmetin yağdığına herkes şahit olmuştur.

Buharî'nin haber verdiği göre, Peygamberimizin (s.a.s.) vefatından sonra, Hz. Ömer, Hz. Abbas'ı, bir kuraklık zamanında vesile yaparak "Ya Rabbi, bu, Senin Habib'inin amcasıdır. Onun yüzü hürmetine yağmur ver." deyip dua etmiş. Allah'ın izniyle yağmur gelmiş. Efendimiz Aleyhissalatü Vesselam'ın hem torunu, hem de onun davasının ahir zamanda en büyük müdafii olan Bediüzzaman Hazretleri'nin de şiddetli arzu ve duasıyla Isparta'yı, bahçeleri, ağaçları ve çiçekleriyle beraber kuruyup mahvolmaktan koruyacak rahmeti gönderip, yaz mevsiminin şiddetli vaziyetini, baharın en letafetli, şirin ve hoş vazifesine çevirmesi de Cenab-ı Hakk'ın engin rahmetinin bir tecellisidir. Zaten, manevi bir rahmet ve yağmur olan hidayet membarları müesseselerin kökünün kurutulduğu bir dönemde, Risale-i Nur ile yani iman ve Kur'an hakikatleriyle ruhları, kalbleri ihya etmesi de daha büyük bir rahmet tufanı değil midir?

128. Mektup

Isparta'daki kardeşlerimizin fikrasındaki dâvâyı isbat eden kuvvetli iki delili gösteriyor.

Re'fet Bey ve Husrev gibi kardeşlerimizin hârika bir surette yağan umumî yağmur içinde Risale-i Nur bereketine hususiyetle baktığına bizim de kanaatımız geliyor. Çünkü gözümüzle yağmur hâdisesinin, hususî bir şekilde hizmet-i Kur'ân ve Risale-i Nur'a baktığını iki suretle gördük.

Birinci Suret: Risale-i Nurun vâsıta-i neşri olan Üstadımızın Câmii, Barla'da seddedildi. Risale-i Nuru yazacak hâriçteki talebelerinin yanına gelmeleri men' edildiği hengâmda kuraklık başladı. Yağmura ihtiyâc-ı şedit oldu. Sonra yağmur başladı, her tarafta yağdı. Yalnız Karaca Ahmed Sultandan itibaren, bir daire içinde kalan Barla muntıkasına yağmur gelmedi. Üstadımız bundan pek müteessir olarak dua ediyordu. Sonra dedi ki: "Kur'ân'ın hizmetine sed çekildi, bu köydeki mescidimiz kapandı. Bunda bir eser-i itab var ki, yağmur gel-

miyor. Öyle ise, mâdem Kur'ân'ın itabı var. "Yâsîn" Sûresini şefaâtçı yapıp Kur'ân'ın feyzini ve bereketini isteyeceğiz."

Üstadımız Muhacir Hafız Ahmed Efendi'ye dedi ki, "Sen kırk bir Yâsîn-i Şerîf oku." Muhacir Hafız Ahmed Efendi bir kamyşa okudu. O kamyşı suya koydular. Daha yağmur alâmeti görünmezken, ikinci namazı vaktinde Üstadımız daima itimad ettiği bir hâtırasına binâen Muhacir Hafız Ahmed Efendiye söyledi ki, "Yâsînler tılsımı açtı, yağmur gelecek."

Aynı gecede, evvelce yağmadığı Barla dairesi içine öyle yağdı ki, Üstadımızın odasının altındaki Çoban Ahmed'in bahçesindeki duvar yağmurdan yıkıldı. Halbuki Karaca Ahmet Sultan'ın arkasında ve deniz kenarında balık avlamakla meşgul Şem'i ile arkadaşları bir damla yağmur görmediler.

İşte bu hâdise, kat'iyyen delâlet ediyor ki, o yağmur, hizmet-i Kur'ân'la münasebettardır. O rahmet-i âmme içinde bir hususiyet var ki, Sûre-i Yâsîn anahtar ve şefaâtçı oldu ve yağmur kâfi miktarda yağdı.

İkinci Sûret: Kuraklık zamanında, yirmi-otuz gün içinde yağmur Barla'ya yağmamışken, Yokuşbaşı Çeşmesi yapıldığı bir zamanda menba'na yakın Üstadımız ve biz (yani Süleyman, Mustafa Çavuş, Ahmed Çavuş, Abbas Mehmed ve sâir kardeşlerimiz) beraber cemaatla namaz kıldık. Tesbihattan sonra dua için elimizi kaldırdık, Üstadımız yağmur duası etti. Kur'ân'ı şefâatçı yaptı. Birden o güneş altında, herbirimizin ellerine yedi-sekiz damla yağmur düştü. Elimizi indirdik, yağmur kesildi. Cümlemiz bu hâle hayret ettik. O vakte kadar yirmi otuz gündür yağmur gelmemişti. Yalnız o yağmur duası ânında dua eden her ele, yedi-sekiz damla düşmesi gösterdi ki, bunda bir sır var. Üstadımız dedi ki: "Bu bir işâret-i İlâhiyedir. Cenâb-ı Hak, mânen diyor ki: Ben duayı kabul ediyorum, fakat şimdi yağmur vermiyorum." demek sonra Sûre-i Yâsîn şefâat edecek. Nitekim öyle olmuştur.

Elhâsıl: Isparta'daki kardeşlerimizin umumî rahmet içindeki Risale-i Nurun bereketine dâir dâva ettikleri hususiyeti, bu iki kuvvetli delil ile tasdik ediyoruz.

Barla'da Şem'i, Mustafa Çavuş, Bekir Bey, Muhacir Hâfız
Ahmed, Süleyman

Barla'dan Şem'i, Mustafa Çavuş, Bekir Bey, Muhacir Hafız Ahmet ve Süleyman isimli Risale-i Nur talebeleri tarafından yazılan bir mektupta da 127. Mektup'taki yağmur olayını ispat eden Barla'da gerçekleşmiş iki mesele anlatılıyor.

İslamiyet'e ve Kur'an'a karşı yapılan cinayetler bela ve musibetlerin sel gibi gelmesine sebeptir. İnkarcı ve ahlaksız kavimlerin Kur'an'da yerin dibine batırılması ve başka şekilde cezalandırılması olaylarının anlatılması buna delildir. Bunlara karşı islahçıların iman ve Kur'an hizmetleri de bela ve musibetlerin karşısında en güçlü sedlerdir; onların refine ve define sebeptirler. Onun için bu Seddi teşkil edenler iman ve Kur'an hizmetinden men edilince, hazırda fırsat bekleyen felaketler, kıtlık ve kuraklık şeklinde veya daha başka suretlerde gelmeye başlarlar. İşte Barla'daki olay da böyledir. Bunu fark eden Üstad Hazretleri: "Kur'an'ın hizmetine sed çekildi, bu köydeki mescidimiz kapandı. Bunda İlahî itâb (azar) eseri var ki, yağmur gelmiyor. Madem Kur'an'ın itâbı var. "Yasin Suresini" şefaathçi yapıp Kur'an'ın feyiz ve bereketini isteyeceğiz. Muhacir Hafız Ahmet Efendi "Sen kırk bir Yasin oku!" diyor. Neticede rahmet yağmaya başlıyor.

129. Mektup

Ehl-i iman, bilhassa şimdiki Risale-i Nur'un zâkir ve muvahhid şakirdleri öyle bir cadde ve minhaca girmişler ki; o cadde gayet müstakim, gayet nurlu, gayet sevimli. Bütün iki tarafı elmas, inci dükkânı. Bunların başında nass-ı Kur'an'dan gelen ve Kur'an-ı Kerim'in ve Furkan-ı Hakim'in ayat-ı beyyinatından intişar eden Risale-i Nur'un yüz yirmi parçasından beher parçası birer mürşid-i azam, birer mür-

şid-i ekmel, birer kal'a-i hasin, birer elmas kılıç olarak sabittir. Öyle ise, ey Lütüfî, Risale-i Nur'a' sıkı yapış ki, bir mürşid-i ekmel bulasın. Lisanına tevhibi ver ki, şu muhkem kaleye giresin. Feyyaz-ı Mutlak'ın kelamı olan Kur'an-ı Mu'cizü'l-Beyana hadim ol ki, elmas kılıncı elinde tutasın.

İşte o kılınçla, hiç havfsız, başlarını sarhoşlukla o bataklığa sokan dinsizlerin kafalarına vurarak atla. Ondan sonra, "Emrolunduğun gibi dosdoğru ol." (Hud, 11-12) gibi kat'î delilleri Peygamberimiz (s.a.s.) Efendimizden müteselsilen, bütün Risale-i Nurun müellifi Üstadımız Said Nursi'nin yetiştiği ve serbest gezdiği "Şeriat-ı Garra-i Muhammediye (s.a.s.)" olan hatt-ı müstakimi, bari bir parça da sen takip et ki başın felah bulsun.

Şu geçen Cuma günü ruhumda bir sıkıntı devam ederek, Üstadım için istinsah ediyordum. Maalesef, emrâz-ı asabiyemin hadsiz istilasını, o mühim risaleyi pek ani olarak akim bıraktırdı. Tekrar yine başladım, bir parça yazdım; baktım ki, yine satır geçmişim, evvelki yazdığım yere mürekkep dökülmüş. Kendimde o sıkıntı hâlâ duruyor. Tekrar olarak abdest üstüne abdest aldım; bütün seyyiatımı itiraf ederek ortaya döktüm, istiğfar ettim. Mübarek dua olan salavat-ı şerifeye başladım. Sonra kalbime geldi ki, "Üstadımdan himmet istiyeyim. Üstadımın üstadına dediği gibi, ben de derim ve dedim... o hal, o vaziyet el'an devam ediyordu. Hatta intihar derecesine kadar gelmişti."

Dedim: "Aman yâ Rabbi! Bundaki hikmet nedir?" Ve o risaleyi ertesi güne tâlik ettim.

O akşam, yani Cumartesi gecesi, alem-i menamda, Üstadım Atabey'in Zergendere Mescidinde imiş. Sabah namazına gidiyordum. Tesadüfî bir karakol kumandanı bana dedi ki: "Nereye gidiyorsun?" "Camiye" dedim. Beni takiben camiye o da girdi. Gördüm ki Üstadım bir karyola üzerindedir. Evvelki cemaatimizden hariç içerde beş-altı daha jandarma bulunuyor. Cemaat devam ediyorlar. O beraber girdiğimiz kumandan ise, cemaatımıza karşı "Aman siz ne yapıyorsunuz?" diyerek kendisinin itliğini isbat edip mağruriyetinden içeriye tükürdü. O anda Üstadım o dinsizin yüzüne tükürüp, "Git yanımızdan pis!" dedi, Tardetti. Hemen o zaman elimi sağ taraftaki deliğe uzattığımda bir kasatura geldi.

Hiç meslek ve meşrebimize uymayan, her cihetle muhalif hareket eden Hasan isminde bir adam o kasaturayı alıp ve ucuyla o dinsizi göstererek, “Aman efendim, aman hocam, siz yalnız emir buyurunuz, bu dinsizin imhasına sebep ben olacağım.” dedi ve aynı zamanda bir sağ omuzuna, bir de sol omuzuna vurdu ve gitti. Bütün bu dinsizler bunu görünce tevehhüme düşüp, “Başımıza bela bulduk, bizden Hocanın yanına kimse gitmez. Ancak Edhem Çavuş²⁰ var, onu gönderelim, bizim için yalvarsın, yakarsın. Aman biz hepsinden vazgeçtik.” dediler.

O sabah bu garip rüyayı Zühdü Efendi ve Hafız Ahmed ağabeylerime söyledim. Hatta o gün Hafız Ahmed, Üstadımı ziyaret için iki bardak su ile beraber Isparta'ya gitmek istedi. Fakir de gittiğine memnun oldu. Rüyayı tembih ettim, çünkü o gece gördüm. Nitekim söylemiş. Fakat çok acıklı haberden o kadar müteessir oldum ki o zaman anladım, ruhumdaki sıkıntı bu imiş.²¹

ELHASIL: Süleyman'ın selim kalbi, Lütfi'nin ruhu imdadına koşmak istemişler. Demek ki, Risale-i Nur'un Şakirdlerinin ruhları birbirleriyle âlakadardır. Cesetleri müteadiddir; ruhları müttehid hükümdedir.

Süleyman Rüştü namındaki kardeşimiz, bu hadise gecesinden evvel, sabahleyin bana ve Bekir Beye dedi ki: “Ben bu gece bir rüya gördüm. Bu rüyada siz Üstadımı valinin makamında vali olarak gördüm. Etrafınızda hükümet adamları bulunuyordu. Elinizde bulunan küçük bir kağıda not yapmışsınız, nutuk söyleyecekmışsiniz. Sonra bir daha gördüm ki; Üstadım siz, Bekir Bey ve Husrev bir paytona binmişsiniz, hükümetten eve geliyordunuz.” dedi. O sabahın akşamı hükümet dairesinde aynı hâl vuku bulmuş, paytonda aynı adamlar bulunup selamete eve dönmüşlerdir. İsticvab makamında söylenen sözler tam yerinde

20 Cay-ı hayrettir ki, o gecede Keçiözü'nde bulunan Edhem Çavuş herkesden evvel o hadiseden müteessir olarak imdada gelmişti.

21 Garip ve latif tefavukattır ki, Isparta'da Cumartesi gecesinde başıma gelen gayet sıkıntılı bir hadiseyi sekiz sene kemal-i sadakatla, hiç gücendirmeden bana hizmet eden Sıddık Süleyman aynı zamanda benim gibi aynı sıkıntı çektiğinden ve sebebini de bilmediğinden Isparta'ya pazardan evvel geldi. Sıkıntısının manevi sebebini de anladı. Süleyman'ın ne kadar selim bir kalbi bulunduğu mâlumdur. Hem aynı gecede, has talebelerin içinde ihlası kalbiyle mümtaz Küçük Lütfi, bu fıkrada mezkur rüyayı ve sıkıntıyı görüp aynı sıkıntıya iştirak ve az bir tabir ile aynı vaziyetimi müşahede ediyor.

olduğu için, nutuk suretinde ona görünmüş. Hem Hafız Ali -aynı gecede- bana olan hücumu ve su-i kasdı kendine karşı görmüş.

Sabahleyin kasketinin siperliğini dikmiş, ta hücumdan kurtulsun.

Elhasıl: Risale-i Nurun şakirdlerinin şahs-ı manevisi kerametkarane bir hassasiyet gösteriyor ki, Hâfız Ali ulvi sadakatiyle; birinci Süleyman selim kalbiyle, ikinci Süleyman Rüştü müstakim akliyle; Küçük Lütüfatî latif nuriyle Üstadlarının imdadına mânen koşmuşlar. Sıkıntısına iştirak ile tahfifine çalışmışlar.

Said

Bu mektubu, Üstad'ın "letafetli kalbiyle mümtaz Küçük Lütüfatî" dediği Lütüfatî Efendi yazmış, geçirdiği halet-i ruhiyeyi ve rüyasını anlatmıştır. Sadık rüya olduğu için derin bir hisle hissetmiş ki, Üstad sıkıntı içindedir.

Hâşiyelerden anlıyoruz ki, bu sıkıntıyı Keçiborlu'dan Edhem Çavuş da hissetmiş. Sıddık Süleyman da... Bu durum Üstad'a şu hükmü verdiriyor: "Demek ki, Risale-i Nur'un talebelerinin ruhları birbiriyle alakadardır. Cesedleri müteaddit çokluktur, ama ruhları birleşmiş tek varlıktır. (...) Risale-i Nur'un talebelerinin şahs-ı manevisi (cemaat ruhu) kerâmetkârâne bir hassasiyet gösteriyor ki, Hâfız Ali ulvî sadakatiyle; birinci Süleyman Selim kalbiyle; ikinci Süleyman Rüştü müstakim akliyle; Küçük Lütüfatî latif nuriyle Üstadlarının imdadına mânen koşmuş, sıkıntısına ortak olarak hafifletmeye çalışmışlar."

Bu hadise, bize Risale-i Nur'un bu ilk talebelerinin yapısının, Üstad Hazretleri'yle aynı kumaştan olduklarını, tam bir doku uyuşması içinde bulduklarını gösterir. Böyle olunca birisi titreşince diğerleri de titreşime geçip rezonansı meydana getiren diyapazon cihazları gibi, herhangi birisinin bilhassa Üstad'ın ruhunun ihtizaza gelmesi hepsinin de ruhlarının ihtizazını sağlamaktadır. İşte bu, Risalelerde bizden istenilen ihlas, uhuvvet, tesanüd ve irtibatla ifratın en güzel bir örneğidir.

130. Mektup

Sevgili Üstadım!

“Mirkatü’s-Sünne ve Tiryâk-ı Marazî’l-Bid’a” ismine hakikaten elyak olan Otuz Birinci Mektubun On Birinci Lem’asını kardeşlerimle ve dostlarımla defâatle okudum. Gâyet azim bir tebşirât-ı Peygamberî ile başlayan bu risalenin, on bir nüktesinden her bir nüktesi başka bir hüsün ve başka bir letâfette yazılmakla beraber; ittiba’-ı Sünnetin maddî ve manevî fevâidi tâdad edilirken, akla açılan kapılardan içeriye giriyor. Her kapının içerisinde bulunan kapılar ve pencerelerden bakarak, gördüğü hakikatler karşısında hayran oluyor. Gösterdiği deliller ile mu’terizlerin itirazlarına mükemmel ve muntazam cevaplar vermekle mukabele ediyor. Ehl-i şevke, “Benim gösterdiğim kapılardan girseniz, müşkilâtsiz ebedî bir saâdete kavuşmuş olacaksınız.” diyerek ittiba’-ı sünneti, her bir müslümana, hayatında düstur ittihaz etmesini tavsiye ediyor. Talebelerine, anlayabilecekleri bir tarzda emr-i azîm olan dersini takrir ederken, “Ben zâhirde 15-16 sahifeden ibaret küçük bir risaleyim. Fakat hakikatte neşrettiğim nurla çok büyük denizleri geçecek bir azamette ve çok büyük yıldızların nurlarını setredecek kudrettayım. Bahtiyar ol kimsedir ki, beni hâfızasında nakşederek, benimle âmil olur.” diyerek belîğ ve çok yüksek ve nihayet derecede lâtif sözleriyle bizleri irşâd ediyor.

Bu hakâikî gösteren bu risaleden, gücüm yetse de yüz tane, ikiyüz tane yazabilsem. Heyhât! Elim kısa, sa’yim mahdut, aczim herbir emr-i hayrı arzuma kadar ifâya mâni... Bu kadar arzuya rağmen yazabildiğim bir nüshasını takdim etmiş bulunuyorum. Hüsn-ü kabul buyurulursa benim için ne büyük saâdettir.

Ahmed-i Bedevî Hazretleri’nin kerametkârâne hareketiyle, semâvât ve arzın tabakatından bahseden On İkinci Lem’ayı üç-dört defa okudum.

Sevgili Üstadım! Rızka muhtaç herbir zîhayatın rızkı, Rezzâk-ı Hakikî tarafından taahhüd altına alındığı ve rızık ancak Mün’im-i Hakikî’nin yed-i kudretinde bulunduğu, o kadar güzel bir üslûb ile târif buyuruluyor ki ve talebelerine o kadar şirin ve âlî bir ders veriyor

ki, akıl eğriliğe, nefis itiraza, kalb inkâra sapacak hiç bir yol bulamıyor. Zaferi kazanan ordular gibi insanın bütün kuvâsına, “Ey kıymettar risaleler ve ey nuranî feyyaz Sözler, meydan sizindir! Size teslim olmuşuz! Beşeriyete ve bütün mükevvenâta hükümran olan Hâlik-ı Azîm’in hak sözleriyle bizlere tarîk-ı hidâyeti ve istikameti gösteriyorsunuz!” dedirtiyor. Bilhassa arz ve semâvâtın yedişer tabaka olduğuna dair âyât-ı azîmenin küllî ve umumî ve şümüllü maânisinin tatlı ve lezzetli ve şirin hakâikını okurken, insanın hissiyatına kalemi tercüman olabileceği, bu risalelere mukabele edebileceği.. Heyhât!

Her tarafını anlayabilmek imkânı olmamakla beraber, -bu kısım- da- arzın yedi iklimi ve birbirine muttasıl yedi tabakası ve bu tabakalardaki nuranî mahlûkatın mürûr ve ubûruna hiç bir şeyin mâni olmaması hâlâtı; ve elektrik ve ziya ve harareti nakil ve kâinatı baştan başa istilâ eden madde-i esîriyeden başlayarak semâvâtın yedi tabakasının kabul edilmesine hiç bir mâni olamayacağı, fennen, aklen ve hikmeten muhtelif delâil ile isbat edilmesi ve en sonunda semâvâtın yedi tabaka ve arzın yedi kat olduğu hakkında Kur’ân-ı Hakîm’in ifâdâtının tasdik edilişi, akıl ve kalb şübehâta atılacak yol bulamaması, risalelerin büyüklüklerine has bir kerâmet-i kübrâ olduğunu gösteriyor. Böyle azim hakikat-ı Kur’âniyeyi göremeyen feylesofların ve kozmografyacıların kulakları çınlasın!..

Evet, sevgili, kıymettar Üstadım, bu nurlu misilsiz eserler, insanın şübehatını izâle ettiğine ve şüpheleri dâvet edecek karanlık bir nokta bırakmadığına kat’î bir kanaatle îman ettiğim gibi, temas ettiğim kardeşlerimden ve mütalâasında bulunan zevâtın, kanaatımın umumen tasdik edildiğini işittiğim anlar, her tarafımı meserret kapladığını hissediyorum.

Ey sevgili Üstadım, her hususta size yapılacak dua için kelimat bulamıyorum. Zât-ı Zülcemâl, bu kadar güzelliklere, hazine-i rahmetinden binler güzellikleri size ihsan etmekle mukabele buyursun. Âmin.

Ahmed Husrev

Bu mektupta Hüsrev Ağabey, 11. Lem’a ve 12. Lem’aların önemlerini kendi güzel üslubuyla anlatıp bunları okuyup

yazmaya teşvik ediyor. Efendimiz'in (s.a.s.) sünnetlerine itiba etmenin önemini belirten 11. Lem'a için; "Talebelerine, anlayabilecekleri bir tarzda çok muazzam bir mesele olan dersini verirken: 'Ben zâhiren 15-16 sayfadan ibaret küçük bir Risaleyim. Fakat hakikatte yıldızların nurlarını setredecek kudretteyim. Bahtiyar o kimsedir ki, beni hafızasında nakşederek, benimle amel eder.' diyerek belagatli ve çok yüksek ve nihayet derecede lâtif sözleriyle bizleri irşad ediyor."

Açlıktan ölmek lazım geldiğini ve göklerle yerin yedi tabaka olma meselesini anlatan 12. Lem'a için de; "Ey kıymetli Risaleler, meydan sizindir! Size teslim olmuşuz! İnsanlığa ve bütün yaratılmışlara hükümran olan Cenab-ı Hakk'ın, hak sözleriyle bizlere hidayet ve istikamet yolunu gösteriyorsunuz." dedikten sonra Üstad'a dönerek diyor ki: "Evet sevgili, kıymetli Üstad'ım, bu nurlu, misilsiz eserler, insanın şüphelerini giderdiğine ve şüpheleri davet edecek karanlık bir nokta bırakmadığına kati bir kanatla iman ettiğim gibi, temas ettiğim kardeşlerimden ve mütalaasında bulunan zatlardan kanaatimin umumen tasdik edildiğini işittiğim anlar, her tarafımı sevinç ve sürur kapladığını hissediyorum. Ey sevgili Üstad'ım, her hususta size yapılacak dua için kelime bulamıyorum. Cemal sahibi Cenab-ı Hak, bu kadar güzelliklere, rahmet hazinesinden binler güzellikleri size ihsan etmekle mukabele buyursun. Âmin."

Gerçekten ilkleri teşkil eden bu zâtlar, Risale-i Nur Külliyyatı'nın, paha biçilmez bir hazine olduğunu derinliğince idrak edip kavramış, heyecan, aşk ve şevkle onun prensiplerini hayatlarına geçirip pratiğe dökmüşler. Onun için zabte-dilmez bir his coşkunuğu ile, kendi içlerinde açılan irfan pınarlarından güzellikler fişkırtıyorlar. Bu asrın mevsimine sunulan yedi veren Kur'anî meyvelerden koparılan turfanda yemişleri öpe koklaya bol bol sevdiklerini ve pek çok istifade ettiklerini gösteriyorlar.

131. Mektup

Eyyühe'l-Üstâd!

Kelâmullahi'l-Azîzi'l-Mennân olan Hazret-i Kur'ân, şcaîr-i İslâmiyenin hâdimlerini cenâh-ı himaye ve re'fetine alarak, -bu def'aki hâdise-i elîmede- bir seneden beri mülhidlerin çevirdikleri plânlarını akîm bırakıp, zâhiren üç kardeşimizi berâet ve mânen milyonlar mü'min muvahhidînin zümresine nişâne-i berâetini bahş ve mülhidlere ebediyet ve ezeliyeti izhâr ile kendini müdâfaa ve hâdimlerini muhafaza ve himaye ettiğini ve edeceğini göstermekle, Kur'ân hâdimlerinin kulûbu, behçet ve sürura müstağrak olarak, ilerlemek istedikleri hâlisane emel ve gâyelerinde adımlarını daha ziyade uzatmaya ve dairelerini daha ziyade tevsi'e başlamışlardır.

الْحَمْدُ لِلَّهِ هَذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي

Aziz Üstadım, Cenâb-ı Kibriya'nın mahzâ bir lütuf ve nihaysiz bir kerem ve ihsânı olarak Nurlar Külliyyatı, bu abd-i pürkusur gibi nice gâfillere ihsan buyurularak, sürekli yağmurların arz üzerinde tathirat yaptığı gibi, nurlar mahallesinde şu asr-ı dalâlet ve devr-i bid'atte çirkâb-ı hayat-ı maddiye bataklığına batan bu âciz kula, "zararın neresinden dönsen kârdır" ders-i îkazını vererek hamden sümme hamden, zulmet vâdisinden çıkararak şâhika-i Nura yetiştirmişti.

Her nasılsa, bir sene evvel, "Ey Sabri! Belki hubb-u câha meyledersin; olur ki, o cihette bir arzu uyandırır. Gel, o bedbahtların bulanık havuzcuğuna bir daha dal, çık." denildi. Elhamdülillâh selâmetle çıktım. Bundan halâsım nazar-ı fakîrânemde pek ehemmiyetli bir kurtuluştur.

Talebeniz Sabri

Bu mektupta Sıddık Sabri, yoğunlaştırılan baskılara karşı Cenab-ı Hakk'ın himayesini şöyle anlatıyor: "Kur'an, İslamiyet'in şiarlarını yaşatmaya gayret eden hizmetçilerini, şefkat ve himâye kanatları altına alarak, bu defaki elim hadisede, bir seneden beri dinsizlerin çevirdikleri planlarını akamete uğratıp, zâhiren üç kardeşimizi beraat ve manen milyonlar mümin muvahhidlerin zümresine beraat

nişanesini bahşetmiştir. Dinsizlere ve ebediyet ve ezeliyeti izhâr etmiştir. Yani ebedî ve ezeli bir kelâm olduğunu göstermiştir. Ayrıca Kur'an, hem kendini müdafaa ve hem hâdimlerini muhafaza ve himâye ettiğini ve edeceğini göstermekle, Kur'an hizmetlerini görenlerin kalplerini sevinç ve sürura gark etmiştir. Onlar da ilerlemek istedikleri hâlisâne emel ve gayelerinde adımlarını daha ziyade uzatmaya ve hizmet dairelerini daha ziyade genişletmeye başlamışlardır. Elhamdülillah, bu Rabbimin fazlındandır.

Aziz Üstad'ım, Cenab-ı Hakk'ın tamamen bir lütuf ve nihayetsiz bir kerem ve ihsanı olarak Nurlar Külliyyatı bu tamamen kusurlu kul gibi nice gafillere ihsan buyurularak, yağmurların sürekli yeryüzünde temizlik yaptığı gibi, Nurlar mahallesinde şu dalâlet asrı ve bidat devrinde maddi hayatın çirkef bataklığına batan bu âciz kula "Zararın neresinden dönersen kârdır." ikaz dersini vererek tekrar tekrar hamdolsun ki, zulûmat vadisinden çıkararak nurun şâhikasına yetiştirmişti. Her nasılsa, bir sene evvel 'Ey Sabri! Belki makam sevgisine meyledersin; olur ki, o cihette biraz arzu uyandırır. Gel o bedbahtların bulanık havuzcuğuna bir daha dal, çık.' denildi. Elhamdülillah selamete çıktım. Bundan kurtuluşum, fakirâne nazarında pek chemmiyetli bir kurtuluştur."

132. Mektup

Aziz Üstadım!

Otuz Birinci Mektubun On Üçüncü Lem'ası, "Hikmetü'l-İstiâze" nâm-ı âliyi taşıyan bir parça-i nuru aldım. Elhamdülillâh istinsaha muvaffak oldum. Cenâb-ı Hak, hazine-i binihayesinden emsâl-i sâiresini ihsan buyursun. Âmîn, bihürmeti Seyyidi'l-Mürselîn.

Üstadım Efendim, bu azîm hakikatı taşıyan risale, fakir talebenizde pek azîm te'sirat yaparak, dimağım ve bütün duygu ve hâsselerim, o azîm hakâik üzerine serpilerek, toplanmaz bir hâle geldiler. Gündüzde,

güneşin ziyası karşısında kalan yıldız böceği gibi, gerek güneşin tarifini ve gerekse kendi şavkıyla daire-i muhîtinde bulunanları, târif edemediği gibi; fakir, aynı hâl kesbettim.

Evvelâ: Bu risale, diğerk Tevhid'e dair büyük risalelerin bir büyük kardeşi olabilir. Zira, nasıl ki öbür kütle-i nur, Cenâb-ı Hakk'ın âlem-i kebirde cilve-i Cemâl ve Kemâl ve Esmâ-i Hüsnâsını pek zâhir bir tarzda a'mâ olanlara da gösterdiler. Âynen bu parça-i Nur, âlem-i asgar olan ve Esmâ-i Hüsnâyâ âyine olan ve hilkat-i dünyanın ruhu mesabesindeki beşerin, kemâl ve sukutuna, ebediyet ve ademine sebep olan en büyük vesile ve desiseleri, pek yakînen keşfedip gösteriyorlar.

Sâniyen: Bu hakikatleri düşünürken kalbime şöyle geldi ki: Nasıl ki, "Hüdhüd-ü Süleymanî, zeminin suyu meçhûl olan yerlerinde -hafriyatsız- suyu bulmaya vesile idi." diyorlar.. Aynen bu risale, Hüdhüd-i Süleymanî tarzında, âlem-i asgar olan insanın ezdamlardan müteşekkil cism-i vücudunda "nur-u îman yatağı" olan kalbi, biaynihi gösteriyor. Zemin yüzünde zararlı ve zararsız otları teşhis eden kimyagerin âb-ı hayat bulduğu gibi, binde bir hakikatını ancak görebildiğimi anladığım bu eser-i âlî, bütün ehl-i îman ve zîşuûra, menba'-ı hakîkisi olan Kur'ân-ı Hakîm gibi, nurları ile âb-ı hayatı serpiyor.

Hâfız Ali (r.h.)

Bu mektup, Denizli hapishanesi şehidi Hâfız Ali'nindir. Okuyup yazdığı 13. Lem'ayı kendi üzerinde doğup netice veren harika bir güneş gibi görüyor. "Üstadım Efendim, bu büyük hakikatı taşıyan Risale, fakir talebenizde pek muazzam tesirlerde bulunarak, beynim, bütün duygularım o büyük hakikatlar üzerine serpilerek toplanmaz hâle geldiler. Gündüzde, güneşin ziyası karşısında yalnız kalan yıldız böceği gibi, gerek güneşin tarifini ve gerekse kendi şevkiyle çevresinde bulunanları tarif edemediği gibi; ben de aynı hali kazandım. Evvelâ: Bu Risale, diğerk Tevhide dair büyük Risalelerin bir büyük kardeşi olabilir. Zira nasıl ki, öbür nur kütle ve parçaları Cenab-ı Hakk'ın, büyük âlemde Cemâl ve Kemal tecellisini ve Güzel isimlerini pek açık bir tarzda kör

olanlara da gösterdiler. Nurun bu parçası da, küçük âlem ve Cenab-ı Hakk'ın güzel isimlerine ayna olan ve dünyanın ruhu mesâbesindeki insanlığın yükseliş ve düşüşüne, ebedileşmesine ve yok olmasına sebep olan en büyük vesile ve gizli hileleri pek yakinen keşfedip gösteriyor. İkinci olarak: Bu hakikatleri düşünürken kalbime şöyle geldi ki: Nasıl ki, 'Süleyman Aleyhisselâmın Hüdhüdü suyu bulmaya vesile idi' diyorlar. Aynen bu Risale, Süleyman Aleyhisselâmın Hüdhüdü tarzında, en küçük âlem olan insanın zıdlardan meydana gelen vücudunda, 'iman nurunun yatağı' olan kalbi gösteriyor. Yeryüzünde zararlı ve zararsız olan otları teşhis ve tespit eden kimyâgerin âb-ı hayat bulduğu gibi, binde bir hakikatini ancak görebildiğimi anladığım bu yüce eser, bütün ehl-i iman ve şuur sahiplerine, hakiki kaynağı olan Kur'an-ı Hakîm gibi, nurları ile âb-ı hayat serpiyor." diyor.

133. Mektup

Üstadım Efendim!

Bir hafta evvel "Hikmetü'l-İstiâze" isimli risalenin bir kısmını ve birkaç gün evvel de diğer kısmıyla, On Dördüncü Lem'anın Birinci Makamını aldım. "Hikmetü'l-İstiâze"nin Birinci Kısmını müteaddid defalar kardeşlerimle okudum.

Ey Sevgili Üstadım! Bu kıymetli Risale ile mücahid talebele-
rinize öyle güzel bir ilâç takdim ediyorsunuz ki, bu ilâçlarla mânevî yaralarımızı o kadar güzel ve çabuk tedâvi ediyorsunuz ki, o pek müdhiş yaralarımız bir anda iltiyâm buluyor, ızdıraplarımız o anda zâil oluyor, kalblerimiz serâpâ sürür ile doluyor. Rabb-i Kerîmimize karşı taşımakta olduğumuz muhabbetimiz tezâyüd ediyor. Ve Hâlik-ı Rahîme karşı olan âdâbımıza bile hâlel gelmiyeceğini okudukça, vazifedeki şevk ve gayretimiz artıyor.

Evet, aziz Üstadım, ekser zamanlar ins ve cin şeytanlarının hücumlarından ve terbiye edemediğim âsi nefsimden gelen bir takım

havâtır-ı şeytanîden kurtulmak için pek çok çabaladığım zamanlarım oluyordu. Kalb, bu gibi hâletten kurtulmak için inzivâ ararken, Nakşî kahramanlarının “Terk-i dünya, terk-i ukba, terk-i hestî, terki terk” diye olan esasatı dimağıma ilişiyordu. Fakat bu söze cevap veren aziz Üstadımın beyanı arasında, “İnsan bir kalbden ibaret olsa idi, bu söz doğru olabilirdi. Halbuki insanda, kalbden başka akıl, ruh, sır, nefis gibi mevcut olan letâif ve hâsseleri, kendilerine mahsus vezâife sevk ederek zengin bir dairede, kalbin kumandası altında ifâ-yı ubudiyeti” tavsiye buyuruluyor. Güneş gibi böyle hakikatleri izhar eden böyle nurlu düsturlar talebelerinde esas olduğu için, sâlifü'l-arz havâtıra çâre arıyordum.

Talebelerinin her an ihtiyaçlarını düşünüp çareler arayan, ilâçlar hazırlayan, ihzârâtını zahmetsiz olarak talebelerine istimâl ettiren mukabilinde hiçbir şey istemeyerek minnet ve medhin Cenâb-ı Hakk'a yapılmasını emreden sevgili Üstadım! Size evvelden beri “Lokman” nazariyle bakmaktayım. Evet, hakikaten bir Lokman'sınız.

Lokman Hekim gibi, kalbî arzularımızı işiterek bu risaleler ile muâlece uzatıyorsunuz. Bedi' olan Cenâb-ı Hakk'ın bedâyii içinde, kemaliyle her cihette derece-i nihâyeye vâsıl olan bedi' kelâmından, bedi' bir kulu ile ihsan ettiği bu bedayii medhedebilmek, intak-ı bilhak olmadıkça elbette imkânsızdır. Bu vâdide ne kadar söz söylenilse yine azdır.

Sevgili Üstadım, herhangi bir risaleyi açık okuyacak olsam, hissem kadar dersimi alıyorum. Halbuki, evvelce bu risaleleri tamamen yazdığım için, okumağa pek az vakit bulabiliyordum ve el'an da öyleyim. Evvelce okuduğum zamanlar istifadem az oluyordu. Şimdi ise, Nurların hakikatlerini gördükçe, minnet ve şükürüm tezâyüd ediyor, kalbim nurlar ile doluyor, ruhum nurlarla istirahat ediyor, letâifim bu Nurlar ile hisseleri kadar feyizyâb oluyor. Ve yine Cenâb-ı Hak'tan ümid ediyorum ki, hissem ve istifadem, gün geçtikçe çoğalacaktır ve nasibim artacaktır.

Bu hâdisat gösteriyor ki, bedi' âsârın büyük bir hasiyeti ve bir kerâmetidir ki, talebelerini başka ellere vermiyor ve nurlandırmak için başka kapılara boyun büktürmüyor. Ağlayan kalblerimize teselliler veriyor. İmanlarımızı takviye ediyor. Lika-i İlâhî'yi iştiyakla istetiyor

ve sonunda da, “Ya Rab! Sen Üstadımızdan hoşnud olacağı tarzda râzı ol!” nidalarını, lisânen ve kalben söylettiriyor.

الْبَاقِي هُوَ الْبَاقِي

Talebeniz Ahmed Husrev

Bu mektup, Hüsrev Altınbaşak’a aittir. Burada da şeytanın şerrinden Allah’a sığınma hakkındaki 13. Lem’a üzerinde durulmuş. Hüsrev Ağabey, kendisi üzerinde denediği ve neticesini aldığı harika ilacın vasıflarını anlatıyor: “Ey Sevgili Üstadım! Bu kıymetli Risale ile mücahid talebelerimize öyle bir ilaç takdim ediyorsunuz ki, bu ilaçlarla manevî yaralarımız bir anda iyileşiyor, ızdıraplarımız o anda yok oluyor, kalplerimiz baştan ayağa sürûr ile doluyor. Rabbimize karşı taşımakta olduğumuz muhabbetlerimiz ziyadeleşiyor. (...) Talebelerinin her an ihtiyaçlarını düşünüp çareler arayan, ilaçlar hazırlayan, hazırladığı (mücerrep) ilâçları zahmetsiz olarak talebelerine kullandıran, mukabilinde hiçbir şey istemeyerek minnet ve medhin Cenab-ı Hakka yapılmasını emreden Sevgili Üstadım! Size evvelden beri “Lokman” nazarıyla bakmaktayım. Evet hakikaten bir Lokmansınız. Lokman Hekim gibi, kalbî arzularımızı işiterek bu Risaleler ile tedavi ulaştırıyorsunuz.”

134. Mektup

Eyyühe'l-Üstad,

Eyyâm-ı baharın her bir gününün, birer letâfet ve tarâvet-i bîmisâli ve acib tebeddülü, Fâtır-ı Akdes Hazretleri'nin nihayetsiz kudret ve azametini irâe eylediği gibi, deryâ-yı Nurun da bînâzîr ve hayret-bahş bir baharı; Minhaclar, Mirkatler, İstiâzeler ve emsâli lâtif, şirin, nuranî ezhâr ve esmâr-ı bînihayeleri, ehl-i îman ve tevhide tâze hayat bahşediyorlar. Bu nurlar öyle manevî gıdalar ki, herkesi, her an doyurmağa kâfi; ve bu elmaslar öyle kıymetdar birer rida'lardır ki herkesi her zaman ısıtmağa vâfidir. اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ هٰذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي

Aziz büyük Üstadım, bu risaleleri okudukça ruhum güller gibi açılıyor, hayat-ı fâniyeden gelen âlâm ve meşakkati kaldırıp atıyor. Yerine, kanâat gibi bir kenz-i mahfîyi iddihar ediyor. Ve diyorum:

“Ey ruh! Şimdiye kadar mânevî talep ve arzularını te’min eden nur fabrikasının elmas ve cevherlerinden her birerlerinin ayrı ayrı kıymet ve zerafetlerini görünce, bundan daha kıymettar bir eser olamaz deyip, sen hâlen, ben kâlen hükmediyorduk. Envâr-ı Kur’âniye ve reşhât-ı Fürkaniye ve lemeât-ı Bekâiyenin işte nihayeti yokmuş. Elhamdülillâh Hakâik-ı Kur’âniyeden yevmen feyevmen nasîbedar oluyoruz ve olacağız inşaallah. Hemen Cenâb-ı Kibriya, şu enhâr-ı kevseri hayat-ı bâkiye harmanı olan mahşere kadar akıtsın... Âmin.”

Üstadım Efendim, bugün harekât-ı mâziyem ile ahvâl-i hâzıramı mukayese ciheti ihtar edildi. Alâ kaderi’l-istitâa tetkik ettim. Neticede ahvâl-i hâzıramı -hamden sümme hamden- sıklet cihetinde pek hafif ve kıymet hususunda pek ağır buldum. Harekât-ı sâbıkam ise bunun hilâfıdır. Elhamdülillâh Cenâb-ı Feyyaz-ı hakikî, âciz, fakir, muhtaç kullarından Rahmet-i Rabbaniyesini esirgemedi.

Hoca Sabri

Nur Santralı Sıddık Sabri Hoca yine bu mektubunda ince hissiyatını şöyle anlatıyor: “Ey Üstad, bahar günlerinin her bir gününün emsalsiz birer letâfeti ve tazeliği ve acip değişikliği, Mukaddes Yaradan Hazretleri’nin nihayetsiz kudret ve azametini gösterdiği gibi, Nur deryâsının da eşsiz ve hayret veren bir baharı; Minhacû’s-Sünne ve Mirkatû’s-Sünneler ve Şeytandan istiâzeleri ifade eden Lem’âların Risaleleri ve emsâli lâtif, şirin, nûrânî nihayetsiz çiçekler ve meyveler, iman ve tevhid ehline taze hayat bahşediyorlar. Nurlar öyle gıdalar ki, herkesi her an doyurmaya kâfidir. Ve bu elmaslar öyle kıymetli birer elbiselerdir ki, herkesi, her zaman ısıtmaya yeterlidirler. Elhamdülillah hâzâ min fazlı Rabbî.

Aziz, büyük Üstadım, bu Risâleleri okudukça ruhum güller gibi açılıyor, fânî hayattan gelen elemeleri ve meşakkati kaldırıp atıyor. Yerine, kanaat gibi gizli bir hazineyi dolduruyor.

Onun için diyorum ki: ‘Ey ruh! Şimdiye kadar mânevi istek ve arzularını temin eden Nur Fabrikasının elmas ve cevherlerinden her birerlerinin ayrı ayrı kıymet ve zerâfetlerini görünce, bundan daha kıymetli bir eser olamaz deyip, sen hâlen, ben de kâlen (sözle) hükmediyorduk. Kur’an nurlarının, Furkan’dan süzülme sızıntıların ve ebedî parıltıların işte nihayeti yokmuş. Elhamdülillah, Kur’an hakikatlerinden gün be gün nasip sahibi oluyoruz ve olacağız inşaallah. Hem Cenab-ı Hak, şu Kevser nehirlerini, bâkî hayatın harmanı olan mahşere kadar akıtsın. Âmin.’”

135. Mektup

Ehl-i bidânnın şiddetli hücumuna mâruz kalan Süleyman hakkındadır.

Suâl: Süleyman nasıl adamdır? Başta buranın me’muru, çok adamlar onu tenkid ediyorlar. “Lüzumsuz sözleri hocaya söylüyor, yanlış ediyor, âdeta münafıklık ediyor.” derler. Sana çoktan beri hizmet ediyor; mâhiyeti nedir, bildir?

Elcevab: Süleyman sekiz sene, benim gibi asabî, hiddetli bir adamı hiçbir vakit gücendirmeden, hiçbir menfaat-i maddî mukabilinde olmayarak, kendi işini bırakıp, kemâl-i sadakatle lillâh için hizmeti bu köyce mâlûmdur. Böyle bir adamla bu köy değil, belki bu vilâyet iftihar etmeli. Bu tarz ahlâk, bu zamanda bulunması, medâr-ı ibrettir. Ben, hem garib, hem misafirim. Benim istirahatımı te’mîn etmek köyün borcu idi. Bu köy nâmına Cenâb-ı Hak onu ve Mustafa Çavuşu ve Muhacir Hâfız Ahmedî ve Abdullah Çavuşu bana ihsân etti. Ben de Cenâb-ı Hakk’a şükrediyorum. Bunlar, bana yüzer dost kadar kıymettar göründüler, vatanımı bana unutturdular. Gurbet ve misafirlik elemi bana çektirmediler. Bunların yüzünden ben, bu köyün hayatta ve vefat edenleriyle alâkadar olup, onlara her zaman dua ediyorum. Sadakatça Süleyman’dan geri kalmayan Mustafa Çavuş’la, Muhacir Hâfız Ahmed, şimdilik hücumu mâruz olmadığından iyiliklerinden bahsedilmedi. Bir parça Süleyman’dan bahsedeceğiz. Şöyle ki:

Süleyman, benim her hususî işimi ve kitâbemi kemâl-i şevk ile, minnet etmeyerek, mukabilinde birşey kabul etmeyerek, kemal-i sadakatla yapmış. Hattâ o derece hizmeti sâfi ve hâlis, lillâh için yapıyordu, belki yüz def'adan ziyade arzu ettiğim dakikada, ümid edilmediği bir tarzda geliyor; fesübhânallah diyordum: “Benim arzu-yu kalbimi, bu işitiyor mu?” Anladım ki o, istihdam olunuyor, sadakatının kerametidir. Hattâ hizmetimde bulunduğu bir gün, bir yaşındaki kız çocuğuna bakılmamış. Yüksek bir damdan, taş üstüne çocuk düştü. O hizmet sadakatının bir ikrâm-ı İlâhî olarak, o çocuk hiç bir teessür ve hastalık görmediği gibi, süttten, memeden bile kesilmedi. Her ne ise, bu tarz sadakatının lem'alarını çok gördüm.

Süleyman'da sadakatla beraber esaslı bir ihlâs gördüm. Evet bu günlerde insafsız insanlar, onun şeref ve haysiyetini kıracak derecede, hakkında işâalar izhar ettikleri zaman, ona teselli nevinden dedim ki, “Sana bu sût-i şöhreti takmakla riyadan kurtulursun.” O da kemâl-i sürûr ve ciddî bir surette o tesellîyi kabul etti.

Gelelim gıybet hakkındaki mesleğine: Bu zât bende gıybet hakkında, ne kadar şiddetli bir nefret olduğunu bildiği cihetle, beni kızdırmamak için, mümkün olduğu kadar cevaz da olsa, söylemiyor. Ve bilhassa Ramazanda, bütün bütün içtinab eder. Zaten ahlâkında, başkasına muzırlık yok. İnsafsızların işâasına sebep, bu kadar olmuş: Birisi sormuş, “Hoca Efendi, filân adama şöyle demiş mi?” O da geldi bana aynı sözü söyledi ki, o adama cevap versin. Halbuki o sözde ne gıybet var, ne de birşey.

Her ne ise.. Ben bu köyde ümid etmiyordum ki, benim en ziyade itimad ettiğim ve tam ahlâklarına ve diyanetlerine kanâat ettiğim Mustafa Çavuş, Süleyman Efendi gibi kardeşlerimi tenkid etsinler. Zannedirdim ki, ben gittikten sonra, burada benim yerimde, bana ettikleri hürmeti onlara edecekler. Ümidim budur ki, köy halkının yüzde doksanı onların kıymetini takdir edecekler. Birkaç insafsızlar tenkid ededursunlar, o tenkidlerden ne çıkar? Bunlara ilişmek, doğrudan doğruya bana ilişmektir.

Bana hizmet eden mezkûr kardeşlerim, hiçbir maddî menfaati düşünmeyerek ve kabul etmeyerek ve bilâkis kendi keselerinden bana

ve misafirlerime bakıyorlar. Hattâ Süleyman'a bazı yemediğim bir ekmek verdiğim vakit, hâtırımı kırmayarak alır. Fakat kat'iyyen mukabelesiz almıyor. Ona mukabil evinden getiriyor. Ara sıra birer bardak çay ısrar ediyordum, ilhâhıma karşı istinkâf ediyordu. Ne için böyle yapıyorsun derdim; "Hizmetimize maddî faide girmeyip, fisebîlillâh, ihlâslı olmak istiyoruz" derdi.

Hattâ bu Süleyman ve Mustafa Çavuş, misafirlerim için çok hizmet ettikleri halde, hiç bir vakit hiç bir misafir bu iki zâta bir hediye getirdiğini görmedim, bilmedim. Yalnız Bekir Bey bir def'a Süleyman'ın küçük kızına bir kaç meyve vermiş. Ona mukabil Süleyman -bildiğime göre- bir kaç defâ patlıcan, biber, kavun gibi sebzeler hediye edip, ona göndermekle beraber, Bekir Bey buraya geldikçe, onun, hem başka misafirlerin hayvanatına saman, arpa verir.

Bunun bu ahlâkı zâtında vardı. Yanıma geldiği vakit, benim bir düstur-ı hayâtım olan istiğnâ ve insanların hediyelerini almamak kaidesi, onun aslı ahlâkına muvafık gelmiş. Daha ziyade, insanların değil hediyesini kabul etmek, onlara ettiği iyiliklere mukabil dahi bir şey kabul etmiyor. Hattâ, yüz def'a ben ısrar etmişim, benden fazla kalan bir şeyi kabul etmiyor.

Hattâ bir def'a, bir kıyye kadar üzüm, kayısı kurusu, bir kıyye bal ben yemiyordum. Misafirlere de yedirmek istemiyordum. Ona ısrar ettim, "Bu hediyemdir, teberrükümdür, çocuklarınıza hediye ediyorum, almaya mecbursun" dedim. Aldı, iki şinik buğdayını, bana -değirmende öğütterek- getirdi. Dört aydır daha bitmemiş.

İşte bu zâtın hakikî hâli bu surette iken, insafsız insanlar bunun hakkında işâa ediyorlar ki, "Said'in sayesinde yaşıyor." O da kemâl-i iftiharla dedi: "Evet, Üstadımın sayesinde, kanaati ve iktisadı öğrendim, rahatla yaşıyorum. Halkların bu sözleri bana iyidir. Beni riyadan kurtarır, ihlâsa sevk eder" dedi.

Ben de dedim: Sana iyidir, hizmet-i Kur'ân'a zarardır. Onun için hakikat-ı hâli beyan ediyorum, tâ ehl-i bid'a bilsin ki, ihlâs ile lillâh için çalışıyorlar.

Bu mektup Sıddık Süleyman hakkında ileri-geri konuşanlara karşı bizzat Bediüzzaman Hazretlerinin verdiği cevaptır. Onu veciz bir şekilde şöyle tarif ediyor: “Süleyman sekiz sene, benim gibi, asabî hiddetli bir adamı hiçbir vakit gücendirmeden, hiçbir maddî menfaat mukabilinde olmayarak, kendi işini bırakıp tam bir sadâkatla Allah için hizmeti bu köyce malumdur. Böyle bir adamla bu köy değil, belki bu vilayet iftihar etmeli. Bu tarz ahlâk, bu zamanda bulunması, ibret vesilesidir.”

Üstad, Sıddık Süleyman’la beraber Mustafa Çavuş, Muhâcir Hâfız Ahmed ve Abdullah Çavuş gibi kimseler için de şöyle diyor: “Ben, bu köyde, ümit etmiyordum ki, benim en ziyade itimad ettiğim ve tam ahlâklarına ve diyanetlerine kanaat ettiğim Mustafa Çavuş, Süleyman Efendi gibi kardeşlerimi tenkit etsinler. Zannedirim ki, ben gittikten sonra, burada benim yerimde, bana ettikleri hürmeti onlara edecekler. Ümidim budur ki, köy halkının yüzde doksanı onların kıymetini takdir edecekler.”

136. Mektup

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ

Aziz kardeşim Mustafa Efendi!

Bazı emârelerle ve bazı zevâtın hüsn-ü şehâdetiyle bana kanâat gelmiştir ki, zâtınız dahi Müezzinzâde Bekir Efendi gibi bana ciddî bir talebe ve samimî bir âhiret kardaşı olabilirsiniz. Hem senin merhum pederin Hacı Said Efendi, silsile-i duamda çoktan beri dahildir.

Bu defadaki gayet kıymettar hediyen olan zezem suyu ve Medine-i Münevvere hurmasına mukabil, gayet kıymettar ve ehl-i îman mâbeyninde nihayet derecede mu’teber ve ehl-i dalâlet başında sâika gibi te’sir gösteren “Otuz Birinci Söz” olan mi’rac ve şakk-ı kamere dair risaleyi ve vahdâniyet ve mârifetullah ve muhabbetul-laha dair ve ehl-i tahkik meyânında emsalsiz ve pek meşhur ve nuranî

üç mevkıflı olan “Otuz İkinci Söz”ü takdim ediyorum. Eğer zâtınız hattı güzel bir zâtı bulup size (kendinize) istinsah etsen çok iyi olur. Fakat tashihine dikkat edilsin. Bir iki defa, kardaşım Seyyid Şefik’in muavenetiyle mukabele edilsin. Sonra Bekir Efendi alsın, kendine ve kayınpederine yazdırsın. Eğer zâtınız öyle iyi bir kâtib bulamadın; aslı sana kalmak ve birkaç defa Bekir Efendiyle beraber okumak şartıyla Bekir Efendi veya Hâfız Hidâyet Efendi gibi kıymetini takdir eden ve münâsib gördüğün zâtlara ver, kendilerine yazdırsınlar.

Haber almışım ki, Arabî olarak eski huruf ile Matbaa-i Evkaf’da tab’edilmek izni varmış. Eğer Cenâb-ı Hakk’ın rahmetiyle, Türkçe olarak eski hurufa müsaade-i resmî olduğu dakikada ve Bekir Efendi şu iki risaleyi Seyyid Şefik’in taht-ı nezâretinde tashihine gayet dikkat etmek şartıyla çabuk tab’ediniz. Tab’ masrafını da kesenizden sarfetmeye mecbur değilsiniz. Çünkü, Haşır Söz’üne seksen banknotu sarfettik; üç yüz banknotu kazandık. Demek bunlar satılmayacak mallar değildir. Müslüman ruhları bunlara gıda gibi muhtaçtırlar. Yalnız iki yüze yakın aboneler bulursa, birisi tab’ edilse hem fiyatını çıkarabilir, hem başka risalelerin de tab’ına medar olabilir. Halklardan sadaka kabul etmediğim gibi, kitaplarıma da sadakalarla tab’ını kabul etmem. Yalnız gayretinizi ve himmetinizi Onuncu Söz gibi, yalnız yanlışsız ve güzelce tab’ına ve matbaadaki tashihatına sarfediniz. Ve birinci olarak tab’ettirdiğiniz risalenin masârif-i tab’iyesi ne kadar ise bana bildiriniz. Ben borç eder, para gönderirim.

Eğer tab’ına muvaffak oldunuz; zâtınız pederiniz gibi çok sevdiğiniz Medine-i Münevvere ve Mekke-i Mükerrreme ahâlisine bir miktar nüsha gönderseniz çok iyi olur. Belki eski hediyelerinizden daha hayırlı hediye hükmüne geçecektir, inşallah.

الْبَاقِي هُوَ الْبَاقِي

Said Nursî

Üstad bu mektupta Mustafa Efendiye 31. Söz ile 32. Söz’ü matbaada bastırmak istediğini bildiriyor. “Haber aldığımızıza göre, Arapça olarak eski harflerle Evkaf Matbaasında bastırma izni varmış. Eğer Cenab-ı Hakk’ın rahmetiyle, Türkçe

olarak eski harflere resmi müsâde olduğu dakikada ve Bekir Efendi şu iki Risaleyi Seyyid Şefik'in nezâreti altında tashihine gayet dikkat etmek şartıyla çabuk bastırınız. Basım masraflarını da kesenizden sarf etmeye mecbur değilsiniz. Haşır Sözüne seksen lirayı sarf ettik, üçyüz kazandık. Demek bunlar satılmayacak mallar değil. Müslümanların ruhları bunlara gıda gibi muhtaçtır. Yalnız ikiyüze yakın abone bulunsa birisi tab edilse, hem fiyatını çıkarabilirler, hem başka Risalelerin de basılmasına vesile olabilir. Halklardan sadaka kabul etmediğim gibi, kitaplarımın da sadaka paraları ile basılmasını kabul etmem. Yalnız gayretinizi ve himmetinizi Onuncu Söz'de olduğu gibi, yalnız yanlışsız ve güzelce basılmasına ve matbaadaki tashihlerine sarf ediniz. Birinci olarak bastırduğunuz Risâlenin basım masrafları ne kadar ise bana bildiriniz. Ben borç eder para gönderirim. Eğer bastırabilirseniz, zâtınız, pederiniz gibi, çok sevdiğiniz Medine-i Münevvere ve Mekke-i Mükerreme ahalisine bir miktar nüsha göndererseniz çok iyi olur. Belki eski hediyelerinizden daha hayırlı hediye hükmüne geçecektir inşaallah..”

Bu mektupta Risalelerin baskısı ve neşri ile ilgili bazı disiplinleri ifade ediyor. Yani tashih meselesi, sadaka parası ile basılmaması ve Medine ve Mekke gibi Âlem-i İslâmın merkezlerine gönderilmesi meselesinin önemle üzerinde duruyor.

137. Mektup

Hulusi Beye hitaptır.

Aziz kardeşim!

Sizler sabah akşam duamda dâhilsiniz. Siz dahi beni duanızda dâhil ediniz. Şu âlemde mü'mine karşı en büyük yardımı dua ilemdir. Eğer bir adam, dostundan emin ise, ki gurura girmez, onu şükre

sevketmek için tahdis-i ni'met nev'inden ona ait bir kısım ihsânât-ı Rabbaniyeyi bahsetse beis yoktur zannederim.

İşte, seni gurursuz bildiğim için bu sırrı sana açıyorum. Şöyle ki, ben Sözler'i yazarken ihtiyarsız olarak ekser temsilâtı, şuûnât-ı askeriye nev'inde zuhur ediyordu. Ben hayret ediyordum. Neden böyle yazıyorum? Sebebini bulamıyordum. Sonra hatırıma geldi ki, belki istikbalde şu sözler'i hakkıyla anlayacak, kabul edip hırz-ı cân edecek en mühim talebeleri askerîden yetişecek. Onun için böyle yazmaya mecbur oluyorum, düşünüp o kahraman askerleri bekliyordum.

İşte mağrur olma, şükret; sen o askerlerden bahtiyar birisisin ki, evvel yetiştin. Yirmi dört adet Sözler'i meşâğıl-i dünyeviye içinde yazmaktığın, benim bu hüsn-ü zannımı te'yid etti. Fakat bâki kalan Sözler çok mühimdirler. Hususan İcaz-ı Kur'ân ve Kader Sözleri. İnşâallah ötekileri sana yazdıran, bunları dahi yazdıracak. Şimdiye kadar yazdığın Sözleri bir vakit gönder, güzelce tasih edip göndereceğim.

Merhum Muallim Cudi'nin kasidesi mübarektir. Cenâb-ı Hak o zâtı şefâat-i Kur'ân'a mazhar etsin. Görmemiştim, görmesinden memnun oldum. Allah senden razı olsun. Yazdığın salâvat-ı şerife ise, onun hususunda birşeye rastgelmedim. Fakat ondaki letâfet ve nuraniyet gösteriyor ki, o onun hakkında zikredilen cevaba ve fazilete lâyıktır. İştittim ki, Onuncu Söz'den sen kendi nüshanı pederinize göndermişsiniz. Ben ona mukabil bir nüshayı kardaşıma hediye ediyorum. O nüshada, fehmi teshil eder çok yerlerinde çizgi çekilmiş. Onu Şeyh Mustafa, Hakkı Efendi, Hüseyin Efendiye veriniz ve daha sâir bildiğinize gösteriniz, tâ onlar nüshalarını onlar gibi yapsın.

Kardeşim, şu gurbet, esaret yalnızlık vahşetinde Şeyh Mustafa, Hakkı Efendi, sen ve Hüseyin Efendi gibi nurlu dostlarla ünsiyet edip teselli buluyorum. Cenâb-ı Hak beni de sizi de tarîk-ı Haktan şaşırtmasın. Âmin.

Şeyh Mustafa ve Hakkı ve Hüseyin ve Edhem Efendilere selâm ile dua ederim.

الْباقِي هُوَ الْباقِي

Âhîret kardeşiniz Said Nursî

Üstad bu mektubu Hulusi Bey'e göndermiştir. Bu mektupta Üstad "Şu âlemde müminin mümine karşı en büyük yardımı dua iledir." diyor. O zaman, bundan istifade etmemiz gerekmektedir.

Ayrıca bilhassa Küçük Sözler'de geçen asker temsilleri için şunları söylüyor: "Ben Sözleri yazarken iradem dışında, temsillerin çoğu askeri işler nevinden zuhur ediyordu. Ben hayret ediyordum. Neden böyle yazdığının sebebini bilmiyordum. İşte mağrur olma, şükret; sen o askerlerden bahtiyar birisin ki, evvel yetiştin." diyor.

Hulûsi Beyin yazıp gönderdiği Muallim Cûdi'nin kaside-i için de Üstad; "Merhum Muallim Cûdi'nin kaside-i mübarektir. Cenab-ı Hak, o zâtı Kur'an'ın şefaatine mazhar etsin. Görmemiştım, görmekten memnun oldum. Allah senden râzı olsun." diyor.

Trabzonlu Muallim Cûdi (1863-1926) Arsinli'dir. Muallim Cûdi, şâir, yazar, bir din adamıdır. 1920 senelerinde Yahya Kemal'in "Ezansız Semtler" ismindeki yazısını okuyunca üzülmüş ve bunun üzerine Kur'an-ı Kerim ve Hz. Muhammed (s.a.s.) üzerine bir kaside yazmış. Bu kaside Tasvir-i Efkâr Gazetesinde yayınlanmıştır. Hulûsi Bey bu kasideyi 1929'da Eğirdir Dağındaki Dağ Talimğâhından, Barla'ya Üstad'a göndermiştir.

138. Mektup

Hulusi Bey'e hitaptır.

Gayûr, ciddî, hâlis ve muhlis âhiret kardeşim!

Evvelen: Size Otuz İkinci Söz'ün ikinci mevkıfını gönderdim.²²
Dikkat ile okuyunuz ve güzelce yazınız. Hatâlar varsa da tashih

22 Birinci Mevkıfı ise Ramazan hediyesidir.

ediniz. Acele ve hazin bir kalb ile yazıldığı için içinde müşevveşiyet bulunacaktır.

Sâniyen: Muvakkat bir fütur, bir tenbellik sizde ârız olduğunu yazıyorsunuz. Baharda kanın galeyânından gelen ve gecelerin kısalmasındaki uykusuzluğundan neş'et eden ve müstemi'lerin kalbleri işlere teveccüh etmelerinden tevellüd eden rehavet ve füturdan başka, meyânımızdaki münasebet-i ruhiyenin rabitasıyla, musibetin eseri olarak bendeki sarsıntının size ini'kâsı ve sirâyet etmesi mümkündür.

Merhum Abdurrahman'ın vefatı zamanında bilmediğim hâlde, o münasebet-i ruhiye cihetiyle fazla bir sarsıntıyı Ramazan-ı şerifte hissettim. Şimdi anladım ki, şuurî ve ihtiyarî olmayan çok in'ikâsât vardır.

Fakat, kardeşim, sen şimdi iki vazifeyi görmekle mükellefsin: Biri kardeşim Hulûsi Beyin vazifesini; biri de, evlâd-ı mâneviyem ve biraderzâdem ve bir dehâ-i nuranî sâhibi olmak pek muhtemel olan Abdurrahman'ın vazifesi de size ilâve edildi. O benim hakikî bir vârisim idi. Yazdıklarını ve malımı kendi malı telâkki ederdi, öyle de sahib oluyordu. Sen de bundan sonra yazı ve sözleri, senin hocanın yazısı diye tutma; kendi malın ve senin sözlerindir bil, öyle sahib ol. Hakkı Efendi'ye söyle ki, o da kardeşim Abdülmecid yerinde kendini anlasın ve onun vazifesiyile mükellef olduğunu bilsin.

Sâlisen: Otuz Üçüncü Söz'den başka Söz yazılmak ihtiyacı kalmadı. Hem şer'an çok mübarek bu otuz üç adetten bazı esbaba binaen geçmeyeceğim. Hem de hakâik-i esasiye-i Kur'âniye ve îmaniyenin elzem ve lâzım olan kısımları hemen ekseriyet-i mutlaka itibariyle yazılmıştır.

Ümid ediyorum ki, Cenâb-ı Hak kabul etse tevfiik verse, yazılanlar dalâlet bulutlarını dağıtmaya kâfidirler. Her derdin devâsı içinde var demiyeyeceğim, fakat mühlik dertlerin ağleb devâsı yazılanlarda vardır. Siz onların mütalâasını, kıymettar bir ibadet olan tefekkür nev'inde telâkki ediniz. Ve onlardaki ilmi, envâr-ı îmandan ve mârifetullahdan tasavvur ediniz ki usanç vermesin. Hem sizde ve müstemi'inde iştiyak olduğu zaman okuyunuz. Bakî selâm ve dua.

Kardeşiniz Said

Otuz Üçüncünün Birinci Makamına dair sen fikrini yazdın. Beğendiğini gösteriyorsun. Hakkı Efendi ile Müftü Efendi ve sâir ihvanların da nasıl bulduklarını anla, bana yaz. Umum kardeşlerime selâm ve dua ediyorum ve onların duasını istiyorum.

Hulûsi Bey kardeşim, o senin selefine mektubunu oku ve ona acı ve ona dua et.

Bu mektupta Üstad Hazretleri Hulûsi Beye birkaç mühim meseleyi söylüyor: “Evvelen: Size 32. Söz’ün 2. Mevkifi’ni gönderdim. Dikkatle okuyunuz ve güzelce yazınız. Hatalar varsa da tashih ediniz. Acele ve hazin bir kalp ile yazıldığı için, içinde müşevveşiyet (karışıklık) bulunacaktır. İkinci olarak: Geçici bir gevşeklik, bir tembellik size ârız olduğunu yazıyorsun. Baharda kanın galeyânından gelen ve gecelerin kısalmasındaki uykusuzluktan ileri gelen ve dinleyenlerin kalpleri işlere yönelmelerinden doğan gevşeklikten başka, aramızdaki ruhî münasebetin râbitasıyla, musibetin eseri olarak bendeki sarsıntının size yansması ve sirâyet etmesi (bulaşması) mümkündür. Merhum Abdurrahmanın vefatı zamanında bilmediğim halde o ruhî münasebet cihetiyle fazla bir sarsıntıyı Ramazan-ı Şerif’te hissettim. Şimdi anladım ki, şuurlu ve iradî olmayan çok yansımalar vardır.”

Bundan anladığımızı göre acelecilik ve hazin haller insanın ifadelerine müdahale edebilirler. Yaz mevsimi gevşekliğinin çeşitli sebepleri olabilir: Kanın galeyanı, gecelerin kısalığı, uykusuzluk, dinleyenlerin dünyevi işlere yönelmesi gibi şeyler..

“Şuurlu ve iradî olmayan çok yansımalar, ruhlara aksedebilir.” Geniş mânâlı bir söz. Abdurrahman’ın vefatının Üstad’a verdiği ruhî sarsıntı, bir aynadan başka aynalara akseder gibi talebelerinde ihtizaz ve sarsıntılara vesile olmuş. Tersî de mevzu bahistir. İyi mânâda da rezonanslar olabilir.

Bu, hocalarından talebelerine olduğu gibi talebelerinden de hocalarına yansiyabilir.

Bu mektubun devamında Hulûsî Bey'in omuzuna ikinci bir vazife daha yüklenmiş olduğu anlatılıyor: “Kardeşim (Hulûsî Bey) sen şimdi iki vazifeyi görmekle mükellefsin: Biri kardeşim Hulûsî Bey'in vazifesini; biri de, mânevi evlâdım ve biraderzâdem ve nûrâni bir deha sahibi olmak pek muhtemel olan Abdurrahman'ın vazifesi size ilâve edildi. O, benim hakiki bir vârisim idi. Yazdıklarımı ve malımı, kendi sözleri, hocanın yazısı diye tutma; kendi malın ve senin sözlerindir diye bil, öyle sâhip ol. Hakkı Efendiye de söyle ki, o da kardeşim Abdülmecid yerinde kendini anlasın ve onun vazifesiyle mükellef olduğuna bilsin.”

Mektubun sonunda, Sözlerin ve diğerlerinin sayısının niçin 33'ü geçmeyeceğinin hikmetini anlatıyor: “33 Söz'den başka Söz yazılmak ihtiyacı kalmadı. Hem şer'an çok mübarek olan 33 adetten, bazı sebeplere binâen ileriye geçmeyeceğim. Hem de Kur'anî esasların hakikatlerinin lâzım ve elzem olan kısımları hemen mutlak ekseriyet itibariyle yazılmıştır. Ümid ediyorum ki, Cenab-ı Hak kabul etse, muvaffakiyet verse, yazılanlar dalâlet bulutlarını dağıtmaya kâfidirler. Her derdin devası içinde vardır demeyeceğim, fakat helâk edici dertlerin çoğunun devâsı yazılanlarda vardır. Siz onların mütâlaasını, kıymetli bir ibadet olan tefekkür nev'inde telâkki ediniz. Onlardaki ilmi, iman ve marifetullah nurlarından tasavvur ediniz ki, usanç vermesin. Hem sizde hem de bilmeyenlerde iştiyak olduğu zaman okuyunuz.”

Son iki cümledeki tavsiye de çok çok mühim.. Yani iştiyak yoksa millete zorla dinletmeye çalışmayın.

139. Mektup

Hulûsi Bey'e hitaben yazılmış bir mektubdur.

Sevgili Kardeşim!

Seni teşvik için değil, çünkü teşvike muhtaç değilsin. Hem medar-ı fahr olmak için değil; çünkü fahr ise ucb ve riyâya medardır. Belki sana medar-ı şükür olmak için diyorum ki.

Sen ve Hakkı Efendi benim için yüz ciddî talebe hükmüne geçtiniz. Hattâ diyebilirim ki, kader-i İlâhî beni bu yerlere göndermesi, sizleri şu vazife-i kudsiyede uyandırmak içinmiş. Şimdi şu zamanda îman-ı tahkikînin dersini vermek pek büyük ve fazilettir ve kudsî bir vazifedir. İman-ı tahkikîyi taşıyan bir mü'min, çok mü'minlere bir nokta-i istinad olur ki, şuursuz olarak avâm-ı mü'minîn o îman-ı tahkikî sahibinin kuvvet-i imanına istinad ederek kuvve-i mânevîyeleri kırılmaz; dalâletlere karşı dayanırlar.

İşte şöyle bir derste bulunduğunuz için Cenâb-ı Hakk'a şükür etmelisiniz. Ben de Cenâb-ı Hakka yüz binler şükür ediyorum ki, o kuvvetli omuzlarınız yüküm altına girdiği için zayıf omuzum ağırlıktan kurtulup ruhum rahat etti. İstirahat bulan ruhum size takdîr-kârane ve minnetdârâne bakıyor. Ve mes'uliyetten kurtulan kalbim de muvafakiyetinize duâ ediyor. Ve icrâ-yı vazife için çok düşünmekten kurtulan aklım da sizi tebrik ediyor. Ben şu vazife-i kudsiyede bilmeyerek istihdam olunurdum. Siz bilerek hizmet ediyorsunuz, bahtiyarsınız. İnşâallah niyet-i hâliseniz, benim müşevveş niyetimi dahi tashih edecektir. Şimdi başka bir kaç noktayı size beyan ediyorum.

Evvelen: Yazdığım bazı şeylere dair fikrinizi soruyordum. Maksadım, "Gördüğüm hakikat acaba hakikat mıdır?" diye sormuyorum. Belki, "Hakikata açılan yol, acaba umuma yol olabilir mi?" diye soruyorum. Çünkü umumun telâkkisini sizin kadar biliyorum.

Saniyen: Misafir Müftüye ve Şeyh Mustafa'ya size gönderilen mektubun birer suretini verdiği için iyi ettiniz. Hattâ bana da bir suret gönderiniz. Hem biraderzâdem olan o müftünün oğluna deyiniz ki, benim tarafımdan âhiret kardaşım ve Kur'ân hizmetinde arkadaşım ve meşreben celâllî olan pederine yazsın: Selâm, duamla beraber ondan

istiyorum ki, beraber götürdüğü envâr-ı Kur'âniyenin suhûlet-i intişarları için irşâd ve nasihatında قَوْلًا لِّبِنَا لَهُ قَوْلًا فَفَقَوْلًا âyetindeki lûtf-u irşâdı kendine rehber etsin.

Râbian: Sorduğum suallere dair yanımda kitab bulunmadığı için Hanefî ulemâsının kavillerini ve ehâdîsin rivayetlerini şimdilik bilmiyorum. Fakat bence böyle efdaliyet mes'elesinde, kabûl-i âmmeyi ihsâs eden âdet-i cemaat medar-ı tercihtir. Âdet-i İslâmiye nasıl gelmiş, o daha efdaldir.

Birinci suâliniz: Eğer Kur'ân okunurken, namazın, tesbîhatın tetimmesi ise, kibleye karşı duranlar vaziyetlerini bozmamak evlâdır. Yalnız müezzinin önündeki adam arkasını çevirsin, yahut çekilsin. Eğer Kur'ân müstakil olarak okunursa, okuyana karşı teveccüh etmek evlâdır. Hem cihât-ı sitte ile mukayyed olmayan, ruh kulağıyla dinleyen adam kibleye karşı teveccüh etse ve cismanî kulağıyla dinleyen adam, okuyana karşı teveccüh etse evlâdır.

İkinci suâliniz: Cemaatin iştiyakına ve okuyanın niyetine göre efdaliyet tahavvül eder. (Hâşiye)

Üçüncü suâliniz: Üç ihlâs bir fâtiha muhtasar bir hatim hükümünde olduğundan ona vakit tahdid edilmez. Her vakitte gayet müstahsendir.

Dördüncü suâliniz: اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ وَ مِنْكَ السَّلَامُ تَبَارَكْتَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ kelâmını değil yalnız müezzin, her bir musallî her bir namazın selâmından sonra söylemesi Şâfiice sünnettir. Hanefice dahi müezzin için her namazda sünnet olması gerektir.

Umum ihvanlara selâm ve bayramlarınızı tebrik ediyorum.

Âhiret Kardeşiniz Said Nursî

Üstad bu mektubu da Hulûsi Beye yazmıştır: Bu mektupta çok mühim mesajlar bulunmaktadır: “Şimdi şu zamanda, tahkîkî imanın dersini vermek pek büyük bir fazilettir ve kudsî bir vazifedir. Tahkîkî iman taşıyan bir mümin, çok müminlere bir dayanma noktası olur ki, şuursuz olarak mümin avam halkın, o tahkîkî iman sâhibinin imanının kuv-

vetine dayanarak, kuvve-i mâneviyeleri kırılmaz; dalâletlere karşı dayanırlar.”

Evet, “Bu zamanda en büyük bir ihsan, bir vazife imanını kurtarmak ve başkalarının imanına kuvvet verecek bir surette çalışmaktır.”

Fikir çalışmalarının ve teröre dönüşen anarşinin hüküm sürdüğü 1980 öncesi günlerde, inkârcı bir öğretim üyesi ders anlatırken ve hiç münasebeti yokken İslamiyet’e saldırır ve her şeyi inkar eder. Bunlarla yetinmez, inkârcılığın bilimsel bir tavır olduğunu söyler. Dindar bir öğrenci de üzülür. Solun ve materyalistlerin hâkim olduğu bir ortam olduğu için bir itirazda bulunamaz ve için için kendisini yer. Yanında da kılık ve kıyafet itibarı ile dinden çok uzak intibasını veren bir öğrenci oturmaktadır. O dindar öğrencinin ızdırabını fark edince ona “Üzülme arkadaşım. Bu adam her ne kadar böyle konuşsa da geçen gün bir arkadaşım bana bir öğrenci grubunun kaldığı bir eve götürdü, orada bazı dini kitaplar okudular, din ve iman konularını ilmi şekilde isbat ediyorlar. Belki ben o duyduklarımı tekrarlayamam, ama kesin inanıyorum ki, Müslümanlığın bugün her şeyi akli, mantıklı ve ilmidir, sen merak etme.”der.

Benzer şeylere öğretmenliğim sırasında da rastladım. Bir din ve ahlak dersi öğretmeni olarak, âyetlerin günümüze, ilmi ve fenni gelişmelere bakan yönlerine sık sık temas ediyordum. Çünkü okulumuzda “İlim, din ile çatışır.” tezini işleyen materyalist hocalar vardı. Bir gün hevâî takımından ve hiç tahmin etmediğim bir öğrenci bir felsefe hocasının İslamiyeti ilim dışı sayarak aşağılayıcı sözleri karşısında “Hocam siz boş konuşuyorsunuz. Bizim din hocamız bu işin öyle olmadığını çok güzel anlatıyor. Bu tutarsız sözlerinizi bizim yanımızda değil bir de onun yanında söyleyin. Eğer kendinize güveniyorsanız, sizi yan yana getirip bir dinleyelim bakalım. Kur’ân elektriğe işaret ediyor, kainatın yaratılışına

ilmi şekilde bakıyor. Ama ayetler göstererek bunu ben anlatamam ki. Siz niye onunla konuşmuyorsunuz.” der. Diğer öğrencilerin de dediklerine göre bu materyalist hoca bir daha öyle bir şey söylemez.

Üstad ‘Ben şu kudsî vazifede bilmeyerek istihdam olunurdum; siz bilerek hizmet ediyorsunuz, bahtiyarsınız.’ diyor, şükretmek gerektiğini ihtar ediyor.

Ayrıca Üstad, insanların Risaleler hakkında ne düşündüklerini merak ettiği için halkın içinde bulunan bilhassa okumuş yazmış tabaka ile temas halindeki talebelerinin bu husustaki görüşlerine önem veriyor: ‘Yazdığım bazı şeylere dair fikrinizi soruyordum. Maksadım ‘Gördüğüm hakikat acaba hakikat mıdır?’ diye sormuyorum. Belki ‘Hakikate açılan yol, acaba umuma yol olabilir mi?’ diye soruyorum. Çünkü umumun telakkisini sizin kadar bilmiyorum.’

İslâmî ilimlerin bir hârikası olmasına rağmen Muhyiddin ibn-i Arabî'nin bazı eserlerini herkesin okuması İslâm Âlimleri hatta kendisi tarafından uygun bulunmamış: ‘Bizden olmayan ve makamımızı bilmeyen, kitaplarımızı okumasın, zarar görür.’ demiştir. Bilhassa vahdetü'l-vücut konusundaki yazdıklarının günümüzde zarar vereceğinin altı çizilmektedir.

Onun için Üstad, en başta geçtiği gibi: ‘Hem hangi kitap olursa olsun, böyle ilahî ve imani hakikatlardan bahsetmiş ise, mutlaka bir kısım meseleleri, bir kısım insanlara zarar verir. Zarar verdikleri için, her mesele herkese neşredilmemiş. Halbuki şu Risaleler ise, şimdiki kadar hiç kimsede -çoklardan sorduğum halde- kötü tesir, aks-i amel ve zihin karışıklığı gibi bir zarar vermemeleri, doğrudan doğruya gaybî bir işaretle ilâhî bir inayet olduğu bize muhakkaktır.’ diyor.

140. Mektup

Hulusi Bey'e yazılan bir mektuptur.

Aziz kardeşim, hamiyetli arkadaşım, gayretli talebem, sevgili birâderzâdem!

Senin güzel mektubun bana şifalı oldu. Ben ziyade rahatsız iken onu okudum, bana bir sürur verdi, o sürur dahi o hastalığa bir hif-fet verdi. Şu hastalığın sırrı, insanlardan istiğnâya dair sana yazdığım mektubun kerâmetidir. Çünkü o mektubu bir gün iki-üç zata, onların hediyelerinin adem-i kabulüne medar olmak için okudum. Aynı günde o zâtın hanesine gittim. Az bir yemek getirdi, arkadaşlarımla hatırları için bir parça yedim. Hiç hatırıma gelmedi ki, o günde o hakikatlı mektubu o yemek sahibini okudum. Şimdi muhalefet ediyorum. Yemekten sonra hâtırıma geldi. Fakat hediye kabul edemiyorum, belki yemek yenilir tahmin ettim. Fakat مَا لَا يَفْعَلُونَ altına girdiğimden öyle bir şiddetli tokat yedim ki, bu dört senede böyle hastalık görmemişim. Fakat Cenâb-ı Hakk'a şükrettim ki, bir iki senedir bazı emâreler ve hâdiseler ile zannettiğim bir hakikat, bu tokat ile gayet kat'iyetle göründü.

Şeyh Mustafa'ya benim tarafımdan geçmiş olsun de ve şu hikâyeyi ona söyle:

Eskide iki ciddi âhiret kardaşları var imiş. Biri hasta düşer, ötekisi ziyaretine gitti. Dua eder, hasta iyi olmaz. Öyle ise sen kalk, ben yatacağım demiş. Hasta kalkmış, onun yerine hasta olarak yatmış. Her ne ise.. Demek Şeyh Mustafa ile kardeşliğimiz ciddîleşmiş ki, ben hastalığına dua ettim, kabul olmadı. Fakat birkaç gün devamı mukadder olan hastalığının bir parçası bana verildi. İnşâallah ona bir parça hiffet gelmiştir.

Sözler hakkında hüsn-ü şehâdetiniz, bana büyük bir teselli verdi. Vazifemin bitmediğine dair bürhanlarınız gayet kuvvetlidirler, lâkin ben gayet kuvvetsizim. Fakat Cenâb-ı Hakk'a tevekkül edip, o bürhanlara serfûrû ediyorum.

Cemaata Sözleri okumak zamanında, sendeki hissiyât-ı âliye ve fazla inkişâf ve fedakârâne hamiyet-i dîniye galeyânının sırrı şudur ki:

“Velâyet-i kübrâ olan veraset-i nübüvvetteki makam-ı tebliğın envârı altına girdiğın içindir. O vakit sen, dellâl-ı Kur’ân Said’in vekili belki mânen aynı hükmüne geçtiğın içindir.”

‘Gurbet mektubu’yla kamer ve zemin ve seyyarata dair mektubuma cevap verilmemesinin sebebi şu olmak gerektir ki; ‘Gurbet Mektubu’, bütün dünyayı unutmak hissi ile yazılmıştır. Sen dünyayı unutmak değil, belki vazife itibariyle en sathî maddiyatla zihnin meşbu’ olduğı bir zamanda, herhalde o gurbetteki zevki bulamadın. Ve o mektubun tam derecesini, muvakkaten perde çekilmiş olan parlak zekâvetin kavrayamadı ki, cevap yazamadı.

Öteki mektub, çok yüksek ve çok geniş hakâika işaret ettiğı ve hadsiz âlem-i ulviyenin ve nihayetsiz âlem-i mâneviyenin bir nevi haritasına işaret ettiğı için sâfi, meşgalesiz, arzı ve arzlılardan sıyrılıp yukarıya çıkan bir akıl lâzım idi. Halbuki benim gayretli kardeşim, o vakit zeminin haritasını alacak bir vazife ile meşgul olduğundandır ki, o ulvî ve pek keskin zekâvetin o mektuba karşı sükutu iltizam etmeye mecbur olmuş.

Said Nursî

Üstad, bu mektubu da Hulûsi Bey’e yazmıştır. Bu mektup dikkat edilmesi gereken bazı mesajları ihtiva ediyor.

Mektubat Risalelerin ikinci mektubu, istiğna düsturunu ve hediye kabul etmemesinin sebeplerini altı madde hâlinde beyan ediyor. Bunları Üstad, bazı kişilere okuyor. Aynı günde bunlardan birisinin evine gidiyor. Aklına, hediye kabul edilmez ama belki yemek yenir diye bir düşünce geliyor. Onun için şiddetli hasta oluyor. “Yapmadıkları şeyleri söylüyorlar.” (Şuarâ, 226) hükmü altına girdiğimden, öğle şiddetli bir tokat yedim ki, bu dört senede böyle bir hastalık görmemiştim. Fakat Cenab-ı Hakk’a şükrettim ki, bir-iki senedir bazı emâreler ve hadiselerle zannettiğim bir hakikat, bu tokatla gayet katiyetle göründü.’ diyor. Ama “Aziz kardeşim, hamiyetli arkadaşım, gayretli talebem, sevgili biraderzadem” diye hitap ettiğı Hulûsi Bey’in mektubu

Üstad'a şifalı oluyor. Mektubu okuyunca kendisine bir sürûr geliyor ve hastalığı da hafifliyor.

Üstad'ın "Sözler hakkındaki, güzel şahitliğiniz bana büyük bir teselli verdi. Vazifemin bitmediğine dahil delilleriniz gayet kuvvetlidir; lâkin ben gayet kuvvetsizim. Fakat Cenab-ı Hakk'a tevekkül edip o delillere boyun eğiyorum." demesine sebep Hulûsi Bey'in yazdığı bizim de bu Barla Lâhikasının 4. Mektubunda üzerinde durduğumuz mektubudur. Üstad'ın vazifesinin bitmediğine dair Hulûsi Bey'in düşündüğü altı delildir.

Hulûsi Bey'in "Cemaate Risaleleri okuduğum zaman, bende âlî hisler fazla inkişaf ediyor ve fedâkârâne hamiyet-i diniye galeyan ediyor." ifadelerini Üstad şöyle yorumluyor; "Velâyet-i Kübrâ olan verâset-i Nübûvvetteki tebliğ makamının nurları altına girdiğin içindir. O vakit sen, Kur'an'ın dellalı Said'in vekili, belki mânen aynı hükmüne geçtiğin içindir."

Üstad'ın bu mektubunun son bölümdeki mesajından da, Risalelerdeki bazı mevzuları anlayabilmek için, her yönden, aklımızın, zihnimizin ve hissiyatımızın o mevzulara açık olması lâzım geldiğini anlıyoruz...

Üstad onun için Hulûsi Bey'e söyle diyor; "Gurbet mektubu ile Ay, Dünya ve Gezegenlere dair mektuba senin cevap veremeyişinin sebebi şu olmak gerektir ki; Gurbet Mektubu bütün dünyayı unutmak hissiyle yazılmıştır. Sen dünyayı unutmak değil, belki vazife itibariyle en sathî maddiyatla zihnin dopdolmuş olduğu bir zamanda, her halde o gurbetteki zevki bulamadın ve o Mektubun tam derecesini, muvakkaten perde çekilmiş olan parlak zekân kavrayamadı ki, cevap yazamadı. Öteki Mektup, çok yüksek ve geniş hakikatlere işaret ettiği ve hadsiz ulvî âlemlerin ve nihayetsiz mânevî âlemlerin bir nevi haritasına işaret ettiği için, sâfi, meşgalesiz, arzlı ol-

mayan ve arzlılardan sıyrılıp yukarıya çıkan bir akıl lâzımdı. Halbuki benim gayretli kardeşim (Hulûsî), o vakit zeminin haritasını alacak bir vazife ile meşgul olduğundandır ki, o ulvî ve pek keskin zekâsı o Mektuba karşı susmayı tercih etmeye mecbur olmuş...”

Mektubat'ın Üçüncü ve Altıncı Mektupları, işte bu mesajların ışığında tekrar okunmalıdır.

141. Mektup

Aziz, sıddık, vefâdar, hakikatlı, fedakâr kardeşlerim Nuh Bey, Molla Abdülmecid, Molla Hamid!

Çok mübarek hediyenizi açtık, gördük ki, Van hediyesi değil, belki Medine-i Münevvere ve Ravza-i Şerif'in mübarek kerâmetli hediyesidir. Hem fiatı, üstünde yazıldığı gibi yirmi beş lira değil, yirmi beş bin liradan fazla mânen kıymetlidir. O mübarek hediye Medine-i Münevvere nâmına, bu havalideki Kur'ân-ı Hakîm'in hizmetinde hâlis hizmetkârlarına ve benim arkadaşlarıma tevzi' etmek için, aler-re's-i vel'ayn kabul ettik. Fakat bu manevî hediye'nin ehemmiyetli bir sırrı bulunduğu bana ihtar edildi. Yâni Cenâb-ı Hakk'a yüz bin şükür ediyorum ki, Kur'ân'a ve Zât-ı Risalet'e hizmetimizin bir alâmet-i makbûliyeti nev'inden olarak, bir iltifat-ı Nebevî'yi hissettim.

O sırrı size açmak münâsib görüldü. Şöyle ki: Şimdi bu mektubu yazan kâtib ile kardeşi Mes'ud beraber bir gün, üç aydan beri bahsi geçmediği Ahmed Ağa'nın bahsi geçti. Beraberimde kâtib Tevfik ile Mes'ud'a dedim: Bütün kitapları Diyarbekir'deki Ahmed Ağa'ya göndereceğiz. Tâ ya Şâm-ı Şerif tarafına, ya Van'daki sıddıklara ulaştırırsın. Bu sözümler ve meşveretten dört saat sonra, aynen o Ahmed Ağa habersiz çıktı geldi.

Aynı günde siyah bir mürekkebimiz vardı. “Keşki güzel bir kırmızı mürekkebimiz olsaydı.” dedik. Biraz o mürekkebden taş üzerine dök-tük, siyah ve mor idi. Sonra yazmaya başladık. Tam istediğimiz tarzda

kırmızı oldu. Bu hale yedi sekiz kişi pek çok hayret ettik. Bu işi de bir fâ'l-i hayr addettik. “Fesübhânallah”, dedik, bunda bir sır var. Sonra birdenbire hatırıma geldi; Şam-ı Şerif'te eniştem Molla Said var; bir kısım kitapları Ahmed Ağa'ya verip göndereceğim, dedikten sonra tam bir siddık olan Nuh Bey hâtırına geldi.

Evvel başka memleket niyetiyle, sonra İstanbul'daki kardeşlerin istemesiyle, siyah talihimiz suretini değiştirip parlayacaktır, diye mâna verdik. Sonra Mısır'a niyet edip yazdırdığım kitapları, en lâyük Van'ı ve en sâdıki Nuh'u gördüm, ona göndereceğim diye Ahmed Ağa git-tikten sonra, onun arkasından Burdur'a kadar gönderdim.

Sonra bu işte öyle bir muvaffakiyet ve teshilât göründü ki, şüphe bırakmadı ki, burada bir sır var. Nazar-ı dikkati celbetti. Dikkat et-tik ki, evvelki mektubda size yazdığımız gibi İstanbul'da oturan bir adam, üç def'a buraya misafireten gelerek, onun eliyle Nuh Bey'in üç def'a mektub telgrafi elime geçiyor. Ve en sevdiğim Hulûsi Bey ve Molla Abdülmecid ve Molla Hamid ve Hoca Abdülmecid Efendilerin selâmları ve isimlerini bir mektubda, yine o Mehmed Efendi geçen se-ne bana o getirdi. Dedim: Bu bir işaret-i inâyettir, bu tesadüfi değil.

Sonra Nuh'un hediyesi, yirmi beş liralık kıymetinde bir teneke, bizim nâmımıza geldiğini işittik. Arkadaşlarla beraber hesap ettik ki, biz burada hangi tarihte kitap hediyelerini Nuh için hazırlıyorduk, aynı tarihte Nuh habersiz olarak kırk gün mesafede, bize o nisbette ve mânâ cihetiyle onun gibi mübarek hediye hazırlıyordu. Bu tevafuk kat'iyyen tesadüf değil. Hattâ bir kısım dostlar dediler ki, bu Nuh Bey'in kerâmetidir. “Acaba Nuh Beyin kerâmeti var mı ki, biliyormuş gibi mukabilini gönderiyor.” dediler. Dedim ki, ihlâsın ve sadâkatın dahi velâyet gibi kerâmeti var. Belki, bazan daha fevkindedir.

Hediyenin vürûdundan sonra, bir ay kadar kaza merkezinde bıraktık, almadık. Sonra Nuh'un mektubunu aldıktan sonra getirterek açtık, hayrette kaldık. Tasavvurumuzun bütün bütün fevkinde çıktı. Bu teberrüke karşı istiğnâ değil, belki bir iltifat-ı Ravza-i Mutahhara olduğundan ona karşı dilencilikle iftihar ediyorum. *كُلُّ شَيْءٍ مِنَ الْحَبِيبِ* حبيب سırınca “Habîb'in diyarından gelen her şey mahubdur.” Ve

onun içinde bir, billâssa Ravza-i Mutahhara'nın levha-yı müzeyyene ve münevveresi var idi.

Bir kısım san'at-ı İlâhiyenin bir nevi küçük müzehânesi şekline getirdiğim hücremin duvarına, o levha-yı mübarekeyi dahi ta'lik ettim ve karşısında oturdum; derince, müştâkâne temâşâyâ başladım. Birden o levhada bana ihtar eder gibi kalbime geldi: "Bizler senin risalelerinin mânidar işaretleriyiz." Fesühânallah dedim, bu hediye içinde sırlar var.

Tedkike başladım. Baktım ki, gönderdiğim risaleler kaç parçadır; her bir parçaya mukabil bir nevi hediye var. Yirmi bir parça, hem risalelerden hem teberrükten saydım. Bu çeşit teberrüğü, şimdiye kadar işitmemiştim. Hiçbir hacı böyle bir zamanda, böyle merak edip, her nev'den bir kısım alsın. Hem benim hesabıma Medine-i Münevvere'nin mübarek eşyasını bana ayırıp göndersin... Bu demek Nuh muh işi değil. Ravza-i Mutahhara sahibinin bu teberrük içinde bir iltifâtı vardır.

Madem kitapların parçaları ve hediyelerin nev'leri birbirine tevafuk ediyor. Öyle ise her bir nev', bir nev' kitaba işareti var, münâsebeti var. Şu gözümün önündeki levha ise, Mu'cizat-ı Ahmediye nâmında aslı beş parçadan ibaret On Dokuzuncu Mektub'a muvafakat münâsebeti var. Çünkü, şu levha o Ravza-i Muhtahhara'nın ve Hücre-i Saâdet'in suretini gösterdiği gibi, Mu'cizat-ı Ahmediye Risalesi dahi, Asr-ı Saâdet'in manevî suretini almıştır. Şu beş minare, o beş parçaya işaret ediyor. Şu kubbe Mi'rac Risalesine bakıyor.

Öyle ise sâir nev'lerin dahi, risalelerin nev'lerine işaret eder diye, dikkat ettim ki; yedi nev' hurma gönderilmiş. Bir parçası büyükçe, otuzüç tane kadar. Fesühânallah dedim, yedi nev'i göndermekte ne mâna var? Birden kalbime geldi ki: İman-ı billâha dair yedi nev' ile aynı hakikat yazılmış. Van'a gönderilmiş. Dikkat ettim, evet mevzu' vahdâniyet-i İlâhiye olduğu halde, Yirminci Mektub ile sureti küçük, mânası pek büyük zeyliyle ve Yirmi İkinci Söz herbiri birer risale, Birinci Makam, İkinci Makamı ve Otuz ikinci Söz Üçüncü Mevkâfi ile evvelki iki mevkâf her biri birer risale hükmünde ve Otuz Üçüncü Mektub, Otuz Üç Pencere ile yedi risaledir. O da aynen yedi nev' en-

vâr-ı mârifetullahdan bir şems-i hakikatın ziyasındaki elvân-ı seb'a gibi, bir mahiyet gösterdiğinden, Medine-i Münevvere'nin hediyesi içinde hakikat-ı hurmadan yedi nev' Nuh Bey'in eline verilip buraya kadar gönderilmesi, o yedi Nur'a tevâfukla, bir makbûliyet işareti veriyor dedik, Allah'a şükrettik.

Hem o nev'den birisi otuz üç tane olması, o risalelerin birisi otuz Üç Pencere olması ve hediye içindeki tesbih üç def'a otuz üç olması, Otuz Üçüncü Söz'ün Otuz Üçüncü Mektubundan otuz üç penceresine muvafakata, Nuh'u ihtiyarsız, sırf bir vasıta-i zâhirî olarak bize gösterdi. Nuh'a değil, belki Ravza-i Mutahhara'ya karşı minnetdarâne, müteşekkirâne baktık.

Sonra o mübarek mâ-i zezem, büyükçe bir şişe ve parlak nuranî bir surette içinden çıkması... Dedik ki: Madem o levha-yı mübarek Mu'cizat-ı Ahmediyeye, o yedi nev' hurma mârifetullaha ve resâil-i tevhide işaret var. Elbette bu mâ-i zezem dahi, âb-ı hayatın mâ-i zezemesini kâinata dağıtan Kur'ân-ı Mübîn'in menba'ı ve birinci mahall-i nüzûlü bi'r-i zezeme civarı olduğundan Yirmi Beşinci Söz olan İcâz-ı Kur'ân'a işaret vardır. Ve alâmet-i makbûliyet olarak telâkki ediyoruz.

Said Nursî

Bu mektubu Üstad, Nuh Bey, Molla Abdülhamid ve Molla Hamid'e yazmıştır. Daha önce geçen 103. Mektup da Hacı Nuh Bey ve Molla Hamid'e yazılmıştır. O mektupta olduğu gibi bu mektupta da muazzam bir tevafuktan bahsedilmektedir. “İhlâsın ve sadâkatin dahi velayet gibi kerâmeti vardır. Belki, bazen daha üstündedir.” diyor.

Önce: Üstad “Bütün kitapları Diyarbakır'daki Ahmed Ağa'ya göndereceğiz.” diyor. Bu sözden dört saat sonra o Ahmed Ağa habersiz Barla'ya çıkıp geliyor.

İkinci olarak: Aynı günde Üstad siyah mürekkebi sevmediği için “Keşke güzel bir kırmızı mürekkebimiz olsaydı.” diyor. O siyah mürekkepten birazını deneme için taş üzerine dö-

küyor, bakıyor siyah ve mor. Yazmaya başlıyorlar istediği tarzda güzel bir kırmızı oluyor. “Bunda bir sır var”, diyor. “Siyah talihimiz sûretini değiştirip parlayacak.” diye yorum yapıyor.

Üçüncü olarak: Aynı gün Üstad’ın hatırına Şam’daki eniştesi Molla Said geliyor. Ona Ahmed Ağa ile kitap göndermek istiyor. Sonra hatırına tam bir sıddık olan Nuh Bey geliyor. Sonra Mısır’a göndermek için yazdığı kitaplar için, bunların en layık olduğu yerin Van ve en sadık kişinin Nuh Bey olduğuna karar verip Ahmed Ağa’nın arkasından gönderiyor.

Dördüncü olarak 103. Mektupta yazıldığı gibi, İstanbul’da oturan bir adam (Mehmet Efendi) üç defa Barla’ya misafir olarak geliyor, onun eliyle Nuh Bey’in üç defa mektup ve telgrafı, Üstad’ın eline geçiyor. Ayrıca zaten bir önceki sene de Mehmed Efendi Üstad’ın en sevdiği Hulusi Bey, Molla Abdülmecid, Molla Hamid ve Hoca Abdülmecid Efendilerin selam ve isimlerini bir mektupta getirmiş... Bu olayın da bir tesadüf olmayıp bir inayet işareti olduğunu söylüyor.

Beşinci olarak: Nuh Bey’in gönderdiği 25 lira kıymetindeki hediye üzerinde düşünüyor. Hesap ediyor, Barla’da Nuh Bey için hediye hazırlarken meğer Nuh Bey de Üstad için aynı günde bu hediyeyi hazırlıyormuş. Elbette bu da bir tesadüf değil, tevâfuktur. Hediyeye bakıyor içinde Peygamber Efendimiz’in (s.a.s.) Ravza-i Mutahharasının tezyin edilmiş Nurlu bir hediyesi çıkıyor. Onu müze haline gelen evin bir köşesine asıp bakmaya başlıyor. Kalbine o levhadan şöyle bir mâna doğuyor: “Bizler senin gönderdiğin Risalelerin mânidar işaretleriyiz!” Hayretle tedkike başlıyor. Bakıyor, sayıyor hediye 21 parça... Kendisinin gönderdiği Risaleler de 21 parça .. Düşünüyor ve kendi kendine “Hiçbir hacı böyle bir zamanda, böyle merak edip her çeşitten bir kısım alsın, hem benim hesabıma Medine-i Münevverenin mübarek eşyasını

bana ayırıp göndersin... Bu, demek Nuh muh işi değil. Ravza-i Mutahhara Sahibi'nin (Muhammed Aleyhisselamin) bu teberrük ve hediye içinde bir iltifatı var.”

Sonra Üstad Hazretleri 21 parçanın herbirini karşılaştırmaya başlıyor: “Şu duvara astığım levha, Mucizat-ı Ahmediye nâmına aslı beş parçadan ibaret 19. Mektuba uygun düşüyor. Çünkü, şu Levha o Ravza-i Mutahhara'nın ve Efendimizin evi Hücre-i Saadetin sûretini gösterdiği gibi, Mucizât-ı Ahmediye Risalesi de Asr-ı Saadetini mânevi sûretini almıştır. Şu beş minare, o beş parçaya işaret ediyor. Şu kubbe (Kubbe-i Hadra, Yeşil Kubbe) gönderilen Mirac Risâlesine bakıyor. Öyle ise diğerlerinin de Risalelerin çeşitlerine işareti vardır diye dikkat ettim, 7 nevi hurma gönderilmiş, hurma nevelerinden bir grubu büyükçe 33 tane kadar. ‘Fe sûbhânallah! Yedi nevi göndermekte ne var?’ dedim. Birden kalbime geldi ki, Allah’a imana dair 7 nevi aynı hakikat yazılmış, Van’a gönderilmiş. Dikkat ettim: Evet, mevzu Allah'ın Vahdaniyeti olduğu halde Yirminci Mektupla, sûreti küçük, mânâsı pek büyük Zeyliyle ve Yirmi ikinci Söz, her biri birer Risale, Birinci Makam İkinci Makam ve Otuz İkinci Söz Üçüncü Mevkıfı ile evvelki iki Mevkıf her biri birer Risale hükmünde ve 33. Mektup 33 Pencere ile 7 Risaledir. O da aynen 7 nevi Marifetullah Nurlarından bir Hakikat Güneşinin ziyâsındaki 7 renk gibi bir mâhiyet gösterdiğinden, Medine-i Münevverenin hediyesi içinde hurma hakikatının 7 nevi Nuh Beyin eline verilip buraya kadar gönderilmesi, o 7 Nura tevafuk etmekle bir makbuliyet işareti veriyor, dedik, Allah’a şükrettik. Hem o hurma nevinden birisi 33 tane olması, o Risalelerin birisinin 33 pencere olması ve hediye içindeki tesbih 3 defa 33 olması, 33. Sözün 33 Mektubundan 33 Penceresine uygun düşmesi, Nuh Beyi, iradesi dışında sırf bir zâhiri vâsıtâ olarak bize gösterdi. Nuh'a değil, belki Ravza-i Mutahharaya karşı (Efendimizin Aleyhisselâti Vesselâma) minnettârâne, müteşekkîrâne bak-

tık. Sonra, o mübarek mâ-i Zemzem büyükçe bir şişe ve nûrânî bir surette hediyelerin içinden çıkması dolayısıyla: Madem o duvara astığımız Levha-i mübârek, Mucizat-ı Ahmedîyye Risâlesine, o 7 nevi hurma, marifetullah ve tevhid Risalelerine işaret eder; elbette bu mâ-i Zemzem de, âb-ı hayatın mâ-i Zemzemesini kâinata dağıtan Kur'an-ı Mûbin'in menbaı ve birinci iniş yeri Zemzem kuyusu civarı olduğundan 25. Söz olan İ'câz-ı Kur'an'a işaret etmektedir. Bu tevafukları makbuliyet alâmeti olarak görüyoruz.'

Aslında ihlas ve sadakatla, uhuvet ve ittihad içinde iman ve Kur'an hizmetleri yapanlar hayatlarına ve başlarından geçenlere dikkat etseler pek çok tevafuklar sezebilir ve bunların nasıl bir inayet ve himayet-i İlahi olduğunu görüp şükredebilirler.

142. Mektup

Hulusi Bey'e yazılmıştır.

Suâl: İmam-ı Gazâlî'nin "Neş'e-i uhrâ, neş'e-i ûlâya bütün bütün muhaliftir." demesinin sebebi?

Elcevap: Hücetü'l-İslâm İmam-ı Gazâlî'nin "Neş'e-i uhrâ, neş'e-i ûlâya bütün bütün muhaliftir." demesi, mahiyet ve cinsiyet itibariyle değildir. Çünkü, *يُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَ كَذَلِكَ هُوَ الَّذِي يَبْدُو الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ* ve *نُخْرَجُونَ* gibi çok âyetlerin sarahatine muhalif olur. O muhalefet, keyfiyet ve suret itibariyledir. Hem de umur-u uhreviyenin mertebeye fevkalâde yüksek olmasına işârettir. Hem de Gazâlî'nin haşr-i cismanî ile beraber haşr-i ruhâninin dahi vuku bulmasına bazı ehl-i bâtına taklid ve mümâşât cihetiyle bir işarettir.

Suâl: Sa'd-ı Teftazanî biri hayvanî, diğeri insanî olmak üzere ruhu ikiye taksim ettikten sonra, "Mevte mâruz kalan yalnız ruh-u hayvanîdir, ruh-u insanî ise mahlûk değildir ve onun ile Allah beyinde nisbet ve sebep yoktur, cesed ile kâim olmayıp müstakil-i bizzâttır" demesinin sebebi ve izahı?

Elcevap: Sa'd-ı Teftazanî'nin *قُلْ الرُّوحُ الْإِنْسَانِيَّةُ لَيْسَتْ مَخْلُوقَةً* demesi; *قُلْ الرُّوحُ مِنْ أَمْرِ رَبِّي* sırrıyla, -beka-yı ruh bahsinde beyan edildiği gibi- ruhun mahiyeti, zîhayat bir kanun-u emrî, zîşuûr bir âyine-i İsm-i Hayy, zîcevher bir cilve-i Hayat-ı Sermedî olduğundan mec'uldür. Bu cihetle, mahlûktur denilemez. Fakat Sa'd, Makâsıd ve Şerhü'l-Makâsıd'da, bütün muhakkıkîn-i İslâmın icmâına ve âyât ve ehâdisin nusûsuna muvafık olarak, "O kanun-u emr, vücud-u hâricî giydirilmiş, sâir mahlûkat gibi mahlûk ve hâdistir." demiştir. Sa'd'ın ezeliyet-i ruha kail olmadığına bütün âsârı şâhiddir.

لَيْسَتْ بَيْنَهَا وَبَيْنَ اللَّهِ نِسْبَةٌ demesi, hulûl gibi bâtil bir mezhebin reddine işaretler. Hayvânâtın ruhları dahi bâkîdir, kıyâmette yalnız cesedleri fenâ bulur. Mevt ise fenâ değil, belki alâkanın kesilmesidir. *وَلَأَسْبَبَ* demesi esbâb-ı zâhîriyenin tavassutu ve Azrâil Aleyhisselâm'ın kabz-ı ervâh hususundaki münâcâtı bahsinde denildiği gibi, ruhun doğrudan doğruya perdesiz, vasıtasız îcad edilmesine işaretler. *اسْتَقَلَّتْ بِدَاتِهَا* demesi; bekâ-yı ruh isbatında denildiği gibi, cesed ruha dayanır, ayakta kalır. Ruh ise bizâtilî kaimdir. Cesed harâb olursa daha ziyade serbest olur, melek gibi göğe uçar, demektir ve bâtil bir mezhebin reddine işaretler.

Hususî kısmı

Haşre dair, Sûre-i Rûm'da *وَمِنْ آيَاتِهِ... وَمِنْ آيَاتِهِ... وَمِنْ آيَاتِهِ* haşrin, ayrı ayrı çok kuvvetli bürhanlarını mu'cizane beyân eden o âyetlerin ilhâmı ile, o âyetlere bir tefsir yazmak niyetinde olduğum vakitte, bu suallerin sorulması, lâtif bir tevâfuktur. *فِ كِرَامِهِمْ وَ أَوْلَادِهِمْ* fıkrasını dua ve münâcâtımda ilâve ettiğim dakikada hâtırıma geldiniz. Bu nev' duada dahi birinciliği kazandınız. Kalben, kalemen, bilfiil alâkadar olmak şartıyla, yirmi dört saatte yüz defa, tasavvurca beş yüz defa, manevî kazanç ve duamda hissedar olmaya müstehak olmanızı arzu ettiğim bir vakitte bu sualleriniz, beni sizin hesabınıza çok mesrûr etti ve bir beşaret oldu.

Said Nursî

Bu mektup Hulîsi Ağabeyin meraklı sorularına karşı Üstad'ın, kendisine yazdığı bir mektuptur.

Birinci sualdeki İmam-ı Gazali'nin 'İkinci yaradılış, birinci yaradılışa bütün bütün muhâlifdir.' demesi, mâhiyet ve cinsiyet itibariyle değil, keyfiyet ve sûret itibariyledir. Yani uhrevî işlerin mertebeye fevkalâde yüksek olacağına işarettir. Mesela ölmeyen, yıpranmayan bir cesetle müminler cennette bulunacaklardır. Şimdi bu ceset dünyadakilere hiç benzer mi? Mesela orada da meyveler olacaktır ama hiç dünyadaki üzüm, hurma ve nar ile mukayese edilebilir mi? Su ve diğer içecekler de hiç bozulmayan, kokuşmayan nevinden olacaktır. Cennet dili Arapça ama bugün konuşulan Arapça mı? Elbette çok farklı ve Cennet'in durumuna uygun, hoş, güzel bir Arapça olacaktır.

İkinci sorudaki ruh meselesi işe, ruhun mâhiyeti itibariyledir. Yani ruh mâhiyet itibariyle emir âleminden bir kanun-u emridir, Cenab-ı Hakk'ın irade sıfatındandır. İrade, kudret değildir. Ruh, Hayy isminin şuurlu bir aynasıdır. Ama o kanun-u emri ayrıca kanunlardan farklı olarak vücud-u hârici giydirilmiştir. İşte bu vücud-u hârici Allah'ın kudretiyle yaratılmıştır. Yaratıldığına göre ezeli değil, hâdistir yani sonradandır.

Şimdi eğer Allah'ın ilim ve irade vasıfları Kudret ile karıştırılırsa yanlış hükümlere varılır. Evet, Allah ezeli ilmiyle her şeyi biliyordu. Her şey Allah'ın ezeli ilmine yaratılmadan önce girmiştir. Ama varlık kazanmaları Kudret-i İlâhî ile sonradandır. Her yaratık da hâdistir, ezeli değildir.

143. Mektup

Hulusi Bey'e hitaptır.

Aziz kardeşim!

Evvelâ: Mektubun bana te'sir etti. Fakat hakikatı düşündüm, o teessür gitti. İşte hakikat şudur ki:

أَسْمَانُ رَشْكُ بُرْدٍ بَهْرَ زَمِينٍ كِه دَارْدُ
يَكْ دُوكَسْ يَكْ دُو نَفْسِ بَهْرِ خُدَابَرِ نُشِينْدُ

Yâni: Semâvât zemine gıpta eder ki, zeminde hâlisân-lillâh sohbet ve zikir ve tefekkür için, bir-iki adam, bir-iki nefes, yâni bir-iki dakika beraber otururlar, kendi Sâni'-i Zülcelâlinin çok güzel âsâr-ı rahmetini ve çok hikmetli süslü eser-i san'atını birbirine göstererek Sâni'lerini sevip sevdirebilirler, düşünüp düşündürürler.

Hem de ilim iki kısımdır: Bir nevi ilim var ki, bir def'a bilinse ve bir iki def'a düşünülse kâfi gelir. Diğer bir kısmı, ekmeğe gibi, su gibi her vakit insan onu düşünmeye muhtaç olur. Bir def'a anladım, yeter diyemez. İşte ulûm-u îmaniye bu kısımdandır. Elinizdeki Sözler ekseriyet itibariyle inşâallah o cümledendir.

Bütün kardeşlerimize birer birer selâm ediyorum. Zannedirim müfâratat ihtimalinden, ikimizden ziyade Hakkı Efendi kardeşimiz daha ziyade sevab kazanmak emâresi olarak, daha ziyade müteessirdir. Fakat Cenâb-ı Hak hakkımızda çok emârelerle inâyet ve rahmetini gösterdiğinden, surî iftirâkımız vuku bulsa, bir eser-i inâyet ve rahmet olduğunu telâkki etmeliyiz.

Râbian: Sizin gibi hakikata yetişmiş ve hakikattaki hakikî teselli ve esaslı sevinci bulmuş zâtlara, envâr-ı îmaniye'nin ve esrâr-ı Kur'âniye'nin neşirlerine karşı ehl-i dalâletin ve şeytanların desâisle tehacümünden neş'et eden müşkilât ve gam ve kedere karşı sabır ve metanet et ve hüüzün ve merak etme demeye ihtiyaç hissetmem.

Hem her vakit beklediğim, ehl-i zındıkanın bana hücumu gayretli talebem, cesaretli biraderzâdem olan uhrevî kardeşimden başlaması muhtemel olmakla beraber, hıfz-ı Kur'ânî her müşkilâta gâlib ve lezzet-i hizmet-i îmaniye her kederi unutturur îtikadında olduğumdan, seni teşci ve teşvike lüzum görmem.

Râkümü'l-Hurûf Hâfız Hâlid sana selâm eder, duanı ister.

الْبَاقِي هُوَ الْبَاقِي

Âhîret Kardeşiniz Said Nursî

Bu mektup da Hulûsi Ağabeye yazılmıştır. Hulûsi Ağabey, Barla'ya çok yakın olan Eğirdir'den tayini uzaklara çıkınca el-

bette çok üzüdür. Onun için üzüntüsünü belirten bir mektup yazar. Üstad da ona şöyle der: “Evvelâ: Mektubun bana tesir etti. Fakat (histen sıyrılıp) hakikatı düşündüm, o teessür gitti. İşte hakikat şudur ki, aramızdaki münasebet ve kardeşlik, inşaallah hâlis ve Allah için olduğundan, zaman ve mekânla bağlı olmaz. Bir şehir, bir vilayet, bir memleket, belki küre-i Arz, belki dünya, belki varlık âlemi iki hakiki dost için bir meclis hükmündedir. Böyle dostluk ve kardeşliğin ayrılığı yok, hep visâldir (kavuşmadır). Fâni, mecâzî, dünyevî dostlukların sahipleri, ayrılığı düşünsün, bize ne! (...) Hem senin gibi, inşaallah kalbi selim, aklı istikametli, hakiki iman dersini veren zâtlara başka yerler daha ziyade muhtaçtır. Eğirdir’de Allah’a hamdolsun imana çok hizmet ettin. Oradan ziyade başka yerler belki daha muhtaçtır.”

Üstad, Hulûsi Beyin ikinci sorusuna “Dünya makam ve mertebeleri, benim nokta-i nazarımda pek ehemmiyetsiz olmakla beraber, senin gibi mertebe ve makamını Kur’ân hizmetine vesile yapanlar için, minnet ve zillet altına girmemek şartıyla hoş görüyorum” diyerek çok önemli bir ölçü ve mesaj veriyor.

Üçüncü olarak bahar ve yaz meşgalelerin verdiği gevşeklik ve tembelliğe karşı “O (Risale-i Nur) dersleri, imâni ilimlerden olduğu için, bir insan yalnız kendi nefesine dinlettirse yeter. Bilhassa siz daima bir-iki hakiki kardeşi de bulursunuz. Hem o dersi dinleyenler yalnız insanlar değil. Cenab-ı Hakk’ın şuur sâhibi çok mahlûkatı vardır ki, iman hakikatlerini dinlemekten çok zevk alırlar. Sizin o kısım arkadaşlarınız ve dinleyicileriniz çoktur. Hem tefekkür müzâkereleri, o çeşit imânî sohbetler, yeryüzünün mânevi bir ziyeti ve şeref vesilesi olduğuna işaretten bir zât şöyle demiştir: ‘Gökler, yeryüzüne gıpta eder ki, yeryüzünde hâlisen Allah için sohbet, zikir ve tefekkür için bir-iki adam, bir-iki nefes,yani bir-iki dakika beraber otururlar. Cenab-ı Hakk’ın çok güzel rahmet eser-

lerini ve çok hikmetli ve süslü sanat eserlerini birbirlerine göstererek Yaradan Sanatkârlarını sevip sevdirebilirler, düşünüp düşündürürler'. Hem de ilim iki kısımdır: Bir nevi ilim vardır ki, bir defa bilinse ve bir-iki defa düşünülse kâfi gelir. Diğer bir kısmı, ekmek gibi su gibi her vakit insan onu düşünmeye muhtaç olur. Bir defa anladım, yeter diyemez. İşte îmânî ilimler bu kısımdandır. Önümüzdeki Sözler (Risaleler) ekseriyet itibariyle, inşaallah o cümledendir.”

144. Mektup

Yirmi İkinci Mektubun Hâtimesindeki Bahse Bir Zeyildir

أَيْحِبُّ أَحَدَكُمْ أَنْ يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا

Gıybet şu âyetin kat'î hükmüyle nazar-ı Kur'ân'da gayet menfur ve ehl-i gıybet, gayet fenâ ve alçakturlar. Gıybetin en fenâ ve en şenî'i ve en zâlimâne kısmı, kazf-i muhsanât nev'idir. Yani, gözüyle görmüş dört şâhidi gösteremeyen bir insan, bir erkek veya kadın hakkında zinâ isnâd etmek, en şeni' bir günâh-ı kebâir ve en zâlimane bir cinayettir, hayat-ı içtimâiye-i ehl-i îmanı zehirlendirir bir hıyânettir, mes'ud bir ailenin hayatını mahveden bir gadirdir. Evet, sûre-i Nur bu hakikatı o kadar şiddetle göstermiş ki, vicdan sahibini titretiyor ve tüylerini ürpertiriyor. لَوْلَا إِذْ سَمِعْتُمُوهُ مَا يَكُونُ قُلْتُمْ لَنَا أَنْ نَكَلِّمَ بِهِذَا سُبْحَانَكَ هَذَا بُهْتَانٌ عَظِيمٌ şiddetle ferman ediyor ve diyor ki: Gözüyle görmüş dört şâhidi gösteremeyen merdûdü's-şehâdettir, ebedî şehadetlerini kabûl etmeyiniz. Çünkü yalancılardır. Acaba böyle kazfe cesaret eden hangi adam var ki, gözüyle görmüş dört şâhidi gösterebilir? Kur'ân-ı Hakîm bu şartı koşturmakla, “Böyle şeylerde şakk-ı şefe etmeyiniz, bu kapıyı kapayınız.” demektedir.

Said Nursî

Bu mektubu Üstad gıybet ve iftiranın fenalığını anlatmak için yazmıştır. “Gıybetin en fena ve en çirkini ve en zâlimâne kısmı, kazf-ı muhsanât (masum insanlara iftira atmak) nevidir. Yani gözüyle görmüş dört şâhidi gösteremeyen bir

insanın, bir erkek veya kadın hakkında zinâ isnad etmesidir ki, en kötü bir büyük günahdır ve en zâlimâne bir cinayettir, ehl-i imanın ictimâî hayatını zehirler bir hıyânettir, mesud bir ailenin hayatını mahveden bir gadirdir. Evet, Nûr Sûresi, bu hakikatı o kadar şiddetli göstermiş ki vicdan sâhibini titretiyor ve tüylerini ürperttiriyor. ‘Onu işittiğinizde; -Bunu söylemek bize yakışmaz. Haşa bu büyük bir iftiradır.’ demeniz gerekmez miydi?’ (Nur, 16) şiddetle ferman ediyor ve diyor ki: “Gözüyle görmüş dört şahidi gösteremeyenin şahitliği reddedilir. Ebediyen onların şahitliğini kabul etmeyiniz. Çünkü yalancılardır. Acaba böyle bir iftiraya cesaret eden hangi adam vardır ki, gözüyle görmüş dört şahidi gösterebilir? Kur’an-ı Hakim, bu şartı koşmakla, böyle şeylerde, ağzınızı açmayınız, bu kapıyı kapayınız, demektedir. ‘Onlar çirkin söz ve davranışların yayılmasından hoşlanırlar.’ (Nur, 19) ayetin tehdidiyle, ‘Öyleleri münafık gibi, ehl-i imanın içtimai hayatlarını böyle şâyialar (haber yaymalar) ile ifsad ediyorlar.’ diye ifade ediyor. Bilhassa böyle gıybet, namuslu ve haysiyetli kimseler hakkında yapılmışsa ve bilhassa ehl-i ilim hakkında olsa ve bilhassa akıldan hariç bir tarzda olsa, mesela, namuslu bir zat, kendi gayet yakışıklı, her cihetle mükemmel ve ailesine tam itimadı olduğu halde, hiçbir cihetle ona mukabil gelmeyen ve onun hizmetkarı hükmünde ve ona nisbeten çirkince bir insan ve dünyada onların bir araya gelmesini hiçbir fitrat ve vicdanın kabul etmeyeceği bir şekilde, o biçare ailesini o şekilde gıybet etmek, bu nevi gıybetin en kötüsüdür. Böyle en çirkin bir gıybetin sebebi, olsa olsa insanın elinde olmayan bir muhabbet vasıtasıyla yine kadınların kıskançlığından ve habbeyi kubbe görüp ve kendisinin iffetli olduğunu göstermekle, başkasını itham etmek nevinden bu nevi şâyialar meydan alıyor. Böyle şâyialar yaymaktan tevbe etsinler; yoksa Allah’ın kahrının gelmesi ihtimali kuvvetlidir. Öyle iftira edenler, kendilerinin de böyle iftiralara mâruz kalacaklarını kendi yaptıklarının cezası olacağına ihtimalini düşünsünler.”

145. Mektup

Benimle görüşen veya görüşmek arzusu eden dostlara bir düsturdur ki, uzakta bulunan bir kısım kardaşlara yazılmıştır.

Benimle görüşmek arzunuzu hissettim. Kardaşlarım, benimle görüşmek iki cihetle olur: Ya dünya cihetiyle, yani hayat-ı içtimaiye-i insaniye itibariyledir. Şu cihetteki kapıyı kapamışım. Veya hayat-ı uhreviye ve hayat-ı maneviye cihetiyledir. O da iki vecihledir. Biri: Şahsıma haddimden fazla hüsn-ü zan edip, şahsımdan bir istifade-i maneviyeyi niyet etmektir. Şu vecih de kabul etmem. Çünkü ben Kur'an-ı Hakim'in sırf bir hizmetkarıyım, o mukaddes dükkanın bir dellalıyım. Şahsi dükkanımdaki perişan, ehemmiyetsiz şeyleri satışı çıkarmayacağım ve çıkarmak istemiyorum. Çünkü, Kur'an-ı Hakim'in kudsi elmaslarının kıymetlerine şüphe îras etmemek için, perişan ve şahsi dükkanımda bulunan kırık cam parçalarını satsam, hakiki sarraf olmayan müşteriler, dellâllık vaktinde elimde gördükleri elmaslara da şişe nazarıyla bakabilirler, zihinlerine bir iltibas, bir şüphe gelir. Onun için şahsi dükkanımı kat'iyyen kapamışım. Bana o mukaddes dükkanın hizmetkarlığı yeter. Müflis bir hizmetkâr olsam, daha hoşuma gidiyor.

İkinci vecih şudur ki: Kur'an hesabıyla ve dellallığı ve hadimliği noktasında benimle görüşmektir. Şu vecihde gelenleri, ale'r-re'si ve'l-ayn, kabul ediyorum. Fakat bu görüşmek için şark ve garb mâni olmaz. Belki yerin üstü altı dahi birdir. Sureten görüşmeye o kadar lüzum yok.

Şu münasebetin de ve manevi görüşmenin de üç meyvesi var:

Birincisi: Dellallık ettiğim mukaddes dükkanın mücevheratını benden almaktır. İşte o dükkândan şimdilik on iki küçük cevherleri size gönderdim.

İkinci meyvesi: Beş farz namazını kılan ve yedi kebâiri terk eden zatları manevi münasebet ve görüşmek neticesi olarak, ahiret kardaşlerimin sahife-i a'mâline kabul ediyorum. Ben her sabah manevi kazancım ne ise, o ahiret kardaşlarımın sahife-i a'mâline geçmek için Cenab-ı Hakk'ın dergahına niyaz edip hediye ediyorum. Onlar dahi

beni manevi hayratlarına ve dualarına hissedar etmelidirler. Ta hissele-
rini kazancımızdan alsınlar.

Üçüncü meyvesi: Onları yanımda -ya hakikaten veya hayalen-
hazır edip beraber dergah-ı ilahiye el açıp dua ederek ve Kur'an'ın
hizmetine dair el ele, kalb kalbe verip gayet ciddi bir surette rabt-ı kalb
etmektir. İşte kardeşlerim, size şu üç meyve şimdiden hâsıldır.

Said Nursî

Üstad bu mektubu kendisiyle görüşmek isteyenlerle ilgili olarak bir nevi zaruri bir açıklamada bulunarak diyor ki: “Kardeşlerim benimle görüşmek iki cihetle olur. Ya dünya cihetiyle, yani insanlığın ictimâî hayatı itibâriyledir. Şu cihetteki kapıyı kapamışım. (Yani bu yönden hiç kimseyle hiçbirşey görüşmek istemiyorum) Veya âhîret hayatı ve mânevî hayat cihetiyledir. O da iki vecihledir. Biri: Şahsıma haddimden fazla hüsnü zan edip, şahsımdan mânevî bir istifadeyi niyet etmektir. Şu vechi de kabul etmem. Çünkü ben Kur'an-ı Hakîm'in sırf bir hizmetkârıyım, o mukaddes dükkanın dellâlıyım. Şahsî dükkanımdaki perişan, ehemmiyetsiz şeyleri satışa çıkarmayacağım ve çıkarmak istemiyorum. Çünkü, Kur'an-ı Hakîm'in kudsî elmaslarının kıymetlerine şüphe getirmemek için, perişan ve şahsî dükkânımda bulunan kırık cam parçalarını satsam, hakikî sarraf olmayan müşteriler, dellâllık vaktinde elimde gördükleri elmaslara da şişe (cam parçası) nazarı ile bakabilirler, zihinlerine bir karışıklık, bir şüphe gelir. Onun için şahsî dükkânımı katiyen kapadım. Bana o mukaddes dükkânın hizmetkârlığı yeter. İflas etmiş bir hizmetkâr olsam daha hoşuma gidiyor.

İkinci vecih şudur ki: Kur'an hesabiyle, dellâllığı ve hâdimliği noktasında benimle görüşmektir. Şu vecihte gelenler başım, gözüüm üstünde kabul ediyorum. Fakat bu görüşme için, doğu ve batı mâni olmaz. Belki yerin üstü ve altı da birdir. Süreten, şeklen görüşmeye o kadar lüzum yoktur.”

Merhum Abdurrahman Cerrahoğlu İzmir’de Nakşî Şeyhi Mithat Çınar Efendiye mensuptu. Üstad’dan tarikat hakkındaki fikrini sordu. Üstad ona şöyle cevap verdi: “Evvela sana gelince mensup olduğun zattan ayrılma! Hatta, seni kovsa da devam et. Bundan kırk yıl kadar evvel Şeyh Esad Efendi kardeşim bana geldi; ‘Kardeşim Saâd, tuttuğun bu yolu, tarikatla birlikte devam edersen zamanın İmam veya Reisi olursun.’ dedi. Cevaben ‘Kardeşim öyle bir zaman gelecek ki, imân âdet kabilinden sallantıda olacak. Hepimiz, bugünden tezi yok îmani hüccetlerin (delillerin) gönüllerde yerleşmesi için birleşirsek o zaman en faydalı, en lüzumlu vazifemizi yerine getirmiş oluruz.’ dedim.”

Üstad, bütün dikkatleri, Kur’an ve iman hizmeti üzerine çekmiştir. Kendi şahsiyle ilgili hususlardan hep uzak durmuş, kendisine bir veli ve keramet sahibi büyük bir zat nazarı ile bakan ve öyle hizmet eden talebelerini bundan vazgeçmeleri için ikaz etmiş ve onlardan kendisi hakkında Kur’ân’a hizmet eden yaşlı bir kişiye hizmet niyetiyle hareket etmelerini istemiştir.

Evet, Üstad gelenlerin kendisiyle sırf Kur’an hizmetkârlığı cihetiyle görüşmelerini arzulamıştır. Bu görüşmenin de üç meyvesini şöyle beyan etmiştir:

“Birincisi: Dellallık ettiğim mukaddes dükkânın mücevherâtını benden almaktır. İkinci meyvesi: Beş farz namazını kılan ve yedi büyük günahı terk eden zâtları şu mânevî münasebet ve görüşme neticesi olarak âhiret kardeşliğine kabul ediyorum. Ben her sabah mânevî kazancım ne ise, o kardeşlerimin amel sayfalarına geçmesi için Cenab-ı Hakk’ın dergâhına niyaz edip hediye ediyorum. Onlar da beni mânevî hayratlarına ve dualarına hissedar etmelidirler. Tâ hisselerini kazancımızdan alsınlar.

Üçüncü meyvesi: Onları ya hakikaten veya hayâlen yanımda hâzır edip beraber dergâh-ı İlâhiye el açıp dua ederek ve Kur'an'ın hizmetine dair el ele, kalp kalbe verip gayet ciddi bir suretle kalbi bağlamaktır. İşte, kardeşlerim, size şu üç meyve şimdiden hâsıldır.”

146. Mektup

Aziz, sıddık, fedakar ve vefâdar kardeşim Kürt Bekir Bey!

Maattessüf bi'l-mecburiye nahoş ve malayani sayılacak bir bahis söyleyeceğim. Fakat bu bahsim, hakiki hamiyetperver Türkçülere karşı değil, belki frenglilik hesabına sahtekar bir surette Türkçülüğü kendine perde eden mütecavizlere karşı söylüyorum. Şöyle ki:

Mülhid münafıkların en son ve alçakça ve vicdansızca aleyhimizde isti'mal ettikleri bir silahı şudur ki, diyorlar: “Said Kürttür; bu Kürdün arkasında bu kadar koşmak hamiyet-i milliyeye yakışmaz.” Ben bu münafıkların vicdansızca desiselerine karşı değil, belki safdillerin temiz kalpleri bunların sözleriyle bulanmamak için diyorum ki:

Evet, ben başka memlekette dünyaya gelmişim. Fakat Cenab-ı Hak beni bu memleketin evladına hizmetkar etmiş ki, dokuz sene mütemadiyen bu memleketteki milletin ondan dokuzunun saadetine, kendi dilleriyle hizmet ettiğim bu havalideki insanlara mâlumdur.

Hem ben bu memlekette Hulusi, Sabri, Hafız Ali, Husrev, Re'fet, Asım, Mustafa Çavuş, Süleyman, Lütfü, Rüştü, Mustafa, Zekai, Abdullah gibi yirmiotuz Müslüman-Türk gençlerini adeta yirmi-otuz bin milletdaşlarıma tercih ettiğimi ve onları o otuz bin adam yerine kabul ettiğimi, bu dokuz senedeki Türkçe âsar ile ve hizmet ile göstermişim.

Evet, ben bin gafil ve ami Kürdü, bir Türk olan Hulusiye karşı tutmadığımı ve bin cahil Kürdü birer Türk olan Asım ve Re'fet'e mukabil görmediğimi ve bir genç olan Husrev'i bin ami Kürdle değişmediğimi ehl-i dikkat ve benim ahvalime muttali olanlar tasdik ettikleri halde; frenglilik namına ve ilhad hesabına, Türkçülük perdesi

altında, sahtekar bir milliyetperverlik suretinde ve hodfüruşluk cihetinde bana tecavüz edenler ve Türk milletini ve milliyetini zehirleyen mülhidler bilsinler ki, Ben millet-i İslamiyenin en mühim ve mücahid ve muazzam bir ordusu olan Türk milletine binler Türk kadar hizmet ettiğime binler Türk şahiddirler. İşte bana Kürt diyen ve ittiham eden, zahir hamiyetperverlik gösteren sahtekarlar, bu millete ne gibi hizmet ettiklerini gösterebilirler. Bu fir'avuncukların enanietini kabartan mahiyetkarane söz söylemek caiz olmadığından, bilmeceburiye o mütekebbirlere karşı izzet-i ilmiyeyi muhafaza etmek için, söylenmeyecek ve izharı münasip olmayan uhrevî hizmetlerimi Cenab-ı Hakk'ın afvına güvenerek izhar ettim.

Said Nursî

Bu mektupta Üstad, hakiki hamiyetperver Türkçülere karşı değil, belki Frenklik hesabına sahtekâr bir sûrette Türkçülüğü kendine perde eden saldırganların “Said bir Kürttür, bu Kürdün arkasından bu kadar koşmak hamiyet-i milliyeye yakışmaz.” demelerine karşı şöyle diyor: “Evet ben başka memlekette (bölgede) dünyaya gelmişim. Fakat Cenab-ı Hak beni bu memleketin evlâdına hizmetkâr etmiş ki; dokuz sene mütemâdiyen bu memleketteki milletin ondan dokuzunun saadetine, kendi dilleriyle hizmet ettiğim bu havalideki insanlara mâlumdur. Hem ben bu memlekette, Hulûsi, Sabri, Hâfız Ali, Husrev, Re’fet, Âsım, Mustafa Çavuş, Süleyman, Lütfü, Rüşti, Mustafa, Zekâi, Abdullah gibi yirmi-otuz Müslüman Türk gençlerini adeta yirmi-otuz bin milletdaşlarıma tercih ettiğimi ve onları o otuz bin adam yerine kabul ettiğimi, bu dokuz senedeki Türkçe eserler ile ve hizmet ile göstermişim. Evet, ben, bin gâfil ve âmi Kürdü, bir Türk olan Hulûsiye karşı tutmadığımı ve bin câhil Kürdü birer Türk olan Asım ve Re’fet’c mukabil görmediğimi ve bir genç olan Husrevi bin âmi Kürdle değişmediğimi ehli dikkat ve benim ahvâlime muttali olanlar tasdik ettikleri halde, frenklik namına ve dinsizlik hesabına, Türkçülük perdesi altında, sahtekâr bir milliyetperverlik sûretinde ve

hodfuruşluk cihetinde bana tecâvüz edenler ve Türk milletini ve milliyetini zehirleyen dinsizler bilsinler ki: Ben millet-i İslâmiyenin en mühim ve mücâhid ve muazzam ordusu olan Türk milletine binlerce Türk kadar hizmet ettiğime binler Türk şâhiddirler. İşte bana Kürt diyen ve itham eden, zâhi- ren hamiyet perverlik gösteren sahtekarlar, bu millete ne gibi hizmet ettiklerini gösterebilirler.”

Ali İhsan Tola Ağabey, hatıralarını anlatırken, ilk defa Abdülkadir Badıllı Ağabey’in Üstadın yanına geldiğinde kendisiyle Kürtçe konuşmak istediğini Üstadın “Kardeşim ben Kürtçeyi unuttum konuşmuyorum.” diyerek Türkçe konuştuğunu, onun Küçük Sözleri Kürtçeye çevirmek istemesine karşılık izin vermediğini, söylemişti. Üstadın, elbette Kürtçeyi unutmaması mümkün değildir. Ama, fitne çıkarmak isteyen sahtekâr hamiyetfuruşlara bir koz vermemek için Abdülkadir Badıllı Ağabeye öyle davranmıştır. Bu bir fedâkârlıktır. Birliğimizi bozmamak, ayrımcılık yapmak isteyenlere fırsat vermemek için böyle davranmıştır. Ta baştan Şeyh Said olaylarının olmaması için gayret göstermiş, sürgüne götürülürken, kendisini teslim etmemek ve alıkoymamak isteyen Vanlılara karşı “Ben kendi isteğimle gidiyorum.” diyerek, mağduriyet ve mazlumiyetine rağmen fitneyi yatıştırmış ve herşeyi sinesine çekmek cefâkârlık ve büyüklüğünü göstermiştir.

147. Mektup

Mesâil-i Müteferrika

Birinci Mes’ele:

Suâl: Salâvâtın bu kadar kesretle hikmeti ve salâtle beraber selâmı zikretmenin sırrı nedir?

Elcevap: Resûl-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâma salâvat getirmek, tek başıyla bir tarîk-ı hakikattir. Resûl-i Ekrem Aleyhissalâtu vesselâm

nihayet derecede rahmete mazhar olduğu hâlde, nihayetsiz salâvata ihtiyaç göstermiştir. Çünkü, Resûl-i Ekrem Aleyhissalâtu vesselam bütün ümmetin dertleriyle alâkadar ve saadetleriyle nasibedardır. Nihayetsiz istikbalde, ebedü'l-âbâdda, nihayetsiz ahvâle mâruz ümmetin, bütün saadetleriyle alâkadarlığının ihtiyacındandır ki, nihayetsiz salâvata ihtiyaç göstermiştir.

Hem Resûl-i Ekrem; hem abd, hem resûl olduğundan, ubûdiyet cihetiyle salât ister, risalet cihetiyle selâm ister ki: Ubudiyet halktan Hakk'a gider, mahbubiyet ve rahmete mazhar olur. Bunu *اَصْلَاةٌ* ifade eder. Risalet Hakk'tan halka bir elçiliktir ki, selâmet ve teslim ve me'muriyetinin kabul ve vazifesinin icrâsına muvaffakiyet ister ki, *سَلَامًا* lâfzı onu ifade ediyor.

Hem biz *سَيِّدِنَا* lâfzıyla tâbir ettiğimizden, diyoruz ki: Yâ Rab! Yanımızda elçiniz ve dergâhınızda elçimiz olan Reisimize merhamet et ki, bize sirâyet etsin.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَرَسُولِكَ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ

İkinci Mes'ele:

Bir kardeşimizin uzun bir suâlüne kısa bir cevabdır.

Eğer desen: Nedir şu tabiat ki, ehl-i dalâlet ve gaflet ona saplanmışlar; küfür ve küfrâna girip, ahsen-i takvimden esfel-i sâfilîne sukut etmişler?

Elcevap: Tabiat nâmı verdikleri şey, şeriat-ı fitriye-i kübrâ-yı İlâhiyedir ki, mevcudatta zuhur eden ef'al-i İlâhiyenin tânzim ve nizamını gösteren âdetullahın mecmu'-u kavânininden ibarettir. Ma'lûmdur ki, kavânîn umûr-u itibariyedir; vücûd-u ilmîsi var, haricîsi yok. Gaflet veya dalâlet sâikasıyla Kâtib ve Nakkaş-ı Ezelîyi tanımadıklarından, kitabı ve kitâbeti kâtib ve nakşı nakkaş, kanunu kudret, mistarı masdar, nizamı nazzam, san'atı sâni' tevehhüm etmişler.

Nasıl ki, bir vahşi ve insanların içtimâiyatını görmemiş bir adam, muhteşem bir kışlaya girse, bir ordunun nizamât-ı mâneviye ile muttarid hareketini temâşâ etse, maddî ipler ile bağlı tahayyül eder. Veyahut o vahşi, muazzam bir cami'e dahil olsa görse ki, Müslümanların

cemaat ve îdlerde muntazam, mübarek vaziyetlerini görse, seyretse, maddî rabitalarla bağlanmalarını tevehhüm eder.

Öyle de, vahşiden çok vahşi olan ehl-i dalâletin, cünûd-u semâvât ve arza mâlik olan Sultan-ı Ezel ve Ebed'in muhteşem kışlası olan şu kâinata ve Ma'bûd-u Ezeli'nin mescid-i kebîri olan şu âleme girdikleri vakit, o Sultanın nizâmâtını tabiat nâmiyle yâd etse ve nihayet hikmetlerle meşhûn şeriat-ı kübrâsını, kuvvet ve madde gibi sağır ve kör ve câmid, karmakarışık, tezahürattan ibaret tahayyül etse, elbette ona insan demek değil, belki vahşî hayvan dahi denilmez. Çünkü, o tevehhüm ettiği tabiat için, geçen Sözlere'de ve sâir Risalelerimde yüz yerde, dirilmeyecek bir surette o tabiat fikr-i küfrîsi öldürüldüğü ve Yirmi İkinci Söz'de gayet kat'î bir surette isbat edildiği gibi, her zerrede, her sebepte bütün mevcudatı halk edecek bir kudret, bir ilim vermek, belki Vâcibü'l-Vücudun bütün sıfatını onda kabul etmek gibi nihayetsiz muhal ender muhal bir dalâlet, belki dalâletin divâneliğinden gelen mânâsız hezeyanlardır.

Elhâsıl: O sözlerde gayet kat'î bir surette isbat edilmiş ki, tabiatperest adam bir İlâh-ı Vâhidi kabul etmediği için, gayr-ı mütenâhî ilâhları kabul etmeye mecburdur. O ilâhlar her birisi herşeye muktedir olmakla beraber, bütün ilâhlara hem zıd, hem misil olarak şu kâinatın intizamı içinde birleşsin. Hâlbuki bir sineğin kanadından tut, tâ manzûme-i şemsiyeye kadar hiçbir yerde bir sinek kanadı kadar şerike yer yoktur ki, parmak karıştırsın.

لَوْ كَانَ فِيهِمَا آلِهَةٌ إِلَّا اللَّهُ لَفَسَدَتَا فَسُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَرْشِ عَمَّا يَصِفُونَ Ferman-ı kat'î, şirk ve iştirâkin esâsâtını kat'î bir bürhanla keser.

Üçüncü Mes'ele:

Küfür, mânevî bir cehennem çekirdeği olduğunu İkinci Sözde ve Sekizinci Sözde ve başka sözlerde isbat edildiği gibi, maddî bir cehennem dahi onun meyvesidir. Cehenneme dühûlüne sebep olduğu gibi, cehennem vücuduna dahi sebeptir. Zira küçük bir hâkim, küçük bir izzet, küçük bir gayret, küçük bir celâli bulunsa; bir edebsiz ona dese, "Beni te'dib etmezsin ve edemezsin." Herhalde o yerde hapishane yoksa da, onun için bir hapishane îcad edecek, onu içine atacaktır. Halbuki kâfir, cehennemi inkâr ile, nihayetsiz gayret ve izzet ve celâl

sahibi ve gayet büyük bir zâtı tekzib ve ta'ciz ediyor, yalancılıkla ve acz ile ittiham ediyor. İzzetine şiddetli dokunuyor, celâline serkeşâne iliştiriyor. Elbette farz-ı muhal olarak cehennem için hiçbir sebep-i vücudu bulunmazsa, o derece tekzib ve ta'cizi tazammun eden küfür için cehennemi halk edecek, o kâfiri içine atacaktır.

Dördüncü Mes'ele:

Eğer desen: Ne için ehl-i küfür ve dalâlet dünyada ehl-i hidâyete gâlib oluyor?

Elcevap: Çünkü, küfrün divâneliğiyle ve dalâletin sarhoşluğuyla ve gafletin sersemliğiyle ebedî elmasları satın almak için verilen letâif ve isti'dâdât-ı insaniye sermayesini, fâni şişelere, soğuk buzlara veriyor. Elbette ham cam ve câmid cemed, elmas fiyatıyla alındığı için, en âlâ cam ve en eclâ cemed alınır.

Bir vakit elmascı zengin bir adam divâne olur, çarşıya gider, beş paralık cam parçasına beş altun verir. O zengin divâneye, herkes en iyi camlarını alır ona verir, hattâ çocuklar da güzel buz parçalarını ona veriyor, birer altun alıyorlardı.

Hem bir vakit bir padişah sarhoş olur, çocukların içine girer, onları vükelâ ve ümerâ-yı askeriye zanneder. Şâhâne emir verir, çocukların hoşuna gider, iyi itâat ettiklerinden güzelce bir eğlence yapar.

İşte küfür bir divâneliktir, dalâlet bir sarhoşluktur, gaflet bir sersemliktir ki, bâki metâ' yerine fâni metâ'ı alır. İşte şu sırdandır ki, ehl-i dalâletin hissiyatları şiddetlidir. İnadı, hırsı, hasedi gibi her şeyi şediddir. Bir dakika meraka değmeyen bir şeye bir sene inâd eder.

Evet küfrün divâneliğiyle, dalâletin sekriyle, gafletin şaşkınlığıyla fitraten ebedî ve ebed müşterisi olan bir lâtife-i insaniye sukut eder; ebedî şeyler yerine fâni şeyler alır, yüksek fiyat verir. Fakat mü'minde dahi bir maraz-ı asabî bulunuyor veya maraz-ı kalbî var. O dahi, ehl-i dalâlet gibi ehemmiyetsiz şeylere ziyade ehemmiyet verir. Lâkin çabuk kusurunu anlar, istiğfâr eder, ısrar etmez.

رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا

Beşinci Mes'ele:

Mühim bir sırr-ı âyet:

Kur'ân-ı Mu'cizü'l-Beyan, mecmûu mu'cize olduğu gibi, her bir sûresi dahi bir mu'cize, hattâ pek çok âyetlerin herbirisi birer mu'cize veya bir lem'a-yı i'câzı gösterir bir tarzdadır. Meselâ, sahâbeden bahseden âhir-i Sûre-i Feth olan âyeti, ki مُحَمَّدٌ رَّسُولُ اللَّهِ dan başlar, bütün huruf-u hecâiyeyi tazammun etmekle beraber, sahabenin tabakât-ı meşhuresinin, ki Ashâb-ı Bedir, Şühedâ-i Uhud, Ashâb-ı Suffa, Ehl-i Bîat-ı Rıdvan gibi, şöhretgîr-i âlem tabakâtın esmâsının adedine işaret ediyor ve şu âyetten evvelki هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ âyeti altmış üç harf olduğundan ömr-ü Nebeviyyeye işaret ettiği gibi, bahsettiğimiz âyetle beraber Ashab-ı Bedir ve Suffa ve Uhud ve Ehl-i Beyt-i Nebevinin adedini gösterir. İşte âhirdeki âyetin adedi iki yüz altmıştır. Ashab-ı Bedir, şühedâ-yı Uhud ile beraber, Bedir ile Uhud şühedâsından bulunan bir tek sayılmak, hem isimleri bir olanlar bir sayılmak şartıyla iki yüz altmıştır.

Aynı âyetteki hurufat gibi Ashab-ı Bedir, Ashab-ı Suffa ile söylediğimiz şart ile beraber, iki yüz altmış dört eder. Âyetten dört fazladır ki, Hulefa-yı Erbaa ve Hamse-i Âl-i Abâdan dördüne işaret vardır. Âyette herbir harfin ne kadar tekerrür ettiği ve Ashab-ı Bedir ve Uhud ve Suffanın esmâsına ne derece muvafık aded göstermesine, gelecek hurufata dikkat et:

Hemze lafzı (9) gayr-ı melfuzu (15) muvafık geliyor. 8 ت (3) ث (3) ر (16) ذ (3) د (6) خ (10) ح (3) ج (8) ب (4) muvafık, 6) ز) muvafık. Uhud ve Suffadan ğ (7) muvafık, Suffadan 2) ش) muvafık, Suffadan 2) ض) muvafık, Bedirden 2) ع) muvafık, Suffadan 1) ط (3) ظ) Uhudda Abâdile-i Seb'a, Hulefâ-yı Selâse 10) م (24) ل (34) de muvafık, Bedir'de 1) ق (1) ف (14) غ (6) ك) muvafık, 16) ن) muvafık 16) هـ (15) و (12) ی) muvafık, 1) لا (2) لا (18)) muvafık.

İşte bu hurufatın yarısı Ashab-ı Bedir ve Suffa ve Uhud'da muvafık gelmesiyle gösteriyor ki, gayr-ı muvafık olanlar başka tabakâtın adedine muvafıktır. Meselâ, Ehl-i Bîat-ı Rıdvan gibi tabakât-ı meşhureye.

Hem cây-i dikkattir ki: هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ مِنْ بَعْدِ الْعَمِّ أَمَنَةً نُّعَاسًا şu âyet gibi, bütün huruf-u hecâiyeyi tazammun etmiş. Fakat bunun aksine olarak, o hurufatın tekrârâtı acîb bir tarz-ı münasebettedir. Şu

âyet ise birbirine bakıyor. Kardeş kardeşine muvafık gelmiyor. Demek şu âyetteki hurufatın vazifesi, âyetin mânâsını te'yid ederek, bahsettiği sahabelerin esmâsına bakıyorlar.

Evet, şu âyet-i kerime, cümleleriyle gösterdiği aynı hükmü yine kelimeleriyle, hurufatıyla aynı mânâyâ işaret eder. Meselâ, şu âyetin hurufatları Ashaba baktıkları gibi, kayıtları da Ashabın sıfat-ı meşhûresine bakar. O sıfatı göstermekle o sıfat sahiblerine parmak basıyorlar.

Mes'elâ: *وَالَّذِينَ مَعَهُ* daki maiyet-i hassâ, sohbet-i mahsusayı zikretmekle Ebu Bekiri's-Sıddık'ın medar-ı fahri ve şöhreti olan maiyet-i hâssa ile başına parmak basıyor

عَلَى الْكُفَّارِ أَشَدَّاءَ şiddet-i hamiyet-i İslâmiye ile küffâra galebe-i kat'iyesi ile şöhret-şîâr olan Hazret-i Ömer'i âyine gibi gösterir.

بَيْنَهُمْ رُحَمَاءَ şefkat-i rahîmâne ile meşhur-u enâm olan Hazret-i Osmân-ı Zinnûreyn'e parmak basıyor.

كَا تَرِيَهُمْ رُكَّعًا سَاجِدًا kaydıyla, rükû' ve secdede devam ve kesrette meşhur olan Hazret-i Aliyyi'l-Murtazâ'ya işaret ediyor.

يَتَّبِعُونَ فَضْلًا مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا cümlesiyle ehl-i Bîat-ı Rıdvân'a,

سَيِّمَاهُمْ فِي وُجُوهِهِمْ مِنْ أَثَرِ السُّجُودِ Ashab-ı Suffâ'ya,

ذَلِكَ مَثَلُهُمْ فِي التَّوْرَةِ Fukahâ ve ulemâ-i Sahabeye,

وَمَثَلُهُمْ فِي الْإِنْجِيلِ Ashab-ı Huneyn ve Feth, Uhud ve Bedir'deki

Sahâbelerin nâmdar yiğitlerine işaret ettiği gibi, enbiyadan sonra Benî Âdem içinde en yüksek, en nâmdar, en mümtaz olan Sahâbelerin medar-ı rüchâniyetleri, menşec'-i imtiyazları ve mâden-i meziyetleri olan seceyâ-yı sâmiye ve ahlâk-ı âliyye ve muamelât-ı gâliyye o mezkûr kayıtlar ve sıfatlarla işaret ediyorlar.

O kayıtlarla diyor ki: Sahâbelerin halka karşı vaziyetleri: Düşmanlarına şediddirler ve dostlarına ve mü'minlere rahîmdirler. Cenâb-ı Hakk'a karşı rükû ve secdede kemâl-i itâattadırlar. Her işlerinde Cenâb-ı Hakk'ın rıza ve fazlını kasederek kemâl-i ihlâsdadırlar. Hem sahabelerin ilimde ve amelde ve siyasette ve askerlikte gösterdikleri fevkalâde metanet ve terakki ve sebat ve tefevvuku, maziden Tevrat ve İncil'i işhâd ederek mu'cizane ve müstakbelden ibadet ve cihad

vazifesinde hârikulâde hareketleri ihbar ederek mu'cizâne mâzi ve müstakbelde iki ihbar-ı gaybiye ile sahâbelerin i'cazkâr ahvâlini haber vermekle, şu âyette bir lem'a-yı i'câzı gösterir ve âyetin daha başka çok işaretleri vardır. İzahı uzun olduğundan ve ihatamız nâkıs ve elimiz kısa bulunduğundan kısa kestik.

İşte, mâdem şu âyet, hem cümleleri, hem kelimeleri, hem hurufatıyla, ayrı ayrı vazifeleri gördükleri halde, mânâ-yı maksudun etrafında toplanıp ona bakıyorlar. Acaba bilmediğimiz ve beyan etmediğimiz, şu âyetin daha çok esrar-ı acıbeyi câmi olduğu anlaşılabilir mi?

Altıncı Küçük Bir Mes'ele:

Otuzüç adet Sözlerin ve otuzüç adet Mektubların mecmûuna Risaletü'n-Nur namı verilmesinin sırrı şudur ki:

Bütün hayatımda Nur kelimesi her yerde bana rastgelmiştir. Ezcümle, karyem Nurs'dur, merhume vâlidemin ismi Nuriye'dir, Nakşî üstadım Seyyid Nur Muhammed'dir, Kâdirî üstadım Nureddin. Kur'an üstadlarımdan Nuri, talebelerimden benimle en ziyade alâkadarı Nur isimli bulunanlardır. Kitaplarımı en ziyade îzah ve tenvir eden nur misâlidir. Kur'an-ı Hakîm'deki en evvel aklıma, kalbime parlayan ve fikrimi meşgul eden كَمِشْكَاةٍ مِّثْلُ نُوْرِهِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ مَثَلُ نُوْرِهِ KEMİŞKÂE MİTHLÜ NURİHİ SSMWATİ VÂL'ARĐİ MİTHLÜ NURİHİ âyetidir. Hem hakâik-ı İlâhiyyede müşkilâtımın ekserisini halleden Esmâ-yı Hüsnâdan Nûr ism-i nurânîsidir. Hem Kur'an'a şiddet-i şevk ve inhisar-ı hizmetim için hususî imamım Zinnûreyn'dir.

اللَّهُمَّ يَا نُورَ النُّورِ وَيَا مُنَوَّرَ النُّورِ وَيَا مُصَوِّرَ النُّورِ وَيَا مُقَدِّرَ النُّورِ وَيَا مُدَبِّرَ النُّورِ وَيَا خَالِقَ
النُّورِ
وَيَا نُورًا قَبْلَ كُلِّ نُورٍ وَيَا نُورًا بَعْدَ كُلِّ نُورٍ وَيَا نُورًا فَوْقَ كُلِّ نُورٍ وَيَا نُورًا لَيْسَ مِثْلُهُ نُورٌ
سُبْحَانَكَ يَا لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْأَمَانُ الْأَمَانُ أَجْرُنَا (وَ عَلَيَّ) مِنَ النَّارِ وَ أَدْخَلْنَا (وَ أَدْخَلَ عَلَيَّ)
الْجَنَّةَ

مَعَ الْأَبْرَارِ وَ نُورَ قُلُوبِنَا وَ قَلْبِهِ وَ قُبُورِنَا وَ قَبْرِهِ بِأَنْوَارِ الْإِيمَانِ وَ الْقُرْآنِ يَا رَحِيمَ يَا غَفَّارَ وَ صَلَّى
عَلَى مُحَمَّدٍ الْمُخْتَارِ وَ آلِهِ الْأَطْهَارِ وَ صَحْبِهِ الْأَخْيَارِ آمِينَ آمِينَ

Said Nursi

Bu mektupta Üstad Hazretleri altı mesele üzerinde du-
royor:

Birinci meselede Peygamberimize (s.a.s.) çokca getirilen salavat ve selâmın hikmet ve sırrı soruluyor. Üstad “Resûl-i Ekrem Aleyhisselâm, nihâyet derecede rahmete mazhar olduğu halde, nihayetsiz salâvâta ihtiyaç göstermiştir. Çünkü, Resûl-i Ekrem Aleyhisselam bütün ümmetin dertleriyle alâkadar ve saadetleriyle nasıpdardır. Nihayetsiz istikbalde, ahirette ebedî hayatta, nihayetsiz durumlara maruz kalacak ümmetin bütün saadetleriyle alâkadarlığının ihtiyacındandır ki, nihayetsiz salavâta ihtiyaç göstermiştir.” diyor.

Bizim salâtü selam getirmemizle, Efendimizin (s.a.s.) şefaât dairesine yardımcı oluyoruz. Çünkü salât, rahmet demektir. Bizim salât okumalarımız Onun hakkındaki merhamet tecellisini hem artırıyor, hem şefaât dairesini genişletiyor.

Üstad Hazretleri bu hususta Mesnev-î Nuriye’de şöyle diyor:

“Efendimizin (s.a.s.) makam-ı Mahmud-u, İlâhî ve Rabbanî bir sofrâ hükmündedir. Evet, tevzi edilip dağıtılan lütuflar, feyizler, nimetler o sofradan akıyor. Resûl-ü Ekreme (s.a.s.) okunan salâvat-ı şerife o sofraya edilen dâvete icabettir. Aynı şekilde salavât getiren kimse, Peygamber Efendimizin Zâtını (s.a.s.) bir sıfatla tavsif ettiği zaman, o sıfatın nereye taalluk ettiğini düşünsün ki, tekrar ve tekrar salâvat getirmeye şevkini arttırsın.” (Hubab)

Peygamber Efendimizin (s.a.s.) Miracı, halktan Hakka gitmesi itibariyle velayettir, Haktan halka beş vakit namaz gibi emirler getirmesi itibariyle Risâlettir (Peygamberliktir).

Hz. Muhammed Aleyhisselam, Allah’ın hem kulu hem Resûlûdür. Kulluğu itibariyle salât (rahmet) ister. Resûl olması itibariyle de selâm ister. Evet, kulluk cihetiyle halktan Hakka gider, Cenab-ı Hakkın sevgisine ve rahmetine mazhar olur. Bunu ‘salât’ ifade ediyor. Peygamberlik ise, Hak’tan

halka bir elçilik olduğu için, selâmet, teslim, memuriyetinin kabulünü ve vazifesini yapabilmek için muvaffakiyeti ister. Bunu da ‘selâm’ lâfzı ifâde ediyor. Biz salâtü selâm getirmekle ‘Yâ Rabbi, yanımızda Elçiniz ve Dergâhınızda Elçimiz olan Seyyidimize, Reisimize merhamet et ki, o merhamet bize de sirayet etsin.’ demiş oluyoruz.

İkinci meselede tabiat ile ilgili sorulan soruya Üstad şöyle cevap veriyor: “Tabiat namı verdikleri şey Allah’ın büyük fitrî şeriatıdır ki, mevcudatta zuhur eden ilâhî fiillerin tanzim ve nizamını gösteren Allahın âdetlerinin (kanunlarının) toplamından ibarettir. Mâlumdur ki, kânunlar, itibari işlerdir; ilmi vücudları var, haricî vücudları (ilmin dışında, gerçek maddi varlıkları) yok. Gaflet ve dalâletin sevkiyle Ezelî Kâtip ve Nakkaşı, tanımadıklarından, kitabı ve yazıyı kâtip, ve nakşı nakkaş, kanununu kudret, misdarı (cetvel), masdar (kaynak.. Bir şeyin kaynağına masdar, kaynağından çıkmasına yarayan alete misdar denilir. Mesela, bir çeşmenin suyunun bulunduğu yer masdar, musluğu ise misdardır); nizamı nazzam, sanatı sanatkâr zannetmişler.”

Devlet, ordu ve kışlanın ne olduğunu bilmeyen vahşi bir adam, muhteşem bir kışlaya girse bir emirle yatıp kalkan ve koşan askerlerin beraber ve düzenli hareketlerini görse, talim ve askerlik kanununu bilmediği için bunların maddi işlerle birbirleriyle bağlı olup, o ipler tarafından kuklalar gibi oynatıldıklarını zanneder. Veya o vahşi adam muazzam bir camiye Cuma vakti dâhil olsa, namaz, cemaat ve imama uyup uygun hareket etmenin ne demek olduğunu bilmediği için, o cemaatin hep birlikte muntazam şekilde cemaatle namaz kılışlarındaki toplu hareketi seyretse, o namaz kılanların maddi bağlarla birbirleriyle bağlı olup kukla gibi oynatıldıklarını zanneder.

İşte o vahşiden çok daha vahşi olup ‘Göklerin ve yerin orduları Allah’ındır’ (Fetih, 7) ayetine göre, İlahi bir kışlaya benzeyen ve ‘Hiçbirşey yoktur ki, Allaha hamd ve tesbih etmesin’ (İsrâ, 44) âyetine göre bir mabede benzeyen şu kainatta cereyan eden Allah’ın kanun ve prensiplerini bilmeyen inkârcı vahşiler de, Allahın yaratıp idare ettiği bu kainattaki işleri, akılsız şuursuz sebeplere veya tabiata havale eder yapan ve yaratanın (hâşâ) sebepler veya tabiat olduğunu iddia ederler.

Dördüncü meselede, ehl-i küfrün ehl-i hidayete niçin galip geldiğinin sebebi şöyle izah ediliyor: Cenab-ı Hak aslında ebedi saadetin elmaslarını satın almaları için insanlara ince duygular, istidat ve kabiliyetleri muazzam bir sermaye olarak veriyor. Fakat bu muhteşem sermayeyi ehl-i küfür sırf dünyayı kazanmak için sarf ediyor. Şimdi ahiretlikler elmas değerinde, dünyalıklar cam ve buz parçası değerinde.. Böyle olunca ehl-i küfrün dünyalıkları da elbette en iyilerinden olacaktır. Ama onlar fani şeylerdir. Âhirette ise gerçekten iflâs etmiş olanlar onlar olacaktır.

Onun için Üstad; “İşte küfür bir divaneliktir, dalâlet bir sarhoşluktur, gaflet bir sersemliktir ki, bâki mallar yerine fâni şeyleri satın alır. İşte şu sırdandır ki, ehl-i dalâletin hissiyatları şiddetlidir. İnadı, hırsı, hasedi gibi her şeyi şiddetlidir. Bir dakika meraka değmeyen bir şeye bir sene inat eder. Evet küfrün divaneliği ile, dalâletin sarhoşluğuyla, gafletin şaşkınlığıyla, fitraten ebedi ve ebed müşterisi olan bir lâtife-i insâniye aşağı düşer; ebedi şeyler yerine fani şeyler alır, yüksek fiyat verir. Fakat bazen müminde de asabî hastalık bulunuyor ve maraz-ı kalbî oluyor, o da ehl-i dalâlet gibi, ehemmiyetsiz şeylere ziyade önem veriyor. Lâkin çabuk kusurunu anlayarak istiğfar ediyor, ısrar etmiyor.”

Beşinci meselede Fetih Sûresinin son âyetindeki bir mûcizelik anlatılıyor. Bu sûrenin 28. Âyeti 63 harfiyle Peygamberimizin ömrüne işaret ettiği gibi 29. Âyet (sonuncu) Bedir, Suffa ve Uhud ashabının ve Ehl-i Beyt'in adedini gösteriyor. Son âyetin harf sayısı 260'tır. Bedir Ashabı, Uhud Şehitleri ile beraber, Bedir ve Uhud şehitlerinden bulunanlar bir tek sayılmak, hem isimleri bir olanlar bir sayılmak şartıyla 260'tır.

Ayrıca “Onlarla beraber olan” ifadesi devamlı Peygamberimizle (s.a.s.) beraber olan, hicrette yine mağarada da beraber bulunan Hz. Ebu Bekir'e işaret ettiği gibi, Kendisinden sonra ilk halife olacağına da işaret eder. “Kâfirlere karşı çok şiddetli” ifadesi hamiyet-i İslamiyedeki şiddeti ile Hz. Ömeri gösterir ve Hz. Ebu Bekir'den sonra halife olacağına işaret eder. “Aralarında çok merhametli” ifadesi, şefkati ve merhameti ile meşhur Hz. Osman'ı gösterir ve onun da Hz. Ömer'den sonra üçüncü halife olacağına işaret eder. “Sen onların çok rükû ve secde ettiklerini görürsün” ifadesi, secde ve rükû'unun çokluğu ve devamlılığı ile meşhur olan Hz. Ali'ye işaret eder. Hem de Hz. Osman'dan sonra dördüncü halife olacağını gösterir. “Onlar Allah'tan fazl ve rıdvan isteyip arzularlar” ifadesi Rıdvan Bîatı yapanlara işaret eder. “Simâları, secde eserinden yüzlerinde bellidir.” ifadesi Suffa Ashabına işaret eder. “Onların Tevrat” taki vasıfları budur.’ ifadesi sahabelerin fakihlerine ve âlimlerine bakar. “İncil'deki vasıfları da şöyledir.” ifadesi de, Bedir, Uhud ve Huneyn'deki sahabelerin namlı yiğitlerine işaret eder. Ayrıca bu âyetin bu cümleleri sahabelerin ilimde, amelde, siyasette ve askerlikte gösterdikleri fevkalâde metanet, terakki, sebat ve üstünlüğünü, mâziden Tevrat ve İncil'i şâhit tutarak harika şekilde haber veriyor.

Altıncı meselede ise Üstad, yazdığı eserlere niçin Risâle-i Nur ismi verdiğini izah ediyor.

148. Mektup

Hulûsi Bey'in sualîne cevaptır.

Dişlerin kaplanması hakkındaki suâl'e cevap.

1932 tarihli suâlînize şimdilik etrafiyla cevap veremiyorum. Fakat bu mes'ele ile münasebetdar bir-iki mes'ele-i şeriâtı icmâlen yazıyorum. Şöyle ki:

Abdest vaktinde ağız yıkamak farz değil, sünnettir. Fakat gusül hengâmında ağızını yıkamak farzdır. Az bir şey de yıkanmadık kalsa olmaz, zarardır. Onun için dişleri kaplama lehinde ulemalar fetva vermeye cesaret edemiyorlar.

İmam-ı A'zam ile İmam-ı Muhammed (Radıyallahü anhümâ) gümüş ve altından dişlerin yapılmasına fetvaları, sabit kaplama hakkında olmamak gerektir. Hâlbuki bu diş mes'elesi umûmü'l-belvâ suretinde o derece intişarı var ki, ref'i kabil değil. Ümmeti bu belvâyı azîmeden kurtarmak çaresini düşündüm; birden kalbime bu nokta geldi. Haddim ve hakkım değil ki, ehl-i içtihadın vazifesine karışayım. Fakat bu umûmü'l-belvâ zaruretine karşı, fetvalara tarafdâr olmadığım halde diyorum ki:

Eğer mütedeyyin bir hekim-i hâzıkın gösterdiği ihtiyaca binâen kaplama sureti olsa, altındaki diş ağzın zâhirîsinden çıkar, bâtın hükümüne geçer. Gusülde yıkanmaması guslü iptâl etmez. Çünkü üstündeki kaplama yıkanıyor, onun yerine geçiyor. Evet, cerihaların üstündeki sargıların zarar için kaldırılmadığından ceriha yerine yıkanması, şer'an o yaranın asli yerine geçtiği gibi, böyle ihtiyâca binâen sabit kaplamanın yıkanması dahi dişin yıkanması yerine geçer, guslü iptâl etmez. وَالْعِلْمُ عِنْدَ اللَّهِ Mâdem ihtiyaca binaen bu ruhsat oluyor. Elbette yalnız süs için, ihtiyaçsız dişleri kaplamak veya doldurmak bu ruhsattan istifade edemez. Çünkü, hattâ zaruret derecesine geldikten sonra böyle umûmü'l-belvâda eğer bilerek su'-i ihtiyarıyla olsa, o zaruret ibâheye sebebiyet vermez. Eğer bilmeyerek olmuş ise zaruret için elbette cevaz var.

Said Nursî

Bu mektup Hulûsi Beyin diş kaplaması hakkında sorduğu bir suale Üstadın verdiği cevaptır: “Eğer dindar, uzman, mutchassis hekimin gösterdiği ihtiyaca göre ise, kaplama şeklinde dahi olsa, altındaki diş, ağzın zahirisinden çıkar, bătını (içi) hükmüne geçer. Gusülde yıkanmaması guslü bozmaz. Çünkü üstündeki kaplama yıkanıyor, onun yerine geçer. Evet, yaraların üstündeki sargıların zarar olmaması için kaldırılmadıklarından dolayı yara yerine yıkanması, (meshedilmesi), şer’ân o yaranın yıkanması yerine geçtiği gibi, böyle ihtiyaca binâen sâbit kaplamanın yıkanması da dışın yıkanması yerine geçer, guslü iptal etmez. Gerçek ilim Allah katındadır. Madem ihtiyaca göre bu ruhsat oluyor. Elbette yalnız süs için, ihtiyaç olmadan dişleri kaplamak ve doldurmak bu ruhsattan istifadeye bir sebep teşkil etmez.”

Üstad, normalde böyle ihtilafî fikhî meselelere girmez. Talebelerini de ikaz etmiştir. Ama belvâ-yı umumî olduğu için, sırf ümmet-i Muhammedi bu sıkıntıdan kurtarmak niyetiyle çare düşünürken kalbine gelen bu hususları söylemiştir.

149. Mektup

Husrev’e hitaben yazılan bir mektuptur.

Aziz, mübarek, sıddık kardeşim!

Evvelâ: Sözler’e başlamadan iki ay evvel gördüğün mübarek rüya çok güzeldir, hem hakikattir. Evet, kardeşim, sen bir bahçe-i ebedî olan Kur’ân-ı Hakîm’in Cennetinden Gül-ü Muhammedi (s.a.s.) namında, hadsiz nuranî hakikatların fabrikası hükmünde, tefsir-i hakâik-ı Kur’âniye etrafında halka tutan ve sizin gibi çarklardan mürekkep olan bir cemâat-ı mübareke içinde en has ve en yüksek mertebeye kâtib tayin edildiğine, o rü’yâ beşaret verdiği gibi, biz de beşaret ediyoruz.

Sâniyen: Bu defa bize yazdığın Mu'cizât-ı Ahmediye (s.a.s.) risalesi çok hârika düşmüş. Kim ona bakıyor, bir zevk-i hakikî hisseder. Demek oluyor ki; mânevî, hâlis, samimi hisler, maddî nakışlar suretinde kendini hissettiriyor. Bu sırra ben muttali olduğum vakit kardeşim Galib dahi aynı hisse iştirâk etti.

Evet, bunun altında manevî tebessüm var diye, senin hattını kendi hattına tercihle mukabele etti. O yazdığın risale vasıtasıyla pek çok insanlar îmanlarını kuvvetleştiriyorlar, muhabbet-i Ahmediye (s.a.s.) kalblerinde ziyadeleşiyor. İşaret-i gaybiye hakkında şüpheleri kalmıyor. O sevab da senin defter-i a'mâline geçiyor. Kur'ân ve Resûl-i Ekrem (s.a.s.) kelimesinden başka, işaret ettiğin kelimât çok mânîdardır, hem bir temeldir. O iki kelimenin mübarek tevafukuna bir hüccettir. Hem gösteriyor ki, bütün o tevâfukatı dahi riâyet etmeyen, o iki kelimenin tevafukuna kalem karıştıramaz. Zannediyoruz ki, o risalelerin hatt-ı hakikisini sen buldun veyahut yakınlaştın.

Sâlisen: Mâbeynimizde münasebet manevî, ruhî, hakikî olduğu için zaman ve mekân müdahale etmez. Dergâh-ı İlâhîye müteveccih olduğumuz vakit günde belki kaç defa, Husrev yanımda bir cihette hâzır olmakla beraber, senin o şirin yazıların, hususan On Dokuzuncu Mektub'daki mübarek hattın göründükçe seni hayalimizce hazır ediyoruz. Ben ve buradaki arkadaşlar dahi seni burada görmek çok arzuluyoruz. Fakat Isparta sana çok muhtaçtır. Hem de şimdi hâl ve mevsim pek müsâid görünmüyor. Onun için kardeşimi bir miktar yanımda buldurmak ile, sana zahmet vermek istemiyorum. Yoksa sen bize çok lâzımsın. İnşâallah bir vakit kazâ edeceğiz.

Râbian: Şu mübarek Şehr-i ramazan, Leyle-i Kadri ihâta ettiği için, kendisi de ömür içinde bir leyle-i kadirdir ki, muvaffak olanın ömrüne bin ömür katar. Dakikası bir gündür. Saati iki ay, günü birkaç sene hükmünde bir ömr-ü bâkîdir. Senden ve âhiret hemşirem yâni ikinci vâlidem ve kardeşimin muhterem vâlidesinden duanızı istiyorum. Madem duada sizi şerik ediyorum, siz de benim duama âmîn hükmünde olarak dua ediniz.

Kardeşimiz Ali Efendi'ye dahi çok selâm ve dua ediyorum. İnşâallah tam Husrev'e lâyük bir kardeş oluyor. Sair kardeşlere seni tev-

kil ediyorum, selâm ve dua ediyorum. Bu eyyâm-ı mübarekede bana dua etsinler. Gâlib der, Husrev'le mânevî bir irtibat hissediyorum. Çok selâm ediyor. Ve bilhâssa saatçı Lütî Efendi'ye pek çok selâm ve dua ederim. Cenâb-ı Hak ona, o bana yazdığı pencere risalesinin hurufu adedince ruhuna rahmet, kalbine nur, aklına hakikat, malına bereket ihsân eylesin. Âmin, âmin, âmin.

Maksadım, ona o risaleyi yazdırmak, onu has talebeler dairesine idhal etmektir. Yoksa ona o zahmeti vermezdim. Mâşâallah, Hâtem-i Mu'cizât-ı Ahmediye'yi (s.a.s.) çok güzel tersim etmişsiniz. Sözler ile alâkadarlar içinde, bu hâteme tam kanâatı olanların isimlerini bana yazsınlar, onları ikinci dairede yazacağız. Tâ o nura hissedar olsunlar. Şükre dair nüshanız Kuleönlü Mustafa bir adama verip, o da muhafaza edememiş. Yağmur bir parça bozduğu için mahcub olarak, sana göndermeyip bana gönderdi. Benim de güzel yazılmış bir nüsham var, sana gönderiyorum. Ona göre yeni bir nüsha kendinize yazarsınız. Sen bana şükre dair yazdığın mübarek nüshayı, bir ay evvel Atabey tarafına göndermiştim. Kim aldığını bilmiyorum, elime geçmedi. Hem size Yirmi Sekizinci Mektubun Yedinci Mes'elesinin Hâtimesini gönderiyorum. O Hâtime, hâtem-i İcâza gelen tenkidatı reddediyor ve parlak bir mühr-ü tasdik olduğunu gösteriyor. O hâtemlerin bir nüshasını sana gönderdik. Orada hâtemi gören ve kabul eden ve Sözler'le alâkadar olan zâtların münasib gördüklerini, boş kalan gözlere kaydedebilirsiniz.

الْباقِي هُوَ الْباقِي

Mirzazâde Said Nursî

Bu mektup Hüsrev Altınbaşak'ın gördüğü ve Gül Fabrikasına kâtip tayin edildiğine işaret eden rüya ile alakalıdır. Üstad bu mektupla onu şöyle tabir ediyor: “Evet kardeşim, sen ebedi bir bahçe olan Kur'an-ı Hakîmin cennetinden Gül-ü Muhammedî (s.a.s.) nâmında hadsiz nurânî hakikatların fabrikası hükümünde, Kur'ani hakikatların tefsiri etrafında halka tutan ve sizin gibi çarklardan mürekkep olan mübarek bir cemaat içinde en has ve en yüksek mertebeye kâtip tayin edildiğine, o rüyâ müjde verdiği gibi, biz de müjde veriyoruz.”

bir mü'mine kadar herkes, her Hakikattan hissesini alabilir. Çünkü, Hakikatlarda, mevcûdâta, âsâra nazarı çeviriyor.

Der ki: Bunlarda muntazam e'fal var, muntazam fiil ise fâilsiz olmaz. Öyle ise bir fâili var. İntizam ve mizan ile o fâil iş gördüğü için hakîm ve âdil olmak lâzım gelir. Mâdem hakîmdir, abes işleri yapmaz. Madem adâletle iş görüyor, hukukları zâyi etmez. Öyle ise bir mecma'-ı ekber, bir mahkeme-i kübrâ olacak.

İşte Hakikatlar, bu tarzda işe girişmişler. Mücmel olduğu için, üç dâvayı birden isbat ediyorlar. Sathî nazar fark edemiyor. Zaten o mücmel Hakikatların her birisi, başka Risaleler ve Sözlerde kemâl-i îzah ile tafsîl edilmiş.

Abdülmeccid'in ikinci nâkıs cevabı şudur ki.

O zâtın yanlış sualine mümâşât edip, yanlışını kabul ettiği için, yanlış etmiş. Çünkü Onuncu Söz'ün "Hâşiye"sinde, ism-i âzam, yalnız her ismin bir mertebesinden ibaret olduğu zikredilmemiş. Belki çok yerlerde demişiz: İsm-i âzamdandır ve her ismin âzamî mertebesinden tezahür eder. İsm-i âzamdandır ve her ismin âzamî mertebesinden teza-hür eder. İsm-i âzamı isbat etmekle beraber, her İsm'in bir mertebe-i âzamı var ki; Resûl-i Ekrem (s.a.s.) bunlara mazhar olduğu gibi, haşr-i âzam da onlara bakıyor. Meselâ ism-i Hâlık merâtibi, benim Hâlıkımdan tut, tâ Hâlık-ı Küll- i Şey'e kadar olan mertebe-i âzama kadar merâtibi var.

O şübheli zâtın, her ismin bir mertebe-i âzamı olduğunu tezyif etmek niyetiyle, "Mutasavvıfa-ı mütefelsife fikridir" demiş. Halbuki, başta İmam-ı A'zam, İmam-ı Gazâlî, Celâleddin-i Süyûtî, İmam-ı Rabbânî, Şâh-ı Geylânî gibi sıddıkîn-i muhakkıkîn, ism-i âzamı ayrı ayrı görmüşler. İmam-ı A'zam demiş: El Adl, El-Hakem ism-i âzamdır ve hâkezâ. Her ne ise bu mes'ele bu kadar yeter.

O zâtın sathî ilişmesinden üç cihetle memnun oldum:

Birincisi: Tenkid etmek istediği halde, edemediği için gösteriyor ki, Onuncu Söz'ün hakâiki, kabil-i tenkid değildir. Olsa olsa teferruat kabilinden bazı ibarelerine ilişebilir.

İkincisi: İnşâallah âlî bir zekâ ve gayreti bulunan Abdülmecid'i gayrete getirdi. Hulûsi'ye yakışacak çalışkan, müteyakkız bir arkadaş oldu.

Üçüncüsü: O zât müşteridir ki ilişmiş, müşteri olmayan lâkayd kalır. İnşâallah ileride tam istifade edecek.

Bu nüktenin bir güzel meâlîni ya sen, ya Abdülmecid kaleme alıp, benim selâmımla, memnuniyetimle beraber, o zâta gönderebilirsiniz.

Mahallenizin imamı Hâfız Ömer Efendiye selâm et ve de ki, ben onu kabul ettim. Talebelik şartlarını da ona söyle. Pederiniz ve Fethi Bey ve Hoca Abdurrahman, Sözlere'yi ciddî dinlemeleri beni çok mesrur ediyor. Ben onlara dua ediyorum. Onlar da bana dua etsinler. Seydâ namındaki zât, pederinizin intisab ettiği zât değil, ondan evvel gelmiş iştihar etmiş mühim bir zâttır. Başta Sabri, Süleyman, Tefik bütün ihvanlar size selâm ediyorlar.

Kardeşiniz Said Nursi

Bu mektup Üstadındır. Üstad, 26. Mektubun 3. Mebhasinde Eski Said lisânı ile ırkçılık meselesiyle ilgili olarak haksız hücumlara karşı siper olacak şekilde bir üslup kullandığı için, Abdülmecid Nursi, tedbir ve bir ihtiyata binaen bu mevzuda fikir beyan etmesine karşılık şöyle diyor: “Siz, hakkında Allah'ın hiçbir delil indirmediği şeyleri Allah'a şirk koştuktan korkmazken, ben mi sizin şirk koştuklarınızdan korkacağım?” (En'âm, 81) diyen ve Kur'anın takdirine mazhar olan Hz. İbrahim'e (a.s.) tâbi olmaya mükellef olduğumuza işaret eden bütün bâtil dinlerden uzaklaşmış olan İbrahim'in Milleti' sırrına mazhar olduğumuzu bilmeliyiz.”

Mektubun devamında Üstad, bir müftünün Haşir Risalesi için sathi bir nazarla bazı boş tenkitlerine karşı Abdülmecid Nursi'nin verdiği cevabı şöyle değerlendiriyor: “O müftü demiş ki: ‘10. Söz'ün hakikatleri, inkârcılara karşı değil. Çünkü Allah'ın sıfat ve isimlerine binâ edilmiş.’ Abdülmecid cevabında diyor ki: ‘İnkârcıları, Hakikatlerden evvelki 4 işaretle imana getirmiş, ikrâr ettirmiş. Sonra Hakikatları

dinlettiriyor’ meâlinde cevap vermiş. Hakiki cevabı şudur ki: Her bir hakikat, üç şeyi birden ispat ediyor: Hem Vâcibü’l-Vücudun (Allah’ın) varlığını, hem Allah’ın isim ve sıfatlarını; sonra haşri onlara bina edip isbat ediyor. En inatçı inkârcılardan tâ en hâlis bir mümine kadar herkes her hakikattan hissesini alabilir. Çünkü Hakikatlarda, mevcudata, eserlere nazarı çeviriyor. Bunlarda muntazam fiiller var. Muntazam fiil ise, fâilsiz olmaz. Öyle ise bir fâili var. O fâil, intizam ve ölçüyle iş gördüğü için, hakîm (hikmetle iş yapan) ve âdil olmak lâzım gelir. Madem adâletle iş görüyor; hukukları zâyî etmez. Öyle ise en büyük bir toplanma yeri, bir mahkeme-i kübrâ olacak. İşte Hakikatlar, bu tarzda işe girişmişler. Kısa ve öz olarak anlattıkları için, üç dâvâyı birden ispat ediyorlar. Sathi bakış fark edemiyor. Zaten o kısa ve öz Hakikatların her birisi, başka Risâleler ve Sözler’de genişçe izah edilecek tafsilatı verilmiştir.”

Abdülmeccid Nursi’nin ikinci noksan cevabı için de şöyle diyor: “O müftünün yanlış sorusuna mümâşat edip (maslahat ve anlaşma yolunu seçerek) yanlışlığını kabul ettiği için, yanlış etmiş. Çünkü Onuncu Söz’ün Hâşiyesinde, İsm-i Azam, yalnız her ismin bir mertebesinden ibaret olduğu zikredilmemiş. Belki çok yerlerde demişiz: İsm-i Âzamdan ve her ismin âzami mertebesinden tezâhür eder. İsm-i Âzâmı ispat etmekle beraber, her ismin âzamî mertebesi var ki, Resûl-i Ekrem (s.a.s.) bunlara mazhar olduğu gibi, haşri-âzam da onlara bakıyor. Meselâ Hâlık isminin mertebeleri, benim Hâlıkımdan tut ta her şeyin Hâlıkına kadar olan mertebe-i âzama kadar mertebeleri var. O şüpheli zâtın, her ismin bir azam mertebesi olduğunu tezyif etmek niyetiyle söyledikleri, felseyefe bulaşmış mutasavvıf geçinenlerin fikirlerinden ibarettir. Halbuki, başta İmam-ı Âzam, İmam-ı Gazali, Celâleddin-i Suyûtî, İmam-ı Rabbanî, Şâh-ı Geylanî gibi sıddık muhakkikler, İsm-i Âzamı, ayrı ayrı görmüşler.

İmam-ı Âzam demiş: ‘El-Adl, El-Hakem, İsm-i Azamdır.’
Ve hâkezâ.. Her ne ise bu mesele bu kadar yeter.”

Üstad mektubun devamında bizlere de ders olacak şekilde, o zâtın (müftü) sathî bakışı dolayısıyla ilişmesinden de ayrıca memnun olduğunu üç cihet ile izah ediyor: Birincisi: Tenkit etmek istediği halde, edemediği için gösteriyor ki, Onuncu Söz’ün hakikatları tenkide kâbil değildir. Olsa olsa teferruat kabilinden bazı ibarelerine ilişebilir. İkincisi: İnşaallah âli bir zekâsı ve gayreti bulunan Abdülmecid’i gayrete getirdi. Hulûsiye yakışacak çalışkan, uyanıp intibaha gelmiş bir arkadaş oldu. Üçüncüsü: O zât müşteridir ki, ilişmiş. Müşteri olmayan lâkayt kalır. İnşaallah ileride tam istifade edecek. Bu nüktenin güzel bir meâlini ya sen, ya Abdülmecid kaleme alıp, benim selâmımla, memnuniyetimle beraber o zâta gönderebilirsiniz.’

Üstad, Rahim ve Hakim isminin mazharı olduğu için meseleleri merhamet ve hikmetle ele almıştır. Düşmanlığa, kavgaya asla yer vermemeye gayret etmiştir. İlhâmî Soysal görüşmek için geldiğindeki Üstadın ona dostane tavrını yadırgayan ve “Aleyhte yazı yazan birisine karşı neden böyle davranıyor?” diye içlerinden geçiren talebelerine: “Kardeşim, İslâmiyete veya hizmetimize karşı yüzde yüz düşmanlığı bile olsa bir şahsı bu durumdan yüzde doksan dokuz indirmek bir hizmettir, bir hayırdır. Hatta yüzde yüzden, yüz bire bile yükseltmemek bir hizmettir.” demiştir. Çünkü düşmanlıktan ve onun artırılmasından dolayı insanlığa hiçbir hayır gelmez...

Bu münasebetle bir grup arkadaşımızın bir hatırasını nakledeyim. Ziyâretleri sırasında Prof. Dr. İhsan Doğramacı’ya ‘Kendisini Doğramacı yapan özelliklerini’ sorduklarında diyor ki: “Üç özelliğim vardır: Birincisi, yardımcılarımla o hususta benden daha iyi bilgi ve beceriye sahip olanlardan seçerim. Eğer öyle olmazsa, o benim değil, ben onun

yardımcısı olmuş olurum. İkincisi: Hakkımda söylenen tenkitleri, düşmanlarım dâhil kim ne demişse mutlaka dinlerim. Çünkü, kızgınlıkla da, düşmanlıkla da olsa beni tenkit edebilmek, yanlışımı gösterebilmek için, benim fark edip göremeyeceğim açıdan bakıp bir eksik ve yanlışımı görmüş olabilirler. Onları anlamaya ve kendimi düzeltmeye çalışırım. Zaten boş tenkitlere hiç önem vermem. Üçüncüsü: Pahalı bir proje olan düşmanımı yok etme yoluna asla girmem. İmkân varsa, ucuz bir proje olan, uzlaşma ve dostluk yolunu tercih ederim.”

Üstad, mektubun sonunda “Mahallenizin imamı Hâfız Ömer Efendiye selâm et ve de ki, ben de onu kabul ettim. Talebelik şartlarını ona söyle.” diyor.

Mektubat’ın 26. Mektubunun 4. Mebhasının 10. Mesclesinde kendisiyle görüşenleri bazı gruplara ayırarak: “Bizi ziyaret eden, ya dünya hayatı cihetinde gelir; o kapı kapalıdır. Veya uhrevî hayat cihetinde gelir. O cihette iki kapı var. Ya şahsımı mübarek ve makam sahibi zannedip gelir. O kapı dahi kapalıdır. Çünkü ben kendimi beğenmiyorum, beni beğenenleri de beğenmiyorum. Cenab-ı Hakka çok şükür, beni kendime beğendirmemiş. İkinci cihet, sırf Kur’an-ı Hakîmin dellalı olduğum cihettedir. Bu kapıdan girenleri, baş göz üstüne kabul ediyorum. Onlar da üç tarzda olur: Ya dost olur ya kardeş olur, ya talebe olur. (...) Talebeliğin hassası ve şartı şudur ki; Sözler’i (Risaleleri) kendi malı ve kendi yazmış gibi hissedip sahip çıksın ve hayatının en mühim vazifesini onun neşri ve hizmeti bilsin. (...) Talebe (benim üç şahsiyetimden) Kur’an-ı Hakimin dellâli cihetinde ve hocalık vazifesindeki şahsiyetimle münasebettardır. (...) Şu görüşmenin de üç meyvesi var: Birincisi: Dellâllik itibariyle Kur’an mücevherâtını benden veya Sözlerden ders almak. Velev bir ders de olsa.. İkincisi: İbadet itibariyle uhrevî kazancıma hissedar olur. Üçüncüsü: Beraber Allah’ın

huzuruna yönelip kalbini bağlayarak, Kur'an-ı Hakim'in hizmetinde el ele verip, Allah'tan muvaffakiyet ve hidayet istemek.. Eğer talebe ise, her sabah mütemâdiyen ismiyle, bazen hayâliyle dahi yanımda hazır olur, hissedar olur. (...) Bu üç tabaka dahi, beni manevî dua ve kazançlarında dahil etmek şarttır." diyor.

151. Mektup

Aziz ve gayretli âhîret kardeşim ve hizmet-i Kur'an'da yoldaşım Hulûsî-i sâni ve Sabri-i evvel!

Mâşâallah, Yirminci Mektub'un kıymetini güzel anlamışsınız ve güzel de yazmışsınız.

Mektubunda ilm-i kelâm dersini benden almak arzu etmişsiniz. Zaten o dersi alıyorsunuz. Yazdığınız umum Sözler, o nurlu ve hakikî ilm-i kelâmın dersleridir. İmam-ı Rabbânî gibi bazı kudsî muhakkikler demişler ki: Âhir zamanda ilm-i kelâmı, yani ehl-i hak mezhebi olan mesâil-i îmâniye-i kelâmiyeyi, birisi öyle bir surette beyan edecek ki, umum ehl-i keşf ve tarîkatın fevkinde, o nurların neşrine sebebiyet verecektir. Hattâ İmam-ı Rabbânî kendisini o şahıs gibi görmüştür.

Senin şu âciz ve fakir ve hiç ender hiç olan kardeşin, bin derece haddimin fevkinde olarak kendimi o gelecek adam olduğumu iddia edemem, hiçbir cihette liyâkatim yoktur. Fakat o ileride gelecek acîb şahsın bir hizmetkârı ve ona yer hâzır edecek bir dümdârı ve o büyük kumandanın pîşdâr bir neferi olduğumu zannediyorum. Ve ondandır ki, sen de yazılan şeylerden o acîb kokusunu aldın.

Hem mektubunda *اللَّهُ نُورُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ* ilh. ye ait olan esrârı suâl ediyorsun. Evet o âyetin büyük bir denizinden çok Sözlerde katarâtı, reşhâtı vardır. Bâhusus Yirminci Mektub'da, Otuz Üçüncü Mektub'da, Otuz İkinci Söz'de, Yirmi İkinci Söz'de onun bazı çeşmeleri var. Elbette o âyette çok tabakât var. Her taife bir tabakadan hissesini almıştır. Ruhum istiyordu ki, o âyetin bazı envârını yazayım,

fakat şimdiye kadar müteferrik surette yazıldığından öyle kalmış, şimdilik onunla iktifâ edilmiş.

الْبَاقِي هُوَ الْبَاقِي

Kardeşiniz Said

Üstad Hazretleri bu mektubu Sıddık Sabri Hocaya yazmıştır. Üstad'dan ilm-i kelâm dersi almak isteğine karşı ona diyor ki: “Zaten o dersi alıyorsunuz. Yazdığınız umum Sözler, o nurlu ve hakiki ilm-i Kelâmın dersleridir. İmam-ı Rabbâni gibi bazı kudsî muhakkikler demişler ki: Âhir zamanda ilm-i Kelâmı, yani ehl-i hak mezhebi olan imânî, kelâmî meseleleri, birisi öyle bir surette beyan edecek ki, bütün ehl-i keşif ve kerâmetin üstünde, o nurların neşrine sebebiyet verecektir. Hatta İmam-ı Rabbâni kendisini o şahıs gibi görmüştür. Senin şu âciz ve fakir ve hiç ender hiç olan kardeşin, bin derece haddimin fevkinde olarak kendimin o gelecek adam olduğumu iddia edemem, hiçbir cihette liyâkatım yoktur. Fakat o ileride gelecek acib şahsın bir hizmetkârı ve ona yer hazır edecek bir dümdarı (ordunun geriden gelen artçı emniyet kuvveti) ve o büyük kumandanın pişdâr (öncü) bir neferi olduğumu zannediyorum. Ondardır ki, sen de yazılan şeylerden o acip kokusunu aldın.”

Birkaç asırdır materyalist felsefesinin tenkîtte sivriltilmiş ve fen ve ilim kisvesine sokulmuş tahripçi fikirlerine karşı İslâm Dünyasında da Kelâm ilminde bir tecdîd bekleniyordu. Bu bilimsellik kılık ve kılıfındaki toptan inkâra karşı; ilim, fen ve mantığı temel alan bir Kelâm ilminin ortaya konması Bediuzzaman Hazretlerine nasip olmuştur. Evet eskiden “Allah'ın ilmi cüziyata taalluk etmez” diyen Mutezile görüşlerine karşı, Hz. Yunus Aleyhisselâmın balığın karnından o fırtınalı denizde, karanlık gecede her taraftan ümit kesik bir vaziyette duasının kabul olunup kurtarılması (koca kainatta, binlerce sistem içinde dünyada, denizlerin milyarlarca mahluku arasında balığın karnındaki Hz. Yunus'un niyazına

cevap verilmesi) Allah'ın cüziyatı bildiğine delildir diye cevap verilebiliyordu. Şimdi, ne Yunus'u ve balığı, ne Kur'an'ı ne de Allah'ı kabul etmeyen ve maddeyi ezeli kabul eden inkârcılara karşı elbette verilecek cevaplar da ona göre olmalıdır. Evet, Risale-i Nur'un inkârcuları susturan cevapları elhak aynen öyledir... İsteyen sadece Tabiat Risalesi olan 23. Lem'a denilen hârika şaheseri dikkatle okuyup anlamakla bu gerçeği tasdik edebilir. Hele elli beş lisanla her bir zerrenin, Allah'ın varlığına dair şahitliğini anlatan Katre Risalesini idrâk edebilirse bu gerçeği daha engin ve derin olarak kavramış olur.

Üstad, Sıddık Sabri Hocaya: “Hem ‘Allah’u Nuru’s – Semâvâti ve’l-Arz...’ ayetine âit olan sırları soruyor-sun. Evet, o âyetin büyük bir denizinden, çok Sözlerde Kataratı (Damlaları), Reşhâtı (Sızıntıları) vardır. Bilhassa 20. Mektup’ta 33. Mektupta, 32. Söz’de, 22. Söz’de onun bazı çeşmeleri var. Elbette o âyette çok tabakalar var. Her tâife bir tabakadan hissesini almıştır. Ruhum istiyordu ki, o âyetin bazı nurlarını yazayım, fakat şimdiye kadar parça parça müteferrik surette yazıldığından öyle kalmış. Şimdilik onunla iktifa edilip yetinilmiş.”

Zaten 147. Mektubun 6. Küçük Meselesinde Üstad “Kur’an-ı Hakim’deki en evvel aklıma, kalbime parlayan ve fikrimi meşgul eden ‘Allahü Nûru’s Semâvati ve’l-Arzı meselü Nûrihi kemişkâtin.’ (Nur Suresi, 35) ayetidir.” diyor. Ve bu âyeti, eserlerine Risale-i Nur ismini vermesinin onaltı sebebinden bir sebebi olarak gösteriyor. Ayrıca 1. Şua’da otuz üç âyetten ilk âyet olarak bunu ele alıyor ve bu âyetin on parmağı ve işâri manası ile Risale-i Nur’a işaret ettiğini isbat ediyor. Sözlerin 20. Söz’ünün 2. Makamında bu âyetin pek çok nurlara ve sırlara işaret etmekle beraber elektriğe dahi rumuzlu olarak işaret ettiğini söylüyor.

152. Mektup

Aziz sıddık kardeşlerim ve hizmet-i Kur'âniyede fedakâr arkadaşlarım Sabri, Hafız Ali, Husrev, Re'fet, Bekir, Lütfü, Rüşdü Efendiler!

Kardeşlerim, bu Ramazan-ı Şerifte size, âlem-i nurdan bahisler açmak arzuları var idi. Maalesef bir hâdise zulmet âleminde bahsetmeye beni mecbur ediyor. Bu yeni hâdise için etraftaki dostlar lisân-ı kâl ve hâl ile meraklı, endişeli bir tarzda benden istîzah istiyorlar. Onları ve sizleri meraktan kurtarmak için, o hâdiseyi, iki kısım olarak, bir parça beyan edeceğim.

Birinci kısım: Bu bize nisbeten musibetli ve elîm hâdiseyi, Cenâb-ı Hak inâyet ve rahmetiyle başka sûrete çeviriyor. Evet, Cennet ucuz olmadığı gibi, Cehennem de lüzumsuz değil. Bu hâdisenin bize karşılığı vechi, rahmet görünüyor. Ehl-i dünyaya karşı vechi, cehennem lüzumunu gösteriyor. Filhakika bu Ramazan-ı Şerif'te hâdisenin sureti çok çirkindi. Fakat Gavs-ı A'zamın dediği gibi, inâyet gözünün altında ve hıfzında olduğumuzdan çok cihetlerle hakkımızda lemeât-ı rahmet göründü.

İkincisi: Bu Ramazan-ı Şerifte acz u za'fî ve fakr u ihtiyacı tam hissedip, Cenâb-ı Hakka iltica etmek, bir surette intibah ve heyecan ve şuur ve şiddet verdi. Ramazan-ı Şerifte şimdi okuduğum münâcâtların okunmasına bu hâdise mühim bir kuvvet oldu. Zaten musibetler, dergâh-ı ilâhiye sevk etmek için birer kader kamçısıdır. Her okuduğum bir kelime ve dua da ve münâcat da şuurlu ve şiddetli oluyor. Resmî ve ruhsuz olmuyor. Sahâbelerdeki ibâdetlerinin sırr-ı tefevvuku bu noktadandır. Tesbih ve zikri bütün mânâsıyla şuurlu bir surette söyledikleridir. ²³

Said Nursî

Üstad bu mektubu, Sıddık Sabri, Hâfız Ali, Husrev, Re'fet, Bekir, Lütfü ve Rüşdü Efendilere yazmış ve Ramazan ayında

23 Bu mektubun mütebâkisi bir maksada binâen buradan kaldırılmıştır.

dahi dindarları bilhassa Risale-i Nur talebelerini rahatsız edenlerin zulüm ve gadirlerini iki yönden ele almıştır:

“Birinci kısım: Bu bize nisbeten musibetli ve elim hâdiseyi, Cenab-ı Hak, inâyet ve rahmetiyle başka sûrete çeviriyor. Evet, Cennet ucuz olmadığı gibi Cehennem de lüzumsuz değil. Bu hâdisenin bize bakan yönü rahmet görünüyor. Ehl-i dünyaya bakan vechi, Cehennemün lüzumunu gösteriyor. Gerçekten bu Ramazan-ı Şerifte hâdisenin şekli çok çirkindi. Fakat Gavs-ı Azam’ın dediği gibi, İlâhî inayet ve yardım gözünün altında ve muhafazasında olduğumuzdan çok cihetlerle hakkımızda rahmet parıltıları göründü.”

Birinci kısımdan anladığımıza göre, Allah’ın Cemâlî isimleri Cenneti gerektirdiği gibi Celâlî isimleri de Cehennemi iktiza ediyor. Öyleyse oralara gidenler olacak. İnsanlar bir kısmı iradesiyle Cennet yolunu, bir kısmı da yine iradesiyle Cehennem yolunu seçecek... Yani zâlimler de gaddarlar da olacak, mazlûmlar ve mağdurlar da olacak. Zâlim ve gaddarların varacağı yer Cennet olmayacağına göre, sizin hangi yolu seçeceğiniz bellidir. Onun için bu çeşit musibetler ve elim hâdiseler eksik olmayacaktır.

Ama Kur’an-ı Hâkim’i indiren de Allah’tır, onu koruyanda. Çünkü “Onu Biz indirdik ve onu yine Biz muhafaza edeceğiz.” (Hicr, 9) buyuruyor. Elbette Kur’an ve iman hizmetinde olanlar da bu garantiden seviyelerine göre nasiplerini alacaklardır. Nitekim, Abdülkadir Geylanî Hazretleri “Mahrûsün bi aynî’l-inayeti” ifadesiyle o Kur’an hizmetkârlarının inayet ve yardım gözünün altında korunmakta olduklarını müjdelemektedir. Zaten bütün hâdiseler de hep bu müjdeyi tasdik edip gelmiştir. Barla’da da öyle olmuştur.

Üstad ikinci kısımda ise, Sahabelerdeki ibadetlerin üstünlüğünün gayet ince ve derin bir sırrına işaret etmiştir:

‘Bu (hâdis, bu) Ramazan-ı Şerifte acz, zaaf, fakr ve ihtiyacı tam hissettirip Cenab-ı Hakk’a iltica edecek şekilde intibah (uyanıklık), heyecan, şuur ve şiddet (derinlik) verdi. Ramazan-ı Şerifte okuduğum niyaz ve münâcâtların okunmasına bu hâdis mühim bir kuvvet oldu. Zaten musibetler, dergâh-ı İlâhîye sevk etmek için birer kader kamçısıdır. Her okuduğum bir kelime ve dua da ve münâcât da şuurlu ve şiddetli oluyor. Resmî ve ruhsuz olmuyor. Sahabelerin ibadetlerinin üstün olmasının sırrı bu noktadandır. Çünkü onlar tesbih ve zikri bütün mânâsı ile şuurlu bir şekilde söylerlerdi.”

Bu husus 27. Söz’ün Zeyli olan Sahabelere ait bahiste genişçe ele alınıp anlatılmıştır.

153. Mektup

Hulusi Bey’e hitaptır.

Aziz, sıddık, muhlis kardeşim!

Evvelâ: Birâderzadem Halil Nâci’nin dünyevî musibeti, beni de cidden mahzun eyledi. Cenâb-ı Hak onu da kurtarsın, size de sabır ve tahammül ihsân eylesin, âmin. Nurun eskiden beri hiç sarsılmayan muhlis bir kahramanı elbette dünyanın geçici, kıymetsiz fâni vaziyetleri karşısında telâş etmez, mağlûb olmaz inşâallah.

Sâniyen: Silsile-i ilmiyede bana en son ve en mübarek derisi veren ve haddimden çok ziyade şefkatini gösteren, Hazret-i Şeyh Muhammede’l-Küfrevî’nin (k.s.) hulefâsından Alvarlı Hoca Muhammed Efendiye ve ihvanlarına çok selâm ve arz-ı hürmet ederim. Ve o havâlide Nurlarla alâkadar senin dostlarına çok selâm ve Nur hizmetinde muvaffakiyetlerine dua ederiz.

الْبَاقِي هُوَ الْبَاقِي

Hasta kardeşiniz Said Nursî

Üstad'ın Hulûsi Bey'e hitap ettiği bu mektuptaki kişi Halil Naci, Albay Hulûsi Bey'in oğludur. Halil Naci Ankara'da subay olarak bulunurken bir iftiraya uğramıştı. Üstad Sarıkamış'ta bulunan Hulûsi Bey'e yazdığı bu mektupta, onun için üzüldüğünü ifade ederek "Cenab-ı Hak onu da kurtarsın, size de sabır ve tahammül ihsan eylesin. Âmin. Nurun eskiden beri hiç sarsılmayan muhlis bir kahramanı elbette dünyanın geçici, kıymetsiz, fâni vaziyetleri karşısında telaş etmez, mağlup olmaz inşaallah." diyor. Üstad bu mektubun ikinci bölümünde Hulûsi Bey'e "Silsile-i ilmiyede bana en son ve en mübarek dersi veren ve haddimden çok ziyade şefkatini gösteren Hz. Şeyh Muhammed el-Küfrevî'nin (k.s.) halifelerinden Alvarlı Hoca Muhammed Efendi'ye ve ihvanlarına çok selâm ve arz-ı hürmet ederim." diyor.

Hulûsi Bey de önceleri Muhammed Küfrevî Hazretleri'ne bağlıydı. Bu ulu rehberin talebe ve halifelerinden Alvarlı Muhammed Lütfi Efendi'yle irtibatı vardı.

Nakşi Şeyhi Muhammed Küfrevî Hazretleri 1775 yılında Siirt'in Küfre köyünde dünyaya geldi. Üstad Bediüzzaman'ın ilim yolunda son dersini aldığı bu zât yüz yirmi üç yaşlarında 1898'de vefat etmiştir. Sultan Abdülhamid, Bitlis'e İtalyan mimarlar göndererek onun için bir türbe yaptırmıştır.

Bediüzzaman Hazretleri o genç yaşında bir gün rüyasında Muhammed Küfrevî Hazretleri'ni gördü. Ona "Said! Gel beni ziyaret et, artık gideceğim!" dedi. Bunun üzerine gidip onu ziyaret etti. Fakat o uçup gitti. Rüyadan uyanınca saatine baktı, vakit gecenin yarısıydı. Sabah olunca bir de baktı Muhammed Küfrevî Hazretleri'nin evinden matem sesleri geliyor. Eve gidince o mübarek zâtın gece vefat ettiğini öğrendi. Rüyasının sâdık olduğunu da anlamış oldu.

Üstadın bu mektupta "Alvarlı Hoca Muhammed Efendi'ye ve ihvanlarına çok selâm ve arz-ı hürmet ederim." sözlerini

Hulûsi Bey kendisine ulaştırdınca Alvarlı Efe Hazretleri de Hulûsi Bey'e bir mektup yazarak şöyle demiştir: “Allah-u Teâla'nın inâyeti ile ümmet-i Muhammed arasında Hidayet şem'asının nurunu fûruzan eden (parlayan) kadri yüce bir zâtın huzur-u saadetine, kemter ismimi yazarak hatırlatmanız, hüsn-i himmetlerini celbedip selâmlarını tebliğiniz, dünya ve içindeki şeylerin kıymetinden daha değerlidir. O kadri yüce Zât'ın himmetlerinin istirhamında, aciz bir bende ve günah-kâr bir kemterim. O hususta himmetlerine havale. Esselâm ey hidayet nurunun semâsı, esselâm... Esselâm ey matla-saadet esselâm.”

Zannediyorum, kendi dergâhında yetişen Fethullah Gülen Hocaefendi'nin, bir başka yere gitme arzusunun karşısına şiddetli bir şekilde çıkarak onun da Üstad Hazretlerine doğru yönlendirilmesinde Alvarlı Efe Hazretleri'nin büyük rolü vardır. Bu mahrem hususu ancak bu kadar ifade edebiliyorum. Zaten Efe Hazretleri, kendisini ziyaret eden Seyyid Salih Özcan'a “Elimden gelse bu hizmete yardım etmek isterdim.” demiştir.

154. Mektup

Aziz kardeşim!

Beni merak etmeyiniz inâyet-i Rabbanîye devam ediyor. Maişet cihetinde kanâat ve iktisad beni ihtiyaçtan kurtarıyor. Sakın bir şey gönderme. Sen altı yedi nefse bakıyorsun, benim yarım nefsim var. Sen beni değil, ben seni düşünmeliyim. Sabrinin mektubu ona yetişmemiş, sen ve Hulûsi, benim her bir amel-i uhrevîmde hissedarsınız. Mâh-ı Ramazanda kazanç bire bindir. Siz de bana duanızla yardım ediniz.

Said

İşaret-i Alevîye'yi tam tasdik ettiniz mi, Haşir risalesi'ni çok kuvvetli buldunuz mu?

Bu mektubun muhatabı belirtilmemiş. (Bir ihtimal Hulûsi Bey olabilir.) Kendisine bir şeyler göndermek isteyen bu talebesine “Beni merak etmeyiniz, inâyet-i Rabbaniye devam ediyor. Geçim hususunda kanaat ve iktisad beni ihtiyaçtan kurtarıyor. Sakın bir şey gönderme. Sen altı yedi nefse bakıyorsun, benim yarım nefsim var. Sen beni değil, ben seni düşünmeliyim.” diyor. Üstad zaten, kanaat ve iktisadî hayatının prensibi yapmıştır. “Yarım nefsim var.” diyor, çünkü hayatı boyunca çok az yedi. Çok ucuz giyindi. Çok az uyudu. Bir ekmeğe bir hafta kendisine yetti. Bir elbise yıllarca kâfi geldi. Yamalı giymekten de çekinmedi. İşte bu iktisadlı yaşayış kendisi için başlı başına bir kuvvet oldu. Onun için de “İktisadıyla ehl-i dünyaya galebe çaldım, beni mağlup edemediler.” demiştir.

155. Mektup

Binler selâm. Siz maddî rütbenizden çok yüksek mânevî rütbeniz iktizasıyla ayrı ayrı yerlere gönderiliyorsunuz. O yerlerin sana ihtiyacı var. Hiç merak etme. Senin Risaletü'n-Nur hakkında mektupların, çok talebe yerinde, senin bedeline hizmet-i nuriyede çalışıyorlar. Birinciliği dâima sana kazandırıyorlar.

Kardeşiniz Said Nursî

Bu mektuptaki ifadelerden, Üstadın bunu Hulûsi Bey'e gönderdiğini anlıyoruz. Çünkü “Siz maddî rütbenizden çok yüksek mânevî rütbeniz iktizasıyla ayrı ayrı yerlere gönderiliyorsunuz.” ifadesi bize mühim bir ipucu veriyor. Zaten devamında da “O yerlerin sana ihtiyacı var. Hiç merak etme. Senin Risale-i Nur hakkındaki mektupların çok talebe yerinde, senin bedeline Nur hizmetinde çalışıyorlar. Birinciliği dâima sana kazandırıyorlar.” demek sûretiyle, birinciliği hiç bırakmayan Hulûsi Bey'e işaret ediyor.

Baştaki ifadeden Hulusi ağabey hakkındaki tayinlerin, maddî rütbesinden daha ziyade “çok yüksek manevî rütbesi” ile ilgili olduğunu anlıyoruz. Ayrı ayrı yerlere gönderilmesi de ona olan ihtiyaçtan dolayı olmuş oluyor. Demek ki, herhangi bir meseleden dolayı haklı veya haksız olarak insanların vesile olmasının pek o kadar bir önemi yok... Her zaman ehl-i hizmet insanlar, işin bu yönünü düşünmelidirler.

156. Mektup

Yıldız Mektubu

سُبْحَانِ Aziz, sıddık kardeşlerim, hizmet-i Kur’âniye’de çalışkan arkadaşlarım Sabri, Husrev, Hâfız Ali, Re’fet, Bekir, Lütfi, Rüşdü!

Size Cemaziye’l-âhir ayında vuku’ bulan bir hâdis-e semâviye münasebetiyle bir mes’ele beyân edeceğim. Şöyle ki:

Hazret-i Zât-ı Ahmediye Aleyhissalâtü Vesselâmın zuhuru zamanında, إِذَا الْكُوَاكِبُ انْتَشَرَتْ, âyetinin bir nümunesini gösterir bir tarzda, recm-i şeyâtîne alâmet olan, yıldızların düşmesi kesretle vuku bulmuştur. Ehl-i tahkikın nazarında, o zaman vahy zamanı geldiğinden, vahye şübhe gelmemek için, kâhinler gibi, gaybî ve cinler vasıtasıyla semavî haberlerine karışanlara sed çekmeye alâmet ve işaret olmakla beraber, Zât-ı Ahmediye Aleyhissalâtü Vesselâm cin ve inse meb’us olarak teşrifine semâvât ehlince bir şenlik, bir bayram gibi bir alâmet-i sürur olduğunu, ehl-i keşif ve hakikat hükmetmişlerdir.

Hem o meb’us Zât, ehl-i küfür ve dalâlet için bir nirân-ı muhrika ve ehl-i hidayet için envâr-ı müşrika menba’ı olduğuna, gaybî ve semavî bir işarettir. Şimdi şu Cemâziye’l-âhirde emsâli görülmemiş bir tarzda, gece saat dörtte başlayıp, beş ve beş buçuğa kadar devam eden yıldızların düşmesi ehemmiyetli bir hâdis-e semâviyedir. Semâvâtın hâdisatı zeminimize baktığı cihetle herhalde, o hâdisatın dahi küre-i arzda bir eseri olacaktır. Cenâb-ı Hak’ın rahmetine sığınmalıyız ki, nîrân-ı muhrika yapmasın, envâr-ı müşrikaya çevirsin.

Evet, nasıl ki Kur'ân-ı Hakîm'in surelerinde, âyetler birbirine bakar, işaret ederler. Öyle de, Cenâb-ı Hakk'ın bir Kur'ân-ı kebîri olan şu kâinatın ulvî, süflî sureleri dahi birbirine bakar, birbirinin nüktelerini izhâr eder. Semâ suresinde bizim gibi lâfz-ı Celâli yalnız kırmızı yazmak değil, belki nur yıldızıyla lâfza-i Celâl gibi yazılan yıldızlar ve o yıldızlardan fişkıran nuranî noktalar, elbette bir işaret fişekleri hükmünde, birer sırrı ilân ettiğini, o mu'ciznümâ semavî suresinin şânındandır. Kendimizce bir fâl-i hayr addetmeliyiz.

Sâniyen: Size semâvâtın kırmızı yıldızlarını andıran, Kur'ân'daki ism-i Celâl'in iki bin sekiz yüz altı (2806) def'a tekerrürü, Kur'ân semâsını o nuranî yıldızlarla zinetlendirmiş ve o adedlerin sahifeler, yapraklar, sûreler itibariyle birbirine mânidar münâsebât-ı tevâfukyetleri, daha ziyade letâfetini, zinetini güzelleştirmiş.

Bu def'a size kendi nüsha-i Kur'âniyemi gönderiyorum. Bu nüshamda size gönderilen listeye göre işaretler koydum. İsm-i Celâl ve İsm-i Rabbe ayrı ayrı işaret vaz edildi.

İsm-i Celâlin tevâfukat-ı adediyesi hem muntazamdır, hem mânidardır; fakat bir parça dikkat ister. Çünkü, risalelerde görünen tevâfuk gibi, daima sahife sahifeye bakmıyor. Bazen sahife mukabiline değil, belki bir arkasına veya arkasının mukabiline bakar. Bazen bir yaprak atlar, bazen bir sahife iki sahifenin mecmuuna bakar. Meselâ: Otuz beşinci sahifede on üç (13) adet lâfza-i Celâl gelir. Arkasına sekiz (8), sonra beş (5) geliyor. Demek o on üç adet bu iki rakama birden bakar ki, o da on üç ediyor ve hâkeza. Hem bazen bir sahife, iki sahifenin mecmuuna bakmakla beraber aynı suretinde iki adet gelir, her biri onun bir cüz'ünü gösterir. Meselâ: Sûre-i Tevbe'de 188. sahifede on altı lâfza-i Celâl geliyor, arkasında altı geliyor, altının arkasında on geliyor. Beraber yukarıdan okunsa on altı olur, tevâfuk eder.

Sûre-i Ahzab'ın yine sahife dört yüz yirmi ikide (422) on altı İsm-i Celâl geliyor; zâhirî tevâfuku yok. Halbuki bir sahife daha evvel on gelir ve mukabilinde altı var; terkib edilse on altı olur tevâfuk eder. Hem bazen ism-i Rab ile beraber tevâfuk eder, bazen sahife sahifeye değil, yaprak yaprağa bakar. Hem bazen sahife rakamına bakar.

Dokuz rakamı çok defa sahife rakamına baktığı için tevâfuktan çıktığını hissettim.²⁴ Her ne ise, siz de tedkik edersiniz. Sonra meşveretinizle gizli tevafukatı gösterecek rakamları yazacağız. Yeni yazdığımız Kur'ân'dan tensib ettiğiniz takdirde kaydedeceğiz. Başta yüz elli sahifede elli bir defa yedi ve sekiz geliyor. Yirmi sekizde sekizdir, yirmi üçte yedidir. Bu yedi, sekiz birbirine muvafık kabul edilmiş; yediden sekize, sekizden yediye geçmekle tevafuk bozulmuyor. Bu iki rakamın Kur'ân'da mühim sırları bulunduğu hissedilir.

Sâlisen: Hazret-i Zât-ı Ahmediye (s.a.s.) nasıl bir şecere-i Tûba olduğunu ve Asfiyâ ve Evliyâ ve Sıddîkîn, o Şecere-i Nuraniyenin meyveleri ve mesâlik ve turuk onun dalları olduğunu gösterir, bir silsile-i azîme, eskiden kalma ve eskimiş bir silsilenâme yanımda var. Onu güzelce tebyiz etmek için hattı güzel, cedvelde mehâreti bulunan zâtları istiyorum. Şimdilik Husrev'le Tenekeci Mehmed Efendi, Bekir Ağa'da bulunan ölçü ile on beş tabaka kâğıt beraber, Hafız Ali'nin haber gönderdiği vakit gelsinler.

Râbian: Yirmi Yedinci Mektub'a ilhak edilecek, kardeşlerimizin bazı yeni fıkralarını size gönderdim. Hakikaten bu fıkralar ve umum Yirmi Yedinci Mektub'un fıkraları çok faydalıdır. Ehemmiyetli, tatlı, hoş, güzel mânâlar, dersler; teşvik, teşci eder hisler vardır. Ben kendim onlardan tatlı istifade ediyorum; tenbel olduğum zaman bana ehemmiyetli bir teşvik kamçısı oluyor. Her ne ise.. Kardeşlerim, gücenmeyiniz; bir miktardır sizlere mektup yazdığım zaman birbirinden uzak mes'eleleri topluyorum; her mektup bir aşûre olur.

Hâmisen: Ben kolu kısa, boyu kısa cübbeme razı oldum; daha birşey lâzım değil. Husrev'in sakosu, yanımda makbul misafirdi, gönderiyorum. Vâlidesinin bir derece kesb-i âfiyet ettiğinden çok mesrûr oldum. Cenâb-ı Hak sıhhat ve âfiyet versin. Orada Husrev'in kardaşı Ali Hasan ve Tenekeci Mehmed Efendi ve Hâfız Ahmed gibi Sözlere alâkadâr olanlara selâm ediyorum.

Said Nursî

24 Elhasıl: Bazı esrâr-ı gaybiye için tevafukat şeklini değiştiriyor. Lâfza-i Celâl'in diğer lâtif ve câzibedar ve mânidar bir tevafuku şudur ki, başta Fatiha sahifesiyle beraber yüz elli bir sahifede, elli bir defa yedi ile sekiz geliyor.

Bu mektubu Üstad, vuku bulan semâvî bir hâdisе münasebetiyle yazmıştır. Saffat Sûresi'nde "Biz Dünya semasını bir ziynet ile yıldızlarla donattık. Hem her kaypak, itaate yanaşmaz şeytandan koruduk. Onlar mele-i âlâyı (yüksek heyetleri, âli cemiyetleri, melâikeyi) dinleyip işitemezler. (Peygamberler gibi vahiy alamazlar, miraca çıkamazlar, o hudutta duramazlar). Koğulmak için her taraftan onlara atış edilir, sıkıya tutulurlar. (O şeytanları peygamberlik taslamamaları için karakol bekler, onları tard ederler). Onlara ayrılmaz bir azap vardır. Ancak çalıp çarpan, kulak hırsızlığı ile kapma yapan olur. Onun da hemen peşine semadan arza doğru delip geçen bir alev takip eder." (Saffat, 7-11) buyurulmaktadır.

Üstad diyor ki: "Efendimiz (s.a.s.) zuhuru zamanında 'Yıldızlar (ipliği kopmuş inci dizileri gibi dökülüp) saçıldığı zaman' (İnfitar, 2) âyetinin bir nûmûnesini gösterir bir tarzda, şeytanların taşlanmasına bir alâmet olan yıldızların (meteorların) düşmesi, çoklukla meydana gelmiştir. Ehl-i tahkikin nazarında, o zaman vahiy zamanı olduğundan vahye şüphe gelmemek için kâhinler gibi gaybî ve cinler vasıtasıyla semâvî haberlerine karışanlara set çekmeye alâmet ve işaret olmakla beraber, Muhammed Aleyhisselam cinlere ve insanlara peygamber olarak teşrifinde semâvat ehline bir şenlik, bir bayram gibi bir sevinç ve sûrur alâmeti olduğunu ehl-i keşif ve ehl-i hakikat hükmetmişlerdir. Hem o peygamber olarak gönderilen Zât (s.a.s.), ehl-i küfür ve ehl-i dalâlet için yakıcı ateşler ve ehl-i hidâyet için ışık saçan nurlar kaynağı olduğuna, gaybî ve semâvî bir işarettir. Şimdi şu Cemâziye'l-Âhir ayında, emsâli görülmemiş bir tarzda gece saat dörtte başlayıp, beş ve beş buçuğa kadar devam eden yıldızların düşmesi ehemmiyetli semâvî bir hâdisedir. Göklerin hâdiseleri zeminimize baktığı cihetle, herhalde o hâdiselerin dahi küre-i arzda bir eseri olacaktır. Cenab-ı Hakk'ın rahmetine sığınmalıyız ki, yakıcı ateşler yapmasın, ışıklar saçan nurlara çevirsin."

Mektubun devamında, bu semâvî hâdisenin o günlerdeki iman ve Kur'an hizmetiyle bir alakasının olabileceğini de şöyle izah ediyor: “Evet, nasıl ki Kur'an-ı Hakîm'in sûrelerinde âyetler birbirine bakar, işaret ederler. Öyle de Cenab-ı Hakk'ın büyük bir Kur'an'ı olan şu kâinatın âyet ve sûreleri dahi birbirine bakar, birbirinin nüktelerini izhâr eder. Semâ sûresinde bizim gibi Lâfz-ı Celâli (Allah lâfzını) yalnız kırmızı yazmak değil, belki nur yıldızıyla Lâfza-i Celâl gibi yazılan yıldızlar ve o yıldızlardan fişkırان nûrânî noktalar elbette birer işaret fişekleri hükmünde birer sırrı ilan ettiklerini anlatmak o mucize gösteren semâvî sûrenin şanıdır. Kendimizce hayra alamet saymalıyız.”

İkinci bölümde, Allah isimlerinin tevâfuklarının alt alta kırmızı renkli mürekkeple yazılıp gösterildiği tevâfuklu yazılmış Kur'an'dan bahsederek diyor ki: “Size göklerin kırmızı yıldızlarını andıran Kur'an'daki ism-i Celâl'in (Allah isminin) 2806 defa tekrarlanması, Kur'an semasını o nûrânî yıldızlarla ziyetlendirmiş ve adetlerin sayfalar, yapraklar, sûreler itibariyle birbirine mânidâr tevâfuk münasebetleri daha ziyade letâfetin ziyetini güzelleştirmiş.”

Tevâfuklu yazılmış ve kırmızı renkle tevâfuklarına ayrı bir ziyet verilmiş olan bu Kur'an-ı Kerim, İslâm Dünyasına Anadolunun mübarek bir mahsülü olarak güzel bir mesaj verdi. Ama henüz bütün dünyaya ondaki sırlar ve güzellikler tanıtlamadı..

157. Mektup

Ey bu dâr-ı fânide medar-ı tesellilerim, bu diyâr-ı gurbette enîslerim ve esrâr-ı Kur'âniyede beni iştiyaklarıyla konuşturan zeki, ferâsetli muhatablarım!

Sizlere, yalnız bir iki dakika temâşâ etmekle, ne derece acınacak bir halde, nâkis bir hat ile çalıştığımı ve sizin kıymettar kalemleriniz,

ne kadar bana ehemmiyetli olduğunu ihsas etmek için, kendi hattımla tashihsiz bir fihriste-i huruf göndermiştim. Hâlbuki, sizler bir iki dakika değil saatlerce baktınız ve günlerce zaptettiniz. Bundan anladım ki, siz ona fazla merak ediyorsunuz. Onun için size o listenin tebyizini gönderiyorum. İsterseniz kendinize bir suret alırsınız.

Fakat bunu biliniz ki, bu fihriste muvakkat bir me'haz olmak için takribî bir tarzdadır. Ben kolaylık için, kısmen eski mahfuzatıma, kısmen iki mikyas ile dokuz saatte perişan hattımla yazmıştım. Sonra anladım ki, bu vadide bir tefsir köyümüzde var. O tefsiri getirdik, mukabele ettik. Ekseriyet-i mutlaka ile tevâfuk etmişiz, birkaç büyük yekûnlarda on-onbeş küçük yerlerde muhalefet oldu.

Tahkikat neticesinde, tefsîrin matbaa ve müstensihlerin eser-i sehvi olarak muhalefet olmuş. İki üç yerde müsvedde listemizi tashih ettik. Sonra o tashihimizin yanlış olduğunu anladık, daha listemizi değiştirmedik. Matbaa hatâsı olarak tefsir tashihe muhtaç zannettik, fakat edemedik. Çünkü, sahibi büyük bir müdakkik ve matbaa da Câmiü'l-Ezher yanında ve kurbünde, Ezherî ulemâsının nazarı altında olduğundan tashihe cür'et edemedim.

Aynı tefsiri, tebyîz ile beraber gönderiyorum. Ona bakarsınız; fakat tenkide uğraşmayın. Çünkü, benim listem takribîdir, daha tahkikî yapmadım. Tefsir ise, çoğunda rivayete istinad eder. Hem bazı Sûre-i Mekkiyede Medenî âyetler girmiş. Belki hesâba dâhil etmemiş, Meselâ, Sûre-i Alâk'ta hurufu yüz küsur demiş. Muradı, en evvel nâzil olan nısf-ı evveldir. O doğru söylemiş. Ben ise eski mahfuzatıma istinaden mecmû-u sureyi zannettiğim için onun savabında hatâ etmişim.

Hem tevâfuktaki esrar, küllî yekûnlara bakar. Takribî fihriste bize kâfidir. Kenzü'l-Arş'ın üç nüktesinde yazılan tevâfukat, küsûrâtın değişmesiyle değişmezler. Belki büyük yekûnların değişmesiyle dahi o tevâfukat bozulmaz. Meselâ, Sûre-i Kehf ile otuz dokuz sure, bin adedinde ititfak ediyorlar. Bir iki tane bin adedini kaybetse, o mühim tevâfuk bozulmaz. Ve hâkeza... Küsûrâtın çendan esrarı var, daha bize tamamıyla açılmadı. İnşâallah açıldığı vakitte fihriste dahi tahkikî bir surete girecek.

Bu mektupta Üstad tekrar Rumûzât-ı Semâniye üzerinde duruyor. Bu harflerden meydana gelen tevafuklu sırlı fâkiheler (meyveler) aşk ve şevki kamçılıdığı için özel önem veriyor..

Mektup girişindeki hitap şekli de dikkate değer: “Ey bu dâr-ı fânide medar-ı tesellilerim, bu diyar-ı gurbette enislerim ve Kur’ân’ın sırlarında beni iştiyakla konuşturan zeki, ferâsetli muhataplarım!”

Üstad Emirdağ Lâhikasında diyor ki: “Rumûzât-ı Semâniyeyi yazdığım zaman hem çok acele telif edilmiş; hem benim eski mahfuzâtıma (hâfızamdaki bilgilere) itimad ederek, takribi (yaklaşık) iki mikyas (ölçek) yaptım. Onunla, hem eski ulemânın hesaplarına binaen Kur’an harflerinin i’caz (mucizelik) cihetinde sırlarını yazdım. Sonra meşhur Kâmûsü’l-Lügat sahibi Mecdüddin-i Fîruz Âbâdi’nin el- Mikyas nâmındaki meşhur ve makbul tefsirinin, Kur’an harfleri ve kelimelerine dair beyanâtına baktık, yüzde doksanı bizim hesabımıza tevafuk etmiş (uygun düşmüş). Yalnız beş on yerinde muhalefet gördük. Sonra tahkiki bir hesap yaptım. Bizimki doğru, onunki matbaaların schvi (yanılması) olduğu tahakkuk etti.”

158. Mektup

Gayyûr, zeki, ciddî, sıddîk, hakikî kardeşlerim Hoca Sabri Efendi, Hâfız Ali!

Bu Cuma günü gündüz, rahatsızlığımdan dolayı biraz yatmıştım. Rü’yaya benzer, fakat rü’ya değil, hayâlen gördüm ki: Sabri karşıma çıktı, arkasında Hâfız Ali. Sabri bana diyor: “Üstadım! İnâyât-ı seb’a nâmıyla beyan edilen büyük inâyetler varken, Onuncu Söz’deki cüz’î inâyete bu kadar ehemmiyet vermenin sebep ve hikmeti nedir?” dedi, çekildi. Sonra, kalktım, düşündüm. Dedim ki: “İsparta’ya yazdığım

mektubu Sabri okumuş veya okuyor; hararetle yazışımdan bana acıyarak benden sual etmek istemiş.” Her ne ise... Ben de Hulûsî’den sonra birinci muhababım olan Sabri’ye derim ki, (Hâfız Ali de dinlesin):

Bu Onuncu Söz’deki cüz’î inayete ziyade ehemmiyet verdiğimin üç hikmeti var:

Birincisi: Onuncu Söz’ün kıymeti tamamıyla takdir edilmemiş. Ben kendi kendime hususî, belki elli defa mütalâa etmişim ve her defasında bir zevk almışım ve okumaya ihtiyaç hissetmişim. Böyle bir risaleyi bazıları bir defa okuyup, sâir ilmî risaleler gibi yeter der, bırakır. Hâlbuki bu risale ulûm-u îmaniyedendir. Her gün ekmeğe muhtaç olduğumuz gibi, o nevi ilme her vakit ihtiyaç var. Bu risaleye nazar-ı dikkati ehemmiyetle celbetmeyi ruhum arzu ediyordu. Lâkin, elimden bir şey gelmezdi. Cenâb-ı Hak merhametinden bir işaret verdi. O işaret ne kadar gizli ise, benim o ciddî arzuma mutabık geldiğinden, çok ehemmiyetli görünüyor.

İkincisi: Bilirsiniz, uzak yerlerden, bazı beş günlük yoldan bir zât bizi görmek ve uhrevî bir istifade etmek için gelir. Hâlbuki vaziyetim bir kaç saatten fazla onunla görüşmeyi müsaade etmiyor. Halbuki, o misafire risalelerin kıymetini göstermek, onu onlardan istifadeye sevk etmek, hem muhtaç olduğu kuvvet-i îmana ve kuvve-i mâneviyeye yardım etmek için, bir kaç gün lâzım. Çünkü, risalelerdeki kuvvetli bürhanlara herkes yetişemiyor, tamamıyla kavramıyor. Ruhum çok arzu ediyordu ki, kısa, hafif bir vesile elime geçip, biçâre misafirlerin zahmeti beyhude gitmesin. Fakat kerâmetim yok, elimden bir şey gelmez. Yalnız misafirlerin niyet ve ihlâsına itimad edip onların mükâfatını rahmet-i İlahiyeye havale ediyordum. İşte Cenâb-ı Hak evvel İşârâtü’l-İcâz’da, sonra Onuncu Söz’de çabuk kanaat verecek ve risalelere itimad ettirecek bir eser-i inâyet ihsân etti. Hakikaten benim için çok kolay oldu. Ben de çok rahat ettim ve çok zatlara az bir zamanda kuvve-i mâneviyye ve Kur’ân-ı Hakîmin hakkaniyetine göz ile görünecek emâreler gösteriyordum. Hattâ çok muannidlerin inadı kırıldı. Çok dinsizler de, onunla îmana geldiler. Fakat İşârâtü’l-İcâz’daki îzahı bir, iki, üç saat bitmiyordu. Ben de yoruluyordum. Cenâb-ı Hak, kemâl-i rahmetinden daha kolay, İşârâtü’l-İcâz’ın iki saatte verdiği faideyi

Onuncu Söz iki üç dakikada aynı faideyi verdi. Bu zamanda göz ile görünecek gayet cüz'î bir eser-i inâyet, mânevî büyük kerâmetlerden daha te'sirlidir. İşte bu cüz'î eser-i inâyet, hem bana, hem sizin gibi kardeşlerime bir kolaylık te'min ettiği için, ziyade ehemmiyet verdim. Mâdem bu Sözdeki tevafuk bize ve misafirlere çok faidelidir ve hayırlı neticeler verir; elbette içinde bir inâyet var. Âdî olsun, yüz emsali bulunsun yine bize fevkalâde bir inâyet, bir ikrâm-ı Rabbânîdir.

Üçüncüsü: Bilirsiniz ki, fazla iştigâlattan yorgun düşmüş bir fikir, kendini eğlendirmek, istirahat etmek ister. Biz meşgul olduğumuz pek derin, pek geniş, pek ciddî olan hakâik-ı Kur'âniye ve îmaniye, fazla meşguliyetimizden gelen yorgunluğu tahfif edecek ve yorgun fikrimizi neş'elendirecek ve eğlendirecek tevâfukat nevinden, lâtif bir san'at-ı bediye suretinde bir lûtfunu gösterdi.

Hem o lâtif ve hafif ve mahub ve câzibedar tevâfukattaki inâyet, bir anahtar hükmüne geçip, Kur'an'ın bir hazine-i esrarına bir nevi rehber olduğu için ziyade ehemmiyet verdim. Yoksa hizmetimize terettüb eden ve yardım eden inâyet-i Rabbâniye o kadar çoktur ki, eğer saysam binden geçer. Şu Onuncu Söz'ün hurufatındaki sır, hiç kimsenin sun' ve ihtiyarıyla olmadığını herkes tasdik ettiği için, daha ehemmiyetli göründü.

Fakat ben mutlak işarete ehemmiyet verdim. Lâkin tafsilâtını ehemmiyetle tedkik edemedim. En iyi bir tarzda beyân edemedim. Bir-iki saat zarfında nota nev'inden işaretler koydum. Birinci defaya itimad edip daha tedkik etmedim. Hâlbuki, tâbiratımda bazı kusur var, fehmi işkâl eder. Isparta'daki kardeşlerimiz maksadı anlamamışlar; hakları var. Çünkü, o ibare o maksudu ifade edemiyor.

Mâdem öyledir; bu sözün lâtif tevâfukat-ı harfiyesindedir ki, (mebhasındaki) hem sahifenin yirmi iki olmak itibariyle, yazı bulunanların yerinde (yarısından ziyade yazılı bulunan sahifelerin), hakikî ve itibarî satırlarına ve baştaki yaprağın cild üstünde isminin iki satırı ilâvesiyle bin üçyüz kırk iki (1342) ilh... Hem o mebhasdaki bu cümle, hem âhirdeki beyaz sahifeyi saymak cihetiyle altmış altı olup baştaki âyetin mefuz (altmış altı) hurufuna tevâfuk ediyor. Birinde, âhirdeki iki beyaz sahifeyi saymak cihetiyle (altmış yedi) olup baştaki âyetin mefuz altmış yedi hurufuna tevafuk ediyor. O âyet Sûre-i ihlâsın

hurufatına, hem Lafzullah'ın makam-ı ebcedisine tevâfuk ediyor, denilmeli. Biz bir nüshayı öyle yaptık, size gönderiyoruz. Yanınızdaki nüshaları ona göre yap. Egirdir'deki nüshaları da öyle yapınız.

الْبَاقِي هُوَ الْبَاقِي

Kardeşiniz Said Nursî

Üstad bu mektupta Sıddık Sabri ve Hafız Ali Ağabeylere “Gayyûr, zeki, ciddi, sıddık, hakiki kardeşlerim.” diye hitap ederek meselelere giriş yapıyor. Sonra da Onuncu Söz'deki İlahî inayet üzerinde niçin çok fazla durduğunu hikmetleriyle izah ediyor. “Birincisi: Onuncu Söz'ün kıymeti tamamiyle takdir edilmemiş. Ben kendi kendime hususî, belki elli defa mütâlâa etmişim ve her defasında bir zevk almışım ve okumaya bir ihtiyaç hissetmişim. Böyle bir Risâleyi bazıları bir defa okuyup, diğer ilmi Risaleler gibi ‘Yeter’ der, bırakır. Halbuki bu Risale îmâni ilimlerdenidir. Hergün ekmeğe muhtaç olduğumuz gibi, o nevi ilme her vakit ihtiyaç var. Bu Risâleye nazar-ı dikkati chemmiyetle çekmeyi ruhum arzu ediyordu. Lâkin elimden bir şey gelmezdi. Cenab-ı Hak, merhametinden bir işaret verdi. O işaret ne kadar gizli ise, benim o ciddi arzuma mutabık geldiğinden çok chemmiyetli görünüyor.”

“İkincisi”nde de Üstad, uzak yollardan gelip yanında çok kısa bir zaman diliminde kalan ziyaretçilere, bu iman ve Kur'an hakikatları olan Risalelerin önemini kavratacak bir şeyler göstermek isterken İşârâtü'l İ'caz'da ve Onuncu Söz'deki tevafuklar ortaya çıktığını, bunların insanlara itimad ve kanaat verecek inayet eserleri olduğunu söylüyor. Fakat İşârâtü'l - İ'caz'ın tevafukları iki-üç saatta anlatılabilirken, Haşir Risalesi olan Onuncu Söz'ün tevafukları iki-üç dakikada ifade edilebildiği ve aynı faydayı verdiği için kendisini yormadığını söylüyor ve “Bu zamanda göz ile görünecek gayet cüzi bir eser-i inayet, manevi büyük kerametlerden daha tesirlidir.” diyor.

Son bölümde ise “Bilirsiniz ki, fazla meşguliyetten yorgun düşmüş bir fikir, kendini eğlendirmek ve istirahat etmek ister. Bizim meşgul olduğumuz pek derin, pek geniş, pek ciddi olan Kur’an ve iman hakikatları, fazla meşguliyetimizden gelen yorgunluğu hafifletecek ve yorgun fikrimizi neşelendirecek ve eğlendirecek tevâfuklar nevinden lâtif bir bedîi sanat suretinde bir lütfunu gösterdi. Hem o lâtif, hafif, sevimli ve câzibedâr tevâfuklardaki İlâhî inayet bir anahtar hükmüne geçip, Kur’ân’ın sırlar hazinesine bir nevi rehber olduğu için ziyade ehemmiyet verdim. Yoksa hizmetimize terettüp eden ve yardım eden İlâhî inayetler o kadar çoktur ki, eğer saysam binden geçer.” diyor.

159. Mektup

Aziz, ciddî, siddik kardeşlerim, hizmet-i Kur’âniyede samimî ve kuvvetli arkadaşlarım Sabri, Husrev, Ali, Re’fet, Bekir, Lütfü, Rüşdü!

Cenâb-ı Hakk’a hadsiz şükür olsun ki, sizleri hududsuz bir sahrâ-yı hakikatta bana enis arkadaş ve yoldaş vermiş. Bu acib sahradaki hareket ve sülûk, bazan pek ince ehemmiyetsiz görünen bir şeyde mühim istifadeler edilir. Onun için zâhir nazarda mâlâyânî zannedilen bazı mes’elelerde, fazla tâkip ediyorum. Ve ziyade nazar-ı dikkatinizi celbediyorum. Ezcümle; Onuncu Söz’deki elif tevâfukatı, mühim bir mes’ele gibi nazar-ı dikkatinize gösteriyorum. Bunun sırrı şudur ki:

Bir iltifât-ı hâssaya gizliden gizliye bir işaret bulunduğunu kat’î hissettiğim için, ihtiyarsız olarak kemâl-i sürur ve ferahımdan taşkıncasına bağıarak, “Aman geliniz siz de görünüz.” diyorum. Evet, nasıl ki, bir padişahın has bir ednâ işaretine mazhar olmak, kanun-u umûmiyle bir müşiriyet teveccühünden fazla medar-ı sürurdur. Öyle de, Hâlik-ı Zülcelâl’in hususî iltifatını îmâ eden en gizli bir işarete, yüz bin can olsa ve feda edilse ve yüz bin sene ömür var ise, o yolda sarfedilse yine ucuzdur.

İşte bu sırdan gelen sürurun verdiği cezbekârâne taşkınlıkla, dikkatsizlere mâlâyânî ve israf sayılan böyle tevâfukata dair bahisler açıyorum. İşte bir bahis daha açacağım.

Onuncu Söz, Kur'ân'ın bir sülüsünü inkâr etmek niyetiyle, haşr-i cismanîyi resmen millet içinde inkâr etmek fikrinde bulunan zındıkları susturmakla, hârika bir şu'le-i İcâz-ı Kur'ânî'yi gösterdiği gibi, daha müteaddid emâreler ile, mânevî İcâz-ı Kur'ân hesabına fevkalâde bir mahiyeti bulunduğunu icmâlen hissetmiştik. Ve şimde yeniden tekrar Onuncu Söz'e nazar-ı dikkat-i âmmeyi celbetmek için, ihtiyarsız olarak onunla meşgul edildim ve baktım.

Bu def'a lâfzullahın en birinci harfi olan elif, Onuncu Söz'de öyle bir tevafuk gösterdi ki, kat'iyyen tesadüfe havale edilmediği gibi, başka emâreler ile o tevafukta gaybî bir işaret-i kat'iyyen hissettim. Sonra işaretlerini koydum. Hem işarete medâr olmak için hârikulâde olmak lâzım değildir. Çünkü, çok âdi perdeler içinde mühim işaretler verilir; ehli anlar.

Mâdem işâret-i gaybiye var; elbette tesadüf içinden kaçır, daha hükmedemez, en cüz'î rakamları da o işarete mâledilir. Mâdem mec-mûunda işaret var, bütün eczâsı o işaretin hikmetine tâbidir; tesadüf orada oynayamaz. Hatta yirmi dokuzuncu sahifede Üçüncü Hakikattaki elif sayılmamak lâzım gelirken, sehven saymıştım. Sonra anladım ki, bana saydırılmış. Baştaki Onuncu Söz kelimesi ile, şu Üçüncü Hakikat ikisi sahife başında buldukları için, hakları sayılmaktı. Onların sâir arkadaşları sahife rakamları gibi bazı vazifeyi gördürmek için bir cihette saymak işareti olarak haberim olmadan bana yazdırılmış. Her ne ise... Kendimin tereddüdü için değil, çünkü kat'î kanaatım gelmiş. Belki başkasının şüphe ve tereddüdünü izâle için bazı muvâzeneler yaptım:

Onuncu Söz'ün âhirinde yazıldığı gibi, altı yüz sahifeden ziyade bir mübarek kitabın tevâfukâtı yüz yirmi beş çıktı. Üç yüz elli sahifeden ibaret diğer bir kitabı yine saydım. Elli tevafuk çıkmadı. Yine eskiden kendi te'lifâtım Türkçe ve Arabî olan ikiyüz seksen sahifeten ibaret bulunan kitabın eliflerini saydım, tevafukâtı kırkı tecavüz etmedi.

Demek bu Onuncu Söz'de ve İşâretü'l-İcâz'daki ekseriyet-i mutlakanın tevafukâtı, gizli bir işareti gaybiyeyi tazammun ediyorlar.

Mecmûunda işâret bulunsa yeter. Her cüz'ünde işareti göstermek lâzım değildir; fakat her cüz işaretin malıdır ve onun hikmetine tâbidir. Size acele edip, en evvelki işaret olunan nüshayı göndermişim. Az hâşiyeleri sonra ilâve ettik. Bu def'a Süleyman Efendi ile gönderilen nüsha ile mukabele ediniz, tekmil ediniz ve Halil İbrahim Efendi ile gönderilen nüsha ile, yine bu nüsha ile mukabele ederek, sonra Âsım Bey'e gönderiniz.

Bu def'aki Hulûsi Bey'in mektubunu size gönderdim. İşaret ettiğim iki kavs içerisinde bulunan kısım, Yirmi Yedinci Mektub'un Dördüncü Zeylinde yazılacak. Kavslar hâricinde bulunan ve üzerlerine kırmızı çizgi çekilenler yazılmayacaktır. Hafız Ahmed ve Mehmed Celâl ve Hafız Veli gibi kalbi cezbeli dostlarıma ve tarîk-ı hakikatta sâir kardeşlerimize selâm ediyorum. Hafız Veli ile çendan geç görüştük, fakat Hafız Veli'nin burada Mehmed Usta isminde, o senelik hâlis bir dostu bulunduğu ve o Mehmed Usta benim sekiz senedir tarîk-ı âhirette gayet ciddî bir kardışım olduğundan, Hafız Veli'ye de o münasebetle eski dost nazarıyla bakıyorum. O bana mektup yazmıştı; vakit bulamıyorum ki, mektubuna cevap vereyim. Ehl-i kalb için bazan sükût dahi bir konuşmaktır.

الْبَاقِي هُوَ الْبَاقِي

Kardeşiniz Said Nursî

Bu mektupta da Üstad yine Onuncu Söz'deki tevafuk ve gizli-den gizliye işaret edilen özel iltifat üzerinde duruyor. Bunun önemini anlatmak için de "İhtiyarsız olarak kemâl-i sürur ve ferahımdan taşkıncasına bağırarak, 'Aman geliniz, siz de görünüz!' diyorum. Evet, nasıl ki bir padişahın has bir basit işaretine mazhar olmak, umûmi kanun ile bir maraşallık teveccühünden fazla sevinç ve sûrûra vesiledir. Öyle de Cenab-ı Hakk'ın hususi iltifatını îmâ eden en gizli bir işarete, yüz bin can olsa ve fedâ edilse ve yüz bin sene ömür var ise o yolda sarf edilse yine ucuzdur. İşte bu sırdan gelen sürurun verdiği cezbekârâne taşkınlıkla, dikkatsizlere mâlâyânî ve israf sayılan böyle tevâfuklara dair bahisler açıyorum.

İşte bir bahis daha açacağım. Onuncu Söz, Kur'an'ın üçte birini inkâr etmek niyetiyle cismanî haşrı (öldükten sonra dirilmeyi) resmen millet içinde inkâr etmek fikrinde bulunan zındıkları susturmakla hârika bir Kur'an mucizesinin şûlesini gösterdiği gibi, daha pek çok emarelerle, Kur'an'ın manevi mucizeliği hesabına fevkalâde bir mâhiyeti bulunduğunu kısaca ve özetle hissetmiştik. Şimdi yeninden tekrar Onuncu Söz'e herkesin nazar-ı dikkatini çekmek için iradem dışında onunla meşgul edildim ve baktım.”

Bu husustaki farklılık için Üstad, eski eserleriyle de bir mukayese yaptığını onlarda böyle bir şeye rastlanmadığını söyleyerek “Kendimin tereddüdü için değil, çünkü kat'i kanaatım gelmiş. Belki başkasının şüphe ve tereddüdünü gidermek için bazı muvâzeneler yaptım.” diyor.

160. Mektup

Kardeşlerim, afvedersiniz, bu intizamsız perişan mektubla sizinle konuşmak istemiyorum. Fakat müteaddid işlerle ve tedkikatla meşgul olduğumuz anda, sür'atli bir surette fikrimizin bir köşesiyle yazdık. Keçeli kâtibin hâli mâlûm. Kafasını başka yerde bırakmıştı, mektub perişan oldu, onun için kusura bakmayınız.

Tevafuktaki müdahale-i gaybiyeyi bir mektupta size böyle bir temsil ile beyân etmiştim Meselâ, benim avucumda nohut, leblebi, üzüm, buğday gibi maddeler bulunsa, ben onları yere atsam, üzüm üzüme, leblebi leblebiye karşı sıralansa, hiç şübhe kalır mı ki, elimden çıktıktan sonra, gaybî bir el müdahale edip sıralamasın? İşte hurufât ve kelimât o maddelerdir; ağzımız o avuçtur.

Üstad bu mektupta tevâfuktaki hârika durumu şöyle izâh ediyor: “Meselâ, benim avucumda nohut, leblebi, üzüm, buğday gibi maddeler bulunsa, ben onları yere atsam, üzüm üzüme, leblebi leblebiye karşı sıralansa, hiç şüphe kalır

mı ki, elimden çıktıktan sonra gaybi bir el müdâhale edip sirlamasını? İşte harfler ve kelimeler o maddelerdir; ağzımız o avuçtur.”

Kur'an'da, mübarek gecelerde, ihlasla yapılan hizmetlerde dikkat edenler için işte böyle enteresan tevâfuklar kendisini gösterir. Yani tevâfuklar sadece harfler ve kelimeler arasında değil, olaylar arasında da vardır.

161. Mektup

Aziz kardeşim Re'fet Bey!

Senin mektubunu ve kitabını memnuniyetle aldım. Gayet sevdiğim bir talebem olan Hulûsi Bey'in ruhunu sizde hissettim. Seni yeni değil, Hulûsi gibi eski bir talebe olarak kabul ettim. Talebeliğin hâssası şudur ki: Yazılan Sözlere kendi malı gibi sahip olmalıdır. Kendisi te'lif etmiş ve yazmış nazarıyla bakıp neşrine ve chil olanlara iblâğına çalışmaktır. Mâşâallah hattın güzeldir. Vakit bulursan bir kısmını yazın. Bir kısmını Husrev gibi ciddî talebeler yazar, onlardan bilâhare alır yazarsınız ve onlarla teşrîk-i mesâî edersiniz. Altı senedir Isparta'da ciddî talebelerin çıkmasına muntazırdım, bekliyordum. El-minnetü lillâh, şimdi sizin ile beraber birkaç tane çıkmağa başladı. Çünkü bir talebe, yüz dosta müreccaktır. Sözlere nâmındaki envâr-ı Kur'âniye ise, en mühim ibâdet olan ibâdet-i tefekkürîye nev'indedir. Şu zamanda en mühim vazife, îmana hizmettir. İman saâdet-i ebediyenin anahtarıdır.

الْباقِي هُوَ الْبَاقِي

Said Nursî Kardeşiniz

Üstad bu mektubu Re'fet Bey'e yazmış ve kendisine “Gayet sevdiğim bir talebem olan Hulûsi Bey'in ruhunu sizde hissettim. Seni yeni değil, Hulûsi gibi eski bir talebe olarak kabul ettim. Talebeliğin hâssası şudur ki: Yazılan Sözlere kendi malı gibi sahip olmalıdır. Kendisi te'lif etmiş ve yazmış nazarıyla bakıp, neşrine ve chil olanlara ulaştırmaya çalışmaktır.

Mâşâallah, hattın güzeldir. Vakit bulursan bir kısmını yaz. Bir kısmını Hüsrev gibi ciddi talebeler yazar, onlardan daha sonra alır yazarsınız ve onlarla ortak çalışırsınız. Altı senedir İspartâ'da ciddi talebelerin çıkmasını bekliyordum. Minnet Allah'a.. Şimdi sizinle beraber birkaç tane çıkmaya başladı. Çünkü bir talebe, yüz dosta tercih edilir. Sözler namındaki Kur'an nurları ise, en mühim ibadet olan tefekkür ibadeti nevindendir. Şu zamanda en mühim vazife, imana hizmettir. İman ebedi saadetin anahtarındır." diyerek, talebe olmanın dost olmaktan farklı ve üstün taraflarını anlatmıştır.

İşte böyle, bahar çiçekleri teker teker açmış. Sonra ülkemizin her tarafında okunup yazılan Risalelerle her yerimiz bahar havasına girmiştir..

162. Mektup

Ciddî, sıddık, dikkatli, hakikatlı kardeşim Re'fet Bey!

Cenâb-ı Hak yeni hayatınızı mübarek eylesin ve refika-i hayatınızı hayat-ı ebediyenizde, Otuz İkinci Söz'ün, Üçüncü Mevkıfının âhirlisindeki Üçüncü İşarete, refika-i hayata dair vaâde ve sıfata mazhar eylesin, âmin.

Bu defaki mektubun çok güzeldir. Arkadaşlarının fıkraları içerisinde "Yirmi Yedinci Mektup" içine dercedeceğim. Ara sıra yazı ile meşgul olsanız iyi olur. İnşâallah yeni hayatınız size risalelerin hakâikına karşı yeni bir şevk uyandıracak.

Kardeşim! Sen, Husrev, Âsım, nazarımda çok kıymetdarsınız. Cenâb-ı Hak sizleri ve sizin gibileri Kur'an hizmetinde sâbit-kadem ve fedakâr ve kemâl-i sadâkatta dâim ve muvaffak eylesin. Âmin.

Orada Şeyh Mustafa, Lütfü, Rüşdü gibi kardeşlerime çok selâm ediyorum.

الْباقِي هُوَ الْبَاقِي

Kardeşiniz Said Nursî

Bu mektubu yine yeniden evlenen Re'fet Beye yazmış ve “Cenab-ı Hak yeni hayatınızı mübarek cylesin. Hayat arkadaşınız olan eşinizi ebedi hayatınızda, 32. Söz'ün 3. Mevkıfı'nın âhirlilerindeki 3. İşaretle refika-i hayata dair vâde ve sîfata mazhar cylesin. Âmin.. Bu defaki mektubun çok güzeldir. Arkadaşlarının fıkraları içerisinde 27. Mektup içine koyacağım. Ara sıra yazı ile meşgul olsanız iyi olur. İnşallah yeni hayatınız size Risâlelerin hakikatlarına karşı yeni bir şevk uyandıracak.”

32. Söz'ün 3. Mevkıfı'nın 3. İşaretinde şöyle deniliyor: “Hayat arkadaşına meşru dairesinde, yani; lâtif, hoş şefkatine, güzel hasletine, güzel ahlâkına binâen samimi muhabbet ile; hayat yoldaşını da nâşizelikten, diğer günâhlardan muhafaza etmenin uhrevi neticesi ise; Cenab-ı Hak o hayat arkadaşını hûriyelerden daha güzel bir surette ve daha ziynetli bir tarzda, daha cazibedâr bir şekilde, ona saadet diyarı cennette ebedî bir hayat yoldaşı ve dünyadaki eski mâceraları birbirine lezzetle nakletmek ve eski hâtıraları birbirine hatırlatacak enîs, lâtif, hoş, ebedi bir sevgili ve sevimli arkadaş olarak verileceğini va'detmiştir. Elbette vaâd ettiği şeyi kati verecektir.”

163. Mektup

Aziz, siddık, ciddî, samimî âhîret kardeşim ve hizmet-i Kur'âniye'de çalışkan bir arkadaşım Re'fet Bey!

Mektubunuz beni mesrûr etti. Biliniz ki, iki sene evvel mâbeynimizde hararetli bir uhuvvet başladı. Sonra bazı ârızalarla ileri gitmedi. Müjde, şimdi ileri gidiyor. Çünkü, Husrev bana yazdığı mektubunda, senden çok memnun olduğunu, Barla'dan döndükten sonra seni istediğim tarzda bana gösteriyor.

Demek tam onunla ittihad ve teşrik-i mesâi ediyorsun. Elinden geldiği kadar onunla münasebeti kuvvetleştirebilir. Hem herbir has talebenin mühim bir vazifesi, bir çocuğa Kur'ân öğretmek olduğundan, sen

bu vazifeyi yapmağa başladın. Sen birinci talebelerden olduğundan inşaallah senin çocuğun da birincilerden olacaktır. Mâdem çocuk benim de evlâd-ı mânevîyemdir; ona verdiğin ders, yarısı senin nâmına ise, yarısı da benim hesabıma olmalıdır.

Senin rü'yan ise çok mübarektir. Tâbiri pek zâhirdir. Isparta bir câmi'dir. Husrev, Re'fet, Lütfü, Rüşdü gibi zâtların samimî mütesânid hey'etin şahs-ı mânevîsi sana Said suretinde gösterilmiş. Risaleler ile verdiğiniz ders ise, va'z u nasihat suretinde gösterilmiş. Sen namazı kılmadığınızdan geç kalıp, acele ederek derse yetişmek tâbiri, Sözlere'nin neşri hâricinde bazı vezâif-i dâniye, hem bir parça tenbellik, sizi birincilik hakkın olan birinci dersde ikinci derecede kaldığınıza işaret edip, seni ikaz ediyor.

Her ne ise... Ben senden şimdi çok memnunum ve oradaki kardeşlerim dahi senden çok memnundurlar. Cenâb-ı Hak bize ve size tarîk-ı Hak'da, hizmet-i Kur'âniyede sebat ve metânet versin. Âmin. Kayınpederiniz Hacı İbrahim Efendiye çok selâm ile Bedreddin'e ve hemşireme çok dua ediyorum.

الْبَاقِي هُوَ الْبَاقِي

Kardeşiniz Said Nursî

Bu mektubu da Üstad Hazretleri: "Aziz, siddîk, ciddî, samimi âhîret kardeşim ve hizmet-i Kur'aniyede çalışkan bir arkadaşım." dediği Re'fet Beye yazmış ve ona "Hüsrev, bana yazdığı mektubunda senden çok memnun olduğunu, Barla'dan döndükten sonra seni istediğim tarzda bana gösteriyor. Demek tam onunla itihad ve teşrik-i mesâi ediyorsun. Elinden geldiği kadar onunla münasebeti kuvvetleştirebilir. Hem her bir has talebenin mühim bir vazifesi, bir çocuğa Kur'ân öğretmek olduğundan sen bu vazifeyi yapmaya başladın. Sen birinci talebelerden olduğundan, inşaallah, senin çocuğun da birincilerden olacaktır. Madem çocuk benim de mânevî evladımdır; ona verdiğin ders, yarısı senin nâmına ise yarısı da benim hesabıma olmalıdır."

Üstadın Rusya'dan firârı sırasında karşılaştığı Hızır Aleyhisselama benzeyen zât da kendisine “Sen Türkiye'ye gidersin. Türk kardeşlerine selâm edersin. Başlarında çok musibetler var. Üç şeye riayet etsinler: 1- Kur'an derslerine, 2- Ezan-ı Muhammediye... Onu daima yüksek sesle okusunlar, 3- Cemaate... Cemaatten ayrılmasınlar.” demişti..

Van'dan, Erzurum üzerine sürgüne götürülürken, Korucuk köyüne uğradıklarında o sıkıntılı ve ümidin kesik olduğu günlerde Hacı Münir Bakan'a Üstad “Çocuklarınıza Kur'an okutup öğretin, Allah sizi muhafaza eder.” demişti.

164. Mektup

Aziz, sıddık, gayyûr kardeşim!

Süleyman Efendi'den anladım ki, bazı hususî müşkilâta mâruz oluyorsun. Sizin gibi metin insanlara sabır tavsiyesi zâiddir. Hizmetin kudsiyeti ve o hizmetteki zevk ve gayretindeki şevk, o acı hususî müşkilâta karşı gelir ve galebe eder tahmin ediyorum. Mümkün olduğu kadar aldirmamalısın. Kıymettar, kusursuz bir malın dükkâncısı müşterilere yalvarmaya muhtaç değil. Müşterinin aklı varsa o yalvarsın. خَيْرُ الْأُمُورِ أَحْمَرُهَا sözcüğü azim hayırların müşkilâtı çok oluyor. Müşkilât çoğaldıkça ehl-i himmet fütur değil, gayret ve sebatını ziyadeleştirir. İnşâallah siz de öyle metin ve sebatkârlardansınız.

الْبَاقِي هُوَ الْبَاقِي

Kardeşiniz Said Nursî

Üstad bu mektubu sıkıntı ve müşkilâta mâruz kalan talebelerine yazmış, sabırlarını takdirle beraber onların aşk, şevk ve himmetlerini kamçulamıştır. “Süleyman Efendiden anladım ki, bazı hususî müşkilata mâruz oluyorsunuz. Sizin gibi metin insanlara sabır tavsiye fazladan sayılır. Hizmetin kudsiyeti ve o hizmetteki zevk ve gayretindeki şevk, o acı hususî müşkilâta karşı gelir ve galebe eder tah-

min ediyorum. Mümkün olduğu kadar aldırmamalısın. (...) 'İşlerin en hayırlısı en zahmetli olanıdır.' sırrınca büyük hayırların zorlukları çok oluyor. Müşkilat çoğaldıkça himmet sahipleri fütur getirmek (gevşemek) yerine, gayret ve sebatların ziyadeleştirirler. İnşaallah siz de öyle metin ve sebatkârlardansınız."

Hizmetin maruz kaldığı engel, zorluk ve sıkıntıları Üstad, makbuliyet alâmeti saymıştır. Zaten Asr-ı Saadetten bu yana o sarp yokuşlar hep olagelmıştır.

165. Mektup

Aziz, sıddık kardeşim Re'fet Bey,

Mâşâallah şimdi siz ümid ettiğim tarzda risaleleri tâkib ediyorsunuz ve yazıyorsunuz. Senin gibilerin az sa'yi dahi çok hükmündedir. Çünkü, çoklar size itimad edip sizi taklid eder. Sizin gibi ciddî kardeşleri, bu gurbet memleketinde bulduğumdan, burası benim için hakikî bir vatan hükmüne geçti, hakikî vatanımı unutturdu. Yazılan eserlerin yüksekliği, me'haz ve mâden-i kudsîleri olan Kur'ân'dan sonra sizler gibi muhatabların ciddî iştiyakları ve tam tefehhümleridir. Siz beni bulduğunuzdan bir şükretseniz, ben sizi bulduğumdan dolayı bin şükrediyorum.

Mektubunda İsm-i A'zamı suâl ediyorsun. İsm-i A'zam gizlidir. Ömürde ecel, Ramazanda Leyle-i Kadir gibi, esmâda İsm-i Âzamın istitari, mühim hikmeti var. Kendi nokta-i nazarımda hakikî ism-i âzam gizlidir, havassa bildirilir. Fakat her ismin de azamî bir mertebesi var ki, o mertebe ism-i Âzam hükmüne geçiyor. Evliyâların İsm-i Âzamı ayrı ayrı bulması bu sırdandır. Hazret-i Ali'nin (r.a.) Ercûze nâmında bir kasidesi Mecmuatü'l-Ahza'bdâ var. İsm-i âzamı altı isimde zikrediyor. İmam-ı Gazâlî onu Cünnetü'l-Esmâ nâmındaki risalesinde, Hazret-i Ali'nin zikrettiği ve ism-i âzamın muhîti olan o esmâ-yı sitteyi şerh ve hâssalarını beyân etmiştir. O altı isim de فَزْدٌ * حَيٌّ * قَيُّومٌ * حَكَمٌ * عَدْلٌ * قُدُّوسٌ dür.

Kerâmet-i gaybîyenin ikinci parçasını tashih ederek bir parça daha ilâve ettik, gönderdim.

Bedreddin'in sür'atle ileri gitmesi, Kur'ân-ı Hakîm'in feyz-i kerâmetindedir. Cenâb-ı Hak muvaffak etsin.

Hacı İbrahim Efendi'ye bilhassa selâm ediyorum. Lütfü, Rüşdü, Hâfız Ahmed, Sezâi Efendilere selam ediyoruz. Âhîret hemşireme de dua ediyorum. Senin bu defaki mektubun bir parçası Mektubat içine derc edildi.

الْبَاقِي هُوَ الْبَاقِي

Kardeşiniz Said Nursî

Re'fet Bey'e yazılan bu mektup, toplum önünde bulunup itibar sahibi olan kimselerin tutumlarının önemini vurgulamaktadır: "Sizin gibilerin az çalışması da çok hükmündedir. Çünkü, çoklar size itimad edip sizi taklid eder. (...) Siz beni bulduğunuzdan bir şükretseniz, ben sizi bulduğumdan dolayı bin şükrediyorum."

Re'fet Bey'in İsm-i Âzam hakkındaki sorusuna şöyle cevap veriyor: "İsm-i Âzam gizlidir. Ömürde ecel, Ramazan'da Leyle-i Kadir gibi, esmâda İsm-i Âzamin gizli kalmasının mühim hikmeti var. Kendi nokta-i nazarımda hakiki İsm-i Âzam gizlidir, havassa bildirilir. Fakat her ismin de (âzam mertebesi vardır. Onun için o mertebe o isim hakkında) Âzam hükmüne geçiyor. Evliyâların İsm-i Âzamı ayrı ayrı bulması bu sırdandır."

Hz. Ali Efendimizin zikrettiği İsm-i Âzamlar "Ferd, Hayy, Kayyüm, Hakem, Adl ve Kuddüs "isimleridir. Üstad Hazretleri de talebeleriyle beraber Eskişehir Hapishanesinde hergün 171 defa bu altı ismi zikrediyorlardı.

166. Mektup

Aziz, sıddık kardeşim ve hizmet-i Kur'âniyede hakikatlı bir arkadaşım Re'fet Bey!

Bu def'a istinsah ettiğiniz risaleler çok güzel olmuştur. Senin gayret ve samimiyet ve ciddiyetini bana gösterdiler ve Re'fet tenbel değildir, isbat ettiler. Onları tashih edip göndermişim. Sonra işittim ki, getiren adam İslâmköyü'nde bırakmış. Otuz Birinci Mektub'un Üçüncü, Dördüncü Lem'alarını yazmağa vakit bulamadım. Korkuyorum ki onların da *إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ* sırrı gibi, mevsimi geçerek sonra güzel yazılmamış olsun. İnşâallah sizlerin iştiyâkı beni çalıştıracak. Fakat bu şuhûr-u selâse çok kıymettardır; leyle-i Kadrin sırrıyla seksen sene bir ömrü kazandıracak bir vakitte, en iyi, en efdal şeylerle meşgul olmak lâzım geliyor. İnşâallah Kur'ân'a ait mesâille iştigal, bir nevi mânevî mütefekkirane Kur'ân okumak hükmündedir. Hem ibâdet, hem ilim, hem ma'rifet, hem tefekkür, hem kırâet-i Kur'ân mânaları risalelerin istinsah ve mütalâalarında vardır îtikadındayız. Zaten bu ciheti siz takdir etmişsiniz.

Mu'cizat-ı Ahmediye'yi sizin için yazdırdım, teknil oldu. Fakat başka bir nüsha ona göre yazdırmak lâzım olduğu için, muvakkaten burada kalacak. Senin mektubunda Hafız Sezâi bizimle ciddî alâkadar olduğunu gösteriyor. Ben bir zaman idi, Ağroslu Zekâi gibi samimî, hararetli Isparta'da yeni bir kardeşimiz bulunacak, vicdânen hissediyordum. İnşâallah bu Sezâi, o olacak. Ben onu işittiğim vakit, hissettiğim şahıs tevehhüm ettim. Eğer tasavvurum gibi ise zaten iyi; olmasa öyle olmaya çalışsın. Eğer Zekâi nasıl adamdır merak ederse, Yirmi Yedinci Mektub'un fıkralarında Zekâi'nin mahiyetini ve ne derece samimî olduğunu gösterir fıkraları var, baksın.

Kayınpederin Hacı İbrahim Efendi'ye çok selâm ediyorum. O zâtı ciddî bir âhiret kardeşi telâkki etmişim. İnşâallah senin bu yeni gayret ve sa'yinden o da hissedardır.

Bedreddin'in küçüklüğüyle beraber, büyük talebeler dairesine dâhil etmişim. O, küçüklerin büyüğüdür. Ve inşâallah Cenâb-ı Hak onun emsâlini çoğaltsın. Bedreddin'in vâlidesine duâ ediyorum.

Elbette Bedreddin'in hüsn-ü terbiyesinde en mühim hisse onundur. Çünkü, onun en birinci üstadı odur.

Bekir Ağa, Lütfü Efendi, Hafız Ahmed, Sezâi gibi kardeşlere selâm ediyorum.

الْبَاقِي هُوَ الْبَاقِي

Kardeşiniz Sâid Nursî

Üstad bu mektupta Re'fet Bey'e: "Bu defa istinsah ettiğiniz Risaleler çok güzel olmuş. Senin gayret, samimiyet ve ciddiyetini bana göstererek 'Re'fet tenbel değildir.' diye isbat ettiler. Onları tashih edip göndermişim. (...) İnşallah, çok kıymetlidir. Leyle-i Kadrin sırrıyla seksen sene bir ömrü" kazandıracak bir vakitte, en iyi, en efdal şeylerle meşgul olmak lazım geliyor. İnşallah, Kur'an'a ait meselelerle meşgul olmak, bir nevi mânevi tefekkür ile Kur'an okumak hükmündedir. Hem ibâdet, hem ilim, hem marifet, hem tefekkür, hem Kur'an okumak mânâları, Risalelerin yazılıp çoğaltılmasında ve mütâlâlarında vardır, itikadındayım."

Üstad, yazıp gönderdiği Risaleleri çoğaltıp getirenlerin yazılarını tekrar eline alırken, tashih kalemını ve teşvik kamçısını da beraberinde bulundurup gerekli düzeltme ve teşvikleri de yapıyor. Yanan, yakar, aşklı ve şevkli olan da iştiyak ateşini körükler..

Mektubun sonunda küçük Bedreddin ile ilgili değerlendirmesi de çok mühim: "Bedreddin'i küçüklüğüyle beraber büyük talebeler dairesine dâhil ettim. O, küçüklerin büyüğüdür. İnşallah Cenab-ı Hak onun emsâlini çoğaltsın. Bedreddin'in vâlidesine dua ediyorum. Elbette Bedreddin'in güzel terbiyesinde mühim hisse onundur. Çünkü, onun en birinci üstadı odur."

Bediüzzaman Hazretlerini küçük yaşta ziyaret eden emekli Lise öğretmeni Bedreddin Uşaklıgil diyor ki: "Üvey babam Re'fet Barutçu gençliğinde vazifeli bir subayken, Yemen'e ve

Mısır'a gitmiştir. İstanbul merkez komutanlığı da yapmıştır. Otuz dört yaşında yüzbaşı iken emekli olmuştur. 1933'de Isparta'dan Barla'ya annemin babası Hacı İbrahim, üvey babam Re'fet Barutçu ve ben beraber gittik. Atla gitmiştik. Bedre ve İlema köyleri üzerinden Barla'ya varmıştık. Üstad 'On iki tana evlâd-ı mâneviyem var, Bedreddin on üçüncü oldu' diye bana iltifat ve alâka gösteriyordu. O zaman on üç yaşındaydım. Dedem 'Yaşı da on üç' deyince Üstad, tebessüm ederek 'Beli, beli, (Evet, evet) tevafuk etti!' diye konuştu. Barla'da üç gün kadar kalmıştık..."

167. Mektup

Aziz, siddık kardeşim!

Evvelâ: Bu yeni hâdisenin mahiyetini merak etmişsiniz. Oraya gelen iki uzun mektup mahiyetini gösteriyor.

âyeti o hâdiseye sebebiyet verenlerin başına sâika gibi iniyor ve inecek. Fakat biz acûlüz. Her şeyin bir vakt-i muayyenesi var. *فَضْرَبَ بَيْنَهُمْ بِسُورِ لَهُ بَابٌ بَاطِنُهُ فِيهِ الرَّحْمَةُ وَظَاهِرُهُ* *عَذَابٌ* *مِّنْ قِبَلِهِ الْعَذَابُ* âyetine mâsadak olarak bu hâdisa bize karşı vech-i merhametle bakıyor. Mülhidlere karşı olan vecih, azab ve kahr ile nazar ediyor. Her ne ise... Cennet ucuz olmadığı gibi Cehennem de lüzumsuz değildir.

Sâniyen: Bedreddin'i burada dinlemek arzu ediyordum; vakit müsaade etmedi. Ben mânen orada hayâlen dinliyorum. İnşâallah evladlık mertebesinden talebelik mertebesine gidiyor.

Sâlisen: Benim kendi hattımla mektup istiyorsun. Bir dudaksıza dama, "lâmbayı üfle söndür" demişler. Demiş, "en zahmetli işi bana gösteriyorsunuz, yapmayacağım."

Belî, Cenâb-ı Hak bana hüsn-ü hat vermemiş, hem bir satır yazmak bana büyük bir iş gibi usanç veriyor. Eskiden beri diyordum: "Yâ Rabbi! Ben o kadar muhtaç iken ve nazmı severken, bu iki nimet bana verilmedi." diye, teşekki değil, tefekkür ediyordum. Sonra bana kat'î tebeyyün etti ki, şîir ve hat bana verilmemekte büyük bir ihsân imiş.

Hem o hatt'a ihtiyacımı sizin gibi kalem kahramanlarının muavenetleri te'min ediyor. Hat bilseydim, hatta itimad edip, mesâil ruhda kararlayarak nakşedilmeyecekti. Eskiden hangi ilme başladım, hattım olmadığı için ruhuma yazardım. Fevkalâde bir meleke ihsân edildi.

Şiir ise, çendan kıymettar, şirin bir vasıta-yı ifâdedir. Fakat şiirde hayâl hükmettiği için, hakikata karışır, hakikatların suretini değiştirir. Bazan hakikat birbirine geçer. Hâlis hak ve mahz-ı hakikat olan Kur'ân-ı Hakîm'in hizmetinde, istikbalde bulunacağımız mukadder olduğundan, Kader-i İlâhî bir inâyet olarak bize şiir kapısını açmadı. وَمَا عَلَّمْنَاهُ الشِّعْرَ sırrı buna bakar. İşte kendi hattıma mukabil, sana iki nükte söyledim. İnşâallah başka bir vakit senin hâturın için büyük zahmet çekip birkaç satır yazacağım. Gâlib Bey'in iki eli var; sağ elini bana vermiş, benim hesabıma yazıyor. Sol eli de kendine kalmış. Bu mektub o iki el ile yazılmıştır. Hâzır Mes'ud, Gâlib ve Süleyman Efendiler, Mustafa Çavuş, Abdullah Çavuş selâm ediyorlar. Ben de başta Husrev, Bekir Bey umum kardeşlerimize selâm ediyorum. Bilhassa kayınpederiniz Hacı İbrahim Beye ve muhtereme hemşireme ve mübarek Bedreddin'e çok dua ediyorum.

الْبَاقِي هُوَ الْبَاقِي

Kardeşiniz Said Nursî

Bu mektubun Re'fet Beye yazıldığını tahmin ediyorum. Çünkü "Bedreddin'i burada dinlemek arzu ediyordum; vakit müsâade etmedi. Ben mânen hayâlen dinliyorum. İnşâallah evlatlık mertebesinden talebelik mertebesine gidiyor." ifadesi, 166. Mektupta alâkalı olduğunu gösteriyor.

Üstadın Barla'daki mescidine yapılan taarruza karşı ortaya koyduğu değerlendirme mühim: "Bu yeni hâdisenin mâhiyetini merak etmişsiniz. Oraya gelen iki uzun mektup, mâhiyetin: gösteriyor. 'Allah'ın mescidlerinde Allah'ın adının anılmasına mâni olan ve mescidleri tahribe çalışan kimseden daha zâlim kim vardır?' (Bakara,13) âyetine mâsadak (doğrulayıcı) olarak bu hadise bize karşı rahmet yönüyle bakıyor.

Dinsizlere karşı olan yönü, azap ve kahır ile nazar ediyor. Her ne ise.. Cennet ucuz olmadığı gibi, Cehennem de lüzumsuz değildir.”

Mektubun üçüncü bölümünde Üstad kendisine hat ve şiir nimetlerinin verilmeyişini şöyle değerlendiriyor: “Hat bilseydim, hattıma (yazıma) itimad edip, meseleler ruhta kararlaşarak, nakşedilmeyecekti. Eskiden hangi ilme başladım, hattım olmadığı için ruhuma yazdım. Fevkalâde bir meleke ihsan edildi. Şiir ise gerçi kıymetli, şirin bir ifade vasıtasıdır. Fakat şiirde hayâl hükmettiği için hakikate karışır, hakikatların şeklini değiştirir. Bazen hakikat olan Kur’an-ı Hakîmin hizmetinde, istikbalde mukadder olduğundan, kader-i İlâhi bir inayet olarak bize şiir kapısını açmadı. ‘Biz ona (Hz. Muhammed’e) şiir talim etmedik’ (Yâsin, 69) sırrı buna bakar.”

Hat mevzuunda dayanışan bir heyet halinde Üstadlarının imdadına koşan ihlâs ve sadâkat timsali talebelerinin meydana getirdiği heyeti Üstad şöyle tasvir ve tabir ediyor: “Bir sene bu Risaleleri ve bu dersleri anlayarak ve kabul ederek okuyan, bu zamanın mühim, hakikatlı bir âlimi olabilir. Eğer anlamasa da, madem Risâle-i Nur Talebelerinin bir şahs-ı manevisi (cemaat olarak tüzel kişiliği) var; şüphesiz o şahs-ı mânevi bu zamanın bir âlimidir. Sizin kalemleriniz ise, o şahs-ı mânevinin parmaklarıdır. Kendi nokta-i nazarımda lâıyk olmadığımda halde, haydi hüsn-ü zannınıza binâen bu fakire bir Üstadlık ve tâbi olma noktasında bir âlim vaziyetini verdiğinizden bağlanmışsınız. Ben ümmi ve kalemsiz olduğum için sizin kalemleriniz benim kalemim sayılır. Hadiste gösterilen (Yani: “Mahşerde hakiki âlimlerin sarfettikleri mürekkep şehidlerin kanıyla tartılır, o kıymette olur.” ve “Bidatların ve dalâletlerin istilası zamanında benim sünnetime sarılanlara yüz şehid sevabı vardır.”) ecir ve sevabı alırsınız.” (İhlas Risalesi)

168. Mektup

Aziz, sıddık, müdakkik âhiret kardeşim, hizmet-i Kur'âniyede arkadaşım!

Evvelâ: Mektubunuzda, benim her mektubumun başında *وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ* yazılmasının hikmetini soruyorsunuz. Bunun hikmeti şudur ki: Kur'ân-ı Hakîm'in hazâin-i kudsîyesine, bana açılan en birinci kapı o olduğudur. En evvel hakâik-ı âliye-i Kur'âniyeden, şu âyetin hakikatı bana zâhir olmuş ve ekser risalelerde, o hakikat sereyan etmiştir.

Hem bir hikmeti şudur ki: itimad ettiğim mühim üstadlarımın, mektuplarının başlarında istimal etmeleridir.

Hem mektubunuzda “yedi kebâir”i soruyorsunuz. Kebâir çoktur; fakat ekberü'l-kebâir ve mûbikat-ı seb'a tâbir edilen günahlar yedidir: “Katl, zina, şarab, ukûk-ı vâlideyn (yani kat'-ı sılâ-yı rahm), kumar, yalancı şehâdetlik, dine zarar verecek bid'alara taraftar olmak”tır.

Sâniyen: Bu yaz mevsiminde hakâik-ı Kur'âniyeye nisbeten, meyveler hükmünde tevâfukata dair, hurufat-ı Kur'âniyenin nüktelerini beyan ediyorduk. Şimdi mevsim değişmiş, huruftan ziyade hakâika ihtiyaç vardır. Gelecek yazı kadar, muvakkaten, o kapıyı ihtiyarımızla çalmayacağız. Fakat o hurufa ait beyânat ne derece hak olduğunu, Mevlânâ Câmî'nin Divanıyla kardeşlerimle tefe'ül ettik. Dedik, yâ Câmî! Bu hurufât-ı Kur'âniyeye dair beyan ettiğimiz nüktelere ne dersin? Bir fâtiha okuyup falı açtık. İşte başta fal şu geldi:

جَامِي أَزَّ حَطَّ حُو شَشُّ الْكَ مَكْنُ لَوْحِ صَمِيرِ
كَيْنُ نَهْ حَرِّ فَيْسَتْ كِهْ أَزَّ صَفْحَهْ إِذْرَاكَ رَوْدُ

Yâni, “Bu harf öyle harf değildir ki, akıl ve idrâk sahifesinden gitsin. Öyle kudsî harf, öyle güzel şirin hat, daima kalbimin sahifelerinde yazılmalı, silinmemeli.” Acıbdır ki, bütün Divanında bu fala benzer meâlde yazı göremedik. Demek bu fal, Hazret-i Câmî'nin kerâmetinden bir nebze oldu.

Sâlisen: Bedreddin inşaallah bizlere hakikî bir hayrî'l-halef olur. Allah muvaffak etsin. Kayınpederinize ve hemşireme ve Bedreddin'e dua ediyorum. Kardeşim Re'fet Bey'i daha ziyade gayrete getirdikleri için

onlara minnettârım. Kardeşleriniz Husrev ve Bekir Ağa, Lütfü, Rüşdü, Hafız Ahmed, Tenekeci Mehmed, Sezâi gibi ihvâna selâm ediyorum.

الْباقِي هُوَ الْباقِي

Kardeşiniz Said

Bu mektup da Re'fet Ağabeye yazılmış ve onun sorduğu iki soruya da cevap verilmiştir: “Mektubunuzda benim her mektubumun başında ‘Hiçbir şey yoktur ki, Ona hamdedip Onu tesbih etmesin.’ (İsra, 44) âyetinin yazılmasının hikmetini soruyorsunuz. Bunun hikmeti şudur ki: Kur’an-ı Hakim’in kudsi hazinelerine, bana açılan en birinci kapı o olmasıdır. En evvel Kur’anın yüce hakikatlarından şu âyetin hakikati bana zâhir olmuş ve Risalelerin çoğuna o hakikat sirayet etmiştir. Hem de itimad ettiğim mühim üstadlarım, mektuplarının başında bu âyeti yazmışlardır.”

Mektubun ikinci kısmında Üstad, bir nevi yaz meyveleri olan Rumûzât-ı Semâniyenin tevâfuklarına ait Kur’an harflerinin nüktelerini beyan ettiğini, ama bundan sonra öbür yaza kadar artık meyve yerine ana gıda ve azık olan hakikatlarla meşgul olacağını yazıyor. Ama harflerle ilgili tevafuk nüktelerinin ne derece hak olduğunu göstermek için de “Mevlânâ Câmî’nin Divanı ile kardeşlerimle tefe’ül ettik. Dedik: Yâ Câmî! Bu Kur’an harflerine dair beyan ettiğimiz nüktelere ne dersin?’ Bir Fâtiha okuyup, tefe’ül ile açtık. İşte başta ‘Bu harfler öyle harfler öyle harfler değil ki, akıl ve idrâk sayfasından gitsin. Öyle kudsi harfler ve öyle şirin yazı daima kalbimin sayfalarında yazılmalı, silinmemeli.’ ifadeleri geldi. Acıdır ki, bütün Divanında buna benzer meâlde yazı görmedik. Demek ki bu, Hz. Câmî’nin kerâmetinden bir nebze oldu.” diyor.

169. Mektup

14 Şevval 1352, Kânun-u sâni 1394²⁵

Mu'cizat-ı Ahmediye'yi (s.a.s.), sana güzel ve tevafuklu bir tarzda yazdırdım. Husrev kerâmetli kalemiyle, bana yazdığı gayet kıymetli bir nüshayı, aynen ve tam tamına muvafık gelmek şartıyla size yazdırıldı, yakında göndereceğim. Yanınızda yeni yazılan İ'caz-ı Kur'âniye gibi, bana bir nüsha lâzımdır. Fakat Hafız'ın kalemi oradaki mevcut tevâfuku tamamen muhafaza edememiş. Tevâfukçu Husrev'in taht-ı nezâretinde, mâbeyninizde taksim edip, bana yadigâr bir İ'câz-ı Kur'ânîyi müştereke yazsanız çok iyi olur.

Bu mektupta Üstad 19. Mektup olan Mucizat-ı Ahmediye (s.a.s.) Risalesinin Hüsrev Ağabey'in kalemiyle tevâfuklu şekilde yazılmış nüshasını, göndereceğini söylüyor. Kendisine gönderilmesini istediği 25. Söz olan İ'caz-ı Kur'an Risalesinin tevafuklarının ise yazılırken korunmadığını, onun için de tekrar tevâfukçu Hüsrev'in nezareti altında bir heyet tarafından taksim edilip yazılmasını istiyor.

“Tevafukçu” tabirini kullandığı Hüsrev Ağabey'in kalemi gerek Kur'an-ı Kerim yazarken gerekse Risaleleri yazarken harf ve kelimeler arasında zaten var olan tevafukları ortaya çıkarmıştır.

170. Mektup

Aziz, sıddık, müdakkik âhret kârdeşim ve mütefekkir ve hakikatlı arkadaşım Refet Bey!

Evlâ: Mektubunuzda Risale-i Nur'un mizanlarını her okudukça, daha ziyade istifade ettiğinizi yazıyorsunuz. Evet, kardeşim, o risaleler Kur'an'dan alındığı için kût ve gıda hükmündedir.

25 Refet Bey'e vürud tarihidir.

Her gün ihtiyaç gıdaya hissedildiği gibi, her vakit bu gıda-yı ruhânîye ihtiyaç hissedilir. Senin gibi ruhu inkişaf edip, kalbi intibaha gelen zâtlar okumaktan usanmaz. Bu Kur'ânî risaleler, sâir risaleler gibi tefekküh nev'inden değil ki, usanç versin. Belki tegaddîdir.

Sâniyen: Gavs-ı A'zam gibi, memâttan sonra hayat-ı Hızırîye yakın bir nevi hayata mazhar olan evliyâlar vardır. Gavs'ın hususî ism-i âzamı, "Yâ Hayy" olduğu sırrıyla, sâir ehl-i kubûrdan fazla hayata mazhar olduğu gibi, gayet meşhur, "Mâruf-ı Kerhî" denilen bir kutb-u âzam ve Şeyh Hayâtü'l-Harrânî denilen bir kutb-u azîm, Hazret-i Gavs'dan sonra mematları hayatları gibidir. Beyne'l-evliya meşhur olmuştur.

Sâlisen: Tenekeci Mehmed Efendi'nin hıfz-ı Kur'âna çalışmak niyeti çok mübarektir. Cenâb-ı Hak onu muvaffak etsin. Elimizden geldiği kadar dua ile yardım edeceğiz. Kur'ân-ı Azîmüştân'ın herbir harfinin ekalli on hasene olmakla beraber, tekerrür ettikçe ve mübarek vakitlere rasgeldikçe ve melek ve sâir zâşuur ruhânîler kıraâtini dinledikçe herbir harfi öyle bir çekirdek olur ki, hasenât cihetinden öyle bir mânevî sümbül teşekkül eder ki, o sümbülün taneleri, tekellüm vaktinde ağızdan çıkan bir kelimenin havanın dalgalarının âyinelerinde temessül eden milyonlarca, o kelime gibi kelimelerin adedine belki müsâvi gelir. Böyle herbir harfi bir hazine-i ebediyenin bir anahtarı olabilir bir kudsî kelâmı kalbinde yazmak, ne kadar mukaddes bir hizmet olduğu âşikârdır. İnşâallah Bedreddin çoklara bir hüsn-ü misâl olacaktır, daha çoklarını hıfz-ı Kur'ân'a sevkedecektir.

Başta Bedreddin, kayınpederin Hacı İbrahim ve âhîret hemşirem olarak ihvanınızın bayramını tebrik ve selâm ve duâ ediyorum. Babacan orada ise ona çok selâm ediyorum.

الْباقِي هُوَ الْباقِي

Kardeşiniz Said Nursî

Re'fet Beye yazılan bu mektupta, onun "Risale-i Nur mizanlarını her okudukça, daha ziyade istifade ediyorum." sözlerinin sebebi şöyle izah ediliyor: "Evet kardeşim, o Risâleler Kur'an'dan alındığı için azık ve gıda hükmündedir. Hergün gıdaya ihtiyaç hissedildiği gibi, her vakit bu

rûhânî gıdaya ihtiyaç hissedilir. Senin gibi ruhu inkişaf edip, kalbi intibaha gelen (uyan) zatlar okumaktan usanmaz. Bu Kur'ânî Risâleler, diğer Risâleler gibi tefekküh (meyve) nevinden değil ki, usanç versin. Belki gıdadır.”

Mektubun ikinci bölümünde, Hızır Aleyhisselamın hayatına yakın bir nevi hayata mazhar Gavs-ı Âzam gibi velilerden bahsediliyor.

Üçüncü bölümde, Kur'an'ı ezberleyip hâfız olmaya çalışmanın önemi üzerinde duruluyor: “Cenab-ı Hak onu muvaffak etsin. Elimizden geldiği kadar dua ile yardım edeceğiz. Kur'an-ı Azimüşşânın herbir harfinin en az on hasene olmakla beraber tekrarlandıkça ve mübarek vakitlere rast geldikçe melek ve diğer şuur sâhibi ruhânîler kıraâtini dinledikçe, herbir harfi öyle bir çekirdek olur ki, hasenât cihetinden öyle bir manevî sünbül teşekkül eder ki, o sünbülün taneleri konuşma sırasında ağızdan çıkan bir kelimenin havanın dalgalarının aynalarda temessül eden milyonlarca o kelime gibi kelimelerin adedine belki müsavi gelir. Böyle her bir harfi ebedi bir hazinenin bir anahtarı olabilir bir kudsî kelâmı kalbinde yazmak ne kadar mukaddes bir hizmet olduğu âşikârdır. İnşallah, Bedreddin çoklara güzel bir misâl olacaktır, daha çoklarını Kur'an'ı ezberleyip hâfız olmaya sevk edecektir.”

Hâfız olmak çok mühim. Herkese farz-ı ayn değil ama, her beldede bir hâfızın olması, farz-ı kifayedir. Hiç kimse hâfız olmazsa, oradakilerin hepsi de bir farzı terk etmekten dolayı mesul olurlar.

Kur'an-ı Kerimin okunması her tarafı nurlandırır. Ruhânilerin dinlemek için inmesine vesile olur. Şeytanların şerlerine karşı siper olur. Asr-ı saadette Kur'an okuyan sahabelerin yanına sekine ve rûhânîlerin indiklerine dair rivayetler vardır.

171. Mektup

Aziz, sıddık, müdakkik, müştak kardeşim Re'fet Bey!

Sen benimle ne kadar konuşmayı arzu ediyorsan, belki ondan ziyade ben arzu ediyorum. Fakat maatteessüf, müteaddid esbab tahtında sıkıntılı bir vaziyetteyim. Hattâ bir iki saatte bulduğum bir fırsat, yedi-sekiz mektubu yazmaya çalışıyorum. Ara sıra benim yanıma gelen Gâlib dahi men'edildi. Yalnız biçâre Şamlı kaldı; o da her vakit gelemiyor.

Hem bu yılanları yaralandırıp bize canavarcasına saldırıyorlar. Her fırsattan sıkıntı vermeye çalışıyorlar. Zaten ben meb'uslardan hayır beklemiyordum. Bunlara iliştiler, kaldırmadılar, bütün bütün düşman ettiler. İşte maatteessüf, bunlar dünyayı hâtırıma getirdikleri için, tulûât-ı kalbiye tevakkuf ediyor. Başlarını yesin, bu ehl-i dünyanın dünyasını düşünmek bana zehir oluyor. Ben dünyanıza karışmıyorum; buna mukabil o pis dünyanızı bana düşündürmeyiniz, dediğim hâlde olamıyor. Ben de Cenâb-ı Hakk'a niyaz ettim ki, bana kuvvetli bir sabır, bir tecrid-i zihin ihsân etsin ki, düşünmeyeyim. Lillâhilhamd kalbime bu esas geldi ki: "Bu hizmet-i Kur'âniyede başa ne gelirse gelsin, hattâ her günde birer başım olsa da kesilse, yine o hizmetin kudsiyetindeki lezzet-i ruhaniye mukabil geliyor ve kâfidir." diye kemâl-i teslim ile kazâya rıza, kadere teslim ve Cenâb-ı Hakk'a tefvîz-i umûr düsturunu rehber ittihaz ettim.

Nuh'a yazdığım gibi, size de diyorum ki: Eskide bir zât, haksız bir mesleği hak zannederek, ondan aldığı bir muhabbet ile, diri iken derisinin soyulduğuna tahammül ederek, kahramanâne bir tavır gösterdiği gibi, acaba ayn-ı hak ve mahz-ı hakikat ve bütün envâr-ı hakâikın menba ve mâdeni olan hakikat-ı Kur'âniyeye hizmetimizdeki kudsî lezzet, bu mühlidlerin muvakkat, ehemmiyetsiz iz'açlarına ve kalbimizde açtıkları yaralara tiryak ve merhem olamaz mı? Elbette olur ve olmuş ve oluyor.

Sâniyen: Yemen imamı olan Zeydiler Seyyidi hakkındaki suâliniz, hakikaten ehemmiyetli ve yümünlüdür. Fakat meymenetsiz bir zamana

rast geldi. Hem zihnim kapalı, hem hal müsaid değil, hem ve hem... Yalnız bu kadar var ki, meşhur “İmam-ı Zeyd” Sâdât-ı Azîmeden ve Eimme-i Âl-i Beyttendir. Ve müfrit Şîaları reddeden ve *أَذْهَبُوا أَنْتُمْ الرَّوَافِضُ* deyip Hazret-i Ebu Bekir ve Hazret-i Ömer’den teberrîyi kabul etmeyen ve o iki halife-i zîşânı hürmet edip kabul eden bir zattır. Onun etba’ları, şîaların en mu’tedili ve en sünnîsidir. Bunlar hem ehl-i insaf ve hem çabuk hakkı kabul eder bir taifedir. İnşâallah Vehhâbîlerin tahribatını tâmire sebep oldukları gibi, Ehl-i Sünnet ve Cemâatten Zeydîlerin inhırafları dahi istikamet kesb edip, ehl-i Sünnete iltihak edip imtizaç edecekler. Bu âhîrzaman çok çalkalanıyor, bu fitne-i âhîrzaman acîb şeyler doğuracağını ihsâs ediyorum.

Risalelerle alâkadar arkadaşlara selâm ve Bedreddin ve hemşireme ve Hacı İbrahim’e dua ediyorum.

الْبَاقِي هُوَ الْبَاقِي

Kardeşiniz Said Nursî

Bu mektubu da Üstad, Re’fet Beye yazmıştır. Bu mektubunda Üstad, Barla’daki resmi baskıları şöyle anlatıyor: “Sen benimle ne kadar konuşmayı arzu ediyorsan, belki, ondan ziyade ben arzu ediyorum. Fakat, maatteessüf, çeşitli sebepler altında sıkıntılı bir vaziyetteyim. Hatta bir-iki saatte bulduğum bir fırsatta, yedi-sekiz mektubu yazmaya çalışıyorum. Ara-sıra benim yanıma gelen Galip dahi men edildi. Yalnız biçâre Şamlı kaldı, o da her vakit gelemiyor.”

Bir-iki saat fırsat bulunca yedi-sekiz tane mektup yazdığına göre, aslında Üstadın gönderdiği mektuplar belki binlerce ama Risalelerde neşredilenler çok az kısmı. Çünkü, sadece Ahmet Ramazan Ağabey, yurt dışına bin tane mektup götürdüğünü söylüyor. Bunların hiçbirisi hakkında bir bilgiye sahip değiliz. İnşâallah bir araştırmacı bunlar üzerinde çalışır, kimlere gittiğini, mektuplarda neler yazıldığını da ortaya koyup istifâdeye sunar.

172. Mektup

Aziz, sıddık, dikkatli kardeşim Re'fet Bey!

Evvelâ: Onuncu Söz'ün Birinci İşareti'nin âhîrinde, "Evet, bir şeyden herşeyi yapmak ve herşeyi bir tek şey yapmak, herşeyin Hâlikına has bir iştir." Şu cümle hem Yirmi İkinci Söz'ün Lem'alarında, hem Otuz üçüncü Mektubun pencerelerinde, hem Yirminci Mektubun on bir kelimelerinde îzah ve isbat edilmiştir. Buradaki külliyyet nisbî ve örfîdir. "Bir şeyden her şeyi yapmak." ta ki murad, bütün dünyanın mevcudatını bir şeyden yapmak ve îcad etmek değildir. Belki ondaki murad; bir şeyden yâni bir katre sudan, bir insanın, bir hayvanın her şeyini, her eczâsını, herbir cihazâtını halkediyor ve bir şey olan toprak-tan nebâtât ve hayvânâtın herbir şeylerini ondan halkeder demektir. Hem "her şeyi bir tek şey yapmak" cümlesindeki külliyyet mukayyettir, nisbîdir. Yani insanın yediği her nev taamdan o insanda basit bir cild ve bir kan ve bir et ve hâkezâ...

Elhâsıl: Bu külliyyetten maksad odur ki, bir şe'i çok muhtelif eşyaya çevirmek ve birçok muhtelif eşyayı da bir tek şey yapmak, ancak Hâlik-1 Küll-i Şey'e mahsustur.

Sâniyen: Minhâcû's-Sünne'yi kendi hattınla yazdığına, çok memnun oldum. Senin kalemin merhum Abdurrahman'ın kalemi gibi bana şirin geliyor.

Sâlisen: Tenekeci Mehmed Efendi'nin hıfza başlaması mübarektir. Allah muvaffak etsin. Biz ona duâ ile yardım ediyoruz. O da okudukça bize dua ile yardım etsin. Bedreddin'e ve vâlidesine ve ceddine dua ediyorum. Sezâi Bey benim nazarımda Isparta'nın bir Zekâisidir. Ben de onu görmek istiyorum. Fakat şimdi maddeten, mânen kıştır. Zaten sizlere demiştim ki, Said'in şahsının ehemmiyeti yoktur ki, sohbetine arzu edilsin. Üstadınız olan Said ise, her bir risaleyi açtıkça onunla sohbet edersiniz. Âhîret kardeşiniz olan Said ise, her sabah akşam dergâh-ı İlâhîde dua vasıtasıyla sizinle beraberdir. Sezâi Bey, Üstadını, kardeşini istediği vakit görebilir. *أَنْ تَرَاهُ* kaidesiyle işitmesi görmekten çok evlâ olan şahs-ı Said'i görenler bazı pişman

olur, “keşki görmeseydim” der. Bu, davula benziyor; uzaktan sesi iyi geliyor, yakında boş görünüyor.

Başta Husrev, Bekir bey, Rüşdü, Hafız Ahmed, Sezâi, Keçeci Şeyh Mustafa, Tenekeci Mehmed Efendi gibi has kardeşlerinize selâm ve dua ediyorum.

الْبَاقِي هُوَ الْبَاقِي

Kardeşiniz Said Nursî

Bu mektubu da Üstad, Re’fet Beye yazmıştır. Mektup, onun sorduğu ve pek çok kişinin merak duyduğu bir soruya cevapla başlamaktadır.

“Bir şeyden her şeyi yapmak, demekten murad, bütün dünyanın mevcudatını bir şeyden yapmak ve icad etmek değildir. Belki ondaki murad; bir şeyden yani bir damla sudan, bir insanın, bir hayvanın herşeyini, her eczâsını, her bir cihazını yaratıyor ve bir şey olan topraktan, nebâtât ve hayvanatın her bir şeylerini ondan yaratır, demektir. Hem ‘Herşeyi bir tek şey yapmak.’ cümlesindeki külliyet mukayyettir, nisbidir. Yani insanın yediği her çeşit yiyecekten o insanda basit bir cild ve bir kan ve bir et yaratıyor, demektir... Ve hâkeza.. Elhâsıl; Bu külliyetten maksat odur ki, bir şeyi çok muhtelif eşyaya çevirmek ve birçok muhtelif eşyayı da bir tek şey yapmak, ancak herşeyin Yaradanına mahsustur.”

170. Mektupta Tenekeci Mehmed’in hâfızlığa başlama niyetinden bahsediliyordu, bu mektuptan ise onun Kur’an’ı ezberlemeye başladığını anlıyoruz. Üstad bu sebeple ona dualar ediyor. Şartların ağırlığı karşısında da şunları söylüyor: “Şimdi maddeten ve mânen kıştır. Zaten sizlere demiştim ki, Said’in şahsının ehemmiyeti yoktur ki, sohbetine arzu edilsin. Üstadınız olan Saîd’e gelince, her bir Risâleyi açtıkça onunla sohbet edersiniz. Ama âhiret kardeşiniz Said, her sabah-akşam dergâh-ı İlâhîde dua vasıtasıyla sizinle beraberdir. Sezâi Bey, Üstadımı, kardeşini istediği vakit görebilir.”

Aslı Hz. İbrahim Aleyhisselâm'ın suhufunda bulunan 8. Söz'de anlatılan temsilde, kendisini kuyuya atan kişi, kuyunun içindeki bir ağaca tutunmuş ve asılıp kalmıştı. Ağaç, bir incir ağacı idi, fakat harika olarak muhtelif çok ağaçların meyveleri, cevizden nara kadar, başında yemişleri vardı. İşte bu durumun tabiri için şöyle denilmişti: "O ağaç yemişler ise, dünyevî nimetlerdir ki, Cenab-ı Hak, onları Âhiretin nimetlerine bir liste, hem hatırlatıcı, hem benzerleri, hem Cennet meyvelerine müşterileri davet eden numuneler suretinde yapmış. O ağacın birliğiyle beraber muhtelif başka başka meyveler vermesi ise, Cenab-ı Hakk'ın mühür ve turrasına işarettir. Çünkü 'Bir tek şeyden herşeyi yapmak.' Yani, Bir topraktan bütün nebâtât ve meyveleri yapmak, hem basit bir yemekten bütün hayvanatın cihazlarını îcad etmek, bununla beraber 'Herşeyi, bir tek şey yapmak' Yani, canlıların yediği gayet muhtelif cins yiyeceklerden o canlıya özel bir et yapmak, basit bir cild dokumak gibi sanatlar, Cenab-ı Hakkın özel bir mührü, taklid edilmez bir turrasıdır. Evet, bir şeyi herşey ve herşeyi bir şey yapmak, herşeyin Yaradanına has ve kudreti herşeye yeten Cenab-ı Hakk'a mahsus bir nişandır, bir âyettir."

Ayrıca nazarları şahsından Risâle-i Nurlara çevirmek için büyük bir tevâzu örneği göstererek diyor ki: "Meşhur, 'Senin Muaydi'yi işitmen, görmenden daha hayırlıdır.' kaidesiyle, işitmek görmekten daha evlâ olan Said'in şahsını görenler bazı pişman olur, 'Keşke görmeseydim!' der. Bu, davula benziyor, uzaktan sesi iyi, hoş geliyor, yakından boş görünüyor."

173. Mektup

Aziz kardeşim Re'fet Bey!

Bu sabah namazdan sonra başımı çevirdim, Re'fet Beyi gördüm zannettim. Geceleyin bir torba bal ve içinde dolu altın, mübarek bir

talebeme veriyordum. Arkamdaki zât demek Re'fet Beyin kalb ve ruhunu taşıyor. Hem dellâli olduğum hazinenin en kıymettar, en tatlı şeyi bizim vasıtamızla satın almak istiyor. Sonra gördüm ki, senin ikinci bir nüshandır (yani Seyranî'dir.)

O rü'yada ikiniz hissedarsınız, paylaşırsınız. Her ne ise... Sizin bu def'a yazdığınız Söz ziyade hoşuma gittiği için, evvelce sana dediğim gibi, başka hatlara nisbeten senin hattın gözüme eski dost görüldüğünün sırrını anladım ki, merhum birâderzâdem Abdurrahman'ın hattına benziyor. Bu hat kendini göstermeli. İştîyâkın oldukça böyle intihab ettiğin risaleleri yazsanız mübarek olur.

Hulûsi, Abdurrahman'ın yerine çendan geçmiş. Şu yazı müşâbeheti bana müjde ediyor ki, bir Abdurrahman Re'fet'ten de çıkacak. Mürekkebin hakkında düşündüğün iyidir. Elde gezecek, güzel olmak şartıyla sabit olsun. Kendinize yazdığınız parlak olsun. Çünkü, mütalâaya iştîyâk ve iştihâyı açar.

Yeni Sözler ile alâkadarlık edenlere, evvelki üç Hafız ile mutaf Hafız Mahmud Efendi'ye selâm, hem dua ediyorum. Sebat etsinler; onları kardeş dairesine dâhil etmişim, talebe dairesine girmeye çalışsınlar. Siz kimi intihab etseniz benim de kabulümdür. Hoca ismail Hakkı Efendi'ye çok selâm ve duâ ediyorum. Mâdem az adam ile konuşan İşârâtü'l-İ'caz onunla hayli konuşmuş, ben de o zâtı ale'r-re's-i vel'ayn kabul ediyorum. İşârâtü'l-İ'caz ile iktifâ etmesin. İşârâtü'l-İ'cazı tefsir eden ve hakâikını aydınlattıran ve göz görür derecesinde gösteren Sözler'i, Mektublar'ı okusun. Hususan Yirmi Beşinci, Yirmi Altıncı Sözleri, Yirminci ve Otuz Üçüncü Mektupları gibi intihab ettiği risaleleri de okusun. Başta Bekir ve Husrev kardeşlerime selâm ve duâ ederim ve dualarını isterim.

Vehhâbî mes'alesi dünkü gün elime geçti. Baktım, sana göndermek ruhum istedi. Başka bir surette Re'fet kendi geldi, kendi kitabını kendine götürdü.

الْبَاقِي هُوَ الْبَاقِي

Re'fet Beye yazdığı bu mektupta Üstad, rüyasını ve tabirini anlatarak bir giriş yapıyor “Bu sabah namazdan sonra başımı çevirdim, Re'fet Beyi gördüm zannettim. Geceleyin bir torba bal ve içinde dolu altın, mübarek bir talebeme veriyordum. Arkamdaki zât demek Re'fet Beyin kalp ve ruhunu taşıyor. Hem dellalı olduğum hazinenin en kıymetli, en tatlı şeyini bizim vasıtamızla satın almak istiyor. Sonra gördüm ki, senin ikinci bir nüshandır, yani Seyrâni'dir. O rüyada ikiniz hissedarsınız, paylaşırsınız.”

Üstad, Re'fet Ağabeyin hattını, niçin diğer yazılardan farklı şekilde sevdiğini de şöyle izah ediyor: “Başka hatlara nisbeten senin hattın gözüme eski dost görünmesinin sırrını anladım ki, merhum Biraderzâdem Abdurrahman'ın hattına benziyor. Bu hat kendini göstermeli. İhtiyakın oldukça, böyle seçtiğin Risaleleri yazsanız mübarek olur. Hulûsi, gerçi Abdurrahman'ın yerine geçmiş. Şu yazı benzerliği bana müjde ediyor ki, bir Abdurrahman Re'fet'ten de çıkacak.”

Üstad, sonraki talebelerini hep ilklere göre vasıflandırıyor. Yâ Abdurrahman'a ya Hulûsi'ye, ya Husrev'e, ya Sabriye veya Hafız Ali'ye benzeterek. Hulûsi-i Sâni, Sabri-i Sani, İkinci Husrev veya Küçük Ali (Büyük Ali, Hâfız Ali oluyor) diye isimler veriyor. Üstad ayrıca mesafe kat ettirmek için de teşviklerde bulunuyor: “Onları kardeş dairesine dâhil etmişim, talebe dairesine girmeye çalışsınlar.(...) Hoca İsmail Hakkı Efendiye çok selâm ve dua ediyorum. Mâdem az adam ile konuşan İşârâtü'l-İ'caz onunla hayli konuşmuş, ben de o zâtı baş göz üstüne kabul ediyorum. İşârâtü'l-İ'caz ile iktifa etmesin. İşârâtü'l-İ'cazı tefsir eden ve hakikatlarını aydınlattıran ve göz görür derecesinde gösteren Sözleri, Mektupları okusun. Bilhassa 25. Söz, 26. Söz, 20. Mektup, 33. Mektuplar gibi seçeceği Risâleleri de okusun.”

174. Mektup

Senin ve Husrev'in yazıları beni hiç yormuyor. Çünkü yanlışları azdır. Fakat başkalar, bir def'a kendileri tashih etmeden bana geliyor. Hâfızama itimad edip, yalnız tashih edip yoruluyorum. Sâirlerin yazdıklarını sizler mukabele edip, ba'dehu bana gönderseniz daha iyi olur.

بِاسْمِهِ وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَ

Büyük bir ihtimalle bu mektubu da Üstad, Re'fet Beye yazmış. Re'fet Beyle Hüsrev Ağabeylerin yazılarında imlâ hataları az olduğu için, Üstad onların tashihlerinde zorluk çekmediğini söylüyor. Onun için de diğerlerinin yazdıkları Risaleleri, önce onların asılları ile karşılaştırıp ilk düzeltmeleri yaptıktan sonra kendisine göndermelerini istiyor. Yoksa çok yorulduğunu ifade ediyor.

175. Mektup

Aziz, sıddık, gayyûr, ciddî kardeşlerim Re'fet Bey, Husrev Efendi!

Sizler çokların medar-ı intibahı oldunuz ve hüsn-ü misâl oldunuz. Sızların sızrınca, vasıtanızla ve size iktidâ ile hizmet-i Kur'âniyeye girenlerin kazandıkları hasenâtın bir misli, inşaallah sahife-i a'mâlinize geçer. Bu def'aki, isimlerini yazdığımız Hâfız Bekir, Hâfız Tahir, Hâfız Şükrü Efendileri kardeş kabul ettim. Talebe olmağa da çalışsınlar, selâmımı onlara tebliğ ediniz. Size bu def'a avâm-ı mü'minîn hakkındaki kerâmete benzer işler nev'inden ve ma'venet-i ilâhîye tesmiye edilen iki cüz'î hâdiseyi söyleyeceğim:

Birincisi: Bir iki arkadaşımız On dokuzuncu Mektub'u yazmışlar. Birisinin dördüncü cüz'ünde salâvat-ı şerife iki-üç sahife müstesna üç dört salâvattan başka bütün salâvatlar birbirine bakıyor. Ben de hayrette kalarak işaretler koydum. Diğerinde ikinci, üçüncü cüz'ünde beş altı sahife müstesna, bütün sahifelerde salâvatları birbirine müvazi,

birbirine bakıyor, işaretler vaz'ettim. Kime gösterdim, hayrette kaldı. Görenler müttefikan karar verdiler ki, umum Sözlere'de mânevî i'câz-ı Kur'an'ın bir şuâi in'ikas ettiği gibi, On dokuzuncu Mektub'dan bilhassa Mu'cizât-ı Ahmediyenin bir nevi şuâi salâvat-ı şerife suretinde in'ikâs etmiştir. Hem görenler karar verdiler ki, Sözlere'e mahsus bilhassa On dokuzuncu Mektub'a has bir tarz-ı hat var. Eğer o tarz hatt'a tevfikan yazılsa, çok garib letâfetler görünecektir. Her vakit musırrâne, her yazana "seyrek ve güzel yazınız" derdim. Şimdi anlaşılıyor ki, o mânevî has hattı tavsiye etmek için, intak-ı hak kabilinden bana söylettiliyordu. Şu hakikatı ve mânevî tarz-ı hatt'a en yakın, Küçük Hâfız Zühdü'nün ve Eşref'in ve Kuleönlü Mustafa'nındır ki, o muvâfakat, müvâzenet onların hattında daha ziyade görünüyor. Her vakit ben görüyordum; dikkatli yazanlarda bazı bir satır atlıyor, bir kelime yanlış yazmayan bir satır yanlış yazıyordu. Meğerse, Sözlere'deki fevkalâde bir letâfetin eseri olarak tevafukat atlattırıyor.

İkinci hâdiseyi yazmağa kâğıdımız müsaid olmadığından kestim.

الْباقِي هُوَ الْبَاقِي

Kardeşiniz Said Nursî

Üstad Hazretleri bu mektubu, güzel yazıları ile yazdıkları Risalelerle başkalarının uyanmasına vesile olan ve herkese güzel örnek teşkil eden Re'fet Beye ve Hüsrev Efendiye yazıyor. "Bir şeye sebep olan onu yapan gibidir, sırınca vâsitanızla ve size uyararak Kur'an hizmetine girenlerin kazandıkları hasenatın (hayır ve sevaplar) bir misli, inşaallah amel defterlerinize geçer." dedikten sonra yine yeni dost olanlara, onları kardeş kabul ettim, talebe olmaya da çalışsınlar." diye mesafe kat etmelerini istiyor.

Üstad, Risalelerde de "gerçekte bir tevafuk" özelliğinin bulunduğunu bazı ihlas ve sâfiyet sahiplerinin hiç tevafuk düşünmeden yazdıkları yazılarda bunun ortaya çıktığını bir çok mektubunda beyan ettiği gibi, burada "bu tevafuk"u yakalamanın sırrını da söylüyor: "Hem görenler karar verdiler ki, Risalelere mahsus bilhassa 19. Mektuba has bir

hat (yazı) tarzı var. Eğer o tarz hatta uygun yazılsa, çok garip letâfetler görünecektir. Her vakit ısrarla, her yazana ‘Seyrek ve güzel yazınız’ derdim. Şimdi anlaşılıyor ki, o mânevi has (özel) hattı (yazıyı) tavsiye etmek için intâk-ı Hak (Hakkı söylemek, Hakk’ın söyletmesi ve konuşturması) kabilinden bana söyletiriliyordu. Şu hakikata ve mânevi yazı tarzına en yakın, Küçük Hafız Zühdü’nün, Eşref’in ve Kuleönlü Mustafa’nındır ki, o uygunluk ve ölçülülük onların yazılarında daha ziyade görünüyor. Her vakit ben görüyordum. Dikkatli yazanlar bazı bir satır atlıyor, bir kelime yanlış yazmayan bir satır yanlış yazıyordu. Meğerse Sözlerdeki (Risâlelerdeki) fevkalâde bir letâfetin eseri olarak tevâfuklar atlattırıyor.”

176. Mektup

Re’fet Bey!

Senin çok antika iki mu’cize-i kudret, müzehânemi tezyin etti. Âdi zannettiğimiz şeylerde, ne kadar hârikulâde işler bulunduğunu ihtar ediyorlar. Şu On dokuzuncu Mektub’da ikinci, üçüncü cüz’ünde salâvat-ı şerifenin her sahifede birbirine bakması tesadüf işi olamaz. Çünkü tesâdüf, onda bir tevafuk eder. Bu ise onda dokuz tevafuk var.

Demek, ne şuursuz tesadüfün işi ve ne de benim ve ne de kâtiblerin düşünüşüdür. Çünkü ben yeni anlıyorum, kâtipler benden sonra anladılar. Demek gaybî bir kasd ve irade ile, umum Sözlere’de ve bilhassa On dokuzuncu Mektub’daki salâvat-ı şerife de hârika bir letâfeti irâde etmiş. O tevafukat ise, gaybî bir kasd ile dercedilen bir belâgat ve letâfetin teressühâtıdır.

Said Nursi

Mektuptan anlaşıldığına göre Re’fet Ağabeyin yazdığı 19. Mektuptan ikinci ve üçüncü cüzündeki salavat-ı şerife yazılarının tevâfuklu her sayfada birbirlerine bakması Üstad’ın çok hoşuna gitmiş ki, onları antika eserler gibi

müzeye koymuş. Bunlar için “Tesâdüfün işi olamaz. Çünkü tesâdüf, onda bir denk gelir. Bu ise onda dokuz tevâfuk var. Demek ne şuuruz tesâdüfün işi ve ne de benim ve ne de kâtiplerin düşünüşüdür. Çünkü ben yeni anlıyorum, kâtipler benden sonra anladılar. Demek gaybî bir kast ve irade ile, umum Sözlere ve bilhassa 19. Mektub’daki sala-vât-ı şerifede hârîka bir letâfeti irade etmiş. O tevâfuklar ise, gaybî bir kasd ile dercedilen bir belağat ve letâfetin süzölmüş sızıntılarıdır.”

177. Mektup

Hulusî’nin tekerrür etmiş “min haysü lâyeş’ur” bir keramet-i ihlâsiyesi şudur ki: Yeni yazılan ve daha ona gönderilmeyen Risalelerin mevzuunu teşkil eden bir esasî mektubunda yazar. Adetâ istiyor. Çok defa olduğu gibi, ittiba-ı sünnete dair Mirkatü’s-Sünne’yi sarîh bir surette bir hissi-i kable’l-vuku’ ile talep ediyor.

Said Nursî

Üstad Hazretleri bu not tarzındaki mektupla Hulûsi Ağabeyle ilgili enteresan bir hissi-i kable’l-vuku mazhariyetini söylüyor: “Hulûsi’nin defalarca tekrarlanmış, farkına varmadan bir kerâmet-i ihlâsiyesi şudur ki: Yeni yazılan ve daha ona gönderilmeyen Risâlelerin mevzuunu teşkil eden bir esasî mektubunda yazar. Âdeta istiyor. Çok defa olduğu gibi, ittiba-ı sünnete dair Mirkatü’s-Sünne’yi sarîh bir surette bir hissi-i kable’l vuku’ ile talep ediyor.”

Hz. Ömer Efendimiz de bazan bir mevzuu düşünür veya o mevzu ile ilgili Peygamber Efendimizden (s.a.s.) bir istekte bulunur. Arkasından o mevzuda Hz. Ömer Efendimizin arzusuna uyan bir âyet nazil olurdu. Hatta “Muvafakât-ı Ömeriyye” tabir edilecek kadar yekûn teşkil eden böyle harîka tevâfuklar olmuştu. İşte Efendimizin (s.a.s.) ve saha-

belerinin izinden ihlas ve sadakatla gitmeye çalışan cemaat-i Nuriyenin efratlarına bilhassa en başta, demirbaş talebelerinden Hulûsi Ağabeye de böyle kendi çapında bir ihsan ve mazhariyet bahşedilmiştir...

178. Mektup

Aziz, sıddık, müdakkik, meraklı kardeşim Re'fet Bey,

Nâmınıza yazılan On ikinci Lem'a'nın izâha muhtaç noktalarının izahına şimdilik ihtiyaç yoktur. Asıl maksad, âyâta gelen evhamın def'ine kifâyetidir. Ve bu nokta-i nazarda kâfi derecede herkes fehmeder. Her risalede herkesin hissesi var, fakat herkes her şey'ini bilmek lâzım değildir. Mirkatü's-Sünnet ve vahdetü'l-vücuda dair iki risaleyi nasıl buldunuz? Elbette kıymetşinas nazarın onları takdir etmiş.

Bu def'aki suâlinizin iki ciheti var: Biri; sırr-ı Âl-i Abâ ciheti ki, o sırdır. Ben o sırrın ehli değilim ki, cevap vereyim, yahut herbir sırrın izharı kaleme gelmez. Çünkü, Hakikat-ı Muhammediyenin bir cilvesi o Âl-i Abâ'da tezahür ediyor. İkinci cihet-i zâhirîsi ise zâhirdir. Ezcümle: Sahih-i Müslim'de Ümmü'l-Mü'minîn Âişe-i Siddîka (r.a.)'dan mervîdir ki, demiş:

خَرَجَ النَّبِيُّ غَدَاةَ غَدٍ وَعَلَيْهِ مِرْطٌ مَرَجَلٌ مِنْ شَعْرٍ أَسْوَدَ فَجَاءَ الْحَسَنُ فَأَدْخَلَهُ فِيهِ ثُمَّ جَاءَ الْحُسَيْنُ فَأَدْخَلَهُ ثُمَّ جَاءَتْ فَاطِمَةٌ فَأَدْخَلَهَا ثُمَّ جَاءَ عَلِيٌّ فَأَدْخَلَهُ ثُمَّ قَالَ: إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا

İşte bu Hâdis-i Şerîf gibi, Kütüb-i Sitte-i Sahiha'da bu mealde kesretli hadîsler vardır ki Âl-i Abâyı gösterir. Bir zât def-i beliyât için istişfa ve istişfa' için böyle demiş:

لِي خَمْسَةٌ أُطْفِئَ بِهَا نَارَ الْوَبَاءِ الْخَطْمَةِ الْمُصْطَفَى وَ الْمُرْتَضَى وَ ابْنَاهُمَا وَ الْفَاطِمَ

Gücenme, şimdilik bu kadar. Senin mektubunda isimleri zikredilen herbirerlerine ayrı ayrı selâm ve duâ ediyorum.

الْبَاقِي هُوَ الْبَاقِي

Kardeşiniz Said Nursî

Eûzü sırrına dair yazılan On Üçüncü Lem'anın yedi İşaretini gönderdim. Bakarsınız, izahı değil noksanı varsa bildiriniz.

Re'fet Ağabeye Üstad, 12. Lem'a münasebetiyle bazı değerlendirmelerde bulunuyor. Çünkü bu Lem'ada, âyetlerin rızık taahhüdüne karşı açlıktan ölme meselesi nasıl izah edilir? Arzın yedi tabakası ne demektir? Yedi kat semadan maksat nedir? gibi sorulara cevaplar verilmiştir. Anlaşılan Re'fet Ağabey bunlar üzerinde biraz daha izah ve tafsilat arzu etmektedir. Üstad da ona: "12. Lem'anın izaha muhtaç noktalarının izahına şimdilik ihtiyaç yoktur. Asıl maksad âyetlere gelen evhamın giderilmesi için yeterli olmasıdır. Bu nokta-i nazardan kâfi derecede herkes anlar. Her Risâlede herkesin hissesi var, fakat herkes herşeyini bilmek lâzım değildir." diyor.

Re'fet Beyin, sırr-ı Âl-i Âbâ ile ilgili sorusuna da "Sualinizin iki ciheti var: Biri; sırr-ı Âl-i Âba ciheti ki, o sırdır. Ben o sırrın ehli değilim ki, cevap vereyim, yahut her bir sırrın izhar edilip açıklanması kaleme gelmez. Çünkü, hakikat-ı Muhammediyenin bir tecellisi o Âl-i Âbâ'da tezahür ediyor. İkinci cihet-i zâhîrisi ise açıktır." diyor ve Sahih-i Müslim'de geçen ve Hz. Âişe-i Sıddîka'dan (r.a.) rivâyet edilen "Peygamberimiz (s.a.s.) bir sabah üzerinde siyah kıldan yapılmış ve üstü deve semeri şekilleri ile nakışlı bir aba olduğu hâlde çıka geldi. Derken Hz. Ali'nin oğlu Hasan geldi. Resûlullah onu bu abanın içerisine aldı. Sonra Hüseyin geldi. Onu da Hasan'ın yanına koydu. Sonra Fâtıma geldi. Onu da abasının içerisine aldı. Sonra Ali geldi. Onu da oraya aldı. Sonra Resûlullah şu âyeti okudu: 'Allah sizden ancak kiri gidermek ve sizi tertemiz yapmak ister.' (Ahzab, 33) rivâyetini zikrediyor.

Üstad, mektubun devâmında "İşte bu hadis-i şerif gibi, sahih olan altı hadis kitabında bu meâlde çok hadisler var ki, Âl-i Âbâ'yı gösterir. Bir zât, belâların def'i, şifa ve şefaât dilemek için böyle demiş:

"Benim bir beşim vardır ki, / Söndürürüm onunla kırıp geçiren vebâ ateşini. / Onlar da: /Muhammed Mustafa, /Aliyyülmurteza, / İki oğulları ve Fâtıma.."

179. Mektup

Aziz, sıddık, müdakkik kardeşim Re'fet Bey!

Evvelâ: Nevzad-ı mübarekin dünyaya gelmesini, sizin için bir fâl-i hayr olarak tebrik ediyorum. İnşâallah لَيْسَ الذَّكَرُ كَالْأُنثَىٰ sırrına mazhar olacak Âsım Bey gibi senin de bir kız evlâdı dünyaya gelmesi, meşrebimizde en mühim esas şefkat olduğu cihetiyle ve şefkat kahramanları kızlar olduğundan ve en sevimli mahlûk bulunduğundan, daha ziyade tebrike şâyansınız. Zannederim, bu zamanda erkek çocukların tehlikesi daha çok. Cenâb-ı Hak onu sizlere medar-ı teselli ve ünsiyet ve evinize küçük bir melâike hükmüne getirsin. “Rengigül” ismi yerine “Zeynep” olsa daha münasibdir.

Sâniyen: Hikmetü'l-İstiâze'nin, besmele-i şerifenin sırlarına dair senin ve Şerif Efendinin ifadeleriniz kısadır. Tenkid mi, takdir mi anlaşılıyor. Zaten mükerreren demiştim: Herkes her risalenin her mes'elesini anlamasına muhtaç değil. Ne kadar anlarsa kâfidir.

Sâlisen: Âlem-i misâl, âlem-i ervahla âlem-i şehâdet ortasında bir berzahdır. Her ikisine birer vecihle benzer. Bir yüzü ona bakar, bir yüzü de diğerine bakar. Meselâ, âyinedeki senin misâlin sureten senin cisminde benzer. Maddeten senin ruhun gibi lâtiftir. O âlem-i misâl; âlem-i ervah, âlem-i şehadet kadar vücudu kat'îdir.²⁶ Acâib ve garâibin meşheridir, ehl-i velâyetin tenezzühgâhıdır.

Küçük bir âlem olan insanda kuvve-i hayâliye olduğu gibi, büyük bir insan olan âlemde dahi, bir âlem-i misâl var ki, o vazifeyi görüyor. Ve hakikatlıdır. Kuvve-i hâfıza Levh-i Mahfuz'dan haber verdiği gibi, kuvve-i hayâliye dahi âlem-i misâlden haber verir.

Başta Husrev, Bekir Bey, Rüşdü, Lütfü, Hâfız Ahmed, Sezâi, üç Hoca, üç Mehmed, hanenizdeki üç mâsum ve kayınpederin olarak oradaki kardeşlerime selâm ve duâ ediyorum.

الْباقِي هُوَ الْباقِي

Kardeşiniz Said Nursî

26 Bence Âlem-i Misâl'in vücudu meşhûddur. Âlem-i Şehâdet gibi tahakkuku bedihidir. Hattâ rü'yâ-yı sâdika ve keşf-i sâdik ve şeffaf şeylerdeki temessülât bu âlemden o âleme karşı açılan üç penceredir; avâma ve herkese o âlemin bazı köşelerini gösterir.

Re'fet Bey'e Üstad bu mektupta: "Yeni doğan mübarek çocuğun dünyaya gelmesini sizin için hayra işaret olarak tebrik ediyorum. İnşallah, (Hz. Meryem'in doğumunda annesinin erkek beklentisi sebebiyle) 'Erkek, kadın gibi değildir.' (demesine karşılık, Cenab-ı Hakkın o kızı Hz. İsa gibi, bir peygambere anne yapması sebebiyle kazandırdığı mazhariyet gibi Âl-i İmran Suresinin 36. âyetinin) sırrına mazhar olacak. Âsım Bey gibi, senin de bir kız evlâdının dünyaya gelmesi, meşrebimizde en mühim esas şefkat olması cihetiyle ve şefkat kahramanları kızlar olduğundan ve en sevimli mahlûk bulunduğundan, daha ziyâde tebrîğe şâyânsınız. Zannederim, bu zamanda erkek çocukların tehlikesi daha çok. Cenab-ı Hak onu sizlere teselli ve ünsiyete vesile ve evinize küçük bir melâike hükmüne getirsin. 'Rengigül' ismi yerine 'Zeynep' olsa daha münasiptir."

Prof. Dr. İbrahim Erkul bu hususta "Daha sonra Re'fet Ağabey yaşlanınca ona Zeynep bakmıştı." demişti.

Ruhlar âleminin gölgesi, misal âlemi; misâl âleminin gölgeside rüya-yı sâdikadır. Bir derece hükümleri bir birine benzer. Onun için Üstad "Âlem-i misâl, ruhlar âlemi ile şehâdet âlemi ortasında bir berzaktır. Her ikisine birer vecihle benzer. Bir yüzü ona bakar, bir yüzü de diğerine bakar. Mesclâ, Aynadaki senin görünen misalin sûreten senin cismince benzer. Maddeten senin ruhun gibi lâtıftir. O âlem-i misalin âlem-i evvah ve âlem-i şehâdet kadar varlığı kat'idir. Acâîp ve garâîbin sergi yeridir, ehl-i velâyetin gezinti yeridir. Küçük bir âlem olan insanda hayal duygusu olduğu gibi, büyük bir insan olan âlemde dahi bir âlem-i misâl var ki, o vazifeyi görüyor. Ve hakikatlidir. Kuvve-i hâfıza, levhi mahfuzdan haber verdiği gibi, kuvve-i hayâliye dahi âlem-i misâlden haber verir." diyor.

180. Mektup

Aziz, sıddık, müdakkik, meraklı kardeşim Re'fet Bey,

Senin bende bir üstadın, bir kardeşin, bir dostun var. Üstadını her risale içinde görüp, görüşürsün. Kardeşini sabah akşam dergâh-ı İlâhîde mânen ve hayâlen o, seni dua ile gördüğü gibi, sen de onu o suretle görebilirsin. Bendeki dostunu görebilmek için, buraya gelmekle zahmet çekme. Çünkü, o dostun ziyarete liyâkatı yoktur. O bir, siz çoksunuz. İnşâallah o gelir, sizi orada ziyaret eder.

وَ لَيْسَ الذَّكْرُ كَالْأُنْثَىٰ âyetine dair şimdi cevap vermeye vaktim müsait değil, Sıhhatını bilmiyorum, fakat rivâyet ediliyor ki: Resûl-i Ekrem Aleyhissalâtü vesselâm ferman etmiş ki: “Oğlan çocuğunu seviniz.” Demişler, “Kızları ne için istisnâ ettin?” Ferman etmiş ki: “Kızlar kendi kendini sevdirebilirler, onlar fitraten sevimlidirler.” Evet kız, şefkat ve cemâlin mazharı olduğundan, erkek çocuğundan daha ziyade sevilir. Bâhusus bu zamanda ebeveyn hakkında kızlar daha mübarektir. Çünkü, tehlike-i dîniyyeye çok mâruz olmuyorlar.

İkinci suâlin: İbrahim Hakkı, “Cû’ ism-i a’zamdır” demesinin muradını bilmiyorum. Zâhiren mânâsızdır, belki de yanlışdır. Fakat ism-i Rahmân mâdem çoklara nisbeten ism-i a’zam vazifesini görüyor. Mânevî ve maddî cû’ ve açıklık o ism-i a’zamin vesile-i vüsûlü olduğuna işâreten mecazî olarak, Cû’ ism-i a’zamdır, yâni bir ism-i a’zama bir vesiledir denilebilir.

Mübarek hânenizdeki mâsumlara duâ ve ders akradaşlarına umumen selâm ediyorum.

الْبَاقِي هُوَ الْبَاقِي

Kardeşiniz Said Nursî

9 Mayıs 1934 tarihli bir önceki mektup üzerine Re'fet Bey'in sorusuna 30 Mayıs 1934 tarihli mektupta Üstad “Erkek, kadın gibi değildir.” (Âli İmran, 36) âyetine dair “Şimdi cevap vermeye vaktim müsait değil. Sıhhatini bilmiyorum, fakat rivayet ediliyor ki: Resûl-i Ekrem Aleyhisselâm ferman etmiş ki: ‘Oğlan çocuğunu seviniz.’ Demişler, ‘Kızları niçin

istisna ettin?’ Ferman etmiş ki: ‘Kızlar kendi kendini sevdirirler, onlar fitraten sevimlidirler.’ Evet, kız, şefkat ve cemâlin mazharı olduğundan, erkek çocuğundan daha ziyade sevilir. Bilhassa bu zamanda ana-baba hakkında kızlar daha mübarektir. Çünkü, dini tehlikeye çok mâruz olmuyorlar.” diyor.

Kastamonu Lâhikasının en son mektuplarının birisinde “Pederinin malından hakkı üçte iki iken, o haktan (erkekleri kızlara göre, şu zamanda) kısmen mahrûmiyete kader-i ilâhî neden müsaade etti?” şeklindeki bir soruya cevap verirken Üstad, kızlar hakkında şöyle diyor: “Şu asırda, öyle acip bir aşlamakla, anne-babaya hürmet ve onların şefkatlerine mukâbil, kayıtsız, şartsız tam bir hürmet ve itaat lâzım iken, ekseriyetle o hakiki hürmet ve itaat bozulduğundan, (erkekler) üçte iki almaktan zulmen mahrum edildiler. Kader, erkeklerin kusuruna binâen müsâade etti. Kızlar ise, gerçi başka cihetlerde kusurları çok, fakat za’fiyetlerine binâen himâyetskâr ve şefkatkâr ellere ziyade muhtaç bulduklarından, hürmetlerini peder ve vâlidelerine karşı ihtiyaçlarını hassasiyetle bir cihette ziyâdeleştirdiklerinden, beşerin zâlim eliyle, kardeşlerinin kısmen haklarını, muvakkaten onlara vermeye müsaade etti.” diyor.

181. Mektup

Aziz, sıddık, meraklı kardeşim Re’fet Bey!

Mektubunda Letâif-i Aşere’yi suâl ediyorsun. Şimdi tarîkatı ders vermek zamanında olmadığından, tarîk-ı Nakşî muhakkiklerinin Letâif-i Aşereye dair eserleri var. Şimdilik vazifemiz ise, istihrac-ı esrar olduğundan, mevcut mesâili nakil değildir. Gücenme, tafsilât veremiyorum. Yalnız bu kadar derim ki: Letâif-i Aşere, İmam-ı Rabbânî kalb, ruh, sır, hafî, ahfâ, insanda anâsır-ı erbaanın herbir unsurundan o unsura

münasib bir lâtime-i insaniye tâbir ederek, seyr-i sülûkta her mertebede bir lâtifinin terakkiyatı ve ahvâlinde icmâlen bahsetmiştir.

Ben kendimce görüyorum ki, insanın mahiyet-i câmiyasında ve istidad-ı hayatiyesinde çok letâif var; onlardan on tanesi iştihar etmiş. Hattâ hükemâ ve ulemâ-yı zâhiri dahi, o letâif-i aşerenin pencereleri veyahut nümuneleri olan havass-ı hamse-i zâhirî, havass-ı hamse-i bâtına diye, o letâif-i aşereyi başka bir surette hikmetlerine esas tutmuşlar.

Hattâ avâm ve havas beyninde teâruf etmiş olan insanın letâif-i aşeresi, ehl-i tarîkın letâif-i aşeresiyle münasebettardır. Meselâ vicdan, âsab, his, akıl, hevâ, kuvve-i şeheviyye, kuvve-i gadabiyye gibi letâifi, kalb, ruh ve sırra ilâve edilse letâif-i aşereyi başka bir surette gösterir. Daha bu letâiften başka şâika, sâika ve hiss-i kable'l-vuku' gibi çok letâif var. Bu mes'eleye dair hakikat yazılsa çok uzun olur, vaktim de kısa olduğundan kısa kesmeye mecbur oldum.

Senin ikinci suâlin olan, mânâ-yı ismî ile mânâ-yı harfinin bahsi ise, ilm-i nahvin umum kitapları başlarında o mes'ele izah edildiği gibi, ilm-i hakikatın Sözler ve Mektubatlar namındaki risalelerinde temsilâtla kâfi beyânât vardır. Senin gibi zeki ve müdakkik bir zâta karşı, fazla izahat fazla oluyor. Sen âyineye baksan, eğer âyineye şişe için bakarsan, şişeyi kasden görürsün, içinde Re'fet'e tebeî, dolayısıyla nazar ilişir. Eğer maksad, mübarek simanıza bakmak için âyineye baktın; sevimli Re'fet'i kasden görürsün *اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ* dersin. Âyine şişesi tebeî, dolayısıyla nazarın ilişir. İşte birinci surette âyine şişesi mânâ-yı ismîdir. Re'fet mânâ-yı harfi oluyor. İkinci surette âyine şişesi mânâ-yı harfidir, yani kendi için ona bakılmıyor, başka mâna için bakılır ki akisdir. Akis mânâ-yı ismîdir. Yâni *دَلَّ عَلَى مَعْنَى فِي نَفْسِهِ* olan târif-i isme bir cihette dâhildir. Ve âyine ise *دَلَّ عَلَى مَعْنَى فِي غَيْرِهِ* olan harfin târifine mâsadağ olur. Kâinat nazar-ı Kur'ânî ile, bütün mevcudatı huruftur, mânâ-yı harfiyle başkasının mânasını ifade ediyorlar. Yâni; esmâsını, sıfatını bildiriyorlar. Ruhsuz felsefe ekseriya mâna-yı ismiyle bakıyor, tabiat bataklığına saplanıyor. Her ne ise... Şimdi çok konuşmaya vaktim yoktur. Hattâ fihristenin en kolay, en mühim, en âhir parçasını dahi yazamıyorum. Senin ders arkadaşların, bilhassa Husrev, Bekir, Rüşdü, Lütfü, Şeyh

Mustafa, Hâfız Ahmed, Sezâî, Mehmedler, Hocalara selâm ve mübarek hanende mübarek mâsumlara duâ ediyorum.

الْباقِي هُوَ الْباقِي

Kardeşiniz Said Nursî

Bu mektup Re'fet Beyin letâif-i aşere (on lâtime yani on ince duygu) ile ilgili sorusuna bir cevap mâhiyetindedir. Bu meseleyi önce tarik-i Nakşi muhakkiklerinin letâif-i aşereye dair eserlerine havale ediyor. Kendisinin şimdilik vazifesinin "istihrac-ı esrar" yani Kur'an'dan sırları bulup çıkarmak olduğunu hatırlatarak, zaten daha önceki büyüklerimiz tarafından çıkarılanları yani mevcutları aktarmak olmadığını söylüyor. Tafsilata girmeden şu kadarı ile yetiniyor: "Letâif-i aşereyi, İmam-ı Rabbanî, kalp, ruh, sır, hafî, ahfa, insanda dört unsurun her bir unsurundan o unsura münasip bir lâtime-i insaniye tabir ederek, seyr-i sülûkte her mertebede bir lâtimefenin terakkîyat ve ahvâlinde kısa ve öz olarak bahsetmiştir. Ben kendimce görüyorum ki, insanın mâhiyet-i câmiyasında ve istidâd-ı hayatiyesinde çok letâif var. Onlardan (sadece) on tanesi meşhur olmuş. Hatta filozoflar ve ulemâ-i zâhiri dahi, o on lâtimefenin pencereleri veyahut numuneleri olan beş zâhiri duyguyu, beş bâtın duygu diye o on lâtimefeyi başka bir surette felsefelerine ve hikmetlerine esas tutmuşlar.

Hatta avam ve havas arasında tanınmış olan insanın letâif-i aşeresi, chl-i tarikin letâif-i aşeresiyle münasebettardır. Mesela vicdan, asap, his, akıl, hevâ, kuvve-i şecheviye, kuvve-i gadabiye gibi letâifî, kâlb, ruh ve sırta ilave edilse, letâif-i aşereyi başka bir surette gösterir. Daha bu letâiften başka sâika, şâika ve hiss-i kable'l-vuku' gibi çok latifeler var. Bu meseleye dair hakikatlar yazılsa çok uzun olur. Vaktimde kısa olduğundan kısa kesmeye mecbur oldum."

Üstad eski eserlerinde, insanın görme, işitme, dokunma, koklama ve tadma gibi beş zâhiri duyusuna karşı sâika (sevk-i

İlâhî) şâika (şevk ile hareket) hiss-i kable'l-vuku' (önceden sezme) rüyâ-yı sâdika (sâdık, gerçek rüya) ve keşf-i sahih (doğru keşif) gibi beş bâtını lâtifeden (ince duygudan) de bahsetmiştir. Ayrıca vicdanın dört unsuru olarak zihin, irade, his ve şuhûddan da bahsetmiş. Takvanın da, bu dört unsuru yerli yerinde kullanmakla mümkün olduğunu söylemiştir. Yani zihnin vazifesi ve en yüksek gayesi marifetullah, iradenin ibadetullah, hissini muhabbetullah ve şuhûdun da müşahadetullah olduğunu ifade etmiştir.

Mektubun devamında, mânâ-i ismi ve mânâ-i harfi üzerinde de durulmuştur. Arapça nahiv (gramer) kitaplarının başlarında isim, müstakil mânâsı olan, mânâsı kendisine delâlet eden kelime olarak tarif edilirken; harf, müstakil mânâsı olmayan, başkasının anlaşılmasına yarayan bir âlet olarak tarif edilir. Üstad, bu tariflerden hareketle yepyeni bir terminoloji ortaya koymuştur. Kainat ve içindeki varlıklara tefekkür için, sanatkar Yaradanlarını tanımak için bakmaya harfi mânâ ile bakış demiştir. Hâlbuki maddî felsefe ile bakanlar, onları kendi kendine var olmuş gibi, mânâları kendilerine delâlet ediyormuşçasına ismî mânâ ile bakmaktadırlar. Onun için tefekkür eden bir Müslüman, sanatlî bir yaratığa “Ne güzel yaratılmış, yaradanına nasıl delâlet ediyor, sanatkârının vasıflarını nasıl gösteriyor!” derken; maddî felsefe ehli ise “Ne kadar güzel!” diyerek güzelliği ismi mânâ itibarıyla o mahlûkun kendisine verirler. Zaten bizim bu kâinata âlem dememiz de bu harfi mânâdan dolaydır. Çünkü “âlem”, bayrak ve işaret demektir. Yani kendisine değil başka bir şeye işaret ve âlâmettir. Onun için bu kainata da bu “âlem” kelimesiyle aynı kökten olan “âlem” kelimesi isim olarak verilmiştir. “Âlem” denilerek, Allah’ın, yani yaradan sanatkârın varlığına işaret mânâsına böyle tabir edilmiştir...

Üstad bu mektubun sonunu şöyle bağlıyor: “Kur’ân’ın nazarı ile, kâinatın bütün mevcudatı harflerden ibarettir ki, mânâ-i harfiyle başkasının mânâsını ifade ediyorlar. Yani isimlerini, sıfatlarını bildiriyorlar. Ruhsuz felsefe ekseriye mânâ-i ismiyle bakıyor, tabiat bataklığına saplanıyor.”

182. Mektup

Aziz, sıddık ve ziyade müteharrî ve müstefsir kardeşim Re’fet Bey!

Senin fâik zekân ve dikkatin, sorduğın suallerin çoğuna cevap verebildiği için, muhtasar cevap veriyorum, gücenme. Seninle çendan konuşmak istiyorum, fakat vaktim müsaadesizdir. Müslim-i gayr-ı mü’min ve mü’min-i gayr-ı müslimin mânâsı şudur ki: Bidâyet-i hürriyette İttihatçılar içine girmiş dinsizleri görüyordum ki, İslâmiyet ve Şeriat-ı Ahmediye, hayat-ı içtimaiye-i beşeriye ve bilhassa siyaset-i Osmaniye için, gayet nâfi ve kıymettar desâtîr-i âliyyeyi câmi olduğunu kabul edip, bütün kuvvetleriyle Şeriat-ı Ahmediyeye taraftar idiler. O noktada müslüman, yani iltizam-ı hak ve hak taraftarı oldukları halde mü’min değildiler. Demek müslim-i gayr-ı mü’min ıtlakına istihkak kesbediyorlardı. Şimdi ise frenk usûlünün ve medeniyet nâmı altında bid’atkârâne ve şeriat-şikenâne cereyanlara taraftar olduğu halde, Allah’a, Âhiret’e, Peygambere îmanı da taşıyor ve kendini de mü’min biliyor. Mâdem hak ve hakikat olan Şeriat-ı Ahmediyenin kavâninini iltizam etmiyor ve hakikî tarafgirlik etmiyor, gayr-ı müslim bir mü’min oluyor. İmansız İslâmiyet sebab-i necat olmadığı gibi, bilerek İslâmiyetsiz îman dahi dayanamıyor, belki necat veremiyor, denilebilir.

İkinci suâliniz: Ecel-i mübrem ile muallâk, mâlûmunuz olan tâbir-i diğerle ecel-i müsemmâ ve ecel-i kazâ tâbir edilir.

Üçüncü suâliniz ki, “Sözler” otuz üç, “Mektubat” otuz üç, “Pencereler” otuz üç, mecmûu doksan dokuz olduğu gibi, Arabî Katre Risalesi’nin başında beyan edildiği üzere, en evvel bu fakir

kardeşinizin harekât-ı fikriyesi namazdan sonra otuz üç *سُبْحَانَ اللَّهِ* ve otuz üç *Elhamdülillâh* ve otuz üç *اللَّهُ أَكْبَرُ* deki merâtibe göre doksan dokuz mücâhedât-ı fikriye ve makamât-ı ruhiyedeki tezahürat ve doksan dokuz Esmâ-yı Hüsnâ cilvesine mazhariyet sırlarını, hayâl meyâl bir surette uzaktan uzağa hissedilmesindendir ki, bu “otuz üç” mübarek adedi ihtiyarım olmayarak çok harekât-ı ilmiyemde ve neşriyede hükmediyor. Başta senin ders arkadaşların ve Hacı İbrahim olarak kardeşlerimize selâm ediyorum. Ve mübarek hânendeki mâsumlara dua ediyorum.

الْبَاقِي هُوَ الْبَاقِي

Kardeşiniz Said Nursî

Re’fet Bey’in “Müslim-i gayr-i mümin” ve “mümin-i gayr-i Müslim”in mânâsını sorması üzerine Üstadın verdiği cevabı bu mektup ifade ediyor: “Hürriyet ilânının başında ittihadçılar içine girmiş dinsizleri görüyordum ki, bunlar, İslâmiyetin, şariat-ı Ahmediyenin, insanlığın içtimâî hayatı ve bilhassa Osmanlı siyâseti için gayet faydalı ve kıymetli âlî düsturları içinde topladıklarını kabul edip, bütün kuvvetleriyle şariat-ı Ahmediyeye taraftar idiler. O noktada Müslüman, yani hakkı iltizam ettikleri ve hak tarafları oldukları halde, mümin değillerdi. Demek ‘Müslim-i gayr-ı mümin’ tabirine hak kazanıyorlardı. Şimdi ise Frenk usûlünün ve medeniyet nâmı altında bid’atçı ve İslama karşı cereyanlara taraftar olduğu halde, Allah’a, âhirete, Peygambere imanı da taşıyor ve kendini de mümin biliyor. Mâdem hak ve hakikat olan şariat-ı Ahmediyenin kanunlarını iltizam etmiyor ve hakiki tarafgirlik göstermiyor, gayr-i Müslim bir mümin oluyor. İmansız İslâmiyet kurtuluşa sebep olmadığı gibi, bilerek İslâmiyetsiz iman da dayanamıyor, belki necat veremiyor, denilebilir.”

İkinci sualdeki, ecel-i mübrem (kurtulma imkânı olmayan ecel) ecel-i muallak (şartlara bağlı ecel) için Üstad “Mâlumunuz olan diğer bir tabirle ecel-i müsemma

(belirlenmiş bir zamana kadar tayin edilmiş olan ecel) ve ecel-i kaza (hükmü yerine getirilerek olan ecel) diye tabir edilir.” diyor.

Üstad, Lem’alar Risalesinde diyor ki: “Hadis-i Şerifte gelmiştir ki, ‘Bazan belâ iniyor; gelirken karşısına sadaka çıkar, geri çevirir.’ Şu hâdisin sırrı gösteriyor ki, mukadderât (kaderde takdir edilenler), bazı şartlarla vukua gelirken geri kalır. Demek, ehl-i keşfin muttali olduğu mukadderat mutlak değildir. Belki bazı şartlarla (muallak ve) mukayyedir. Onun için o şartların vuku bulmamasıyla o hâdis de vukua gelmez. Fakat o hâdis, ecel-i muallak gibi, Levh-i Ezelî’nin bir nevi defteri hükmünde olan Levh-i Mahv ve İsbatta (Yazar-bozar levhasında) mukadder olarak yazılmıştır. Çünkü evliyanın keşifleri, gayet nadir olarak Levh-i Ezeliye kadar çıkar. Çoğu oraya çıkamıyor.

İşte bu sırta binâen, geçen Ramazan-ı Şerifte ve daha başka vakitlerde, istihraça binâen veya keşfiyat nevinden verilen haberler, muallak (mukayyed) oldukları, şartları bulamadıkları için vukua gelmemişler. (Bu yüzden) haber verenleri yalanlamış olmuyorlar. Çünkü (muallak ve mukayyed kader de) mukadder imiş, fakat şartları meydana gelmediği için onlar da vukua gelmemişler. Evet, Ramazan-ı Şerifte (İslâmiyete sokulan Türkçe ezan gibi) bid’atların kaldırılmasına Ehl-i Sünnet ve Cemaatin ekseriyetle hâlis duası bir şart ve mühim bir sebep idi. Maalesef camilere Ramazan-ı Şerifte bid’atların girmesi yüzünden, duaların kabulüne sed çekip ferec (sıkıntıdan kurtaracak ferahlık dönem) gelmedi. Nasıl ki, hadisin sırrıyla, sadaka belayı kaldırır; ekseriyetin hâlis duası dahi umumî fereci cezb eder. Câzibe kuvveti vucuda gelmediğinden, fütühât da verilmedi.” (16. Lem’a)

Bu mektup 1930’larda yazılmış. 1950’de Türkçe ezan bid’atı kalktı.

Mektupta, Re'fet Bey'in sorduğu 33 ve 99 rakamları ile alâkalı soruya da şöyle cevap veriliyor: “Sözler 33, Mektubat 33, Pencereleer 33, hepsi 99 olduğu gibi, Arapça Katre Risâlesinin başında beyan edildiği üzere, en evvel bu fakir kardeşinizin fikrî hareketleri namazdan sonra 33 Sübhânallah, 33 Elhamdülillah ve 33 Allahü Ekber'deki mertebelere göre 99 fikri mücâhedeler ve rûhi makamlardaki tezâhürler 99 Esmâ-i Hüsnâ tecellisine mazhariyet sınırlarının hayal meyâl bir surette uzaktan uzağa hissedilmesindedir ki, bu 33 mübarek adedi iradem olmayarak neşriyat ve ilimle ilgili çok hareketlerinde hükmediyor.”

Bu mektubun en sonuna Hâfız Ali'ye gönderilmek üzere bir not da ilave edilmiş..

183. Mektup

Aziz, sıddık, müdakkik, meraklı kardeşim Re'fet Bey,

Sizin gibi hoş-sohbet bir kardeşimi, haksız olarak sual sormamaya ve sükûta dâvet ediyordum. Çendan bu dâvette mâzurum, belki mecburum. Çünkü, bugün dört saat mütemadiyen kâtibi bekledim ki, bir mektup yazacağıım, olmadı. Tâ ben yirmi dakikadaki mesafeye gittim. Bağ suyu başında bularak uykusuz yorgun buldum. Onu aldattım, “az bir işim var” dedim. Halbuki on dakika zannedip, iki saat zarurî yazılar yazdırdım. Zaten kafam da yorgun ve istirahatı muhtaçtır.

Fakat Re'fet gibi bir müştaki susturmanın cezası olarak bir tokat yedim. Senin bu hafta edeceğin kolay, lâtif suâlîne bedel, Senirkentli arkadaşlarımız müz'îç, eski Said'in kuvve-i hâfızasına havale edilecek acîb sualleri sordular. Dedim kendi nefsim: “Müstehak oldu, sen Re'fet'i dinlemedin, işte bunları dinle.” Halbuki onlara cevap vermek lâzım geliyor. Çünkü onlara, böyle mes'elelerde dinsizler ilişiyorlar, mecburî gayet muhtasar ve nakıs ve kısa cevap yazdım. Fakat yine Re'fet'in hâtırı için yazdım. O cevabı, bundan evvel dört suale cevap ve mugayyebât-ı hamseye dair Sabri Eendi ve Hafız Ali'nin suallerine dair

kısa cevabı, Husrev ile beraber okuyunuz. Münasib görürseniz, üçü birden, ya On Altıncı Lem'a veya yazılmayan On Dördüncü Mektub makamına kâim edilsin.

Hem yanlışı var ise tashih edersiniz. Çünkü, cevapların aslı sünuhat olmakla beraber, tafsilâtında fikrim karışarak yanlışı edebilir.

Hafız Ahmed Efendi On dokuzuncu Mektub'u yazacaktı; acaba başladı mı? Ona çok selâm ediyorum. Yazı hizmeti ehemmiyetlidir, kaç cihette ibadettir. Senin mübarek hanenizdeki mâsumlara duâ ediyorum. Ve mâlûm ders arkadaşlarına çok selâm ediyorum. Keçeci Şeyh Mustafa Efendi bazı risaleleri yazıyordu. İnşâallah böyle kudsî hizmete öyle mübarek zâtlar iştirâk ederler. Ona da bilhassa selâm ediyorum ve duâsını istiyorum. Hacı İbrahim Efendi ve Bedreddin'i, Re'fet'i tahattur ettikçe, ekseriyetle onları hatırlıyorum. Onlara da bilhassa selâm ediyorum.

Kardeşiniz Said Nursî

Üstad yazı yazma konusunda sıkıntı çekiyor: “Benim kendi yazımla mektup istiyorsun. Bir dudaksız adama ‘Lambayı üfle, söndür’ demişler. Demiş: ‘En zahmetli işi bana gösteriyorsunuz; yapmayacağım. Cenab-ı Hak bana güzel yazı yazmayı vermemiştir. Hem bir satır yazmak, bana büyük iş gibi usanç veriyor.’” diyor. Onun için kalbine gelenleri veya mektuplarını yazdırmak için kâtiplere ihtiyaç duyuyor. Tabii Allah rızası için yapılacak bu kâtiplik vazifesi için de işi gücü olan Barla köyünün insanları da her zaman müsait olamıyor. Bu yüzden bir nebze bu mektupta bu sıkıntısından bahsetmiş: “Sizin gibi hoş sohbet bir kardeşimi haksız olarak sual sormamaya ve sükûta davet ediyordum. Gerçi bu davette mâzurum, belki mecburum. Çünkü, bugün dört saat devamlı kâtibini bekledim ki, bir mektup yazacağım, olmadı. Tâ ben yirmi dakika mesafeye gittim. Bağ suyu başında bularak uykusuz, yorgun buldum. Ona ‘Az bir işim var.’ diyerek, onu iknâ ettim. Halbuki on dakika zannedip

iki saat zaruri yazılar yazdırdım. Zaten kafam da yorgun ve istirahatata muhtaçtır.”

Öbür taraftan ilim ve hakikatların ortaya çıkması için ‘İlim kuyudur, kuyunun su çıkarma kovası da soru sormaktır.’ denildiği gibi, Hulûsî, Sıddık Sabri ve Re’fet ağabeylerin soru sormaları da gerekiyor. Soru sormak onların fitrî vazifesi ama bu cevap ve mektuplar nasıl yazılacak?.. Onun için dramatik bir durum ortaya çıkıyor: “Re’fet gibi bir şeyler öğrenme iştiyakını ruhunda taşıyan birisini susturmanın cezası olarak bir tokat yedim. Senin bu hafta edeceğin kolay, lâtif sualine bedel, Senirkentli arkadaşlarım, sıkıntılı Eski Said’in kuvve-i hâfizasına havale edilecek acib sualleri sordular. Dedim kendi nefsim: ‘Müstahaksın. Sen Re’fet’i dinlemedin, işte bunları dinle.’ Halbuki onlara cevap vermek lâzım geliyor; çünkü onlara böyle meselelerde dinsizler ilişiyorlar. Mecbûrî, gayet muhtasar ve nâkis ve kısa cevap yazdım. Fakat yine Re’fet’in hatırı için yazdım.”

Bu mektupta Hoca Sabri ile Hafız Ali’nin mugayyebât-ı Hamse’ye dair sordukları sorunun cevabı için de “On Altına Lem’a”ya yerleştirilmesi gerektiğini söylüyor.

Mâlum Lokman Sûresinin son âyeti, kıyameti, yağmurun yağmasını, ana karnındaki çocukları, insanın yarın ne yapacağını ve nerede öleceğini beş gaybî meseleden saymıştır. Bu mevzuda bilhassa yağmur ve ana karnındaki cenin ile ilgili itirazlara çok geniş bir perspektiften burada cevap verilmiştir. Bu ikisinin perde-i gayb altında saklanması sır ve hikmetleri de bu münasebetle anlatılmıştır: “Kâinatta en mühim hakikat ve en kıymetli mâhiyet nur, vücûd, hayat ve rahmettir ki, bu dört şey perdesiz, vâsıtasız, doğrudan doğruya kudret-i İlâhiye ve Cenab-ı Hakk’ın has iradesine bakar. Yaratılan diğer varlıklarda sebepler Allah’ın kudretine perde oluyorlar. Kesintisiz devam eden kanunlar ve kâideler, bir derece Allah’ın iradesine perde oluyorlar. Fakat vücud,

hayat, nur ve rahmette o perdeler konulmamış. Çünkü perdelerin sır ve hikmeti o işte cereyan etmiyor.

Madem vücudda en mühim hakikat rahmet ve hayattır. Yağmur, hayata kaynak ve rahmete vesile belki, rahmetin kendisidir. Elbette vasıtalarda perde olmayacak, kaide ve yeknesaklık da o İlâhî has iradeyi örtmeyecektir. Tâ ki, her vakit, herkes, herşeyde şükür ve ubûdiyete suâl ve duaya mecbur olsun. Eğer bir kâide dahilinde olsaydı, o kâideye güvenip, şükür ve rica kapısı kapanırdı. Güneşin doğmasında ne kadar menfaatler olduğu mâlumdur. Hâlbuki devamlı bir kâideye tâbi olduğundan, güneşin doğması için dua edilmiyor ve güneş doğdu diye şükür yapılmıyor. İnsanların bu husustaki bilgileri, o kaide yoluyla yarın güneşin çıkacağı bilindiği için, gayptan sayılmıyor. Fakat yağmurun cüziyatı (bulutların nerelere sevk edileceği yağmurun, nerelere ne kadar yağıp ne kadar yağmayacağı) bir kâideye tâbi olmadığı için, her vakit insanlar rica ve dua ile dergâh-ı İlâhîyeye ilticâ etmeye mecbur oluyorlar. İnsanların ilmi yağmurun yağma vaktini tayin edemediği için, sırf rahmet hazinesinden has bir nimet telakki edip hakiki şükrediyorlar.”

184. Mektup

Aziz, siddik, müdakkik kardeşim Re'fet Bey!

Sorduğun suâle en kolay ve ruhsatlı cevap senin cevabındır. Mülteka Şerhi Damad'ın ve Merâkû'l-Felâh ikisi demişler: İki Ramazan için bir kefarete kâfidir. Müteaddid vâkıalara bir kefarete kifâyet eder. Çünkü tedâhül vardır. Ve هُوَ الصَّحِيحُ demişler. Hakikat nokta-i nazarında bu mes'elede azimet var, ruhsat var. Azimet hali, kuvveti müsaide ise, her Râmâzân için ayrı bir kefarete var. Fakat ruhsat ciheti, tedâhül sırrına binaen müteaddid Ramazan için bir kefarete farz, ayrı ayrı kefarete müstehab derecesinde kalır. Bu kefarette mânâ-yı ukubetle mânâ-yı

ibâdet ikisi dahi münderic olduğu için, hem kerhen icbar edilmeyecek, hem tedâhül eder.

Aziz kardeşim, fikhü'l-ekber olan esâsât-ı îmaniye ile meşgul olduğumuz için, nakle ve ehl-i içtihadın medârikine ve meâhizine bakan dekâik-ı mesâil-i fer'iyeye zihnim şimdilik ciddî müteveccih olamıyor. Zaten yanımda da kitaplar olmadığı gibi, vaktim de yoktur ki müracaat edeyim. Hem ulemâ-yı İslâm o kadar tedkikat-ı sâibe yapmışlar ki, fûruata dair tedkikat-ı amîkaya ihtiyaçları kalmamış. Eğer hakikî ihtiyaç hissetseydim, böyle fûruata dair müçtehidînin derin me'hazlerine gidip bazı beyânatta bulunacaktım. Belki de, daha o nevi hakâika meşguliyet ve zamanları gelmemiş. Her ne ise. Size bu def'a Sûre-i Feth'in âhiline ait ve onun münasebetiyle *أُولَئِكَ مَعَ الَّذِينَ مَعَ الَّذِينَ* âyetine dair beyânatı ve "Minhâc-ı Sünnet" namındaki Lem'a'da *الْمُودَّةَ فِي الْقُرْبَى* sırrına dair muhakematı, nasıl buluyorsunuz? Kardeşin Husrev ile sen, Şeyh-i Geylânî'nin kerâmât-ı gaybiyesinin bütün parçalarıyla bir nüsha yazıp Hulûsi Bey'e gönderseniz iyi olur. Âsım Bey'e de onlar bütün gitmelidir. Başta, (Gavs-ı A'zam'ın tâbiriyle Bekir Bey) bizim tâbirimizle Bekir Ağa, Ahmed Husrev, Lütfü, Rüşdü, Hafız Ahmed, kayınpederin Hacı İbrahim Bey ve Sezâi Bey olarak umum kardeşlerinize selâm, dua ediyorum. Ve mübarek ve bahtiyar Bedreddin'in başından öperim. O Kur'ân'ı okudukça bana duâ etsin. Öyle mâsumun duası inşâallah hakkımızda makbuldür. Onun validesi olan âhiret hemşireme ayrıca dua ediyorum. Bedreddin gibi bir evlâd sahibesi olduğundan tebrike şâyandır. Bedreddin'in okuduğu her bir harf-i Kur'ân'ın, on sevabdan tut tâ bine kadar uhrevî meyveleri vardır. Hem vâlidesinin defter-i a'mâline, hem hoca ve Üstadının defter-i a'mâline dahi o sevablar kaydolunur.

الْبَاقِي هُوَ الْبَاقِي

Kardeşiniz Said Nursî

Bu mektupta Üstad, Re'fet Bey'in Ramazanda iki defa oruç bozanın iki defa kefaret orucu tutup tutmayacağına dair sorusu için "İki Ramazan için bir kefaret yeter. Müteaddit

vâkıalara (oruç bozmalara) bir kefâret kifayet eder. Çünkü tedâhül (iç-içe girme) var.” diye fıkıh kitaplarına dayanarak cevap veriyor. Fakat meselenin azimet ve ruhsat noktasından ikinci bir değerlendirmesi daha bulunuyor: “Hakikat nokta-i nazarında bu meselede azimet var, ruhsat var. Azimet hali, kuvveti müsait ise, her Ramazan için ayrı bir kefarete var. Fakat ruhsat ciheti, tedâhül (aynı şeylerin iç-içe girmesi) sırrına binâen müteaddit Ramazan için bir kefarete farz, ayrı ayrı kefarete orucu tutmak ise müstehab derecesinde kahr. Bu keffarete ukûbet (ceza) mânasiyle, ibadet mânâsı ikisi de münderic (içine konulmuş) olduğu için, hem kerhen mecbur edilmeyecek, hem tedâhül eder.”

Mektubun devamında Üstad, ‘fıkhu’l-ekber’ olan iman esasları ile meşgul olduğu için böyle içtihadı, ihtilafı, ince meselelere ciddi olarak eğilemediğini, belki de daha fikhî meseleler ile ilgilenmenin zamanının henüz gelmediğini söylüyor.

“Onlar, kendilerine Allah’ın pek büyük nimetler bağışladığı peygamberler, siddıklar, şehidler ve sâlih kimselerle beraberdir.” (Nisâ, 69) âyetine dâir işaretler 7. Lem’a’ daki Fetih Sûresinin âhirindeki âyetin yedi nevi gaybî işaretlerini takviye ve teyid ediyor. “Peygamberler” ifadesi açıkca Hz. Peygamber Aleyhissalâtu Vesselâma bakıyor. “Siddıklar” tabiriyle Ebü Bekir-i Sıddık’a bakıyor. “Şehidler” çoğul kelime olarak, Hz. Ömer, Hz. Osman ve Hz. Ali’ye üç şehid halife olarak işaret ediyor.

Üstad, mektubun sonunda Kur’an okuyan Küçük Bedreddin’i unutmamış: “Mübarek ve bahtiyar Bedreddin’in başından öperim. O Kur’an’ı okudukça bana dua etsin. Öyle mâsumun duası inşaallah hakkımızda makbuldür. Onun vâlidesi olan âhiret hemşireme ayrıca dua ediyorum. Bedreddin gibi bir evlat sâhibesi olduğundan tebriğe şâyândır. Bedreddin’in

okuduğu her bir Kur'an harfinin, on sevaptan tut, tâ bine kadar uhrevi meyveleri vardır.

Hem vâlidesinin amel defterine, hem hoca ve Üstadının amel defterine dahi o sevaplar kaydolunur."

185. Mektup

Aziz siddîk kardeşlerim,

Rüşdü'nün gönderdiği otuz liradan yirmi yedisini posta ile size gönderdim. Siz ona gönderirsiniz. Ona da öyle yazdım. Benim ihtiyacım olmadığından ve kâideme muhâlif olduğundan, kabul edemedim. Yalnız onun hayırlı niyeti için ehemmiyetli hayırlara sarf edilmek sûretiyle, onun hesabına otuzdan üç banknot aldım. Sizlere ve sizinle alâkadar olanlara pek çok selâm ve duâ ediyorum.

Kardeşiniz Said Nursî

Rüştü Ağabey Üstad'a 30 lira gönderiyor. Üstad da 27 lirasını postayla geri gönderiyor. Çünkü "Benim ihtiyacım olmadığından ve (karşılıksız hediye kabul etmemek ve istiğna) kaideme muhalif olduğundan, kabul edemedim. Yalnız onun hayırlı niyeti için ehemmiyetli hayırlara sarf edilmek sûretiyle, onun hesabına 30'dan 3 banknot aldım." diyor.

186. Mektup

Onbeşinci Nota'nın Üçüncü Mes'elesi

Ey insan ve ey nefsim, muhakkak bil ki: Cenâb-ı Hakk'ın sana in'âm ettiği vücudun, cismin, âzaların, malın ve hayvânâtın ibâhadır, temlik değildir. Yâni, istifaden için kendi mülkünü senin eline vermiş, istifade et diye ibâha etmiş. Senin gibi, idare etmekten hakikaten âciz ve tedbirden cidden câhil bir şahsa temlik etmemiş. Çünkü, mülk olarak verse idi, idaresini sana bırakmak lâzım gelirdi.

Acaba en kolay, en zâhir ve daire-i ihtiyar ve şuurda dahil olan bir midenin idaresini yapamadığın hâlde, nasıl göz ve kulak gibi daire-i ihtiyar ve şuurun hâricinde idare isteyen şeylere mâlik olabilirsin?

Mâdem sana verilen hayat ve hayatın levâzımatı temlik değil, ibâhadır. Elbette ibâhanın düsturuyla hareket etmek lâzımdır. Yâni, nasıl bir zât, ziyafete misafirleri dâvet eder. Onlara, meclis ziyafetindeki eşyâdan ve ziyafetten istifadeyi ibâha ediyor, temlik etmiyor. İbâha ve ziyafetin kaidesi ise, mihmandarın rızası dahilinde tasarruf etmektir. Öyle ise israf edemez, başkasına ikrâm edemez, sofradan kaldırıp başkasına sadaka veremez, dökemez, zâyi edemez. Eğer temlik olsa idi, yapabilirdi ve kendi arzusuyla hareket edebilirdi.

Aynen bunun gibi, Cenâb-ı Hak sana ibâha suretinde verdiği hayatı intihar ile hâtîme çekemezsin, gözünü çıkaramazsın ve manen gözü kör etmek demek olan gözü verenin rızası hâricinde harama sarfedemezsin. Ve hâkezâ, kulağı ve dili ve bunlar gibi cihazâtı harama sarfetmekle mânen öldüremezsin. Ve eti yenilmeyen hayvanını lüzumsuz tâzib edip katledemezsin. Ve hâkezâ.

Bütün sana verilen ni'metler, bu misafirhane-i dünyanın sahibi olan Mihmandar-ı Kerîm-i zülcelâlin kavânîn-i şeriatı dairesinde tasarruf etmek gerektir.

Said Nursî

İbâha ve temlik meselesini anlatan bu mektup, Notalardan ibaret olan 17. Lem'ânın 15. Notasının 3. Meselesidir: “Cenab-ı Hakk'ın sana ihsan edip nimet olarak verdiği vücudun, cismin, âzâların, malın ve hayvânâtın ibâhadır; temlik değildir. Yani istifaden için Allah, kendi mülkünü senin eline vermiş, istifade et, diye ibaha etmiş (mübah kılmış), senin gibi, idare etmekten hakikaten âciz ve tedbirden cidden câhil bir şahsa temlik etmemiş (mülk olarak vermemiş). Çünkü mülk olarak verse idi, idaresini sana bırakmak lâzım gelirdi. (...) Mâdem sana verilen hayat ve hayata lüzumu bulunan şeyler temlik değil, ibâhadır; elbette ibâhanın düsturu ile hareket etmek lâzımdır. Yani, nasıl bir zât, misâfirleri zi-

yafete davet eder. Onlara ziyafet meclisindeki eşyadan ve ziyafetten istifadeyi ibâha etmiş (mübah kılıp, istifadelerine arz etmiş), temlik edip, mülkiyetini onlara bırakmamış. İbâha ve ziyâfetin kaidesi ise, ev sahibinin rızâsı dâhilinde tasarruf etmektir. Öyle ise misafir, israf edemez, ziyafet sofrasını alıp başkasına ikrâm edemez, sofrayı kaldırıp başkasına sadaka veremez, sofradakileri dökemez, onları zâyi edemez. Eğer temlik olsaydı, yapabilirdi ve kendi arzusu ile hareket edebilirdi. Aynen bunun gibi, Cenâb-ı Hak sana ibâha sûretinde verdiği hayatı intihar ederek sona erdiremezsin, gözünü çıkaramazsın ve mânen gözü kör etmek demek olan gözü verenin rızâsı hâricinde harama sarf edemezsin. Aynı şekilde kulağı, dili ve bunlar gibi cihazları harama sarf etmekle mânen öldüremezsin. Eti yenilmeyen hayvanı lüzumsuz azap edip katledemezsin. Ve benzer şekilde, bütün sana verilen nimetleri, bu dünya misâfirhânesinin Sâhibi olan Cenab-ı Hakk'ın kanunları dairesinde tasarruf etmek gerektir.”

İbâha ile temlik arasındaki fark bilinmediğinden pek çok yanlış işler yapılmakta ve sanki bazı insanlar bu vucud ve imkânlar kendilerine temlik edilmiş gibi mülk sahibi imişcesine davranmaktadırlar. “Mal sâhibi, mülk sâhibi! / Hani bunun ilk sâhibi? / Mal da yalan, mülk de yalan / Var biraz da sen oyalan.” denildiği gibi, bunların hepsinde de mülkiyet dâvâsı boş ve yalandır. Esas olan ibâhadır.. Mal ve mülkün gerçek sahibinin emir ve prensiplerine göre davranmak gerektir.

187. Mektup

Eğridir Müftüsüne son ibtar.

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ

Eski bir dost ve ilim noktasında bir arkadaş olmak üzere sizinle bir hasb-i hâl edeceğim. İkimize taallûk eden mühim bir musibet-i

dîniyeyi size haber veriyorum. Bunun telâfisine mümkün olduğu kadar beraber çalışmalıyız. Şöyle ki:

Zâtınız, herkesten ziyade hizmetimize taraftar ve hararetle himayetkâr olmak lâzım gelirken, maatteessüf, meçhul sebeplerle aksimize tarafgirâne ve bize karşı soğukça rakîbane baktığınızdan, oğlunuzu bu köyde yerleştirip ona dost-ahbab buldurmak için çalıştınız. Neticesinde burada öyle bir vaziyet hâsıl olmuş ki, mahiyetini düşündükçe senin bedeline ruhum titriyor. Çünkü كَالْفَاعِلِ السَّبَبُ كَالْفَاعِلِ kaidesince bu vaziyetten gelen günahlardan, seyyiâtтан siz mes'ûlsünüz.

Zehire tiryâk nâmı vermekle, tiryâk olmadığı gibi, zındıka hissiyâtını veren ve dinsizliğe zemin ihzâr eden bir hey'etin vaziyetine, ne nam verilirse verilsin, Genç Yurdu denilsin, hattâ Mübarekler Yurdu denilsin, ne denilirse denilsin o mânâ değişmez. Başka yerlerde, Genç Yurdu ve Türklük Meclisi, Teceddüd Mahfeli gibi isim ve ünvanlarla bulunan hey'etler, başka şekillerde zararsız bir surette bulunabilirler.

Fakat bu köyde, mâdem sekiz senedir ki, sırf esâsât-ı îmaniye, usûl-i hakâik-ı dîniye ile meşgulüz. Elbette bu köyde bize karşı muanidâne bir hey'etin tâkib edeceği esas, imansızlığa ve usûl-i dîniyeye muhalif, hatta zındıka hesabına bir hareket yerine girer. Bilinsin bilinmesin, netice öyle çıkar. Çünkü, bu havâlide umumca tebeyyün etmiş ki, siyaset cereyanlarıyla alâkadar değilim, belki yalnız hakâik-ı dîniye ile meşgulüz. Şimdi burada birisi bize muhalif hareket etse, hükümet hesabına olamaz; çünkü mesleğimiz siyasî değil. Hem yeni bid'alar hesabına da olamaz, çünkü hakikî meşgalemiz esâsât-ı imâniye ve Kur'âniyedir.

Hem resmî diyanet dairesinin emirleri hesabına dahi değil, çünkü emirlerini tenkid ve muhalefet meşgalesi bizi kudsî hizmetimizden men'ettiği için, o meşgaleyi başkasına bırakıp onunla meşgul oluyoruz. Mümkün olduğu kadar o emirlere karşı temas ettirmemeye çalışıyoruz.

Öyle ise, sekiz sene bu cereyan-ı îmanî merkezi olan bu köyde, bize karşı muhalefetkârâne ve mütecâvîzâne vaziyet alan, ne nam verilirse verilsin, muhalefeti zındıka hesabına ve imansızlık namına kaydedilecek.

İşte sizin ilminize ve makam-ı içtimaînize ve mensab-ı fetvanıza ve bu havâlideki nüfuzunuza ve evlâd hakkındaki müfrit şefkatinizden gelen teşvikkârâne muavenetinize istinâd ederek, burada hem beni, hem seni pek ciddî alâkadar edecek bir vaziyet vücuda geliyor.

Ben kendim burada muvakkattım, islâhına da mükellef değilim, belki bir derece mes'uliyetten kurtulabilirim. Fakat zâtınız hem sebeb hem nokta-i istinad olduğunuzdan, o vaziyetten gelen müdhiş meyveler defter-i a'mâlinize geçmemek için, her şeyden evvel bu vaziyeti ıslah etmelisiniz veyahut oğlunu buradan çek.²⁷ O daimî senin mânevî zararına günah işleyecek tezgâhı tebdil etmeye çalış. Zâtınıza bu tezgâhın mahsulâtından nümune olarak sizin hesabınıza, bana muhalif suretinde gelen yalnız iki küçük nümuneyi göstereceğim:

Birincisi: Beni haddimden çok fazla hüsn-ü zanda bulunan ve hareketimi herkesten ziyade hak telâkki eden bir ehl-i ilim, sana itimaden oğlunuza meslekçe dostluk etmiş. O adam bir gün yanıma geldi. Hususî odamda namazımı kılmak vakti geldi. Benimle beraber cemaatle kılmak onun yanında çok ehemmiyetli olduğu halde, gizli Ezân-ı Muhammedîyi (s.a.s.) işitmekten kulağı müteneffirâne, havftan gelen istirahat ile, kaltı kaçtı. Bu işe sen fetva ver! Fahr-i Âlem (s.a.s.)'in en nuranî, leziz, kudsî kelimatını işitmekten kaçan bir kulağın altında olan kalbde bulunan iman, ne hale girdiğini sen söyle!

Her ne ise... Sizi bütün bütün gücendirmemek için kısa kesiyorum. Kardeşim Hakkı Efendi'nin hâtırı için ben hakkımı helâl ederim. Fakat bizi istihdam eden ve hizmetine kabul eden Kur'ân-ı Hakîm'in darbesinden korkmalı; belki o helâl etmez.

Bu böyle olsa, başka câhil yahut gençler, o meslekte nasıl boya alırlar, kıyas ediniz. Benimle beraber bu işe ağılayınız.

27 Hiç kimseye söylemediğim, hattâ düşünmesini de istemediğim, Kur'ânî hizmetimize zarar veren bir hâleti söyleyeceğim: Zâtınız bir zaman bize dost görüldüğünüzden, senin oğlun talebe gibi yanıma geliyordu. Ciddî istifadeye çalışıyordu. Değil bana sıkıntı vermek, belki ihtar etmesi, ciddî telâkki ediyordu. Vaktâki zâtınız bana karşı rakibâne bir vaziyet aldınız; oğlunuz da o vaziyetin te'siriyle öyle bir şekilde girdi ki, en mutî talebeden, en merhametsiz bir düşman vaziyetine geldi. O zamandan beri çektiğim sıkıntıların ve hizmet-i Kur'âniyemize gelen zararların kısm-ı a'zamı, oğlunuzun yüzünden ve senin o rakibâne vaziyetinden geldiğine şüphe kalmadı. Senin nüfûzun ve şerefın olması idi, oğlun böyle şeylere müdahale edemezdi.

İkincisi: Bir dostum var idi, takvâsı ifrat derecesinde idi. Benim yanıma geldiği vakit, âhirete ait en güzel parçaları bana gösteriyordu ve ihtar ediyordu. Zâtınız onu bir derece benden soğutmak ve senin oğluna dost yapmak suretinde onunla konuşmuşsunuz.

İşte o zât, o telkinattan sonra geçen Ramazanda bir gün, bana Hülâgû ve Cengiz vâkıalarını okutmak için gösterdi. “Aman bunları oku.” dedi. Ben kemâl-i taaccüb ve hayretten dedim: “Kardeşim sen divane mi oldun? Benim Delâil-i Hayrât’ı okumağa vaktim yok. Böyle zalemelerin sergüzeşt-i zâlimânelerini, bu Ramazan-ı Şerifte bana okutmak hissini nereden kaptın.” dedim. Haftada iki def’a yanıma gelen o has dostumu, iki ayda bir defa daha göremedim. Fakat hakkında inâyet vardı, o hâlden kurtuldu.

Her ne ise, Bu nev’den olan elîm hâdiseler çoktur. Hakikatlı bir kardeşimin neseben kardeşi olduğunuzdan haşînâne değil, mülâyimane bir surette olan bu dertleşmekten gücenmeyiniz.

Said Nursî

Bu mektup, Eğirdir Müftüsüne oğluyla ilgili bir ihtar olarak yazılmıştır. Sekiz sene iman ve Kur’an hizmetinin merkezi olmuş Barla’da, bir başkasının muhalefet olarak başlatacağı her faaliyet iman ve Kur’an hizmetine muhalefet olacağından dolayı Üstad, Müftü’ye oğlu vasıtasıyla yapacağı tahribatın boyutlarını bu mektupla göstermeye ve bu yaranın tedavisi için beraber hareket etmeye çağırmıştır. Çünkü, başka bir yerde “Genç Yurdu” ve “Türklük Meclisi” veya “Teceddüd Mahfeli” gibi isimlerle açılacak faaliyet ocaklarının Müslüman halkımızı “Türkçülük” adına İslâmiyet’ten önceki dönemlerimize bağlama, Hülâgû ve Cengiz’i birer Türk gösterip örnek insanlar olarak takdim etmenin belki çok az bir mahzuru olabilir. Ama iman ve Kur’an hizmetinin merkezinde bu hizmetin karşısına bu şekilde bir dava ile dikilip muhalefet etmenin zararı elbette pek büyük olur. Bunu detayları ile anlattıktan sonra iki tane de örnek veriyor.

Üstadın kendisini daha önce seven ve şahsına hüsn-ü zan besleyen bir kişi, Müftünün oğluyla irtibata geçip dost olunca, birden değişiyor. “Tanrı uludur...” yerine “Allah-u Ekber...” diye Üstadın hususi odasında okunan ezandan hoşlanmayıp nefret duyarak cemaati terk edip kaçarak gidiyor. Tabii bundan çok üzülen Üstad, Müftüye “Sen fetva ver! Efendimizin (s.a.s.) en nûrâni, leziz, kudsî kelimelerini işitmekten kaçan bir kulağın altında olan kalbde bulunan imanın ne hâle girdiğini sen söyle! Bu adam böyle olsa, başka câhil insanlar yahut gençler, o meslekte nasıl boya alırlar, kıyas ediniz, benimle beraber bu işe ağılayınız.” diyor. Sonra ikinci bir misâl gösteriyor: “Bir dostum var idi, takvası ifrat derecesinde idi. Benim yanına geldiği vakit ahirete ait en güzel parçaları bana gösteriyordu ve ihtâr ediyordu. Zâtınız onu bir derece benden soğutmak ve oğluna dost yapmak için onunla konuşmuşsunuz. İşte o zat, sizin o telkinlerinizden sonra, geçen Ramazan’da birgün, bana Hülâğu ve Cengiz vâkalarını okutmak için gösterdi. ‘Aman bunları oku!’ dedi. Ben hayretler içinde kalarak ‘Kardeşim, sen divane mi oldun? Benim Delâil-i Hayratı okumaya vaktim yok. Böyle zâlimlerin, zulümlü mâceralarını bu Ramazan-ı Şerifte bana okutmak hissini nereden kaptın?’ dedim. Haftada iki defa yanına gelen o has dostumu iki ayda bir daha göremedim. Fakat hakkında inayet vardı, o halden kurtuldu. Her ne ise.. Bu nevden olan elim hadiseler çoktur.”

Hüseyin Hüsnü Tıgılı (1873-1950) Eğirdir Müftüsüdür. Tevfik Tıgılı’da müftünün oğlu olup o sırada Barla’da öğretmenlik yapmaktadır. Barla’da Üstad’a muhalefet etmiş, bu yüzden Üstad, babasını ikaz edici bu mektubu yazmıştır. Ama 1957 seçimlerinde Demokrat Parti’den adaylığını koymuştur. Üstad’a yaptıklarından dolayı bazı Risale-i Nur talebeleri seçilmemesi için harekete geçince, bunu duyan Üstad, talebelerini bundan men etmiştir. Onları “Mecliste parmak hesabıyla kanunlar çıkar, milletvekilleri partilerinin

kararlarına uymak zorundadırlar.” diyerek iknâ etmiştir. Çünkü Tevfik Tıǧlı aleyhinde olurlarsa oylar CHP’ye gidecekti...

Zaten Üstadın talebelerinden Hakkı Tıǧlı, müftünün kardeşi, Tevfik’in de amcasıdır. Hakkı Tıǧlı 1935’de Bediüzzaman ile beraber Risale-i Nur davasından Eskişehir Hapisesinde yatmıştır. Hakkı Tıǧlı, hayatının en mesud anlarının Üstadı ile birlikte Eskişehir Hapisesinde geçirdiği anlar olduğunu söylerdi.

188. Mektup

Mesleğimizin bir medâr-ı şevki ve zevki olan tevafuk letaifinden üç-dört numune.

Birincisi: İktisad Risalesi, birbirinden habersiz altı müstensihin yazdıkları altı nüshada, eliflerin elli üç adedinde tevafukları, te’lif ve istinsah tarihi olan elli üçe muvafık gelmesidir. Sonra baktım ki, asıl müsvedde-i ûlâda çok çıkıntı ve tashihler ile beraber elli üç aded sırrını muhafaza ettiğini hayret ile gördük.

İkincisi: Risalelerin Fihristesi tamam yazıldıktan sonra, birinci müsevvid, ihtiyarsız “Bu güzel fihriste tamam oldu.” deyip yazmış. O müsevvid hesab-ı ebcedi hiç bilmediği gibi, hiç bir şey de düşünmemiş. “Bu güzel fihriste tamam oldu”, aynen bin üç yüz elli iki tarihini gösterip fihristenin tarih-i te’lif ve istinsahını göstermiştir.

Üçüncüsü: Yirmi Üçüncü Lem’â’nın, müsveddeden tebyiz edilirken, hiç eliflerin adedini hâtıra getirmeden, yazıldıktan sonra yüz yirmi sekizinci risale olduğuna işaretten yüz yirmi sekiz elif olmasıdır.

Dördüncüsü: Dünkü gün Mu’cizat-ı Ahmediye (s.a.s.) tashih edilirken küçük, lâtif iki tevafukun on dakika fasıla ile vücuda gelmesidir. Şöyle ki:

İkişer arkadaş Mu’cizat-ı Ahmediye ve Mi’râc’ı ayrı ayrı tashih ediyorlardı. Mi’rac’ın altı yüz satırı içinde bir tek satır, kuru direğin

ağlamasından bahsediyor. Mu'cizat-1 Ahmediye yüz elli sahife içinde bir sahife o bahse dâirdir. Birden o iki kısım musahhihler aynı kelimeyi söylüyorlarken, içlerinden bir efendi intikal etti, iki kısım aynı kelimeyi söylüyoruz dedi. Baktık, fevkalâde bir surette iki tashih aynı kelime üzerindedir.

On dakika sonra, yedi mu'cizeye mazhar yedi çocuğun bahsi tashih edilirken, umulmadığı bir zamanda, hâzır zâtların nazarında mübarek Meliha isminde beş yaşında bir çocuk geldi, oturdu. Çocukların bahsini zevk ile dinlemeye başladı. Çay verdik, çocuk bahsi bitinceye kadar içmedi. Hâzır olan biz dört kişi şübhemiz kalmadı ki, sırr-1 tevafukun birinci menba'ı olan Mu'cizat-1 Ahmediye'nin te'lifçe ve istinsahça ve kırâatça ve hârika tevafukça kerâmetini gösterdiği gibi, bu iki küçük tevafukla, yine o kerâmetin şua'ından iki lâtifeyi gösterdi.

Hem bir sene evvel bir seyre giderken, arkamdan bir kız çocuğuyla bir kadın geliyorlardı. Ben yoldan çıktım, yolu onlara bıraktım. Baktım beni geçmiyorlar, sıkıldım. Acele geçtim bir bahçeye girdim, baktım onlar da bahçeye girdiler. Hem hiddet hem hayret ettim. Mu'cizat-1 Ahmediye elimde idi. Tefe'ül gibi açtım. En evvel gözüme ilişen ve yalnız risalede bir tek def'a zikredilen bir isim ki, aynı o kadının ismini o sahife içinde gördüm. Baktım, o kadını tanıdım. Fesühânallah dedim. Bunlar kim olduklarını anlamak için, daha evvel o kitaba baksa idim, bu hayretten kurtulacaktım. Bu hâdiseye hem ben, hem hâzır olan Şamlı Hafız ve hâdiseyi anlayan o kadın ve başkaları hayret ettik.

Said Nursî

Bu mektupta bazı tevâfuklardan bahsediliyor:

1. İktisad Risâlesinde, birbirinden habersiz altı kişinin yazdıkları nüshalarda elif harfleri 53 adedinde tevafuk etmiş. Yazılış ve çoğaltılış tarihi olan 1353 (1934) tarihine tam denk düşmüş.
2. Fihrist Risalesi yazılıp bitince, birinci müsevvid "Bu güzel Fihriste tamam oldu." diye yazmış. Bu cümlelin eb-

cedi değeri 1352 (1933) tarihini gösterip aynen Fihristenin yazılıp çoğaltıldığı tarihle tevâfuk etmiştir.

Bunlar gibi yaşanan olaylarda da tevâfuklar vardır.

189. Mektup

Kalben rahatsızlığım dolayısıyla, Kurban Bayramına kadar Süleyman Efendi, Şamlı Hâfız Tevfik, Abdullah Çavuş ve Mustafa Çavuş'tan başka kimseyi kabul etmiyorum. Affedersiniz, gücenmeyiniz.

Said Nursî

Bu mektupta Üstad, kalben rahatsızlığı dolayısıyla, Kurban Bayramına kadar istisna ettiği dört isimden başka kimseyi kabul edemeyeceğini bildiriyor.

Not: Şu anda bu bölümü yazarken Kurban Bayramının ilk günü ikinci vaktindeyiz. Her halde bu da bir tevâfuk olsa gerek..

Tarih: 10 Ocak 2006, Salı

190. Mektup

Isparta Cumhuriyet Müdde-i Umumiliğine

Dokuz senedir, beni bu memlekette sebepsiz olarak ikamete me'mur ettiler. Hâriçle ihtilâttan men'oldüğüm için çalışmadım, perişan bu gurbette kimsesiz kaldım. On üç seneden beri, beni bu vilâyette tanıyanların tasdikleri tahtında, siyasetle hiçbir cihetle alâkam kalmadığına delilim şudur ki:

On üç seneden beri, bir gazeteyi okumadığımı ve dinlemediğimi sekiz sene oturduğum Barla halkı ile işhâd ediyorum. On üç sene, bu zamanda siyasetin lisanı olan gazeteyi dinlemeyen, işitmeyen, istemeyen bir adamın siyasetle alâkası olmadığı ve sekiz aydan beri merkez-i

vilâyette bütün buradaki benimle temas edenlerin şehâdetleriyle, siyasete taallûk eden hiçbir mes'eleye temas etmediğimi gösterebilirim.

Bu hâlimle beraber, bu senenin Kurban Bayramında fitraten sohbetten hoşlanmadığım için, hiç kimseyi kabul etmediğimi gösterir bir-iki satırlık yazı ile kapımda yazdığım ve hiçbir kimse de gelmediği halde, bu mübarek bayramın dört gününde bir polis bulundurulmak suretiyle benim gibi garib, ihtiyar, hastalıklı bir adama şüphe isnad ederek tarassud ettirmek ve hareket-i şahsiyemi bilâsebeb taht-ı nezârette bulundurmakla verilen tazyik ve sıkıntı kâfi gelmiyormuş gibi, bu senenin Nisanının dördüncü günü, kış münasebetiyle ve mütemâdiyen harekâtımın tâkib ve tarassud edilmesinden dolayı hârice çıkmadığımdan sıkılmışım.

İşte o günü, altı aylık ızdırabımı tahfif etmek ve biraz teneffüs ve rahatsızlığımı izale etmek için, havanın güzelliğinden istifade ederek gezmeye gitmişim. Avdetimde bir komiser ile iki polis ikamet ettiğim evimin kapısında ve bir komiserle iki polis de bahçenin dışarısında bulunuyorlardı. İçeriye girdim, komiser ve iki polis beni tâkib ettiler. Odama çıktım, onlar da arkamda idiler. Benimle beraber girdiler, taharriye başladılar.

Dokuz seneden beri ihtilâttan bilâsebeb men'edildiğimden, mesleğim itibariyle Kur'ân ve îman ile hasr-ı iştigal etmişim. Ve onun neticesi olarak yazdığım eserlerden;

1- Kur'ân-ı Hakîm'deki iki bin sekiz yüz küsur lâfza-i celâlin bir sır-ı kerametini ve bir nakş-ı i'câzını gösterecek, en müstesna bir hat ile yazılmış gayetle kıymettâr yirmiden fazla Kur'ân-ı Kerîm cüzlerini,

2- Bekay-ı ruh ve melâike ve haşrin hakkaniyetine dair Yirmi Dokuzuncu Söz nâmı altındaki risalenin içinde tezahür eden, kendimce en ekall bin liraya değer bir sır-ı azîmi gösteren risaleyi,

3- Hazret-i Peygamberin risaletini güneş gibi isbat eden ve hârîka bir surette on iki saatte te'lif edilen yüz elli sahifelik On Dokuzuncu Mektub nâmı altında Mu'cizat-ı Ahmediye risalesini, ki o mu'cizâtın kerâmeti olarak, o risalede tevafuk nâmıyla öyle bir sır-ı azîm tezahür etmiş ki, o risale tek başıyla maddeten bin lira kadar kendimizce kıymettardır.

4- Vahdâniyet-i İlâhiyeyi güneş gibi isbat eden ve Kur'ân'ın otuz üç âyet-i azîmesini tefsir eden Otuz Üç Pencere nâmındaki Otuz Üçüncü Mektub ki, sırr-ı tevafukla beraber kıymet-i ilmiyesi ve edebiyesi itibariyle ehl-i tevhidce yalnız maddeten bin lira kadar ehemmiyetli olan risaleyi,

5- Şirkin esasını ref edip, vahdâniyeti nihayetsiz derecede kuvvetle isbat eden Otuz İkinci Söz nâmı altındaki eseri ki, o eser bir âlim tarafından zâyi edilse, onu elde etmek için bin lira tereddütsüz vereceğini zannettiğim misilsiz risalemden mevcut her iki tanesini,

6- İsraktan kurtarmak ve bu fakir milleti iktisada alıştırmak için yazdığım, küçük fakat müstesna bir ehemmiyette olan İktisad Risalesi ismindeki risalemin mevcut olan her üç nüshasını,

7- Kendi ihtiyarlığımdan dolayı, îman noktasında Kur'ân'dan bulduğum rica ve teselli nurlarından kaleme aldığım ve mevcudu tam üç nüsha ve iki nüsha da noksan olarak umum beş parçasını ki, bence bu risale benim gibi kabre yakınlaşmış bir ihtiyar adama kıymet takdir edilmeyecek derecede yüksek bir hakikat ile yazılmıştır.

8- On beş sene evvel Arapça olarak tab edilen, Harb-i Umumîde ateş içinde yazıldığı için, o zamandaki Başkumandanın bu yâdigâr-ı harbin hayrına iştirâk etmek niyetiyle kâğıdını kendisi verdiği İşârâtü'l-İcâz tefsirini;

Hem üç yüz otuz beş senesinde İstanbul'da tab edilen Katre, Şemme, Habbe, Habbenin Zeyli ve Ankara'da Yeni Gün Matbaasında Zeylinin Zeyli ve Ankara Matbaasında tab' edilen Hubab ve İstanbul'da tab edilen Zühre ve Şûle gibi risaleleri hâvi Arapça matbu bir mecmuamı ve İstanbul'da on beş sene evvel tab edilen Sünuhât ismindeki kıymettar iki matbu risalemi ve hem biraderzâdem Abdurrahman tarafından, on beş sene evvel İstanbul'da tab ettirilen Tarihçe-i Hayatımın bir kısmına ait matbu risalemden üç nüshası tamam ve beş altı nüshası noksan kitaplarımı ve hem de İstanbul'da yeni huruf çıkmadan evvel tab ettirdiğim Onuncu Söz nâmında gayet kıymettar haşri ve kıyameti gündüz gibi isbat eden risalemi ve daha bilmediğim hususuî ve şahsî ve îmanî evraklarımı ve risalelerimi tekrar iade etmek üzere, o taharri neticesinde alıp götürdüler.

Bu taharriyatta o kadar ileri gidildi ki, altı ay evvel oturduğum köşkten şimdiki oturduğum köşke nakledilince, sandalye, şişe, demir ve sâir eşyaya aid listeye varıncaya kadar aldılar ve el'ân da iade edilmedi.

Dokuz seneden beri bu memlekette ve bu kadar dostlarımla temas ettiğim halde, şimdiye kadar hiç bir cürüm bana isnad edilmedi ve hiç bir vukuatım da olmadı ve hayatımda dâi-i şübhe hiç bir emâre vücud bulmadı. Ve menfiliğim de, sebebsiz ve ancak ihtiyat ve tevehhüm yüzünden olmakla inziva ettiğim bir mağaradan çıkartılarak menfilerle birlikte nefyedildim. Bu müddet zarfında siyasetle ve dünya ile alâkam olmadığına, bu memleketteki dokuz senelik tarz-ı hayatımın şehâdetiyle beraber, risalelerimde gerek emniyet dairesi ve gerekse hükûmet dairesi dâi-i şübhe bir şey bulmadıklarıdır.²⁸ Eğer bir cürmüm varsa, dokuz seneden beri mütemâdiyen dikkat ettikleri hâlde, cürmümü görmeyen veya gösteremeyenler, şimdi göstermeye mecburdurlar.

Şu kitab zayıyatımdan lâakal şahsî iki bin lira zararım var. Çünkü, bunların hiç birisinin başka bir nüshasını bende bırakmadılar. Vaktiyle tab' etmek için, yalnız İşârâtü'l-İcâz tefsirine iki yüz elli lira verdim. Arabî mecmuası üç yüz lira. Ve yirmi Dokuzuncu Söz ve On Dokuzuncu Söz'lerde o sırr-ı azîme hiçbir âlim ve hiçbir edib yoktur ki, "Bin lira kıymetindedir." demesin.

Ve bir de, on üç sene evvel hükûmet Darü'l-Hikmet'te yüz lira maaş alacak kadar iş görebilecek bir adam nazarıyla bana bakmış, ayda yüz lira maaş vermiş. Bu sekiz senede beni, yarım saat bir köy olan İlâma'ya iki def'adan fazla gitmeye müsaade edilmeyecek derecede ihtilât ve gezmekten men'edildiğim gibi, bir vâridâtım, bir malım olmamakla beraber, o köyde benim gibi bir adam çalışacak iş bulamadığımdan ve kimsenin bir şey'ini de kabul etmemek, bir meslek-i hayatım olduğundan, çektiğim perişaniyet ve zarar ve ziyanın

28 Cây-i dikkattir ki, sekiz-dokuz seneden beri zulüm ve tazyikat altında gizlemeye mecbur olduğum en eski ve en mahrem evrakları âni olarak taharri edip hiç bir şey bırakılmıyarak alındığı halde, mücib-i telâş ve dâi-i endişe ve medar-ı hicab ve hacâlet bir şey bulunmaması, garazkâr su'-i zanlı ehl-i dünyanın ona karşı ettikleri haksız tazyikat ve tarassut ne kadar çirkin ve hatâ olduğunu gösteriyor.

takdirini müdde-i umumîliğe havale ederek, ya kitaplarımın hepsinin iadesini, veyahut bu husustaki zarar ve ziyarımın müsebbiblerinden tazminini dâva ediyorum.

Acaba onu ittiham eden ve kendini vatana ve millete sâdık tevehhüm eden ehl-i dünyanın en büyük me'murundan en küçüğüne kadar, değil sekiz-dokuz sene, belki sekiz-dokuz ay zarfında en mahrem ve en gizli evrakı meydana atılıp tedkik edilse, ona telâş verecek ve utandıracak sekiz-dokuz madde çıkmaz mı?

Tetimme: Hükûmetin kanunu, tarikat dersi vermeğe ve muska yazmaya ve nüfuz temin etmeğe müsaade etmediği ve ben de bunlarla alâkadar olmadığım ve hükûmet de yanıma gelen ziyaretçileri hoş görmediği için, bazı adam müteaddid def'a tarikat ve muska niyetiyle yanıma gelmek istedi. Ben de hükûmetin kanununa riayet etmek ve hükûmet memurlarını sebepsiz kuşkulandırmamak için kabul etmeyip reddettim.

Mesmûatıma göre, bu halden muğber olanlar yalan ve asılsız bir surette isnâdatta bulunmuş. Böyle hükûmetin kanununa riayeten reddettiğim kimseler yüzünden beni böyle sıkıştırmaktan, hilâf-ı kanun hareket etmediğim için, böyle azab vermek, kanunu dinlememeye mecburiyet vaziyetini veriyorlar mânâsı çıkıyor.

Dokuz senedir dünyevî hayatıma gelen her türlü işkencelere tahammül edip sabrettim. Sükût ettim. Fakat dünyalarına karışmadığım halde, böyle hayat-ı uhreviyeme sû'î kasd suretindeki taarruz karşısında sabrım tükendi. Hakkımı aramak için ikame-i dâvaya mecbur oldum.

Said Nursî

“Isparta Cumhuriyet Müdde-i Umûmilîğine” yazdığı istida ile kendisine yapılan kanunsuzlukları maddeler halinde sıralamış ve sonunda “Dokuz senedir dünyevi hayatıma gelen her türlü işkencelere tahammül edip sabrettim, sükût ettim. Fakat dünyalarına karışmadığım halde, böyle âhret hayatım suikast suretindeki taarruz karşısında sabrım tükendi. Hakkımı aramak için dava etmeye mecbur oldum.” diyor.

191. Mektup

Şefkat Tokatları Risalesi

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
يَوْمَ تَجِدُ كُلُّ نَفْسٍ مَّا عَمِلَتْ مِنْ خَيْرٍ مُحْضَرًا وَمَا عَمِلَتْ مِنْ سُوءٍ تَوَدُّ لَوْ أَنَّ بَيْنَهَا وَبَيْنَهُ أَمَدًا
بَعِيدًا وَيَحْذَرُكُمُ اللَّهُ نَفْسَهُ وَاللَّهُ رَؤُوفٌ بِالْعِبَادِ

Âyetinin bir sırrını, hizmet-i Kur'aniyede arkadaşlarımla beşeriyet muktezası olarak sehiv ve hatalarının neticesinde yedikleri şefkat tokatlarını beyan etmekle tefsir ediyor. Hizmet-i Kur'aniyenin bir silsile-i kerameti ve o hizmet-i kudsiyenin etrafında izn-i İlâhî ile nezaret eden ve himmet ve duasıyla yardım eden Gavs-ı Âzam'ın bir nevi kerameti beyan edilecek. Tâ ki, bu hizmet-i kudsiyede bulunanlar, ciddiyetlerinde, hizmetlerinde sebat etsinler.

Bu hizmet-i kudsiyenin kerameti “üç nevi”dir:

Birinci Nev'i: O hizmeti ihzar etmek ve hâdimlerini o hizmete sevk etmek cihetidir.

İkinci Kısım: Manileri bertaraf etmek ve muzırların şerrini defedip, onları tokatlamaktır.

Bu iki kısmın hâdiseleri çoktur, hem çok uzundur.²⁹ Başka vakte talikan, en hafif olan üçüncü bir kısımdan bahsedeceğiz.

Üçüncü kısım şudur ki: Hizmette hâlisen çalışanlara fütur geldiği vakit, şefkatli bir tokat yerler, intibaha gelerek yine o hizmete girerler. Bu kısmın hâdisatı, yüzen fazladır. Yalnız yirmi hâdiseden onüç on-dördü şefkatli tokat yemişler, altı yedisi zecr tokatı görmüşler.

BİRİNCİSİ: Bu biçare Said'dir. Her ne vakit hizmete fütur verir, “neme lâzım” deyip hususî nefsimе ait işlerle meşgul olduğum zaman tokat yemişim. Hem de kanaatım geliyor ki; ihmalimden tokat yedim. Çünkü hangi maksadım beni iğfale sevk etmiş ise, onun aksi ile tokat yedim. Sair hâlis arkadaşlarımla da yedikleri şefkat tokatları, dikkat ede ede, benim gibi hangi maksad için ihmal etmişse, onun aksiyile şefkat tokatlarını yediklerinden kanaatımız gelmiş ki, o hâdiseler, hizmet-i Kur'aniyenin kerametindedir.

29 Meselâ: Halk Partisi, Nur talebelerine verdikleri azab ve sıkıntı ve ihanetlerden, kendileri dünyada daha ziyade cezasını çektiler ayını gör-düler.

Meselâ, bu bıçare Said, Van'da ders-i hakaik-i Kur'aniye ile meşgul olduğum miktarca, şeyh Said hâdisatı zamanında vesveseli hükûmet, hiçbir cihette bana ilişmedi ve ilişemedi. Vakta ki "neme lâzım" dedim, kendi nefsimi düşündüm. Âhiretimi kurtarmak için Ereğ Dağı'nda harabe mağara gibi bir yere çekildim. O vakit sebepsiz beni aldılar, nefyettiller; Burdur'a getirildim. Orada yine hizmet-i Kur'aniyede bulunduğum miktarca, -o vakit menfilere çok dikkat ediliyordu; her akşam isbat-ı vücud etmekle mükellef oldukları hâlde- ben ve hâlis talebelerim müstesna kaldık. Ben hiçbir vakit isbat-ı vücuda gitmedim, hükûmeti tanımadım. Oranın valisi, oraya gelen Fevzi Paşa'ya şikâyet etmiş. Fevzi Paşa demiş, "Ona ilişmeyiniz, hürmet ediniz!" Bu sözü ona söylettiren, Hizmet-i Kur'aniyenin kudsiyetidir. Ne vakit nefsimi kurtarmak, yalnız âhiretimi düşünmek fikri bana galebe etti. Hizmet-i Kur'aniyede muvakkat fütur geldi; aks-i maksadıyla tokat yedim. Yâni, bir menfadan diğerine (Isparta'ya) gönderildim.

Isparta'da yine hizmet başına geçtim. Yirmi gün geçtikten sonra bazı korkak insanların ihtarlarıyla: "Belki bu vaziyeti hükûmet hoş görmeyecek, bir parça teenni etsen, daha iyi olur." dediler. Bende tekrar yalnız kendimi düşünmek hâtırası kuvvet buldu. "Aman halklar gelmesin." dedim. Yine o menfadan dahi üçüncü nefy olarak Barla'ya verildim. Barla'da ne vakit bana fütur gelmiş ise, yalnız kendimi düşünmek hâtırası kuvvet bulmuş ise, bu ehl-i dünyanın yılanlarından, münafıklarından birisi bana musallat olmuş. Bu sekiz senede seksen hâdiseyi, kendi başımdan geçtiği için hikâye edebilirim. Usandırmamak için kısa kesiyorum.

Ey kardeşlerim! Başıma gelen şefkat tokatlarını söyledim. Sizlerin de başınıza gelen şefkat tokatlarını, izin verseniz ve helâl etseniz söyleyeceğim. Gücenmeyiniz. Gücenen olursa ismini tasrih etmeyeceğim.

İKİNCİSİ: Öz kardeşim ve en birinci ve yüksek ve fedakâr bir talebem olan Abdülmecid'in Van'da güzel bir evi vardı. İdaresi yerinde, hem muallim idi. Hizmet-i Kur'aniyenin daha revaçlı bir yeri olan hududa gitmekliğim için arzumun hilafına olarak teşebbüs edenlere, içtihadınca güya menfaatim için iştirak etmedi, re'y vermedi. Güya ben hududa gitseydim, hem hizmet-i Kur'aniye siyatsız, safi olmayacak,

hem onu Van'dan çıkaracak idiler diye iştirak etmedi. Maksudunun aksiyle şefkatli bir tokat yedi. Hem Van'dan, hem o güzel evinden, hem memleketinden ayrıldı. Ergani'ye gitmeye mecbur kaldı.

ÜÇÜNCÜSÜ: Hizmet-i Kur'anîyenin pek mühim bir âzâsı olan Hulûsî Bey, Eğirdir'den memlekete gittiği vakit, saadet-i dünyeviyeyi tam zevkettirecek ve temin edecek esbab bulunduğundan, bir derece sırf uhrevî olan hizmet-i Kur'anîyede fütura yüz göstermeğe dair esbab hazırlandı. Çünkü hem çoktan görmediği peder ve validesine kavuştu, hem vatanını gördü, hem şerefli, rütbeli bir surette gittiği için dünya ona güldü, güzel göründü. Halbuki hizmet-i Kur'anîyede bulunana, ya dünya ona küsmeli veya o dünyaya küsmeli. Tâ ihlâs ile, ciddiyet ile hizmet-i Kur'anîyede bulunsun.

İşte, Hulûsî'nin kalbi çendan lâyetezelzel idi. Fakat bu vaziyet onu fütura sevkettiğinden şefkatli tokat yedi. Tam bir iki sene bazı münafıklar ona musallat oldular. Dünyanın lezzetini de kaçırdılar. Hem dünyayı ondan, hem onu dünyadan küstürdüler. O vakit vazife-i manevîyesindeki ciddiyete tam mânâsiyle sarıldı.

DÖRDÜNCÜSÜ: Muhacir Hâfız Ahmed'dir. O kendisi söylüyor: “Evet, ben itiraf ediyorum ki, Hizmet-i Kur'anîyede âhiretim nokta-i nazarında içtihadımda hata ettim. Hizmete fütur verecek bir arzuda bulundum. Şefkatli, fakat şiddetli ve keffâretli bir tokat yedim. Şöyle ki:

Üstadım yeni icadlara³⁰ tarafdâr olmadığı için -benim câmiim onun komşusudur; şuhur-u selâse geliyor, câmiimi terketsen hem ben çok sevab kaybediyorum, hem mahalle namazsızlığa alışacak. Yeni usûl yapmazsam menedileceğim. İşte bu içtihadı göre- ruhum kadar sevdiğim Üstadımın muvakkaten başka bir köye gitmesini arzu ettim. Bilmedim ki, o yerini değiştirse, başka bir memlekete gitse, hizmet-i Kur'anîyeye muvakkaten fütur gelir. Tam o sıralarda ben tokat yedim. Şefkatli, fakat öyle dehşetli bir tokat yedim ki, üç aydır daha aklım başıma gelmedi. Fakat, lillahilhamd, Üstadımın kat'î ihbarıyla, ona ihtar edilmiş ki, o musîbetin her dakikası bir gün ibadet hükmünde olduğunu Rahmet-i İlâhiyeden ümidvâr olabiliriz. Çünkü o hata, bir garaza binaen değildi. Sırf âhiretimi düşünmek noktasında o arzu geldi.”

30 Yâni: Türkçe ezan gibi, Şeâir-i İslâmiyeye muhâlif bid'atlardır.

BEŞİNCİSİ: Hakkı Efendi'dir. Şimdi burada olmadığı için, Hulusi'ye vekâlet ettiğim gibi, ona da vekâleten derim ki:

Hakkı Efendi talebelik vazifesini hakkıyla îfa ederken, ahlâksız bir kaymakam geldi. Hem Üstadına, hem de kendine zarar gelmemek için, yazdıklarını sakladı. Muvakkaten hizmet-i Nuriyeyi terketti. Birden bir şefkat tokadı mânâsında bin lirayı vermeye mükellef olacak bir dâvâ başına açıldı. Bir sene o tehdid altında kaldı. Tâ geldi, burada görüş-tük, avdetinde hizmet-i Kur'aniyeye talebelik vazifesine girdi. Şefkat tokadının hükmü kalktı, tebrie etti. Sonra Kur'anı yeni bir tarzda³¹ yazmak hususunda talebelere bir vazife açıldı. Hakkı Efendi'ye de hisse verildi. Elhak o, hissesine sahib çıktı. Bir cüz'ü güzel yazdı, fakat derd-i maişet zaruretiyle kendini mecbur bilip gizli dâvâ vekâletine teşebbüs etti. Birden bir şefkat tokadı daha yedi. Kalem tutan parmağı, muvakkaten kırıldı. "Bu parmakla hem dâvâ vekaleti yapmak, hem Kur'anı yazmak olmayacak" diye, lisan-ı mânâ ile ihtar edildi. Dâvâ vekâletine teşebbüsünü bilmediğimiz için parmağına hayret ediyorduk. Sonra anlaşıldı ki, Kudsî, sâfi hizmet-i Kur'aniye, gâyet temiz kendine mahsus parmakları başka işe karıştırmak istemiyor.

Her ne ise... Hulûsi Bey'i kendim gibi bildim, ona bedel konuştum. Hakkı Efendi de aynen onun gibidir. Eğer benim vekâletime razı olmazsa, kendi tokatını kendi yazsın.

ALTINCISI: Bekir Efendi'dir. Şimdi hâzır olmadığı için; ben, kardeşim Abdülmecid'e vekâlet ettiğim gibi, onun itimad ve sadakatine itimadım ve Şamlı Hâfız ve Süleyman Efendi gibi bütün has dostlarımla hükümlerine (bildiklerine) istinaden diyorum ki:

Bekir Efendi, Onuncu Söz'ü tab'etti. İcaz-ı Kur'an'a dair Yirmibeşinci Söz'ü yeni huruf çıkmadan tab'etmek için ona gönderdik. Onuncu Söz'ün matbaa fiyatını gönderdiğimiz gibi, onu da göndereceğiz diye yazdık. Bekir Efendi, benim fakr-ı hâlimi düşünüp matbaa fiatı dörtyüz banknot kadar olduğunu mülâhaza ederek ve kendi kesesinden vermek, belki Hoca razı olmaz diye onun nefsi onu aldattı. Tab'edilmedi. Hizmet-i Kur'aniyeye mühim bir zarar oldu. İki

31 (Haşiye-2): Tevâfuk mu'cizesini gösterir bir surette demektir.

ay sonra dokuzyüz lira hırsızların eline geçti. Şefkatli ve şiddetli bir tokat yedi. İnşâallah ziyâ giden dokuzyüz lira, sadaka hükmüne geçti.

YEDİNCİSİ: Şamlı Hâfız Tevfik'tir. O kendisi diyor:

Evet, itiraf ediyorum ki, ben bilmeyerek ve yanlış düşünerek, hizmet-i Kur'aniyede fütur verecek harekâtım sebebiyle iki şefkatli tokat yedim. Şübhem kalmadı ki, bu tokat o cihetten geldi.

Birincisi: Lillahil hamd benim hatt-ı arabiyem Kur'an'a bir derece uygun bir tarzda ihsan edilmişti. Üstadım en evvel üç cüz bana yazdırmakla sair arkadaşlarıma taksim etti. Kur'an yazmak iştiyakı, Risalelerin tebyiz ve tesvîdindeki hizmetime arzumı kırdı. Hem arabî hattı bulunmayan sair arkadaşlara tefevvuk edeceğim diye gururkârane bir tavırda bulundum. Hatta Üstadım yazıya ait bir tedbir bana söylediği vakit, "Bu iş bana aittir." o vakit dedim. "Ben bunu biliyorum, ders almaya ihtiyacım yoktur." gibi mağrurane söyledim. İşte bu hatama göre fevkalâde hiç hatıra gelmeyen bir tokat yedim. En az arabî hattı olan bir kardeşime (Hüsrev'e) yetişemedim. Bizler bütün hayret ettik. Şimdi anladık ki, o bir tokattır.

İkincisi: Ben itiraf ediyorum ki, hizmet-i Kur'aniyedeki kemal-i ihlâs ve sırf livechillah için hizmeti, iki vaziyetim ihlâl ediyordu. Şiddetli bir tokat yedim. Çünkü Ben bu memlekette garib hükmündeyim, garibim. Hem şekva olmasın, Üstadımın en mühim bir düsturu olan iktisada ve kanaata riayet etmediğimden fakr-ı hâle maruzum. Hodbin, mağrur insanlarla ihtilâta mecbur olduğumdan -Cenab-ı Hak afvetsin-mürüvvetkârane bir surette riyaya ve tabasbusa da mecbur oluyordum. Üstadım çok defa beni ikâz ve ihtar ve tekdir ediyordu. Maatteessüf kendimi kurtaramıyordum. Hâlbuki, Kur'an-ı Hakîm'in ruh-u hizmetine zıd olan bu vaziyetimden şeytan-ı cinnî ve insî istifade etmekle beraber hizmetimize de bir soğukluk, bir fütur veriyordu.

İşte ben bu kusuruma karşı şiddetli, fakat inşâallah şefkatli bir tokat yedim. Şübhemiz kalmadı ki, bu tokat, o kusura binaen gelmiş. O tokat da şudur: Sekiz senedir ben, Üstadımın hem muhatabı, hem müsevvidi, hem mübeyyizi olduğum hâlde, sekiz ay kadar Nurlardan istifade edemedim. Bu hâle hayret ettik. Ben de ve Üstadım da "Bu neden böyle oluyor?" diye esbab arıyorduk. Şimdi kat'î kanaatımız geldi ki, o hakaik-i Kur'aniye nurdur, ziyadır. Tasannu, temelluk, tezellül zulmetleri-

yle birleşmiyor. Onun için bu nurların hakikatlarının meali, benden uzaklaşıyor tarzında bulunarak, bana yabancı görünüyor, yabancı kalıyordu. Cenab-ı Hak'tan niyaz ediyorum ki, Bundan sonra Cenab-ı Hak bana o hizmete lâyük ihlâs ihsan etsin, ehl-i dünyaya tasannu ve riyadan kurtarsın. Başta Üstadım olarak kardeşlerimden dua rica ediyorum.

Pür-kusur Şamlı Hâfız Tevfik

SEKİZİNCİSİ: Seyranî'dir. Bu zat, Hüsrev gibi Nur'a müştak ve dirayetli bir talebimdi. Esrâr-ı Kur'aniyenin bir anahtarı ve ilm-i cifrin mühim bir miftahı olan tevâfukata dair Isparta'daki talebelerin fikirlerini istimzaç ettim. Ondan başkaları, kemal-i şevk ile iştirak ettiler. O zat başka bir fikirde ve başka bir merakta bulunduğu için, iştirak etmemle beraber, beni de kat'î bildiğim hakikattan vazgeçirmek istedi. Cidden bana dokunmuş bir mektub yazdı. Eyvah dedim; "Bu talebemi kaybettim." Çendan fikrini tenvir etmek istedim. Başka bir mânâ daha karıştı. Bir şefkat tokadını yedi. Bir seneye karib bir halvethânedede (yâni hapiste) bekledi.

DOKUZUNCUSU: Büyük Hâfız Zühdü'dür. Bu zat, Ağrus'taki Nur talebelerinin başında nâzırları hükmünde olduğu bir zaman, Sünnet-i Seniyyeye ittiba ve bid'alardan içtinabı meslek ittihaz eden talebelerin mânevî şerefini kâfi görmeyerek ve ehl-i dünyanın nazarında bir mevki kazanmak emeliyle mühim bir bid'anın muallimliğini deruhde etti. Tamamıyla mesleğimize zıd bir hata işledi. Pek müdhiş bir şefkat tokadını yedi. Hanedanının şerefini zîr ü zeber edecek bir hâdiseye mâruz kaldı. Fakat maatteessüf Küçük Hâfız Zühdü, hiç tokada istihkakı yokken, o elîm hâdiseye ona da temas etti. Belki inşaallah o hâdiseye, onun kalbini dünyadan kurtarıp tamamıyla Kur'an'a vermek için bir ameliyat-ı cerrahiye-i nâfia hükmüne geçer.

ONUNCUSU: Hâfız Ahmed (r.h.) namında bir adamdır. Bu zat, Risalelerin yazmasında iki üç sene teşvikkârane bir surette bulunuyordu ve istifade ediyordu. Sonra ehl-i dünya, zaîf bir damarından istifade etti. O şevk zedelendi. Ehl-i dünyaya temas etti. Belki o cihetle ehl-i dünyanın zararını görmesin, hem onlara sözünü geçirsin ve bir nevi mevki kazansın ve dar olan mâişetine bir sühûlet olsun. İşte hizmet-i Kur'aniyeye o suretle o yüzden gelen fütur ve zarara mukabil iki tokat yedi. Biri: Dar mâişetiyle beraber beş nüfus daha ilâve edildi, perişanlığı ehemmiyet kesbetti. İkinci tokat: Şeref ve haysiyet noktasında

hassas ve hatta birtek adamın tenkid ve itirazını çekemeyen o zat, bilmiyerek bazı dessay insanlar onu öyle bir surette kendilerine perde ettiler ki, şerefi zîr ü zeber oldu, yüzde doksanını kaybetti ve yüzde doksan adamı aleyhine çevirdi. Her ne ise, Allah affetsin, belki inşâallah bundan intibaha gelir, yine kısmen vazifesine döner.

ONBİRİNCİSİ: Belki rızası yok diye yazılmadı.

ONİKİNCİSİ: Muallim Galib'dir (r.h.). Evet bu zat, sâdikane ve takdirkârane, Risalelerin tebyüzinde çok hizmet etti ve hiçbir müşkilât karşısında zaaf göstermedi. Ekser günlerde geliyordu, kemal-i şevk ile dinliyordu ve istinsah ediyordu. Sonra kendine, otuz lira ücret mukabilinde umum Sözlere ve Mektubat'ı yazdırdı. Onun maksadı, memleketinde neşretmek ve hem hemşehrilerini tenvir etmek idi. Sonra bazı düşünceler neticesinde Risaleleri tasavvur ettiği gibi neşretmedi, sandığa bıraktı. Birden elîm bir hâdiseye yüzünden bir sene gam ve gussa çekti. Risalelerin neşri ile ona adavet edecek resmî birkaç düşmanlara bedel, zâlim insafsız çok düşmanları buldu, bir kısım dostlarını kaybetti.

ONÜÇÜNCÜSÜ: Hâfız Hâlid'dir (r.h.). Kendisi der: Evet itiraf ediyorum, Üstadımın hizmet-i Kur'aniyede neşrettiği âsârın tesvidinde hararetle bir surette bulunduğum zaman, mahallemizde bir câmi imamlığı vardı. Eski kisve-i ilmiyemi, sarığı bağlamak niyetiyle muvakkaten o hizmete fütur verip, bilmeyerek çekildim. Maksadımın aksiyile şefkatli bir tokat yedim. Sekiz-dokuz ay imamlık ettiğim halde, müftünün çok vaadlerine rağmen, fevkalâde bir surette sarığı saramadım. Şübhemiz kalmadı ki, o kusurdan bu şefkatli tokat geldi. Ben Üstadımın hem bir muhatabı, hem bir müsevvidi idim. Benim çekilmem ile tesvid hususunda sıkıntı çekmişti. Her ne ise, yine şükür ki, kusurumuzu anladık ve bu hizmetin de ne kadar kudsî olduğunu bildik. Ve Şah-ı Geylânî gibi, arkamızda melek-i siyanet gibi bir Üstad bulunduğuna itimad ettik.

Ez'af-ül İbâd, Hâfız Halid

ONDÖRDÜNCÜSÜ: Üç Mustafa'nın küçücük "üç tokat" yemeleridir.

Birincisi: Mustafa Çavuş (r.h.) sekiz senedir bizim hususî küçük câmie, hem sobasına, hem gazyağına, hem kibritine kadar hizmet ediyordu. Hatta gazyağını ve kibritini sekiz senedir kendi kesesinden sarfettiğini sonra öğrendik. Cemaate, hususan Cuma gecelerinde

gâyet zarurî bir iş olmayınca geri kalmıyordu. Sonra ehl-i dünya onun safvet-i kalbinden istifade ederek dediler ki: “Sözler’in bir kâtibi olan Hâfız’ın sarığına ilişecekler. Hem gizli ezan, muvakkaten terkedilsin. Sen kâtibe söyle, cebir görmeden evvel sarığı çıkarsın.” O bilmiyordu ki, Hizmet-i Kur’aniyede bulunan birisinin sarığını çıkarmağa dair sözü tebliğ etmek, Mustafa Çavuş gibi yüksek ruhlulara pek ağırdır. Onların sözlerini tebliğ etmiş. O gece rü’yada ben görüyordum ki, Mustafa Çavuş’un elleri kirli, kaymakam arkasında olarak odama geldi. İkinci gün ona dedim: Mustafa Çavuş, sen bugün kim ile görüştün? Seni elin mülevves bir surette kaymakamın arkasında gördüm.

Dedi: “Eyvah! Bana böyle bir söz, muhtar söyledi, kâtibe söyle. Ben arkasında ne olduğunu bilmedim.” Hem aynı günde bir okkaya yakın gazyağını câmiye getirmiş. Hiç vuku bulmayan, o gün kapı açık kalmış, bir keçi yavrusu içeriye girmiş, büyük bir adam gelmiş, keçi yavrusunun seccademe yakın bıraktığı müzahrefatı yıkamak için, ibrikteki gazyağını su zannedip bütün o gazyağını temizlik yapıyorum, diye câminin her tarafına serpmiş. Acaibdir ki, kokusunu duymamış. Demek o mescid lisan-ı hâl ile Mustafa Çavuş’a diyor: “Senin gazyağın bize lâzım değil. Ettiğin hata için gazyağını kabul etmedim.” diye işaret vermek için o adama koku işittirilmedi. Hatta o hafta içinde Cuma gecesinde ve birkaç mühim namazda, o kadar çalıştığı hâlde cemaate yetişemiyordu. Sonra ciddi bir nedamet, bir istiğfar ettikten sonra safvet-i asliyesini buldu.

İkinci Mustafalar: Kuleönündeki kıymetdar, çalışkan mühim bir talebem olan Mustafa ile, onun çok sâdık ve fedakâr arkadaşı Hâfız Mustafa’dır. (r.h.) Ben bayramdan sonra, ehl-i dünya bize sıkıntı verip hizmet-i Kur’aniyeye fütur vermemek için “şimdilik gelmesinler”, diye haber göndermişim. Şayet gelecek olurlarsa birer birer gelsinler. Halbuki bunlar üç adam birden, bir gece geldiler. Fecirden evvel hava müsâid ise gitmek niyet edildi. Hiç vuku bulmadığı bir tarzda hem Mustafa Çavuş, hem Süleyman Efendi, hem ben, hem onlar, zâhir bir tedbîri düşünemedik, bize unutturuldu. Herbirimiz ötekine bırakıp ihtiyatsızlık etti. Onlar fecirden evvel gittiler. Öyle bir fırtına onları iki saat mütemadiyen tokatladı ki, bu fırtınadan kurtulmayacaklar diye telâş ettim. Şimdiye kadar bu kışta ne öyle bir fırtına olmuş ve ne de bu kadar kimseye acımıştım. Sonra Süleyman’ı, ihtiyatsızlığının cezası

olarak arkalarından gönderip sıhhat ve selâmetlerini anlamak için gönderecektim. Mustafa Çavuş dedi: “O gitse, o da kalacak. Ben de onun arkasından gidip aramak lâzım. Benim arkamdan da Abdullah Çavuş gelmek lâzım.” Bu hususta “Tevekkelna alellah” dedik, intizar ettik.

SUAL: Has dostlarınıza gelen musîbetleri, tokat eseri deyip hizmet-i Kur’aniyede füturları cihetinde bir itab telâkki ediyorsun. Hâlbuki size ve hizmet-i Kur’aniyeye hakikî düşmanlık edenler, selâmette kalıyorlar. Neden dosta tokat vuruluyor, düşmânâ ilişilmiyor?

ELCEVAP: الظُّلْمُ لَا يَدُومُ وَالْكَفْرُ يَدُومُ sırrınca, dostların hataları, hizmetimizde bir nevi zulüm hükmüne geçtiği için, çabuk çarpılıyor. Şefkatli tokat yer, akli varsa intibaha gelir. Düşman ise, hizmet-i Kur’aniyeye zıddiyeti, mümânaatı, dalâlet hesabına geçer. Bilerek veya bilmiyerek hizmetimize tecavüzü, zındıka hesabına geçer. Küfür devam ettiği için, onlar ekseriyetle çabuk tokat yemiyorlar. Nasılki küçük kabahatleri işliyenlerin, nâhiyelerde cezaları verilir. Büyük kabahatleri de büyük mahkemelere gönderilir. Öyle de, ehl-i îmanın ve has dostların hükmen küçük hataları, çabuk onları temizlemek için kısmen dünyada ve sür’aten verilir. Ehl-i dalâletin cinayetleri, o kadar büyüktür ki, kısacık hayat-ı dünyeviyeye cezaları sığışmadığından, mukteza-yı adâlet olarak Âlem-i Bekadaki Mahkeme-i Kübrâya havale edildiği için, ekseriyetle burada cezaya çarpılmıyorlar.

İşte, hadîs-i şerifte الدُّنْيَا سِجْنُ الْمُؤْمِنِ وَجَنَّةُ الْكَافِرِ mezkûr hakikata dahi işaret ediyor. Yâni, dünyada şu mü’min, kısmen kusurâtından cezasını gördüğü için, dünya onun hakkında bir dâr-ı cezadır. Dünya, onların saadetli âhîretlerine nisbeten bir zindan ve cehennemdir. Ve kâfirler madem Cehennem’den çıkmayacaklar. Hasenatlarının mükâfatlarını kısmen dünyada gördükleri ve büyük seyyiatları te’hir edildiği cihetle, onların âhîretine nisbeten dünya Cennetleridir. Yoksa mü’min bu dünyada dahi kâfirden mânen ve hakikat nokta-i nazarında çok ziyade mes’uddur. Âdetâ mü’minin îmanı, mü’minin ruhunda bir Cennet-i maneviye hükmüne geçiyor; kâfirin küfrü, kâfirin mahiyetinde mânevî bir Cehennemi ateşlendiriyor.

سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ

Bu mektup 10. Lem’a olan “Şefkat Tokatları Risalesi”dir. Risaleye serlevha olarak “Her kişi, hayırdan ne işlemişse

ve kötülükten ne yapmışsa, Kıyamet gününde hepsini de önünde hazır bulur. O zaman arzu eder ki, işlediği kötülüklerle kendisi arasında büyük bir mesafe bulunsun da onu görmesin. Allah sizi kendi zatından (karşı gelmek, günah işleyip azap görmekten) sakındırıyor. Çünkü Allah kullarına çok raûf, çok şefkatlidir.” (Âli İmrân, 30) ayeti alınmış ve ayetin bir sırrının tefsiri olarak hataların neticesi gelen şefkat tokatlarına misaller gösteriliyor.

Bu münasebetle Kur'an hizmetinin bir keramet zinciri ve kudsi hizmetin etrafında Allah'ın izniyle nezaret eden, himmet ve duası ile yardım eden Gavs-ı Âzam Abdülkadir Geylanî'nin bir nevi kerameti beyan ediliyor. Bunu da, bu kudsi hizmette bulunanların ciddiyet ve sebatla hizmete devam etmeleri için yapmıştır.

Aslında bu kudsi hizmetin kerameti üç çeşittir:

Birincisi: Hizmeti hazırlamak ve hizmet edecek hadimleri sevk etmek şeklindedir. Başta Üstad Bediüzzaman olarak, bu hizmette koşturanların hayatı incelendiğinde tamamen hayatlarının ileride yapacakları bu kudsi hizmete göre planlanıp ayarlandığı, enteresan tevafuklarla bu yola sevk edildiği görülecektir.

Emirdağ Lahikasında “Hiss-i Kablelvukuun Tetimmesi” başlığı altında ve ondan bir önceki mektupta bu mevzuu izah edecek bilgiler mevcut... Üstad diyor ki: “Ben, Risale-i Nura ehemmiyetli hizmet eden kardeşlerimin tarz-ı hayatlarına dikkat ettim, gördüm ki, aynı benim hayat maceram gibi, Risale-i Nur gibi bir neticeye göre techiz edilip sevk edilmiş. Evet, Hüsrev, Feyzi, Hafız Ali, Nazif gibi çok kardeşlerimizin geçen hayat tarzları bu Nur hizmetine göre bir vaziyet verildiğini onlar hissettikleri gibi; ben de, çok has kardeşlerim de, hatta burada aynen, hayat tarzım gibi böyle

bir nuranî meyveyi vermek için tanzim edilmiş görüyorum. Hissetmeyen kısmı, dikkat etseler hissedecekler.

Ben kendim, bütün hayatımın harika kısmını, evvelce “Gavs-ı Âzam’ın” kerametinin bir silsilesi telakki ediyordum; şimdi Risale-i Nurun bir silsile-i kerameti olduğu açıkca ortaya çıktı. Bu cümleden olarak, ben Hürriyetin ilanından evvel İstanbul’a geldikten sonra, sebepsiz olarak hem ulemayı, hem mektep muallimlerini münazaraya ‘Kim ne isterse benden sorsun.’ diye ilan ettim. Medar-ı hayrettir ki, münazaraya gelenlerin bütün sordukları sualler, yolda mütalaa ettiğim ve hâfizamda kalan meselelerdi. Hem, filozofların sordukları sorular, hâfizamda bulunan meselelerdi. Şimdi anlaşıldı ki, o fevkalade muvafakiyet ve benim de haddimden çok ziyade o hodfuruşluk ve mânâsız fazilet izharı ise, ileride Risale-i Nurun İstanbul’ca ve ulemaca makbuliyetine zemin hazırlamak için imiş.”

Ben kendim köyümüzde ilk okulu bitirdiğim sene rüyamda köyümüzün tarihi camiinin minaresinde “Cebrail Aleyhisselâm geldi!” diye bağırıldığını işittim ve birçokları gibi camiye koştum. Bizim ev tarafından gidince girilen kapısından içeriye girince sağ tarafta bulunan Kur’an Kursunun önünde uzun boylu başı fesli genç birisini gördüm. O, Hz. Cebrail Aleyhisselâm imiş. Herkes, her taraftan yanına yaklaşmaya çalışıyordu. Ben de epeyce yanına yaklaştım. Sonra uyandım. Bu rüyamı anneme anlattım. O da bana dedi ki: “Böyle rüyalar başkasına anlatılmaz. Anlatırsan bir daha göremezsin. Ağabeyin Hüseyin on aylıktan aniden ölünce çok üzüldüm. Kendimi tamamen ibadete verdim. Dünyanın tamamen fâni olduğunu anladım. O zaman bir rüya gördüm. Düğün varmış. Bizim mahalleye, başka mahalleden bir gelin gelecekmış. Ben de yenge olarak gelini getirmek için bir at hazırladım. Caminin yanına gelince namazım geçmesin diye atı dışarıya bağlayıp caminin avlusuna girdim. Caminin içi ağzına kadar cemaatle dolu. Hemen şadırvandan abdest almaya başladım. Şimdi namazları biter de namahremler görür diye

acele ile abdestimi aldım. Sol taraftaki kapısından çıktım. Bir baktım ki, çok büyük parıl parıl parlayan çok güzel başka bir cami var. Az bir cemaat ile onlar da namaz kılıyorlar. Hz. Ali Efendimiz imam olmuş, Hz. İsa Aleyhisselâm ve bazı kişiler de ona cemaat olmuşlar. Hemen gidip arkalarına durup bende cemaate dahil oldum... Uyandıktan sonra bu rüyamı anlattığım için bir daha böyle güzel rüyalar artık göremedim.” Şahsen bu rüyaları, kendimce Kur’an-ı Kerim’in asrımıza bakan taze yorum ve tefsirleri ve diyalog hizmetlerimizle ilgili olarak yorumluyorum. En doğrusunu Allah bilir...

Bu kudsi hizmetin kerametinin ikincisi: Mânilerin bertaraf edilip, zarar verenlerin şerleri def edilerek onların tokatlanmasıdır... Ta Üstad Hazretleri zamanından beri bu hizmetle uğraşanlar bir şekilde tokat yemişlerdir. Hizmetin başındaki zatın başındaki sarıkla uğraşıp hakaret eden bir vali (Nevzat Tandoğan) Üstad’ın “Başından bul!” diye intizarından sonra, maruz kaldığı onur meselesi bir olay sebebiyle, tabancasını başına dayayarak intihar etmiştir.

Üstad Emirdağ Lahikasında diyor ki: “İşte bunu, size ve umum chl-i vicdana ilan ediyorum ki; yüzde on zındık din-sizin yüzünden doksan masuma zarar gelmemek için, bütün kuvvetiyle dahildeki emniyet ve asayiş muhafaza etmek için, Nur dersleriyle herkesin kalbine bir yasakçı bırakmak için Kur’an-ı Hakim ona o dersi vermiş. Yoksa bir günde, yirmi sekiz senelik zalim düşmanlarımdan intikamımı alabilirim. Onun içindir ki, asayiş masumların hatırı için muhafaza yolunda haysiyetini, şerefini tahkir edenlere karşı müdafaa etmiyor ve diyor ki: Ben, değil dünyevi hayatı, lüzum olsa ahiret hayatımı da millet-i İslâmiye hesabına feda edeceğim.”

Bu kudsi hizmetin üçüncü kerâmeti, halisen çalışanlara gevşeklik geldiğinde onları uyarmak için şefkat tokatlarının gelmesidir ki, bu 10. Lem’a işte bunun örneklerini vermektedir.